

Xtidxcoob Dios ni
biädnä dad Jesucrist

New Testament in Zapotec, Mitla (MX:zaw:Zapotec, Mitla)

Xtidxcoob Dios ni biädnä dad Jesucrist New Testament in Zapotec, Mitla (MX:zaw:Zapotec, Mitla)

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Mitla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Mitla [zaw], Mexico

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Mitla

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

5cff1274-8dc3-5398-a94d-f6033bb363c9

Contents

San Mateo	1
San Marcos	68
San Lucas	110
San Juan	182
Hechos	233
Romanos	301
1 Corintios	327
2 Corintios	353
Gálatas	369
Efesios	378
Filipenses	387
Colosenses	393
1 Tesalonicenses	399
2 Tesalonicenses	404
1 Timoteo	407
2 Timoteo	414
Tito	419
Filemón	422
Hebreos	424
Santiago	444
1 Pedro	451
2 Pedro	459
1 Juan	464
2 Juan	471
3 Juan	472
Judas	474
Apocalipsis	476

Guijtz Ni Bacuaa Mateo

*Retoxpengoldoo Jesucrist
(Lc. 3:23-38)*

¹ Guijtz ni rusule' laj retoxpengoldoo xten Jesucrist xi'n toDavid, xi'n toAbraham.

² Abraham gujc xtag Isaac, Isaac gujc xtag Jacob, Jacob gujc xtag Judá con rebejtzni. ³ Judá con Tamar gujc xcuzajn Fares con Zara. Fares gujc xtag Esrom, Esrom gujc xtag Aram.

⁴ Aram gujc xtag Aminadab. Aminadab gujc xtag Naasón. Naasón gujc xtag Salmón. ⁵ Salmón con Rahab gujc xcuzajn Booz. Booz con Rut gujc xcuzajn Obed. Obed gujc xtag Isaí. ⁶ Isaí gujc xtag reii David. David con nani gujc chääl Urías gujc xcuzajn Salomón.

⁷ Salomón gujc xtag Roboam. Roboam gujc xtag Abías. Abías gujc xtag Asa. ⁸ Asa gujc xtag Josafat. Josafat gujc xtag Joram. Joram gujc xtag Uzías. ⁹ Uzías gujc xtag Jotam. Jotam gujc xtag Acaz. Acaz gujc xtag Ezequías. ¹⁰ Ezequías gujc xtag Manasés. Manasés gujc xtag Amón. Amón gujc xtag Josías. ¹¹ Josías gujc xtag Jeconías con rebetzni cheni huij reben Israel pres lo guedx Babilonia.

¹² Che gudejd huij rebejngä pres Babilonia, dxejc guyu' xi'n Jeconías, Salatiel. Salatiel gujc xtag Zorobabel. ¹³ Zorobabel gujc xtag Abiud. Abiud gujc xtag Eliaquim. Eliaquim gujc xtag Azor. ¹⁴ Azor gujc xtag Sadoc. Sadoc gujc xtag Aquim. Aquim gujc xtag Eliud. ¹⁵ Eliud gujc xtag Eleazar. Eleazar gujc xtag Matán. Matán gujc xtag Jacob. ¹⁶ Jacob gujc xtag José chääl Marii nani gujc xnan Jesús ni birilaj Crist.

¹⁷ Ni'cni gujc tzudaj xfamil reni agudejd gubi'reni lo guedxliujre che gubajnli toAbram cheni gubajnliza torei David. Tzudajza rexagdoo najc reni gudejd cheni gubajnli toDavid cheni huijli reben Israel pres Babilonia. Stzudaj rexagdoo najc reni gudejd cheni biriilireni pres Babilonia che gojlli Crist.

*Cheni gojl Jesucrist
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Scree gujc cheni gojl Jesucrist. Abia'n xnanni, Marii, diidx guchñaani José ni gac chäälni. Per ansde xca' sa'reni, Marii agac nuxi'nni sa'csi biääd Sprit Dxan xten Dios lojni. ¹⁹ José com najcni te bensa'c, di rlajzni nuro'nni Marii nez loj rebejn te niacheereni, ni'c bejnni xhigab Guronxhiga'tzni Marii. ²⁰ Xhigabga cayujnni cheni baluiloj te xangl Dios lojni, lo bacal räjpni lojni:

—José xajg toDavid, na'c guidxejblu xca'lu Marii gacni chäällu sa'csi xi'nni nani chu najc xten Sprit Dxan xten Dios. ²¹ Che gaal xi'nni cuälajluni Jesúus sa'csi laani guslaani rexpejñni lo rextojlreni.

²² Guiraa redee gujc si'c te guzobj diidx ni gunii tej ni bacuaa xtidx Dios. Räjpni:

²³ Suu te dxapxteeb bätz, sajl te xingaanni nani guirilaj: Emanuel, (lajni sälöj Dios nabajñ con nuure).

²⁴ Che gubajñ José lo bacal, bejnni si'cni räjp xangl Dad lojni. Cua'ni Marii gujc chäälni. ²⁵ Luxh dini niembeeni si'c chäälni dxejli cheni gudejd gojl xingangalojni ni gulälajni Jesúus.

2

Che biädhuii reben nanduxh ni laa remagos lojni

¹ Cheni gojl Jesúus neñ guedx Belén xten guedx Judea, najc Herodes reii xten guedx Judea. Dxejc bidzujñ rebeñnajn ni najc remagos, siäädreni nejz cadro rliejn gubijdx, bidzujñreni guedx Jerusalén. ² Rniabdiidxreni:

—¿Con reii xten reben Israel nani golgaj, ä? Nurnu abihui-inu xpajlni laadxlinu, ni'cni siopdonñnuni.

³ Che biejn diajg reii Herodes diidxga, guyuduxhni yärsia' näja guiraa reben Jerusalén. ⁴ Dxejcti batie'ni guiraa rebixhojzro ni rnibee loj rebixhojz, näja guiraa renani ruluii xleii Moisés lo rebejn te gunabdiidxni lojreni:

—¿Caro gaal Crist?

⁵ Laareni räjpreni:

—Neñ guedx Belén xten guedx Judea sa'csi si'c gunii niguii ni bacuaa xtidx Dios che räjpni:

⁶ Luj guedx Belén xten guedx Judea, dilu gajc maazru huin loj reguedxro xten guedx Judea sa'csi neñ guejdxre guirii tej nani guinibee, te ni ga'p rexpenä Israel.

⁷ Dxejcti guredx-xhiga'tz Herodes remagos te gunabdiidxni gucti biricaj bajl nani bahuiireni. ⁸ Dxejcti baxhalniren guedx Belén, räjpni lojreni:

—Colchäj ro'c, colnabdiidxsa'c xcuent biuuxga te che abidxältuni jiädniitu loä te näjza narä chaganäni.

⁹ Che biejn diajgreni xtidx reii, sä'tireni. Bajl nani bahuiireni lagajc lajdxreni laltis nijdni lojreni. Che bidzujñliren cadro yu' bätzga, dxejcru guzobwdx bajlga. ¹⁰ Che bahuii remagos loj bajlga, rbalazduxhreni. ¹¹ Si'c bidzujñreni. Che biu'reni neñ yu', bahuiireni lo bätzga con xnanni Marii. Dxejcti bazuhijbreni, gojnreni bätzga, baxhalreni rexçälnasa'creni bazala-jzreni oor, näjza yaal näjza yalnejxh. ¹² Che agojl guibi'reni, gunixcälreni, räjp Dios lojreni:

—Na'c guibi'tu nez loj Herodes.

Dxejcti gunaazreni garenca nez yuj, gubi'reni lajdxreni.

Che siini Egipto

¹³ Che sii remagos lajdxreni, biääd te xangl Dios baluilojni lo José lo bacal, räjpni:

—Huistie, cua' biuxe're näjza xnanni, huinäreni Egipto. Ro'c guläjz che guiniäli lojlu. Siguil Herodes biuxe're sa'csi rlajzni ju'tnini.

¹⁴ Dxejc huistiegajc José, cua'ni biuxe're näjza xnanni, lagajc yäälgä biriireni, siireni nez Egipto. ¹⁵ Ro'c guyu'reni cheni gujtli Herodes. Guiraa dee guzajc te guzobj diidx ni bacuua niguii ni gunii xtidx Dios che räjpni: "Egiptoli guredvä xi'nä."

Che guinibee Herodes gujt rebiuxbäz

¹⁶ Che gucbee Herodes abasguee remagosni, bidxechdukhni. Gunibeeni guet guiraa rebiuxniguii ni yu' tio'p ijj näjza rebiuxe' ni yu' guxiiru dxej, guideb nen guedx Belén näjza reguejdx ni re' gabiga, si'cti redxej ni räjp remagos lojni. ¹⁷ Dxejc guzobj diidx ni bacuua Jeremías ni gunii xtidx Dios che räjpni:

¹⁸ Biejn xse' bejn nen guedx Ramá, te yälhuinduxh, te yälrbedxdij, yälrbedxneñ:

laa Raquel ni roon yejc rexínni.

Naaddini jiäjl lajzni sa'csi agujt rexínni.

¹⁹ Cheni gujt Herodes, dxejc lo te bacal huiluiloj xangl Dios loj José nen Egipto. ²⁰ Räjpni:

—Huistie, cua' biuxe're näjza xnanni, gubisac nez Israel sa'csi agujt renani rlajz ju't biuxe're.

²¹ Dxejcti huistie José, cua'ni biuxe' näjza xnanni. Gubi'reni Israel. ²² Luxh che biejn diajgni rnibee Arquelao guejdx Judea lacuua Herodes, xtadni, bidxejbni nuiini ro'c. Dxejc gunisac Dios lojni loj te bacal, ni'c huijni lo reguejdx xten Galilee. ²³ Dxejc biädläjzni nen guejdx ni laa Nazare't te si'c guzobj diidx ni bacuua niguii ni gunii xtidx Dios cheni räjpni: "Sirilajni nazaren."

3

*Juan Bautist basule' xtidx Dios loj rebejn
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Neñ redxejga biääd Juan Bautist lo reyubijdz xten guedx Judea, ro'c cagulijdxni, ² cayäjpni:

—Colgusiechlajztu rextojltu sa'csi xcälrnibee Dios abidzungajxhni.

³ Juan najc nani basä't Isaías, te niguii ni gunii xtidx Dios, cheni bacuaani:

Riejn xse' te ni rbedxa' nez lo reyubijdz:
“Colguslii xnezyuj Dad, colguslii xnezyulajzni.”

⁴ Najcw Juan xquichlajd cameii. Naliib te duguijd xque'ni. Rajwni guxha't näjza dzujn xten baseerguijxh. ⁵ Riääd reben guedx Jerusalén näj guiraa reben Judea näjza rebejn ni tre' gajxh nez ro' gueu Jordán, riädcuadiajgreni xtiidxni. ⁶ Che ruxhobdojlreni xtojlreni, rutiobnis Juanreni ro' gueu Jordán.

⁷ Che bahuiini siääd xhidajl reben guidoo ni najc refarisee näjza ni najc resaducee, rlajzreni gutiobnisniren, räjpni lojreni:

—La'tu benguidxduxh, najctu si'c bäl. ¿Chu balijdxtu guxuntu loj xcäldxe'ch Dios ni siääd? ⁸ Colguibañsa'c si'cni nungäjl te fiipac rebejn guliipac abasiechlajztu. ⁹ Na'c litis guntu xhigab naatu: “¡Ni nurnu najcnu rexagdoo toAbram!” Rniliä lojtu, sajc xca' Dios reguijre gunni gacreni rexin toAbram. ¹⁰ Asojb guibyajg lo xlobaa reyajg, luxh guiraa reyajg nani di ninexhsa'c xcaj lojni, sidinni te checni. ¹¹ Narä gulinicani rustiobnisä con nis si'c te seen cheni abasiechlajztu, abaxhobdojltu. Niluxh nani siääd detzä sutiobnisni la'tu con Sprit Dxan xten Dios näjza con guiboo. Rnibeeruni loä. Benşacduxhni. Nicla xcura'chni digacdi chanää. ¹² Aca'ni xhi cojn gusiani triuu xtelli te chuchee triuuga neñ ngodx xtelli. Dxejcti guixhtriuuga, suze'cni guijxhga lo guiboo ni rejç par tejpas.

Che gurobnis Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Dxejc birii Jesús nez Galilee, bidzujnni ro' gueu Jordán cadre yu' Juan te gutiobnis Juanni. ¹⁴ Niluxh naaddi Juan gutiobnis Jesús. Räjp Juan lojni:

—Luj nanab gutiobnislu narä, niluxh ɳaj alga luj siäädlu loä te gutiobnisälu.

¹⁵ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Basaan gacni si'c ɳaj, sa'csi nanab gusoobnu guiraa ni rlajz Dios gac.

Dxejctiru batiobnis Juan Jesús.

¹⁶ Cheni gulujx gurobnis Jesús, birigajcni lo nis. Dxejc bixal xhaguibaa, bahuiini siädyäjt Sprit Dxan xten Dios si'c te palom, biäjtni lojni. ¹⁷ Dxejc xhaguibaali biejn diajgreni te xse' ni räjp:

—Dee najc xi'nä ni sanälazä. Laani rbanälazä.

Che huij Jesús lo reyubijdz

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Dxejc bejn Sprit Dxan xten Dios huij Jesús nez lo reyubijdz te nejzga nuhual beñdxab Jesús.

² Che gulujx bacua'n Jesús tiuu gubijdx, tiuu guxhijn, gu-laanni. ³ Sas biääd beñdxab lojni, räjpni:

—Palga guliilu Xi'n Dioslu, gunibee gac reguijre yätxtiil.

⁴ Badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Loj reguijtz xten Dios caj scree: “Xhet ganaxdi yälxtiil guibajn rebejn; sibajñzani con guiraa diidx nani rnii Dios.”

⁵ Dxejcti huinä beñdxab Jesús guedx Jerusalén. Gulä'pnini jiaa yejc xques guidoro. Dxejcru räjp beñdxab lojni:

⁶ —Palga Xi'n Dios luj, bitiäjs lo yujli, sa'csi scree caj loj rexquijtz Dios:

Sinibee Dios rexanglni ga'preni luj;

siliäsreni luj con naareni didi gacnaj ni'lú lo reguijga.

⁷ Badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Caj loj rexquijtz Dios: “Na'c fallu Dad ni najc Xtioslu.”

⁸ Stee huält huinä beñdxab Jesús yejc te danro. Dxejcti baluiini lojni guiraa reguejdx, reguedxro ni tre' lo guedxliuj näj guiraa xcälnasa'creni. ⁹ Dxejcti räjpni loj Jesús:

—Guiraa redee sunidxä lojlu palga guzuxhijblu nez loä te gañlu narä.

¹⁰ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¡Huij nez rec beñdxab! Scree caj loj rexquijtz Dios: “Dad Xtiostislu gañlu; lojtsni chulu.”

¹¹ Dxejcti gubicaj beñdxab loj Jesús. Dxejc biääd rexangl Dios biädhuiireni Jesús.

Gusloj Jesús cayujn xtzuunni

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Che biejn diajg Jesús yu' Juan neñ ladzguiib, huijni nez Galilee. ¹³ Dxejcti gudejdni guedx Nasare't, huilätzni guedx Capernaum ni tre' gajxh nez ro'nis, nez reguejdx Zabulón con Neftalí. ¹⁴ Si'c gujc te guzojb diidx ni bacuua Isaías ni gunii xtidx Dios:

¹⁵ Lajdx Zabulón, lajdx Neftalí, nezyuj ni rij nez ro' nisdoo, stelaad gueu Jordán,

Galilee cadro rbäjz rebejn nani di gac rexpen Israel.

¹⁶ Rebejn nani rbäjz neñ te yälçäjy abahuiireni te bajlga, luxh bajlga basanij xcäriejn renani nabajn lo xcäldxejb, lo xpalaal yälgujt.

¹⁷ Dxejcli gusloj cagulijdx Jesús, räjpni:

—Colgusiejchlajztu, colguxhobdojl te guibañsa'ctu sa'csi abidzungajxh xcälnibee Dios.

Che gurejdx Jesús tajp xpejnni

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Sasaj Jesús nez ro' nisdoo xten Galilee che bahuiini lo tio'p nigui. Tejni laa Simón, ni laaza Pedr. Steeni najc lagajc bejtzni, ni laa Andrés. Dzuun ni rujnreni najc rniaazreni bälj, ni'c cacuaareni guijxh lo nisdoo. ¹⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Coltanajl narä. Naj riniaaztu bälj, niluxh narä gunä cueedxtu rebejn.

²⁰ Lagajc dxejc basa'nreni xquijxhreni te sanajlreni laani.

²¹ Che gudejdreni ro'c, bahuiini loj stio'p nigui, Jacob con bejtzni Juan. Yu'reni nen te barcw con xtadreni, ni laa Zebedeo cayunsa'creni guijxh. Dxejc gurejdx Jesúsreni.

²² Lagajc dxejc basa'nreni barcw näjza xtadreni te sanajlreni Jesús.

Caguluii Jesús xhidajl bejn

(Lc. 6:17-19)

²³ Sasajti Jesús guideb nez región xten Galilee, caguluiini neñ tejga rexquidooren. Cagusule'ni redidxcoob xten xcälrnibee Dios. Cagusiajczani guiraa yälracxhuu ni rajc rebejn guejdxga, guiraa yälgujdx. ²⁴ Biejn diajg reben Siria diidx xcuent ni cayujn Jesús. Sas biädnäreni guiraa rebenracxhuu ni cayajc guiraloj yälgujdx, yälnayan; guiraa reni rajc yejcreni, guiraa reni rajc malyälgujdx, reni rajc yälguidxbej, guiraareni abixu'ñ tiejxhreni. Dxejcti basiajc Jesús rebejnga. ²⁵ Xhidualduxh ben Galilee huinajlni, näj reben reguedx Decápolis, näjza reben gudedx Jerusalén, näjza reben Judea näjza rebejn ni tre' stelaad gueu Jordán.

5

Yejc te dajn balijdx Jesucrist rebejn

¹ Che bahuii Jesús loj reben xhidajl, huä'pni yejc te dajn. Dxejcti gubig rexpejñni ni gurejdxni lojni. ² Dxejc gusloj caguluii Jesús reni'c, scree räjpni:

Rebejn ni sibaalajz

(Lc. 6:20-23)

³ —Sibaalajz rebejn nani nanchee rquinduxhreni xcälracnäj Dios, sa'csi laareni nungäjlreni xcälrnibee Dios.

⁴ 'Sibaalajz rebejn nani rac-huin lajzreni xcuent rextojlreni, sa'csi sudzucaj Dios xtojlreni, susiäjlni lajzreni.

⁵ 'Sibaalajz rebejn nani nadolajz nani rlajz guntis si'cni rnibee Dios, sa'csi sacnäj Diosreni lo xcälnabajñreni lo gudedxli-ujre.

⁶ 'Sibaalajz rebejn ni nastoocanu rliaanreni, riojlreni, sa'csi rlajzreni guibañsa'ctisreni nez loj Dios, sa'csi sudeed Dios lojreni guiraa ni rniabreni.

⁷ 'Sibaalajz rebejn nani rulaslajz sa'reni, sa'csi sulaslajzza Diosreni.

⁸ 'Sibaalajz rebejn nani nadjc nayatis lastooreni rujnreni rexhigabsa'c xten Dios sa'csi suhuiireni lo Dios.

⁹ 'Sibaalajz rebejn nani ruscuecdxilajz sabejnreni, sa'csi laareni sirilajreni rex'i'n Dios.

¹⁰ 'Sibaalajz rebejn nani rusutijp lajzreni che rusacsí bejnreni sa'csi nabañsa'creni nez loj Dios, sa'csi xtenreni nadjc xcälrnibee Dios xhaguibaa.

¹¹ 'Colspaalaajztu che gusacsí bejnntu tilnäjreni la'tu, guiniireni guiraloj didx-xhii xcient xtidxä. ¹² Colguibaalajz, colbalajz sa'csi xhaguibaali sunidxduxh Dios xcient xtzuuntu. Siga-jcza basacsíreni renigui ni gubajn galoo ni gunii xtidx Dios.

La'tu najctu si'c sejd lo guedxliujre

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Räjrzani:

—La'tu najctu si'c sejd lo guedxliujre. Palga di sejd gac nadzujy, ¿xho gacsacni nadzujy? ¿Xhi gun bejnni dxejc? Susälreni sejdga detz yu', suläj bejn yejcni.

¹⁴ 'La'tu najctu si'c te bianij lo guedxliujre. Te guejdx nani tre' jiaa yejc te dajn, digacdi guiga'tzni. ¹⁵ Digacdi xcaguij te bajl dxejcti jiäuni nen te caj. Maazru huen soobni jiaa nen te gandilieer te gusänijni loj guiraa rebejn ni tre' nen yu'. ¹⁶ Xcälnabañsa'ctu nadjc si'c te bajl loj reben guedxliuj. Suhuiireni xtzunsa'ctu dxejc siliä'preni xpala'n xtadtu ni yu' xhaguibaa.

Ruluii Jesús xcient leii

¹⁷ Räjrzani:

—Na'c guntu xhigab siägduzuä leii xten toMoisés, niclaza rediidx ni baluui redad ni gunii xtidx Dios. Xhet siäddzuädini, narä siälä te guluiäpacni si'cni najcni.

¹⁸ Rniliäpac, dxejli che ni nitloj guibaa näjza guedxliuj, nicla tej letr ni caj loj leii di nit. Sajcpac guiraliä ni caj lo reguijtzga. ¹⁹ Ni'cni chutis ni rlajz gusaan te diidx nani caj loj leii, mase te didxbätzni, luxh ruluiini gun bejn si'c, laani guxiduxh sajcnajlajdx Dios guibaa. Niluxh renani rucuadiajg xtidx leii, luxh rujnpacreni si'cni caj lo leii, ruluiizani leii, beñsacdukh gacni lajdx Dios guibaa. ²⁰ Ni'cni rniä lojtu, palga ditu gunsa'cru xtzun Dios, ditu guibañsa'cru loj reni najn xcient xleii toMoisés, näjza loj reben guidoo ni laa farisee, dipactu jiu' lajdx Dios xhaguibaa.

Ruluii Jesús xcient yälrdxe'ch

(Lc. 12:57-59)

²¹ Räjrzani:

—Abiejnza diajgtu nani gunii rebengoldoo: “Na’c ju’tlu. Chutis te nani ju’t sa’ni, sinärenini lo guxhtis te jiäuni neñ latzguiib.”²² Niluxh narä rniä chutis nani guidxechduxh lo sa’ni sijni lo guxhtis. Chutis ni guinii didxnaj lo sa’ni, sijni lo juejz. Chutis ni gäb lo sa’ni: “beñayällajz” sidejdni loj yälguhtis xten Dios, sijni gabijl cadro cayejc guiboduxh.

²³ ‘Che sanälu gojn guidoo te gusa’nlu lo bacuug, palga guinaj lajzlu yu’ chu lo cadxe’chlu,²⁴ basansijc gojn xtenlu lagajc ro’c, huisiälgxaa diidx con sa’lu, dxejcti guibi’lu te gac gusa’nlu gojn xtenlu.

²⁵ ‘Palga yu’ chu rdxe’ch lojlu, basquejn basiäjl diidx con laani lagajc cheni sasanäjluni lonezyuj te di guteedni luj lo juejz. Luxh juejz suteedni luj loj reguixhajg te gusäureni luj neñ latzguiib.²⁶ Rniliäpac lojlu: “Dilu guirii ro’c palga dilu cue’c guiralii meel nani guiniabni lojlu.”

Ruluii Jesús xcuent yälrusguee sa’ni

²⁷ Räjpzani:

—Abiejn diajgtu guniireni galoo: “Na’c guesnäjtu gunaa nani di gac chäältu.”²⁸ Narä rniä, chutis te nani fii loj te gunaa dxejcti guisia’ lajzni gunaaga, abejnni dojl neñ lastooni.²⁹ Palga balojlu ladbee rujn rujnlu dojl, gulääni basälni te laad sa’csi hueenru gunijtlu te balojlu quela chää guideb tiejxhlu gabijl.³⁰ Palga ɳaalu ladbee rujn rujnlu dojl, batiu’ni sa’csi hueenru gunijtlu te ɳaalu quela chää guideb tiejxhlu gabijl.

Ruluii Jesús xcuent yälruro’n chäääl bejn

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Räjpzani:

—Abiejn diajgtu guniireni galoo: “Chutis niguii ni rlajz guro’n chäälni, nanabtis gudeedni te guijtz nani rnii abaro’nni chäälni.”³² Narä rniä, niguii nani guro’n chäälni niluxh xhet dojldi bejn chäälni, niguiiga sujn gun chäälni yälguhbxh, niluxh chutis ni guchɳaa gunaaga sujnzani yälguhbxh.

Ruluii Jesús xcuent che ria’n diidx

³³ Räjpzani:

—Abiejnza diajgtu gunii rebengool: “Che ria’nlu diidx lo Dios gunlu xhi gunlu, na’c jial lajzlu; basa’pac xtiidxlu lo Dios.”³⁴ Narä rniä, na’c gunlu juraar, nicla tej mood, nicla por xhaguibaa, sa’csi ro’c najc lajdx Dios,³⁵ nicla por loj guedxliuj sa’csi ro’c rsiuj ni’ni; nicla por guedx Jerusalén sa’csi ro’c najc guedxlajdx reiiro,³⁶ niclaza por lagajc bitiuyejclu, sa’csi digacdi guncheelu te guichyas niclaza te guichnol, nicla tej guijch.³⁷ Nanab guiniitishu: “Mbaj” o “Ajndi”. Palga yu’ xhiru rniilu, beñdxab najc ni rujn rniiluni.

Chanälajzni rebejn ni rdxē'ch lojni
(Lc. 6:29-30)

³⁸ Räjpzani:

—Abiejn diajgtu gunii rebengool galoo: “Te baloj por ste baloj, te läjy por ste läjy, nalajznu bejn lo sa'lū si'ctis ni rujnni lojlu.” ³⁹ Narä rniä, na'c tilnäjlu te bejn ni bejn te cos guijdx lojlu. Palga chääzni ladbee lojlu badeed stelaad lojlu chääzni. ⁴⁰ Palga yu' chu rlajz tilnäjlu te xca'ni xcamangwlu, badeedza näj xsa'cwlu lojni. ⁴¹ Palga yu' chu guinibee guulu xcargwni te kilómetro, huinäni tio'p kilómetro. ⁴² Nani guiniab xhi guiniabxlia'ni lojlu, badeedni. Nani guiniablaa xhi guinablaani lojlu na'c gudxoijnluni lojni, na'c gäblu: “Xhetini.”

⁴³ 'Abiejn diajgtu gunii rebengool: “Colchanälajz sa'tu. Colguidxe'ch loj renani rdxē'ch lojtu.” ⁴⁴ Narä rniä lojtu, colchanälajz rebejn ni rdxē'ch lojtu. Benle' yejc reni rgue lojlu. Colyejn dxunsa'c loj renani rdxē'ch lojtu. Colcuezdx, colnab loj Dios xcient rebejn nani rdxagdijltu, rusacsíreni la'tu, ⁴⁵ te si'c gactu xi'n xtadtu ni yu' xhaguibaa nani rujn rii xcubijdxni lo rebensa'c sigajcza lo reben guijdx. Rujnzani riajb nisgijj lo rebensa'c sigajcza lo rebenguidx. ⁴⁶ Palga la'tu chanälajztu lagajctis rebejn nani rinälajz la'tu, ¿xhi gaan guntu dxejc? Najctu lagajc si'c najc rebejn ni rutie' meel ni rajx lo gubier. ⁴⁷ Palga guiniitu: “Xchan”, lagajctis loj resa'tu, ¿xhini'c rujntu ni najc hueenru lo chutis bejn? ¿La et sigajcdiza rujn rebejn nani di gumbee Dios? ⁴⁸ Colyajc beñsa'c si'c ni najc xtadtu ni yu' xhaguibaa.

6

Ruluii Jesús xho gudeedni gojn

¹ Räjpzani:

—Na'c gusäbdiidx guntu dzunsa'c nez loj rebejn te fiitisreni xhi rujntu. Palga gusäbdiidxtu di xtadtu ni yu' xhaguibaa guniidx xhi xca'tu. ² Che gudeedlu gojn, na'c güilu diidix xhi badeedlu. Na'c gunlu si'c rujn rebejn nani rusguee neñ reguidoo, näjza lad nezyuj. Rujnsireni si'c te ruhuii rebejn xhi rujnreni te rliä'p rebejn xpala'nreni. Narä rniä acua'reni gaan xtenreni. ³ Luj che gudeedlu gojn xtenlu, na'c gacbee nicla tej xamiigwlu xhi badeedlu, ⁴ te gac gojn xtenlu xhiga'tz. Dxejcti xtadlu ni cahuuii nani bejnlu xhiga'tz, sacnäjni luj nez loj rebejn.

Ruluii Jesucrist xho cueedx, guiniabni lo Dios
(Lc. 11:2-4)

⁵ Räjpzani:

—Cheni rbejdx, rniabtu lo Dios, na'c guntu si'c rujn rebenigidoo ni rusguee. Rchaglajzreni rniabreni lo Dios rsiuli ireni neñ reyu' cadre riel xtidx Dios, näjza guiraa resquiin, näjza nez ronejz te ruhui rebejn xho rujnreni. Rniliäpac, acua'reni gaan xtenreni. ⁶ Naj luj cheni cueedx, guiniablu lo Dios, biu' neñ xyu'l. Basäuu ro' yu'ga, dxejcti xhiga'tz gunii loj xtadlu ni yu' xhaguibaa. Dxejcti xtadlu ni cahuii xhi rujnlu xhiga'tz, sacnäjni luj nez loj rebejn.

⁷ 'Cheni caniitu lo Dios, na'c guinisactu balti huält rediidx nani aguniitu. Si'c rujn rebejn nani di gumbee Dios. Naareni sa'csi sanuutis rniireni xhidajl diidx balti huält, siejn diajg Dios. ⁸ Na'c guntu sigajc ni rujnreni, sa'csi anajn xtadtu xhini'c rquiintu che guiniabtuni lojni. ⁹ Ni'cni scree colguinii lo Dios:

Xtadnu ni yu' xhaguibaa dxan najc lajlu.

¹⁰ Sujiääd xcälrnibeelu;

bejn si'cni rlajzlu lo guedxliujre sigajc rujnlu xhaguibaa.

¹¹ Nadxej baniidx xcu'nnu sa' ni rdaunu guira dxej.

¹² Basiäjl lajzlu redojl xtennu si'c riäjl lajznu redojl xten rebejn ni rujn dojl loonu.

¹³ Na'c gusaanlu jiaabnu xhigabguijdx,

baslaa nuure lo dojl,

sa'csi xten guejblu najc yälrnibee, yälnadip näjza yälrdimbicha' par tejpas.

Sugacni si'c.

¹⁴ Palga la'tu gusiäjl lajztu redojl ni rujn rebejn lojtu, xtadtu ni yu' xhaguibaa susiäjlza lajzni rextojltu. ¹⁵ Palga ditu gusiäjl lajztu redojl ni rujn rebejn lojtu, sigajcza xtadnu ni yu' xhaguibaa di lajzni jiäjlza rextojltu.

Ruluii Jesús xho gucua'n bejn

¹⁶ Räjpzani:

—Che rucua'ntu na'c guntu si'c rujn rebejn nani rusguee; rumbaa lojreni te fii rebejn cagucua'nreni. Rniliä acua'reni rexgaanreni. ¹⁷ Niluxh la'tu, che rucua'ntu, colcun yejctu, colquuib lojtu ¹⁸ te na'c gacbee rebejn cagucua'ntu, xtadtistu suhuii cagucuanxhiga'tztu. Xtadtu ni cahuii xhi cayunxhiga'tztu suniidxni xhi xca'tu nez loj rebejn.

YälNASA'c ni yu' xhaguibaa

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Räjpzani:

—Na'c gapdajntu yälNASA'c lo guedxliujre cadre rajw reman o rbibtiejn xhixtentu, niluxh richu' gubaan rolizj bejn te rbajnreni. ²⁰ Hueenru ga'ptu xcälNASA'ctu xhaguibaa cadre di

reman gauu, diza rexhixtentu cuibtiejn, diza regubaan jiu' te cuanreni. ²¹ Sa'csi cadro yu' xcälnasa'ctu, ro'cza naga' lastootu.

Bianij xten tiejxhtu

(Lc. 11:34-36)

²² Räjrzani:

—Bianij xten tiejxhni najc balojni, ni'cni palga rhuisa'c baloju, guideb tiejxhtu yu' lo bianij. ²³ Niluxh palga rebaloju di fisa'c, guideb tiejxhtu yu' lo nacäjy, ni'cni palga bajl nani yu' tiejxhtu dini gusanij, jlinacäiboo najc guidebtu!

²⁴ 'Nicla te bejn di gacdi gun dzuun loj tio'p lam tejsi junt, sa'csi sibälazni tejni laga sanälajzni steeni. Digacdi guntu xtzuun Dios palga caguiiltistu xcälnasa'ctu lo guedxliujre.

²⁵ 'Ni'cni rniä lojtu, na'c chutu yärsia' por xcälnabajntu, xhicha gautu, xhicha yätu, niclaza naatu xhicha lajd gajcwту. Yälnabajn sajcrlo yälrjaw, luxh sajcrlo tiejxhtu lo xhajbtu. ²⁶ Colhui remane' ni rtajt xhaguibaa. Diren cuec binij, dizareni guilia' gäjl, dizareni cuchee xhi gaureni nen yu', luxh xtadtu ni yu' xhaguibaa rudeedni xhi rajwreni. ¿Laa xhet sajcdirutu loj remane'ga, ä? ²⁷ ¿Chu tej la'tu sa'csi ru'tu yärsia' sajc tiobraru ste bo'c jiaaru?

²⁸ ¿Xhicuent runduxhtu xhigab xcient xhajbtu? ¡Colhui reguii ni tre' nesiät! ¿Xho roobreni? ¿Xho rialreni? Diren gun dzuun, dizareni guzaa xhajbreni. ²⁹ Narä rniä lojtu, nicla reii Salomón guideb najcwni rexhabsa'c xtenni di nisiuchee si'c rsiuchee tej reguiiga. ³⁰ Palga Dios rujn rajc recuaan ni yu' nesiät ni rial nadxej luxh guixee ahuejcreni, ¿xhixh dini gunduxhru par la'tu, bejn nani guxii rililajz? ³¹ Ni'cni na'c chutu yärsia' guntu xhigab: “¿Xhicha guidaunu, xhicha guiduñnu, xhicha gacwnu?” ³² Sa'csi rebejn nani di gumbee Dios xhigabtisga rujnreni, caguiilreni guiraa recosga. Niluxh xtadtu ni yu' xhaguibaa anajnni xhini'c rquiintu. ³³ Colquixgaa yälrnibee xten Dios näjza yälnabansa'c si'cni rlajz Dios dxejc sica'tu guiraa ni rquiintu. ³⁴ Ni'cni na'c gunduxhtu xhigab xho tedtu dxej guixee. Combast tedtu trabajw nani riääd dxej con dxej.

7

Na'c cubeetu sa'tu

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Räjrzani:

—Na'c cubeetu sa'tu te na'cza cubeet Dios la'tu. ² Sa'csi sigacni rgubeetu sa'tu, sigajcza sigubee Dios xhi rujntu; niluxh lagajc si'cni rutiehtu lo bejn, si'cza sutiehx Dios lojtu. ³ ¿Xhicuent ruhuiliu loj guijxh ni yu' baloj sa'l, luxh dilu fii yagro nani yu' lagajc balojlu? ⁴ ¿Xhicuent gäblu lo sa'l,

nädoñnu cuää guijxh ni yu' neñ balojlu, luxh dilu fii loj yagro ni yu' neñ balojlu? ⁵ Benguijdx ni rusguee, gulägxaa yagro ni yu' balojlu te gac fisa'clu te cuäälu guijxh nani yu' baloj sa'lú.

⁶ 'Na'c guluiitu guiraa rextidx Dios loj chutis bejn sa'csi yu'reni najc si'c bää'cw, xlia'si rca'renini; sibi'reni, sauya'reni luj. Sigajcza recos sa'cru, na'c gudeedtuni loj chutis bejn, sa'csi yu'reni najc si'c cuch rbälazreni cossa'c najcreni si'c cuch ni ruläj yejc xhitis xhi cos.

Colnab, colquuil, colgusejz rolä'

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Räjpzani:

—Colnab lo Dios te guniidxni nani rniabtu. Colquilni te guidxäjltuni. Colnii rolä', te guixalni jiu'tu. ⁸ Chutis ni rniab lo Dios sica'ni nani rniabni, nani rguil xhi cos nez loj Dios rdxälzani nani rguilni; nani rusejz rolä', suxhalzareni lojni.

⁹ '¿La yu' chu tejtu che guiniab xi'nni te yätixtiil, alga gudeedni te guij, ä? ¹⁰ O palga guiniabni te la' bälj, ¿la sudeedni te bäl? ¹¹ Palga la'tu ni najc beñ guijdx rajc rudeedtu cossa'c loj xi'ntu, aticaxh xtradtu ni yu' xhaguibaa. Laani suniidxni cossa'c loj renani guiniabni lojni.

¹² 'Ni'cni guira'ti cos ni rlajztu gunnäj bejn la'tu, sigajcza colyennäjreni, sa'csi si'c caj lo leii xten toMoisés, näjza lo diidx ni bacuua redad ni gunii xtidx Dios.

Rolä' xten yäl nabajñ najc dää

(Lc. 13:24)

¹³ 'Coljiu' nez rolä' nani najc dää, sa'csi gulajg najc rolä', gulajg najcza nezyuj nani rinä bejn lo yälrunijt, luxh xhidajlreni riu' nejzga. ¹⁴ Sa'csi dää najc rolä', dääza najc nezyuj nani rinä bejn nez loj yäl nabajñ, niluxh guxii najc renani rdxäl nezyujga.

Ninexhsa'c ni rcraj loj te yajg rujn gumbeeni yajgga

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Räjpzani:

—Colnatiro rebejn nani rlajz gusguee la'tu. Rniisireni rusule'reni xtidx Dios. Rliisi nadolajzreni si'c te xiil, niluxh direni gac. Alga si'c loob najcreni, rutie'chreni bejn si'c re'ch xiil che riädchu' loob lojreni. ¹⁶ Dzuun nani rujnreni sujn gumbeetureni. Anajntu di uub xcaj lo reyaguejch, diza iigw xcaj lo guechbiojb. ¹⁷ Ni'cni lo guiraa reyagsa'c rcraj ninexhsa'c lojni, per lo guiraa reyajg ni xhet yagsa'cdi, ganax ninejxh ni di ganaxsa'c rcraj lojni. ¹⁸ Digacdi xcaj ninexhdx-uudx loj te yajg ninexhsa'c. Di gacdiza xcaj te ninexhsa'c loj te yajg ni di gac yagsa'c. ¹⁹ Guiraa reyajg nani di ninexhsa'c

xcaj lojni, nanab guidinni te checni. ²⁰Sigajcza sajc gumbeetu beñsa'c sa'csi rujnreni dzunsa'c.

*Xhet guiraadi bejn jiu' lo xcälrnibee Dios
(Lc. 13:25-27)*

²¹Räjzpzan:

—Xhet guiraadi renani rnii, “Dad, Dad”, jiu' lo xcälrnibee Dios xhaguibaa. Ganaxtis renani rujn si'cni rlajz Xtadä ni yu' xhaguibaa. ²²Sidzujn dxej sinii xhidajl bejn loä: “Dad, Dad, con lajlu basule'nu xtiidxlu, con lajzalu biläänu rebendxab, con lajzalu biennu remilagwr.” ²³Dxejc sápä lojreni: “Dina gumbeä la'tu. Colbicaj loä beñlatsiaj.”

*Tio'p cimient
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴Räjzpzan:

—Chutis nani rucuadiajg diidx nani caniä, luxh ruzoob xtidxä, laani najc si'c te beñsin nani basoob roliznji yejc te guilaj. ²⁵Che biajb nisguij, biäjt nis gueuu, gubi' bej, bidinreni yejc yu'ga sas di yu'ga niajb sa'csi sojbni yejc guilajga. ²⁶Nani riejn diajgni xtidxä, luxh dini guzoob xtidxä najc si'c te ben guyalajz nani basoob roliznji lo yujxh. ²⁷Che biajb nisguij, biäjt nis gueuu, gubi' beduxh bidinreni yec yu'ga. Dxejc ligurebä'n yu'ga. Lacti xhiroob banijt bejnga.

²⁸Che gulujx gunii Jesús rediidxga, lacti bidxeloj rebejn rediidx ni baluiini, ²⁹sa'csi baluiini rebejn si'cpac te nani rnibee, xhet si'c ruluiidi rebejn ni najn leii.

8

*Rusiajc Jesús te bejn ni ral tiejxhni
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹Che biäjt Jesús yec dajn, xhidajl bejn huinajlni. ²Dxejcti biääd te beñracxhuu ni ral tiejxhni nez loj Jesús. Bazuxhijbni, räjpni:

—Dad, palga rlajzlu, sajc gusiajclu narä.

³Dxejcti basgaa Jesús ñaani, gudajnni dade'ga con ñaani, räjpni:

—Rlazä jiajclu. Siajc tiejxhlu.

Lagajc dxejc gubicaj guejdx ni ral tiejxhni. ⁴Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Arniä, rut lojdi gäblu xhi guzajclu. Huijtis lo rebixhojz te badeed gojn ni gunii toMoisés gudeed bejn ni riajc, te fii rebixhojzga abiajclu.

*Rusiajc Jesús te xmos capitán roman
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Che biu' Jesús guedx Capernaum, bidzujn te capitán roman nani rnibee te gayuu soldaad. Gunabduxhni lo Jesús, ⁶räjpni:

—Dad, xmosä naga' rolizä. Di gacdi guiniibni luxh cayanduxhni.

⁷Räjp Jesús:

—Do'o te gusiacäni.

⁸Dxejcti räjp capitán lojni:

—Dad, xhet sacädi; di nungäl jiu' guejblu rolizä. Guiniitis te diidx, siacgajc xmosä. ⁹Narä nacäza xmos rebejn ni rnibee, niluxh rnibeäza te gayuu soldaad. Che rniä lo tejni: "Huij", rijni. Che gäpä loj steeni: "Gudaa", riädgajcni. Che gäpä loj xmosä: "Bejn dee", rungajcnini.

¹⁰Che biejn diajg Jesús si'c, bidxeloduxhni, räjpni loj renani siädnajlni:

—Rniliäpac lojtu, nicla nen guideb reguedx Israel dina nidxälä te bejn ni rililajz si'c rililajz dade're. ¹¹Niluxh rniä, sirii xhidajl beñzijt nez ladjiaa, nez ladjiät, te jiädcuenäjreni Abram, Isaac, Jacob lajdx Dios xhaguibaa. ¹²Luxh reben Israel nani niajc xi'n Dios sijreni te laad lo yälçäjy cadro soonreni, sauya'reni läjyreni, sidejdtisreni trabajw par tejpas.

¹³Dxejcti räjp Jesús loj capitán:

—Gubi' rolijzlu. Sigajcni huililajzlu, sigajcza gacni.

Dxejc lagajc orga biajc xmosni.

Rusiajc Jesús xnansueegr Pedr

(*Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39*)

¹⁴Che bidzujn Jesús rolijz Pedr, bahuiini naga' xnansueegr Pedr, cayacxhuuni, yu'ni xliaa. ¹⁵Dxejc gudajntis Jesús naani, birigajcni xliaaga. Dxejcti huistie nane'ga, gusloj cagudeedni xhi gau Jesús.

Rusiajc Jesús xhidajl ben racxhuu

(*Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41*)

¹⁶Che biu' guxhijn, biädnäreni loj Jesús xhidajl bejn ni yu' rebenxdab lostooren; con xtiidxni gunibeeni birii guiraa rebenxdabga. Basiajczani guiraa reben racxhuu. ¹⁷Si'c bejnni te guzojb diidx ni bacuaa todad Isaías, ni gunii xtidx Dios, che räjpni:

Lagajc laani cua'ni rexcälracxhuunu, sanätzani rexcälnayannu.

Reni rlajz ninajl Jesús

(*Lc. 9:57-62*)

¹⁸Che bahuii Jesús tre' xhidalduxh rebejn guideb gabi cadre suga'ni, gunibeeni tednäjni rexpejnpacni stelaad ro'nis.

¹⁹Dxejcti biääd te beñnajn loj Jesús, räjpni:

—Mastr, sisiaäza cadrotis chääu.

20 Räjp Jesúś lojni:

—Rebäjz rajpreni xpiliääreni, remane' ni rutajt xhaguibaa rajpreni xpitiääzreni, niluxh narä Xi'n Dios ni gujc Niguii dina gapä cadro gaa yecä.

21 Stee rexpejnpacni räjp lojni:

—Dad, basaan chaxgaä ladxä te chacuatzä xtadä.

22 Räjp Jesúś lojni:

—Gudanajl narä. Basaan sugucua'tz resabeñgutreni rebejn nani najc si'c bengut sa'csi najcreni beñdojl.

Basiacdxi Jesúś te beduxh

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Che biu' Jesúś neñ barcw, biu'za rexpejnpacni lagajc nenga. **24** Dxejc huäjs te bedonduxh lo nisdoo. Lirusiääzni barcw neñ nisdoo. Luxh Jesúś nagayejsni. **25** Dxejcti huij rexpejnpacni huicuäänni, räjpreni:

—Dad, gucnäj nuure te di guetnu.

26 Dxejc räjp Jesúś:

—¿Xhicuent rdxejbту, bejn ni guxii rililajz?

Dxejcti huistieni, gudidxa'ni lo bej näjza lo nisdoo, te bi-acdxireni. **27** Dxejc bidxeloduxh rexpejnpacni, räjpreni:

—¿Chuni'c najc niguiire? ¡Ahuilaa xho rucuadiajg bej näjza nisdoo xtiidxni!

Rebenxdab ni yu' laidx regadarenos

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Che bidzujn Jesúś stelaad nisdoo cadro najc laidx regadarenos, tio'p bejn ni yu' beñdxab lastooreni biädcaglojreni Jesúś. Rebejnga riireni neñ rebaa, nialazduxhreni, ni'cni rut rajcdi rdejd nezyujga. **29** Guredxa'reni räjpreni:

—¿Xhicuent siädchu'l loonu luj ni najc Jesúś Xi'n Dios? ¿La siäädlu ree te gusacsílu nuure luxh gad galdi xorñu, ä?

30 Nez te laad, zijte' cadro suga'reni, cayajp bejn xhidalro cuch. **31** Dxejcti gunab rebenxdabga loj Jesúś, räjpreni:

—Palga cuäälü nuure, basaan jiu'nu neñ recuchre.

32 Dxejcti räjp Jesúś:

—Colchäj.

Dxejcti biriireni neñ lastoo redade'ga, huichu'reni neñ recuchga. Dxejcti guiragajc recuchga caguxuñreni, huitejbreni ro' te guilaj, biäázreni neñ nisdoo, gujttireni neñ nis.

33 Rebejn ni cayajp recuchga, baxuñreni, huijreni laidxreni, huiyeireni diidx guiraa ni guzajcreni näjza ni guzajc redade' ni guyu' rebenxdab lastooreni. **34** Dxejcti guiraa rebenquejdxga huichaglojreni Jesúś. Che bahuireni lojni, gunabduxhreni lojni, jiunejzní laidxreni.

9

*Basiajc Jesúś te bejn nani abixu'n tiejxhni
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ Dxejcti biu' Jesúś neñ barcw. Gudejdni stelaad ro' nis te bidzujñni lajdxni. ² Ro'c biädnäreni lojni te bejn nani abixu'n ñaani, ni'ni. Naga'ni lo te da'. Che bahuii Jesúś lacti rililajzreni, räjpni loj beñracxhuuga:

—¡Baspa lajzlu xi'nä! Agubicaj rextojllu.

³ Dxejcti gaii beñnajn ni ruluii xleii Moisés cayujnreni xhigab ensilaareni, caniyaj dee Dios con rextiidxni. ⁴ Dxejc gucbegajc Jesúś xhi xhigab cayujnreni, dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicuent cayujntu xhigabgijdx neñ lastootu? ⁵ ¿Con ni najc guyasiru? Guiniä lo te bejn: "Agubicaj rextojllu", o guiniä lo te bejn: "Huistie, guzaj." ⁶ Dec gunä te gacbeetu Xi'n Dios ni gujc Niguii rajp yälrnibee lo guedxliujre te gudzucajni dojl.

Dxejcti räjpni loj beñracxhuuga:

—Huistie, cua' xta'lú, huij rolijzlu.

⁷ Dxejcti huistie beñracxhuuga, siini rolijzni. ⁸ Che bahuii rebejn lojni, bidxeloduxhreni, gulä'preni xpala'n Dios, ni badeed yälrnibeega loj rebejn.

*Che gurejdx Jesúś Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)*

⁹ Dxejcti birii Jesúś cadro basiajcni beñracxhuu, sä'tini. Dxejc bahuiini loj te dade' ni laa Mateo. Sobga'ni loj te yagxhiil cadro rbej reni ruquijx xcuent guiraloj. Dxejc räjp Jesúś lojni:

—Gudanajl narä.

Dxejcti huisuni, sanajlni Jesúś.

¹⁰ Cheni sobga' Jesúś lo mex cayajwreni rolijz Mateo, biäädza xhidajl rebejn nani ruquijx xcuent guiraloj, ni najc rebejn ni di gac xpen Israel, gurejzareni lo mex näj Jesúś näjza reni najc rexpejñpacni. ¹¹ Che bahuii rebejn guidoo, ni laa refarisee, xhi cayujn Jesúś, räjpreni loj rexpejñpac Jesúś:

—¿Xhicuent raunäj xmastrtu rebejn nani ruquijx xcuent reyuj näjza rebejn ni di gac xpen Israel?

¹² Che biejn diajg Jesúś xhi guniireni, räjpni lojreni:

—Rebejn nani nadaan dini guiquiin chu gusiajcní, niluxh rebejn racxhuu ni'c rquiinreni chu gusiajcreni. ¹³ Colchäj te colchaseed xhi säloj diidxre ni caj loj reguijtz: "Yälrulaslajz rlazä, dina rlazä guniidxtu guidxaa loä." Sa'csi narä dina niädtedxä rebeñsa'c, narä siädtedxä rebendojl te gusiechla-jzreni.

*Gunabdiidxreni xcuent yälrucua'n
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)*

¹⁴ Dxejcti biääd rexpejñpac Juan loj Jesúś räjpreni:

—Nuure con refarisee rcua'nnu xhidal huält, ¿xhicuent di rexpejnpaclu gucua'n, ä?

¹⁵ Räjp Jesús lojreni:

—Che ruchñaa te bi'n, ¿xhixh rac-huin lajz regolnejdx laga suga' bi'n con laareni? Palga yu' xhi sac bi'nga, dxejc sii soonreni, sucua'nreni.

¹⁶ 'Rut gundi remiend te ladbiejw con te la' ladcoob sa'csi sixu'n ladcoobga, sutiäjsruni ladbiejwgga, sajc xhiroobru cadro biräjsga. ¹⁷ Niclaza gac guida' bincoob neñ reguidbiejw, sa'csi reguidbiejw siräjsni dxejc sixe' bin, sinijtza reguijdga. Ni'cni nanab guida' bincoob neñ reguidcoobza, te si'c nicla tejreni di nit.

Xindxa'p Jairo näjza gunaa nani gudajn xhajb Jesús

(*Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56*)

¹⁸ Lał ni caniini rediidxga, biääd te dade' ni rnibee neñ guidoo xten rexpejñ Israel. Bazuxhijbni nez loj Jesús räjpni:

—Entis gujt xindxa'pä. Gudaa, badzuub ɳaaluu yejcni te guibañsacni.

¹⁹ Dxejcti huisu Jesús, sanäni Jairo. Näj rexpejnpacni sana-jlrenini. ²⁰ Luxh guyu' te gunaracxhuu nani agujc tzubitio'p ijjz cayajcni yälguidxbäii. Bidzujnni nez dejtz Jesús, gudajnni ro' xhajbni, ²¹ sa'csi bejnni xhigab neñ lastooni: "Palga sajc canätis ro' xhajbni, siacä." ²² Dxejc gubiré Jesús bahuiini loj gunaaga, dxejc räjpni:

—Gulecdxilajzlu xindxa'pä. Yälrililajz xtenlu abasiajclu.

Luxh lagajc dxejc biajc gunaaga.

²³ Cheni biu' Jesús roliz dade' nani rnibee neñ xquidoo rexpen Israel, bahuiini rebejñ ni rol bizej näjza xhidajl rebejñ ni cabedxa' cayoon, li te biejj cayajc, dxejc ²⁴ räjpni loj rebejngä:

—Colguibicaj. Nagayejstis dxapga, gajdni guet.

Dxejc rebejngä alga ruxhiznäjreni Jesús. ²⁵ Cheni abirii rebejñ neñ yu', biu' Jesús, gunaazni ɳaa dxape', dxejc huistie dxape'ga. ²⁶ Dxejcti bire'ch diidxga guiraa neñ reguejdx ni tre' nejzga.

Basiajc Jesús tio'p lotiä'p

²⁷ Che birii Jesús ro'c, huinajl tio'p bejñni nani di ffi. Rbedxa'reni roonreni räjpreni:

—Balaslajz nuure, Xi'n toDavid.

²⁸ Che bidzujñ Jesús cadro caya'nni, gubigreni lojni. Dxejcti gunabdiidx Jesús lojreni, räjpni:

—¿La rililajztu sajc gunä ni rniabtu?

Redade'ga basejc diidx, räjpreni:

—Sajc gunluni, Dad.

²⁹ Dxejcti gudajnni balojreni, räjpni:

—Sugacni si'cpacni rililajztu.

30 Lagajc dxejc bixal balojreni. Sas räjppac Jesús lojreni:
—Arniä, na'c chayeitu diidxre, te rut gacbeedi xhi guzajctu.
31 Cuantsi biriireni ro'c guslojreni cagutie'chreni diidx
xcent Jesús guideb gabí neñ reguejdxga.

Basnii Jesús te gop

32 Che biriireni cadro biajc baloj rebejnga, biääd sgaii bejn
biädnäreni te gop loj Jesús. Yu' xprit beñdxab neñ lastoo bejnga.
33 Che barilaaggw Jesús xprit beñdxab neñ lastoo bengopga,
guslogajcni caniini. Rdxeloduxh rebejn räjpreni:
—Gajdpacnu guihuii sa' redzuunre lajdx rexpejñ Israel.
34 Dxejc reben guidoo ni najc refarisee, räjpreni:
—Rbääni rexprit beñdxab con yälrnibee xten beñdxabro.

Rulaslajz Jesús rebejn

35 Gudejd Jesús guiraa reguedxro näjza reguedxbäz, basule'ni xtidx Dios neñ reguidoo xten rexpejñ Israel. Basäabni
diidx xten xcälrnibee Dios. Basiajczani guiraloj yälracxhuu,
guiraloj yälguiidx ni rajc bejn neñ reguejdxga. 36 Che bahuiini
loj reben xhidajl biaduxhni rebejnga sa'csi rdebya' lajzreni,
rac-huin lajzreni, najcreni si'c najc rexiiil nani di ga'p baxtoor.
37 Dxejcti räjpni loj rexpejñpacni:

—Guliipac xhidalduxh beñ guedxliuj di gan xtidvä, luxh
guxii najc reni guluiireni; najcni si'c gäjl ni agojl guilia',
niluxh ruti mos ni guilia'ni. 38 Colnab lo Dad nani najc xtelli
guedxliujre te guxhalni rebejn ni sajc guluii reben guedxliujre,
gacreni si'c mos ni rlia' gäjl.

10

Gule Jesús guitzubitio'p rexpejñpacni (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Dxejcti gurejdxni guitzubitio'p rexpejñpacni, badeedni
yälrnibee lojreni te gurilaaggwreni rexprit beñdxab lastoo bejn
näjza te gusiajcreni guiraloj yälguiidx näjza yälracxhuu.

2 Laj reguitzubitio'p rexpejñni ni guleni najc: Simón, ni
laaza Pedr; Andrés bejtz Simón; Jacoob xi'n Zebedeo; Juan
bejtz Jacoob; 3 Felipe; Bartolomé; Tomás; Mateo, ni najc
colectoort; Jacoob, xi'n Alfeo; Lebeo ni rnireni Tadeo; 4 Simón,
te bejn ni yu' loj recananita; Judas Iscariote, nani bateed Jesús
ladznaa rebejn nani rdxe'ch lojni.

Baxhal Jesús rexpejñpacni gutie'chreni diidx (Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Guitzubitio'p rebejñre baxhal Jesús. Balijdxnireni räjpni:
—Na'c chäätu nez cad yu' rebejn ni di gumbee Dios. Na'c
jiu'tu lajdx reben samaritan. 6 Colchäxgaa lo rexpejñ Israel
nani agunijt neñ dojl. 7 Colchäj, colzäbdiidx lo rebejn, colye'tz

lojreni xcälrnibee Dios abidzungajxh. ⁸ Colgusiajc beñ racxhuu, colgusiajc tiejxh rebejn ni ral guejch tiejxhreni, colguspajn bengut. Colgurilaagw xprit beñdxab lastoo rebejn. Ligaj cua'tu yälrnibee, ligajza colyejn dzuu.

9 Räjpzani:

—Na'c chanätu oor, niclaza pla't, niclaza coobr neñ xdoxdäjltu, ¹⁰ niclaza guijxh na'c chanätu lo nejz. Na'cza chanätu tio'p xhajbtu, nicla gura'ch, nicla baston sa'csi bejn ni rujn dzuu nungäjl xca'ni xhi gauni.

11 Räjpzani:

—Che guidzujntu xhitis te guedxro, xhitis te guedxbäz, colquii te beñsa'c. Rolijztisni coljia'n dxejli ni jiunejzu guejdxga. ¹² Cheni jiu'tu nen yu', colnii xtidz Dios lo rebejng. ¹³ Palga najcreni bejn ni numbee Dios, sujia'n yälrbedxilajz loj rebejng. Niluxh palga direni gac beñsa'c, naaddirni xca'reni xtidz Dios, suguibi' yälrbedxilajzga lojtu, coljiunejz ro'c. ¹⁴ Palga direni gusaan jiu'tu rolizreni, palga di rlajzreni gucuadijgreni xtiidxtu, dxejc coljiunejz rolizj bejng, o coljiunejz guejdxga, dxejc colcuijg guxhuj ni'tu si'c te seen gulälazreni xtidz Dios. ¹⁵ Rniliäpac lojtu, dxej ni gun Dios xcälguxhtisni, te yälguxhtisroru gun Dios rebejng, quela yälguxhtis ni gujc reben guedx Sodoma näj Gomorra.

Yälrusacsí ni siääd

16 Räjpzani:

—¡Colhuiire! Narä suxhalä la'tu si'c xile' nez loj reloob, ni'cni colgacnasiñduxh si'c najc te bäl, colyajcza nadolajz si'c te palom. ¹⁷ Colnatiro rebejn sa'csi suteedreni la'tu ladznaa rexcuxhtisreni, siguijnzareni la'tu neñ xquidooreni. ¹⁸ Sinäzareni la'tu nez loj regubier, nez loj rereii xcient rextidxä, te gusule'tu xtidzä nez lojreni näjza nez loj rebejn nani di gumbee Dios. ¹⁹ Cheni chanäreni la'tu nez loj reguxhtis, na'c guntu xhigab xho guiniitu, niclaza guntu xhigab xhicha ni'c guiniitu, sa'csi lagajc Dios suniidx diidx guiniitu orga. ²⁰ Sa'csi et la'ditu ni guinii dxejc, Sprit xten Xtadtu Dios ni yu' neñ lastootu, laani guinii neñ lastootu.

²¹ 'Luxh rebejn suteedreni lagajc bejtzreni ladznaa reni ju'treni. Redad suteedreni lagajc xi'nreni, rexin bejn sidxe'chzareni lo xczajnreni te ju't bejn xczajnreni. ²² Guiraa rebejn guedxliuj sidxe'chreni lojtu xcient xtidzä. Nani chanuu lo xtidzä dxej lultli, ni'c sujn gaan yälnabajn par tejpas. ²³ Che guirinajlreni la'tu te gusacsíreni la'tu neñ te guejdx, colguxuñ ro'c, colchäj stee guejdx. Rniliä lojtu, ditu gun gaan tedtu guiraa reguejdx xten rexpejñ Israel ansde jiääd Xi'n Dios ni gujc Niguii.

²⁴ 'Di te bejn ni casieedgaj beñroru lo xmastrni, diza te mos gac beñroru lo xlam̄ni. ²⁵ Te bejn ni casieed, rsieedruni te gacni si'c najc xmastrni, sigajcza rujn mos, riuni xtidx xlam̄ni te gacni si'c najc xlam̄ni. Palga rbälajreni Beelzebú nani rnibee beñdxab, ¿xho direni cuälajza Beelzebú rexínni, ä?

Chuni'c nanab guidxejbni

(Lc. 12:2-9)

²⁶ Räjpzani:

—Ni'cni na'c guidxejbnu rebejn, sa'csi anajntu xheti te cos ni niäuu lojni ni di guidzujn dxej guixal lojni, te fii chutis bejn lojni. Xhetiza te cos xhiga'tzdi ni di guidzujn dxej siejn diajg bejn xcuentni. ²⁷ Diidx nani rniä lojtu guxhijn, colguiniini che nianij lo guedxliuj. Rediidx nani rniä chigaj rodiajgtu, colguiniini dip, jiaali colzuj, guredxa' te jiejnni. ²⁸ Na'c guidxejbnu renani rugu't bejn, sa'csi direni gun gaan ju'treni xaim bejn. Colguidxejbru nani rugu't tiexh bejn näjza xaim bejn neñ gabijl.

²⁹ '¿La di bejn guto' tio'p manbäz ni rutajt por te centaab, ä? Luxh racbee Xtadnu ni yu' xhaguibaa che riajb tejni lo yuj. ³⁰ Näjza rexquidxejclu nagab tebgajreni. ³¹ Ni'cni rniä na'c guidxejbnu; sajcrutu lo te chinaa manbäz ni rutajt.

Renani rusule' xtidx Jesucrist nez loj rebejn

(Lc. 12:8-9)

³² Räjpzani:

—Chutis renani rusule' xtidxä nez loj rebejn, narä siniäza xcuentni nez loj xtadä ni yu' xhaguibaa. ³³ Guiraa renani di gusule' xtidxä nez loj rebejn, sigajcza narä dina guiniä xcuentni nez loj xtadä ni yu' xhaguibaa.

Rlia' Jesús sa' bejn

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Räjpzani:

—Na'c guntu xhigab siädnää yäl̄rbedxilajz lo reben guedxliujre, xhet yäl̄cuedxidi ni siädnää, yäl̄rdxagdijl siädnää. ³⁵ Narä siädnää yäl̄rdxagdijl te bi'n con xtadni; te dxa'p con xnanni; te gulijzni con xnansueegrni. ³⁶ Ni'cni lagajc resa'tu ni yu' rolijztu sidxe'chreni lojtu.

³⁷ 'Nani sanälajzru xtadni, xnanni, luxh narä dini chanälajz, digacdi gacni xpenä; nani sanälajzru xingaanni o xindxa'pni, di gacdiza gacni xpenä. ³⁸ Nani di guu xcrujzni, nalajznu tedni trabajw, jiädnajlni narä, di gacdi gacni xpenä. ³⁹ Nani guidxäl xcälnabajn ni lo guedxliujre, sunutni yäl̄nabajn xhaguibaa. Luxh nani gunijt xcälnabajn ni lo guedxliujre xcuent rextidxä, sidxälni yäl̄nabañsa'c xhaguibaa.

*Gaan nani xca'ni
(Mr. 9:41)*

⁴⁰ Räjpzani:

—Nani guniidx rolierzni jia'ntu, runiidxzani rolierzni jia'nä; luxh nani ruscuääz narä rolierzni, rolierzni ruscuääzzani Gueb Dios nani baxhal narä. ⁴¹ Nani guscuääz te niguii ni rnii xtidx Dios rolierzni sa'csi baxhal Dios niguiiga, sica'za bejngä lagajc gaan ni xca' niguii ni rnii xtidx Dios. Nani guscuääz te beñsa'c rolierzni sa'csi beñsa'cni, sica'zani lagajc gaan ni xca' beñsa'cga. ⁴² Chutis nani gudeed mase te xhijgtis nis niäljuj xcuentä lo rebiuxe're, rniliäpac lojtu, direni gunijt, sica'pacreni nani nungäjl xca'reni.

11

*Renani baxhal Juan Bautist loj Jesús
(Lc. 7:18-35)*

¹ Che gulujx baluui Jesús rexpejnpacni xho gunreni dzuun, dxejcti biriini ro'c te saluiini, chasule'ni diidx lajdx rexpejnpacni.

² Juan yu' neñ latzguiib. Che biejn diajgni xhi cayujn Jesús, baxhalni tio'p xpejnpacni ³ te huinabdiidxreni:

—¿La luj ni najc Crist ni jiääd, ä?, o ¿la silääznu chu stee bejn?

⁴ Dxejcti badzu' Jesús diidxre räjpnii:

—Colchäj, colye'tz loj Juan recos nani riejn diajgtu, näjza recos nani ruhuiitu. ⁵ Reni di fii, ruhuiireni; reni di sa, arsajreni, reni ral tiejxhni, abiajc tiejxhreni; reni di jien diajg, ariejn diajgreni; rebengut, ahuäjzreni, gubañsacreni. Dxejcti loj rebejn proob nani cabäjz xcälracnäj Dios cagusule'reni xtidx Dios ni ruslaa bejn neñ dojl. ⁶ Chicbaa renani di jieed narä.

⁷ Cheni sii rebejnaga gusloj Jesús canii loj rebejn xcuent Juan:

—¿Chuni'c huihuiitu nez loj reyubijdz? ¿La te biquii ni rusniib bej, ä? ⁸ ¿Xhini'c huihuiitu? ¿Te bejn ni sucheduxh, ä? Ni najntu rebejn nani sucheduxh rbäjzreni rolierz regeii.

⁹ La'tu ¿xhicuent huijtu ro'c? ¿Te fiitu te niguii ni rnii xtidx Dios, ä? O'n. Rniliä lojtu, luxh dini gac bejntis ni rnii xtidx Dios; beñroruni. ¹⁰ Laa Juan nani rusä't ni bacuua lo reguijtz cadre Caj scree:

Narä susxhalä te niguii nani guinii xtidxä nez lojlu; laani susucheeni nezyuj nezlojlu.

¹¹ Guliipac rniä, loj guiraa rexingaan xten gunaa, nicla tejni gajd guiricaj ni najc te beñsacduxh loj Dios si'c ni najc Juan Bautist. Niluxh bejn nani najc beñ huinru lo xcälrnibee Dios xhaguibaa, bejngä maazru sajcni loj Juan.

¹² 'Cheni gucli dxej ni gusloj rusule' Juan Bautist diidx najli, yu'duxh reni rlajzpac jiu'reni lo xcälnibee Dios ni yu' xhaguibaa con yälrdxe'ch, sas reni nadxechal reni cuäxuuni xcälnibee Dios. ¹³ Guiraa reniguii ni gunni xtidx Dios näjza xleii Moisés, gunixgaareni recos ni churu gac, galooli hasta che biäädli Juan Bautist. ¹⁴ Palga rlajztu chalilajztu, lagajc Juan najc Elías, niguii xten Dios nani bia'n diidx jiääd. ¹⁵ Nani sobdiajg diidx, gucuadiahjgni.

¹⁶ '¿Xhicojn guntebloä rebejn nani tre' naj, ä? Najcreni si'c najc rebiuux nani rguijt nez lo guii cadro rdo', rbejdrexreni lo sa'reni, ¹⁷ rniireni: "Bielnu bizej te guya'tu luxh ditu nuya'. Dxejcti bielnu redij ni nabaduxh luxh dizatu nioon." ¹⁸ Sa'csi che biääd Juan dini niajw dizani niä', luxh räjp rebejn najcni te xpejn beñdxab. ¹⁹ Dxejcti biälä narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, rauä, rä'ä dxejcti räjp rebejn: "Niguiire rauxha't, rätejzani bin, najcni xamigw rebendojl näjza reniguii ni ruquijx xcuent reyuj ni rajx lo gubier." Luxh loj rebejn ni najc xpejn Dios yuduxh xcälnajn Dios, ni'cni baxhalni guiro'p rebejnre.

Reguejdx guyalajz

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Dxejcti gusloj Jesúś gudilnäjni rebeñguejdx cadro benduxhni remilaagwr, sa'csi naaddireri gusiechlajzreni xtojlreni, sanuutis nabajnreni neñ dojl. Dxejcti räjpni:

²¹ — ¡Gunatiru guedx Corazín! ¡Gunatiro guedx Betsaida! Paru neñ guedx Tiro näjza guedx Sidón niajc remilaagwr nani gujc guedx lajdxtu, cadxejli nusiejch lajzreni xtojlreni, cadxejli niajcwreni neñ godx, nidääb cobdäj yejcreni. ²² Luxh rniä lojtu: che guidzujn dxej ni gun Dios xcälguxhtisni, sidejdrutu castiigw loj rebejn ni guläjz guedx Tiro näjza guedx Sidón. ²³ Luj guedx Capernaum di gunlu xhigab chäslu xhaguibaa; jiäjt neñ baa jiajblu, sa'csi paru neñ guedx Sodoma niajc sa' remilaagwr nani gujc guedxlajdxlu, pet najli tresijc guejdxga. ²⁴ Luxh rniä lojtu, dxej ni gun Dios xcälguxhtisni, trabajwduxhru teditu loj rebejn Sodoma.

Coltaa loä, te gusilajztu

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Laa dxejcni räjp Jesúś:

— Rliä'pä xpala'nlu Xtadä, Dad xten xhaguibaa näjza guedxliuj, sa'csi bacua'tzlu recosre lo rebeñnajn, lo rebejn ni racbee, te baluiiluni loj rebeñnadolajz ni najc si'c biuxbäz. ²⁶ O'n. Guliini, Xtadä, sa'csi rujnlu xhigab si'c najc hueen gacni.

²⁷ 'Guiraa recosre abaniidx Xtadä loä, rutru numbeedi xingaanni; xtadtisni rumbeen. Rutruza numbeedi xtadni,

xtebtis xingaanni, näjza loj renani gudeed xingaanni gumbee xtadni. ²⁸ Coltaa loä guiraatu nani abadxajg, nani rsina', narä sunidxä yälrusilajz lojtu. ²⁹ Colguisieed guntuuzuun si'cni ruluiätu. Colhuii xho runä, xho nacä nadolajz, dizana gacä beñnayedxlajz neñ lastoä, ni'cni sidxäl xaimtu yälrusilajz. ³⁰ Sa'csi guyasi najc xtzunä ni ruluiätu, dizani gac naganduxh.

12

*Rutie' rexpejn Jesús triuu dxej ni rusilajzreni
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

¹ Che sasaj Jesús nez loj reyuj cadro naga' triuu, luxh dxejga najc dxej ni rusilajz rexpejn Israel, calaan rexpejnpacni, guslojreni calädxa'reni doj lo triuu te cayajwrenini. ² Che bahuii rebeñ guidoo ni laa farisee, räjpreni loj Jesús:

—Ahuii xho rujn rexpejnpaaluuzuun nani di nungäjl gunreni dxej nani rusilajz bejn.

³ Luxh laani räjpni lojreni:

—¿La gajdtu gol xhi caj loj reguijtz xcuent ni bejn toDavid che gulannäjni rexpejnni, ä? ⁴ Biu'reni xquidoo Dios, gudajwreni yättil nani di nungäjl gauni, nicla laani, niclaza rebeñ nani sanäni, sa'csi yättilga rebixhojztis rajwni. ⁵ O ¿la gajdtu gol lo reguijtz xten leii cadro caj xcuent rebixhojz, ä? Laareni riu'reni neñ reguidoo dxej ni rusilajz bejn, rujnreni xtzuunreni niluxh xhet dojldi rujnreni. ⁶ Narä rniä lojtu, ree suga' tej nani sajcru loj guidooga. ⁷ Paru niacbeetu xhi säloj dee: “Yälrulaslajz rlazä, xhet yälrejtdi guidxaa”, ditu nucuaquij redee ni xhet bejndi. ⁸ Sa'csi narä Xi'n Dios ni gujc Niguii rnibeä dxej ni rusilajz rebeñ.

*Niguii ni rxu'n naani
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Che birii Jesús ro'c, biu'ni te xquidobäzreni. ¹⁰ Ro'c suga' te bejn ni gubijdz te naani. Luxh sa'csi caguiilreni xho gucuaquijreni Jesús, gusloj canabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿La rusaan leii gusiajcní beñracxhuu dxej ni rusilajz bejn, ä?

¹¹ Badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Chutejtu ni rajp te xiil niluxh palga guitejbni neñ bisie che gal dxej ni rusilajz bejn, ¿xhixh dini cuää xiilga neñ bisie, ä? ¹² Sacduxhru te bejn loj te xiil, ni'cni susaan leii gun bejn dzunsa'c dxej nani rusilajz bejn.

¹³ Dxejcti räjpni loj dade'ga:

—Baslii naalu.

Che basliinini, dxejc biajc naani, gujcni tebloj si'c najc stelaad naani. ¹⁴ Dxejcti birii rebeñ guidoo ni laa farisee, bachagsa'zareni te bia'nreni diidx ju'treni Jesús.

*Diiidx ni guniireni xcuent Jesú*s

¹⁵ Che gucbee Jesú xhi xhigab cayujnreni, biriini ro'c. Xhidajl bejn sanajlni, dxejc basiajc Jesú guiraa rebeñracxhuu.

¹⁶ Dxejc räjpní lojreni:

—Na'cpac gäbreni chu najcni.

¹⁷ Si'c gujc te gusojb diidx ni gunii Isaías ni gunii xtidx Dios che räjpní:

¹⁸ Deeni najc xmosä nani aguleä, laani sanälazä, laani rbanälazä, sudedä sprit xtenä lojni te gusule'ni yälguxhtis xtenä lo guedxliu.

¹⁹ Dini tilnäj bejn, dizani cuedxa';
rudza jiejndi diajgni xse'ni lad nezyuj.

²⁰ Dini qui'ch nicla te nijt ni cabiejc,
dizani gusui te duxiil ni cayujn guxh,
dxejli che gunni gaan guinibeeni yälguxhtis.

²¹ Lajtisni sustioob lastoo reben ni digac xpejn Israel.

Rucuaquijreni Jesú rajpni yälrnibee xten bendxbab

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Dxejcti biädnäreni loj Jesú te bejn ni di fii, dizani guniini, yu' te beñdxab lastooni. Dxejcti basiajc Jesúsní, te gujc guniini, te gujca bahuiini. ²³ Guiraa rebejn bidxelojreni, räjpreni:

—¿Xhaa laa Xi'n toDavidni, ä?

²⁴ Che biejn diajg reben guidoo ni laa farisee rediidxga, räjpreni:

—Bejnre rbää rebeñdxab con yälrnibee xten Beelzebú ni rnibee loj rebeñdxab.

²⁵ Che gucbee Jesú xhi xhigab cayujnreni, dxejc räjpní:

—Guiraa yälrnibee nani rlia' sa'ni sinitloj; te guedxro sigajc te famil nani rlia' sa'reni, nani ridilnäj sa'reni, sinitlojreni.

²⁶ Sigajcza palga beñdxab rbää sabençxbni, silia' sa'reni, dxejc ¿xho gac chanuu xcälrnibeereni? ²⁷ Palga narä rbää rebeñdxab con yälrnibee xten Beelzebú, ¿chu xcälrnibee rajc rbää rexpejntu beñdxab, ä? Ni'cni lagajc laareni suluiireni xhet laadi rujntu xhigab. ²⁸ Palga narä rbää rebeñdxab con Xprit xten Dios, guliipacni abidzuj xcälrnibee Dios lojtu.

²⁹ 'Bahuilaare. ¿Xho gac jiu' te bejn cuan roliz te beñdaan, xho gac cuanni xhixten bejnga, palga dini gulibxgaani beñdaanga? Che abiliib bejnga, sajc cuanni rexhixten bejnga.

³⁰ 'Nani xhet yu'di xladä, rdxe'chni loä. Nani di jiädnajl narä, rutie'chni reni siädnajl narä.

³¹ 'Ni'cni rniä guira'ti dojl, guira'ti yälrusguee xte bejn sajc gusiäjl lajzni xtebtis yälrniyaj Sprit Dxan xten Dios di Dios gusiäjl lajzni. ³² Chutis ni guinii xhi te diidx yälrniyaj Xi'n Dios ni gujc Niguii sajc gusiäjl lajzni, luxh chutis ni guiniyaj Sprit

Dxan xten Dios, di Dios gusiäjl lajzni, nicla lo guedxliujre, niclaza xhaguibaa.

*Sajc gumbeetu bejn xcuent diidx ni rniireni
(Lc. 6:43-45)*

³³ 'Palga nasa'c te yajg sicaj ninexhsa'c lojni, per che di yajg gac yagsa'c, xho xcaj ninexhsa'c lojni. Ni'cni huenliisi siembeetu te yajg che fiftu xho najc ninejxh ni rcaj lojni. ³⁴ Sa' la'tu benguijdx ni najc si'c te bäl niälasduxh, xho gac guiniitu te didxsa'c?, ni ro' bejn rniitis rexhigab ni yu' neñ lastoo bejn. ³⁵ Te beñsa'c rniini didxsa'c, sa'csi ganax xhigabsa'c yu' neñ lastooni, te benguijdx rniitisni cosguijdx sa'csi ganax xhiga-bguijdx yu' neñ lastooni. ³⁶ Narä rniäza, guiraa redidxguijdx nani rnii bejn sudeedreni cuent lo Dios cheni gunni yälguxhtis, ³⁷ sa'csi lagajc rextiidxlu sujn guinii Dios najclu beñsa'c, lagajc rextiidxlu sujn gunijtlu lo Dios.

*Rebenguijdx rniab te milagwr si'c te seen
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)*

³⁸ Dxejcti rebejn ni ruluii xleii to Moisés näjza reben guidoo ni laa farisee, räjpreni loj Jesús:

—Mastr, nuurnu rlajznu guihuiiu te seen; bejn te milagwr te fiinuni.

³⁹ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Rebenguijdx ni rusguee rniab te seen, niluxh xhetru seendi fireni xseentis Jonás, dade' ni gunii xtidx Dios. ⁴⁰ Sa'csi lagajc si'cni guyu' Jonás xque' te bälro chon dxej, chon yääl, si'cza chu Xi'n Dios ni gujc Nigui neñ lastoo guedxliuj chon dxej, chonza yääl. ⁴¹ Cheni gac yälguxhtis xten Dios pet sistie rebejn ni siääd Nínive te fireni gac yälguxhtis rebejn ni tre' lo guedxliuj naj, niluxh säjb rebejn Nínive abanijt rebejnre sa'csi reben Nínive basiech lajzreni, bia xtojlreni che basule' Jonás xtidx Dios lojreni. Luxh nani yu' lojtu naj, sacduxhruni loj Jonás. ⁴² Näjza rein xten reben sur sistieni te fiini gac yälguxhtis rebejn ni tre' lo guedxliujre naj, niluxh näjzani säjbni abanijtreni. Sa'csi laani zitduxh biriini te biädcuadiajgni reyälnajn xten Salomón, luxh nani yu' lojtu naj nanduxhruni loj Salomón.

*Te spritdxuudx ni rbisac
(Lc. 11:24-26)*

⁴³ Räjpzani:

—Cheni rii te spritdxab neñ lastoo te bejn, ricanzajni nez lo reyubijdz, ritiilni cadro gusilajzni, per cad rdxäldini. ⁴⁴ Dxejcti rujnni xhigab, naani, guibisacä cadro biriä. Cheni rbisacni ro'c, rdzujnni si'c rdzujn te bejn neñ te yu' ni naya neñni, naliobsa'cni, sucheeni, luxh rut rbäjzdi ro'c. ⁴⁵ Dxejcti

rijni, rixiini sgajdz sprit nani najc nadxuudxru lojni te jiädlänjrenini neñ lastoo bejngä. Dxejcti rxhiñduxhru bejngä lojni gujcni galoo. Sigajcza gac rebejñ ni tre' lo guedxliujre naj.

Xnan Jesús con rebejtzni

(*Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21*)

⁴⁶ Lal ni caninäjni rebejñ, bidzujn xnanni con rebejtzni, suga'reni rolä' rlajzreni guiniireni lojni. ⁴⁷ Dxejcti biääd tej ni räjp loj Jesús:

—Xnanlu näjza rebejtzlu suga' rolä' rlajzreni guininäjreni luj.

⁴⁸ Laani badzu'ni diidx lo bejngä räjpni:

—¿Chuni'c najc xnanä? ¿Chuni'c najc rebetzä?

⁴⁹ Dxejcti basgaani ḥaani nez loj rexpejñpacni, räjpni:

—¡Redee najc xnanä redeeza najc rebetzä! ⁵⁰ Chutis nani rujn si'cni rnibee Xtadä ni yu' xhaguibaa ni'c najc betzä, ni'c najc bisianä, ni'cza najc xnanä.

13

Xcuent bejn nani rbe'c binij

(*Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8*)

¹ Lagajc dxejga birii Jesús royu'ga, huicueni nez ro' nisdoo.

² Xhidalduxh bejñ bire' cadro suga'ni, sas biu'ni neñ te barcw, ro'c gurejni. Dxejcti rebejñ gurej nez lo plaii. ³ Dxejc gusloj caguluii Jesús con recuent, räjpni:

—Colcuadiajg. Birii te dade' ni rbe'c binij te cue'cni binij.

⁴ ⁴ Lal ni cabe'cni binij yu' binij ni bitejb gajxh nez ro' nesiuj, biääd remane' ni rutajt, sas gudajwreni binijga. ⁵ Yu' binij ni bitejb nez neñ reguij cadro guxii yu' yuj. Gulengajc binijga sa'csi direni nibej jiät nen yuj. ⁶ Che birii gubijdx, bigolreni sa'csi xhetiza xlobaani, dxejc gubijdzni. ⁷ Yu'za binij ni bitejb neñ reguejch. Che guroob reguejchga, dini nusaan niroob regäjle', gubijdztireni. ⁸ Guyu' binij ni gurej lo reyusa'c, ro'c gucdukhni. Yu' binij cuaj te gayuu, yu'za binij cuaj gayojñni, yu'za ni cuaj galbitzuuni loj cade tej binij ni gurej. ⁹ Nani rsobdiajg diidx gucuadiagni diidxre.

Xhi pajr najc recuent xten Jesús

(*Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10*)

¹⁰ Dxejcti gubig rexpejñpacni, gunabdiidx lojni, räjpreni:

—¿Xhicuent rusule'lu diidx loj rebejñ con recuent?

¹¹ Dxejcti badzu' Jesús diidx rajpni lojreni:

—Sacnäj Dios la'tu te gacbeetu recos xhiga'tz xten xcälrnibee Dios xhaguibaa, luxh laareni digacdi gacbeerenni. ¹² Chutis ni arajp yälracbee, sica'rungi te gapruni yälracbee. Sas nani

guxii rajp yälracbee, guiraa yälracbee ni rajpni sibicaj. ¹³ Ni'cni rniä lojreni con recuent sa'csi mase cadxelojreni, direni fi, mase cacuadiajgreni di diajgreni jiejn, xhet racbeedireni. ¹⁴ Laareni najcreni si'c te soob diidx ni gunii Isaás, dade' ni gunii xtidx Dios, che räjpni:

Siejn diajgpactu, niluxh xhetliidi gacbeetu,
sidxelopactu, niluxh ditu fi.

¹⁵ Sa'csi guyalajz rebejñre, lastooreni najc si'c te guij,
di diajgreni jiejn,

luxh niäuza balojreni, didi fis'a'creni con balojreni,
didi jiejnza diajgreni, didi gacbeeza lastooreni,
didi gusiejch lajzreni guibi'reni loä te gusiacä lastooreni.

¹⁶ 'La'tu colguibalaznäj baloju sa'csi rhuisa'ctu, riensa'cza diajgtu. ¹⁷ Rniliäpac, xhidajl redade' ni gunii xtidx Dios, näjza xhidajl beñsa'c rlazduxh nuhuii sa' recos ni cahuiitu, luxh direni nuhuini, rlajzreni niejn diajgreni sa' rediidx nani cayejn diajgtu, luxh di diajgreni niejnni.

Rusule' Jesús xcuent bejn ni rbe'c binij

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Colcuadiajg xhi säloj xcuent bejn nani rbe'c binij.
¹⁹ Rebejñ nani rucuadiajg diidx xten xcälnibee Dios, niluxh direni gacbeeni, najcreni si'c najc binij nani bitejb nez ro' nesyuj; riääd beñdxab rudzucajni rediidx nani biu' nen lastooni. ²⁰ Rebinij nani bitejb nez nen reguij, najc si'c rebejñ nani rucuadiajg diidx, gustli rca'reni diidxga, ²¹ luxh guxii yu' xlobaani, direni sutijp. Che rdejdreni trabajw, che rdxe'ch bejn lojreni, sa'csi rucuadiajgreni xtidx Dios, rusiejch lajzreni, rbälazni diidxga. ²² Rebinij nani gurej nen reyaguejch säloj rebejñ nani rucuadiajg rextidx Dios rujnrurení te gunreniuzuun te ga'preni yälnasa'c ni yu' lo guedxliujre. Dxejcti rexcalnasa'c xten guedxliujre rusgueereni. Guiraa recosre rutaú lo xtidx Dios nen lastoo rebejñre, dini gusaan gac te cosechsa'c nen lastoo rebejñre. ²³ Dxejc rebinij nani rtejb lo reyusa'c, ni'c najc si'c rebejñ nani rucuadiajg xtidx Dios, nani racbee diidxga, nani rutie'ru sa'reni te racxhidajlreni. Yu' bejn ni najc si'c binij ni gujc te gayuu; yu' bejn ni najc si'c binij ni gujc gayojñ; yu'za bejn ni najc si'c binij ni gujc galbitzuu.

Xcuent triuu cadre guyu' cuanguejch

²⁴ Dxejc bij Jesús stee cuent, räjpni:

—Xcälnibee Dios xhaguibaa najc si'c te bejn nani gule'c ganax triusa'c lo xyujni. ²⁵ Lal nagaguejs bejngä, biääd te bejn nani rdxe'ch lajz loj xpaxhuaan binijga, biädle'cni bedz cuanguejch lo xtriuu bejngä, dxejcti sääni. ²⁶ Cheni gulejn

triuuga, birii doj lojni, dxejc biricaj näja cuanguejch ro'c.
²⁷ Dxejcti räjp remos lo xlamreni; "Dad, ¿la et ganax triusa'c di gule'clu, ä? ¿Caxh bazaj cuanguejchre?" ²⁸ Räjp xlamreni: "Te bejn ni rdxechlajz loä biädle'cchani." Dxejcti gunabdiidx rexmosni räjpreni: "¿La rlajz guejblu cholädxa'nu recuanguejchga, ä?" ²⁹ Dxejc räjp xlamreni: "Na'c, sa'csi che guiliäädxtu cuanguejchga, nägajcza triuu guiliäädxtu. ³⁰ Colsaan tioobreni tebloj. Che guire' cose'ch, dxejc guinibeä remos gutiexgaareni cuanguejch, guliibrenini gacni ters, dxejcti checni. Dxejcti sajc gutie'reni triuu chucheneen nen yu'."

*Xcuent bedz muxhtas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)*

³¹ Bijza Jesús stee cuent räjpni:

—Xcälrnibee Dios xhaguibaa najcni si'c te bedz muxhtas nani cue'c te bejn lo xyujni. ³² Gulii bejdzga najc bäge'ru loj guiraa rebejdz, per che roob yajgga, rajcni guroobru loj guraiii recuaan, rajcni te yagro, luxh riääd remane' ni rutajt riädyujn xpitääzreni lo xajcw yajgga.

*Xcuent levaduur
(Lc. 13:20-21)*

³³ Bijzani stee cuentre, räjpni:

—Xcälrnibee Dios xhaguibaa najc si'c levaduur nani rugu'ch te gunaa lo chon mediid arin, dxejc ni'c rusaguijni guideb cojbga.

*Xhicuent baluui Jesús ganaxtis con cuent
(Mr. 4:33-34)*

³⁴ Baluui Jesús guiraa rebejn ganaxtis con recuent, xhetiru stee mood nuluiini, ganaxtis con cuent guniini lojreni. ³⁵ Si'c bejnni te guzojb xtidx dade' ni gunii xtidx Dios che bacuaani lo reguijtz, räjpni:

Suiyä diidx con recuent,
suiyä diidx xcuent recos ni naga'tz che bencheeli Dios guedxliuj.

Rusule' Jesús xcuent cuanguejch neñ triuu

³⁶ Dxejcti basadiidx Jesús rebejn, biu'tini neñ yu' cadro bire' rexpejnpacni lojni, räjpreni lojni:

—Basule' loonu xcuent cuanguejch ni guyu' loniaa.

³⁷ Räjp Jesús lojreni:

—Bejn nani rbe'c retriusa'c, najc Xi'n Dios ni gujc Niguii;
³⁸ Ioniaaga najc guedxliuj; retriusa'c najc rebejn nani najc xpejn Dios, nani rucuadiajg xtiidxni; recuanguejchga najc rebejn ni najc xpejn benðxab. ³⁹ Bejn nani rdxe'ch lajz najc lagajc benðxab. Cose'ch sälöj che nitloj guedxliuj; reni gutie' cose'ch najc rexangl Dios. ⁴⁰ Sigacni guire' recuanguejch te

chääni lo guiboo te checni, sigajcza gac che gac fis guedxliuj.
 41 Xi'n Dios ni gujc Niguii suxhal rexanglni te jiädgutie'reni, te
 jiädlääreni lo xcälrnibeeni guiraa renani rujn riajb bejñ neñ
 dojl, näjza reni rujn cosgijdx. 42 Susälreni rebejngä neñ te
 or cadre cayecduxh. Ro'c sonduxhreni, sauya'reni läjyreni.
 43 Dxejcti rebeñsa'c sidimbicha'reni si'c gubijdx lo xcälrnibee
 Xtadreni. Palga sobdiajgtu, colgucuadiagsa'c.

Te cossacduxh ni naga'tz

44 Räjpzani:

—Si'cza xcälrnibee Dios xhaguibaa najc si'c te cossacduxh ni
 naga'tz lo te yuj loniaa. Bidxäl te dade'ni, luxh bacuatzsac-
 nini. Dxejcti rbalajzni, huijni, huito'ni guiraa xhixtenni te
 rajpni meel siini yujga.

Perl nani sacduxh

45 Räjpzani:

—Xcälrnibee Dios xhaguibaa najcza si'c najc te dad rapduxh
 nani caguil perlsa'c te siini. 46 Che bidxälni te perlsa'c, tejni
 sacduxh, bato'ni guiraa xhixtenni te gusiini perlga.

Guixh ni rniaaz bälj

47 Räjpzani:

—Xcälrnibee Dios xhaguibaa najcza si'c te guixh ni rusäl
 bejñ lo nis te rniaazreni guiraloj cuaa bälj. 48 Cheni agudx-
 ajni, rbäärenini nez ro' nisdoo, te ro'c rbereni loj rebäjl.
 Rebäjl ni najc hueen rucheeni neñ te dxijm; nani di gac
 hueen rusälrenini te laad. 49 Si'cza gac che gac fis guedxliuj;
 sirii rexangl Dios te sudzucajreni rebengijdx lo rebensa'c.
 50 Dxejcti susälreni rebengijdx neñ te or cadre cayecduxh; ro'c
 sonduxhreni, sauya'reni läjyreni.

Te beñ rajp

51 Dxejcti gunabdiidx Jesús lojreni, rajpni:

—¿La racbeetu guiraa ni caniä lojtu, ä?

Dxejcti rajpreni:

—O', racbeenuni Dad.

52 Dxejcti rajpni lojreni:

—Cheni rsieed te bejñ nani najn leii xcient yälrnibee
 xten Dios xhaguibaa, najcni si'c te lam nani rajc rbää lo
 rexcälnasa'cni recos ni nacoob, näjza recos biejw.

Jesús lo guedx Nazare't

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Che gulujx basule'ni recuentre, biriini ro'c, sääni.

54 Huijni lagajc lajdxni. Ro'c gusloj caguluiini neñ
 xquidobäzreni ro'c. Dxejcti rdxeloduxh rebeñ ro'c, rajpreni:

—¿Caro biseedni reyälajnre? ¿Xho rajc rujnni remilagwr?
 55 ¿La et laadi dee ni najc xi'n carpinter, ä? ¿La et Mariidi najc xnanni? Dee ni najc bejtz Jacoop, José, Simón con Judas.
 56 Luxh rebisiajnni rbäjzreni lo guejdxre. ¿Cacharo biseedni guiraa nani caguluiini?

57 Dxejcti cayujnreni xhigab chugan la guliini, dxejc rájp Jesús lojreni:

—Guiraa rebejn rinälajz te niguii nani rnii xtidx Dios, biädla reben lajdxpacni direni jiu xtiidxni.

58 Ni'c dini niujn xhidal milagwr ro'c sa'csi direni chalilajz xtiidxni.

14

*Che gujt Juan Bautist
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)*

1 Lagajc neñ redxejga Herodes, ni laaza tetrarca, biejn diajgni diidx xcient ni cayujn Jesús. 2 Dxejc rájpni lo rexmosni:

—Dee najc Juan Bautist. Pet agubañsacni lo rebengut, ni'cni rajpni yälrnibee te rujnni remilagwr.

3 Si'c gunii Herodes sa'csi laani basäuuni Juan neñ latzguiib. Niluxh gunibeeni biliibni con cadeñ neñ latzguiib xcient Herodías, ni gujc chääl bejtzni Felipe. 4 Bidxe'chni sa'csi rájp Juan lo Herodes:

—Et laadi rujnlu rbäznäjlu chääl bejtzlu.

5 Rlajz Herodes nugu'tni Juan, luxh rdxejbni rebenguejdx, sa'csi guiraareni rniireni Juan najc te niguii ni rnii xtidx Dios.

6 Dxejc che gojl laj Herodes gujc lanij, birii xindxap Herodías te baya'ni nez loj regolnejdx. Luxh sa'csi bidxaglazduxh Herodes baya'ni, 7 rájpni loj gunaaga:

—Gunab xhitis ni rlajzlu, sa'csi gudix lazä gunidxä ni guini-abtislü.

8 Dxejcti gunaaga, abalidx xnannini, rájpni lo Herodes:

—Loj te platón baniidx bitiuyejc Juan Bautist.

9 Diidxga benhuin lastoo ɻeii Herodes, per sa'csi abia'n diidx, niluxh abiejn diajg rebejn, gunibeeni gudeedreni nani guiniab gunaaga. 10 Dxejcti gunibeeni biru' yejc Juan Bautist neñ latzguiib. 11 Sas biädnäreni yejcni lo te platón, badeedrenini loj gunaaga. Dxejcti gunaaga badeednini lo xnanni.

12 Dxejcti bidzujn rexpejn Juan sanäreni togoalga te huicua'tzrenini. Dxejcru huisa'nreni diidx loj Jesús.

*Bayaan Jesús gaii mil bejn
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

13 Che biejn diajg Jesús xhi guzajc Juan, xtebni huä'pni neñ te barcw huijni stee laad nez lo reyubijdz. Che gucbee

rebejn caro sääni, huinajlreni Jesús lo yuj. Guiraa neñ regue-jdxga biriireni. ¹⁴ Che birii Jesús neñ barcw, bahuiini loj xhidalduxh bejn, dxejc balazlajznireni, basiajcni rebejn nani racxhuu. ¹⁵ Cheni acayu' guxhijñ, gubig rexpejnpacni lojni räjpreni:

—Rut rbäjzdi nez lo reyubijdzre, niluxh agudxej nñaj. Basadi-dx rebejn te jiireni nez rerench te chasiireni xhi gauren.

¹⁶ Räjp Jesús:

—Xhicuent jiireni. La'tu colgudeed xhi gauren.

¹⁷ Dxejcti räjpreni:

—Xhetru rajpdinu ree. Gaiitis yätxtiil näjza tio'p bälj rajpnu.

¹⁸ Laani räjpni:

—Coltanäni ree.

¹⁹ Dxejcti gunibeeni gurej rebejn lo guixa'. Dxejcti cua'ni guigaii yätxtiil näjza guiro'p bälj, gulänsi lojni xhaguibaa, badeedni xquixhtios lo Dios, dxejcti gula'ni reyätxtiil. Badeednini loj rexpejnpacni. Dxejcti rexpejnpacni gudisrenini loj reben xhidajl. ²⁰ Guiraareni gudajw, gudxaj xque'reni. Dxejcti batie'reni yätxtilbiuy nani bia'n. Si'cti tzubitio'p dxijm gudxajni. ²¹ Renani gudajw najcreni si'cti gaii mil niguui, xhet näjdi regunaa niclaza rebiuux bigab.

*Gusaj Jesús lo nisdoo
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

²² Sas gunibee Jesús biu' rexpejnpacni neñ barcw te ganidreni tedreni stee lad nis lañni casadiidxni rebejn. ²³ Che gulujx basadiidxni rebejn, huä'p Jesús yecdajn te xtebni guninäjni Dios Xtadni. Che gojl guxhijñ, ro'c sugaxteb Jesús. ²⁴ Luxh barcw galäii lo nis sasaj. Cagusnibduxh reol barcw, liriääzni lo nis sa'csi cabi' beduxh cadro sääreni. ²⁵ Rsildooru gubig Jesús, bidzujnni lojreni, siädsajni lo nisdoo. ²⁶ Che bahuii rexpejnpacni siädsajni lo nisdoo, bidxejbreni, räjpreni:

—Colhuii te fantasmni —guredxa'reni sa'csi bidxebduxhreni.

²⁷ Dxejc gunii Jesús lojreni, räjpni:

—Na'c guidxejbnu, laa naräni; colsutijp lastootu.

²⁸ Dxejcti gunii Pedr lojni, räjpni:

—Dad, palga lujni, gunibee jiälä lojlu nez lo nisre.

²⁹ Räjp Jesús:

—Gudaa pues.

Dxejcti birii Pedr neñ barcw gusajni lo nis te sääni nez loj Jesús. ³⁰ Che bahuii Pedr beduxh ni cabi', bidxejbni, dxejc gusloj cayääzni neñ nisdoo. Guredxa'ni, räjpni:

—Dad, igulää narä!

³¹ Lagajc dxejc gunaaz Jesús ñaani, räjpni loj Pedr:

—Guxii rajplu yälrililajz. ¿Xhicuent guctio'p lajzlu?

³² Che huä'preni neñ barcw, guläzgajc bej. ³³ Dxejcti renani sää neñ barcw bazuxhijbreni nez loj Jesús räjpreni:
—Guliipacni najclu Xi'n Dios.

*Basiajc Jesús reben racxhuu guedx Genesare't
(Mr. 6:53-56)*

³⁴ Che gudejdreni lo nis, bidzujnreni nez lo reyuj xten Genesare't. ³⁵ Che biembee rebeñ ro'cni, batie'chreni diidx guideb gabi lajdxreni. Dxejcti biädnäreni guiraa rebeñ racxhuu lojni. ³⁶ Gunabduxhreni gusaanni cañreni ro' xhajbtisni. Dxejcti guiraa renani gudajn xhajbni, biajcreni.

15

*Nani ruxhin bejn
(Mr. 7:1-23)*

¹ Dxejcti gubig gaii rebejñ nani ruluii leii näjza rebejñ guidoo ni laa farisee. Siäädreni guedx Jerusalén, räjpreni loj Jesús:

² —¿Xhicuent di rexpejñpaclu jiu xcostrumbr rebengool? ¿Xhicuent direni gusoob yälrdiib naareni che rajwreni?

³ Badzu'ni diidx, räjpni:

—¿Xhicuent di la'tu gusoobzatu xtidx Dios? Dee alga riurutu rexcostumbrtu. ⁴ Dios gunibeeni xho guntu che räjpni: "Gojp xpala'n xtaglu, xnanlu", näjza "Nani guiniyaj lo xtagni o loj xnanni, suguetni." ⁵ Luxh la'tu rniitu sajc gäb chutis bejñ loj xtagni o loj xnanni: "Digacdi gacnäätu sa'csi guiraa ni rapä abadedäni lo Dios." ⁶ Luxh chutis ni guinii si'c, xhetru nanabdi gacnäjni xtagni o xnani. Si'c ni cabälaztu rextidx Dios te gac chanuutu rexcostumbrtu. ⁷ ¡Bejñ ni rusguee najctu! Laaca gunii Isaías, bejñ nani gunii xtidx Dios xcuenttu cheni räjpni:

⁸ Rebenguejdxre con ro'reni rliä'preni xpala'nä niluxh lastooreni zift suga' nez loä.

⁹ Xlia'si rajñreni narä, sa'csi ruluiireni si'c xtidxä reyälrnibee xten rebeñ guedxliu.

¹⁰ Dxejcti gurejdxni rebejñ, räjpni lojreni:

—Colcuadiajg, colyacbee. ¹¹ Nani riu' ro' bejñ di guxhiñ bejnga, sanga nani rii ro' bejnga ni'cni ruxhiñ bejnga.

¹² Dxejcti rexpejñpacni gubig lojni, räjpreni:

—¿La najnlu bidxe'ch rebejñ farisee che biejn diajgreni diidx ni guniilu?

¹³ Dxejc laani räjpni:

—Xhitis yajg nani di Xtadä ni yu' xhaguibaa nusuj siliädexa'ni guideb xlobaani. ¹⁴ Colgusaanreni; lotiä'preni, ruluiireni nezyuj lo salotiä'preni. Luxh palga te ben lotiä'p guluii canejz chää stee lotiä'p, guiro'preni sitejbreni neñ te gueed.

15 Räjp Pedr loj Jesús:

—Basule' cuentre loonu.

16 Räjp Jesús:

—¿La näjza la'tu ditu gacbee, ä? **17** ¿La ditu gacbee guiraa ni rajw bejn ru' xque'ni, dxejcti che rdejdni xque'ni, abigo'nni?

18 Niluxh diidx nani rii ro' bejn, neñ lastoo bejn riini; dee ni ruxhin bejn. **19** Sa'csi neñ lastoo bejn rii rexhigabguijdx xten rebejn ni rugu't sa'ni; xten rebejn ni rusguee gunaa; xten rebejn ni rusguee chää'l sa'ni; xten rebejn ni rbajn; xten rebejn ni rnii didxxhii lo sa'ni; xtenza rebejn ni rutijl sa'ni.

20 Laa sa' recosre ni ruxhin bejn. Che dini gusoob recostumbr xte yälrdiib ñaani, di ni'c guxhiñ bejn.

Te gunazit nani huililajz xtidx Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 Biriiti Jesús ro'c, sääni nez región xten Tiro näjza Sidón.

22 Nejzga rbäjz te gunaa cananee, cabedxa'ni biäädni lo Jesús, räjpni:

—Dad, xi'n toDavid, balaslajz narä. Xindxa'pä yu' xpej bëndxbab lastooni, niluxh cagusacsíduxhnini.

23 Xhet räjpdi Jesús lojni. Dxejcti biädnabduxh rexpejñpacni lojni, räjpreni:

—Barilaagw gunaare, didi rbedxa'ni siädnajlni luj.

24 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Dios baxhal narä lojtiis xpen Israel nani agunijt neñ dojl.

25 Dxejcti gubig gunaaga, bazuxhijbni nez loj Jesús, räjpni:

—Dad, gucnäj narä.

26 Dxejc räjp Jesús lojni:

—Di gac hueen xca' bejn xcuxtiil rex'i'nni gusälnini lo rebä'cw.

27 Dxejc räjp gunaaga lojni:

—Guliini Dad, näjza rebä'cw rajw te la' yätxtiil ni rtejb lo mex xten xpaxhuaanni.

28 Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Nane', lacti guroob najc xcälrililajzlu. Sugac si'cni rlajzlu. Lagajc dxejc biajc xindxa'pni.

Basiajc Jesús xhidal ben racxhuu

29 Birii Jesús ro'c gudejdni nez ro' nisdoo ni laa Galilee. Huäpgajcni yejc te dajn, ro'c gurejni. **30** Xhidajl bejn bidzujn cad sobga'ni. Siädnäreni rebeñ ni rajc ni'ni, rebeñ ni najc lotiä'p, rebeñ gop, rebeñ ni xheti ñaani, näjza xhidalro ben racxhuu, bidzuññäjrenini nez loj Jesús. Dxejcti basiajcnireni. **31** Ni'cni lacti bidxeloduxh rebeñ xhidajlga che bahuiireni rnii regop, riajc reni xheti ñaani, rsiaj reni rajc ni'ni, ruhuii relotiä'p, dxejc rliä'preni xpala'n Xtios rexpen Israel.

*Badeed Jesús xhi gudajw tajp mil bejn
(Mr. 8:1-10)*

³² Gurejidx Jesús rexpejnpacni räjpni lojreni:

—Riaä rebejñre sa'csi agujc choñ dxej yunäjreni narä luxh xhet ca'direni gaurení. Di rlazä guxhaläreni jiirení rolizrení palga gajdrení gau didi guidxajgreni lo nezyuj.

³³ Dxejcti räjp rexpejnpacni lojni:

—¿Xho guidxälnu xhi gau reben xhidajlre nez lo reyubijzre cadre rut rbäjzdi, ä?

³⁴ Räjp Jesús lojreni:

—¿Bal yätxtiil ca'tu?

Räjpreni:

—Gajdzisni, näjza gaii bälbäze'.

³⁵ Sas gunibee Jesús cue rebejn lo yuj. ³⁶ Dxejc cua' Jesús guigajdz yätxtiilga näjza rebäjl, badeedni xquixtios lo Dios dxejc gula'ni reyätxtiilga näjza rebäjlga badeednirení loj rexpejnpacni. Dxejcti laarení gudisrení yätxtiilga con rebäjlga lo rebejn xhidajlga. ³⁷ Guiraarení gudajw, gudxaj xque'reni. Che gulujx gudajwrení, batie'reni reyätxtiil ni bia'nga, gudxaj gajdz dxijmni. ³⁸ Renani gudajwga najc si'cti tajp mil bejn, niluxh xhet näjdi regunaa niclaza rebiuux bigab. ³⁹ Dxejcti basadiidx Jesús rebejñ, biu'tini neñ barcw te gudejdni lo nisdoo nez región xten Magdala.

16

Reben guidoo ni laa farisee näjza saducee rniabreni te milagwr si'c te seen

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Refarisee näjza resaducee bidzujñreni lo Jesús, gunabreni gunni te milagwr, gudeedni te seen ni rieñ xhaguibaali. Niluxh cagusgueesireni, sa'csi rlajzreni guiga' Jesús. ² Dxejc badzu' Jesús diidxre räjpni lojreni:

—Che rajl gudxej, rniitu: “Saru gac te dxej guixee sa'csi naxniaa xhaguibaa.” ³ Che rajl rsil rniitu: “Elaadi gac te dxej nadxej sa'csi naxniaa xhaguibaa niluxh tre' za.” Xhoxh numbeetu xhi sälöj reseen ni rieñ xhaguibaa, luxh ditu gumbee xhi sälöj reseen xcuent redxejre, nalajznu recos ni cayajc. ⁴ Reben guijdxre, reben guyalajz rniab te senro, te milagwr, luxh dirurení fii stee milagwr; suhuiitisreni xsen Jonás.

Dxejcti basa'n Jesúsreni ro'c, sä'tini.

Levaduur xten refarisee

(Mr. 8:14-21)

⁵ Che gudejd rexpejnpacni stelaad nisdoo biäl-lajzreni ninäreni yätxtiil. ⁶ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Bacuadiahg, colnati levaduur xten refarisee näjza resaducee.

⁷ Dxejcti bejnreni xhigab neñ lastooreni: “Si'c caniini sa'csi dinu niopnä yätxtiil.” ⁸ Luxh gucbee Jesús xhigabga, dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicuent rujntu xhigab xhet yätxtiildi ca'tu, ä? ¡Huinduxh najc xcälrililajztu! ⁹ ¿La gajdtu gacbee? ¿La diza lajztu guinaj che gudisä gaii yätxtiil gudajw gaii mil bejn, ä? ¿Bal dxijmni batie'tu, ä? ¹⁰ ¿La diza lajztu guizaj che gudisä gajdz yätxtiil gudajw tap mil bejn, ä? ¿Bal dxijmni batie'tu? ¹¹ ¿Xhicuent ditu gacbee et yätxtiildi cagusä'tä cheni caniä lojtu colnati levaduur xten refarisee näjza resaducee?

¹² Dxejcru gucbeereni dini niäjp: “Colnati levaduur xten yätxtiil.” Laani caniini: “Colnaáti yälrluluii xten refarisee näjza resaducee.”

Bicäjp Pedr Jesús najc Cristpac

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Che bidzujn Jesús región xten Cesarea xten guedx Filipo, gunabdiidx Jesús loj rexpejnpacni, räjpni:

—¿Chu naj rebejn nacä narä Xi'n Dios ni gujc Nigui?

¹⁴ Laareni räjpreni:

—Yu'reni naj luj najclu Juan Bautist; yu'zareni rnii luj najclu Elías, peta sgaiireni rnii luj najclu Jeremías o stee niguii ni rnii xtidx Dios.

¹⁵ Dxejcti räjpni lojreni:

—La'tu, ¿chuni'c rniitu nacä?

¹⁶ Dxejc räjp Simón Pedr:

—Luj najclu Crist, Xi'n Dios nani nabajn.

¹⁷ Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Chicbaalu, Simón Pedr, xi'n Jonás, sa'csi xhet bejndi baluui dee lojlu, Xtadätiñ ni yu' xhaguibaa baluiinini lojlu. ¹⁸ Narä rniä lojlu, luj najclu Pedr, nani sälloj: “Te guij.” Sa'csi sibäxtiejlu guidxagsa'za renani rililajz xtidxä, niluxh che guetreni, díreni nitloj. ¹⁹ Narä gunidxä yälrnibee lojlu te gulijdxlu rebejn nani ahuiliilajz xtidxä. Xhitis ni gusaanlu gunreni, o xhitis ni dilu gusaan gunreni, susoob Dios xtiidxlu.

²⁰ Dxejcti gunibee Jesús rutlojdi gäb rexpejnpacni laani najc Guejb Crist.

Gunii Jesús xho guetni

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Lagajc dxejc gusloj cagusule' Jesús diidx lo rexpejnpacni, guniini lojreni xho nanabpac chääni guedx Jerusalén te ro'c tedni trabajwdxh ladznaa rebengool xten guidoo, ladznaa rebixhojz, näjza rebejn ni najn xleii Moisés. Guniizani sugu'trenini, niluxh ni riojñ dxej sibañsacni lo rebengut.

²² Dxejcti huinä Pedr Jesúś te laad, gusloj cadilnänjini, räjpni:
—¡Gacnäj Dioslu, Dad! ¡Gurniälojlu gaclu si'c!

²³ Dxejc gubiré Jesúś, räjpni lo Pedr:
—¡Gubicaj loä bendxbab! Na'c rusiejytishu loä. Luj dilu gun
xhigab xten Dios, alga xhigab xten rebeñguedxliuj rujnlu.

²⁴ Dxejcti räjp Jesúś loj rexpejnpacni:

—Palga yu' chu tejtu rlajz guirinajl narä, sucuälazni lagajc
laani, suguuni xcrujzni, nalajznu tedni trabajw, sujiädnajlni
narä. ²⁵ Sa'csi nani rlajz gunni gaan xcälnababajnni, sunijtnini.
Luxh nani runijt xcälnababajnni por narä, sidxälni xcälnababajnni
par tejpas. ²⁶ Sa'csi ¿xhi gaan gun te bejn palga ga'pni guideb
guedxliuj, luxh nit xaimni lo Dios, ä? o ¿la yu' xhi gudeed bejn
te siini xaimni? ²⁷ Sa'csi narä Xi'n Dios ni gujc Niguii siälä lo
yälderdimbicha' xten Xtadä con rexanglni, dxejcti siguixä tebgaj
bejn si'ctis ni gujc xtzuunni. ²⁸ Rniliäpac lojtu, loj reni tre' ree
naj, yu'reni di guet dxejli ni fixgaareni jiälä narä Xi'n Dios ni
gujc Niguii lo xcälrnibeä.

17

Chuni'c najc guroob

(*Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36*)

¹ Che gudeed xho'p dxej, huinä Jesúś Pedr, Jacoob, con Juan
betz Jacoob, xtebreni huijreni jiaa yejc te dajn. ² Dxejcti nez
lojreni bidxaa xho rujn lojni. Lojni gusloj rdimbicha' si'c
gubijdx; xhajbni gujc nolbäj si'c te bajl. ³ Dxejc bahuigajcreni
loj Moisés näjza loj Elías, cayujyreni diidx con Jesúś. ⁴ Dxejcti
räjp Pedr loj Jesúś:

—Dad, ¡huenduxh suga'nu ree! Palga rlajzlu, sajc jiennu
chon yuguijxh, tejni gac xten guejblu, steeni gac xten Moisés,
steeni gac xten Elías.

⁵ Lalni canii Pedr, biäjt te za ni rdimbicha' guideb gabireni;
nen zaga biejn te xse' ni räjp:

—Dee najc xi'nä ni sanälazä, ruspaduxhni lazä, colcuadiajg
xtiidxni.

⁶ Che biejn diajg rexpejnpac Jesúś diidxga, bazuxhijbreni,
basajbreni lojreni lo yuj, bidxebduxhreni. ⁷ Dxejcti gubig
Jesúś lojreni, batzuubni naani yejcreni, räjpni:

—Colchasulii, na'c rdxejbnu.

⁸ Che guläs lojreni, lojtis Jesúś bahuiireni, rutru sugaräjdini.

⁹ Cheni sayäjtreni yejc dajnga, gunibee Jesúś lojreni, räjpni:

—Rutlojdi gäbtu xhini'c bahuiitu dxejli ni guibañsacä narä
Xi'n Dios ni gujc Niguii lo rebeñgut.

¹⁰ Dxejcti gunabdiidx rexpejnpacni lojni:

—¿Xhicuent rnii rebejn ni najn xleii Moisés ganid Elías
nanab jiääd, ä?

¹¹ Badzu' Jesú斯 diidxre, räjpni:

—Guliini siädxgaa Elías, laani gunsa'cni guira'ti, ¹² niluxh narä rniä lojtu, abiääd Elías, di rebejn nienbeen, luxh bennäjrenini si'ctis ni rlajzreni, basacsíduxhrenini. Sigajcza gunnäjreni narä Xi'n Dios ni gujc Niguii, susacsíduxhreni narä.

¹³ Dxejcti gucbee rexpejnpacni caniini xcuent Juan Bautist.

Jesús basiajc te biuux ni guyu' xpej bëndxab

(*Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43*)

¹⁴ Cheni bidzujñreni cadro tre' xhidajl bejn, gubig te bejn lojni bazuxhijbni, dxejc räjpni:

¹⁵ —Dad, balaslajz xinä sa'csi laani cayacxhuuni, rajcni yälguidxbej, rusacsíduxh yälguidxgani, yu' huält rtejbni lo guiboo yu' huält rtejbni lo nis. ¹⁶ Biädnääni loj rexpejnpaalu, luxh di niajcdi nusiajcrenini.

¹⁷ Jesú斯 badzu' diidxre lojreni räjpni:

—Benguijdx, bejn ni di chalilajz, ¿gucli yu'ä lojtu? ¿Cati gac gunä huant la'tu? ¡Coltanä biuuxga ree!

¹⁸ Dxejcti gudilñäj Jesú斯 bëndxab ni yu' lastoo biuuxga, gunibeeni biriini, lagajc dxejc biajc biuuxga.

¹⁹ Dxejc guninäj rexpejnpacni Jesú斯 te laad, gunabdiidxreni räjpreni:

—¿Xhicuent di niajcdi nibäänu bëndxab neñ lastoo biuuxga?

²⁰ Jesú斯 räjp lojreni:

—Sa'csi la'tu guxiduxh rililajztu. Rniliä lojtu, paru najc yälrililajz xtentu si'cti te bejdz muxhtas, sajc gäbtu loj dajn rec: "Gubicaj ro'c, gudejd stelaad", luxh sibicaj dajnga. Palga rililajzpactu, xhetliidi yu' ni di gacdi guntu. ²¹ Niluxh sa' bëndxabre, dini guirii palga ditu guiniabduxh lo Dios, gucua'nzatu.

Jesús rusule' stehuält xho guetni

(*Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45*)

²² Lalni sasajreni nez región xten Galilee, räjp Jesú斯:

—Suteedreni narä Xi'n Dios ni gujc Niguii ladzñaa rebendojl te gusacsíreni narä. ²³ Niluxh sugu'treni narä, dxejc ni riojn dxej sibansacä lo rebengut.

Che biejn diajgreni diidxga, guc-huinduxh lajzreni.

Gudijxní impuest xten guidoo

²⁴ Che bidzujñ Jesú斯 näjza rexpejnpacni guedx Capernaum, biääd rebejn ni rusquijx xcuent guidoo lo Pedr, gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿La di xmastrtu quiix impuest xten guidoo?

²⁵ Räjp Pedr:

—Rguijxnini.

Che biu' Pedr neñ yu', ganid Jesú斯 gunii lojni, räjpni:

—¿Xhi rchalolu, Simón? ¿Chuni'c rusquijx rebejn ni rnibee lo guedxliujre? ¿Chuni'c rguijx reimpiest, recuyo't? ¿Reben lajdxreni o rebenzijt?

²⁶ Badzu' Pedr diidxre räjpni:

—Rebenzijt.

Räjp Jesús:

—Ni'cni di rexinreni quiixni. ²⁷ Luxh te di guidxe'chreni, huij ro' nisdoo, bacuua ansuel, gulää bälj ni guiniazxgaalu. Ro' bäljga sidxällu te melpla't ni sajl te chatijxlu impuest xcuentä näjza xcuentlu.

18

¿Chuni'c sajcru lajdx Dios xhaguibaa?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Laa dxejcni gubig rexpejnpac Jesús lojni te gunabdiidxreni:

—¿Chuni'c sajcru lajdx Dios xhaguibaa?

² Dxejcti gurejdx Jesús te biuxbäz, bazujnini nez galäireni, ³ dxejc räjpni:

—Rniliäpac lojtu, palga ditu gusiechlajztu, palga ditu gac nadolajz si'c te biuxbäz, ditu jiu'lajdx Dios xhaguibaa. ⁴ Ni'cni chutis bejn nani gac nadolajz si'c biuxe're, laani gac ni sajcru lajdx Dios xhaguibaa. ⁵ Chutis ni riu te sa' biuxe're, sa'csi rinälajzni narä, lagajc narä riuni.

Riezgw jiajbni neñ dojl

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Räjzpazi:

—Chutis ni gudzucaj lo xnezyüä te sa' biuxe're ni ahuililajzni xtidvä, maazru huen niliib te guij xten molin dojb yejnni, chatejbni loj nisdoo, palga gunni jiajb tej reni'c lo dojl. ⁷ Proobza guedxliuj sa'csi yuduxh xhigabguijdx lojni. Sa'csi nanabpac chu xhigabguijdx. Gunatiro, bejn ni ruzobloj rexhigabguijdxre, ni rujn riajbza lo dojl reni rililajz xtidvä, ni najc si'c biuxe're.

⁸ Palga ni'lú o naalu gun jiajblu lo dojl, batiu'ni. Hueenru jiu'lú lo xcälnabajn Dios nitijuenglú o natijuenglú lacuua jiilu con guiro'p ni'lú o guiro'p naalu lo balduxh ni rejc par tejpas. ⁹ Palga te balojlu rujn riajblu lo dojl, gulääni. Hueenru jiu'lú lo xcälrnibee Dios najclu lotiä'p lacuua chu guiro'p baloj chazälreni lui lo balduxh ni rejc par tejpas.

Xcient xiil ni gunijt

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Räjpa Jesús lojreni:

—Colnatiro, andi cuälaztu rebejn ni najc si'c biuxbäzre ni sasaj lo xnez Dios, sa'csi rexangl Dios ni cahuiireni, guiraatis

dxej yu'reni loj Dios. ¹¹ Sa'csi Xi'n Dios ni gujc Niguii biääd te guslaani rebejn nani agunijt neñ dojl.

¹² Räjpzani:

—¿Xho rhuiitu? Palga rajp te bejn te gayuu xiil, dxejc nit tejni, ¿laa dini gusaan stabitzubigaaga ni yu' neñ gurajl te chatiilni xile' ni gunijt, ä? ¹³ Luxh palga guidxälni xile'ga, rniliä lojtu, sibalazduxhruni xcient xile'ga luxh guxiiru guibanäj lajzni xcient rexii nani di ninijt. ¹⁴ Sigajcza Xtadnu ni yu' xhaguibaa di rlajz nit lo Dios nicla tej reni ahuililajz xtiidxni, ni najc si'c biuxbäzre.

Xho gunnäjlu bejtzlu

(Lc. 17:3)

¹⁵ Räjpzani:

—Palga gun bejtzlu te cosguijdx lojlu, guninäjni xtebtislu, gojs lojni xhi dojl bejnni lojlu. Palga saru gucuadiajgni xtiidxlu, abiäjäj lajztu. ¹⁶ Palga naaddini gucuadiajgni, dini jiu xtiidxlu, dxejc huinä stee o stio'p bejn chaninäjluni, te guiraa ni guiniitu jiejn diajg rebejngä, te arajplu tio'p o choñ testiigw. ¹⁷ Palga di bejtzlu gucuadiajg xtidx rebejngä, luxh dizani jiu xtiidxreni, neñ guidoo huile'c xquejlu loj rebejn ni ricuadiajg xtidx Dios. Palga dizani jiu reben guidoo, sugacni nez lojlu si'c te benguijdx ni di gumbee xtidx Dios o si'c rebejn nani rusquijx loj rebejn nani ruto'.

¹⁸ 'Ni'cni rniliäpac lojtu, guiraa yälguhtis xten bejn ni di gusiechlajz xtojłreni ni guntu lo guedxliuj, si'c jia'nni xhaguibaa; guiraa redojl nani gusiäjäj lajztu lo guedxliuj sa'csi basiechlajz bendojlga, si'cza jia'nni xhaguibaa.

¹⁹ 'Sigajcza rniä lojtu, palga tio'ptu tejsi xhigab guntu xhini'c guiniabtu lo Dios, che guiniabtuni lo Dios, Xtadä ni yu' xhaguibaa suniidxni ni rniabtu lojni. ²⁰ Sa'csi cadrotis nadxagsa' tio'p o choñ bejn sa'csi rinälajzreni narä, anasuga'ä galäii rebejngä.

²¹ Dxejcti gubig Pedr loj Jesús, gunabdiidxni:

—Dad, ¿palga gunijt betzä loä, bal huält nanab gusiäjäj lazä? ¿La sajl gajdzli huält, ä?

²² Badzu' Jesús diidxre lojni räjpni:

—Dina guiniä gajdztis huält, rniä gayonbidzoo huält, nala-jznu si'ctiza huält basiäjäj lajzlu.

Xcient tio'p bejn ni nazääb meel

²³ 'Xcälnibee Dios xhaguibaa najc si'c te reii ni rlajz gunni cuent lac nazääb rexmosni lojni. ²⁴ Agusloj cayujnni xcientni chela bidzunäjreni te mos ni nazääb balti mil lojni. ²⁵ Luxh mosre xhet rajpdini te quiixni rexti'nni, ni'c gunibee reii guido'ni si'c sclav, näjza chäälni, näjza rexii'nni, nägajcza

giralii xhixteni, te gaxh xti'nni. ²⁶ Dxejcti mosga bazuxhijbni loj xlamnni, gunabduxhni lojni, räjpni: "Guläzsijc tiopchoñ dxej, Dad, te gac quixä xti'nä." ²⁷ Dxejcti lamga balazlajzni xmosni, badzucajni guiraa ni nazääb mosga lojni, baslaanini. ²⁸ Cheni birii mosga roliz xlamnni, bidxaagni stee samosni ni nazääb bale'si beex lojni. Gunazznini, baxhiya'ni yejnni, dxejc räjpni: "Gudijxga ni nazääblu loä." ²⁹ Dxejcti ste mosga bazuxhijbni lojni, räjpni: "Guläzsijc. Siguixäca guiraa ni nazäbä lojlu." ³⁰ Luxh steega naaddini, alga huisäugaci samosni nen latzguiib te bejnni gaan gudijxni guiraa ni nazääbni. ³¹ Cheni bahuui sgaii mos xhini'c bejnni, gucnaduxhlajzreni, huiye'tzreni lo xlamreni xhi huiyejnni. ³² Dxejcti gurejdx xlamreni mosga, räjpni lojni: "¡Mos guijdx! Narä badzucaä di'n ni nazääblu loä, sa'csi gunabduxhlu loä. ³³ Si'cza niunnäjlu sa'lu, nulazlajzluni sigajc ni balazlazälu." ³⁴ Sas lacti bidxechduxh lamga, gunibeeni biäuuni te gudijxni guiragajc ni nazääbni lo xlamnni.

³⁵ Baluux Jesús cuentga, räjpni:

—Sigajcza gunnäj Xtadä ni yu' xhaguibaa guiraa rebejn ni di gusiällajzpac guiraa redojl ni rujn resa'ni lojni.

19

*Jesús ruluii xcuent yälru'o'n sa'ni
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)*

¹ Che gulujx gunii Jesús recuentre, biunejzni Galilee, huijni lo región xten Judea, stelaad gueu Jordán. ² Xhidajl bejn birinajlni, ro'c basiajcni rebeñracxhuu, ³ dxejc gubig refarisee lojni, rlajzreni gusgueesireni Jesús ni'c räjpreni lojni:

—¿La sajc guro'n te niguii chäälni che rlajztisni, ä?

⁴ Badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—¿La gajdtu gol lo reguijtz nani bacuua toMoisés cadro caj xho benchee Dios bejn galooli: "Niguii näjza gunaa bencheenireni"? ⁵ Guniza Moisés: "Ni'cni gusaan niguii xtadni con xnanni te xca'ni chäälni, dxejc diruren i gac tio'p, tejtis bejn najcreni." ⁶ Ni'cni diruren i gac tio'p, anajcreni tejtis bejn, digacdi guilia' rebejn lo sa'ni nani abachagsa' Dios lo sa'ni.

⁷ Dxejcti gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Xhicuent gunibee Moisés gudeed niguii te guijtz lo chäälni te si'c gac guro'nni gunaaga, ä?

⁸ Räjp Jesús lojreni:

—Sa'csi najc lastootu si'c te guij, ni'c basaan toMoisés baro'n niguii chäälni, niluxh galodoo et si'cti gujcni. ⁹ Luxh rniä lojtu, niguii nani gusaan chäälni, luxh xhet dojldi bennäj chäälni stee niguii, dxejcti guchñaani ste'ca gunaa, rujnni

dojl. Sigajcza nigui ni guchn_{aa} gunaaga ni abaro'n chäälnini, rujnza niguiiga dojl.

¹⁰ Dxejc räjp rexpejnpacni lojni:

—Palga si'c najc xcuent nigui con chäälni, hueenru na'c guchn_{aa}ani.

¹¹ Jesús räjp lojreni:

—Xhet guiraadi bejn rajc gabee rediidxre, rebejntis ni rudedd Dios te xcäriensa'c ni'ctis racbee. ¹² Yu' xhicuent digacdi guchn_{aa} nigui: yu'reni digacdi guchn_{aa} sa'csi si'c gojlreni; yu'reni digacdi guchn_{aa} sa'csi baxhin_n sabejnreni; yu'zareni digacdi guchn_{aa}aren i sa'csi rlajzreni gunreni xtzuuntis Dios. Nani rajc racbeeni rediidxre, sugacbeenireni.

Biädnäreni rebiuux loj Jesús

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Dxejcti biädnäreni rebiuxe' loj Jesús te gudzuubni ɳaani yejcreni, guiniabni lo Dios xcuentreni. Luxh rexpejnpacni gudilnäj rebejn_n ni siädnä rebiuxe'ga. ¹⁴ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Colgusaan guibig rebiuxe' loä, na'c gudxojntureni, sa'csi xcälrnibee Dios xhaguibaa najc xten reni nadolajz si'c najc rebiuxe're.

¹⁵ Che gulujx badzuubni ɳaani yejc rebiuxe', biunejzni ro'c.

Te beñ ni rajp guninäj Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Dxejc biääd te bi'n lo Jesús, gunabdiidxni lojni; räjpni:

—Mastr sa'c, ¿xhini'c nanab gunä te xca'ä yälnabajn_n lo Dios par tejpas?

¹⁷ Dxejc räjp Jesús lojni:

—¿Xhicuent rniliu mastr sa'c narä? Diostis najc sa'c. Per par rlajzlu xca'lü yälnabajn_n lo Dios, bazoob rextidx Dios ni caj lo xleii Moisé.

¹⁸ Dxejcti räjp bi'nga lojni:

—¿Xhi rediidxga?

Dxejc räjp Jesús lojni:

—Na'c ju'tlu, na'c guesnäjlu bejn_n nani di gac chäällu, na'c cuanlu, na'c guiliäslu didxxhii xcuent bejn_n. ¹⁹ Bazoob xtidx xtadlu con xnanlu, huinälajz sa'lü si'cni sanälajzlu lagajc luij.

²⁰ Dxejcti räjp bi'nga lojni:

—Guiraa rediidxre runä che nacäli biuux. ¿Xhiruxni'c riäädx gunä?

²¹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Palga rlajzlu gaclu bens_a'c lo Dios, huij, bato' guiraa ni räjplu, dxejc gudisni lo rebenproob, dxejc xhaguibaa sapduxhlu xhixtenlu. Dxejcti gudaa te jiädnajllu narä.

²² Cheni biejn diajg bi'nga rediidxre, guc-huinduxh lajzni sa'csi rajpni xhidalduxh xhixtenni.

²³ Sas Jesús räjp loj rexpejnpacni:

—Rniliäpac lojtu, naganduxh jiu' te ben rajp loj xcälrnibee Dios. ²⁴ Rnisacä lojtu, guyasiru ted te cameii neñ baloj te guux; naganduxhru jiu' te bejñ ni rajp lo xcälrnibee Dios.

²⁵ Che biejn diajg rexpejnpacni rediidxre, bidxeloduxhreni, dxejc canabdiidx loj sa'reni:

—¿Chuni'c sajc jiu' lo xcälrnibee Dios?

²⁶ Dxejc bahuidzu'tz Jesús lojreni, räjpni:

—Naganduxh gun rebejñ dee, Diostis sajc gun guiraloj.

²⁷ Dxejcti Pedr räjp lojni:

—Nuurnu basa'nnu guiraa xhixtenu te siopnalu.

¿Xhini'c jia'pnu ro'c?

²⁸ Jesús räjp lojreni:

—Rniliäpac lojtu, la'tu ni biädnajltu narä, che guscobä guiraa recos cheni cueä narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, lo yagxhil cadro guinibeä lo guiraa reben güedxliuj, la'tu ni siädnajltu narä sibejzatu lo tzubitio'p yagxhil te guinibeetu loj guitzubitio'p guejdx xten rexpejñ Israel. ²⁹ Luxh guiraa rebejñ ni basa'n rolíjzni o rebejtzni, o rebisiajnni, o xtagdi, o xnanni, o chäälni, o xi'nni, o rexhujni, te siädnajlni narä, rebejngä sajp te gayuu huält locni gojpni, nägajc ga'preni xcälnabajn Dios par tejpas. ³⁰ Rebejñ nani rchalo najcreni beñroru lo sa'reni nez loj Dios, reni'c gac bejñ ni guxii sajc nez loj Dios. Rebejñ nadolajz ni di guchalo sajcrureni lo sa'reni, reni'c sajcrureni nez loj Dios.

20

Xcuent reni rujn dzuun

¹ Räjpzani:

—Xcälrnibee Dios najc si'c te bejñ ni najc baxhuaan xten te renchro. Rsildooru biriini te satiilni mos gun dzuun lo xyujni, lo reyaguub. ² Che bidxälni gaii mos, bachaagni diidx. Bia'nreni diidx quiixnireni te denaar tebdxej cade tej remosga. Dxejc baxhalnireni loj xyujni sayujnreni dzuun. ³ Birisacni, satiilni sgaii mos si'cti rcagaa, rsil. Bidxaagni sgaii bejñ ni xhet cayujndi, suga'sireni nez lo guii. ⁴ Räjpni lojreni: "Näjza la'tu colchayujn dzuun lo xyuä. Narä siguixä si'cni riäjl xca'tu." Sä'ti rebejngä lo dzuun. ⁵ Birisac dade' si'cti läidxej, birisaczani si'cti rcachon güdxej. Bidxaagni sgaii bejñ, sigajcza räjpni loj rebejngä. ⁶ Dxejc si'cti rcagaii birisacni, huijni lo guii. Ro'c bidxälni sgaii bejñ ni xhet cayujndireni, suga'sireni nez lo guii. Dxejc räjpni lojreni: "¿Xhicuent suga'tu ree guideb dxej xhet cayujnditu?" ⁷ Dxejc räjpreni lojni: "Sa'csi rut

siädiildinu te choyennu dzuun.” Dxejcti räjpni lojreni: “Näjza la’tu colchayejn dzuun lo xyuä. Narä siguixsa’cätu.”⁸ Che biu’ guxhijñ, räjp lam̄ lo mos ni rnibee remos: “Gurejdx remos te quiixlureni. Gudix-xgaa reni biu’ gudxejru lo dzuun. Lult gudijx reni biu’ ganid lo dzuun.”⁹ Dxejc ganid biu’ remos ni agudxej biu’reni lo dzuun. Cade tejreni cua’ te denaar, si’cni rca’ ni rujn dzuun guideb dxej.¹⁰ Cheni biu’ reni biu’ lo dzuun rsildoo, bejnreni xhigab sica’rurení meel, per sigajcza laarení cua’reni te denaar cade tejreni.¹¹ Che cua’reni xcuentreni gusloj cadxe’chreni lo baxhuaan xten dzuunga.¹² Räjpreni: “Redee ni biu’ lult lo dzuun pet teb ortis bejnreni dzuun, luxh gudijxlureni sigajcni gudijxlu nuurnu, luxh biennu dzuun guideb dxej, luxh biennu dzuun lo yälnanlaa.”¹³ Dxejc räjp lamga lo tejreni: “Xamigwä, xhet cosgijdxdi cayunä lojlu. ¿La xhet bia’ndinu diidx te denaar quixälu tebdxej?¹⁴ Huij, cua’ xmeellu. Narä rlazä quixä bejnre ni biu’ lult sigajc ni gudixä lojlu.¹⁵ ¿La di gacdi gunä si’ctis ni rlazä con xmelä?¹⁶ Ni’cni reni biääd lult sajcreni tebloj con reni biääd ganid, luxh reni biääd ganid sajcreni tebloj con reni biääd lult.

*Gunisac Jesús xho guetni
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

¹⁷ Che sasaj Jesús lo nezyuj sääni Jerusalén, huinäni rex-pejnpacni te laad te räjpni lojreni:

¹⁸ —La’tu ruhuiitu sosaanu nez guedx Jerusalén. Ro’c narä, Xi’n Dios ni gujc Niguii, siabä ladznaa reni rnibee lo rebixhojz, näjza lo rebejn ni nadj leii. Laareni sinibeereni guetä.¹⁹ Suteedreni narä ladznaa rebeñzijt te cubeereni narä quinreni narä, dxejc gucuaareni narä lo crujz. Luxh ni riojñ dxej, sibañsacä loj rebengut.

*Ni gunab xnan Jacoob näjza Juan
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Dxejcti gubig xnan Jacoob näjza Juan, xi’n Zebedeo loj Jesús. Bazuxhijbni nez loj Jesús, te gunabni lo Jesús.
²¹ Gunabdiidx Jesús lojni:

—¿Xhini’c rlajzlu?

Räjp gunaaga lojni:

—Che jiu’lu lo xcälrnibeelu, gunibelaa cue tej rexí’nä xlad-beelu, steeni cue xladbäjgwlu.

²² Dxejc räjp Jesús:

—¡Ditu gan xhini’c rniabtu! ¿La sajc tedtu yälrsacsí sa’ni tedä? ¿La sajc tedtu trabajwdxh sa’ ni nanab tedä?

Dxejc räjpreni:

—Sajc tednuni.

²³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Guliipacni. Sidedxgaatu trabajw, sidedxgaazatu yälrsacsí. Et narädi cueä reni cue xladbägwä o xladbeä. Xtadä ni yu' xhaguibaa alaguleni rebejngá.

²⁴ Che biejn diajg stzuu rexpejnpac Jesús, bidxe'chreni loj guiro'p rexí'n nane'ga. ²⁵ Dxejc gurejdx Jesús reni, räjpni:

—La'tu najntu xho rujn regubier ni rnibee lo rebenzijt, rnibeereni rebejngá si'c xlamreni. Luxh reni najc rebenro lojreni runnäjreni rebejngá si'ctis ni rlajzreni. ²⁶ Et si'cni gunditu la'tu loj rebejñ. Chutis rlajz gac beñro lojtu, nanab gunni dzuuñ gacnäjni guiraliitu si'c te mos. ²⁷ Luxh chutis tejtu ni rlajz guiliä'p xpala'nni, nanab gacni si'c xmos lo guiraliitu. ²⁸ Sigajcza biääd Xi'n Dios ni gujc Niguii. Dini niniab mos chu lojni, alga laani najc xmos bejñ, badeedzani lagajc yälhabajñ xtelli te gudixni baslaani xhidal bejñ ni yu' lo dojl.

Jesús rusiajc tio'p lotiä'p

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Che gojl guiriireni guedx Jericó, xhidalduxh bejñ sana-jlni. ³⁰ Dxejcti sobga' tio'p bejñ ni di fii cuä' nez yuj. Che biejn diajgreni sadejd Jesús ro'c, gusloj cabedxa'reni:

—Dad, Xi'n toDavid, balazlajz nuurnu.

³¹ Gudilnäj rebejñreni, te gusäurení ro'reni. Luxh laareni dipru guredxa'reni:

—¡Dad, Xi'n toDavid, balazlajz nuurnu!

³² Dxejc guzudxi Jesús, gurejdxni reni di fii, räjpni lojreni:

—¿Xhini'c rlajztu gunä?

³³ Räjpreni lojni:

—Dad, rlaaznu guixal balojnu te gac fiinu.

³⁴ Dxejc balazlajz Jesúsreni, gudajnni balojreni. Sas biacgajc balojreni, gujc bahuiireni, sanajltireni Jesús.

21

Biu' Jesús guedx Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Cheni Siäddzungajxhreni guedx Jerusalén, bidzujñreni te guedxbätz ni laa Betfagé, cuä' dajn ni laa Oliib. Baxhal Jesús tio'p xpejnpacni, ² räjpni lojreni:

—Colchäj loj guedxbätzre ni tre' nez lojtu. Ro'c guidxältu te burgunaa caduu näjza teburhuin. Colguxhecní, coltanäni loä.

³ Palga yu' chu naa: “¿Xhini'c rujntu?”, colye'tz lojni: “Dad caquiinnini terate'. Suxhalgajcnini.”

⁴ Luxh guiraa dee gujc te guzojb diidx ni gunii dade' nani bacuua xtidx Dios agujc xchero, che räjpni:

⁵ Colye'tz loj reni rbäjz guedx Sión,
bahuii x̄reiilu siääd lojlu,
nadolajzni bijbni te burbäz, te burbäz, xi'n man ni rujn dzuun,
ni ruu cargw.

⁶ Dxejcti huij rexpejnpacni, bejnreni si'c gunibee Jesús gunreni. ⁷ Biädnäreni bur̄ga näjza burbäz xi'nni. Gudixhreni xhajbreni detz burbäzga, dxejc gubijb Jesús burbäzga. ⁸ Xhidalduxh bejn tre' ro'c, luxh yu' reni gudixh xhajbreni lo nez yuj, peta sgaiireni batiu' balajg te gudixhreni rebalajg lo nez yuj cadro ted Jesús. ⁹ Rebejn ni nijd, näjza reni siääd dejtzni gusloj cabedxa'reni, räjpreni:

—¡Xchej guibajn Xi'n toDavid! ¡Chicbaa ni siääd xcuent Gueb Dios! Rliä'pnu xpala'n Guejblu Dios.

¹⁰ Cheni biu' Jesús neñ guedx Jerusalén, guiraa reben guedxga gusloj camojm̄, yu'reni canabdiidxreni loj sa'reni:

—¿Chucha najc bejnre?

¹¹ Yu'zareni räjp:

—Dee najc Jesús, niguii ni rusule' xtidx Dios. Guedx Nazare't xten Galilee siäädni.

Basia Jesús guidoro

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Dxejc biu' Jesús neñ guidoro xten Dios, gulääni guiraa rebejn ni caguto' näjza rebejn ni casii. Barexhätñi remex xten reni ruchaa meel xten rebejn, näjza reyagxhil xten reni ruto' repalom. ¹³ Dxejc räjpni lojreni:

—Loj reguijtz ni bacuaa rebengaloo caj: “Sirilaj xquidoä yu' xten yälrbejdx, yälrniab loj Dios.” Niluxh la'tu abejntuni xpiliää gubaan.

¹⁴ Lagajc neñ guidooga, gubig loj Jesús gaii bejn ni di fii näjza gaii bejn ni rsiacoj, luxh basiajcnireni. ¹⁵ Cheni bahuii reni rnibee loj rebixhojz, näjza reni najn leii remilagwr ni bejn Jesús, luxh bieijnza diajgreni xho cabedxa' rebiuxe' caniireni: “Rliä'pnu xpala'nlu Xi'n torei David”, bidxe'ch rebixhojzga.

¹⁶ Dxejc räjpreni loj Jesús:

—¿La riejn diajglu xhi caniireni, ä?

Badzu' Jesús diidxre lojreni räjpni:

—O'n, riejn diagäni. ¿La gadtu gol lo reguijtz ni bacuaa te dade' ni gunii xtidx Dios? Ro'c caj xcuent redee, cadro caj rediidxre:

Abejnlu gol rebiuux näjza rebäznite' dij ni rliäpsa'cpac xpala'n Dios.

¹⁷ Dxejcti basaan Jesúsreni, biunejzni ro'c sääni guedxe' ni laa Betania, ro'c gudejdni yääl.

Te yag iigw ni gubijdz

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Cheni bara yääl, rsilru gubisac Jesús guedx Jerusalén. Lal ni sääni, gusloj calaanni. ¹⁹ Bahuiini loj te yag iigw cuä' nezyuj. Gubigni gajxh ni' yajgga, per xhet ninejxhdi bidxälni, ganaxhtis balajg caj lo yajgga. Dxejc räjp Jesús lo yajg iigwga:

—¡Nuncru xcaj nicla tej ninejxh lojlu!

Dxejcti gubidzgajc yajgga. ²⁰ Cheni bahuui rexpejnpacni, bidxeloduxhreni, gunabdiidxreni loj Jesús:

—¿Xhi cuent gubidzgajc yajgga?

²¹ Räjp Jesús lojreni:

—Rniliäpac lojtu, palga chalilajzpactu, luxh ditu gun tio'p lajztu, xhet ganaxdi sa' cosre guntu, palga gäbtu lo te dajn: "Gubicaj ro'c, gusuj galäii nisdoo", si'c gacni. ²² Guiraa ni guiniabtu loj Dios, palga chalilajzpactu, suniidxnini.

Xcälrnibee Jesús

(*Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8*)

²³ Dxejcti biu' Jesús neñ guidoro, dxejc lal ni caguluiini rebejn gubig reni rnibee loj rebixhojz näjza rebengool, gunabdiidxreni lojni:

—¿Xhi yälrnibee rajplu ni'cni rajc rujnlu recosre? ¿Chuni'c baniidx yälrnibeere lojlu?

²⁴ Badzu' Jesús diidxre lojreni räjpni:

—Sigajcza narä gunä te yälgunabdiidx lojtu; palga sajc gudzu'tu diidxga loä, dxejc guiniä lojtu chuni'c baniidx yälrnibee te runä recosre. ²⁵ ¿Chuni'c gunibee gutiobnis Juan ni rutiobnis? ¿La Dios o la beñ guedxliuj?

Dxejc gusloj cayäjp lo sa'reni, palga jie'tznu Dios gunibeeni, dxejc sinajni loonu, ¿xhicuent ditu nililajz xtiidxnxi? ²⁶ Palga jie'tznu bejn guedxliuj gunibeeni, dxejc sixa't rebejn yejcnu sa'csi guiraareni rililajzreni Juan najc te Dade' ni gunii xtidx Dios. ²⁷ Dxejc räjpreni loj Jesús:

—Dinu guidon.

Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Sigajcza narä dina guiniä caro siääd yälrnibee te runä guiraa recosre.

Te dade' ni guyu' tio'p xi'nni

²⁸ Jesús räjp lojreni:

—Guidon xho guichalootu diidxre. Te dade' guyu' tio'p xi'nni. Räjpni loj xingangalojni: "Xi'nä, nadxej chayujnlu dzuun cadro care' uub." ²⁹ Dxejc badzu' xi'nni diidx lojni, räjpni: "Di rlazädi cha'a." Luxh che gojl ste ra't, basiejch lajzni säätini sayujnni xtzun xtadni. ³⁰ Dxejc räjp dade'ga lo stee xi'nni: "Xi'nä, nadxej chayujnlu dzuun." Dxejc badzu' xi'nni diidxre, räjpni: "Mbaj, dad, sia'ä." Luxh dini nij. ³¹ Loj guiro'preni, ¿chuni'c bejn si'cni rlajz xtadni?

Dxejc räjpreni:

—Xingangalooni.

Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Rniliäpac lojtu, reni ruquijx guiraloj, näjza regunabdxab ganidreni jiu'reni lojtu loj xcälrnibee Dios, ³² sa'csi Juan ni rutiobnis biädluiini la'tu xho guibajntu, luxh ditu nililajz xtiidxni. Biädla reni ruquijx guiraloj, näjza regunadxab huillazduxhreni xtiidxni. Niluxh la'tu bahuiitu guiraa recosga, ditu nusiechlajz te nililajztu xtiidxni.

Xcuent remosguijdx

(*Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19*)

³³ ¡Colcuadiajg stee cuentre! Guyu' te dade' ni najc baxhuaan xten te renchro, gule'cni yaguub loj xyujni, bateedni bazaa guideb gabi yujga. Gudäänni te gueed te gujcni te tanc te chuchee nisuubga che rxii reuub. Bencheezani te yu' ni najc jiaaro te ro'c cue te ni fii guideb loj xyujni. Badellaani yujga loj gaii bejn ni rujn dzuun, sä'tini te biaj ziftro. ³⁴ Che agojl guire' cose'ch baxhal baxhuaanga gaii xmosni loj xyujni te chaxiireni cose'ch ni riäjl xca' baxhuaanga. ³⁵ Dxejc reni biannäj yujga gunaazreni remosre, gudijnreni tejni, bagu'treni steeni, bacuaareni guij yejc steeni. ³⁶ Dxejc baxhal sac baxhuaanga sgaii mos. Niluxh reni biannäj yujga sigajcza bennäjreni remosga.

³⁷ Dxejcti bejn baxhuaanga xhigab: "Maazru huen guxhalä xi'nä; sucuadiajgruren i xtiidxni." ³⁸ Cheni bahuiiren i lo xi'n baxhuaan xten yujga, bejnreni xhigab: "Deeni jiannäj yujre; do'o guigu'tnuni te jiannäänu yujre." ³⁹ Dxejcti gunaazrenini, guläärenini te laad, dxejc bagu'trenini.

⁴⁰ Dxejc gunabdiidx Jesús räjpnri:

—Che jiääd baxhuaan xten yujga, ¿xhi gunnäjni rebejn nani biannäj xyujni?

⁴¹ Dxejc räjpreni loj Jesús:

—Dini gulazlajz rebenguijdxga, sugu'tnireni, sudedlaani xyujni loj ste'ca bejn nani gudeed cose'ch ni riäjl xca'ni che gal guire' cose'chga.

⁴² Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La gajdtu gol lo reguijtz nani bacuaa dade' nani gunii xtidx Dios galoo? Rediidxre caj ro'c:

Guij nani gulälaz reni runchee yu',
cua' Dios lagajc guijga gudixhnini squiin yu',
sajcruni loj guiraa reguij.

Dee bejn Gueb Dios, luxh rdixeloduxhnu dzunrore ni bejnni.

⁴³ Ni'cni rniä lojtu, sibicaj xcälrnibee Dios lojtu, sidejdni loj rebejn nani gudeed ni riäjl xca' xcälrnibee Dios, nalajznu renani chalilajzpac xtiidxni. ⁴⁴ Luxh xcuent guijga: nani jiajb

lo guijga, silia'ni, per nani guitejb guijga yejcni, li siujyni, gacni däj.

⁴⁵ Che biejn diajg reni rnibee lo rebixhojz näjza refarisee recuent ni canii Jesús, gucbeereni cagusä'tni lagajc laareni.

⁴⁶ Rlajzreni niniaazrenini, per bidxejbreni rebejñ sa'csi salilajz rebejñ najc Jesús bejñ ni rnii xtidx Dios.

22

Xcuent yälruchnaa

¹ Guslosac canii Jesús lojreni con recuent, räjpni:

² —Xcälrnibee Dios najc si'c te ɻeii ni bejn te sa' te guchñaa xi'nni. ³ Baxhalñi rexmosni te saxiireni regolnejdx chääreni sa', niluxh rebejñre di rlajzdireni. ⁴ Dxejc baxhalsacni rexmosni, räjpni: “Colye'tz loj reni abidon, agujc comiid. ¡Abagutä balti gonsa'c, gonguro! Anacchee guira'ti yälrajw. Coltaa.”

⁵ Niluxh reni abidonga di niu xtiidxreni. Tejni sahuii rexyujni, steeni sää lo rexnegosni, ⁶ dxejcti sgaii reni niajc biooz guñaazreni rexmos ɻeii, basacsíreni remosga, sas bagu'trenini.

⁷ Che biejn diajg ɻeiiga, bidxe'chduxhni, baxhalñi rexsoldaadni te sagu'treni guiraa rebenguijdxga, te saze'czareni gue-jdx cadro rbäjzreni. ⁸ Dxejcti räjpni loj rexmosni: “Guiraa dee anacchee, di nungäjl jiäädru reni abidon. ⁹ Colchäj, pues, lo resquiin lo nezyuj, colcuejdx chutis bejñ ni guidxaagtistu.” ¹⁰ Birii rexmosni, sääreni lo nezyuj. Dxejc bachagsa'reni guiraatis bejñ ni bidxaagreni, reni najc benguijdx sigajc reni najc benhueen te gudxaj rolijz ɻeiiga.

¹¹ Dxejc biu' ɻeii biädhuiini loj rebiooz. Bahuiini loj te bejñ ni sobga' ro'c, luxh xhet xhablanijdini najcwni. ¹² Dxejc räjp ɻeii lojni: “Xamigwä, ¿xho bejnlu biu'lü ree luxh xhet xhablanijdilu najcwlu?” Dxitis sobga' bejngä, xhet rniidini. ¹³ Dxejc räjp ɻeii loj rexmosni: “Colguliib ni'ni näjza ñaani, colsälñi detzyu' cadro nacäjy te ro'c gonduxhni chubejli reläjyni.” ¹⁴ Sa'csi xhidajl najc reni bidon luxh guxii najc reni bibe.

La sajc quiixni impuest

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Dxejcti sii refarisee, bia'nreni diidx siguiilreni xho gunijt Jesús te diidx te guiga'ni. ¹⁶ Ni'c baxhalñreni gaii xpejñreni näjza gaii bejñ ni nadxaag Herodes te räjpreni loj Jesús:

—Mastr, anajnnu rnili ganax didxlü, ruluiizalu xtiidxpac Dios, luxh dilu jiu xhi rnii rebejñ, sa'csi dilu cue bejñ ni sajcru lo stee bejñ. ¹⁷ Gunii loonu, pues: ¿La laaca najc quiixnu impuest lo César ni rnibee loonu o et laadi?

¹⁸ Dxejc gucbee Jesús xhet laadi xhigab cayujnreni neñ lastooreni, dxejc räjpni lojreni:

—¡Benguijdx! ¿Xhicuent rlajztu guquiiltu narä? ¹⁹ Colgului te meel loä.

Dxejc badeedreni te meel ni laa denario. ²⁰ Che bahuui Jesús loj meelga, gunabdiidxni lojreni, räjpni:

—¿Chuni'c caj lo meelre?

²¹ Dxejc räjpreni:

—Loj César.

Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Colgudeed lo César ni riäjl xca' César, colgudeedza lo Dios ni riäjl xca' Dios.

²² Che biejn diajgreni rediidxre, bidxeloduxhreni. Dxejc basaanrenini, sä'tireni.

Canabdiidxreni xho gac che guibansac rebejn

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Lagajc dxejga bidzujn gaii reni laa saducee, reni di chalilajz sibansac bejn loj rebengut. Gubigreni loj Jesús, gunabdiidxreni, ²⁴ räjpreni:

—Mastr, si'c naj toMoisés, palga yu' te bejn ni abachnaa, luxh ruti xi'nni che guetni, riäjl guchnaa bejtzni biuudga te chu xi'nreni xcuent bejtzni. ²⁵ Mbaj. Loonu yu' gajdz niguui ni najc bejtz sa'reni. Betzgoolga bachnaa, dxejc gujtni, luxh di xi'nni niu'. Basa'nni chäälni lo bejtzni. ²⁶ Sigajcza gusajc ni ro'p bejtzni; sigajcza gusajc ni riojn bejtzni. Si'c huinuu gujc che basa'li guigajdz bejtzga. ²⁷ Sas che gujt guiraareni, näjza gunaaga gujt. ²⁸ Che guibañsac rebejngä lo rebengut, ¿chu tej lo rebejtzga gac chäälpac gunaaga, ni guiraareni bachnaareni gunaaga?

²⁹ Dxejcti badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Et laadi rujntu xhigab sa'csi ditu gacbee xtidx Dios niclaza xcuent xcälrnibee Dios. ³⁰ Ni che guibajn rebengut, diru yälruchnaa chu, diruza bejn gudeed rexindxapreni guchnaa. Dxejc sajcreni si'c rexangl Dios ni yu' xhaguibaa. ³¹ Dxejc xcuent yälrbansac loj rebengut, ¿la gajdtu gol reguijtz ni bacuaa toMoisés che räjp Dios xcuent retoxtadgoldoonu: ³² “Narä nacä Xtios Abram, Xtios Isaac, näjza Xtios Jacoop”, ä? Dios di gac Xtios bengut, Xtiostis rebejn ni nabajn najcni.

³³ Che biejn diajg rebejn xtidx Jesús, bidxeloduxhreni diidx ni ruluiini.

Diiidx ni maazru sajc

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Che gucbee refarisee basäu Jesús ro' resaducee, bidojpreni, bachaagreni diidx. ³⁵ Dxejc tejreni nani najn leii, rlajzni guquiilni Jesús ni'c gunabdiidxni lojni räjpni:

³⁶ —Mastr, ¿xhi diidx ni gunibee Dios sajcrui lojreni caj lo leii?

³⁷ Räjp Jesús lojreni:

—Nani rnii scree: “Huinälajz Dad Xtioslu guideb lastoolu, guideb xaimlu, näjza guidebgajc xcäriejnlu.” ³⁸ Diidxre ni gunibee Dios najc ni sajcru, luxh ganidni siäädni loj rextidx Dios. ³⁹ Ni ḥo'pga sigajcza najcni: “Huinälajz resa'lu sigajc ni sanälajzlu lagajc luj.” ⁴⁰ Guiro'p remandamiento nanab te guzoob bejn guiraa rediidx ni bacuua toMoisés näjza ni bacuua redade' nani gunii xtidx Dios.

¿Chu xi'n najc Crist?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Lałni tre' refarisee, gunabdiidx Jesús lojreni, räjpni:

⁴² —¿Xhi rujntu xhigab xcient Crist? ¿Chu xi'n najcni?

Räjpreni lojni:

—Laani najc xajg toDavid.

⁴³ Räjp Jesús lojreni:

—¿Xhicient räjp David “Xtadä” lojni che basanij Sprit Dxan xten Dios lastooni? Ni'c bacuua toDavid rediidxre:

⁴⁴ Dad Dios räjp lo Xtadä,

gurej xladbeä lał ni gudzugä guiraa reni rdxe'ch lojlu ladzni'lü.

⁴⁵ Palga lagajc David rnii: “Dad” lojni, ¿xho mood najcni xi'nni?

⁴⁶ Dxejc rut gujcdi badzu' nicla te diidx lojni, luxh dxejliga rutru gojmdi xhi diidx niniabdiidxrurenlojni.

23

Rucuaquij Jesús refarisee näjza rebejn nani najn leii

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Dxejc räjp Jesús loj rebejn xhidaalga näjza loj rexpejñpacni:

² —Rebejn ni najn leii näjza refarisee rajp yäl'najn te gusule'reni xleii Moisés. ³ Ni'cni colguzoob guiraa rextidxreni, na'c guntu sa'recos ni rujnreni, sa'csi laareni rniireni xhini'c guntu, dxejcti lagajc laareni direni gun ni rnibeereni guntu. ⁴ Rnibeereni gun rebejn cos naganduxh ni najc si'c te cargw naduxh ni di gac guu bejn, per laareni nicla con te bicueñaareni direni gusniibni. ⁵ Guiraa recos ni rujnreni, rujnrenini te fitis rebejn. Rchaglajzreni rcaj lo cuajsreni näjza roxhajgwreni recaje' cadre yu' tla' guijtz ni caj xtidx Dios lojni. Rustioolzareni xi' xhajbreni. ⁶ Rlajzreni ganidreni tedreni lo mex che gal te lanij; rlajzreni cuereni lo rebancw ni suga' delant nen reguidobätz. ⁷ Sigajcza rlajzreni guchagro' bejn ɳaareni nez lo guii, guiniiza rebejn “Mastr” lojreni.

⁸ 'Na'c gusaantu guinii rebejn “Mastr” lojtu, sa'csi tejisni yu' ni najc Mastr, laani najc Crist. Peta la'tu guiraatu najctu tejsi sa'tu. ⁹ Na'c guiniitu “Xtadä” loj te ben güedxliuj sa'csi yu'

tejis ni najc Xtradtu, ni'c najc Dios ni yu' xhaguiibaa. ¹⁰ Na'cza gusaantu guiniireni lojtu "Mastr" sa'csi yu' tejis Mastr, ni'c najc Crist. ¹¹ Ni yu' si'c mos lojtu ni'c najc beñroru loj resa'ni. ¹² Sa'csi chutis ni rchaloni najcni beñro lo sa'ni, ni'c sustuiyä lojni, chutis ni najc nadolajz loj Dios, ni'c sunäni beñro lo sa'ni.

¹³ '¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguiidx! Sa'csi rudxojntu jiu' rebejn̄ loj xcälrnibee Dios. Lagajc la'tu ditu jiu' luxh dizatu gusaan jiu' rebejn̄ ni rlajz jiu'.

¹⁴ '¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguiidx! Sa'csi rudzucajtu rolizj renanbiuud lalsi cabedx canabduxhtu lo Dios, naatu gusgueetu bejn̄ si'c. Sa'csi rujntu scree, siabduxh fis xten Dios yejctu.

¹⁵ '¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguiidx! Zijt rijtu lo renezyuj näjza lo nisdoo te guntu gaan guchaa mase tejis bejn̄ xmoodni te ganni Dios si'c rajntuni. Luxh che ahuililajz bejngä xtiidxtu, rujntuni tio'p huält maaazru te xi'n gabijl loj ni najctu.

¹⁶ '¡Proobzatu, najctu si'c lotiä'p, rlajztu guluiitu nezyuj! La'tu ni rnii palga te bejn̄ guiniliipac xtiidxni guzä'tni guidoro, xhet sajcdi xtiidxni. Palga guiniliipacni guzä'tni oor ni yu' neñ guidoo, dxejc sii rniliini dxejc nungäjl guzoobni xtiidxni. ¹⁷ ¡Beñ nayääl, beñlotiä'p! ¿Xhini'c sajcrus? ¿La oor la guidoro ni rundxan oorga? ¹⁸ Rniizatu: "Palga te bejn̄ guiniliipacni guzä'tni lo bacuug ni yu' neñ guidoro, di xcientdi xtiidxni. Luxh palga yu' chu guiniliipac guzä'tni gojn ni dzuub lo bacuug, dxejc sii rniliipacni dxejc nungäjl guzoobni xtiidxni." ¹⁹ ¡Beñ nayääl, beñ lotiä'p! ¿Xhini'c sajcrus? ¿La gojn o la bacuug nani rundxan gojnga, ä? ²⁰ Nani ruzä't lo bacuug che rniliipacni, et ganaxdi lo bacuug ruzä'tni, näjza guiraa ni tre' lo bacuug ruzä'tni. ²¹ Ni ruzä't guidoro che rniliipacni, et ganaxdi guidoro ruzä'tni, näjza Dios ni rbäjzza neñ guidoro ruzä'tni. ²² Sigajcza ni ruzä't guibaa che rniliipacni caguzä'tzani yagxhilro xten Dios näjza lagajc Dios ni sobga'ro'c.

²³ '¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguiidx! Bedzxtiil, anis näjza comin̄ ni rajptu, rudeedtu lo Dios tej tantga yejc cade te tzuu, niluxh ditu jiu ni sajcrus lo xtidx Dios, cadro caj xcient yälnabanya, yälrulazlajz, näjza yälrililajz. Deeza ni riäjlpac guntu lal̄ ni cayujnzatu steega. ²⁴ ¡La'tu, lotiä'p ni rlajz guluii nezyuj! Riutu rediidix ni guxii sajc, niluxh rediidix ni sacduxh ditu jiuni, najctu si'c bejn̄ ni rbää te rex lo xpla'tni dxejcru räjmni te cameii.

²⁵ '¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguiidx! Rusiatu detz bas näjza pla't luxh neñni najc-dxuudx. Sigajcza la'tu riuduxhtu recostumbr, luxh lastootu

guidxa yälgubaan näjza yälrdxe'chlajz. ²⁶ Farisee ni najc lotiä'p: guidibxgaa neñ bas näjza neñ pla't, dxejc näj dejtzni sajc naya.

²⁷ ¡Proobzatu remastr xten leii näjzatu refarisee, najctu benguijdx!, sa'csi najctu si'c rebaa ni nacchesa'c; nolbäjreni, saru rluiini, luxh neñreni guidxa dzujt xte bengut näjza bällyudx. ²⁸ Sigajcza najctu la'tu. Saru rujn lojtu, rchalo rebejn näjctu bensa'c, niluxh lastootu guidxa yälrusguee näjza yälguyalajz.

²⁹ ¡Proobzatu remastr xten leii näjza refarisee, najctu benguijdx! Runcheetu xpaa redade' ni gunii xtidx Dios galoo, rusucheezatu ro' xpaa rebejn ni gujc bensa'c, ³⁰ dxejc rniiitu: "Paru nibajñnu neñ redxej ni gubajñ retadtadgoldoonu dinu niacnäj reni bagu't redade' ni gunii xtidx Dios." ³¹ Lagajc con rediidxre rcäjptu najctu rexajg renani bagu't redade' nani gunii xtidx Dios. ³² ¡Colguscuaäz guntu sa' recos ni guläxtiej retadtadgoldootu!

³³ ¡La'tu ni najc si'c bäl, la'tu ni najc si'c te bitiääz guidxa bänrialajz! ¿Xho guntu te na'c chäätu gabijl par tejpas?

³⁴ Ni'cni, guxhalä rexpenä ni guinii xtidxä, näjza bennajn, näjza masstr. Luxh yu'reni sugu'ttu sucuaatureni lo crujz; yu'zareni siguijntu neñ reguidobäz, sirinajtureni guejdx por guejdx. ³⁵ Si'cza yejctu jiajb xtiejn guiraa rebeñnadolajz ni bagu't bejn xchejli toAbel ni gujc nadolajz, xchejliza Zacarías, xi'n Berequías, ni bagu'ttu neñ guidoro gajxh lo bacuug. ³⁶ Rniliäpac lojtu, dojl xten guiraa recosga siajb yejc rebejn ni tre' lo guedxliuj ñaj.

*Jesús biün xcuent guedx Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Räjpza Jesús:

—¡Jerusalén, Jerusalén! Xpejnlu rugu't redade' ni rnii xtidx Dios, rucuaazareni guij yejc rebejn ni ruxhal Dios te gusule'reni xtiidxni lojtu. ¡Balti huält rlazä nutie'ä la'tu si'cni rutie' guidco'c rexquidbäzni neñ xhigani, per ditu nicäjb! ³⁸ Colhuii xho jianxteb xquidootu cuälazrenini. ³⁹ Rnixgaä lojtu, ñaj dirutu fii loä, dxejli che guiniitu: "Benle' Dios nani siääd xcuentni."

24

*Jesús räjp sibijl guidoro
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Birii Jesús neñ guidoro te asiini, dxejc gubig rexpejnpacni lojni, gusloj caguluiireni reyduxhga lojni. ² Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¿La ruhuiitu guiraa reyu're? Rniliäpac nicla tej guij di jia'n yejc sa'ni ree; guiragjc reyu're sibijl.

*Cos ni gululiloj gac fis**(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Dxejcti huijreni yejc te dajn ni laa Oliib. Che gurej Jesúś ro'c, biääd rexpejnpacni lojni te xhiga'tz gunabdiidxreni lojni:

—Rlaaznu guiniilu loonu guc gac guiraa recosre. ¿Xhi seen gululiloj ameer jiäädlu näjza che ameer nitloj guedxliuj?

⁴ Dxejc räjp Jesúś lojreni:

—¡Colnatiro te rut gusgueedi la'tu! ⁵ Sa'csi su' xhidajl reni jiääd, naareni: "Narä nacä Crist", luxh susgueereni xhidajl bejn. ⁶ Siejn diajgtu xcient cadro cayajc guer, näjza xcient cadro rlajz chu guer, na'c guidxejbtu sa'csi si'c nungäjl gac, niluxh gajd galdi nitloj guedxliuj. ⁷ Sa'csi siäjs te nación sidilnäjni stee nación; te yälrnibee sujn guer con stee yälrnibee, luxh su' gubijn, su' yälgujidx, su'za xuduxh xhidajl lajt. ⁸ Luxh guiraa redee cuäxtiejis retrabajwduxh ni churu chu.

⁹ 'Dxejc guteedreni la'tu ladznaa rebendojł te gusacsíreni la'tu, te gugu'tzareni la'tu, luxh guiraa rebejñ sidxe'ch lojtu sa'csi sanälajztu narä. ¹⁰ Neñ redxejga, xhidajlreni sibälaz xcälrililajzreni, sidxe'ch lo sa'reni, suto' sa'reni lo sa'reni. ¹¹ Dxejc siricaj xhidajl bejn ni rusguee, gäbreni xcient Dios rniireni, luxh susgueereni xhidajl bejn. ¹² Sa'csi lacti suduxh yällatsiaj lo guedxliuj, diru bejn chanälajz sa'ní. ¹³ Dxejcti bejn ni chasanäj xnezyujtis Dios, ni'c sun gaan xca'ni yälnabajn par tejpas. ¹⁴ Luxh sisiule' xtidx Dios guideb lo guedxliuj te gacbee guiraa reben guedxliuj xtiidxni; dxejcru jiääd fis xten Dios.

¹⁵ 'Cheni fiitu asobga' te benguidxduxh neñ yu' ni najc dxan neñ guidoro, si'cni gunixgaa toDaniel ni gunii xtidx Dios gacni, bejn ni gol dee sugacbeení nani rolni, ¹⁶ dxejc renani rbäjz lo guedx Judea, suguxunreni gucuatzlojreni neñ dajn. ¹⁷ Bejn ni niä'p yejc xyu'ni dxejga di galdi jiäjtni te chalääni xhixtenni neñ xyu'ni; ¹⁸ bejn nani cayujnuzuun lo niaa, na'c guibi'ni niclaza chaxhiini xhajbni. ¹⁹ ¡Proobza regunaa ni nuxi'n, näjza reni cagusiä' báz neñ redxejga! ²⁰ Colnabdujh loj Dios xhet neñdi redxej ni cayacnalduxhdi nanab guxunditu, niclaza dxej che rusilajz bejn. ²¹ Sa'csi su' trabajwduxh neñ redxejga, sa' ni gajd bejn fii dxejli ni guzobloj guedxliuj, luxh che tedni, diru guibi' chuni. ²² Luxh palga di Dios gutiu' yejc redxejga, nicla tej bejn di laa. Luxh sutiu' Dios yejc redxejga sa'csi rinälajzni reni aguleni.

²³ 'Neñ redxejga palga yu' chu naa lojtu: "Colhuii, aree Crist", o "Colhuii ani arec", na'c chalilajztuni. ²⁴ Siääd xhidajl niguii ni rusguee, gäbreni najcreni crist; sidzujnza rebejñ ni rusguee ni gäb xtiidxpac Dios rusule'reni; luxh sujnreni remilagwr sujnzareni senro, parsi gusgueereni, susgueduxhreni

rebejn, niluxh rlajzreni gusgueezareni rebejn ni agule Dios, ni rililajz xtiidxni. ²⁵ Agunixgaä lojtu xhini'c gac. ²⁶ Ni'cni palga naareni lojtu: "Bahuii, a crist yu' nez lo reyubijdz", na'c chääüt; o palga naareni: "A crist suga' neñ yu're", na'c chalilajztureni. ²⁷ Sa'csi si'cni guideb xhaguibaa rieñ che rdinya' ladjiaa näjza ladjiätli, si'cza suhuiitu loä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, cheni jiälsacä lo guedxliuj. ²⁸ Ni najntu cadro naga' te mangut, ro'c re' regolbetz.

Cheni jiädsac Xi'n Dios ni gujc Niguii

(*Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36*)

²⁹ Räjpzani:

—Cuantsi ted guiraa retrabajwdxh, sicäjy lo gubijdx, diruza bääi gusanij, sitejbza rebajl ni yu' xhaguibaa, sinibduxhza guideb xhaguibaa. ³⁰ Dxejcti suhuiireni xhaguibaa seen xten Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh guiraa rebejn ni rbäjz neñ guiraa reguejdx lo guedxliujre, sonduxhreni suhuiireni siääd Xi'n Niguii lo reza xhaguibaali. Siäädni con yälrnibee näjza yälrdimbichaduxh. ³¹ Dxejc suxhalni rexanglni con te trumpet ni guscuedxa'reni dipduxh te guire' guiraa rebejn ni agulenlo guidajp lajd squiin guedxliuj, guideb lo guedxliuj näjza xhaguibaa.

³² 'jColgusieed ni ruluii yajg iigw! Che naren reñaani che cabääni be'n, asiääd bäi curex, ³³ sigajcza cheni fiitu cayajc guiraa recosre, sacbeetu asiädgajxh fis, rolä'li abidzujnni. ³⁴ Rniliäpac lojtu, guiraa redee sajc lał ni nabajn gaii rebejn ni suga' ree qaj. ³⁵ Guibaa näjza guedxliuj sinitloj, niluxh xtidvä di nitloj.

³⁶ 'Rut najndi xhi dxej, xhior gacni, nicla rexangl Dios, niclaza Xi'n Dios; Dad Diostis najn.

³⁷ 'Sigajcni gujc neñ redxej che gubajn toNoé, si'cza gac che jiälä Xi'n Dios ni gujc Niguii. ³⁸ Neñ redxe galoo, cheni gajd nisguiduxhga jiajb, rebejn ni nabajn dxejc cayajwreni, cayä'reni, caguchñaareni, cagudeedza bejn xindxa'preni guchñaa, dxejli cheni biu' Noé neñ barcwro. ³⁹ Direní niacbee xtiidxni; cheni biäädli nisguiduxh ni sanä guiraareni dxejcrü gucbeereni. Sigajcza gacni che jiälsacä narä Xi'n Dios ni gujc Niguii. ⁴⁰ Neñ redxejga palga cayujn tio'p bejnuzuun lo niaa tejni guibee, steeni sia'n. ⁴¹ Palga cayo't tio'p gunaa xobniil, tejni guibee, steeni sia'n.

⁴² 'Ni'cni colsusin, sa'csi ditu gan xhi dxej jiääd Dad xtentu.

⁴³ Colganchee, paru niacbee baxhuaan xten yu' cor yääl niääd gubaan ni siädlan rolijzni, nisisusin ni dxejc, dini nusaan niu'ni rolijzni te cuanni. ⁴⁴ Ni'cni colsusinza la'tu, sa'csi siääd Xi'n Dios ni gujc Niguii lagajc or ni ditu gun xhigab jiäädni.

*Xcuent te mossaa'c näjza te mosguijdx
(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ '¿Chuni'c najc mossaa'c ni ruzoob diidx, ni basannäj xlamni rebejn ni yu' rolijzni te gudeedni xhi gaurení ä? ⁴⁶ Chicbaa mos ni saru cayujn xtuunni che guidzujn xlamni. ⁴⁷ Rniliäpac lojtu, lamga susa'nni sa' mosga te fini guiraa xhixtenni. ⁴⁸ Dxejc palga mosga di gusoob xtidx xlamni, gunni xhigab: "Sacladuxh guibi' xlamä", ⁴⁹ dxejc guisloj cagusacsíni resamosni, guislojni gaunäjni, yänäjni rebengu. ⁵⁰ Dxejc sidzujn xlamni dxej che dini gun xhigab jiäädni, luxh or ni dini gan guidzujnni. ⁵¹ Dxejc siguinduxhni mosguijdxga, surilaagwnini te guidxagsa'ni sabenguijdxni, dxejc sondukhni, chubejli reläjyni.

25

Xcuent tzuu gunaa

¹ Räjpza Jesú:

—Pues xcälrnibee Dios najc si'c tzuu gunadxa'p nani cuá' xcandilse'treni te huijreni te sa'. ² Gaii regunaaga nasiñ, sgaireni nayääl. ³ Reni nayäälga sanäreni xcandilreni, niluxh direni nica' sijl se't. ⁴ Niluxh reni nasinga sanäreni sijl se't te guze'creni neñ xcandilreni. ⁵ Sa'csi bi'nga di nidzungaj, gunaaz bacal regunadxa'pga, gudiejsstireni. ⁶ Dxejc si'cti garol yääl, biejn te xse' ni räjp: "Bi'n asiääd, colchäj, colchachaglojni." ⁷ Guiraa regunaare huistieguxuñreni, dxejc bensa'creni xcandilreni, te cuaguijreni. ⁸ Dxejc guigaii regunayääl räjpreni loj reni nasiñ: "Colgunidxlaa te bo'c se't gusanijnu xcandilnu, sa'csi arlajzni jiuini." ⁹ Dxejcti regunanasin räjp lojreni: "Digacdini, dxejc dini gal nicla par nuurnu nicla par la'tu. Colchäj cadre ruto'reni se't colchazii xse'ttu." ¹⁰ Lañni sasii guigaii regunaa-nayäälga se't, bidzujn bi'n. Regunaa-sin ni cabäjz bi'n biunjrenini lo sa', biäuti ro lä'. ¹¹ Cheni bidzujn regunanayäälga, räjpreni: "Dad, Dad, baxhal ro lä'." ¹² Dxejc räjpni lojreni: "Rniliäpac lojtu, dina gumbeätu."

¹³ Dxejc Jesú räjp lojreni:

—Colsusinza, sa'csi ditu gan nicla xhi dxej nicla xhi or siääd Xi'n Dios ni gujc Niguii.

Xcuent lam ni badeed meel

¹⁴ 'Xcälrnibee Dios xhaguibaa najc si'c te bejn ni agojl guirii chääni zift te biaj. Gurejdxni rexmosni, badeedni meel lojreni.

¹⁵ 'Lo tejni badeedni si'cti gaii mil meel, lo steeni badeedni si'cti tio'p mil, dxejc steeni cuá' te mil. Loj tejgani badeedni si'cti ni rujnni xhigab sajc gunnäjreniuzuun, dxejcti biriini

xpajjni. ¹⁶ Ni cua' gaii mil meel bejn te dzunro, bejnni gaan sgaii mil meel. ¹⁷ Sigajcza ni cua' tio'p mil meel, bejnni gaan stio'p mil. ¹⁸ Dxejcti ni cua' te mil meel, huicua'tzni xmeel xlamni neñ te gueed ni gudäänni lo yuj.

¹⁹ 'Gudejdti balti bääi, dxejc gubi' xlam remosga, bejnni cuent loj guiraareni. ²⁰ Che bidzujn ni cua' gaii mil meel, bidzuñnäjni sgaii mil meel ni bejnni gaan, räjpni loj xlamni: "Dad, baniidx guejblu gaii mil loä. Aree sgaii mil meel ni benä gaan." ²¹ Räjp xlamni lojni dxejc: "Hueenca, mos hueen najclu, rusoobzalu xtidxä. Sa'csi gujclu bensa'c con te cos báz, naj sunidxä guinibeelu xhiroobru. Biu' loä, bibalaznäj narä." ²² Che bidzujn ni cua' tio'p mil meelga, räjpni loj xlamni: "Baniidx guejblu tio'p mil meel loä, aree stio'p mil meel ni benä gaan." ²³ Räjp xlamni lojni: "Mbj. Mos hueen najclu rusoobzalu diidx. Sa'csi gujclu bensa'c con te cosbáz, naj sunidxä guinibeelu xhiroobru. Biu' loä, bibalaznäj narä." ²⁴ Che bidzujn mos ni cua' te mil meel, räjpni lo xlamni: "Dad, ananä najclu te bejn ni di gulazlajz; rca'lü cose'ch cadro dilu nibe'c binij, rutojpzalu cadro dilu nutie'ch binij. ²⁵ Ni'cni bidxebä, huicua'tzä xmeellu neñ yuj. Niluxh axh aree xmeellu." ²⁶ Dxejc räjp xlamni lojni: "¡Mos guijdx, mos ploj! Najlu rca'ä cose'ch cadro dina nibe'cä binij, rutorpä cadro dina nutie'chä binij. ²⁷ Riäj nisa'nlu xmelä neñ te bancw te che nibi'ä nicasacä xmelä con xi'nni ni niujni gaan." ²⁸ Dxejc räjpni loj reni suga' ro'c: "Colgudzuaj te mil meel ni ca'ni colgudeedni loj ni rajp tzuu mil meel. ²⁹ Sa'csi loj ni rajp sudedäru, niluxh ni xhet rajpdi sudzucaä tudxe'n nani rajpni." ³⁰ Dxejc räjpni: "Colca' mosre ni xhet sajcdi, colguzälñi lo yälnacäjy, cadro chu yälronduxh, näjza yälräjw reläjy bejn."

Yälguxhtis xten reguejdx

³¹ 'Che jiädsac Xi'n Dios ni gujc Niguii con yäldimbicha' xtenni, siädnäni rexangl Dios. Dxejc sibejni lo tron ni rdimbicha' xtenni te guinibeeni. ³² Dxejc sidojp nez lojni guiraa reben guedxliuj. Dxejc sibeni lojreni, silia'ni sa'reni si'c rujn te baxtoor cheni rbeni rexil loj redxib, te rlia'reni loj sa'reni. ³³ Suzujni rexil xladbeeni dxejc redxib xladbäjgwni. ³⁴ Dxejc säjb ɻeii loj reni suga' xladbeeni: "Coltaa, la'tu ni benle' Xtadä. Coljiu' lo yälrnibee ni guc-chee cheni guzoblojli guedxliuj. ³⁵ Sa'csi che calanä la'tu baniidx xhi gudauä, che cayolä, la'tu baniidx xhi gu'ä. Che cuanzaä si'c te benzijt, la'tu banidxlaatu cadro bia'nä. ³⁶ Che xheti xhabä, la'tu baniidxni, che gucxhuä, la'tu biädhuiitu narä, che guyu'ä neñ latzguib, biädhuiitu narä." ³⁷ Dxejc sinii reni suga' xladbeeni, säjbreni: "Dad, ¿guc bahuiinu gulaanlu, baniidxnu xhi gudajwlu? ¿Guc

bahuiinu cayo(j)lu, baniidxnu xhi gu'lu? ³⁸ ¿Guc bahuiinu naj-clu si'c te benzijt, baniidxnu cadro bianlaalu, o biäadx xhajblu, baniidxnu xhi gojtlu? ³⁹ O ¿guc bahuiinu cayacxhuulu, o yu'lu neñ latzguiib, biophuiinu lojlu?" ⁴⁰ Dxejc reiiga säjb lojreni: "Rniliäpac lojtu, xhitis xhi bejntu loj te rexpenä ni rnii xtidvä mase probreni, lagajc loä bejntu recosga."

⁴¹ 'Dxejc säjpzani loj reni suga' ladbäjgwni: "Colguibicaj loä, benguijdx, colchäj lo balduxh ni cayejc par tejpas ni cayejc par benädxab ni rnibee näjza rexpenäxabni. ⁴² Sa'csi gulanä, luxh ditu nuniidx xhi niauä; biolä, per ditu nuniidx xhi niä'ä; ⁴³ cuanzaä si'c te benzijt, luxh ditu nunidxlaa cadro nia'nä, biädxza xhabä, niluxh ditu nuniidx xhi niacwä; gucxhuä, guyu'äza neñ latzguiib, niluxh ditu niädhui loä." ⁴⁴ Dxejc laareni säjbreni: "Dad, ¿guc bihuiinu calaanlu, o cayo(j)lu, o canzajlu si'c te benzijt, o cayäadx xhajblu, o cayacxhuulu, o yu'lu neñ latzguiib, luxh dinu niacnäjlu?" ⁴⁵ Dxejc säjb reiiga lojreni: "Rniliäpac lojtu, loj xhitis ni ditu niacnäj rebejn ni rililajz xtidvä, mase probreni naräni ditu niacnäj." ⁴⁶ Dxejcti sij rebejnre lo yälrusacsí par tejpas, per rebejn ni nadolajz, ni agule Dios, sijreni lo xcälnabajn Dios par tejpas.

26

*Bejnreni xhigab xho guiniaazreni Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxre, räjpni loj rexpejnpacni:

² —Anajntu stio'p dxejtit cayäadx gac lanij ni laa pascw. Luxh suteedreni narä, Xi'n Niguii ladzñaa reni gucuua narä lo crujz.

³ Dxejc bidojp rebejn ni rnibee rebixhojz, näjza remastr xten leii, näjza rebengool lo rexpejñ Israel. Lo xle' Caifás, ni rnibee loj rebixhojz, bidojpreni. ⁴ Ro'c bachaagreni diidx xho guiniaazreni Jesús con yälrusguee, te ju'trenini. ⁵ Luxh räjpreni lo sa'reni:

—Na'c jiennuni neñ redxe lanij, te di gun rebejn bieiduxh.

*Te gunaa ni biädnä perfum
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶ Che yu' Jesús guedx Betania, rolizj Simón te bejn ni basia-jcni che ral tiejxhni, ⁷ ro'c gubig te gunaa lojni, ca'ni te vasguij ni laa onix, guidxani te perfum ni sajc melro. Che sobga' Jesús lo mex, bachajni perfum yejc Jesús. ⁸ Che bahuii rexpejnpacni xhi cayujnni, bidxe'chreni, gusloj cayäjpreni:

—¿Xhicuent casälxlia'ni perfumga? ⁹ Perfumre niajc nido'ni, nirii xhidajl meal lojni te niacnäjni rebeñproob.

¹⁰ Biejn diajg Jesús xhi caniireni, dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicuent cadxe'chnäjtu gunaare? Ni te coshueen najc dee nani bejnni loä. ¹¹ Ni guirasi dxej su' rebejn ni xhet rajpdi lojtu, peta narä guxii dxej su'ä lojtu. ¹² Nani bejn gunaare chebachajni perfumre guideb lagaa tiexhä, najcni par guzucheeni narä te guiga'tzä. ¹³ Rniliäpac lojtu, cadrotis gusule'reni xtidvä lo guideb guedxilij, sujyreni diidx xcuent ni bennäj gunaare narä, te guinaj lajzreni gunaare.

Judas bato' Jesús

(*Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6*)

¹⁴ Dxejc lo retzubitio'p rexpenpac Jesús birii tej ni laa Judas Iscariote, huininäjni rebejn ni rnibee loj rebixhojz, ¹⁵ räjpni:

—¿Lac guniidxtu loä te gutedä Jesús ladzñaatu?

Dxejc badeedreni galbitzuu melpla't lojni. ¹⁶ Dxjecli caguiil Judas xho gutedni Jesús lojreni.

Lult xchej xten Jesús

(*Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26*)

¹⁷ Primer dxej lanij, dxej ni rajwreni yätxtiil ni di saguij, gubig rexpejñpacni loj Jesús, räjpreni lojni:

—¿Caro rlajzlu chozucheenu te gaulu xchej xten lanipascw?

¹⁸ Dxejc räjpni lojreni:

—Colchäj lo guejdx roliz te dade', colye'tz lojni: "Si'c naj Dad mastr: Asiäddzungajxh xorri, ni'cni rolizlzu gaunäjni rexpejñni xchej lanipascw."

¹⁹ Bejnti rexpejñpacni si'cni gunibee Jesús gac, bazucheereni xchej xten pascw.

²⁰ Che biu' guxhijn, sobga' Jesús lo mex con retzubitio'p xpejñpacni. ²¹ Lał ni cayajwreni räjpni lojreni:

—Rniliä lojtu, yu' tejtu ni guto' narä.

²² Dxejc guc-huinduxh lajzreni, räjpreni lojni:

—Dad, ¿andi naräni?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Ni gaunäj narä neñ tejtis pla't, laa ni'cni guto' narä. ²⁴ Xi'n Dios ni gujc Niguij sajc si'ctis ni caj loj guijtz xten Dios, per gunatiro bejn ni guto'ni. Huenru na'c niajl bejngä.

²⁵ Dxejcti gunii Judas, ni caguto' Jesús, räjpni:

—Mastr, ¿andi naräni?

Jesús räjp lojni:

—O'n, lujni.

²⁶ Lal ni sobga'reni cayajwreni, guläs Jesús yätxtiil, badeedni xquixtios lo Dios, dxejcti gula'nini, badeednini loj rexpejñpacni, räjpni:

—Coltajw; dee najc si'c tiexhä.

²⁷ Dxejc guläsni te vas, badeedni xquixtios lo Dios, dxejcti badeednini loj rexpejñpacni, räjpni:

—Guiraatu colyä',²⁸ sa'csi dee najc si'c xtienä; ni'cni rian nää la'tu te didxcoob, luxh rejnre sixe'ni xcient xhidajl bejn te guslaanireni neñ dojl.²⁹ Luxh rniä lojtu, diruna yä'ä nis nani rii yejc uub, dxejlini yänäsacätu lo xcälrnibee Dios, Xtadä.

Räjp Jesús sibälaz Pedroni

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Che gulujx bilreni te dij, biriireni, sääreni lo dajn ni laa Oliib.³¹ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Guiragajctu sactio'p lajztu xcientä, susa'ntu narä nagux-hijñ sa'csi lo reguijtz xten Dios caj scree: "Sugu'treni baxtoor dxejc sire'ch rexil."³² Dxejc cheni guibañsacä lo rebengut, ganidä cha'ä región Galilee, dxejcti jiädnajltu narä.

33 Dxejc räjp Pedr loj Jesús:

—Masque guiraareni cuälazlu, narä dina cuälazälu.

34 Dxejc räjp Jesús lojni:

—Rniliäpac lojlu, lagajc guxhijñre, nicla gajd guidgaii cuedxa', luxh luj alagulälazlu narä choñ huält.

35 Räjp Pedr loj Jesús:

—Masque riäjł guetnäälu, dina cuälazälu.

Dxejc sigajcza gunii guiraa rexpejñpacni.

Gurejdx-gunab Jesús loj Dios neñ Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Dxejcti bidzujñ Jesús näjza rexpejñpacni te lajt ni laa Getsemani, räjpni lojreni:

—Colcuésijc ree lał ni cuedx-guiniabä lo Dios.

37 Dxejc sanäni Pedr näjza guiró'p xi'n Zebedeo, luxh gusloj cayachuinduxh lajzni, cayu'zani yärsiaduxh.³⁸ Dxejc räjpni lojreni:

—Te yälhuinduxh yu' lastoä; astoocanu agojl guetä. Coljia'n ree, coltie'ch bacal lojtu.

39 Dxejc guzaj Jesús stla', guzuhijbni dxejc basajb lojni lo yuqli, gusloj cabedx-canabni lo Dios:

—Xtadä, palga sajcni, basanlaa tedcaj trabajwdxhre ni tedä, te na'c tedäni. Xhet si'cdi ni rlazä gacni; si'cpacni rlajzlu gac, si'c gacni.

40 Dxejcti gubi'ni cadro suga' guichon rexpejñpacni, che bidzujñni ro'c, nagayejsreni. Räjpni lo Pedr:

—¿La di niajcdi nutie'ctu bacal lojtu nicla tebor, ä?

41 Colguibajñ, colnab lo Dios te na'c jiajbtu neñ dojl. Guliipacni, lastootu nadip, niluxh tiejxhtu rdxajg.

42 Gubi' Jesús stehuält, gurejdx-gunabni loj Dios, räjpni:

—Xtadä, palga digacdi tedcaj tedä trabajwre, sugacni si'ctis ni rlajzlu gacni.

⁴³ Dxejc gubisacni, bidxälni rexpejnpacni, nagayejsreni sa'csi yuduxh bacal lojreni. ⁴⁴ Basaannireni, dxejc säsacni, gurejdx-gunabni lo Dios ni riojn huält, gunisacni lagajc rediidx ni guniini galoo. ⁴⁵ Dxejc huijni cadro suga' rexpejnpacni, räjpni lojreni:

—¡Naj sii, colguejs, colgusilajz! Abidzujn or ni gutedreni Xi'n Dios ni gujc Niguii ladznaa rebendojl. ⁴⁶ ¡Colchastie, colcho', colhuii! Asiääd nani guted narä ladznaa rebendojl.

Gunaazreni Jesús sanärenini pres

(*Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11*)

⁴⁷ Lalni canii Jesús bidzujn Judas, nani najc tej retzubitio'p xpejnpacni. Bidzuñnäjni xhidalduxh bejn ni ca' spaad, ni ca' garo't, najcreni xpejñ reni rnibee rebixhojz, näjza xpejñ rebengool xten rexpejñ Israel. ⁴⁸ Judas, ni bato' Jesús, abad-edxgaani te seen lojreni räjpni:

—Nani guchagro'ä, ni'c najc laani; colguiniazgajcni.

⁴⁹ Dxejc gubigni loj Jesús, räjpni:

—Xchan, Dad Mastr.

Dxejc bachagro'ni lojni. ⁵⁰ Jesús räjp lojni:

—Xamigwä, ¿xhi siäädlu?

Dxejcti gubig rebejn lojni, gunaazrenini.

⁵¹ Per tej reni sugaräj Jesús gulääni te spaad, batiu'ni diajg te mos xten rebixhojz ni rnibee. ⁵² Dxejc räjp Jesús lojni:

—Guluchee xspaadlu loj xse'ni. Guiraa reni rucuanäj con spaad, lagajc con spaad guetreni. ⁵³ ¿La ditu gan sajcta guiniabä lo Xtadä, luxh laani suxhalgajcni gayonbitzubitio'p mil xanglni gacnäj narä? ⁵⁴ Dxejc xho gac soob diidx ni caj lo reguijtz xten Dios ni rnixgaa riäjl gac guiraa recosre lagajc si'cni cayajcni.

⁵⁵ Dxejc räjp Jesús loj rebejn xhidajlga:

—¿La siädnätu spaad näjza garo't te guiniaaztu narä astoocanu nacä si'c te gubaan? Ni guirasi dxej gureä galäiti, baluiätu neñ guidoro, luxh ditu niniaaz narä. ⁵⁶ Niluxh guiraa recosre cayajc te soob rediidx ni caj lo reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios.

Dxejcti guiraa rexpejnpacni basanxtrebreni Jesús, baxuñreni lojni.

Jesús nez loj rebixhojz

(*Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24*)

⁵⁷ Reni gunaaz Jesús huinänini nez loj Caifás, ni rnibee loj guiraa rebixhojz, bidzujnreni cadro abidojp guiraa rebejn nani ruluii leii näjza rebengool xten xpejñ Israel. ⁵⁸ Dxejcti zit-zijt biädnajl Pedr rebejnga, bidzujnlireni lole' xten bixhojz

ni rnibeega. Ro'c biu'ni, gurenäjni rexquixhajg bixhojzga te ro'c bia'nni te fiini xhini'c gac.

⁵⁹ Reni rnibee rebixhojz, näjza rebengool con guiraa reni rajp yälrnibee gusloj caguiilreni xhitis te diidx, masque xhet guliidini, te gucuaquijreni Jesús te guinibeereni guetni. ⁶⁰ Niluxh xhet bidväldireni, luxh gubig xhidajl bejn, guniireni xhidajl didx-xhii xcuent Jesús. Dxejcti bidzujn tio'p dade' ni gunii didx-xhii, ⁶¹ räjpreni:

—Niguiire gunii scree: “Narä sajc gutzulä guidoro xten Dios, sajcza gunchesacäni neñ choñ dxej.”

⁶² Dxejc gusulii dade' ni rnibee lo rebixhojz, räjpni loj Jesús:

—¿Xhicuent xhet rniidilu, ä? ¿Xhini'c canii reniguiire cagucauquijreni luj?

⁶³ Niluxh dxitis suga' Jesús. Dxejcti räjp dade' ni rnibee loj rebixhojz lojni:

—Rnibeä guiniliilu, guiniliipaclu con laj Gueb Dios nani nabajñ. Gunii don, ¿la luj najc Crist, Xi'n Dios?

⁶⁴ Jesús räjp lojni:

—Lagajc guejblu naj si'c. Niluxh empac rniä lojtu, desde najli suhuiitu cueä narä Xi'n Dios ni gujc Niguii xladbee Dios ni rnibee, suhuiizatu jiälä lo reza ni tre' xhaguibaa.

⁶⁵ Dxejc batiäjs dade' ni rnibee loj rebixhojz xhajbni, räjpni:

—¡Niguiire aguniyajni Dios con xtiidxni! ¿Xhiru testiigw rquiinnu? Abiejn diajgtu didxyaj xtelli. ⁶⁶ ¿Xhi rchalotu?

Dxejc basejcreni diidx:

—¡Abiga'ni! Riäjñ guetni.

⁶⁷ Dxejc batiobxhejnreni lojni, gudijnrenini. Yu'reni gudajp lojni, ⁶⁸ räjpreni lojni:

—Palga najclu Crist, gunii chuni'c gudijnlu.

Di Pedr nicäjp numbeeni Jesús

(*Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Lal ni cayajc reni'c, Pedr sobga' lole'. Dxejc gubig te dxape' ni rujnuzuun ro'c, räjpni lojni:

—Näjza luj cuansanäjlu Jesús, ni siääd nez Galilee.

⁷⁰ Per di Pedr nicäjp nez loj guiraareni, räjpni:

—Dina ganä xhini'c caniilu loä.

⁷¹ Asii Pedr nez ro' puert, che bidxaagni stee dxape' ni rujnuzuun ro'c. Dxape're räjp loj reni suga' ro'c:

—Näjza dade're cuansanäj Jesùs ni siääd Nazare't.

⁷² Dxejc basguee Pedr stehuält, räjpni:

—Rniliäpac dina gumbeä dade'ga.

⁷³ Che gojl sterate', gubig reni suga' ro'c loj Pedr, räjpreni:

—Guliini; näjza luj najclu te xpejñni; huenliisi riejn diidx ni rniiilu.

⁷⁴ Dxejcti guslojni cagueni, caguzä'tni Dios, räjpni:

—Dipacna gumbeä niguiga.

Guniitisni si'c, chela guredxa' te guidgaii. ⁷⁵ Dxejcrubanalajz Pedr rediidx ni gunii Jesús lojni che räjpni: "Che gadli guidgaii cuedxa', choñ huält alaguniilu dilu gumbee narä." Dxejc birii Pedr ro'c, gusloj cayonduxhni.

27

Batedreni Jesús loj Pila't

(*Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32*)

¹ Che bianij lo guedxliuj, guiraa reni najc rebixhojz ni rnibee näjza rebengool xten rexpejn Israel bia'nreni diidx xho gunreni ju'treni Jesús. ² Baliibrenini, guläärenini ro'c, huisa'nrenini loj Poncio Pila't, ni najc gubernadoor.

Xho gujt Judas

³ Dxejcti Judas, ni bato' Jesús, che bahuiini bacuaquijreni Jesús, basiech lajzni, guc-huin lajzni, dxejc huidzu'ni galbitzuu meel pla't loj rebixhojz ni rnibee näjza loj rebengool.

⁴ Räjpni:

—Banitduxhä lo Dios sa'csi bato'ä te bejn ni xhet bejndi.

Dxejc räjpreni lojni:

—Xhixh gunnu. Ni'c najc xcuentlu; lujti najn.

⁵ Dxejc bacuaa Judas meelga lo yuj neñ guidoro, biriitini ro'c. Sas huijni, baliibni te duu guejnni, gojlni lo te yajg, ro'cti gujtni.

⁶ Rebixhojz ni rnibee batojpreni meelga, räjpreni:

—Di gac di guizälnu meelre neñ caj gojn sa'csi najcni xcuent xtiejn te bejn.

⁷ Dxejc bia'nreni diidx con meelga siireni te la' yuj xten te dade' ni runchee guejs te ro'c gucua'tzreni rebenzijt. ⁸ Ni'cni najli rniireni yujga: "Yurejn". ⁹ Si'c gusojb diidx ni gunii Jeremías, dade' ni gunii xtidx Dios galoo che räjpni: "Cua'reni galbitzuu melpla'tga si'cti basoob rexi'n Israel sajc bejngä. ¹⁰ Con meelga guziireni yuj lo bejn ni runchee guejs, sigacni gunibee xtadnu Dios."

Gusuj Jesús nez loj Pila't

(*Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38*)

¹¹ Bidzunäjreni Jesús loj Pila't ni najc gubernadoor. Dxejc gunabdiidxni, räjpni lo Jesús:

—¿La luj najc reii xten rexpejn Israel, ä?

Räjp Jesús lojni:

—Najcni si'cni najlu.

¹² Lalni cabe'c rebixhojz ni rnibee näjza rebengool rexquej Jesús xhetliidi guniidi Jesús. ¹³ Dxejc räjp Pila't lojni:

—¿La di diajglu jiejn guiraa rediidx ni caniireni cagucuaqui-jreni luj, ä?

¹⁴ Per xhetliidi diidxdi basejc Jesús, nicla xcuent tejsi diidx ni bacuaquijrenini. Ni'cni bidxeloduxh gubernadoorga.

Gunibeereni guet Jesús

(*Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16*)

¹⁵ Neñ redxe lanij rajpreni costumbr ruslaa Pila't tej bejn ni cue rebejn loj reni yu' neñ latzguiib. ¹⁶ Neñ redxejga guyu' te bejn ni sääb xtiidxni ni laa Barrabás. ¹⁷ Cheni tre' guiraareni ro'c, gunabdiidx Pila't lojreni:

—¿Chuni'c rlajztu guslaä, la suslaä Barrabás o Jesús ni laa Crist?

¹⁸ Sa'csi najn Pila't rdxe'chlajzreni lo Jesús, ni'c bateedrenini lojni.

¹⁹ Lal ni sobga' Pila't lo yajgxhiil cadro rujnni yälgxuhtis, baxhal chäälni diidx lojni, räjpni:

—Xhet gundilu dade'ga ni xhet bejndi, sa'csi nuchej nadxuudx gunixcalä xcuentni.

²⁰ Niluxh rebixhojz ni rnibee näjza rebengool baquillreni rebejn te gunabreni laa Barrabás, näjza te guet Jesús. ²¹ Dxejcti gunii gubernadoor stehuält, räjpni lojreni:

—¿Chu tej loj guiro'preni rlajztu guslaä?

Dxejc guredxa'reni, räjpni:

—¡Barrabás!

²² Gunabdiidx Pila't, räjpni:

—¿Xhi gunnää Jesús ni laaza Crist?

Guiraareni guredxa':

—Bacuaani lo crujz.

²³ Dxejc räjp Pila't lojreni:

—¿Xhi latsiaj bejnni?

Niluxh laareni guredxa'rureni, räjpni:

—¡Bacuaani lo crujz!

²⁴ Che bahuii Pila't xlia'si caniini, alga gusloj rebejn cayujn te bieiduxh, cua'ni nis, gudiibni naani nez lojreni, räjpni:

—Dina xcaquiä xtiejn bejñre ni xhet bejndi. La'tu colhuii xho guntu. Xcuenttitu najcni.

²⁵ Dxejc guiraa rebejnغا badzu' diidxre, räjpni:

—Suxcaquijnu xtiejnni, nuurnu näjza rexinu.

²⁶ Dxejc baslaa Pila't Barrabás, dxejc gunibeeni gudijnreni Jesús dxejc bateednini ladznaa rebejn te gucuaarenini lo crujz.

²⁷ Dxejc huinä resoldaad xten gubernadoor Jesús lo pretoor, yu' cadro rujnreni yälgxuhtis, ro'c batojpreni guiraa resa'reni. ²⁸ Dxejc gulääreni xhajbni, bashuajcwrenini te lad xniaa. ²⁹ Dxejc bencheereni te coron guejch, basälrenini

yejcni, basälreni te yabixijl ḥaani, xladbeeni, sas bazuxhi-jbreni nez lojni guslogajc caguxhisnäjrenini, räjpreni:

—¡Collä'p xpala'n ɻeii xten rexpejñ Israel!

³⁰ Sas batiobxhejnreni lojni, cua'reni yabixijlga te ni'c batiäjlreni yejcni. ³¹ Che gulujx baxhiznäjrenini, gulääreni lad xniaa ni najcwni. Dxejc bashuacwsacrenini lagajc xhajbni, sanätirenini te xcajni lo crujz.

Bacuaareni Jesús lo crujz

(*Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27*)

³² Cheni sariireni, bidxaagreni te bejn ni siääd guedx Cirene, laani Simón, basguureni dade'ga xcruz Jesú.

³³ Che bidzujñreni te lajt ni laa Gólgota, nani säloj: dan Calabeer, ³⁴ ro'c badeedreni bin nu'ch cuanlaa te gu' Jesú. Te bocbäztisni gu'ni, dxejc naaddiruni niä'nini.

³⁵ Cheni abacuaareni Jesú lo crujz, gudzujt resoldaad yejc xhajbni, te si'c gudisreni xhajb Jesú cua'reni, te si'c guzojb diidx xten te dade' ni gunii xtidx Dios. ³⁶ Gurejtireni ro'c, gusloj canäjreni Jesú. ³⁷ Yejc crujzga bacuaareni te guijtz con letrro. Lo guijtzga rcaj xhini'c najc xtojñ nani cayejt. Lo guijtzga caj: "Dee najc Jesú ɻeii xten rexpejñ Israel."

³⁸ Nämza tio'p gubaan cuaj lo stio'p crujz con laani. Tejni cuaj lo te crujz xladbee Jesú, steeni cuaj xladbäjgwni. ³⁹ Luxh re-nani sadejd nejzga guniyajreni Jesú, cagusniibreni yejcreni, ⁴⁰ cayäjpreni lojni:

—Ja'ä! Luj ni nutiexhlu guidoo, luxh chontis dxej niunch-esacluni; palga gulii najclu Xi'n Dios, biäjt loj crujzga.

⁴¹ Nämza rebixhojz ni rnibee, näj remastr xten leii, bax-hiznäjrenini räjpreni loj sa'reni:

⁴² —Baslaani xhidajl bejn, xhoxh di gacdi guslaani lagajc laani. Palga najcni ɻeii xten rexpejñ Israel, sujiäjtni lo crujz nanaj te chalilajznu xtiidxni. ⁴³ Huinälajzni Dios, naj suguslaa Diosni palga sanälajz Diosni; ni najni: "Narä nacä Xi'n Dios."

⁴⁴ Regubaan ni caj lo recrujz sigajcza guniyajreni Jesú.

Che gujt Jesú

(*Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30*)

⁴⁵ Dxejcti bicäjy guideb guedxliuj läidxej hasta rcachon gudxej. ⁴⁶ Si'cti rcachon gudxej guredxa' Jesú dipduxh, räjpni:

—Elí, Elí, ¿lama sabacatani? —dee säloj: Xtiozä, Xtiozä, xhicuent gulälazlu narä?

⁴⁷ Yu' reni suga' ro'c, che biejn diajgreni räjpni si'c, räjpreni:

—Cabejdx Dade're Elías.

⁴⁸ Baxungajc tejreni, huica'ni te sponj, bahuajdxnini loj binagr, bacuaanini yejc te biquii te badzugni binagrga ro' Jesús. ⁴⁹ Dxejc reni tre' ro'c räjp:

—Basaan; guidon la siääd Elías te guslaanini.

⁵⁰ Dxejc guredxaduxh Jesús stehuält, baslaatini xpritni. ⁵¹ Lagajc orga biräsyä' ladro ni zääb neñ guidoro, gujcni tio'p la' jiaali hasta lo yuj. Gujc te xuro, sas gusuj bej reguiro. ⁵² Dxejc gubicaj reguij ni niäuu ro' rebaa, luxh gubañsac xhidajl xpejñ Dios ni gujt aguc xchej. ⁵³ Dxejcti, che huäjs Jesús lo rebengut, biriireni neñ baa, baluilojreni lo xhidajl bejñ ni rbäjz güedx Jerusalén.

⁵⁴ Dxejc capitán xten resoldaad näja resoldaad ni canäj Jesús, che bahuiireni xuduxh näja guiraa recos ni gujc ro'c, bidxejbreni, räjpreni:

—Guliipacni najc dade're Xi'n Dios.

⁵⁵ Zijtru tre' xhidajl regunaa ni biädnajl Jesús che biriini nez Galilee te bahuiirenini. Cadxelotjisreni guiraa ni cayajc ro'c.

⁵⁶ Tej regunaaga najc Marii Magdaleñ, steeni najc Marii xnan Jacoob näja José, steeni najc xnan rex'i'n Zebedeo.

Huicua'tzreni Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Che gojl gudxej, bidzujn te benrajp ni siääd güedx Arimatea; laani José. Näja dade'ga najc tej reni birinajl Jesús.

⁵⁸ Huij dade'ga loj Pila't, gunabni tiejxh Jesús. Dxejc gunibee Pila't gudeedrenini lojni. ⁵⁹ Cua'ti José tiejxh Jesús, batejb-nini neñ te bariadya, ⁶⁰ huitixhnini neñ xpaapacni. Nacoob baaga, gojnni bidäänni cuä' te guilaj. Dxejc basäuni ro' baaga con guiro, dxejcti siini. ⁶¹ Sobga'za Marii Magdaleñ näja stee Marii nez loj baa, bahuiireni biga'tzni.

Xhi räjp resoldaad ni cuanäj xpaa Jesús

⁶² Che gudejd dxej xten ni gulec-cheereni lanij, bara yääl bidojp rebixhojz ni rnibee näja rebejñ ni laa refarisee, bidzujnreni loj Pila't, ⁶³ räjpreni lojni:

—Dad, banaj laaznu xhi räjp bejñ ni rusgueere. Räjpni: "Che ted choñ dxej sibañsacni loj rebengut." ⁶⁴ Ni'c baxhal chu chacanäj ro' baaga dxejli guisa' choñ dxej, te di chää rexpejñpacni chaläärenini tiejxhni, dxejc gäbreni loj rebejñ: "Agubanäsan ni loj rebengut." Yälrusgueega sajc cuentroru loj ni gujc ganid.

⁶⁵ Räjp Pila't lojreni:

—La'tu rajptu te cuaa soldaad; colchäj, basäutzu'tz ro' baaga si'ctis ni sajc guntu.

⁶⁶ Dxejcti sääreni, basäutzu'tzreni ro' baaga; con resoldaad bacuaareni te seii lojni te rut faldini. Dxejc basa'nreni resoldaad canäj ro'c.

28

Sibansac Jesús loj rebengut

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

¹ Che gudejd sabd, dxej ni ruzilajz rexpejn Israel, che gusloj cayänij lo guedxliuj te jiu' stee xmaan, bidzujn Marii Magdalen näjza stee Mariiga, siädhuiireni lo baa. ² Luxh alagujc te xuro ni basniib lo yuj, sa'csi biääd te angl xten Dios xhaguibaali te badzucajni guij ni niäuu ro' baaga, dxejc gurejni yejc guijga. ³ Rdimbichaduxhni si'c najc che rdinya', luxh xhajbni najc nolbäj si'c najc yejg ni riajb. ⁴ Che bahuui resoldaadni, bichebduxhreni, sädidiqxreni, gujcreni si'c bengut. ⁵ Dxejc räjp guixhajg xte Diosga loj regunaa:

—Na'c guidxejbnu. Ananä caguiiltu Jesús ni cuaj lo crujz. ⁶ Rutini ree sa'csi agubañsacni sigajc ni najni. Coltahuui cadro gojtni. ⁷ Colguxun, colchaye'tz loj rexpejnpacni agubañsacni loj rebengut. Luxh naj agunijdni lojtu sääni región xten Galilee. Ro'c suhuiitu lojni. Dee najc diidx ni rniä lojtu.

⁸ Dxejcti rusquenduxh regunaaga, biriireni ro' baaga. Cadxejbreni, cabalazduxhzareni sanäreni diidx loj rexpejnpac Jesús. ⁹ Chela bidxaagreni Jesús lo nejz, räjpni: "Xchan", lojreni. Sas gubigreni loj Jesús, bazuxhijbreni, gudääzreni guenni'ni, gojñrenini. ¹⁰ Dxejc räjpni lojreni:

—Na'c guidxejbnu. Colchanä diidx loj rexpenä, chääreni región Galilee, sa'csi ro'c suhuiireni loä.

Rediidx ni räjp resoldaad

¹¹ Lalni sää regunaaga, bidzujn gaii soldaad ni huicanäj ro' baa lo guejdxga, huisa'nreni diidx lo rebixhojz ni rnibee xcient guiraa ni guzajc ro' baaga. ¹² Dxejc rebixhojz ni rnibee bachagsa'zareni con rebengool te bia'nreni diidx gudeedreni xhiroob meel lo resoldaad, ¹³ räjpreni lojreni:

—Scree colye'tz lo rebejn: "Lal ni nagayesnu, canäjnu ro' baa, biääd rexpejnpac Jesús guläxhiga'tzreni tiejxhni." ¹⁴ Palga jiendiajg gubernadoor dee, siohuiinuni te di yu' xhi gunni la'tu.

¹⁵ Dxejcti cuá' resoldaad meel, bejnreni si'cni räjp rebixhojz. Luxh si'c bire'ch diidx loj guiraa rexpen Israel. Najli canisijcreni si'c.

Baxhal Jesús rexpejnpacni

(*Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23*)

¹⁶ Dxejcti sää retzubiteeb xpejnpac Jesús lo región Galilee, lo dajn cadro bia'n Jesús diidx guidxaagnireni. ¹⁷ Cheni bahuiireni loj Jesús, bazuxhijbreni, gojñrenini, per yu' reni ractio'p lajzreni. ¹⁸ Dxejc gubig Jesús lojreni, guninäjnireni, räjpni:

—Arapä guiraa yälrnibee xhaguibaa näjza lo guedxliuj. ¹⁹ Ni'cni, colchäj, guideb guedxliuj colchagajn bejn gac xpenä, colgutiobnisreni, con laj Gueb Dios, näj laj Xi'n Dios näjza laj Sprit Dxan xten Dios. ²⁰ Colguluiireni gusoobreni guiraa rediidx ni guinibeä. Luxh lagajc narä sugaranää la'tu guiraa redxej, dxejli che nitloj guedxliuj. Sugacni si'c.

Diiidx Xcuent Jesucrist Nani Bacuaa San Marcw

Baluii Juan ni rutiobnis

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Scree gusloj diidx xcuent Jesucrist, Xi'n Dios. ² Si'cni bacuaa toIsaías, ni gunii xtidx Dios, che räjp Dios:

Bahuii gan, guxhalä ni chanä xtidxä,
ganidni chääni lojlu te guzucheeni xnezyujlu.

³ Riejn xse' ni rbedxa' nez loj reyubijdz:

“Colyunsa'c xnezyuj Dad,
colslii rexnezyulajzni.”

⁴ Biricaj Juan ni rutiobnis nez loj reyubijdzga. Räpgajcni nanabpac gusiechlajzreni, tiobnisgajcreni, te jia xtojlreni.

⁵ Riädcuadiajg xhidajl reni rbäjz Judea, näjza reni rbäjz guedx Jerusalén. Dxejcti cheni ruxhobdojlreni lo Dios, rustiobnis Juanreni neñ gueu Jordán.

⁶ Xhajb Juan nacchee con guichlajd cameii, xsindoorni nacchee con guijd, niluxh gudajwni guxha't näjza dzunbäsurguijxh. ⁷ Caguluiini rebejñ, räpgajcni:

—Detzä siääd tej nani sajcru loä, nani nicla di nungäj surloä, cuää xcura'chni. ⁸ Narä abatiobnisä la'tu con nis, biädla laani guxhalni Sprit Dyan xten Dios te cuääzni neñ lastootu. Si'c gustiobnis nani jiääd detzä la'tu.

Batiobnis Juan Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Dxejc, neñ redxejga, birii Jesús guedx Nasare't ni yu' Galilee. Dxejcru batiobnis Juan Jesús neñ gueu Jordán. ¹⁰ Che birii Jesús neñ nis, bahuiini bixal guibaa. siädyäjt Sprit Dyan xten Dios yejcni si'c te palom. ¹¹ Dxejcti guibaali biejn xse' te ni räjp:

—Luj najclu xi'nä ni sanälazä; rbanälazduxhälu.

Bateed bendxbab prueb Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sas baxhal Sprit Dyan xten Dios Jesús lo reyubijdz.

¹³ Dxejc guyu' Jesús ro'c tiuu dxej, guyu'ni cadro yu' reman. Sas gudiil bendxbab nani rnibee, nani laa Satanás, xho niujnni te nusoob Jesús xtiidxni. Dxejcru biääd reangl xten Dios, biädhuiirenini.

Gusloj Jesús xtzuunni

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Basälreni Juan neñ latzguiib. Dxejcti huij Jesús nez Galilee, huiluiini xtidx Dios. ¹⁵ Dxejc räjp Jesús:

—Abidzujn dxej, luxh yälrnibee xten Dios abidzujn gajxh. Colsiech lajztu, colchalilajz xtidx Dios.

Gurejdx Jesús tajp bejn ni rniaaz bäl

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Sasajti Jesús nez ro' nis xten Galilee, che bahuiini lo Simón näjza loj Andrés bejtz Simón. Cazälreni xquijxhreni lo nis, sa'csi rniaazreni bäl. ¹⁷ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Coltanajl narä, te gunä cueedxtu bejn lacuua ni guiniaaztu bäl.

¹⁸ Lagajc dxejc basa'nreni rexquijxhreni, sanätirenni.

¹⁹ Dxejc gusaj Jesús sche'n, sas bahuiini loj Jacoop näj Juan, rexi'n Zebedeo. Cayunsa'creni xquijxhreni neñ xcanuuren.

²⁰ Guredxgajcni guiro'preni, dxejcti laareni basa'nreni xta-dreni Zebedeo neñ canuu, näjza rexmosni, sanätireni Jesús.

Te bejn nani guyu' bendxab neñ lastooni

(Lc. 4:31-37)

²¹ Bidzujntireni guedx Capernaum. Dxejcrub sabd, dxej ni rusilajz rexpen Israel, biu' Jesús neñ guidobäz xten rexpen Israel. Dxejcti baluui Jesús rebejn ni tre' ro'c. ²² Bidxelojni rebejn xtiidxni, sa'csi caguluiinireni si'cpac te ni rnibee, xhet si'cdi remastr xten leiidi. ²³ Neñ xquidobäzreni yu' te bejn yu' te bendxbab neñ lastooni. Benxdabga guredxa', räjpn:

²⁴ —Jesús, ni siääd Nazare't, ¿xhicuent riu'lú loonu? ¿La siädgunitloju nuunu? Narä numbeälu, luxh nanä luj najclu bendxan ni siääd lo Dios.

²⁵ Dxejcti gudidxa' Jesús lo benxdabga, räjpn: lojni:

—Basäuu ro'lú, birii neñ lastoo niguiire.

²⁶ Sas benxdabga batienguij niguiiga, luxh cabedxa'ni biriini neñ lastoo niguiiga. ²⁷ Bidxejbti guiraareni, canabdiidx loj sa'reni:

—¿Xhi dee? ¿Xhi duun nacoobre ruluiini? Niguiire rnibeeni näj rebendxbab, luxh ruzoobreni xtiidxni.

²⁸ Di niaclaa gucbee rebejn guideb nez Galilee xhi rujn Jesús.

Basiajc Jesús xnan suegr Pedr

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Che biriireni xquidobäz rexpejn Israel, huinä Jesús Jacoop näj Juan rolizj Simón näjza Andrés. ³⁰ Luxh xnan suegr Simón naga', yu'ni xliaa. Dxejc räjpreni lo Jesús:

—Cayacxhuuni.

³¹ Dxejcti gubig Jesús lojni, gunaazni naani, guläsnini; lagajc dxejc biriini xliaa. Dxejc gusloj cayuniren.

*Xhidajl beñracxhuu basiajc Jesúś che huääz gubijdx
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

³² Che huääz gubijdx, luxh abiu' guxhijñ, biädnäreni guiraa rebeñracxhuu loj Jesúś, näjza renani yu' beñdxab neñ lastooni.
³³ Luxh guideb guejdxga bidojp ro' yu'ga. ³⁴ Basiajc Jesúś xhidajl renani rajc garen-garen yälgujidx. Niluxh gulääzani xhidajl beñdxab, niluxh dini nusaan ninii rebendxabga, sa'csi najnreni chu najcni.

*Baluii Jesúś nez Galilee
(Lc. 4:42-44)*

³⁵ Che bara yääl, cäjyru bistie Jesúś, biriini sääni te laad cadre ruti bejn. Ro'c cabejdx-canabni loj Dios. ³⁶ Dxejcti Simón näj resa'ni huitiilreni Jesúś. ³⁷ Che bidxälrenini, räjpreni lojni:

—Guiraa rebejn caguiillu.

³⁸ Dxejc räjp Jesúś lojreni:

—Colcho' reguejdx ni yu' gajxh, te gusuleä xtidx Dios ro'c. Par ni'cpac biälä.

³⁹ Dxejcru cuansaj Jesúś guideb nez Galilee, caguluiini xtidx Dios neñ reguidobäz xten rexpejñ Israel. Gunibeezani birii rebeñdxab neñ lastoo xhidajl rebejn.

Basiajc Jesúś te bejn ni ral tiejxhni

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Gubig te beñracxhuu ni ral tiejxhni loj Jesúś, bazuxhijbni. Dxejcti räjpni lojni:

—Narä nanä sajc gusiajclu narä palga rlajzlu.

⁴¹ Balaslaž Jesúś beñracxhuuga, gunaazni ɳaani, räpgajcni:

—Rlazä jiajclu. Biajc ɳaj.

⁴² Cheni guniini scree, biacgajc beñracxhuuga. ⁴³ Dxejcti gulunejz Jesúś bejngä. Per räpxgaani lojni:

⁴⁴ —Ahuiire, rutlojdi guiniilu dee. Huiluii tiejxhlu lo bix-hoż. Badedgajc lo Dios nani räjp toMoisés gudeed bejn lo Dios si'c te seen, te gachee rebejn abiajclu.

⁴⁵ Dxejc sää bejngä. Sas gusloj cayujyni diidx lo rebejn xcuent guiraa nani gujcni. Ni'cni diru niajcdi niu' Jesúś nicla tej guejdx. Cansajni te laad cadre ruti bejn. Niluxh guiranejz rii rebejn, siädhuiireni Jesúś.

2

Basiajc Jesúś te bejn ni di guniib

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Che agudejd balti dxej, biusac Jesúś neñ guedx Caper-naum. Dxejcti biejn diajg rebejn arbäjzni. ² Bidopgajc xhidal-duxh bejn. Gudxaj neñ yu'. Nicla rolä' di niajl nisiujreni.

Dxejcti caguluii Jesús xtidx Dios lo rebejn. ³ Dxejcti bidzujn tajp bejn, nuuren i te bejn ni digacti guiniib; siädnärenini lo Jesús. ⁴ Luxh di niajcdi nidzujñreni cadro suga' Jesús, sa'csi yu' xhidajl bejn ro'c. Ni'c baxhalreni yejc yu' nejz cadro sujni. Dxejcru cadro baxhalreni basiäjtreni da' ni naga' beñracxhuuga lojni. ⁵ Che bahuii Jesús rililajzreni, dxejc räjpni loj beñrachxhuuga:

—Xi'nä, agubicaj rextojllu.

⁶ Sas gaii bejn ni ruluii leii ni sobga' ro'c bejnreni xhigab neñ lastooren, naaren: ⁷ “¿Xhicuent rnii nigiire scree? Caniyajni Dios; rut rajcdi rudzucaj dojl. ¡Diostis rajc rudzucaj dojl!” ⁸ Dxejcti gucbegajc Jesús xhi xhigab cayujnreni. Dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicuent rujntu xhigab si'c neñ lastootu? ⁹ ¿La guyasiru gäbni loj beñracxhuure: “Agubicaj rextojllu”, o la gäbni: “Huistie, cua' xta'lu, gusaj”? ¹⁰ Baj naj, te gantu rajc rudzucaj Xi'n Dios, nani gujc Niguii, dojl lo guedxliujre, caniä loj beñracxhuure:

—Lojlu rniä, ¡Huistie, cua' xta'lu, huij rolizlu!

¹² Lagajc dxejc huistie beñracxhuuga, guläzni xta'ni, biriini ro'c nez loj guiraaren. Ni'cni bidxelo guiraaren. Dxejc gulä'preni xpala'n Dios, räjpreni:

—Gajdpacnu guihuii sa'uzuunre.

Gurejdx Jesús Levi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Dxejcru gubisac Jesús ro'nis xten Galilee, luxh che bidojp guiraa rebejn lojni, baluiini xtidx Dios lojreni. ¹⁴ Sasaj Jesús che bidxaagni Leví, xi'n Alfeo. Sobga'ni cadro rusquijxni rebejn. Dxejc räjp Jesús lojni:

—Gudanajl narä.

Sas huisuni, sanajltini Jesús.

¹⁵ Dxejc sobga' Jesús cayajwni rolizj Leví. Luxh sobganäj Jesús xhidajl reni rusquijx, näjza rebendojl ni di chasanäj leii, näjza rexpejñpacni, lo mex. Xhidajlreni tre', luxh sanajlreni Jesús. ¹⁶ Dxejcru rebejn ni ruluii leii näj refarisee, che bahui-ireni cayaunäjni renani rusquijx näjza rebendojl, räjpreni loj rexpejñpac Jesús:

—¿Xhicuent rbenäj xmastrtu reni rusquijx näj rebendojl, luxh raunäniren, ränäniren?

¹⁷ Che biejn diajg Jesús xhi caniireni, räjpni lojreni:

—Renani nadip nadaan di guiquiin doctoor, per reni racx-huu rquiin doctoor. Dina niädtedxä rebensa'c, biädtedxä rebendojl, te gusiech lajzreni.

*Gunabdiidxreni loj Jesús xcuent yälrucua'n
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Cagucua'n rexpejn Juan näj rexpejn refarisee, renani najc rebenguidoo loj guedx Israel. Dxejc biääd gaii bejn loj Jesús, gunabdiidxreni lojni räjpreni:

—¿Xhicuent cagucua'n rexpejn Juan näj rexpejn refarisee luxh rexpejnpaclu di gucua'n?

¹⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La rucua'n rebejn ni rdon chää cadro ru' yälruchnaa che meer suga' bi'n? Che meer suga' bi'n lojreni, direni gucua'n.

²⁰ Per sidzujn dxej sibicaj bi'n lojreni, dxejc sii sucua'nreni.

²¹ 'Rut rucuaadi tla' ladcoob loj tla' ladyux, sa'csi ladcoob rxu'nni luxh rutiäjzni ladyuxga, dxejc xhiroobruni räjs.

²² Rutza rusäldi bin ni gajd guilaj neñ guidyux ni abigaa. Sa'csi bin ni gajd guilajga sutiäjsni guijdga che guilajni, luxh sinijt binga näjza guijdga. Ni'cni nanab gusälni bincoob neñ guidcoobza.

*Batojp rebejn ni rinajl Jesús triuu sabd
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)*

²³ Te sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, sasaj Jesús nez loj reyuya'n. Sas gusloj rexpejn pacni caläädz doj lo triuu. ²⁴ Dxejc räjp refarisee, renani najc beñguidoo loj guedx Israel, loj Jesús:

—Arniä, ¿xhicuent rujn rexpejn pacluuzuun ni di guchaag gunni neñ dxej ni rusilajznu, ä?

²⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La gajdtu gol nani bejn toDavid te huält, laani näj resa'ni, ä? Che biäädz xhi gauureni, gulaanreni. ²⁶ Biu' David neñ xyu' Dios cheni guyu' toAbiatar loj Dios. Abiatar sajcrloj rebixhojz ni guyu' neñ xquidoo rexpejn Israel. Dxejc gudajw toDavid reyättil ni dzuub ro'c. Badeedzanini gudajw rebejn ni yunäjni. Luxh rebixhojztis rajc rajw yättilga.

²⁷ Räjpza Jesús lojreni:

—Dios bejn dxe sabd sa'csi najnni naquinpac gusilajz bejn. Dini niujn sabd te gapda bejn ni. ²⁸ Ni'cni narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, näjza sabd rnibeä.

3

*Niguii ni nabijdz te ɳaani
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Biu' Jesús stehuält neñ xquidobäz rexpejn Israel. Ro'c yu' te niguii nani nabijdz te ɳaani. ² Niluxh ro'c cagula'tz rebejn Jesús don la susiajcní niguiiga sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, sa'csi rlajzreni cue'creni xquejni loj nani rnibee rexpejn Israel. ³ Dxejc räjp Jesús lo niguii nani nabijdz ɳaani:

—Huistie, guzuj galäiire.

⁴ Dxejcti gunabdidxgajcni loj gaii rebejn̄ga, räjpni:

—¿La laaca gunni dzunza'c, o la dzunguiidx, sabd, ä? ¿La suslaani yäl nabajñ, o la sugu'tni?

Luxh laareni biacdixireni. ⁵ Dxejc nadxe'ch bahuui Jesús lojreni, luxh guc-huin lajzni, sa'csi guc najd lajzreni. Dxejc räjp Jesús loj niguiiga:

—Baslii ɳaalu.

Dxejcti basliini ɳaani. Biajctini. ⁶ Dxejcru biunejz refarisee. Guslogajcreni caguchaagreni diidx con reni nadxaag Herodes, te don xho ju'treni Jesús.

Xhidajl bejn bire' ro' nis

⁷ Jesús näjza rexpejnpacni sääreni ro' nis, luxh xhidajl beñ Galilee birinajlni. ⁸ Che gojnreni redzunro ni rujn Jesús, xhidajlreni biääd. Yu'reni birii Judea, yu'reni birii guedx Jerusalén, yu'reni birii Idumea, yu'zareni birii nejz stelaad gueu Jordán, biriizareni nez guedx Tiro, näj nez guedx Sidón, biädhuiireni loj Jesús. ⁹ Ni'cni räjp Jesús loj rexpejnpacni quiil-reni te canuu, te na'c gutää rebeñxhidaalGANI. ¹⁰ Abasiajc Jesús xhidajl beñracxhuu, ni'cni guiraasi beñracxhuu caxa't lojni, te cañrenini te jiajcreni. ¹¹ Niluxh che rhuui rebendxbab lojni, ruzuxhijbreni lojni. Dxejcti rbedxa'reni räjpreni:

—Luj najclu Xi'n Dios.

¹² Dxejcti Jesús gudidxa' lojreni te na'c niäjbreni chu najcni.

Gule Jesús tzubitiop bejn loj reni rinajlni

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Birii Jesús sääni lo te dajne' cadro gurejdxni renani rlajzni cueni. Gubigtireni lojni. ¹⁴ Dxejcti guleni tzubitio'preni te sanäjreni laani, te guxhalnireni chaluiireni xtidx Dios; ¹⁵ te ga'preni yälrnibee te gusiajcreni beñracxhuu, te cuääzareni rebendxbab. ¹⁶ Retzubitio'p bejn ni gule Jesús najc: Simón, ni gulälajzani Pedr. ¹⁷ Dxejcti Jacoob con Juan, rexí'n Zebedeo, gulälaj Jesús Boanerges. Con xtiidxnu sälöjni bejn ni nasesya', si'c guzii. ¹⁸ Näj Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacoob xi'n Alfeo, Tadeo, Simón, ni di guidxejb rnigajc, ¹⁹ näj Judas Iscariot, ni bato' Jesús loj reni rdxechlajz lojni. Sä'tireni roliz te dade'.

Yälriyaj loj Sprit Dxan xte Dios

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Dxejc bidopsac rebeñxhidaalga; nicla niajc niaunäj Jesús rexpejnpacni. ²¹ Che biejn diajg resa' Jesús dee, biädhiirenini, sa'csi naareni, yejcni cayajc.

²² Rebejn̄ ni ruluii leii ni birii guedx Jerusalén bidzujñza lo Jesús, dxejc räjpreni:

—Beelzebú, nani rnibee rebeñdxab, yu' neñ lastoo niguiire. Niluxh nani rnibee rebeñdxab rudeed yälrnibee lo Jesús te cuääni beñdxab.

²³ Dxejc gurejdx Jesús rebejngá, bijyni te cuent ni ruluii lojreni, räjpni:

—¿Xho gurilaagw beñdxab lagajc sabençdxabni? ²⁴ Palga rebejn xten te yälrnibee la'reni, luxh tilnäj te cuaani ste cuaaga, di yälrnibeega chu xchej. ²⁵ Palga te famil rdilnäj lagajc sa'ni, di familga chu xchej. ²⁶ Palga beñdxab nani rnibee tilnäj lagajc laani, di xcälrnibeeni chu xchej, sa'csi ni'c gun luuxni.

²⁷ 'Rut gacdi jiu' rolijz te niguidaan, cuanni xhixhtenni, palga dini gulibxgaani, si'ctis sajc cuanni xhixhtenni.

²⁸ 'Rniliápac lojtu guiraa dojl näjza yälrnijay xten rebejn sajc jia. ²⁹ Nani guiniyaj Sprit Dxan xten Dios, digacdi guibicaj rextøjlni, anuutisni xtojlni par tejpas.

³⁰ Räjpni si'c sa'csi caniireni yu' beñdxab neñ lastooni.

Xnan con rebetzhuin Jesús

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Dxejcrú bidzujn xnan Jesús, näj rebetzhuinni. DIRENI NIU', baxháltisreni chu huitejdxni. ³² Rebejn ni sobga' gabi Jesús räjpreni lojni:

—Xnanlu näj rebejtzlu suga' ro lä', caguilreni luj.

³³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿Chu reni'c najc xnanä näj rebetzä?

³⁴ Bahuigajcni loj renani sobga' gabini, dxejc räjpni lojreni:

—Redee najc xnanä, rebetzä. ³⁵ Chutis ni rujn ni rlajz Dios, ni'c najc betzä, bisianä, näjza xnanä.

4

Xcuent niguii ni sale'c binij

(Mt. 13:1-23; Lc. 8:4-15)

¹ Suga' Jesús ro' nis guslosac caguluiini xtidx Dios, luxh bidojp xhidajl bejn cadro suga'ni. Xhidalduxh najcreni, ni'cni biu' Jesús neñ te canuu ni suga' ro' nisga. Dxejcti gurejni nenga, biääd guiraa bejn bia'ntireni ro' nis. ² Dxejc baluinireni guiraloj, ganax cuent ni ruluii guniini. Che caguluiini, räjpni lojreni:

³ —Gucuadiajgtu dee. Guyu' te niguii. Biriini sale'cni binij.

⁴ Che guslojni cabe'cni, yu' lajt biajb binijga cuä' nezyuj. Sas biääd reman xhaguibaa, gudajwreni binijga. ⁵ Stee lajt biajb binijga neñ guij cadro xheti xhidal yuj. Binijga gulengajcni, sa'csi xheti xhidajl yuj ro'c. ⁶ Dxejc, sa'csi lo jiaa yu' xlobaani, che birii gubijdx, bigolni, gubijdztini. ⁷ Stee lajt biajb binijga neñ yaguejch. Dxejcti biroob reyaguejchga, luxh bejnreni balaa loj binijga, ni'cni gujcni ganax bilii. ⁸ Per stee lajtga

biajb binij lo yusa'c. Gulejn reyäjlga, guroobreni, gucsa'creni. Yu'reni cuaj galbitzuu xob, yu'reni cuaj gayojn xob, yu'zareni cuaj tegayuu xob.

⁹ Dxejc räjpni lojreni:

—Chutis ni rlajz guisieed, sucuadiahgjni.

¹⁰ Che asii xhidajl bejn, rebejn nani suga' gajxh cadro sugaränäj Jesús guitzubitio'p xpejnpacni gunabdiidx lo Jesús xhi sälöj cuentre. ¹¹ Dxejc räjp Jesús:

—Dios abejn gacbeetu te gantu xho najc yälxhiga'tz xten xcälrnibee Dios nani najc xhiga'tz najli. Niluxh lo ste'ca bejn con cuenttis rniä guiraa recosre, ¹² te mase cahuiireni direni gumbee, te mase cayiejn diajgreni, direni gacbee. Scree gacni, te na'c gusiejch lajzreni, te na'c guibicaj xtojlreni.

¹³ Räjpzani lojreni:

—¿La ditu gacbee cuentre? ¿Xocha gacbeetu xhidajlru cuent? ¹⁴ Niguiire nani sale'c binij najc si'c te nani ruluii xtidx Dios. ¹⁵ Yu' bejn ni najc si'c binij ni biajb cuä' nezyuj: riejn diajgreni xtidx Dios nani ruluii bejn. Dxejc che jiejn diajgreni xtidx Dios, riääd Satanás rbägajcni xtidx Dios ni yu' neñ lastooreni. ¹⁶ Yu'za rebejn ni najc si'c binij ni biajb neñ reguij, renani che jiejn diajgreni xtidx Dios, rbaa lajzreni rca'reni diidxga. ¹⁷ Niluxh direni nisiudzu'tz, sa'csi guxii huilii lajzreni. Che rdejdreni trabajw o che rusacsí bejnreni xcuent xtidx Dios, rusaanreni xtidx Dios. ¹⁸ Yu'zareni najc si'c binij ni biajb neñ yaguejch, riejn diajgreni xtidx Dios, ¹⁹ dxejc che ru'rureni yärsia' xcuent recos guedxliujre, rsia' lajzreni ga'preni meel, rlajzreni ga'prurení guiraloj recos, dxejc riu' redee neñ lastooreni, rusäuuni lo xtidx Dios, xlia'si biejn diajgreni xtidx Dios. ²⁰ Yu'za bejn ni riejn diajgreni xtidx Dios, rlii lajzreni diidxga, xhet xlia'ti biejn diajgreni xtidx Dios. Najcreni si'c binij ni biajb loj yusa'c. Yu' rebejn ni najc si'c nani cuaj galbitzuu xob lojni, yu'za rebejn ni najc si'c nani cuaj gayojn xob lojni, yu'za rebejn ni najc si'c nani cuaj tegayuu xob lojni.

Xhet yuchetzu'tzdi ni di guidzujn dxej sisäbdiidx

(Lc. 8:16-18)

²¹ Räjpza Jesús lojreni:

—¿La riädnätu te bajl te suuni dejtz te alm, o neñ te loon, ä? ¿La xhet nanabdi suuni jiaa te guzanijni, ä? ²² Xhet yuchetzu'tzdi ni di guidzujn dxej sisäbdiidx. Xhetiza xhicos naga'tztis. Naga'tzni ńaj, niluxh sidzujn dxej sule'ni. ²³ Pal yu' chu rlajz guisieed, sucuadiahgjni.

²⁴ Räjpza Jesús lojreni:

—Colyunxgaa xhigab rediidix ni riejn diajgtu. Nani rusältu loj xhigabtu, ni'cza guniidix Dios xca'tu, luxh sisiojbru yejc

ni xca'tu. ²⁵ Renani rajp che'n yälnajn, lojreni sudeedru Dios yälnajn. Luxh renani xhetru rusäldi loj xhigabreni, sudzucaj Dios yälnajn nani rajpreni.

Xcuent binij ni roob

²⁶ Guniiza Jesús lojreni:

—Yälrnibee xten Dios najc si'c rsiajc te niguii che rbe'cni binij lo yuj, ²⁷ dxejc yääl riguesni, rdxee ristieni, dxejcti rliejn binijga, luxh di niguiiga gan xho roobni. ²⁸ Acanajn yujga rajc binij lojni. Galoo rii cuane'ga, sas rii doj lojni. Dxejcru rdxaj bejdze' neñ dojga. ²⁹ Dxejcti che aguyajl bedze'ga, ruxhalni chu ritiuugni, sa'csi abidzujn dxej ni guidojpni.

Xcuent bedz muxhtas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Räjpza Jesús:

—¿Xhini'i'c najc si'c najc xcälrnibee Dios? ¿Xhi te cuent guini-inu te guiluiinuni? ³¹ Si'c te bedz muxhtas ni rbej loyuj, si'c najcni. Bedz muxhtas najcni bedz bäge'ru loj guiralii bedze' ni yu' loj guedxliuj. ³² Dxejc che agurejni, roobni, rajcni yagroru loj recuaan. Dxejcti roob rexajcwni te rajc rujn reman xhaguibaa xpitääzni neñ xpalaani.

Si'c baluui Jesús ganax con cuent

(Mt. 13:34-35)

³³ Si'c ruluii Jesús rebejn xtidx Dios guniini xhidal cuent sa' redree, si'ctis ni rajc racbeereni. ³⁴ Con recuent ni ruluiitis gunii Jesús lojreni. Niluxh lo rexpejnpacni basule'ni guiraa recuentre.

Rusiacdxi Jesús bej näj nisdoo

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Lagajc gudxejga räjpni loj rexpejnpacni:

—Colcho', chonnu stelaad nis xten Galilee.

³⁶ Basa'ntireni rebejn, sanätireni Jesús neñ canuu cadro sobgajcni. Dxejcti sgaii canuu sanajlni. ³⁷ Chela gubi' te beduxh, gusloj cayu' nis neñ canuuga. Cadxaj canuuga nis.

³⁸ Nagayejs Jesús dejtz canuuga, nagayejsni. Bacuääänreni Jesús, räpgajcreni lojni:

—Dad mastr, ¿la dilu jiu siääznu neñ nis, ä?

³⁹ Dxejc huistie Jesús, guditxa'ni lo bejga, räjpzani lo nis:

—Guredxi.

Guläzgajc bej, biacdixini. ⁴⁰ Räjp Jesús loj rexpejnpacni:

—¿Xhicuent cadxebduxhtu? ¿La ditu chalilajz xtidxä, ä?

⁴¹ Luxh laareni bidxelojreni, räjpreni loj sa'reni:

—¿Chucha dee ni rnibee bej con nis, luxh ruzoobreni xtidxn?

5

*Nigui Gadara ni yu' bendxbab neñ lastooni
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)*

¹ Bidzujntireni stelaad ro' nisga, lo yuj xten Gadara. ² Si'ctis ni birii Jesús neñ canuu, biädgajc te niguii lojni ni birii neñ rebiliää cadro rga'tz bengut. Yu' bendxbab neñ lastoo niguiiga. ³ Rbätzni neñ rebiliääga luxh rut rajcdi rucuaduuni, nicla con cadenguiib. ⁴ Xhidajl huält agacbacuaduuren i ni', naa niguiiga con cadenguiib, luxh litis batiuugni recadenguiibga, rut rajcdi rusiacdxini. ⁵ Si'ctis canzajni, dxej, yääl. Rbedxa'ni neñ redajn, neñ rebiliää, luxh cagutiuugni tiejxhni con reguij. ⁶ Che bahuiini loj Jesús zijtru, baxunni huichaglojni Jesús, bazuxhijbni lojni. ⁷ Dxejcti rbedxaduxhni, räjpni:

—¿Xhicuent siäädlu loä, Jesús, Xi'n Dios ni yu' jiaro? Rniabä lojlu nez loj Dios na'c gusacsílu narä.

⁸ Sa'csi agac cayäjb Jesús lojni:

—Luj, beñxbab, birii neñ lastoo niguiiga.

⁹ Dxejcti gunabdiidx Jesús räjpni:

—¿Chu laalu?

Dxejc räjpni:

—Narä laä Legión, nani säloj xhidalro, sa'csi xhidajl najcnu.

¹⁰ Sanuutis canabni lo Jesús na'c guxhalni rebendxbabga ste'ca guejdx. ¹¹ Ro'c tre' xhidalduxh cuch cuä' dane'ga, cayajwreni. ¹² Dxejc gunab rebendxbabga loj Jesús, räjpreni:

—Baxhal nuure loj recuchre te jiu'nu neñ lastooreni.

¹³ Dxejcti basaan Jesúsreni. Biriiti rebendxbabga neñ niguiiga, dxejc biu'reni neñ lastoo recuchga. Yu' si'cti tiop mil cuch ro'c. Baxun recuchga, dxejc birolreni ro' guilaj, bitejbreni neñ nis, gujttireni neñ nisga.

¹⁴ Renani cayajp recuchga baxunreni, huiyeiireni diidxga neñ guejdx, näjza lóniaa. Dxejc biääd bejn biädhuii nani gujc ro'c. ¹⁵ Che bidzujnreni cadro suga' Jesús, bahuiireni loj niguii nani guyu' rebeñxbabga neñ lastooni. Sobga'ni ro'c, najcwni xhajbni luxh nasa'c yejcni. Niguiire najc nani guyu' beñxbab ni laa Legión neñ lastooni. Bidxejbtí rebejn nani bahuii lojni. ¹⁶ Dxejcru rebejn ni bahuii xhi gujc ro', huiyeiireni diidx xho guzajc niguiire nani guyu' beñxbab neñni galoo, näjza nani guzajc recuch. ¹⁷ Dxejc gusloj canabreni loj Jesús jiunejzni.

¹⁸ Che biu' Jesús neñ canuu, niguii nani guyu' beñxbab neñ lastooni gunabni loj Jesús, räjpni:

—Huinä narä.

¹⁹ Per di Jesús nusaan nijní. Räjp Jesús lojni:

—Huij rolijzlu, lo resa'lú. Huiyei diidx lojreni xho bennäj Dadlu, näjza xho balaslajzni luj.

²⁰ Sä'ti niguiiga, gusloj cayujyni diidx neñ reguejdx xten Decápolis xho bennäj Jesúsni. Guiraa rebejn bidxeloj.

*Xindxa'p Jairo näjza gunaa ni bahual xhajb Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Che bidzuñsac Jesús stelaad ro' nisga neñ canuu, bidzujn xhidalduxh bejn cadre suga'ni. Bia'nti Jesús ro' nisga. ²² Dxejcru biääd te niguii nani laa Jairo, ni rnibee neñ xquidobäz rexpeñ Israel. Che bahuiini loj Jesús, bazuxhijbni lojni. ²³ Canabpacni lojni, räjpni:

—Xindxpä'ä acayejt. Gudaa, guzujlu naalu yejcni, te jiajcni, te guibajnni.

²⁴ Sanäti Jesús bejngä. Xhidajl bejn sanajlni, luxh cagutäärenini. ²⁵ Loj rebenxhidaalga yu' te gunaa ni agujc tzubitio'p ijz racxhuuni yälguidxbäii. ²⁶ Agudedduxhni trabajw, abahuii xhidajl doctoorni. Xlia'si abanijtni guiraa nani rajpni, luxh xhet racnäjdini, alga rxuuruni. ²⁷ Sa'csi biejn diajgni xhini'c canii rebejn xcuent Jesús, gubig gunaaga nez dejtz Jesús, guideb neñ rebejn, bahualni xhajb Jesús. ²⁸ Cayujnni xhigab, naani: "Palga narä falä xhajbtisni, siacä." ²⁹ Lagajc dxejc guläjz caxe' xtiejnni, gucbeeza tiejxhni abirii xcälracxhuuni. ³⁰ Gucbegajc Jesús yu' chu abasiajcni. Gubiregajcni neñ rebenxhidaalga, räjpni:

—¿Chuni'c bahual xhabä?

³¹ Dxejcru räjp rexpejnpacni lojni:

—Rhuiilu benxhidaal cagutäälu, luxh naalu: "¿Chuni'c bahual xhabä?"

³² Sas cahuii Jesús nez ree, nez rec, te fiini loj nani bahualni.

³³ Dxejc bidxejb gunaare, racsejsni, sa'csi gucbeeni xhini'c gujcni. Dxejc biäädni, bazuxhijbni loj Jesús, räbliini loj Jesús guira'ti ni bejnni. ³⁴ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Xindxa'pä, abiajclu sa'csi huililajzlu. Gulecdxi lajzlu, huij rolizlu, abiajc xcälracxhuulu.

³⁵ Canisiyc Jesús si'c che bidzujn renani birii roliz dade' ni rnibee neñ xquidobäz rexpejñ Israel. Räjpreni:

—Agujt xindxape'lu. ¿Xhicuent rusieedrulu Dad mastr?

³⁶ Dxejc che biejn diajg Jesús nani caniiren, räjpni lo dade'ga:

—Na'c guidxejblu. Bililajztis.

³⁷ Luxh dini nusaanru nij chu ninäni, Pedrtis näj Jacoop näjza Juan bejtzni. ³⁸ Che bidzujnni roliz dade'ga, bahuii Jesús biey ni cayujn rebejn ni rbedxa' roon. ³⁹ Biu'tini räjpni:

—¿Xhicuent rujntu si'c? Gajd dxape're guet. Nagayejssini.

⁴⁰ Alga baxhiznäjrenini. Dxejc gunibee Jesús birii guiraa rebejngä. Dxejcti huinäni xcuzañ dxape'ga con renani sanäni.

Biu'reni cadro naga' dxape're. ⁴¹ Gunaazni ɳaa dxape'ga, dxejc räjpni:

—Talita cumi —nani säloj con xtiidxnu: Dxape', lojlu rniä, huistie.

⁴² Dxejcti huistiegajc dxape'. Tzubitio'p ijz yu' dxape'ga. Bidxeloduxh rebejn ni bahuii guläs Jesús dxape'ga. ⁴³ Dxejc balijdx Jesús reni te rut lojdi chaye'tzreni xhini'c gujc. Gunicbegajcni gudeedreni xhi gauu dxape'ga.

6

Che guyu' Jesús Nazare't (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Dxejcru birii Jesús ro'c, huijni lajdxni, sanäzani rexpejnpacni. ² Che bidzujn sabd, dxej nani rusilajz rexpejñ Israel, gusloj caguluiiini nen xquidobäz rexpejñ Israel. Bidxeloj xhidajl bejn nani biejn diajg rextiidxni, räjpreni:

—¿Caro bisieed niguiire guiraa recosre? ¿Xhi yälnajnre cua'ni ni'c rajc rujnni rextzunduxh Dios con ɳaani? ³ ¿La xhet laadi carpinter, xi'n Marii, bejtz Jacoob, näj José, näj Judas, näjza Simón dee, ä? ¿La xhet reedi rbäjz rebisanhuinni?

Luxh bidxechlajzreni lojni. ⁴ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Catis rinälajzreni te ni rnii xtidx Dios. Lajdxtisni, lagajc loj resa'ni, rolijztisni, ro'c rut rinälajzdini.

⁵ Luxh di niajcdi niujn Jesús xhidajl milaagwr ro'c. Tiopchontis beñracxhhu basiajcni, bazujni ɳaani yejcreni. ⁶ Bidxelo Jesús sa'csi di lajzreni nilii. Caguluiitini nen guiraa reguejdxe' ni ria'n gajxh nejzga.

Baxhal Jesús tzubitio'p bejn ni rinajlni chaluiireni xtidx Dios (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Dxejcru gurejdxni guitzubitio'p xpejñpacni. Gusloj caguxhalni tiopgajreni; badeedzani yälrnibee lojreni te guinibeereni loj rebeñdxab. ⁸ Gunibeeni xhet chanädireni lo nejz, ganaxhtis te yajg te sanäjreni. Di nungäjl chanäreni nicla bisiuud, nicla yätxtiil, niclaza meel nen dobdäjl. ⁹ Nungäjlza xcaj gura'ch ni'reni, nägajc ga'preni tejtis gamangw, xhet tio'pdini. ¹⁰ Dxejcti räjpni lojreni:

—Cadrotis jiu'tu nen te guejdx, coljia'n nen tejtis yu' guiraa redxej ni chutu guejdxga. ¹¹ Palga yu' te guejdx cadro direni gusaan jiu'tu luxh di rlajzreni cuadajgreni diidx ni sanätu, colrii guejdxga, colcuijb guxhuj ni'tu si'c te seen te gacbeereni xhet laadi bejnreni. Rniliápac lojtu, guxiiru trabajw ted reben Sodoma näj reben Gomorra quela rebejn ni yu' guejdx cadro direni gusaan jiu'tu.

¹² Dxejc biriireni, sääreni. Cayäbgajcreni nanabpac gusiejch lajz rebejn. ¹³ Gulääzareni xhidajl beñdxab dxejcti gudääbreni se't yejc xhidajl beñracxhuu, luxh biajcreni.

Xcälgujt Juan ni rutiobnis

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Herodes najc nani rnibee dxejc. Biejn diajgni xpala'n Jesús, sa'csi guirali rebejn calä'p xpala'nni. Dxejc räjp Herodes:

—Juan nani rutiobnis ahuäjs loj rebengut, ni'c rajc rujnni remilagwre.

¹⁵ Sgaii bejn räjp:

—Laa Elías ni gunii xtidx Diosni.

Sgaiireni räjp:

—Laa te bejn ni rnii xtidx Dios, o sa' te rebejn ni gunii xtidx Dios agujc xchero.

¹⁶ Che biejn diajg Herodes si'c, räjpni:

—Laa Juan dee, nani gunibeä biru' yejcni, luxh naj agubañsacni loj rebengut.

¹⁷ Sa'csi lagajc Herodes gunibee biga' Juan, dxejc bacuadurenini con cadenguiib neñ latzguiib, xcälnasa'c Herodías. Herodías gujc chääl Lib, bejtz Herodes, dxejc cua' Herodes gunaaga si'c chääljni. ¹⁸ Räjp Juan loj Herodes:

—Xhet laadi rbäznäjlu chääl bejtzlu.

¹⁹ Ni'cni rdxechlajz Herodías loj Juan, luxh rlajzni ju'tnini, luxh di niajcdini ²⁰ sa'csi rdxejb Herodes Juan, sa'csi najnni benса'c, bendxan najc Juan, ni'cni dini nusaan niujn Herodías latsiajni. Mase dini gacbesa'c ni rnii Juan, rucuadiagsa'cni xtiidxni. ²¹ Niluxh guyu' xmood Herodías. Che gojl laj Herodes, bayaanni rexpejnni ni rnibee, näjza rebejn nani sajc nez régión Galilee. ²² Dxejcti biu' xindxa'p Herodías cadre cayajwreni, baya'ni nez lojreni. Bidxaglazduxh Herodes näjza rexpioozni baya'gunaaga, xindxa'p Herodías. Dxejc räjp Herodes lo gunaaga:

—Gunab ni rlajtislu loä, narä sunidxäni.

²³ Dxejcru räplii Herodes lojni:

—Sunidxä xhitis ni guiniablu. Mase gala' yuj ni rnibeä.

²⁴ Biriitini neñ yu', huiye'tzni loj xnanni, räjpni:

—¿Xhini'c guiniabä lojni?

Dxejc räjp xnanni lojni:

—Gunab yejc Juan ni rutiobnis lojni.

²⁵ Huigajcni loj reii, sas gunabni lojni, räjpni:

—Rlazä gunidxgajclu loä yejc Juan ni rutiobnis. Neñ te pla't baniidx yejcni.

²⁶ Dxejcti guc-huinduxh lajz Herodes, sa'csi abadeedni xtiidxni lojni, luxh sa'csi abiejn diajg renani sobganäjni lo

xmexni, ni'c dipac rlajzni nudxojnni nani gunab gunaaga lojni. ²⁷ Baxhalgajc reii te soldaad ni rcanäj ro'c, baxhalnini, te chaxiini yejc Juan. ²⁸ Ni'c huij, dxejcti bagu'tni Juan neñ latzguiib, biädnätini yejc Juan neñ te pla't. Badeedtinini loj gunaaga. Dxejcti gunaaga badeednini loj xnanni.

²⁹ Che biejn diajg rexpejnpac Juan si'c, biädläsreni togoolga. Dxejcti bacua'tzrenini neñ te baa.

Bayaan Jesú斯 gaii mil bejn

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Che gubi' renani baxhal Jesú斯, bijreni diidx guiraa ni bejnreni näjza ni baluiireni. ³¹ Dxejc räjp Jesú斯 lojreni:

—Coltaa, xtebnu choñnu cadro rut rbäjzdi, guisilaaznu tudxe'n.

Räjp Jesú斯 si'c sa'csi yu' xhidajl bejn ni sää, ni siääd, nicla gal gauurenri. ³² Dxejcti sääreni neñ te canuu cadro rut rbäjzdi. ³³ Bahuii xhidajl bejn sääreni, biembeereni Jesú斯. Dxejc xhidajlreni huini' ro'c, xhidajl guejdx biriireni, ganidreni bidzujnreni loj Jesú斯 näjza rexpejnpacni, dxejcti bidojpreni lojni. ³⁴ Birii Jesú斯 neñ canuu, bahuiini loj beñxhidaalga. Dxejc balazlajznireni, sa'csi najcreni si'c rexil ni ruti baxtoor xtenreni. Dxejc gusloj caguluiinireni guiraloj. ³⁵ Che gojl gudxej, gubig rexpejnpacni lojni, räjpreni:

—Rut rbäjzdi ree, luxh agudxej naj. ³⁶ Baxhal rebejn te chääreni lo reguejdx, näjza rerench, te chasiireni yätxtiil gauurenri sa'csi xheti xhi gauurenri ree.

³⁷ Dxejc räjp Jesú斯 lojreni:

—La'tu coldeed xhi gauurenri.

Dxejc räjpreni loj Jesú斯:

—¿Xhixh sajl tiop gayuu meel yätxtiil chosiinu gauu guiraa rebeñxhidajlre?

³⁸ Dxejcti räjp Jesú斯 lojreni:

—¿Bal yätxtiil rajptu? Colchahuii.

Che gojnreni balni dxejc räjpreni:

—Gaii yätxtiil, näjza tiop bälj.

³⁹ Dxejcru gunibee Jesú斯 räjpreni loj guiraa rebejn:

—Colcuej xcua-xcuaatu loj guixhaya'.

⁴⁰ Sas gurej xcua-xcuaareni. Yu' lajt gurej tegayuureni, yu' lajt gurej garol gayuurenri. ⁴¹ Dxejcti cua' Jesú斯 guigaii yätxtiilga näjza guiro'p bäljga, bahuiini xhaguibaa, badeedni xquixhtios loj Dios. Dxejcti gula'ni yätxtiil näjza guiro'p bälj, badeednini loj rexpejnpacni te badeedrenini loj guiraa rebenxhidaalga. ⁴² Dxejc gudajw guiraareni, gudxaj xque'reni. ⁴³ Dxejcru batojpreni tzubitiop dxijm guidxadoo yätxtiil näjza bälj ni bia'n. ⁴⁴ Luxh loj guiraa rebejn ni gudajw yu' si'cti gaii mil niguii.

Guzaj Jesús loj nis
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Gunibee Jesús jiu' rexpejnpacni neñ canuu, chägajcreni Betsaida, ni tre' dejtz nis stelaad, lañni cagusadiidxni rebejn.
⁴⁶ Che gulujx basadiidxnireni, sääni neñ redane', sanabni lo Dios. ⁴⁷ Cheni acayu' guxhijñ, yu' rexpejnpacni neñ canuu galäii nis lañ ni suga' Jesús xtebni ro' nis. ⁴⁸ Dxejcti bahuii Jesús abadxajgreni cagusajreni xcanuurenri, sa'csi säbduxh bej. Bejga rulanaareni nez dejtzreni stehüält. Dxejcru che acara yääl, gusaj Jesús loj nis, huijni cadro sasajreni, rlajzni ninijdni lojreni. ⁴⁹ Dxejc che bahuiireni sasaj Jesús loj nis, naareni pet te beñmalni, ni'c guredxa'reni. ⁵⁰ Guiraareni bahuiireni lojni, bidxebduxhreni. Sas gunigajcni lojreni, räjpni:

—Colsutijp lajztu. Laa naräni. Na'c guidxejbstu.

⁵¹ Dxejcti huä'p Jesús nen canuu cadro yu'reni. Lagajc dxejc biacdxi bej, luxh laareni bidxeloduxhreni, ⁵² sa'csi direni niacbee xhini'c bennäj Jesús reyätxtiil. Guc najd lajzreni, ni'c direni niacbee.

Basiajc Jesús rebenracxhuu nen guedx Genesare't
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Gudejdreni lo nis, bidzujñreni lo yuj xten Genesare't. Ro'c bacuaduurenri canuu ro' nis. ⁵⁴ Che biriirenri neñ canuu, biembegajc rebejn Jesús, ⁵⁵ dxejcti birii rebejn guideb nejzga. Guslojti siädnäreni beñracxhuu loj Jesús, naga' rebeñracxhuuga lo da'. Cadrotis riejn diajgreni yu' Jesús riädnäreni rebenracxhuu. ⁵⁶ Niluxh cadrotis rij Jesús, neñ reguedxbätz, neñ reguedxro, näjza loj reñench, rguixhreni rebenracxhuu cadro rajc guii. Dxejcti rniabreni loj Jesús te gac caanreni xhajbni, niluxh biajc guiralii renani gudajn xhajb Jesús.

7

Nani runijt lastoo bejn
(Mt. 15:1-20)

¹ Dxejcti refarisee, renani najc beñguidoo loj guedx Israel, näjza gaii rebejn ni ruluii leii, renani birii Jerusalén, bidojpreni loj Jesús. ² Bahuiireni cayajw gaii rexpejnpac Jesús, luxh canii rebejn nacdxuudx naareni (dee säloj direni quiib ñaareni si'ctis ni rdiib ñaa reben lajdxreni). Ni'cni guniyajreni rexpejnpac Jesús. ³ (Guiraa rebejn xten Israel, näjza refarisee, sasanäj nani baluui rebengool ni yu' guedx Israelreni. Direni gauu palga direni quiib ñaareni balti huält. ⁴ Che rbi'reni rijreni lo guii, rguibsa'creni ñaareni, lojreni, ni'reni, dxejcti rajc rajwreni. Niluxh guyu' xhidajl costumbr ni sasanäjrureni, luxh yu' mood rguibreni rextrastreni näjza rexplooren,

näjza rextrastguiibreni, näjza rexloonreni.) ⁵ Dxejc gunabdiidx refarissee näjza rebejn ni ruluii leii loj Jesús, räjpreni:

—¿Xhicuent di rexpejnpaclu gun si'cni baluui rebengool, niluxh rajwreni guideb nacdxuudx ḡaareni?

⁶ Dxejcti gunii Jesús lojreni räjpni:

—¡Beñ guijdx! Laaca gunii Isaías xcuenttu che guniini xtidx Dios. Scree cajni loj guijtz:

Guejdxre sanälajz narä con rextiidxní, niluxh lastoorení zitro suga' loä.

⁷ Xlia'si ruzuxhijbreni, sa'csi direni chanälajz narä.

Ruluiireni si'c xtiidxpac Dios nani rnii rebejn.

⁸ Rusa'ntu xleii Dios, sasanädzu'tztu costumbr nani baluui rebengool. Rdibsa'c rexploortu, rextrasttu, luxh rujnzatu xhidajlru cos sa' redee.

⁹ Räjpza Jesús lojreni:

—Rusa'ntu xtidx Dios te risanäjtu recostumbr xtentu.

¹⁰ Sa'csi räjp Moisés: "Huinälajz xtaglu con xnanlu." Räjpzani: "Suju'tpactu nani gudzubde yejc xtagni o yejc xnanni."

¹¹ Niluxh la'tu rnii sujtu sajc gäb bejn loj xtagni o loj xnanni: "Dina gapä xhi cojn gacnäälu" (nani säloj, abadedä guira'ti loj Dios). ¹² La'tu ditu gusaan gunru bejn por xtagni nicla por xnanni. ¹³ Si'c rbälaztu xtidx Dios, te sasanäjtu recostumbr nani ruluiitu, luxh xhidajl cos sa' dee rujntu.

¹⁴ Gurejdx Jesús guiraa rebejn, dxejc räjpni loj guiraareni:

—Colcuadiajg, colyacbee xtidxä. ¹⁵ Rexhicos yälrajw ni rajw bejn, dini gunijt bejngá, rediidx ni ḡii neñ lastoo bejn, näjza recos ni rujn bejn, ni'c runijt bejngá. ¹⁶ Pal yu' chu rlajz guisieed, sucuadiajgni.

¹⁷ Dxejcti gula'reni loj rebengxhidaal, biu'reni neñ yu'. Dxejc gunabdiidx rexpejnpacni loj Jesús xhi säloj cuent ni guniini.

¹⁸ Basejc Jesús diidx lojreni, räjpni:

—¿La näjza la'tu xheti xcäriejntu? ¿La di'tu gacbee xhitis yälrajw nani riu' neñ bejn digacdi gunijtni lastoo bejn, ä?

¹⁹ Sa'csi dini jiu' neñ lastooni; riu'ni xque'ni, rdejdtini.

Si'c guniini te baluiini guira'ti xhicos najc naya. ²⁰ Dxejc räjpni:

—Rediidx ni ḡii neñ lastoo bejn, näjza recos ni rujn bejn, ni'c sii runijt lastoo bejn. ²¹ Sa'csi neñ lastoo rebejn ḡii rexhigabgujdx, näjza yälresnäj chääl sa'ni, yälresnäj ni xhet najcdi chäälni, yälrugut' sa'ni, ²² yälgubaan, yälrlajzni ga'pni xhixhten bejn, yällatsiaj, yälrusgueeni, yäl xheti xtujy lojni, yälrdxechlajz, yälrudzubde sa'ni, yälnayechlajzni, yälgualajz. ²³ Guiraa reyällatsiajre neñ lastoo bejn ḡiireni, luxh reni'csi runijt bejn.

*Tej guna Sirofenicia ni bililajz xtidx Jesús
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Dxejc biriini ro'c, sääni nez guedx Tiro näjza nez Sidón. Ro'c bia'nni neñ te yu' sa'csi di rlajzni niacbee rebejn̄ caro yu'ni, niluxh di niajcdi niuxhiga'tztisni. ²⁵ Biengajc diajg te gunaa ro'c yu' Jesús. Xindxape' gunaaga yu' bəndxbab neñ lastooni. Bidzujn̄ gunaaga, bazuxhijbni lo Jesús. ²⁶ Gunaaga rnii griegw, najcni beñ Sirofenicia. Gunabni lojni guinibeeni guirii beñdxabga neñ lastoo xi'nni. ²⁷ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Basaan gauxgaa rebiuux, sa'csi xhet laati gudzucajni xcuxtiil rebiuux te gudeednini loj rebä'cw.

²⁸ Dxejc gunii gunaaga, räjpni loj Jesús:

—Yo, Dad. Näjza rebäcue' ni suga' neñ mex rajw nani rtejb ro' rebiuux.

²⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Laaca rniliilu. Huij rolijzlu. Abirii beñdxab neñ lastoo xindxape'lulu.

³⁰ Luxh che bidzujn̄ gunaare rolijzni, a dxape' naga' lo da'. Gucbegajc gunaaga abirii beñdxab neñ lastoo dxape'ga.

Basiajc Jesús te bengop

³¹ Dxejcru birii Jesús stehuält lo rexyuj guedx Tiro, gudejdni nez Sidón näjza rexyuj Decápolis. Bidzujntini ro' nis xten Galilee. ³² Biädnä gaii bejn̄ te niguii ni nacua't diajgni lo Jesús. Digacdiza guinisa'c niguiiga. Biädnabreni lo Jesús nusujni ɳaani yejc niguiiga. ³³ Dxejcti badzucajnini loj rebejn̄. Baquitzgajcni rebicueñaani neñ diajgni, dxejcru batiobxhejnni, gudajntini lujdxni. ³⁴ Bahuiini xhaguibaa, bazaa lajzni, dxejc räjpni:

—Efata! —nani säloj bixal.

³⁵ Dxejcru bixalgajc rediajgni, gubangajc lujdxni, gunisa'cni. ³⁶ Dxejcti gunibee Jesús rutlojdi gäbreni, per che räjpni lojreni si'c, laareni batie'chrureni diidxga. ³⁷ Rdxeloduxhreni, räjpreni:

—Guira'ti laaca rujnni; ruxhalni diajg rediagcua't, luxh rusniini regop.

8

*Bayaan Jesús tajp mil bejn̄
(Mt. 15:32-39)*

¹ Neñ redxejga bidojp xhidalro bejn̄, luxh xheti xhigauuren. Dxejc gurejdx Jesús rexpejnpacni ni rinajlni, räjpni lojreni:

² —Rulazlazä rebejn̄re, sa'csi ɳaj rajc choñ dxej tre'reni loä, luxh xhet yu'di gauuren. ³ Niluxh palga guxhaläreni

rolijzreni, xliazreni, sidxajgreni lo nejz; sa'csi yu' renani zijtru siäädreni.

⁴ Dxejcru räjp rexpejñpacni lojni:

—¿Caro chaca'nu yätxtiil te cha xque' rebejñre ree, cadro rut rbäjzdi?

⁵ Sas gunabdiidx Jesús lojreni:

—¿Bal yätxtiil rajptu?

Dxejcru räjpreni:

—Gajdzisni.

⁶ Gunibee Jesús gurej rebenxhidaalga loj yuj. Sas cua'ni guigajdx yätxtiilga, badeedni xquixtios lo Dios, gula'ni reyätxtiilga. Dxejc badeednini loj rexpejñpacni te guteedrenini loj rebenxhidaal. Bateedtireni yätxtiilga lo rebenxhidaalga. ⁷ Rajpzareni gaii bälbäz, dxejcti badedsac Jesús xquixtios lo Dios, gunibeeni bateedzareni rebälbäzre loj rebenxhidaalga. ⁸ Dxejc gudajwreni, gudxaj xque'reni. Dxejc batojp rexpejñpac Jesús gajdz dxijm̄ reyätxtiil näj rebäjl dxuc ni bia'n. ⁹ Niluxh renani gudajwga najcreni si'cti tajp mil bejn. Dxejcti basadiidxnireni. ¹⁰ Biunägajc Jesús rexpejñpacni neñ canuu, biäädreni nez Dalmanuta.

Gunab refarisee te senro loj Jesús

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Biääd refarisee, renani najc rebenguidoo loj guedx Israel, guslojreni cayeinäjreni Jesús. Canabreni gunni te senro nani Diostis ni yu' guibaa sajc gun. Cagula'tzsireni, don xhi gunni.

¹² Dxejcti bazaa lajz Jesús neñ lastooni, räjpni:

—¿Xhicuent rlajz rebejñ ni nabajñ naj fii gac resenro xten Dios? Rniliäpac lojtu, di rebejñ ni nabajñ naj fii nicla tej sen xhaguibaali.

¹³ Dxejcti basa'nnireni ro'c, biusacni neñ canuu, sä'tini stelaad nisga.

Levaduur xten refarisee

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Biallajzreni nica'reni yätxtiil, luxh xhetliidi sanädireni. Tejtis yätxtiil nuureni neñ canuu. ¹⁵ Cagulijdx Jesús rexpejñpacni, räjpni lojreni:

—Colsusin̄, colnati levaduur xten refarisee, colnatiza levaduur xten Herodes. (Nalajznu, xtiidxreni najc si'c levaduur.)

¹⁶ Dxejcti cayeinäj sa'reni diidx xcuent nani gunii Jesús lojreni, dxejc räjpreni:

—Sa'csi dinu jia'p yätxtiil, ni'c rniini scree.

¹⁷ Che gucbee Jesús xhini'c caniireni, räjpni:

—¿Xhicuent rniitu: “Sa'csi dinu jia'p yätxtiil”? ¿La gajdtu fii, la gajdtu gacbee? ¿La laltis nacnajd lastootu? ¹⁸ ¿La yu' balojtu,

luxh ditu fui? ¿La sojb diajgtu luxh di diajgtu jiejn? ¿La dilajztu guizaj? ¹⁹ Che gula'a guigaii yätxtil te gudajw gaii mil niguii, ¿bal dxijm yätxtil biujy batojptu?

Sas räjpreni lojni:

—Tzubitio'pni.

²⁰ —Che gula'a guigajdz yätxtil te gudajw tajp mil bejn, ¿bal dxijm yätxtil biujy batojptu?

Sas räjpreni:

—Gajdzni.

²¹ Dxejc räjpni lojreni:

—¿La gajdtu gacbesa'c xhi benä?

Basiajc Jesús te lotiä'p Betsaida

²² Bidzuñnäj Jesús rexpejnpacni guedx Betsaida. Dxejc biädnäreni te lotiä'p loj Jesús, gunabreni loj Jesús caanni bejnga. ²³ Dxejc gunaaazni ɳaa lotiä'pga, guläännini neñ guejdx. Che batiobxhejnni neñ rebalojni, basugajcni ɳaani yejc baloj lotiä'pga, gunabdidxgajc Jesús:

—¿La yu' xhi rhuiilu, ä?

²⁴ Luxh che bahuuii bejnga räjpni:

—Rhuiä sasaj rebejn, luxh si'c yajg rhuiä lojreni.

²⁵ Basusac Jesús ɳaani yejc rebaloj bejnga. Dxejc bejn Jesús bahuuii bejnga. Biajctini, zijtru gujc bahuisa'cni lo guiraa rebejn. ²⁶ Dxejcti baxhal Jesúsni rolizzni, räjpni:

—Basquejn, huijga rolizzlu, na'c jiu'lunen guejdx, na'c gäblu xhi gujclu lo rebejn ni yu' neñ guejdx.

Basule' Pedr Jesús najc Crist

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Birinäj Jesús rexpejnpacni lo reguejdx ni ria'n nez Cesarea xten Filipo. Lañni sasajreni lo nejz räjp Jesús loj rexpejnpacni:

—¿Chuni'c rnii rebejn nacä narä?

²⁸ Sas räjpreni lojni:

—Yu'reni rnii najclu Juan ni batiobnis, yu'zareni rnii najclu Eliás, yu'zareni rnii najclu te rebejn ni gunii xtidx Dios.

²⁹ Dxejc räjpni lojreni:

—¿La'tu a'? ¿Chuni'c rniitu nacä narä?

Dxejc bazejc Pedr diidx, räjpni lojni:

—Luj najclu Crist.

³⁰ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Rutlojdi gäbtu chu nacä.

Gunii Jesús xho guetni

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Dxejcti gusloj Jesús caguluiini rexpejnpacni, räjpni:

—Narä nacä Xi'n Dios, ni gujc Niguii. Nanabpac tedä trabajwdxh. Sibälaz rebengool ni najc guxhtis neñ guedx

Israel narä, näjza renani rnibee loj rebixhojz, näjza rebejn ni ruluii leii: sugu'treni narä, luxh ni riojn dxej guibañsacä lo rebengut.

³² Guyasi guniini rediidxre. Sas huinä Pedr Jesús telaad, dxejc räjpni loj Jesús:

—Na'c guiniilu si'c.

³³ Dxejc batzuré loj Jesús, bahuiini loj rexpejnpacni. Dxejc gudilnäjni Pedr räjpni:

—Gubicaj loä, Satanás, luj dilu gun xhigab xten Dios, xhigab ni rujn rebejntis rujnlu.

³⁴ Dxejc gurejdxni rebenxhidaal con reni najc xpejnpacni, räjpni lojreni:

—Palga yu' chu rlajz gac xpenäpac, sucuääz gunni ni rsia' lajzni gunni, sutedni trabajw si'c tej ni caj lo crujz, sujiädnajlni narä. ³⁵ Sa'csi nani rlajz guslaa xcäl nabajnni, sunijtni xcäl nabajnni. Luxh nani runijt xcäl nabajnni xcäl nasa'c narä, xcäl nasa'c xtidxä, siliaapac xcäl nabajnni. ³⁶ Xlia' ga'p bejn guiraloj lo guedxliujre palga nitni lo Dios par tejpas. ³⁷ Xhet gacdi gudeed bejn te guibañnäjni Dios. ³⁸ Nani guituinäj narä con rextidxä naj, cheni najc rebejn bendojl, narä, Xi'n Dios nani gujc Niguii, situinäätzani che jiädnää reangl xten Dios che jiälää lo xcälrdimbicha' Xtadä.

9

¹ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Rniliäpac lojtu, yu'reni suga' ree nani di guet fixgaareni abiääd xcäl rnibee Dios.

Gubixhlo Jesús garencia

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Che gudejd xho'p dxej, Jesús cua' Pedr, näj Jacoob, näjza Juan, laatisreni huinäni yejc te danro. Ro'c gubixhlojni garencia lojreni. ³ Gusloj rdimbicha' rexhajbni, gujc xhajbni nolbäj. Rut rajcti rusquijtz lajd lo guedxliujre si'c biquijtz xhabjni. ⁴ Dxejc baluiiloj Elías näjza Moisés lojreni, cayuinäjreni Jesús diidx. ⁵ Sas räjp Pedr loj Jesús:

—Dad, laaca dxunnu ree. Naj jiennu chon yuguixa', tejni xtenlu, steeni xten Moisés, steeni xten Elías.

⁶ Si'c guniini sa'csi nicla niacbeenii xhini'c guniini, sa'csi cadxebduxhreni. ⁷ Dxejc biääd te za bejn balaa yejcreni. Neñ zaga biejn xse' te ni räjp:

—Dee najc xi'nä nani sanälazä, colcuadiajg xtiidxni.

⁸ Che batzuré lojreni, bahuiireni rutru sugaränjti Jesús, xtebtis Jesús suga'.

⁹ Che siädjäjtreni dajnga, gunibee Jesús rut lojdi guiniireni xcient ni bahuiireni, guibañxgaasi Xi'n Dios nani gujc Niguii

lo rebengut. ¹⁰ Basälcheereni rediidxre neñ lastooreni. Dx-ejcrú canabdiidx lo sa'reni xhicha säloj guibansacni lo rebengut. ¹¹ Sas gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Xhicuent rnii remastr xten leii naquiinpac jiädxgaa Elías?

¹² Dxejcti bazejcni diidx lojreni, räjpni:

—Guliireni siädxgaapac Elías, luxh sunsa'cni guira'ti xhi cos. Naj a', ¿xhicuent caj lo guijtz xcient Xi'n Dios ni gujc Niguii, sidejdni trabajwduxh, rutza jiudini? ¹³ Luxh narä rniä lojtu, abiääd Elías, luxh bennäjrenini si'ctis ni rlajzreni, si'cpac ni caj loj guijtz ni rusule' xcientni.

*Basiajc Jesú斯 te biuux ni guyu' ben_dxab neñ lastooni
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Che asiäädreni cadro tre' sgaii rexpejnpac Jesú斯, bahui ireni loj xhidalro bejn ni tre' lojreni, luxh cayeinäj rebejn ni ruluii leiireni. ¹⁵ Che bahuii guiraa rebejn loj Jesú斯, bidxeloduxhreni, baxunreni, huiye'tzreni xchan lojni. ¹⁶ Dxejc gunabdiidx Jesú斯 lojreni:

—¿Xhini'c rusieinäjtu laareni?

¹⁷ Sas gunii tej reni yu' lo ben_xhidaalga, räjpni:

—Dad, ree siädnää xi'nä lojlu, yu' ben_dxab neñ lastooni, nani rujn najcni gop. ¹⁸ Cheni rniaaznini, rutienta'ni xi'nä, luxh riduxh bitzuñ ro'ni, näjza rauya'ni ro'ni, luxh cabijdzni. Aräpä loj rexpejnpaalu cuääreni ben_dxabga, niluxh di niajcdi nibäärenini.

¹⁹ Dxejcti gunii Jesú斯 lojreni, räjpni:

—La'tu, bejn ni di chalilajz, ¿gucli chu'ä lojtu te chalilajztu? ¡Gucli guseedtu narä? ¡Coltanäni loä!

²⁰ Dxejc biädnäreni biuuxga lojni. Che bahuii ben_dxab lo Jesú斯, basnijni bi'nga, basälta'tinini lo yuj. Säidiidxni, luxh carii bitzuñ ro'ni. ²¹ Gunabdiidx Jesú斯 loj xtadni:

—¿Gucli rajcni si'c?

Dxejc räjp dade'ga:

—Che gujclini biuxbäz. ²² Balti huält rusälnini lo guiboo näjza lo nis te ju'tnini. Palga yu' xhi gac gunlu, balazlajz nuunu, gucnäj nuunu.

²³ Sas räjp Jesú斯 lojni:

—¿Xhicuent rniabdiidxlu la sajc gacnäälu? Xhitis sajc gac par nani rililajz.

²⁴ Guredxa' xtad bi'nga, räjpni:

—¡Rililazä! Gucnäj narä te chaliiru lazä.

²⁵ Che bahuii Jesú斯 bixa't xhidajl bejn lojni, gudidxa'ni lo ben_dxabga räjpni lojni:

—Ben_dxab ni rujn gop, narä canibeä, birii neñ lastoo bi'nga. Na'cru chulu neñ lastooni.

²⁶ Dxejcru guredxa' beñdxabga, luxh basnibzejsni bi'nga, dxejcru biriini neñ lastooni. Astoo te beñgut bia'n bi'nga ro'c. Xhidajl rebejñ räjp:

—Agujtni.

²⁷ Dxejc gunaaz Jesús ɳaa bi'nga guläsnini. Guzuliiti bi'nga.

²⁸ Dxejcti che abiu' Jesús neñ yu', gunabdiidx rexpejnpacni lojni:

—¿Xhicuent di niajcdi nibäänu beñdxabga?

²⁹ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Di gacdi cuäätu sa' beñdxabre palga ditu cuedx-guinab lo Dios, palga ditu gucuanxgaa.

Gunisac Jesús xho guetni

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Dxejc biriireni ro'c, gudejdreni Galilee. Luxh di rlajz Jesús niacbee rebejñ sadejdreni nejzga, ³¹ sa'csi caguluiini rexpejnpacni. Cayäjpni lojreni: "Xi'n Dios ni gujc Niguii sidejdni ladznaa rebejñ, niluxh sugu'trenini. Che guiza' choñ dxej gujtni, sibajnni stehuält." ³² Niluxh laareni direni niacbee xhini'c guniini, bidxejbzareni niniabdiidxreni lojni.

—¿Chuni'c sajcrus?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Bidzujñtireni Capernaum. Che biu'ni neñ yu' räjpni lojreni:

—¿Xhini'c cagusiejtyu lo nejz?

³⁴ Dxejc xhet guniitireni, sa'csi laareni cagusieinäj sa'reni lo nejz don chuni'c sajcrus lojreni. ³⁵ Sas gurej Jesús, dxejc gurejdxni guitzubitio'p xpejnpacni, räjpni lojreni:

—Palga yu' chu rlajz gasajcru lojtu, sugacxgaani si'c te nani xhet sajcti, sugunzani xtzuun chutis.

³⁶ Dxejcti cua'ni tej biuxbäz, huinänini galäiireni. Dxejc gudäätzni biuxbäzga, räjpni lojreni:

³⁷ —Chutis ni gacnäj te rebiuxe're sa'csi rinälajzni narä, sacnäjni narä, luxh nani gacnäj narä, xhet narätis gacnäjtini, näjza xtadä nani baxhal narä racnäjni.

Nani di guiniyaj nuunu, xladnu yu'ni

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Dxejcti gunii Juan räjpni lojni:

—Bahuinu lo te bejñ ni rbää beñdxab con xcälrnibee lajlu, niluxh dini sanäj nuunu. Sas huiye'tznu lojni na'c gunni si'c sa'csi dini sanäj nuunu.

³⁹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Na'c gudxoijntu gunni si'c sa'csi bejñ nani rujn milagwr con xcälrnibee laä digacdi guiniyagajcni narä. ⁴⁰ Nani di guidxagdijl nuunu, xlaadnu yu'ni. ⁴¹ Rniliäpac lojtu, chutis

ni guniidx te bas nis lojtu sa'csi najctu xpejnpac Crist, siguijx Diosni xcuent nani bejnni.

Nani rujn jiajb bejn lo dojl

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴²'Chutis ni gusiu' tej rebiuxe' ni rililajz narä neñ dojl, sugal te guimolin yejnni dxejcti gucuaarenini lo nisdoo. ⁴³ Palga tej ñala gun gunlu dojl, batiu'ní: hueenru natijuñglu chaläjzlu cadro yu' Dios quela sojb guiro'p ñala gun gusälreni luj gabijl, loj bajl ni di jiuui, ⁴⁴ cadro diza xpisiujgreni guet, diza bajl jiuui. ⁴⁵ Luxh palga tej ni'lú gun gunlu dojl, batiu'ní: hueenru nitijuñglu chaläjzlu cadro yu' Dios quela sojb guiro'p ni'lú luxh chäälu gabijl, lo bajl ni di jiuui, ⁴⁶ cadro di xpisiujgreni guet, diza bajl jiuui. ⁴⁷ Luxh palga tej balojlu gun gunlu dojl, gulääni: hueenru chäälu cadro rnibee Dios natiä'p lojlu quela sojb guiro'p balojlu chäälu gabijl, ⁴⁸ cadro di xpisiujgreni guet, diza bajl jiuui.

⁴⁹ 'Si'cni rloj sejd yejc xhi cos yälrajw, si'cza guiloj bajl yejc guiraareni. Guilojza sejd lo guira'tí ni rdeed bejn lo Dios. ⁵⁰ Hueen najc sejd, luxh palga agudejd yälnadzij yejcni, ¿xho guntu te gacsacni nadzij? Colyajc nadzij la'tu, colguibañnäsa'c sa'tu.

10

Baluii Jesúis xcuent rälruro'n sa'ni

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Dxejcrú birii Jesúis ro'c huijni nez Judea näjza nez ro'gueu Jordán stelaad. Ro'c bidojp xhidajl bejn lojni stehuält, sas guslosacni caguluiinireni si'ctis ni ruluiinireni. ² Sas refarisee, renani najc rebenguidoo loj guedx Israel, gubigreni loj Jesúis, cagula'tzreni Jesúis. Ni'c gunabdiidxreni, räjpreni:

—¿La laaca gun niguii gusaan chäälni, ä?

³ Dxejc laani bazejcni diidx, räjpni lojreni:

—¿Xhini'c gunibee Moisés guntu?

⁴ Dxejcrú räjpreni:

—Moisés basaan gudeedni te guitz gusaan chäälni che guro'nnini.

⁵ Dxejc Jesúis räjp lojreni:

—Sa'csi guyaa lajztu, ni'cni bacuaa Moisés diidxga lojtu. ⁶ Niluxh che birixtiej beñ guedxliuj, "niguii con gunaa benchee Diosreni." ⁷ "Ni'cni te niguii siriini loj xtadni, loj xnanni te cuäznäjni chäälni. ⁸ Niluxh renani gujc tiop bejn sajcreni si'c tejsi bejn", dirureni gac tiop bejn, si'c tejsi bejn gacreni. ⁹ Na'c gudzucaj bejn lo sa bejnni nani abachaag Dios lo sa'ni.

¹⁰ Che biu'reni neñ yu' gunabdidxsac rexpejñpacni lojni xcuent rediidxre. ¹¹ Dxejc räjpni lojreni:

—Chutis niguii ni gusaan chäälni, sas guchñaani ste'cani, rujnji dojl. ¹² Niluxh palga gunaa guro'n chäälni sas guchñaani ste'ca niguii, rujnzani dojl.

*Gunab Jesúś gunle' Dios yejc rebiuxbäz
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

¹³ Biädnäza rebejñ biuxbäz lojni te gutzuub Jesúś ɳaani yejcreni, sas gudidxa' rexpejñpacni lojreni. ¹⁴ Che bahuuii Jesúś xhi cayujn rexpejñpacni, bidxe'chni räjpni lojreni:

—Colsaan jiääd rebiuxbäz loä. Na'c gudxojntureni, sa'csi xcälrnibee Dios najc xten reni najc nadolajz si'c najc biuxbäz. ¹⁵ Rniliäpac lojtu, chutis ni rlajz jiu' lo xcälrnibee Dios nanab guzobdiajgreni xtidx Dios si'c ruzobdiajg rebiuxe' xtidx xtdreni. Palga dini gun si'c, dini jiu' lo xcälrnibee Dios.

¹⁶ Dxejcti gudäätz Jesúś rebiuxbäz, bazujzani ɳaani yejcreni, gunab Jesúś gunle' Dios yejcreni.

*Te bi'n ni rapduxh guninäj Jesúś
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ Che birii Jesúś loj xnejzni, ruxuñ te niguii biääd lojni, bazuxhijbni. Dxejcti gunabdiidx niguiiga lojni räjpni:

—Dad, beñsa'c, ɿxhini'c gunä te xca'ä yälnabajñ par tejpas?

¹⁸ Sas räjp Jesúś lojni:

—ɿXhicuent rniiilu loä beñsa'c? Tejtisni najc beñsa'c; Diostis najc beñsa'c. ¹⁹ Najnlu xhini'c gunibee Dios gunni: “Na'c guesnäjlu chää'l sa'lü, na'c ju'tlu, na'c cuanlu, na'c gusgueelu chutis, na'c cuäelu yejc xhixten sa'lü, huinälajz xtdalu, xnanlu.”

²⁰ Dxejc räjp niguiiga lojni:

—Dad, guiraa redee cayunä cheni gucäli bi'n.

²¹ Che bahuuii Jesúś lojni, huinälajznini, räjpni lojni:

—Tejtis nani cayäädx gunlu. Huij, huito' guiraa xhixtenlu, badeed xcuentni loj rebejñ nani diga'p, dxejcti guniidx Dios xhidajl xhi ga'plu xhaguibaa. Gudanajl narä, mase tedlu trabajw.

²² Dxejc che biejn diajgni diidxre, guc-huin lajzni, xhet laadi yu'ni siini, sa'csi naclenduxh xhixtenni yu'.

²³ Dxejc bahuuii Jesúś guideb gabi lojreni, räjpni loj rexpejñpacni:

—Naganduxh jiu' rebejñ nani yu'duxh xhixtenni lo xcälrnibee Dios.

²⁴ Dxejc bidxelo rexpejñpacni che biejn diajgreni rextiidxn. Dxejc räjp Jesúś lojreni stehuält:

—¡Aiiitu xi'nä!, lacti naganduxh gusaan renani sanälajz xhix-tenni guinibee Diosreni. ²⁵ Guyasiru ted te cameii ni' te guux quela gusaan te bejn ni yuduxh xhixtenni guinibee Diosni.

²⁶ Dxejc bidxeloduxhreni, räjpreni lojni:

—¿Chuxhni'c sajc laa lo dojl?

²⁷ Dxejc bahuii Jesús lojreni, räjpni:

—Bejn digacdi guslaa sabejnni, Diostis rajc ruslaa bejn lo dojl, sa'csi Dios rac rujn guira'ti.

²⁸ Sas gusloj Pedr cayäjp lojni:

—Naj nuure ahuilälaznu guira'ti te siopnajlnu luj.

²⁹ Dxejc räjp Jesús:

—Rniliäpac lojtu, chutis nani cuälaz rolijzni, rebejtzni, rebisiajnni, xtadni, xnanni, chäälni, rexínni, rexuyjni, xcälnasa'c narä, näjza xcälnasa'c xtidx Dios, ³⁰ sica'ni lo guedxliujre te gayuu huält xhidajlru. Sica'ni rolijzni, rebejtzni, rebisiajnni, xnanni, rexínni, rexuyjni. Sisiunajlrenini naj, dxejc xhaguibaa sica'ni yälnabajn par tejpas. ³¹ Xhidajl rebejn nani sajc lo guedxliujre xhet sajcdireni xhaguibaa; niluxh rebejn nani xhet sajcdi lo guedxliujre, xhaguibaaru gasajcreni.

Gunisac Jesús diidx xho guetni

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Dxejcru sasaj Jesús, nijdni lo rexpejnpacni sääreni Jerusalén, luxh cadxelojreni. Cadxejbza rebejn nani sanajlreni. Dxejcti guläsac Jesús rexpejnpacni lo rebejn, gusloj cayäjpni lojreni guira'ti nani sacni. ³³ Räjp Jesús:

—Sionnu Jerusalén, luxh narä, Xi'n Dios nani gujc Niguii, sidedä ladznaa rebixhojz nani rnibee näjza rebejn ni ruluii leii. Luxh sinibeereni guetä. Suteedreni narä lo rebenzijt nani digac xpejn Israel. ³⁴ Suxhisnäjreni narä, siguijnreni narä, sutiobxhejnzareni loä, dxejcru sugu'treni narä. Che riojn dxej sibañsacä.

Gunab Jacoob näjza Juan te yälnasa'c

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Dxejcti gubig Jacoob näjza Juan, rexí'n Zebedeo, räjpreni lojni:

—Dad, rlaaznu gunlaalu nani guiniabnu lojlu.

³⁶ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¿Xhini'c rlajztu gunä xcuent la'tu?

³⁷ Räjpreni:

—Cue tejnu cuä'lü ladbee, xteenu cue cuä'lü labäjgw che acanibeelu.

³⁸ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Ditu gan xhini'c rniabtu. ¿Xhixh sajc yätu nani yä'ä? ¿Xhixh sajcza guirobnistu si'cni guirobnisä? Nalajznu, xhixh sajc tedtu trabajw nani tedä narä.

³⁹ Sas räjpreni lojni:

—Sajc tednuni.

Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Guliini sajc yätu nani yä'ä, luxh guirobnistu si'cni guirobnisä narä. ⁴⁰ Te cue tejtu ladbee xtenä steetu cue xladbägwä, xhet xtenä dini te gunidxäni. Rebejn nani agule Dios, reni'c cue xladbeä, xladbägwä.

⁴¹ Luxh che biejn diajg stzuureni bidxe'chreni loj Jacob näjza loj Juan. ⁴² Sas gurejdx Jesúreni, räjpni lojreni:

—La'tu najntu renani rnibee lo rebejn nani digac xpejn Israel, rdxaglajz gasajcrurenlo rebejn. Luxh rebejn ni sajc rnibeduxhreni lo rebejn. ⁴³ Xhet si'cdi guntu la'tu. Chutis nani rlajz gasajcru lojtu, riäjl gacni mos lojtu. ⁴⁴ Luxh chutis la'tu nani rlajz gasajcru, riäjl gacni xmos guiraatu. ⁴⁵ Di Xi'n Dios ni gujc Niguii niääd, te ga'ptisni mos, biäädzani te quiixni con xcälnabajnni te laa xhidajl bejn lo dojl.

Basiajc Jesús Bartimeo, ni natiä'p lojni

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Dxejcti biäädreni Jericó. Che birii Jesús ro' guedx Jericó con rexpejnpacni näjza rebenxhidaal, cuä' nezyuj sobga' Bartimeo, xi'n Timeo. Natiä'p lojni. Ro'c cabääni gojn. ⁴⁷ Che biejn diajgni laa Jesús ni siääd Nasare't ni sadejd ro'c, guslojni rbedxa'ni, räjpni:

—Jesús, xi'n David, balazlajz narä.

⁴⁸ Xhidajlreni gudidxa'lojni, te jiäuu ro'ni. Dxejc laani dipru rbedxa'ni räjpni:

—Xi'n David, balazlajz narä.

⁴⁹ Dxejc guzudxi Jesús, gunibegajcni gucrejdx niguiiga.

Gurejdxreni lotiä'pga, räjpreni lojni:

—Basutijp lajzlu, gusulii, luj cabejdxni.

⁵⁰ Sas rołca xhablajzni gudixhni, huisuliini, biäädtini lo Jesús. ⁵¹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Naja', ¿xhini'c rlajzlu gunä?

Dxejc räjp lotiä'pga loj Jesús:

—Dad, rlazä gunlu fiä.

⁵² Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Huij, abiajclu sa'csi rililajzlu.

Lagajc dxejc gujc bahuiini. Sanajltini Jesús lo nejz.

11

Biu' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Cheni sadzujñreni gajxh Jerusalén, gudejdreni neñ reguedx Betfagé näjza neñ guedx Betania nez cuä' dajne' ni laa dan Oliib. Baxhal Jesú tiop xpejñpacni, ² räjpni lojreni:

—Colchäj guedxe' ni ria'n nez lojtu. Che guidzujñtu ro' gueidxga, sidxälta te bure' ni caduu. Gajd bejn cuibni. Colxhecní, coltanägajcni. ³ Palga yu' chu naa lojtu: “¿Xhicuent rujntu si'c?” Colye'tztis: “Dad caquiinni.” Dxejc suxhalgajcni bure'ga ree.

⁴ Säätireni ro'c. Dxejcru ronejz bidxälreni te bure' caduu ro' te lä'. Dxejcti baxhecrenini. ⁵ Gaii bejn ni tre' ro'c räjp lojreni:

—¿Xhicuent caguxhectuni?

⁶ Dxejc räjpreni loj rebejngá si'cni räjp Jesú lojreni gäbreni. Basangajc rebejngá sanäreni bure'ga. ⁷ Dxejcru biädnäreni bure'ga loj Jesú. Badzuubreni xhablajzreni dejtz bure'ga. Gubijbti Jesú bure'ga. ⁸ Xhidajlza bejn gudixh xhablajzreni lo nezyuj, sgaiirení gudi'ch balajg lo reyajg te gudixhrenini lo nezyuj.

⁹ Rebejñ ni nijd lojni näj reni sanajl dejtzni guredxa'reni, räjpreni:

—¡Colguliä'p xpala'nni! Coldeed xquixhtiooz loj Dios sa'csi baxhalni nani siääd xcientni. ¹⁰ Coldeed xquixhtiooz loj Dios sa'csi agubiré xcälrnibee toxtadnu David. ¡Colguliä'p xpala'n Dios ni yu' jiaro!

¹¹ Dxejcti biu' Jesú neñ guedx Jerusalén. Biu'zani neñ guidoro. Che bahuii Jesú guira'ti ni cayajc nenga, sanäni guitzubitio'p xpejñpacni, sääreni Betania sa'csi agudxej.

*Batzubde Jesú te yagiigw ni xhet cajdi lojni
(Mt. 21:18-19)*

¹² Che bara yääl, biunejzreni Betania. Dxejcti gusloj calaan Jesú, ¹³ bahuiini zift sojb te yag iigw caj balajg lojni. Sas gubigni, bahuiini don gaxäjsi caj iigw lojni. Xhet bidxäldini lojni; balajgtis caj lojni, sa'csi xhet xtiempdi iigw dxejc. ¹⁴ Sas gunii Jesú räjpni loj yag iigwga:

—Rutru gauudi ninejxh ni rcaj lojlu par tejpas.

Biejnza diajg rexpejñpacni.

*Gulää Jesú renani ruto' näj renani rsii neñ guidoo
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Dxejcti bidzujñreni guedx Jerusalén. Biu' Jesú neñ guidoro. Gusloj cabääni renani ruto' näj renani rsii neñ guidooaga. Niluxh batiejxhni remex renani ruchaa meel, näjza reyagxhil xten renani ruto' paloom. ¹⁶ Diruni nusaan nidednäjreni xhicos nez neñ guidooaga. ¹⁷ Dxejc cagului-inireni, räpgajcni lojreni:

—¿La et screedi caj loj guijtz? “Xyu'ä sirilaj yu' cadro rrinab guiraa rebenguedxliuj lo Dios.” La'tu abejntuni si'c xpiliää gubaan.

¹⁸ Rebixhojz ni rnibee näjza remastr xten leii biejn diajgreni nani gunii Jesús. Sas gudiilreni xho ju'trenini, sa'csi rdxejbreni Jesús, sa'csi guiraa rebejn rxelox rextidx Jesús. ¹⁹ Che biu' guxhijñ, birii Jesús guejdxga.

*Gubijdz yagiigw ni bidzubde
(Mt. 21:20-22)*

²⁰ Che bara yääl gudejdreni, bahuiireni agubijdz guideb yagiigw, näj rexlobaan. ²¹ Dxejc banaj lajz Pedr, räjpni loj Jesús:

—Dad, bahuii yagiigw nani batzubdelu yejcni, agubijdzni.

²² Dxejcti gunii Jesús räjpni lojni:

—Colchalilajz Dios. ²³ Rniliäpac lojtu, chutis nani gäb loj dajnre: “Gubicaj, bitejb loj nisdoo”, luxh dini guntio'p lajzni, chalilajztisni scree gac nani guniini, sajcpac nani guniini. ²⁴ Ni'cni rniä lojtu, xhitis nani guiniabtu lo Dios che rrinäjtuni, colchalilajz xca'tuni, dxejc sica'tuni. ²⁵ Luxh che guiniabtu Dios, palga yu' chu loj rxechlajztu, colsiäjlza lajztu, te näjza Xtadtu nani yu' xhagubaa gusiäjlza rextøjltu. ²⁶ Palga ditu gusiäjl lajztu con resa'tu, diza Xtadtu nani yu' xhagubaa gusiäjl lajzni rextøjltu.

*Yälrnibee xten Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Sas bidzuñsacreni guedx Jerusalén. Lał ni sasaj Jesús neñ guidoro, rebixhojz nani rnibee, näjza rebejn ni ruluii leii, näjza reguxhtis gubig lojni. ²⁸ Räjpreni lojni:

—¿Xhi yälrnibee rajplu, ni'c rujnlu redzuunre? ¿Chu baniidx yälrnibee rujnlu redzuunre?

²⁹ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Guiniabdidxäza lojtu. Coltu'ni loä, dxejcti guiniäza xhi yälrnibeere rapä ni'c runä redzuunre. ³⁰ ¿Chu baxhal Juan ni batiobnis? ¿La Dios o la rebejn? Colnii loä ñaj.

³¹ Dxejcti gunii loj sa'reni, räjpreni:

—Palga jie'tznu “Dios”, naani “¿xhicuent ditu nililajz xtidxn?” ³² Diza niacti niäjbreni “rebejn” sa'csi rdxejbreni rebenxhidaal, sa'csi guiraa rebejn huililajz Juan gujc te bejn ni guniipac xtidx Dios.

³³ Dxejcti guniiren, räjpreni loj Jesús:

—Din guidon.

Sas räjp Jesús lojreni:

—Dizana guiniä xhi yälrnibeere rapä runä redzuunre.

12

*Te xcuent rebenguijdx ni rbäzlaa
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Dxejcti gusloj caguseed Jesús rebejn con recuent ni ruluii, räjpni:

—Yu' te bejn bazuj yaguub loj xyujni, bejnzani bazaani, dxejcru gudäänni te lajt cadre jiä't uubga. Dxejcti bejnni te yu' jiaa, te ro'c cue nani ga'p lo xyujni.

'Badedlaatinini loj gaii bejn, sä'tini zift. ² Che bidzujn xpäii uub, baxhal baxhuaan uubga te xmosni loj rebejn ni rbäzlaa ro'c, te xca'ni uub nani riäjl xca' bejnga. ³ Dxejc rebejn ni rbäzlaa ro'c gunaazreni mosga, gudijnrenini, luxh bazejcrenini siini ganaxni. ⁴ Dxejcru baxhal baxhuaanga stee mos lojreni. Niluxh laareni bacuaareni guijni, gudilgujdxreni yejc mosga, xho rnajni gubi'n'i. ⁵ Dxejc baxhal bejnga stee mos, dxejc bagu'trenini. Baxhalni xhidajlruren. Gaii gudilgujdxreni, sgaiini bagu'treni.

⁶ Yu'za tejtis xi'nni, luxh sanälajznini. Por lult näjza xi'nni baxhalni, naani: "Siucareni xi'nä." ⁷ Dxejc rebejn nani rbäzlaa ro'c räjp loj sa'reni: "Dee najc laa ni jiannäj ree. Coltaa, guigu'tnuni, te xca'nu yujre." ⁸ Sas gunaazrenini, bagu'trenini. Guläätirenini lo yujga.

⁹ ¿Xhicha gun baxhuaan yaguubga rebejnre? Siäädni luxh sugu'tni rebejnre, dxejcti gudeedni yujga loj ste'ca bejn.

¹⁰ ¿La gjajtu gol guijtz ni rnii scree?

Guij nani guläcaj renani runchee yu', ni'c agujc mastr ni guzuj galoo.

¹¹ Dad xtenu bejn scree, cos sacduxhni nezlojnu.

¹² Dxejc rlajz reguxhtis nani bacuadiajg cuentre niniaaz Jesús, sa'csi gucbeereni laareni cacuaa Jesús diidxre. Sa'csi bidxejbreni rebenxhidaal, ni'c basa'nrenini, sä'tireni.

Diidx xcuent reimpost

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Dxejcti baxhalreni gaii xpejn refarisee näjza gaii xpejn Herodes loj Jesús te gula'tzreni don xho gac guiniaazreni Jesús. ¹⁴ Dxejcti biäädreni, räjpreni lojni:

—Dad, nadonnu luj najclu te bejn ni rnili. Par luj guiraasi bejn sajc tebloj, sa'csi dilu fii la sajc bejn o la xhet sajcdi bejn. Luj ruluiipaclu xhini'c rlajz Dios gun bejn. ¿La laaca quiix bejn reimpost lo xcubieer César o la xhet laadi? ¿La guidiixnu o la dinu guidiix?

¹⁵ Dxejcti laani gucbegajcni rujnsireni si'cni rniabdiidxreni. Räjpni lojreni:

—¿Xhicuent runnäjtu narä scree? Coltanä te meelga loä, te fiä lojni.

¹⁶ Badeedtireni te meel lojni, dxejc räjpni lojreni:

—¿Chu yejc caj lojni, chu laj caj lojni?

Dxejc räjpreni:

—Xten César.

¹⁷ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Coldeed nani najc xten César loj César; coldeedza nani najc xten Dios loj Dios.

Baschelojni rebejnga con xtiidxni.

Yälrnibadiidx xcuent yälrbansacni lo rebengut

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Sas biädhuii resaducee loj Jesús. Resaducee najc rebejn nani rnii di rebengut guibansac. Dxejc gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

¹⁹ —Dad, xleii Moisés ruluii loonu, palga guet te niguii luxh gusa'nni chäälni ruti xi'nni, nanabpac xca' bejtzni chäälni, te chu xi'nni con laani lacua niu' xi'n tobezitzni. ²⁰ Guyu' gajdz niguii, bejtz najcreni. Sas cua' niguigalooga chäälni. Che gujtni ruti xi'nni. ²¹ Dxejcti cua' ni rojpga gunaaga. Che gujtni, rut gajcdi xi'nni. Si'cza gusajc ni riojnga. ²² Si'cza guläznäj gunaaga guigajdzreni. Per nicla tej reni di xi'nreni niu'. Dxejcti gujtza gunaaga. ²³ Guigajdzreni guläznäjreni gunaare. Cheni guibansacreni lo rebengut, ¿chu chäääl gacni?

²⁴ Dxejc bazejc Jesús diidx lojreni, räjpni:

—Et laadi rniitu, sa'csi ditu gumbesa'c rextidx Dios nani bacuua reniguii lo guijtz, dizatu gumbee yälrnibee xten Dios. ²⁵ Che guibansacreni loj rebengut, direni guchnaaa, rutza gudeedtireni te guchnaareni. Niluxh sajcreni si'c najc rexangl Dios nani yu' xhaguibaa. ²⁶ Palga canabdiidxtu la rbansac rebengut, ¿la di lajztu guisaj biltu guijtz ni bacuua Moisés? Moisés bacuua nani gunii Dios lojni neñ bajl, räjpni: “Narä nacä Xtios Abraham, Xtios Isaac, Xtios Jacoob.” ²⁷ Palga Dios najc Xtios rebejnre, direni gac bengut, nabannäjreni Dios. Et laadi najc xhigabtu.

Yälrnibee ni sajcru

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Dxejcru bidzujn tej rebejn ni najn leii, biejn diajgni xhi caniiren, biejnza diajgni laaca gunii Jesús lojreni. Dxejcti gunabdiidxni loj Jesús:

—¿Xhi mandamient sajcru lo guiraareni?

²⁹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Mandamient nani sajcru loj guiraareni najc dee: “Bacua-diajg luj, guejdx xten Israel, Dad Xtiosnu, Dad tejtis najcni.

³⁰ Chanälajzlu Dad Xtioslu guideb lastoolu, näj xaimlu, näj guideb xcäriejnlu, näjza guideb xcälnadiplajzlu.” ³¹ Sigajcza najc mandamient ni rojpga: “Huinälajz sabejnlu si'ctis sanälajzlu

lagajc luj." Redee najc remandamient nani sajcr loj guiraareni.

³² Dxejcti räjp bejng ni najn leii lojni:

—Laaca guniilu Dad. Tejtis najc Dios, luxh ruti chu stee najc si'c laani. ³³ Luxh sadduxh chanälajz bejn Dios guideb lastooni, näj xcäriejnni, näjza xaimni, näj guideb xcälnadiplajzni, luxh chanälajzni resabejnni sigajc laani. Redee sajcr loj ni rujn bejn che rudeedreni gojn lo Dios.

³⁴ Che bahuii Jesús laaca guniini, räjpni lojni:

—Guxii cayäädx te jiu'lloj xcälrnibee Dios.

Sas rutru biajxhdi gunabdiidx loj Jesús.

Chu xi'n najc Crist

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Che caguseed Jesús neñ guidoro, räjpni:

—¿Xho mood rnii rebejn ni najn leii Crist najc xi'n David?

³⁶ Sprit Dxan xten Dios basnii David che bacuaani:

Räjp Dios loj Dad xtenä:

"Gurej ladbee xtenä, che gudzugäli reni rdxe'ch lojlu."

³⁷ Palga lagajc David räjp: "Dad, xtenä", che guniini xcuent Crist, ¿xhoxh najc Crist xi'n David?

Rebenxhidaal nani yu' guejdxga bacuadiagsa'creni xtiidxni.

Gule'c Jesús xquej remastr xten leii

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lañni caguseedni rebejn, räjpni lojreni:

—Colsusin, na'c gu'chtu loj rebejn ni rului leii. Laareni rlajz sanäj reladsiool xtenreni. Rdxaglajzreni rnii bejn lojreni nez lo reguui. ³⁹ Rlajzzareni cuereni cadro rbej renani sajcr neñ reguidoo näjza cadro ru' relanij. ⁴⁰ Rudzucajzareni xhixten rebiuud, rniizareni xhidalduxh diidx che roleni le', te rusäureni loj rebejn. Castigwroru gac redee.

Gojn xten te biud proob

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Dxejcti gurej Jesús cuä' caj cadro rusäl bejn gojn. Cahuiini cagusäl rebejn meel neñ cajga. Xhidajl reni rajp cagusäl xhidajl meel nenga. ⁴² Che biääd te biud proob, basälni tiop melbätz ni sajc si'cti tej centaab. ⁴³ Dxejcru gurejdx Jesús rexpejñpacni, räjpni lojreni:

—Rniliäpac lojtu, biud proobre basäl xhidajlru lo guiraa renani basäl neñ cajre, ⁴⁴ sa'csi guiraareni abasäl che'nsi xhixtenreni. Luxh gunaare basäl guiraa nani rajpni. Ni'ctis najc nani gaunäjni.

13

*Gunii Jesús sibijl guidoo
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Cheni sariireni neñ guidoro, räjp tej rexpejnpacni lojni:
—Dad, bahuii lacti reguij, lacti reyu'.

² Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¿La rhuiilu loj reyu're? Nicla tej guij dijia'n dzuub yejc sa'ni, guiraliireni sire'ch.

*Recos ni gac che ameer nitloj guedxliuj
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Dxejc sobga' Jesús yejc dajne' ni laa dan Oliib, cahuiini nez ro' guidooga. Che sugaxhtebreni, gunabdiidx Pedr näj Jacob näjza Juan näjza Andrés lojni, räjpreni:

⁴ —Gunii loonu, ¿guc gac dee? ¿Xhi guihuiinu te gacbeenu asiäddzuñgajxh soob guiraa rediidxre?

⁵ Dxejcti gusloj gunii Jesús lojreni, räjpni:

—Colhuii, te rut gusgueedi la'tu, ⁶ sa'csi xhidalduxh bejn jiääd con laä, gäbreni: “Narä nacä Crist”, luxh rniisireni si'c, susgueezareni xhidajl bejn.

⁷ 'Che jiejn diajtu yu' guer näj yälnadxeeb xten guer, na'c guidxejbtu. Nanabpac gacni; et dxejcdi nitloj guedxliuj. ⁸ Säjs nación yejc sanacionni, näj yälrnibee yejc sayälrnibeeni. Xhidajl lajt sajc xu, siliaanza bejn, luxh säjs rebejn yejc sa'ni. Redee najc ni guisloj guidxejb, gachuinza lajzn.

⁹ 'Dxejc la'tu colsusin sa'csi suteedreni la'tu ladznaa reguxhtis, siguijnzareni la'tu neñ reguidoo. Sacrejdxtu lo regubieer näjza loj rereii xcälnasa'c narä, te si'c gac guiniitu xtidxä lojreni. ¹⁰ Nanabpac guirechxgaa xtidx Dios loj guiraa rebeñ guedxliuj. ¹¹ Che guiniaazreni la'tu, che chanäreni la'tu loj reguxhtis, na'c gunxgaatu xhigab xhi diidx guiniitu. Colnii nani jiättis yejctu dxejc, sa'csi xhet la'ditu ni guinii, Sprit Dxan xten Dios ni guinii. ¹² Luxh suto' bejn lagajc bejtzni te guet bejtzni. Suto'za dad lagajc xi'nni. Säjs rebiuux yejc rexcusajnni te guet reguzajnga. ¹³ Sidxechlajz guiraa rebejn lojtu sa'csi najctu xpenä; nani ted guiraa retrabajwre, ni'c gudeed Dios xcälnabajnni.

¹⁴ 'Che fiitu loj nani najc yälrdxechlajz, nani najc yälrunitloj, nani gunii Daniel ni gunii xtidx Dios. Che fiitu nani suga' cadre di nunyäjl suuni, dxejcti suguxun renani yu' nez Judea chääreni nez neñ redajn. (Nani gol guijtzre sugacbeenini.) ¹⁵ Bejn nani suga' yejc yu' na'c jiäjtni jiu'ni neñ te yu' xca'ni gaii xhixtenni. ¹⁶ Nani yu' loj niaa, di gal jiäjt te xca'ni xhablajzni. ¹⁷ ¡Aii! Xhiza nalas chu regunaa ni nuu bätz, luxh renani rusiä' xi'nni, neñ redxejga. ¹⁸ Colnab loj Dios na'c sanctu scree neñ

rebäinajl. ¹⁹ Neñ redxejga su' trabajwdxuh, nani gajd chu che bencheeli Dios guedxliuj, luxh diruni chu, dxejctis chuni. ²⁰ Paru di Dad gusia'tz redxejga, nicla tej bejn di laa. Susia'tzni redxejga sa'csi sanälajzni rexpejñni nani agulen.

²¹ Dxejc palga yu' chu naa lojtu: "Colhuii, aree Crist", o "Colhuiire, ani suga' rec", na'c chalilajztuni. ²² Sa'csi su' bejn nani rniisi najcni Crist. Su'za reniguii nani rniisi rniireni xcuent Dios. Sujnzareni milaagwr, te gusgueereni, te palga sajcni, rlajzreni gusgueelireni renani agule Dios. ²³ Ni'cni la'tu colsusin; agunixgaä lojtu guira'ti ni gac.

*Xho gac che jiääd Xi'n Dios ni gujc Niguii
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ 'Nen redxejga, cheni luux retrabajwdxuhga, sicäj lo gubijdx, luxh diru bæii gusanij. ²⁵ Sitejb rebalxhaguibaa, sinibsejs recos nani nasnäj rebalxhaguibaa. ²⁶ Dxejcti suhuii rebejn loä, Xi'n Dios nani gujc Niguii, siälä nen reza guideb yälrnibeduxh xtenä, näjza xcäldimbicha'ä. ²⁷ Dxejcti guxhalgacä rexanglä jiätojpreni renani guleä guideb lo guedxliuj, cat nalooli guedxliuj näjza cadro nalooli guibaa.

²⁸ 'Colguisieed nani ruluii yagiigw. Cheni rii rebäte' lojni luxh che rcaj balajg lojni, acaxhnajntu bæii gusguij asadzungajxh. ²⁹ Sigajcza, che fiiut acayajc recosre, sacbeetu asiädgaxhä, ameer guidzuñä. ³⁰ Rniliäpac lojtu, rebejn ni nabajn dxejc, direni nitloj, fixgaareni gac recosga. ³¹ Sinitloj guibaa näjza guedxliuj, rextidxä di nitloj.

³² 'Naj, rut najndi guc gac recosga, nicla rexangl Dios ni yu' xhaguibaa, niclaza narä Xi'n Dios, Xtadätis najn.

³³ 'Colhuii, colsusin, colnab loj Dios, sa'csi ditu gan guc guidzujn redxejga. ³⁴ Dee najc si'c najc te bejn ni birii sää zift. Che gajdlini guirii, badeedni xtzun rexmosni, luxh gunibeezani susin nani canäj rolä'. ³⁵ Si'cza colsusin, sa'csi ditu gan guc jiääd baxhuaan yu'ga, la jiäädni gudxej, o la jiäädni garol yääl, o la cäjy, o la jiäädni rsil. ³⁶ Colsusin, te di guiga'tu nagayejstu che guidzujñni. ³⁷ Rediidx nani rniä lojtu, loj guiraa rebejn rniäni: colsusin.

14

*Ruchaagreni diidx te guiniaazreni Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Riäädx tiop dxej guidzujn lanij, dxej ni ruzaa lajzreni gulaareni ladzñaa reEgipto. Neñ redxejga rajwreni yätxtil nani di saguij. Rebixhoz nani rnibee neñ guidoo xten rexpejn Israel näj rebejn ni ruluii leii rlajzreni niniaazreni Jesús con yälrusguee, te nugu'trenini. ² Dxejcti rájpreni lo sa'reni:

—Na'c jiennu scree neñ redxelanij, te na'c gun benguejdx biejy.

*Te gunaa ni basä] se't yejc Jesús Betania
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)*

³ Yu' Jesús Betania, roliz Simón, nani guyu' guejch ni ral tiejxhni. Che sobga'ni lo mex, biääd te gunaa ca' te bo'tgуй yu' setnard neñni. Rlianexhduxhni, sacduxhni. Dxejc gudi'chni yejn bo'tgуйjga, te basälni se'tga yejc Jesús. ⁴ Yu'za gaiireni ro'c ni bidxe'ch, räjp loj sa'reni:

—¿Xhicuent banijtni setnejxhga? ⁵ Paru nido' se'tga, nijni si'cti choñ gayuu denar, te nica' meelga rebejñ ni xhet rajpdi meel.

Luxh caguidxa'reni loj gunaaga.

⁶ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Colsaanni, ¿xhicuent rudxojntu nani cayujn gunaare? Cos sacduxh dee bennäjni narä. ⁷ Guideb ni guibajntu, su' rebejñ nani xhet rajpdi lojtu, luxh che rlajztu sajc gacnätureni. Narä et xchejdi chu'ä lojtu. ⁸ Gunaare abejnni nani gujctis bejnni. Abaslanexhxgaani tiexhä, te chää tiexhä neñ baa. ⁹ Rniliäpac lojtu, cadrotis guidzujñ xtidx Dios, guideb lo quedxliuj, siniizareni xcient nani bejn gunaare, te guinaj lajzreni gunaare.

*Rlajz Judas guto' Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)*

¹⁰ Dxejcti huij Judas Iscariot, nani najc tej retzubitio'p xpejnpac Jesús, loj rebixhojz nani rnibee te guto'ni Jesús lojreni. ¹¹ Che biejn diajg rebixhojz xtiidxni, bibalajzreni. Räjpreni sudeedreni meel lojni. Dxejcti caguiil Judas xho guto'ni Jesús.

Gudauxchej Dad con rexpejnpacni

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Biu'ti xmaan che rajwreni yätxtiil ni di saguij. Dxej lanijga, rugu'treni xil, te ruzaa lajzreni dxej ni gulaareni ladzñaa reEgipto. Räjp rexpejnpacni loj Jesús:

—¿Caro rlajzlu chosucheenu te gauulu nadxej, dxelanij?

¹³ Dxejc baxhalni tiop rexpejnpacni, räjpni lojreni:

—Colchäj neñ guejdx, ro'c guidxaagtu te niguii ni nuu te re'nis. Colchanajl niguiiga. ¹⁴ Cadro jiu'ni colye'tz loj bejñ ni najc roliznri ro'c: "Naj Dad mastr, ¿con yu' cadre ria'n rebiooz, cadre gaunäjni rexpejnpacni nadxej, dxelanij?" ¹⁵ Dxejcti guluiini lojtu te yu' ni sojb jiaaliga yejc sa'ni, ni asuchexgaa neñni. Colyujn xhi guidauunu ro'c.

¹⁶ Sas huij rexpejnpacni, bidzujnreni neñ guejdxga. Bidxälreni te yu' si'cni räjp Jesús lojreni. Ro'c bejnreni xhi gudajwreni dxelanij.

¹⁷ Che huääz gubijdx, bidzuñnäj Jesús guitzubitio'p xpejnpacni. ¹⁸ Lalni sobga'reni lo mex cayajwreni, räjp Jesús lojreni:

—Rniliäpac lojtu, tej la'tu ni cayaunää, suto'ni narä.

¹⁹ Dxejcti gusloj cayac-huin lajzreni, räjp tebgajreni lo Jesús:

—¿La naräni?

Räpgajc steeni:

—¿La naräni?

²⁰ Dxejcti guniini, räjpni lojreni:

—La tej retzubitio'p, tej ni cayajw loj xpla'tä. ²¹ Sa'csi narä Xi'n Dios nani gujc Niguii, sia'ä, si'cpacni caj loj xtiidx Dios, per xhiza nalajz niguii ni guto' narä. Huentejti na'c niajl niguiire.

²² Lalni cayajwreni, cua' Jesús yätxtiil, badeedzani xquixhtiooz loj Dios dxejc gula'nini, badeednini lojreni. Dxejcti räjpni:

—Colca' yätxtiilre. Dee najc si'c tiexhä.

²³ Cuagajcni te bas. Che abadeedni xquixhtiooz loj Dios, badeednini lojreni, gu' guiraareni neñ basga. ²⁴ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Dee najc si'c xtienä ni ruluii diidx ni biä'nnu, nani guixe' xcuent xhidajl rebejn. ²⁵ Rniliäpac lojtu, diruna yä'ä bin nani rii yejc uub, dxejli yä'äni stehuält loj xcälrnibee Dios.

Gunii Jesús sinii Pedr dini gumbeeni

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Che gulujx bilreni te dij xten Dios, biriireni, sääreni nez dajne' ni laa dan Oliib. ²⁷ Dxejcru räjp Jesús lojreni:

—Guiraatu sibälaztu narä naguxhijn, sa'csi si'c cajni lo guitz: "Sugu'tä baxhtoor luxh suxun rexil." ²⁸ Che guibañsacä loj rebengut, ganidä cha'a Galilee, dxejcti jiäädtu.

²⁹ Dxejc räjp Pedr loj Jesús:

—Palga guiraareni cuälazlu, narä dina cuälazälu.

³⁰ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Rniliäpac lojlu, lagajc guxhijñre, nicla gajd guidgaii cuedxa' tiop huält, luj aguiniilu choñ huält dilu gumbee narä.

³¹ Luxh laani sanuutis xtiidxni, räjpni:

—Cadro guetlu setäza, dina guiniä dina gumbeälu.

Luxh guiraa rexpejnpacni gunii si'c.

Gunab Jesús loj Dios che yu'ni Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Dxejcti bidzujñreni te lajt cadro laa Getsemani. Dxejc räjpni loj rexpejnpacni:

—Colcuej ree lałni chanabä lo Dios.

³³ Dxejcru sanäni Pedr näj Jacoob näjza Juan. Dxejc gusloj cayac-huinduxh lajzni, luxh cayu'ni yälrsiaduxh. ³⁴ Dxejc räjpni lojreni:

—Cayac-huinduxh lazä, an sugu'tni narä. Coljia'n ree, coltie'ch bacal.

³⁵ Sas gusajni tla', bazuxhijbni lo yuj, dxejcti gunabni lo Dios don la niajc nidedcaj nani sacni dxejc. ³⁶ Räjpni:

—Abba, xtadä, luj rajc rujnlu guira'ti: badzucaj retrabajre loä. Xhet si'cni rlazädi narä, bejn si'cni rlajzlu luj.

³⁷ Dxejc biäädni gunaaznireni nagayejsreni. Dxejc räjpni lo Pedr:

—Simón, ¿la nagayejslu? ¿La nicla te rate' diniajcdi nutie'chlu bacal? ³⁸ Coltie'ch bacal, colnab lo Dios, te na'c guntu dojl. Lastootu rlajz gutie'ctu bacal, luxh tiejxhtu abadxajg.

³⁹ Huij Jesús stehuält, binabni loj Dios, guniini lagajc redidx ni guniini galoo. ⁴⁰ Dxejcti biädsacni cadro tre'reni, gunazsacnireni nagayejsreni, sa'csi yuduxh bacal lojreni. Luxh direni nidxäl xhi niniireni lojni. ⁴¹ Ni riojn huält biäädni, dxejc räjpni lojreni:

—Agojl colguejs, colsilajz, agujc, abidzujn or ni ted Xi'n Dios ni gujc Niguii ladznaa rebeñdojl. ⁴² Colchastie, colcho'. Asiäddzungajxh ni guto' narä.

Gunaazreni Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Canisijcni scree, che bidzujn Judas, ni najc te retzubitio'p xpejnpacni, siädnäni xhidajl bejn. Ca'reni spaad, ca'reni yajg biriüreni lo rebixhojz nani rnibee, näjza rebejn ni ruluii leii, näjza rebengool nani najc guxhtis. ⁴⁴ Niluxh nani ruto' Jesús abadeedni te seen lojreni, räjpni:

—Nani guchagro'ä, ni'c najc laani. Colnaazni, colyaptzu'tzni te si'c chanätuni.

⁴⁵ Che bidzujn Judas, gubigni loj Jesús, räjpni lojni:

—Dad, Dad.

Sas bachagro'nini. ⁴⁶ Dxejcru gunaazreni Jesús ro'c.

⁴⁷ Dxejc tej reni suga' ro'c, gulää xspaadni, gudilguijdxni xmos bixhojz nani sajcru, batiu'ni diajgni. ⁴⁸ Dxejc räjp Jesús loj rebejn:

—¿La siädxhiitu narä con spaad näjza garo't si'c rixiitu te gubaan? ⁴⁹ Guiraa dxej guyu'ä lojtu nen guidoo, caguluiätu xtidx Dios luxh ditu niniaaztu narä. Scree cayajcni, te soob diidx ni caj lo reguijtz.

⁵⁰ Dxejcru rexpejnpacni gulälazrenini, baxuňtireni.

Bi'n nani baxun

⁵¹ Sanajlza te bi'n Jesúś, nadejbni ganaxhtis te bariaad. Si'c gunaažrenini. ⁵² Dxejcti baxuňni, libasa'nni bariaadga, sä'tini xhabäälni.

Suga' Jesúś loj reguxhtis

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Dxejc biädnäreni Jesúś loj bixhojz ni sajcru. Bidojp rebixhojz nani rnibee, näj rebengool ni najc guxhtis, näjza rebejn ni ruluii leii. ⁵⁴ Luxh Pedr zift zift sanajlni Jesúś. Che bidzujntini lo xle' bixhojz ni sajcru, gurenäjni rebejn nani rajp ro'c, cagucha' lajzni lo bajl.

⁵⁵ Rebixhojz nani rnibee, näjza guiraa rebengool ni najc guxhtis, caguiilreni xhi tej xquej Jesúś nidxälreni, te nugutreni Jesúś, xhet bidxäldireni. ⁵⁶ Xhidajl bejn gunii didxxhii, räjpreni et laadi rujn Jesúś, niluxh di xtiidxreni nile', sa'csi garen garen guniireni. ⁵⁷ Dxejc huisulii gaii bejn ni guniireni stee didxxhii xcuent Jesúś, räjpreni:

—Nuunu biejn diaagnu guniini: “Sutiexħä xyu' Dios ni guc-chee con ɳaa rebejn, luxh chontis dxej guncheä steeni, ni nac-chee et con ɳaadi rebejn.”

⁵⁹ Nicla si'c di xtiidxreni nile', sa'csi garen garenza guniireni.

⁶⁰ Dxejcti huisulii bixhojz ni sajcru galäii guiraa rebejn, gunabdiidxni loj Jesúś räjpni:

—¿La digacdi guiniilu xhi guiniilu xcuent requej ni cabe'c reniguiire, ä?

⁶¹ Laani niäeutis ro'ni, xhet guniidini. Dxejcti gunabdidxsac bixhojz ni sajcru lojni, räjpni:

—¿La luj ni najc Crist, xi'n Dios nani rliä'p bejn xpala'nni, ä?

⁶² Dxejcti räjp Jesúś lojni:

—Naräni. Suhuitu loä, Xi'n Dios nani gujc Niguii, sobga'ä xladbee Dios ni rnibee, siäläza neñ reza ni tre' xhaguibaa.

⁶³ Dxejcru bixhojz ni sajcruga, batiäjsni tla' xhajbni, räjpni:

—¿Xhi jienrunu guidilnu diidx xcuentni? ⁶⁴ Abiejn diajgtu xho guniyajni Dios. Naja', ¿xhi najtu?

Dxejcti guiraareni räjp nungäjlpac guetni.

⁶⁵ Dxejc yu' reni gusloj cagutiobxhejn lojni, luxh basäuureni lojni, dxejc huääzrenini, räjpreni lojni:

—Gunii, ¿chuni'c huääzlu?

Luxh renani canäjni gudajp lojni.

Gunii Pedr dini gumbee Jesúś

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Dxejc suga' Pedr lo yuj, nez lo le'ga, che biääd te xcriaad bixhojz ni sajcru. ⁶⁷ Luxh bahuiini cagucha' lajz Pedr, cadxelojni lojni. Dxejcti räjpni:

—Näj luj nadxaaglu Jesúś ni siääd Nazare't.

⁶⁸ Dxejc Pedr basgueeni, räjpni:

—Dina gumbeäni. Dizana ganä xhini'c caniilu.

Dxejcti biriini sääni ro' suaan. Dxejcti guredxa' guidgaii.

⁶⁹ Dxejc bahuisac criaadga lojni, räjpni loj renani suga' ro'c:

—Niguiire najc laa tejreni.

⁷⁰ Luxh laani basgueeni stehuält. Che gojl stera't, räpsac renani suga' ro'c loj Pedr:

—Guliipacni näj luj najclu tejreni, sa'csi ben Galileelu, luxh guyasi riejn rnii lu si'c rnii reben Galilee.

⁷¹ Dxejc gusloj canii Pedr:

—Dios gun castiigw narä palga xhet guliidi ni caniä. Dios najc testiigw, dina gumbeä niguii nani caniitu.

⁷² Dxejcti barojp huält guredxa' guidgaii. Dxejc banalajz Pedr nani räjp Jesús lojni: “Che gadli guidgaii cuedxa' tiop huält, luj gacla choñ huält aräjplu dilu gumbee narä.”

Dxejc guslojni cayoonni.

15

Suga' Jesús loj Pila't

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Che bara yääl bidxaag sa' rebixhojz ni rnibee, näj rebengool ni najc guxhtis, näjza rebejn ni rului leii, näjza guiralii reguxhtis. Dxejcti gusloj cachaagreni diidx xho gunreni. Baliibreni Jesús, sanätirenini, niluxh badeedrenini loj Pila't.

² Dxejc gunabdiidx Pila't loj Jesús räjpni:

—¿La luj ni najc reii xten rexpejn Israel, ä?

Räjp Jesús lojni:

—Si'cni guniilu, si'c najcni.

³ Dxejc gusloj rebixhojz nani rnibee cabe'c rexquej Jesús.

⁴ Gunabdidxsac Pila't lojni:

—¿Xhet rnii dilu ä? Ahuui lacti xquejlu cabe'creni.

⁵ Bidxeloi Pila't sa'csi nicla si'c xhetru guniidi Jesús.

Gunibeereni guet Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Dxelanijpac ruslaa Pila't tej rebejn ni yu' latzguiib. Ruslaani chutis te ni rniab rebejn. ⁷ Lo rebejn ni yu' latzguiib nadxaag te niguii ni laa Barrabás. Bagu'tni te bejn che nu'chni lo te cuua bejn ni gudiñäj gubieer. ⁸ Dxejc bidojp xhidajl bejn loj Pila't, gunabreni lojni gunni si'ctis rujnni casob lanij.

⁹ Dxejc gunabdiidx Pila't lojreni, räjpni:

—¿La rlajztu guslaä reii xten rexpejn Israel, ä?

¹⁰ Sa'csi gucbegajcni rdxechlajz rebixhojz loj Jesús, ni'c bateedrenini lojni. ¹¹ Ni'cni baquilza rebixhojz ni rnibee rebenxhidaal te gäbreni lo Pila't:

—Baslaa Barrabás loonu lacuua ni guslaalu Jesús.

12 Dxejc räjp Pila't lojreni stehuält:

—¿Xhini'c rlajztu gunnää nani rnii tu ɻeii xten rexpejn Israel?

13 Dxejcru guredxa'reni:

—¡Bacuaani lo crujz!

14 Dxejc räjp Pila't lojreni:

—¿Xhini'c xhet laati bejnni?

Dxejcti laareni rbedxa'rureni:

—¡Bacuaani lo crujz!

15 Baslaati Pila't Barrabás, sa'csi rlajzni nuspaani lajz rebenxhidaal. Che gulujx gunibee Pila't, bia Jesús. Bateedti Pila't Jesús loj rexsoldaadni, te xcajni loj crujz.

16 Dxejc huinä rexsoldaadni Jesús neñ Pretoor, yu' cadro rujnreni yälguxtis, ro'c batojpreni guiraa resa'reni. 17 Dxejcti bashuajcwreni Jesús te lad moraad, bencheereni te coron guejch basälreni yejcni. 18 Guslogajc caguxhi näjrenini, canireni lojni:

—¡Colguliä'p xpala'n ɻeii xten rexpejn Israel!

19 Batiälreni te yabixhijl yejcni, batiobxhejnreni lojni, luxh guzuhijbreni te rajñrenini. 20 Che gulujx basacsíreni Jesús, gulääreni lad moraad ni najcwni, sas bashuajcwrenini xhajbpacni. Gulägajcreni Jesús te cuarenini lo crujz.

Bacuaareni Jesús loj crujz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Te niguui ni laa Simón, ni siääd Cirene, sadejd ro'c, bazajni lo nejz. Niguiire najc xtad Alejandro näjza Rufo. Che sadejdni nejzga, la fuerz basguurenini xcruz Jesú.

22 Dxejcti huinäreni Jesús cadro laa Gólgota, nani säloj: dan Calabeer. 23 Ro'c badeedreni lo Jesús bin nani nu'ch mir lojni, dxejc laani naaddini niä'ni binga. 24 Che gulujxti bacuaareni Jesús loj crujz, gudzujtreni yejc rexhajbni, te don xhini'c xca' tejgareni.

25 Agujc choñ or gulejn gubijdx che bacuaareni Jesús lo crujz. 26 Letreer cadro bacuaareni xtojlni scree bejnrenini: "Reii xten rexpejn Israel." 27 Bacuaazareni lo stiop crujz tiop gubaan, tejni xladbee Jesús, xtee xladbäjgwni. 28 Dxejc guzojb diidx ni caj loj guijtz nani rnii: "Loj rebenguidx bigabni."

29 Luxh renani sadejd nejzga guniyajreni Jesús, cagusniibreni yejcreni, räjpreni lojni:

—¡Jaa! Luj nutiejxhlu guidoo luxh choñtis dxej niunchesacluni. 30 Naj baslaa lagajc luj, biäjt loj crujzga.

31 Näjza rebixhojz ni rnibee, näj rebejn ni rului leii, baxhiznärenini, räjp loj sa'reni:

—Ste'ca bejn ruslaani, xhoxh digacdi guslaani lagajc laani.
 32 Naj sujiäjt Cristre, reii xten rexpejñ Israel, lo crujz te guihuïnu, te chalilaaznu.

Näj regubaan ni caj lo crujz guniyajzareni Jesús.

Xcälgujt Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Che gojl läidxej, bicäjy si'cti choñ or. 34 Che gudejd choñ orga, guredxa' Jesús dipro, räjpni con xtiidxni:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —dee sälöj: Xtiozä, Xtiozä, xhiciuent gulälazlu narä?

35 Biejn diajg gaii bejn ni suga' ro'c räjpni si'c, dxejc räjpreni:

—Colcuadiajg, Elías cabejdxni.

36 Sas baxun tejni, bahuajdxni te sponj loj binagr. Dxejcru basälñini yejc te yabixhijl, badeednini loj Jesús te yänini, räbgajcni:

—Colgusaan guihuiinu don la siädläjd Elíasni loj crujz.

37 Dxejcru guredxaduxh Jesús, gujttini. 38 Dxejc lajd ni najl neñ guidoro biräjsni, gujcni tiop la', jiaali lo yujli. 39 Suga' capitán nani rnibee te gayuu soldaad nez loj Jesús, luxh che bahuiini xho guredxa' Jesús scree näj xho gujtni, räjpni:

—Guli'pacni, niguiire najc Xi'n Dios.

40 Suga'za gaii gunaa, zift cadxelojreni. Lojreni yu' Marii Magdalen, näj Marii, xnan Jacob ni najc huinru, näjza José, näjza Salomee. 41 Che guyu' Jesús Galilee birinajl regunaare Jesús, luxh bahuiirenini. Yu'za xhidajlru regunaa ni biädnajl Jesús che biäädni Jerusalén.

Biga'tz Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Biu'gudxhijñ, luxh najcni dxe bispr che rusuheereni par sabd, dxej ni rusilajz rexpejñ Israel. 43 Biääd José ni siääd Arimatea, najcni te rebejñ ni sajc loj reguxhtis. Näjza laani cabäjzni xcälrnibee Dios. Guideb yäl nabajñ gunabni tiekh Jesús lo Pila't. 44 Bidxelo Pila't alagujt Jesús, sas gurejdxni capitán ni rnibee tej gayuu soldaad, gunabdiidxni lojni la balagujt Jesús. 45 Che räjp capitánga lojni agujt Jesús, dxejc badeed Pila't tiekh Jesús loj José. 46 Agusii José te bariaad, luxh che gulätni Jesús lo crujz, batejbnini neñ bariaadga. Dxejc gudixhni Jesús neñ te biliää ni caj cuä' te guilaj, dxejcru batzugni te guiro ro' biliääga. 47 Bahuii Marii Magdalen näj Marii xnan José cadre biga'tz Jesús.

16

Huäjz Jesús loj rebengut

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Che gudejd sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, Marii Magdalen näj Marii xnan Jacoob näjza Salomee gusii setnejxh te chatääbreni se'tga tiekh Jesús. ² Che biu' xmaan, rsildooru, che calejn gubijdx, biäädreni ro' xpaani. ³ Cayäjp loj sa'reni:

—¿Chu gudzucaj guiroga ro' xpaani te jiu'n'u?

⁴ Che gudixhlojreni, bahuiireni alagubicaj guijga, luxh nacni te guiroduxh. ⁵ Che biu'reni neñ biliääga, bahuiireni lo te bi'n sobga' ladbee neñ biliääga. Najcw bi'nga te ladnol ni najc siool. Dxejc bidxejb regunaaga. ⁶ Dxejcti räjp bi'nga lojreni:

—Na'c guidxejbtu. Caguiiltu Jesús ni siääd Nazare't, nani cuaj lo crujz. Rutiruni ree. Agubajñni lo rebengut, coltahuui cadro gudixhreni tiejhjni. ⁷ Colchäj, colchaye'tz lo rexpejn pacni, loj Pedr, ganidla Jesús guidzujñ Galilee, dxejcti guidzujntu. Ro'c fitu lojni, si'cni guniini lojtu.

⁸ Biriitireni ro' biliääga, racsejslireni sa'csi cadxejbreni. Rut lojdi guniidireni sa'csi cadebduxhreni.

Baluiloj Jesús loj Marii Magdalen
(Jn. 20:11-18)

⁹ Gubajñ Jesús loj rebengut rsildooru che biu' xmaan. Baluilojni galoo loj Marii Magdalen, nani agacgulääni gajdz beñdxab neñ lastooni. ¹⁰ Dxejcti huij Marii Magdalen, huiye'tzni loj renani cuansanäj Jesús, renani cayac-huin lajzni, cayoonreni. ¹¹ Che biejn diajgreni ahuäzsac Jesús lo rebengut, luxh Marii abahuii lojni, di lajzreni nilii.

Baluiloj Jesús loj tiop xpejn pacni
(Lc. 24:13-35)

¹² Ste'ca najc Jesús baluilojni loj tio'p renani sasaj sääreni lo nejz. ¹³ Dxejcti gubi'reni, huiye'tzreni loj sgaiiga, luxh nicla xtidx reni'c di lajzreni nilii.

Baxhal Jesús repost
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Lult baluilojni loj guitzubiteebreni che sobga'reni lo mex. Gudidxa' Jesús lojreni, sa'csi di lajzreni nilii luxh guyaa lajzreni. Di lajzreni nilii xtidx renani bahuii loj Jesús che gubangajcni loj rebengut. ¹⁵ Räjp Jesús lojreni:

—Colchäj guideb lo quedxliuj, colnii xtidx Dios lo guiraa rebejn. ¹⁶ Nani chalilajz luxh tiobnisni, siliaani loj dojl; biäda nani di lajzni chalii sinijtni lo dojl. ¹⁷ Niluxh remilagwre jiannäj renani chalilajz: sibääreni beñdxab xcuentä; sinuireni ste'ca diidx; ¹⁸ guiniaazreni bäl con ñaareni; masque yäreni xhicos ni rugu't bejn, xhet gacdiren; susujreni ñaareni yejc rebeñracxhuu luxh siajc rebeñracxhuu.

*Huä'p Jesús xhaguibaa
(Lc. 24:50-53)*

¹⁹ Gulujxti gunii Dad Jesús si'c lojreni. Dxejc huäjsni sääni xhaguibaa. Ro'c huicueni cuä' Dios ladbee. ²⁰ Dxejcti laareni bire'chreni, guniireni xtidx Dios guiranejz. Lagajc Dadga gucnäjreni, bejnni milagwr te gucbee bejñ laapac xtidx Dios ni caniireni. Sugacni si'c.

Rediidx Nani Bacuaa Lucas Xcient Jesucrist

Xhicuent bacuaa Lucas rediidxre

¹ Xhidajl bejn abacuaa lo guijtz xcient guiraa redzuun ni gujc nez loonu te cuäxnejzreni redzuunga ² si'cpac ni biääd rediidxga loonu. Rebejn nani bahuiloj guiraa recosre cheni guslojlireni, näjza reni gucnäj basule' xtidx Dios najc renani basule' rediidxga loonu. ³ Luxh sa'csi abilä, abahuiloä, abunduxhä xhigab xcient guiragajc ni gusajc che gusoblojlini, ni'c runä xhigab laaca gucuaä rediidxre, xnejz-xnejzni lo guejblu, Dad Teófilo, ⁴te gacbesa'c guejblu ni najc didxlíi xcient guiraa rediidx ni abisieed guejblu.

Te xangl Dios gunii xho gaal Juan ni rutiobnis

⁵ Cheni gujc Herodes reii xten región Judea, guyu' te bixhojz ni laa Zacarías, ni nadxaag lo rexpejn Abías. Chäälni laa Elisabe't, ni najcza te xagdoo bixhoz Aarón. ⁶ Guiro'preni najcreni nadolajz nez loj Dios, rusoobreni xtidx Dios näjza xleii Dios, ni'c digacdi gucuaquij bejnreni xcient nicla tej dojl. ⁷ Luxh ruti xi'nreni, sa'csi chäälni digacdi chu xi'nni. Luxh guiro'preni anajcreni bengool.

⁸ Te dxej, lał ni cayujn Zacaríasuzuun neñ guidoro si'c bixhojz nez loj Dios, ⁹ dxejc con daad bibee chuni'c jiu' neñ yudxan xten guidoro te guze'creni yaal si'cni najc costumbr xten rebixhojzga. Dxejc si'c gulereni Zacarías gunni. ¹⁰ Lal ni caguze'cni guxhyaal, suga' guiraa rebejn lo xle' guidoro, cabedx-canabreni lo Dios. ¹¹ Dxejcti baluiloj te xangl Dios lo Zacarías, suliini ladbee lo dxan cadro cayejc guxhyaal. ¹² Che bahuii Zacarías lo xangl Dios, di jien xhi gunni, lacti bidxebduxhni. ¹³ Sas xangl Dios räjp lojni:

—Na'c guidxejblu, Zacaríi, sa'csi Dios abiejn diajgni xtidxlu, luxh su' te xi'n chäälu, Elisabe't; cuälajluni Juan. ¹⁴ Sibalazduxhlu, siroob lastoolu; xhidajl bejn sibalajz sa'csi gaalni, ¹⁵ sa'csi benro gac xi'nlu nez loj Dios. Dini yä bin, nicla maxcaal. Sibäjz Sprit Dxan xten Dios neñ lastooni cheni gaallini. ¹⁶ Sujnni gusiechlajz xhidajl rexpejn Israel, guibi'reni lo Gueb Dios. ¹⁷ Juanre sinijdni loj Dad, sujni lagajc xhigab, sajpni lagajc yälrnibee ni gojp profe't Elías, te che jiejn diajgreni xtiidxni susiechlajz redad, susiäjlzareni diidx con rexi'nreni. Sigajcza rebejn ni di gusoob xtidx Dios sisieedreni gusoobreni xtidx Dios, te si'c jiädsucheeni lastoo rebejn te chalilajzreni xtidx Dad ni jiääd.

18 Gunabdiidx Zacaríi loj anglga, räjpni:

—¿Xho mood gacbeä guliilu? Sa'csi anacä bengol, sigajcza chälä.

19 Dxejcti räjp anglga lojni:

—Narä nacä Gabriel, runäuzuun lo Dios. Laani baxhalⁿi narä te guininää luj, jiädnää didxhueenre lojlu. **20** Luxh naj, sa'csi dilajzlu nilii xtidxä, sia'nlu gop, digacdiru guiniilu, cheni gaalli xi'nlu sinisaclu. Rextidxä sisiojb che guidzujⁿ dxej che riäjl gacni.

21 Lalni cayajc dee, cadxeloj rebejn ni suga' nez ro' yudxan cabäjzreni guirii Zacaríi sa'csi cayaclaani neñ yudxan. **22** Che birii Zacaríi, di niajcdiru niniini loj rebejn; dxejc gucbeereni yu' xhi cosro bahuiini neñ yudxan xten guidoo. Dxejc con seen guninäjni rebejng^a, sa'csi xheti xse'ni te niniini.

23 Che gulujx bejnniuzuun neñ guidoro, gubi'ni rolizni.

24 Che gudejd redxej dxejcti bazeñ nuu Elisabe't, chäälni, báz, gaii báii diruni nirii rolizni. Bejnni xhigab, räjpni: **25** “Si'c bejn Dad Dios narä naj, gucnäjni narä te diru bejn cuälaz narä sa'csi ruti xi'nä.”

Biädddeed te xangl Dios diidx lo Marii gaal Jesúś

26 Che gudejd xho'p báii, baxhal Dios xanglni Gabriel lo te guedx Galilee ni laa Nazare't, **27** te chahuiini te dxapxteeb ni laa Marii. Agojt xtiidxni te guchñaani te dade' ni laa José. Dade're najc xagdoo tórei David. **28** Biu' angre cadro sobga' dxape'ga, räjpni lojni:

—Xchan, dxa'p ni sanälajz Dios, ni agule Dios loj guiraa regunaa. Dios gacnäjlu. Abenle' Dioslu loj guiraa regunaa.

29 Luxh che bahuiini lo xangl Dios bidxelojni lo rextidxni, rujnni xhigab: “¿Xhicuent caniini si'c loä?” **30** Dxejc räjp xangl Dios lojni:

—Na'c guidxejblu, Marii; agule Dios luj. **31** Bacuadiajg diidx. Suulu báz, su' te xi'nlu. Che gaalni guirilajni Jesúś. **32** Laani sajcni te bejn ni sacduxh. Sirilajzani Xi'n Gueb Dios ni yu' xhaguibaro. Gueb Dios sujn gacni ɻeii sigajc ni gujc toxtadgoldooni David, **33** te tejpas guinibeeni loj rex'i'n Israel, luxh dipac xcälrnibeeni nitloj.

34 Dxejc gunabdiidx Marii lo xangl Dios, räjpni:

—¿Xho mood gac dee? Ni dxapxteeb narä, gajd narä gumbeä niguui.

35 Badzu' xangl Dios diidxre lojni, räjpni:

—Sprit Dxan xten Dios siääd lojlu, xcälrnibee Gueb Dios ni yu' xhaguibaa suhuajcwni luj si'c te za. Ni'cni báz ni gaal sajcni te bengol, sibälaj bejnni Xi'n Dios. **36** Näjza sa'lú Elisabe't su' te xi'nni luxh anajcni te bengool; ni'cni gunaa

nani najreni digacdi chu xi'nni agujc xho'p bääi nuuni bätz.
 37 Xheti te cos ni naganduxhtej nez loj Dios —räjp Xangl Dios.

38 Dxejcti räjp Marii:

—Narä nacä xmos Xtadnu Dios; mbaj, sugunnäj Dios narä si'ctisni gunii gueblu loä.

Dxejcti biunejz angl xten Dios lojni, sä'tini.

Bihuii Marii lo Elisabe't

39 Neñ redxejga, basquejn Marii sääni lo te guejdx ni tre' neñ redajn xten Judea. 40 Biu'ni rolijz Zacarii, guniini xtidxbree loj Elisabe't.

41 Che biejn diajg Elisabe't guniini, biniib xi'nni xque'ni, gudxaj Sprit Dyan xten Dios lastoo Elisabe't. 42 Dxejc dipduxh guniini räjpni:

—Abenle'ru Gueb Dios luj loj guiraa regunaa. Abenle'zani xi'nlu. 43 ¿Chu narä te siädhuii xnan Xtioozä narä? 44 Biejntis diagä xtiidxlu, bibalazgajc xi'nä, biniibni xque'ä. 45 Sibaa lajzlu, luj ni huililajz sisiojbpac nani gunii Xtadnu Dios.

46 Dxejc räjp Marii:

Xaimä rliä'p xpala'n Xtadnu Dios.

47 Rbalazduxhza lastoä xcuent Dios ni ruslaa narä lo dojl.

48 Sa'csi agule Dios narä,
 nacä te mos gunaa ni xhet sajcdi,
 luxh najli sinii rebejn näjza reni churu chu lo guedxliuj,
 chicbaani loj guiraa regunaa.

49 Sa'csi Gueb Dios ni rajp guiraa yälrnibee abejn xhidajl cosro
 loä,
 dxanduxh najc lajni.

50 Dini cuääz gulaslajzni guiraa rebejn ni riu xtiidxni, reni
 rajnni.

51 Xhidajl cosnagajn abejnni con lagajc naani,
 abatie'chni renani rustioob lastooreni rliä'p lagajc
 xpala'nreni.

52 Abasajbni reni rnibee,
 per rebejnadolajz bejnni gacreni beñro.

53 Bachajni xque' reni calaan,
 badeedni ganax cossa'c,
 niluxh badzu'ni rebejn ni yu' xhixtenreni xhet badeed dini
 lojreni.

54 Gucnäjni nación xten xpejñ Israel, ni najc xmos Dios.
 Di lajzni niä'l nulaslajznireni

55 sa'csi si'c bia'nni diidx con retoxtagoldoonu,
 sinuu gulazlajzni toAbram näjza rexagdooni par tejpas.

56 Dxejc bia'n Marii rolijz Elisabe't si'cti choñ bääi, dxejc
 gubisacni rolijzni.

Che gojl Juan ni rutiobnis

⁵⁷ Che baza' xpäi Elisabe't, dxejc gojl xpäzni te bäz nigu*iini*. ⁵⁸ Dxejc bidzujn rexpisiñni näjza resa'ni biädhuiireni guiro'preni che gucbeereni lacti hueen gujc Dios con laani. Bibalaznäjrenini. ⁵⁹ Che gudejd xhujn dxej, huinäreni bäze'ga chuni bee. Rlajz rebejn nirilaj bäze'ga si'c laa xtadni, Zacarii. ⁶⁰ Niluxh xnanni räjp:

—Na'c, gurilajpacni Juan.

—¿Xhicuent? —räjpreni—. Ruti xfamillu ni laa si'c.

⁶² Dxejcti gunabdiidxreni con seen lo xtad bäze'ga te gacbeereni xho rlajzni gurilaj bäze'ga. ⁶³ Xtadni gunab te la' guijtz, dxejc bacuaani: "Lajni najc Juan." Dxejc guiraareni bidxelojreni. ⁶⁴ Luxh lagajc dxejc gujc gunii Zacarii stehuält, dxejc guslojni calä'pni xpala'n Dios. ⁶⁵ Bidxeloduxh rexpisiñreni xhini'c gujc ro'c. Luxh bire'ch diidx xcuent recosre guideb neñ redajn xten Judea. ⁶⁶ Guiraa reni biejn diajg rediidxga gusloj cayujnreni xhigab, dxejc gunabdiidxreni loj sa'reni:

—¿Chuchani'c gac biuxe'ga?

Si'c guniireni sa'csi huenliisi abenle' Diosni.

Dij ni bil Zacarí

⁶⁷ Dxejcti biääd Sprit Dxan xten Dios neñ lastoo xtadni Zacaríi, gusloj caniini rediidx ni badeed Dios lojni, räjpni:

⁶⁸ Guiliä'pnu xpala'n Dios, Xtios rexpejñ Israel, sa'csi abiädhuiini loonu, ni najcnu rexpejñni, te siädguslaani nuurnu neñ dojl.

⁶⁹ Abaxhalni loonu te bejn ni rajp yälrusladuxh bejn neñ dojl. Najcni te rexagdoo toxmosni David.

⁷⁰ Lagajc si'cni badeed Dios gunii redade' ni bacuaa xtiidxni lo guijtz galoo:

⁷¹ Suslaani nuurnu loj reni rdxe'ch loonu, näjza ladznaa rebejn ni gulälaz nurnu.

⁷² Te gulaslajzni retoxtadgoldoonu, te soob diidx ni bia'nni con rebejngá.

⁷³ Scree bia'nni diidx con toxtadgoldoonu, Abram:

⁷⁴ Suslaani nuurnu ladznaa rebejn ni rdxe'ch loonu, te na'c guidxebnu chunu lojni gusoobnu xtiidxni,

⁷⁵ con yälhabañsa'c näjza yälguxhtis guiraa redxej ni guibajñnu.

⁷⁶ Luxh luj, bäze', sirilajlu dade' nani rnii xtidx Gueb Dios ni yu' xhaguibaa,

sa'csi sinijdlu lo Dad te gusucheelu rexnezyulajzni,

⁷⁷ te gunlu gacbee rexpejñni xho gac laani lo dojl, te gac guibicaj xtojleni.

⁷⁸ Sa'csi Dios sanälajz bejn,

näjza rulaslajzni bejn ni'cni xhaguibaali suxhal_{ni} xi'nni te jiädñäni te dxecooob,
 79 te gusanijni lo rebejn ni nabajn lo yälxcäy xten dojl,
 näjza rebejn ni nabajn lo xpalaal yälgujt,
 te guluiini xho sánu lo xnez yälrbecdxilajz.

80 Dxejc gunís biuxe'ga, guyuduxh xcäriejnni xcuent recos xten Dios. Gubaj_{ni} nez loj reyubijdz cheni bidzuj_{ni} dxej che baluilojni loj rexpejn Israel, che gusloj cagusule'ni xtidx Dios.

2

Che gojl Jesú斯 (Mt. 1:18-25)

1 Neñ redxejga, gunibee Augusto César xcaj laj rebejn guideb guedxliuj lo xquistzni. 2 Ni'c nacobgujc yälbigabre cheni najc Cirenio gobernadoor xten Siria. 3 Guiraa rebejn nanab chääreni lagajc lajdxreni te ro'c guigabreni. 4 Ni'cni bijii José guedx Nazare't Galilee, te huijni Judea, lo guedx Belén, cadre gojl toDavid, sa'csi najc José xagdoo toDavid. 5 Huinäni Marii, nani guchñaani, huijreni guedx Belén te ro'c guigabreni. Luxh nuu Marii bätz. 6 Lalsi yu'reni guedx Belén, bidzujn dxej ni gaal xi'n Marii. 7 Ro'c gojl xi'n galooni, dxejc batejbnini te xzuudni. Dxejc gudixhnini cadre rusälreni guijxh rajw reguidxaa sa'csi xhetiru yu' xcalareni jia'nreni.

Rexangl Dios näjza rebaxtoor

8 Gajxh guejdxgaa guyu' gaii baxtoor cayajpreni xhiilreni lo niaa guxhijn. 9 Chela baluiloj te xangl Dios, luxh bianij guideb gabireni con yälrdimbicha' xten Dios, dxejc bidxebduxhreni. 10 Sas anglga räjp lojreni:

—Na'c guidxejbtu, narä siädnää lojtu te didxsa'c ni suspalajz guiraa beñ guedxliuj. 11 Nadxej gojl neñ guejdx xten toDavid, tej ni guslaa bejn neñ dojl, laani najc Crist ni najc Dad. 12 Dee najc te seen lojtu, sidxältu bäge'ga nadejbni neñ te xzuudni, naga'ni cadre rusälreni guijxh rajw reguidxaa.

13 Lagajc dxejc guideb gabi anglga baluiloj naclejn xangl Dios, gulä'preni xpala'n Dios, räjpreni:

14 Collä'p xpala'n Dios ni yu' xhaguibaali.

Suchu yälrbecdxilajz lo reben guedxliuj ni balazlajzni.

15 Che gubi' rexangl Dios xhaguibaa, gusloj rebaxtoor canii loj sa'reni:

—Colcho' guedx Belén colchohuui ni guzajc ro'c ni gunii Xtađnu Dios loonu.

16 Rusquenduxhreni sääreni, dxejc bidxälreni Marii näjza José näjza bäge' ni naga' neñ cadre rusälreni guijxh rajw reguidxaa. 17 Cheni bahuiireni loj rebejn_{ga}, bijreni diidx xhi räjp rexangl Dios lojreni xcuent bäge'ga. 18 Niluxh guiraa reni

biejn diajg rediidxre bidxeloduxhreni xtidx rebaxtoorga. ¹⁹ Niluxh Marii gulucheeni guiraa rediidx ni biejn diajgni nen lastooni, rujntisni xhigab xcuent rediidxga. ²⁰ Dxejcti rebaxtoorga gubisacreni cayolreni, calä'pzareni xpala'n Dios xcuent guiraa rediidx ni biejn diajgreni näjza ni bahuiireni sa'csi guiraani gujc si'cni räjpreni lojreni.

Cheni huinäreni Jesús chuni bee

²¹ Che gudejd xhujn dxej, huinäreni bäze'ga chuni bee, dxejc gulälajrenini Jesús, lagajc laj ni räjp xangl Dios loj Marii guirlajni galooli guuni bázga.

²² Che basa' redxej ni gac naya te nan si'cni gunibee to-Moisés loj xquijtzni, huinäjreni bäze'ga guedx Jerusalén, nen guidoro gunabreni gacnäj Diosni par tejpas. ²³ Bejnreni scree sa'csi caj lo guijtz xten Dios: "Guiraa rexingangaloo xten bejn guilia'tu lo sa'reni te gunreni xtzunä", räjp Dios. ²⁴ Bidzujñreni ro'c ca'reni te gojn si'cni rnibee rexquijtz Dios: "Tio'p gugue' o tio'p palombätz."

²⁵ Neñ redxejga, neñ guedx Jerusalén rbäjz te dade' ni laa Simeón. Najcni te beñsacduxh, ranđduxhni Dios, cabäjzni jiääd te bejn ni guslaa rexpejñ Israel. Rbäjz Sprit Dxan xten Dios neñ lastoo Simeón. ²⁶ Sprit Dxan abejn gacbeeni dini guet ansde fiini loj Crist ni guxhal Dios. ²⁷ Dxejcti räjp Sprit Dxan xten Dios lojni chääni guidoro. Lañni yu'ni neñ guidoo, bidzujñ José con Marii, biädnäreni báz Jesús, te gunnäjreni Jesús nani rnibee xtidx Dios gunreni. ²⁸ Dxejc gudäätz Simeón bäze'ga, gusloj calä'pni xpala'n Dios, räjpni:

²⁹ Dad, asajc gusaanlu guetä con yälrbedxilajz,
sa'csi abasooblu nani bia'n diidx gunnäjlu xmoslu.

³⁰ Sa'csi abahuiloä nani siädguslaa nuurnu neñ dojl,
31 ni abasujlu nez loj guiraa rebeñ guedxliuj.

³² Laani najc bianij ni susanij loj rebejñ ni di gac xpejñ Israel, näjza nani gac xpala'n rexpejñlu guedx Israel, lajdxlu.

³³ Bidxeloj José näjza xnan Jesús rediidx ni canii Simeón xcuent bäze'ga. ³⁴ Dxejc benle' Simeón yejcreni, dxejc räjpni lo Marii xnan Jesús:

—Bahuui gan; bäze're biääd te loj rexpejñ Israel chu reni sibälaz xtiidxni, te chuza reni sililajz xtiidxni. Laani gacni te seen nani sibälaz bejn, ³⁵ te si'c jienloj xhi xhigab rujn cade tej rexpejñ Israel neñ lastooreni. Dxejcti par luj sajcnii asdoo chääätz te spaad lastoolu, sa'csi gac-huinduxh lastoolu.

³⁶ Suga'za te nane' ni laa Ana ro'c, rniini xtidx Dios xcuent recos ni churu gac. Najcni xindxap Fanuel, ni najc famil xten Aser. Anajcni bengolduxh. Bachñaani che najcni dxaphuin, luxh gajdzis ijz guläznäjni chäälni che bia'nni biuud. ³⁷ Najcni

te gunabiuud ni yu' tajbitajp ijz. Diruni guirii guidoro, ro'ctis yu'ni dxej, yääl te yu'tisni lo Dios con yälrucua'n näjza yälrbedx-rniab lo Dios. ³⁸ Che gubigni lojreni lagajc dxejc, badeedni xquixtios lo Dios sa'csi abidzujn tej ni guslaa rebejn lo dojl. Dxejc gusloj caniini diidx xcuent bäz Jesús loj guiraa renani cabäjz yälruslaa xten Jerusalén.

Che gubi'reni guedx Nazare't

³⁹ Che gulujx bejn xcuzajnni guiraa recos ni caj lo xquijtz Dios gunreni, gubisacreni Galilee, lo guedx Nazare't, la-jdxreni. ⁴⁰ Gunís biuxe'ga, guc nadaanni, guc nasiñruzani sa'csi cayacnäj Diosni.

Che biu'Jesús guidoro

⁴¹ Casob ijz rij rexcuzajn Jesús guedx Jerusalén te rinäreni te gojn xten lanij pascw. ⁴² Che basa' Jesús tzubitio'p ijz, huij guiraareni guedx Jerusalén si'c najc costumbr gac lanijga. ⁴³ Che gulujx lanijga, gubisacreni. Bia'n Jesús guedx Jerusalén, luxh nicla xnanni niclaza José direni niacbee bia'nni. ⁴⁴ Bejnreni xhigab pet siädsanäjni rebeñsa'ni. Si'c guzajreni tebdxej, dxejc gudiilrenini loj resa'reni, näjza loj reni rumbeereni, ⁴⁵ direni nidxälhi. Dxejc gubisacreni guedx Jerusalén te huitiilrenini ro'c.

⁴⁶ Choñ dxej gudiilrenini dxejc bidxälrenini neñ guidoro, sobga'ni nez galäii rebejn ni najn leii, cacuadiajgni xtiidxreni, cayujnzani yälgunabdiidx lojreni. ⁴⁷ Luxh guiraareni cacuadi-ajg xtiidxni, cadxeloduxhreni yälñajn xtenni, näjza rediidx ni cagudzu'ni lojreni. ⁴⁸ Che bahuii rexcuzajnni lojni, bidxelorenri. Dxejc räjp xnanni lojni:

—Xi'nä, ¿xhicuent bennäjlu nuurnu scree? Narä näjza xtradlu cayunduxhnu xhigab caguiilnu luj nezree, nezre'c.

⁴⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿Xhicuent caguiiltu narä? ¿La ditu gan riäjl gunä xtzun Xtradä, ä?

⁵⁰ Luxh laareni direni niacbee rediidx ni guniini lojreni.

⁵¹ Dxejcti gubinäjnireni guedx Nazare't, sanuuni rusobni xtiidxreni. Luxh Marii gulucheetisni guiraa recosre neñ lastooni. ⁵² Duurtis gunís Jesús, caroobruza xcälnajnni. Sanälajz Diosni, sanälajzza guiraa rebejnñni.

3

Yälrusule' Juan ni rutiobnis

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Neñ redxej cheni agujc tzuun ijz najc Tiberio César reii, Poncio Pila't najc gobernadoor xten Judea; Herodes najc

gobernadoor xten Galilee; Felipe, bejtz Herodes najc gobernadoor xten Iturea näjza Traconite; Lisanias najc gobernadoor xten Abilinia. ² Lagajc neñ redxejga Anás näjza Caifás najc rebixhojzro xten guidoro guedx Jerusalén. Neñ redxejga biääd xtidz Dios lo Juan, xi'n Zacarí cheni rbäjzní nez lo reyubijdz. ³ Ni'c cuanzaj Juan guideb nez reyuj xten gueu Jordán, ro'c basule'ni xcient yälrusiechlajz, yälrobnis ni nanab gunreni te gudzucaj Dios xtojlreni. ⁴ Si'cni caj lo xquijtz Isaías, dade' ni gunii xtidz Dios, cadro räjpni:

Riejn xse' te ni rbedxa' nez loj reyubijdz:

“Colyunsa'c xnezyuj Dad, colslii rexnezyulajzni.”

⁵ Guiraa cadro sojb gueed sidxe'ni,

guiraa relom sibicajreni,

guiraa renezyuj ni xhet naliidi, siliireni,

guiraa renezyudxuudx, sacsa'creni.

⁶ Dxejcti guiralii bejn suhuii loj nani guxhal Dios.

⁷ Che bahuui Juan siääd xhidualduxh bejn te guirobnisreni, räjpni lojreni:

—¡La'tu benguijdx ni najc si'c bälñialajz! ¿Chuni'c balijdxtu guxuñtu loj xcäldrxéch Dios ni siädgajxh, ä? ⁸ Colguchaa xmoodtu te si'c fii bejn guliini abasiechlajztu. Na'c cuentis rniiitu lagajc nen lastootu “Abram najc xtadnu”, sa'csi narä rnäi lojtu, sajc xca' Dios reguijre te con laareni guncheeni bejn gac rexagdoo to Abram. ⁹ Aguibyajg naga' cuä' xlobaa reyajg; ni'cni guiraa reyajg nani di ninexhsa'c xcaj lojni, sidinreni te checreni.

¹⁰ Dxejcti gunabdiidx rebejn lojni, räjpreni:

—¿Xhini'c nanab jiennu?

¹¹ Dxejc badzu' Juan diidxre räjpni:

—Ni rajp tio'p xhajbni, sugudeedni tejni lo bejn ni xhet rajpdi. Sigajcza gun reni rajp xhi gaurení, quisrenini loj ni xheti xhi gauni.

¹² Nämja gaii bejn nani rusquijx xcient reimpiest bidzujn lojni te guirobnisreni, dxejc gunabdiidxreni lo Juan räjpreni:

—Dad, mastri, ¿xhini'c nanab jiennu?

¹³ Räjp Juan lojreni:

—Na'c gusquijxtu bejn maazdi ni nungäj quiixreni.

¹⁴ Nämja gaii resoldaad gunabdiidx lojni räjpreni:

—¿Nurnu a'? ¿Xhini'c nanab jiennu?

Dxejc räjpni lojreni:

—Na'c guchejbtu bejn; na'c gäbtu chale'ctu xcälquij bejn ni xhet bejndi parsi guniidxreni meel lojtu; colbalaznäj nani rujntu gaan.

¹⁵ Cadxeloj rebejn, cayujnreni xhigabduxh, naareni, “pet Juan najc Crist ni jiääd.” ¹⁶ Dxejc badzu' Juan diidxre, räjpni loj guiraa rebejn:

—Guliipac rutiobnisä la'tu con nis, luxh siääd tej ni sajcrulä, nani nicla gac surloä, cuää xcura'chni. Laani sutiobnisni con Sprit Dxan xten Dios te cuääzni neñ lastootu näjza con guiboo, sa'csi rajpruni yälrnibee loä. ¹⁷ Aca'ni pal te gusiani triuu te cuääni triusa'c lo guijxh te cucheeni triuu neñ ngodx xtenni, dxejcti reguixhtriuuga suze'cnini lo bajl ni rejc par tejpas.

¹⁸ Rediidxre näjza xhidajl yälrlujdx gunii Juan te basule'ni redidxcoob loj rebejn. ¹⁹ Näjza lo Herodes ni najc gobernadoor basule' Juan diidx, gudilnäjnini sa'csi xhet laadi cayujnni, sa'csi rbäznäjni Herodías, chääl bejtzni Felipe, näjza xcient sgaii dojl ni bejnni. ²⁰ Di Herodes niu xtidx Juan, alga bejnni stee dojl, basälñi Juan neñ latzguiib.

Che gurobnis Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Che batiobnis Juan rebejn, näjza Jesús birobnis. Cheni cabedx-canabni lo Dios, bixal xhaguibaa, ²² dxejc biäjt Sprit Dxan xten Dios si'c te palom, bidzujnni cadro suga' Jesús. Dxejc xhaguibaali biejn xse' te ni räjp:

—Luj, najclu xi'nä ni sanälazä. Rbanälazduxhä luj.

Resa' Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Yu' Jesús galbitzuu ijz che gusloj cayujnniuzuun ni badeed Dios gunni. Rchalo rebejn najcni xi'n José, xi'n Elí. ²⁴ Elí gujc xi'n Matat. Matat gujc xi'n Leví. Leví gujc xi'n Melqui. Melqui gujc xi'n Jana. Jana gujc xi'n José. ²⁵ José gujc xi'n Matatías. Matatías gujc xi'n Amós. Amós gujc xi'n Nahum. Nahum gujc xi'n Esli. Esli gujc xi'n Nagai. ²⁶ Nagai gujc xi'n Maat. Maat gujc xi'n Matatías. Matatías gujc xi'n Semei. Semei gujc xi'n José. José gujc xi'n Judá. ²⁷ Judá gujc xi'n Joana. Joana gujc xi'n Resa. Resa gujc xi'n Zorobabel. Zorobabel gujc xi'n Salatiel. Salatiel gujc xi'n Neri. ²⁸ Neri gujc xi'n Melqui. Melqui gujc xi'n Adi. Adi gujc xi'n Cosam. Cosam gujc xi'n Elmodam. Elmodam gujc xi'n Er. ²⁹ Er gujc xi'n Josué. Josué gujc xi'n Eliezer. Eliezer gujc xi'n Jorim. Jorim gujc xi'n Matat. ³⁰ Matat gujc xi'n Leví. Leví gujc xi'n Simeón. Simeón gujc xi'n Judá. Judá gujc xi'n José. José gujc xi'n Jonán. Jonán gujc xi'n Eliaquim. ³¹ Eliaquim gujc xi'n Melea. Melea gujc xi'n Mainán. Mainán gujc xi'n Matata. Matata gujc xi'n Natán. ³² Natán gujc xi'n David. David gujc xi'n Isaí. Isaí gujc xi'n Obed. Obed gujc xi'n Booz. Booz gujc xi'n Salmón. Salmón

gujc xi'n Naasón. ³³ Naasón gujc xi'n Aminadab. Aminadab gujc xi'n Aram. Aram gujc xi'n Esrom. Esrom gujc xi'n Fares. Fares gujc xi'n Judá. ³⁴ Judá gujc xi'n Jacob. Jacob gujc xi'n Isaac. Isaac gujc xi'n Abraham. Abraham gujc xi'n Taré. Taré gujc xi'n Nacor. ³⁵ Nacor gujc xi'n Serug. Serug gujc xi'n Ragau. Ragau gujc xi'n Peleg. Peleg gujc xi'n Heber. Heber gujc xi'n Sala. ³⁶ Sala gujc xi'n Cainán. Cainán gujc xi'n Arfaxad. Arfaxad gujc xi'n Sem. Sem gujc xi'n Noé. Noé gujc xi'n Lamec. ³⁷ Lamec gujc xi'n Matusalén. Matusalén gujc xi'n Enoc. Enoc gujc xi'n Jared. Jared gujc xi'n Mahalaleel. Mahalaleel gujc xi'n Cainán. ³⁸ Cainán gujc xi'n Enós. Enós gujc xi'n Set. Set gujc xi'n Adán. Adán gujc xi'n Dios.

4

Che biricaj bendxab loj Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesú斯, sa'csi rbäjz Sprit Dyan xten Dios lastooni, biunejzni gueu Jordán, dxejc huinä Sprit Dyan xten Diosni lo reyubijdz. ² Ro'c bia'nni tiuu gubijdx, tiuu guxhijñ. Ro'c bidzujñ beñdxab ni rnibee te rlajzni gunni gusoob Jesú斯 xtiidxni. Luxh calaan Jesú斯, sa'csi gajdni gau guiraa neñ redxejga. ³ Dxejc räjp beñdxab lojni:

—Palga guliilu Xi'n Dioslu, gunibee gac reguijre yätixtil.

⁴ Badzu' Jesú斯 diidx lojni räjpni:

—Acaj loj reguijtz xcuent Dios: “Xhet ganaxdi yätixtil gun sajc guibajñ bejn, näjza guiraa diidx nani rnii Dios sujn guibajñ bejn.”

⁵ Dxejcti huinä beñdxab Jesú斯 jiaa yejc te dajn. Teratbäztis baluilojni guiraa reguedxro ni tre' lo guedxliuj. ⁶ Dxejc räjp beñdxab lojni:

—Narä sunidxä guiraa yälrnibee näjza reyälnasa'c ni yu' loj reguejdxga sa'csi xtenä guiraareni, luxh sajc gudedäni lo chutis ni rlazä. ⁷ Palga luj suzuxhijblu loä, guiliä'plu xpala'nä, guiraani sajc xtenlu.

⁸ Dxejc Jesú斯 badzu' diidx, räjpni lojni:

—Acaj loj xquijtz Dios: “Dad Xtiostislü ganlu, luxh lojtisni chulu gunlu dzuun.”

⁹ Dxejcti huinä beñdxabni lo guedx Jerusalén, huinänini jiaa yejc xques guidoro. Dxejc räjp beñdxab lojni:

—Palga guliilu najclu Xi'n Dios, gutiäjs lo yuj ¹⁰ sa'csi si'c caj loj rexquijtz Dios:

Suxhal Dios rexanglni te ga'preni luj,

¹¹ guiniaazreni luj didi jiajblu lo guij.

¹² Badzu' Jesú斯 diidx lojni, räjpni:

—Cajza lo rexquijtz Dios: “Na'c fallu Dad ni najc Xtioozlu.”

¹³ Che baluux bəñdxab rextiidxni, gubicajni lo Jesús sa'csi dini niujn gaan nusoob Jesús xtiidxni. Guläjzni guidzujn stee dxej te gusacsíruni Jesús.

Gusloj Jesús cayujn xtzuunni

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Dxejc gubi' Jesús lo rexyuj Galilee räjpni yälrnibee xten Sprit Dxan. Bire'ch diidx xcuentni guiraa neñ reguejdx ni tre' nejzga. ¹⁵ Ruluiini neñ reguidobäz luxh guiraa rebejn rliä'p xpala'nni.

Jesús guyu' guedx Nazare't

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Dxejcti huij Jesús guedx Nazare't cadro gulaani. Che gojl dxej ni rusilajz rexpejñ Israel, biu'ni nen guidobäz sigajc ni rujnpacni, dxejc huisuliini te bilni ¹⁷ reguijtz xten Dios. Badeedreni lojni guijtz ni bacuaa Isaías; cheni baxhalni guijtzga, bidxälni cadro rnii scree:

¹⁸ Sprit Dxan xten Dios sugaranj narä, sa'csi agule Dios narä te gusule'ä xtidxcoobni lo reben proob. Baxhalni narä te gusiacä lastoo renani di lastooreni cuedxi, te gusule'ä yälruslaa lo rebejn ni yu' lo dojl, te gusiacä baloj reben lotiä'p, te guslaä reben ni cadejd trabjw,

¹⁹ te gusule'ä abiu' ijzsa'c che rulaslajz Dios rebejn.

²⁰ Dxejc basäu Jesús reguijtzga, badeednini loj bejn ni cayacnäj neñ guidooga, dxejc gurejni. Sa'csi guiraa rebejn ni sobga' nen guidooga cahuidzu'tzreni lojni, ²¹ gusloj guniini, räjpni lojreni:

—Lagajc nadxej guzobj rediidx ni caj lo reguijtzre nez loj guraatu.

²² Guiraareni sarú guniireni xcuent Jesús, bedxeloduxhzareni redidxsaruduxh ni guniini lojreni. Gunabdiidxreni loj sa'reni, räjpreni:

—¿La et xi'ndi José dade're, ä?

²³ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Siniipactu rediidxre loä: “Doctoor, basiajc lagajc lui”; siniizatu loä: “Recos ni biejn diajgnu bejnlu nez guedx Caper-naum, lagajc recosga bejn nez ree cadro najc lajdxlu.”

²⁴ Dxejc huinuu xtiidxni, räjpni lojreni:

—Rniliäpac lojtu, nicla tej redade' ni rnii xtidx Dios, di reben lajdxreni jiu xtiidxni. ²⁵ Luxh rniliä lojtu, che gubajn Eliás lo guedxliuj, guyu' xhidajl gunabiud guedx Israel che di nisgujj niajb chon iyz garol, dxejc guyu' yälrianduxh guideb guejdxga. ²⁶ Luxh di Dios nuxhal Elías rolijz nicla tej regunabiud ni guläjz guedx Israel, alga baxhalnini lo benzijt, rolijz

te gunabiuud ni rbäjz Sarepta, gajxh guedx Sidón. ²⁷ Sigajcza che gubajñ Eliseo lo guedxliuj, guyu' xhidajl ben racxhuu ni ral tiejxhreni guedx Israel, luxh dini nusiajc nicla tejreni, alga basiajcni dade' ni laa Naamán, ni siääd te guedxijt ni laa Siria.

²⁸ Che biejn diajg reni sobga' neñ guidoo rextidx Jesús, bidxechduxhreni, ²⁹ huisuliireni, guläärenini neñ guejdxga. Dxejc huinärenini yejc dajn cadro tre' guejdxga cadro yu' te balaro, te ro'c rlajzreni nustejbrenini. ³⁰ Dxejc Jesús sigaj gudejdni galäiireni, sä'tini ste'ca lajt.

Gulää Jesús beñdxab lastoo te dade'

(Mr. 1:21-28)

³¹ Dxejc huij Jesús guedx Capernaum, te guejdx xten Galilee. Ro'c gusloj cagusule'ni diidx loj rebejñ che gojl dxej ni rusilajz rexpejñ Israel. ³² Bidxeloduxhreni xtiidxni sa'csi rusule'ni si'c te beñnajn, si'c te ni rnibee.

³³ Nen guidooga suga' te dade' ni rbäjz te beñdxab neñ lastooni. Guredxa'ni ³⁴räjpni:

—¡Aii! ¡Basaan nurnu! ¿Xhicuent riädchu'l loonu Jesús ni siääd Nasare't? ¿La siäädlu te gunitlojlu nuurnu, ä? Narä numbeälu, nanä najclu Xin Dxan Dios.

³⁵ Guditxa' Jesús lo beñdxabga, räjpni lojni:

—Basäu ro'lu, birii lastoo niguiire.

Dxejcti beñdxabre basäl niguiiga lo yuj nez loj guiraareni, dxejc biriini neñ lastoo dade'ga, per xhet bejndini dade'ga. ³⁶ Bidxeloduxh rebejngä, dxejc gusloj caniireni lo sa'reni, räjpreni:

—¿Xhi diidx najc redee? Bahuii xho rnibee dade're rebeñdxab con yälrnibee, luxh rusooob rebendxb xtiidxni, riireni lastoo bejn.

³⁷ Dxejc gusääb xtidx Jesús lo guiraa reguejdx ni tre' guideb gabi guejdxga.

Rusiajc Jesús xnan xueerg Pedr

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Birii Jesús guidobäz, huijni rolijz Simón. Dxejc naga' xnan sueerg Simón, cayacxhuuni, yu'ni xliaduxh. Sas gunabduxhreni lojni te gusiajcnni. ³⁹ Gubig Jesús loj nane'ga, guditxa'ni xliaaga, luxh lagajc orga biriini xliaa. Dxejc huistiegajcni, gusloj cayujnni mandaad, cahuiinireni.

Rusiajc Jesús xhidajly yälracxhuu

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Lal ni cayääz gubijdx, guiraa reni rajp benracxhuu ni rajc garen garen yälracxhuu biädnäreni rebejngä lo Jesús.

Dxejc laani batzuubni ɳaani yejc tejgareni, dxejc biajc rebenracxhuuga. ⁴¹ Loj rebenracxhuuga, yu'reni birii rebeñdxab neñ lastooreni, rbedxa'reni rájpreni:

—Luj najclu Xi'n Dios.

Luxh Jesús gudilnäjni rebeñdxab, dini nusaa niniireni sa'csi laareni najnreni najcni Crist ni cabätzreni.

Rusule' Jesús xtidx Dios

(*Mr. 1:35-39*)

⁴² Che bianij, biriini lo guejdx, huijni te lajt cadro rut rbäjzdi. Niluxh gudiil rebejnni, dxejc bidzujnreni cadro suga'ni. Rlajzreni nuscuääzrenini te di nuiini. ⁴³ Dxejc Jesús rájp lojreni:

—Nanab cha'a chasule'ä rextidx xcuent xcälrnibee Dios xhidajlruza guejdx, ni'cni baxhalpac Dios narä.

⁴⁴ Dxejc si'ctis cuanzaj Jesús basule'ni xtidx Dios neñ guiraa reguidobäz neñ reguejdx xten Galilee.

5

Che gunaazreni xhidajl bäl

(*Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20*)

¹ Cheni suga' Jesús ro' nis ni laa Genesare't, gubig xhidajl bejn lojni te jiejn diajgreni xtidx Dios. ² Dxejc bahuui Jesús tio'p barcw ni suga' ro'nisga, rud yu'di neñreni sa'csi rebejn ni rniaaz bäl abiriireni neñ rebarcw te caguibreni xquijxhreni ro'nisga. ³ Dxejc biu' Jesús neñ te barcw ni najc xten Simón, dxejc gunab Jesús chää barcwga lo nis te la', te guibicajni ro'yuj. Dxejc gurej Jesús neñ barcwga, ro'cli guslojni caguluiini rebejn. ⁴ Che gulujx xtiidxni, rájpni loj Simón:

—Huinä barcw cadro jiätru, colcuaa xquijxhtu lo nis te guiniaaztu bäl.

—Räjp Simón lojni:

—Mastr, guideb yääl biennuuzuun, luxh dinu niniaaz nicla tej bäl, niluxh ɳaj agunibeelu gusälsacnu guijxh lo nis.

⁶ Cheni basälreni xquijxhreni lo nis, gunaazreni xhidalduxh bäl, dxejc guslojli caräjs xquijxhreni. ⁷ Dxejc bejnreni seen loj resa'reni ni yu' neñ stee barcwga te jiädyacnäjreni. Bidzujntireni, bachajreni guiro'p barcw. Gudxaduxh rebarcw, ameer niääzreni neñ nis. ⁸ Che bahuui Simón Pedr recosre, bazuxhijbni nez loj Jesús, dxejc rájpni:

—Gubicaj loä Dad, sa'csi narä nacä te beñdojl.

⁹ Si'c gunii Simón sa'csi bidxejb laani näjza guiraa rebejn ni yunäjni sa'csi gunaazreni xhidalduxh bäl. ¹⁰ Näjza Jacoob näjza Juan, rex'i'n Zebedeo, ni runnäj Simón zuun, näjzareni bidxejbreni. Per Jesús rájp lo Simón:

—Na'c guidxejblu, ɳajli guisloj cueedxlu bejn lacuua ni guiniaazlu bäl.

¹¹ Dxejc, che bidzuñnäjreni rebarcw ro' nis, basa'nreni guiraa xhixtenreni, te sanajlreni Jesús.

Basiajc Jesús te bejn ni ral tiejxhni

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Cheni guyu' Jesús tej reguejdx, bidzujn te bejn lojni ni rajc lepra te yälguidxduxh ni ral tiejxhni. Che bahuiini loj Jesús, bazuxhijbní, basajbni lojni lo yuj, räjpni lojni:

—Dad, palga rlajzlu, sajc gusiajclu narä.

¹³ Dxejc batzuub Jesús ɳaani yejcni räjpni lojni:

—Rlazä jiajclu. Susiacälu.

Che guniini rediidxre, biacgajc beñ racxhuuga. ¹⁴ Dxejcti gunibee Jesús lojni rut lojdi gäbni xhi guzajcni. Räjpni lojni:

—Huijtis lo bixhojz te fiini lojlu, huisa'nza gojn xcuent ni biajclu si'cni rnibee xleii Moisés, te filoj rebejn abiajclu.

¹⁵ Luxh xpala'n Jesús sanuutis cayä'pruni, guixe-guixee care'ch diidx xcuentni. Rdojpza xhidalduxh bejn te gucuadajgreni xtidx Jesús näjza te gusiajcní yälracxhuu xtenreni. ¹⁶ Yu'za huält riunejz Jesús rijni relajt cadro ruti rebejn, te ro'c rbedx-rniabni lo Xtadni Dios.

Basiajc Jesús te bejn ni digacdi guiniib

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Te dxej lałni caguluiini rebejn, nejzga sobga' gaii farisee näjza gaii bejn ni ruluii leii garen-garen reguejdx, siäädreni guideb nez reguejdx xten Galilee, näjza región Judea, näjza guedx Jerusalén. Dxejc huenliisi rluiloj sugaränäj xcälrnibee Dios Jesús te rajc russiajcní rebejnracxhuu. ¹⁸ Dxejc bidzujn gaii dade' nuureni lo te lonbäz te bejn ni di gacdi guiniib, rlajzreni gusu'renini neñ yu' te quixhrenini nez loj Jesús. ¹⁹ Niluxh direni nidxäl canejz niu'reni sa'csi nadäduxh ro'c sa'csi tre' xhidajl rebejn. Dxejc huäpnäjrenini yejc yu'ga, badzucajreni gaii tej, dxejc basajbreni xloon beñracxhuuga yejcli yu'ga te gujc bidzujn ni nez loj Jesús. ²⁰ Che bahuii Jesús yälrlilajz xtenreni, räjpni loj beñracxhuuga:

—Dade', agubicaj xtojllu.

²¹ Dxejc rebejn ni ruluii leii näjza refarisee gusloj cayujnreni xhigab, naareni: “¿Chucha niguiire ni caniyajni Dios con rextiidxni? Ruti te bejn ni sajc gudzucaj xtojl rebejn, Diostis rudzucaj dojl.”

²² Dxejc gucbee Jesús xhi xhigab cayujnreni, ni'c räjpni lojreni:

—¿Xhicuent rujntu xhigab si'c neñ lastootu? ²³ ¿Xhini'c najc guyasiru guiniini: “Agubicaj rextojllu”, o guiniini: “Huistie, guzaj”, ä? ²⁴ Mbaj ɳaj, suluiä nez lojtu Xi'n Dios ni gujc Xi'n Niguii rajp yälrnibee, yälnadip lo guedxliujre te gudzucajni xtojl rebejn.

Dxejc räjpni lo bejnga ni digacdi guiniib:

—Lojlu rniä, jhuistie, guläs xloonlu, huij rolijzlu!

²⁵ Lagajc dxejc nez lojreni huistiegajc bejn ni digacdi guiniib, guläsni xloonni cadro naga'ni, dxejc siini rolijzni, calä'pni xpala'n Dios.

²⁶ Guiraareni rdxeloduxhreni recosga, dxejc guslojreni calä'preni xpala'n Dios, rdxejblireni räjpreni:

—Abihuiinu cosro, cos ni guidxeloj bejn nadxej.

Rbejdx Jesú斯 Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Che gudejd gulujx recosre, birii Jesú斯 ro'c. Dxejc bahuiini lo te bejn ni rusquijx xcient impuest, nani laa Leví. Sobga'ni lo te mex cadro rusquijxni impuest; ro'c bahuii Jesú斯 lojni. Räjp Jesú斯 lojni:

—Gudanajl narä.

²⁸ Dxejc huisu Leví, basa'nni guiraa recosga, dxejc sanajlni Jesú斯.

²⁹ Dxejc bejn Leví te lanij rolijzni par Jesú斯. Biääd xhidajl bejn ni rusquijx xcient impuest näjza sgaii bejn; sobganäjnireni lo mex. ³⁰ Dxejcti refarisee näjza rebejn ni ruluii leii guslojreni cayeinäjreni rexpejnpac Jesú斯, räjpreni:

—¿Xhicuent raunäjtu, ränäjtu rebejn ni rusquijx impuest näjza rebendoj, ä?

³¹ Dxejc badzu' Jesú斯 diidxre, räjpni lojreni:

—Rebejn ni nadaan di guiquiin te doctoor, ganaxtis rebejn nani racxhuu rquiinreni te doctoor. ³² Dina niätedtxä rebença'c, narä biätedtxä rebendoj te gusiechlajzreni.

Gunabdiidxreni loj Jesú斯 xcient yälrucua'n

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Dxejc gunabdiidx rebejnga loj Jesú斯, räjpreni:

—¿Xhicuent lacti rucua'n rexpejn Juan näjza rexpen refarisee, lacti rbedx-rniabreni loj Dios; niluxh rexpejnpaalu alga rajwreni, rä'reni?

³⁴ Badzu' Jesú斯 diidxre lojreni, räjpni:

—¿La sajc gucua'n rebejn ni yu' lo te sa' lalni yunäjreni bi'n, ä? ³⁵ Niluxh sidzujn dxej cheni sibicaj bi'n lojreni, dxejc sii sucua'nreni.

³⁶ Guniiza Jesú斯 cuentre lojreni, räjpni:

—Rut rucuaadi te remiend ladcoob loj te ladyujxh, sa'csi che rxu'n ladcoob rutiäjzni ladyujxhga, dxejc xhiroobruni guiräjs, luxh diza ladcoob guchaag lo ladyujxh. ³⁷ Di gacdi gusälni bincoob nen te guidbiejw sa'csi bincoobga su-tiäsy'a'ni guidbiejwga dxejc sixe' binga, sixijnza guidbiejwga. ³⁸ Ni'cni nanab gusälni bincoob nen guidcoob si'c sigucheeza guiro'preni. ³⁹ Luxh nicla tej bejn ni agu' bin ni yu' agujc

xchej rlajz yä bincoob, sa'csi säjbni: “Bin ni yu' agujc xchej najc huenru.”

6

*Rutie' rexpejn Jesúsu triuu dxej nani rusilajzreni
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)*

¹ Te dxej ni rusilajz rexpejn Israel sasaj Jesúsu näjza rexpejn pacni nez loj reyuj cadre naga' triuu. Dxejc, sa'csi calaan-reni gusloj caläädxreni doj lo triuu te cayajwrenini. ² Dxejc gunabdiidx gaii refarisee ni najc benguidoo, räjpreni lojreni:

—¿Xhicuent rujntuuzuun ni di nungäjl guntu che rajl dxej ni rusilajznu?

³ Dxejc räjp Jesúsu lojreni:

—¿La gajdtu gol loj reguijtz xhi bejn toDavid cheni calannäjni rebejn nani sanäni, ä? ⁴ Biu'ni neñ xquidoo Dios, gudajwni yätxtiil nani di nungäjl gau bejn sa'csi xtebtis rebixhojz rajc rajwni, luxh badeedni yätxtiilga gudajw resa'ni.

⁵ Räjpza Jesúsu lojreni:

—Sigajcza narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, rnibeä dxej ni rusilajztu.

*Niguii ni nabijdz ḥnaani
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)*

⁶ Che gojl stee dxej ni rusilajz rexpejn Israel, biu'ni neñ te guidobäz, dxejc guslojni caguluiini rebejn. Lagajc ro'c sobga' te dade' ni nabijdz ḥnaani ladbee. ⁷ Dxejc remastr xten leii näjza refarisee cagula'tzreni te don la susiajcni bejngä dxej ni rusilajzreni, sa'csi caguiilreni xho gucuaquijreni Jesúsu. ⁸ Niluxh laani najnni xhi xhigab cayujnreni, dxejc guniini lo dade' ni nabijdz ḥnaani, räjpni:

—¡Huisulii! ¡Gudaa nez galäiire!

Dxejc huisulii bejngä, gubigni lojni. ⁹ Dxejc räjp Jesúsu lojreni:

—Rlazä guiniabdidxä lojtu dee: ¿Xhini'c najc huen gunni che rajl dxej ni rusilajznu? ¿La te dzunsa'c o la te dzunguijdx? ¿La gacnäjni bejn laa xcälnabajñni o la gudzucajnu yälnabajñni, ä?

¹⁰ Che gulujx bahuii Jesúsu loj guiraa rebejn ni tre' guideb gabini, räjpni loj bejn ni nabijdz ḥnaani:

—¡Baslii ḥnaalu!

Dxejc bejnni si'c, luxh biacgajc ḥnaani. ¹¹ Dxejc bidxech-duxh rebejn ni tre' ro'c, gusloj canabdiidxreni lo sa'reni xhi gunnäjreni Jesúsu.

*Gule Jesúsu guitzubitio'p rexpejn pacni
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

¹² Neñ redxejga, huij Jesús loj te dajn te huininäjni Xtadni Dios. Ro'c gudejdni yääl cabedx-canabni lo Dios. ¹³ Che bianij lo yuj, gurejdxni rexpejñni. Ro'c guleni tzubitio'preni te gacreni xpejñpacni. Gulälajnireni reapost. ¹⁴ Renani guleni najc Simón ni gulälajni Pedr; Andrés, bejtz Simón; Jacoob; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Jacoob xi'n Alfeo; Simón ni nagab loj rexpen cananista; ¹⁶ Judas, bejtz Jacoob; näjza Judas Iscariote ni guto' Jesús loj rebixhojz.

Ruluii Jesús xhidajl bejn

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Che biätnäj Jesúsreni yejc dajnga, guzudxirení yejc te danbäz sa'csi suga' xhidajl bejn ro'c. Siäädreni guiraa nez reguedx Judea, näjza guedx Jerusalén näjza reguejdx ni tre' gajxh nisdoo Tiro con Sidón. Rebejñga bidzujñreni te gu-cuadijgreni xtidx Jesús, te gusiajczanirení xcälracxhuurení. ¹⁸ Guiraa ni rdejdza trabajw yu' bendxbab neñ lastoorení näjza reni'c biajc. ¹⁹ Guiraa rebejñ rlajz caan Jesús, sa'csi rusiajcní guiraarení con xcälrnibeeni.

Balijdx Jesús rebejn

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Dxejc bahuuii Jesús loj rexpejñpacni räjpni lojreni:

—Chicbaatu, bejn nani xheti xhixtentu, sa'csi xtentu najc cadre rnibee Dios xhaguibaa.

²¹ 'Chicbaatu, bejn nani calaan ɳaj, sa'csi suniidx Dios lojtu nani rniabtu.

'Chicbaatu, bejn nani roon ɳaj sa'csi susiäjl Dios lajztu dxejcru suxhijztu.

²² 'Chicbaatu, bejn nani rdxechlajz bejn lojtu, rbääreni la'tu te laad, rniyajreni la'tu, luxh rbälazreni lajtu si'c te cos guijdx sa'csi rililajztu xtidx Xi'n Dios ni gujc Niguii. ²³ Colguibalajz neñ redxejga, na'c gac-huin lastootu sa'csi sunidxduxh Dios xhi xtentu xhaguibaa. Sigajcza basacsí retoxtadgolodooreni rebejñ nani gunii xtidx Dios galoo.

²⁴ 'Probe'zatu, la'tu beñrajp, sa'csi agojptu xcälñasa'ctu, xcälrbalajztu lo guedxliujre.

²⁵ 'Probe'tu nani rajp guiraloj xhixtentu ɳaj, sa'csi sidejdtu yälrliaan.

'Proobzatu ni ruxhijztu ɳaj, sa'csi sonduxhtu sidejdtu yälhuinduxh, yälnalas.

²⁶ 'Probe'tu palga rliä'p rebejñ xpala'ntu ɳaj, sa'csi si'c bejn retoxtadgolodooreni rebejñ ni gunii didx-xhii lacuaa niniireni xtiidxpac Dios.

Chanälajzni rebejn nani rdxe'ch lojni

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Räjpzani:

—La'tu ni cacuadiahjtu rextidxä rniä diidxre lojtu: colchanälajz rebejn ni rdxe'ch lojtu, colyujn dzunsa'c loj rebejn ni rdxechlajz lojtu. ²⁸ Benle' yejc rebejn ni rgube la'tu. Gunab lo Dios xcient rebejn ni rcuaquij la'tu. ²⁹ Palga yu' chu rlajz quiin te laad lojlu, badeedza stelaad quiinni. Palga yu' chu gudzucaj xhablojiaalu, badeedza näj xcamangwlu xca'ni. ³⁰ Xhitis ni guiniabreni lojlu, badeedni; ni gudzucaj te xhi xtenlu lojlu, na'c guiniabsacluni lojni. ³¹ Sigajc ni rlajzlu gunnäj bejn la'tu, si'cza la'tu colyennäj bejn.

³² 'Palga la'tu sanälajztistu rebejn nani sanälajz la'tu, xlia'sini, sa'csi sigajcza rujn rebendojl. ³³ Palga guntu hueen lojtis rebejn ni rujn hueen lojtu, xhet laadi cayujntu, sa'csi sigajcza rujn rebejn ni nabajn neñ dojl. ³⁴ Palga gudedlaatu lojtis reni rujntu xhigab gunidxsacni lojtu, ¿xhi cos hueen rchalotu rujntu? Ni rebendojl rudedlaazareni loj rebejn ni najnreni siguixsac ni nasääbreni. ³⁵ La'tu, nanab chanälajztu rebejn ni rdxe'ch lojtu, guntu hueen lojreni, gudedlaatu loj rebejn, na'c gunlojtu xcasactu recos ni rudedlaatu, te si'c guroob gac nani guzalajz Dios lojtu; te si'c gactu xi'n Gueb Dios ni nabajn xhaguibaa. Sa'csi si'cza najc Dios huenduxh loj reni di gudeed xquixtios lojni, näjza loj rebendojl. ³⁶ Colgulaslajz resa'tu si'c rulaslajz Xtadnu Dios guiraa rebejn.

Colgulaslajz sa'tu

(Mt. 7:1-5)

37 Räjpzani:

—Na'c guntu yälguhtis nani rujn bejn, naatu xhet laadi rujnni; te na'cza gun Dios yälguhtis rextojltu. Na'c gucuaquijtu bejn te sigajcza di Dios gucuaquij la'tu. Colgusiäjl-lajz dojl ni rujn sa'tu, te si'cza gusiäjl-lajz Dios rextojltu. ³⁸ Colgudeed loj bejn ni rquiinreni te si'cza guzalajz Dios ni rquiintu. Suniidxreni xca'tu te mediid guidxadoo, sibetijp ni yu' nenni, cupe'tlini gusälreni neñ xpolstu. Dios suniidx lojtu lagajc con mediid ni rudeedtu loj rebejn.

39 Guniiza Jesús stee cuent räjpmi:

—¿La sajc guluii te ben lotiä'p nez yuj lo stee ben lotiä'p, ä? ¿La di guiro'preni guitejb neñ te gueed, ä? ⁴⁰ Te bejn ni casieed di gacdi guisieedruni loj ni najn xmastrni. Te bejn, che agulujx bisieedni, sajcni si'cni najc mastr xtelli.

⁴¹ ¿Xhicuent cahuiilu guixhe' ni yu' baloj bejtzlu, luxh dilu fii yagro ni yu' balojlu? ⁴² O, ¿xho mood gäblu lo bejtzlu: "Guidon cuää guixhe' ni yu' balojlu"; luxh dilu gacbee yu' te yagro balojlu, ä? ¡Benguijdx! Guläxgaa yagro ni yu' balojlu, dxejc sajc fisa'clu te cuäälu guixhbäz ni yu' baloj bejtzlu.

*Ninexhsa'c ni rcaj loj te yajg sujn gumbeeni yajg
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)*

⁴³ Räjpzani:

—Xheti te yagsa'c ni rudeed ninejxh ni xhet sajcdi, xhetiza te yajg ni xhet sajcdi ni rudeed ninexhsa'c. ⁴⁴ Sa'csi tebgaj reyajg ruseñlojni xhi yajgni xcuent ninejxh ni rcaj lojni. Di bejn gutie' iigw lo reyaguejch, diza bejn gutiu' uub lo te yag balagrejn. ⁴⁵ Rebeñsa'c rnii didksa'c, sa'csi xhigabsa'c yu' neñ lastooni. Niluxh rebenguijdx rnii ganax didxguijdx sa'csi xhigabguijdx yu' neñ lastooni, sa'csi ro'ni rnii nani yu' neñ lastooni.

*Tio'p bejn ni benchee tio'p yu'
(Mt. 7:24-27)*

⁴⁶ Räjpzani:

—¿Xhicuent rniitu loä: “Dad, Dad,” luxh ditu gun nani rniä guntu? ⁴⁷ Guiniä lojtu chuni'c najc si'c bejn ni riääd loä, rucuadiagjni xtidxä luxh rusobnxi xtidxä. ⁴⁸ Najcni si'c te bejn ni benchee roliznxi, ganid gudäänni jiät, dxejcti bejnni cimient yejc te guilaj. Cheni biäjt nisro ro' gueuu, bidijn nisro cuä' yu'ga, luxh nicla nusniibnini, sa'csi yu'ga sobgadzu'tz yejc te guilaj. ⁴⁹ Niluxh reni rucuadiagj xtidxä, dxejc direni guzoob xtidxä, najcreni si'c te bejn ni bejn xyu'ni loj yujxh, dini niujn cimient xten yu'ga. Dxejcni biäjt nisro, bidijnni cuä' yu'ga, dxejc li gurebä'n yu'ga, gunitlojtini.

7

*Basiajc Jesúsc xmos te ben roman ni rnibee
(Mt. 8:5-13)*

¹ Che gulujx gunii Jesúsc loj rebejn, huijni te guejdx ni laa Capernaum. ² Ro'c yu' te ben roman ni rnibee, yu' te mos lojni, luxh sanälazduxhni mosga. Cayacxhuduxh mosga, ameerli guetni. ³ Che biejn diajg capitán cagusä'treni Jesúsc, baxhalgajcni gaii bengool lo rexpejñ Israel te chagajnreni Jesúsc jiäädni te gusiajcni xmos dade'ga. ⁴ Che gubigreni loj Jesúsc, gusloj gunabduxhreni lojni, räjpreni lojni:

—Dade're najc beñsa'c, nungäjl gacnäjluni ⁵ sa'csi sanälajzni lajdx rexpejñ Israel, luxh lagajc laani gunibee guc-chee xquidobäznu.

⁶ Dxejcti huinä Jesúscreni. Cheni siäddzungajxhreni royu', baxhal capitánga gaii xamiigwni, gäbreni loj Jesúsc:

—Si'c naj capitán: “Di rlazä gutalä xtzunlu. ¿Chu narä te jiu'lü rolizä? Xhet sacädi. ⁷ Ni'c dina niapä baloor te lagajc narä niädganä guejblu, sa'csi rajplu yälrnibeduxh niluxh narä rut nacädi. Ni'cni gunibeetis jiajc xmosä, luxh laani siacgajcni. ⁸ Sa'csi narä nacä xmos rebejn ni rnibee, luxh

rniбеäza loj resoldaad. Che gäpä lo tejni: Huij rec, rijni; che gäpä loj steeni: Gudaa ree, riäädni; che gäpä loj xmosä: Bejn dee, rungajcnini."

⁹ Che biejn diajg Jesús rediidxre, bidxeloduxhni, gubiréni loj rebejn ni siädnajlni, räjpni lojreni:

—Rniliäpac lojtu, nicla lo rexpejñ Israel gadna guidxälä te bejn ni rililajzduxh si'c ni rililajz capitánre.

¹⁰ Che gubi' rebejn ni huij loj Jesús rolijz capitán, bahuiireni abiajc xmosni.

Baspansac Jesús xi'n te gunabiuud

¹¹ Neñ redxejga, huij Jesús te guejdx ni laa Naín. Huinäni rexpejnpacni näjza xhidajl bejn ni sanajlni. ¹² Che bidzujñni gajxh ro' guejdxga, bahuiini sacua'tzreni te bengut, te bi'n ni najc xtebtis xi'n te gunabiuud. Xhidalduxh bejn sacua'tzni. ¹³ Che bahuii Jesús loj gunabiuudga, biani nane'ga, räjpni lojni:

—¡Na'c roonlu!

¹⁴ Dxejc gubig Jesús lo rebejn ni sanä bengutga, dxejc guzudxi reni nuu bengutga. Dxejc räjp Jesús loj bengutga:

—¡Bi'n!, narä rniä lojlu; ¡Huistie!

¹⁵ Dxejc huistie bengutga, sobga'ni guslojni caniini. Dxejc badeed Jesúsni lo xnanni. ¹⁶ Che bahuiireni xhini'c gujc, bidxejbreni, bidxeloduxhreni, guslojreni calä'preni xpala'n Dios, räjpreni:

—Te niguisacduxh ni rnii xtidx Dios abidzujñ nez loonu.

Caniizareni:

—Lagajc Guejb Dios abiädhuii rexpejñni.

¹⁷ Dxejc bire'ch diidx xcuent Jesús guideb nez reguedx Judea näjza guiraa reguejdx ni tre' nejzga.

Xpejn Juan ni rutiobnis huinabdiidx loj Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Rexpejñpac Juan ni rutiobnis bij rediidxga lojni che yu'ni latzguiib. ¹⁹ Dxejc baxhalñni gaiireni lo Jesús te sanabdiidxreni: “¿La gulipac najclu Crist ni jiääd o sibäjznu chu stee bejn, ä?” ²⁰ Dxejcti gubig rexpejñ Juan loj Jesús, räjpreni:

—Juan ni rutiobnis baxhal nuurnu te guiniabdiidxnu lojlu: “¿La luj najc Crist ni jiääd o la sibäjznu chu stee bejn?”

²¹ Lagajc dxejc che bidzujñreni, basiajc Jesús xhidajl bejn ni rajc garen-garen yälgujdx, ni yu'za rebençdxab lastooreni, basiajczani baloj ni di fii. ²² Dxejcti badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Colchaye'tz lo Juan guiraa ni abahuiitu näjza ni abiejn diajgtu. Colye'tz lojni: “Relotiä'p ruhuisac; rebençcoj rsiasa'c; reben ni ral guejdx tiejhni, abiajc tiejhni; rediagcua't rien-sac diajgreni; rebengut, agubañsacreni; luxh loj rebençproob

nani cabäjz xcälracnäj Dios riejn diajgreni rsiule' xtidx Dios xcient xho laa bejn lo dojl. ²³ Chicbaa nani rumbee narä, nani di cuälaz narä."

²⁴ Cheni sii rexpejn Juan, gusloj Jesús caniini xcient Juan loj rebejn, räjpni:

—¿Chuni'c huihuiitu nez lo reyubijdz? ¿La te nijt ni rusniib bej, ä? ²⁵ ¿Xhini'c huihuiitu? ¿Te bejn ni sucheduxh, ä? La'tu najntu rebejn ni sucheduxh näjza reni nabansa'c, roliz rereii yu'reni. ²⁶ ¿Chuxhni'c biriitu huihuiitu? ¿Te niguii ni rnii xtidx Dios, ä? O'n, rniliä lojtu, luxh te ni sacduxhru loj guiraa reniguii ni rnii xtidx Dios. ²⁷ Juan najc niguii ni ruzä't rexquijtz Dios cadro caj scree:

Narä guxhalä te niguii nani guinii xtidxä, te nidni lojlu, te laani guzucheeni xnezyujlu nez lojlu.

²⁸ Rniliäpac, loj guiraa rexingaan regunaa, nicla tejni gajd guiricaj ni najc te beñsacduxhru nez loj Dios si'c najc Juan ni rutiobnis. Niluxh nani guxiiru sajc lo xcälrnibee Dios ni jiääd, sajcruni loj Juan.

²⁹ Che biejn diajg rebejn näjza reni rusquijx impuest rextidxni xcient Juan, gucbeereri rujn Dios yälguxhtissa'c, sa'csi abatiobnis Juanreni. ³⁰ Niluxh refarisee näjza rebejn ni rului leii gulälazreni nani niujn Dios par laareni, sa'csi direni nicäjb nutiobnis Juanreni. ³¹ Räjpza Jesús lojreni:

—¿Xhocha guiniä najc rebejn nani tre' n̄aj? ³² Najcreni si'c rebiuxbäz nani rguijt nez lo guii cadro rdo', rbedxa'reni loj sa'reni, rnireni: "Bielnu te bizej te guya'tu, niluxh ditu nuya'. Bielzanu te dij ni nabaduxh dxejcti dizatu nioon." ³³ Sa'csi che biääd Juan, dini niauxha't, dizani niä' bin, luxh räjptu: "Yu' beñdxab lastooni." ³⁴ Dxejcti biälä narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, rauä, rä'ä. Dxejc räjptu: "Bahuilaare, dade're rauxha't, rä'zani, najcni xamiigw rebendojл näjza rebejn ni rusquijx reimpuest xten gubier." ³⁵ Ni'cni xcälñajn Dios huenliisirienloj loj dzuun ni rujn rebejn ni najn.

Jesús huij rolizj Simón ni najc farisee

³⁶ Dxejc tej refarisee gunii loj Jesús, räjpni:

—Jiäädlu rolizä te guidaunu.

Dxejc huij Jesús rolizjni, ro'c gurejni lo mex. ³⁷ Rbäjz te gunagubejxh lo guejdxga. Che biejn diajgni satajw Jesús roliz fariseega, bidzuñänäjni te bo't guidxa se't nejxh, luxh bo'tga najc si'c onix, botsa'cni. ³⁸ Che biu' gunaaga, bidzuñnni lo ni' Jesús, guslojni cayoonni. Con nisbee caguiibni ni' Jesús, dxejc caguspíjdzni ni'ni con xquidxejcni. Dxejc bachagro'ni ni'ni bazaazani setnejxhga ni' Jesús. ³⁹ Che bahuii farisee ni gurejdx Jesús rolizjni, recosre, bejnni xhigab: "Palga gulii najc niguiire Xi'n Dios, sacbeeni chu najc näjza xho najc

gunaare ni cagajn ni'ni, sacbeezani najcni te gunadolduxh."

⁴⁰ Dxejc gunii Jesús loj fariseega, räjpni:

—Simón, yu' xhi rlazä guiniä lojlu.

Dxejc räjp fariseega lojni:

—Guniini, Dad mastr.

⁴¹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Tio'p bejn nazääb meel lo te bejn ni rudedlaa meel. Tej reni nazääb si'cti gaiigayuu meel. Steeni nazääb si'cti tiubitzuu meel. ⁴² Cheni di niajcdi niguijxreni xti'nreni, basiäl lajzni xti'n guiro'preni. Naj gunii loä, ¿chu tejreni sianälajzru dade'ga, ä?

⁴³ Badzu' Simón diidxre lojni, räjpni:

—Rchaloä bejn ni nazääbru lojni.

Dxejc räjp Jesús:

—Laaca rniilu.

⁴⁴ Dxejc gubiré Jesús, bahuiini loj gunaaga. Dxejc räjpni loj Simón:

—¡Bahuui loj gunaare! Che biu'ä rolizlu, dilu nuniidx nis te nidiib ni'ä. Per gunaare gudibñäjni ni'ä nisbee ni birii balojni, dxejc baspijdzni ni'ä con xquidxejcni. ⁴⁵ Dilu nuchagro' narä, luxh laani cheli biu'ä ree, gajdni cuääz guchagro'ni ni'ä. ⁴⁶ Dilu nusääl se't yecä, niluxh laani basälñi se't ni rlianexhduxh ni'ä. ⁴⁷ Ni'cni rniä lojlu, dojl xten gunaare, luxh xhidalduxh najcreni, abadzucaj Dios redojlga sa'csi huenliisi sanälajzni Dios. Luxh rebejn ni rudzucaj Dios guxii xtojłreni, guxiiza sanälajzreni Dios.

⁴⁸ Dxejcti räjpni loj gunaaga:

—Agubicaj rextojllu.

⁴⁹ Dxejc rebejn ni sobga' lo mex con laani, che biejn diaj-greni rediidxre, gusloj canii lo sa'reni, räjpreni:

—¿Chuchani'c najc niguiire, ni'cni rudzucajlini xtojł bejn, ä?

⁵⁰ Räjp Jesús loj gunaaga:

—Agulaalu lo xtojllu sa'csi ahuililajzlu; huij ɳaj, bascuedxi lajzlu.

8

Regunaa ni gucnäj Jesús

¹ Dxejcti gusloj huij Jesús guiraa reguejdx näjza rerench, cagusule'ni xtidx Dios, caguluiini xcient xcälrnibee Dios loj rebejn. Sanäni rexpejñpacni ² näjza gaii gunaa ni abasiajcni, agulääni rebendxbab lastooreni, näjza basiajcni xcälguijdxreni. Tejni laa Marii ni laaza Magdalen, ni gulää Jesús gajdz bendxbab neñ lastooni. ³ Stee gunaa laa Xuan, ni najc chääl Chuza, ni ruhuii xhixten Herodes. Stee gunaa laa Susan.

Guyu'za sgaii gunaa. Guiraa reni'c rudeed lagajc xhixtenreni te rio' recos ni rquiinreni.

Xcuent bejn ni rbe'c binij

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Dxejcti bire' xhidajl bejn lojni ni birii xhidajl reguejdx. Lojreni gunii Jesús con te cuent ni ruluii, räjpni:

⁵ —Birii te bejn sale'c binij. Cheni cabe'cni binij, yu' binij ni bitejb cuä' nezyuj. Che sadejd rebejn baläjreni yejc binijga, biäädza remane' ni rutajt xhaguibaa, gudajwrenini. ⁶ Yu'za lajt bitejb binijga neñ reguij cadro xheti xhidajl yuj. Che gulejn binijga, gubidzgajcni sa'csi xheti xcojp ro'c. ⁷ Yu'za lajt bitejbni nez neñ reyaguejch. Che gulejnni, di reyaguejch nusaan niroob gäjlga. ⁸ Yu'za lajt bitejb binijga lo yusa'c, ro'c gucduxhni. Cheni guroobni, yu' binijga gujc te gayuu xob lojteja binij ni gule'c dade'ga.

Che gulujx guniini scree, dxejc guniini dip räjpni:

—Palga sajc gucuadiajgtu rediidxga, colcuadiagsa'cni.

Xhicuent gunii Jesús recuent

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Dxejcti gunabdiidx rexpejnpacni lojni räjpreni:

—¿Xhi säloj cuentre?

¹⁰ Dxejc räjpni lojreni:

—Lojtu ni najc rexpejñä suniidx Dios yälnajn te gacbeetu reyälxhiga'tz xten xcälrnibeeni. Loj chutis stee bejn, siniä recuent lojreni te mase cadxelojreni, direni fisa'c, luxh mase cacuadiajgreni, direni gacbesa'c.

Rusule' Jesús xcuent ni rbe'c binij

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Räjpzani:

—Scree säloj cuentre, rebinij najc si'c xtidx Dios. ¹² Binij ni biajb lo nezyuj najc si'c rebejn ni rucuadiajg xtidx Dios. Dxejc riääd bendxbab, riäddzucajni rediidxga lastooreni te na'c chalilajzreni xtidx Dios, te na'cza laareni lo dojl. ¹³ Binij ni biajb neñ reguij najc si'c rebejn ni rucuadiajg xtidx Dios, rbaalajzreni; per sa'csi xheti xlobaareni, näljaznu, direni gandzu'tz xtidx Dios, rililajzreni te bo'c, per che rsacsí rebejnreni, rbälazreni xtidx Dios. ¹⁴ Binij ni biajb neñ reyaguejch najc si'c rebejn ni rucuadiajg xtidx Dios, per lal ni sanuurenri xnejzreni, rijia'nreni lo recos guedxliuj, lo yälnasa'c ni ruhui ireni, näjza rujnreni si'ctis ni rlajz tiejxhreni. Reni'c rujn runijtreni xtidx Dios, ni'cni direni guzoob xtidx Dios, direni chanuu te gunreni xtzunsa'c Dios. ¹⁵ Binij ni riajb lo reyusa'c najc si'c rebejn nani rucuadiajg xtidx Dios, ni rililajz diidxga guideb te lastoya ni najc hueen. Randzu'tzreni xtidx Dios,

dxejc rudedreni te yälnasa'c, nalajznu ruzoobreni xtidx Dios, rujnreni xtzunsa'c Dios.

*Xhet yu'di ni naga'tz par tejpas
(Mt. 4:21-25)*

¹⁶ Räjzpani:

—Ruti te bejñ ni rucuaguij te bajl dxejc rusäuni te caj yejc bajlga, dizani gusujnini dejtz te loon. Alga rusoobnini neñ candilieer loj te mex te guzanijni guideb neñ yu'ga te reni jiu' fiireni lo bajlga. ¹⁷ Xhet yu'di ni yuchetzu'tzdi ni di guidzujñ dxej guiluiini; xhet yu'diza ni naga'tz naj ni di guidzujñ dxej gacbee bejnñni.

¹⁸ 'Ni'cni colcuadiagsa'c diidx; sa'csi guiraa rebejñ ni rajp yälracbee, sajprureni yälnajn. Luxh reni di ninuu nucuadiajg xtidx Dios, lojni sibicaj näj ni abacuadiajgni, ni rchaloni najnni.

*Xnan Jesús con rebejtzni
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Dxejc bidzujñ xnan Jesús näjza rebejtzni cadro suga'ni, niluxh di niajcdi nibigreni lojni sa'csi tre' xhidalduxh bejn ro'c. ²⁰ Dxejcti huisa'n te bejñ diidx loj Jesús, räjpni:

—Xnan guejblu näjza rebejtz guejblu suga' rolä', luxh rla-jzreni fiireni lo guejblu.

²¹ Badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Xnanä näjza rebetzä najc rebejñ ni rucuadiajg, ni ru-zoobza xtidx Dios.

*Basiacdxi Jesús te beduxh
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Te dxej biu' Jesús näjza rexpejñpacni neñ te barcw. Dxejc räjpni lojreni:

—Colcho' stelaad ro' nisre.

Basyu'reni barcw lo nis, sä'tireni. ²³ Cheni sadejdreni galäii nisga, gudiejs Jesús neñ barcw. Dxejc gubi' te beduxh lo nisga, luxh sa'csi lacti nadip ro' bejga, gusloj cayu' nis neñ barcw, ameerli jiääz barcwga lo nis. ²⁴ Dxejcti huicuäänreni Jesús, räjpreni lojni:

—¡Mastr! ¡Mastr! ¡Cayääznu lo nis!

Che gubajñni, huistieni, dxejc gudidxa'ni lo bejga näjza lo nis ni cayäsjiaa. Dxejc guläjz bejga, guredxiza nisga. ²⁵ Dxejc räjpni lojreni:

—¿Con xcälrililajztu, ä?

Per laareni bidxejbreni, bidxeloduxhreni, canabdiidxreni lo sa'reni:

—¿Chuni'c najc niguiire te rnibeeni bej näjza nis, luxh rusob-diajg bej näjza nis xtiidxni?

*Te beñ Gadara ni guyu' rexsprit beñdxab lastooni
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Bidzujñtireni lo yuj xten Gadara ni tre' stelaad ro' nis nez loj reyuj xten Galilee. ²⁷ Cheni biäjt Jesús neñ barcw baläjni lo yuj, gubig te bejn ni siääd guewdxga lojni. Agujc xchej yu' rebenñdxab neñ lastooni. Dini gacw xhajbni, dizani cuääz neñ yu', alga rbäjzni cadro yu' rebaa. ²⁸ Che bahuiini loj Jesús bazuxhijbni nez lojni, guredxa'ni räjpni:

—¿Xhicuent riädchu'l loonu, luj, Jesús Xi'n Gueb Dios ni rbäjz xhaguibaa? Rniabduxhä lojlu, na'cru gusacsílu nuurnu.

²⁹ Guniini rediidxre sa'csi canibee Jesús guirii rebenñdxabga neñ lastoo bejnre. Agujc xchero cazob rniaaz rebenñdxabga bejngä ruliib rebejn ni'ni, naani con cadenguiib te guilib-dzu'tzni, te xhet gundini bejn. Niluxh laani rutiugya'ni recaden, dxejc rebenñdxabga rinärenini nez lo reyubijdz. ³⁰ Jesús gunabdiidx lojni, räjpni:

—¿Chu laalu?

Dxejc badzu'ni diidxre loj Jesús räjpni:

—Legión najc laä.

Si'c guniini sa'csi xhidalduxh najc rebenñdxab ni yu' neñ lastooni. ³¹ Dxejc gunabduxhreni loj Jesús na'c guxhal_{sacnireni} cadre biriireni. ³² Lagajc dxejc suga' xhidajl cuch cayajwreni guixa' lagajc nejzga lo te bala'. Dxejc gunab rebenñdxabga loj Jesús te gusaanni jiu'reni neñ recuchga. Che cuäjb Jesús, ³³ birii rebenñdxabga neñ lastoo dade'ga, biugajcreni neñ recuchga. Che biu'reni neñ recuch, baxuñ recuchga bitejbreni ro' te bala', dxejc biajbreni lo nis, ro'cti gjutreni.

³⁴ Baxuñ reni cayajp recuchga che bahuiireni xhini'c gujc ro'c, huisa'nreni diidx lo rebenguewdxga näjza lo reben_{rench}. ³⁵ Dxejc biädhuii rebejn_{xhini'c} gujc ro'c. Che bidzujñreni cadre suga' Jesús, bahuiireni loj bejn ni birii beñdxab lastooni. Sobga'ni cuä' ni' Jesús, najcwni xhajbni, luxh xhetru rajcdi yejcni; dxejc bidxebduxh rebejn_ga. ³⁶ Sas reni bahuiiloj xho gujcni, bijreni diidx xho basiajdc Jesús bejn ni guyu' rebenñdxabre lastooni. ³⁷ Dxejc guiraa reben_{Gadara} näjza reguewdxni ni tre' nejzga, gunabreni jiunejz Jesús ro'c sa'csi cadxebduxhreni. Ni'cni biu' Jesús neñ barcw te gubisacni nejz cadre siäädni. ³⁸ Dade' ni birii rebenñdxab lastooni gunabni lo Jesús gusaanni chanajlnini, niluxh Jesús gunibee jia'nni, räjpni lojni:

³⁹ —Gubi' rolizlu te güilu diidx recosro ni bejn Dios xcuent lui.

Dxejc sääni, batie'chni diidx guideb lo guewdxga xhi bennäj Jesúsni.

*Xindxa'p Jairo näjza te gunaa ni gudajn xhajb Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)*

⁴⁰ Che gubi' Jesús stelaad nis, bibalajz rebejn gubi'ni, sa'csi cabäjzpacreni guibisacni. ⁴¹ Dxejc bidzujn te bejn ni laa Jairo, ni rnibee te guidobäz, bazuxhijbni nez loj Jesús, gunabni chanänini rolierzni ⁴² sa'csi yu' tejtis xindxa'pni. Yu'ni tzubitio'p ijz, luxh cayacxhuuni, ameerli guetni. Lalsi sää Jesús rolierzni, birinajl xhidalduxh bejnni, catäälirenini.

⁴³ Loj rebejnja nadxaag te gunaa ni agujc tzubito'p ijz cayacxhuuni, cayajcni yälguidxbäii. Xlia'si abanijtni guiraa xhixtenni cua' renani rujin remeed. ⁴⁴ Gubig gunaaga dejtz Jesús te gudajnni ro' xhajbni. Lagajc dxejc biacgajcni.

⁴⁵ Dxejcti gunabdiidx Jesús räjpni:

—¿Chuni'c najc ni gudajn narä, ä?

Guiraa rebejn räjp:

—Dinu gan.

Räjpza Pedr:

—Mastr, ni yu'lu galäii reben xhidajl, luxh cagutäälireni luj. ¿Xhicuent rniabdiidxlu: “¿Chu gudajn narä?”

⁴⁶ Räjppac Jesús lojni:

—Yu' chu gudajn narä, sa'csi gucbeä yu' chu basiajc xcälrnibeä.

⁴⁷ Che gucbee gunaaga anajn Jesús gudajnni xhajbni, bidxejbni, racsejslini gubigni loj Jesús, bazuxhijbni lojni. nez loj guiraa rebejn räjpni xhicuent gudajnni xhajbni näjza xho biacgajcni.

⁴⁸ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Huij. Gulecdxilajzlu, xinda'pä. Abiajclu sa'csi huililajzlu.

⁴⁹ Lalni canii Jesús si'c bidzujn te bejn ni siääd rolierz Jairo, ni rnibee te guidobäz. Räjpni loj Jairo:

—Agujt xindxa'plu. Na'cru gutajllu xtzuun Dad Mastr.

⁵⁰ Che biejn diajg Jesús rediidxga, räjpni loj Jairo:

—Na'c guidxejblu. Huililajztis te jiac xindxa'plu.

⁵¹ Che bidzujnreni rolierzni, xtebtis Pedr, Jacoob, Juan näjza xcuazajn dxape'ga biunäjni neñ yu'ga. Peta rebejn ni siädnajlni bia'nreni rolä'. ⁵² Cayonduxh guiraa rebejn ni sobga' nen yu'. Dxejc Jesús räjp lojreni:

—Na'c roontu, gajd dxape're guet, nagayejstisni.

⁵³ Alga baxhiznäjrenini, sa'csi anajnreni agujt dxape'ga.

⁵⁴ Dxejcti gunaaz Jesús ɻaa dxape'ga, dip guniini, räjpni lojni:

—¡Dxape', huistie!

⁵⁵ Dxejc gubañsac dxape'ga, huistiegajcni. Dxejc gunibee Jesús gudeedreni xhi gauni.

⁵⁶ Bidxeloduxh rexuzajnni. Per gunibee Jesús na'c güireni diidx xhini'c gujc ro'c.

9

*Ruxhal Jesús guitzubitio'p rexpejnpacni
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)*

¹ Batie' Jesús guitzubitio'p rexpejnpacni te badeedni yälrnibee lojreni te cuääreni rebeñdxab lastoo rebejn, näjza te gusiajcreni rebeñracxhuu. ² Baxhalnireni te gusule'reni diidx xcuent xcälrnibee Dios näjza te gusiajcreni rebeñracxhuu.
³ Dxejc räjpni lojreni:

—Xhet chanäditu lo nejz, nicla baston, nicla bols, nicla yätxtiil, nicla meel; na'cza chanätu tio'p xhajbtu; tejtsni chanätu. ⁴ Chutis rolizj bejn cadro guidzujntu, ro'c coljia'n cheni guiriilitu lo guejdxga. ⁵ Palga direni gusaan jiu'tu rolizreni, che jiunejztu lo guejdxga, colcuijb guxhuj ni'tu si'c te seen direni nililajz xtiidxtu.

⁶ Dxejc biriireni sääreni garen-garen reguejdx, cagusule'reni xtidx Dios, cagusiajczareni rebeñracxhuu cadrotis rdzujnreni.

*Xho gujt Juan ni rutiobnis
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)*

⁷ Che biejn diajg Herodes ni rnibee guiraa ni cayujn Jesús, guyu'ni yärsia', dini gan xho gunni xhigab, sa'csi yu' reni canii laa Juan ni agubañsac lo rebengut. ⁸ Sgaiireni canii abaluiloj Eliás. Yu'zareni canii pet laa stee niguii ni gunii xtidx Dios galoo ni agubañsac. ⁹ Per räjp Herodes:

—Lagajc narä gunibeä biru' yejc Juan ni rutiobnis, ḥchuchani'c najc niguiire ni riejn diagä xhidajl didxro xcuentni?

Dxejc rlajzpac Herodes fii lojni.

*Bayaan Jesús gaii mil bejn
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)*

¹⁰ Che gubi' rexpejnpacni, bijreni diidx loj Jesús xhini'c bejnreni. Sas huinä Jesúsreni te lajt cadre ruti bejn, gajxh te guejdx ni laa Betsaida. ¹¹ Che gucbee rebejn caro sääreni, huinajlrenini bidxälrenini. Che siäädreni lojni huichaglojniren, sas gusloj cagusule'ni lojreni xcuent xcälrnibee Dios. Basiajczani rebejn ni cayacxhuu.

¹² Che gusloj cayäätz gubijdx, gubig rexpejnpacni loj Jesús, räjpreni lojni:

—Gojs loj rebejnre, agojl jiireni te chatilreni xhi gauren, näjza cadre tedreni guxhijñ lo rerench, neñ reguedxbäz, sa'csi ree xhet yu'di.

¹³ Dxejcti räjp Jesús loj rexpejnpacni:

—;La'tu colgudeed xhi gauren!

Dxejc räjpreni lojni:

—Xhet rajpdinu, gaiitis yätxtiil näjza tio'p bälj. Ni'ctis yu' palga dinu chasiiru xhi gau reben xhidajlre.

¹⁴ Luxh najc rebejngä si'cti gaii mil niguui. Dxejc räjp Jesús loj rexpejnpacni:

—Colyejtz lojreni cuereni xcua-xcuaareni, si'cti tiuubitzugajreni te cuaa.

¹⁵ Si'c bejnrenini, sas gurej guiraa rebejngä si'c. ¹⁶ Dxejc cua' Jesús gaii yätxtiilga näjza tio'p bäljga, gulänsi lojni xhaguibaa, badeedni xquixtios lo Dios xcient yälrajwga. Che gulujx badeedni xquixtios gula'ni reyätxtiilga näjza rebäjlga, dxejc sanuutis badeednini loj rexpejnpacni te gudisrenini loj rebejngä. ¹⁷ Guiraa reben xhidaalga gudajw, gudxaj xque'reni. Dxejcti batojpreni ni bia'n bachajreni tzubitio'p dxijm yätxtiilbiuy näjza bälbiuy ni bia'n.

Gunii Pedr Jesús najc Crist

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Te dxej lałni cabedx-canab Jesús lo Dios, xtebni näjza rexpejnpacni, gunabdiidxni lojreni, räjpni:

—¿Chuni'c rnii rebejñ nacä?

¹⁹ Dxejc räjpreni lojni:

—Yu'reni rnii najclu Juan ni rutiobnis; yu'zareni rnii najclu Eliás; sgaiireni rnii najclu stee niguui ni gunii xtidx Dios galoo ni agubañsac.

²⁰ Dxejc gunabdiidxni lojreni, räjpni:

—¿La'tu a? ¿Chuni'c rniitu nacä?

Dxejc räjp Pedr lojni:

—Luj najclu Crist Xi'n Dios ni cabääznu.

Jesús rnixgaa xho guetni

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Dxejc gunibee Jesús lojreni, räjpni:

—Na'c gäbtu si'c lo rebejñ.

²² Räjpzani lojreni:

—Nanab ted Xi'n Niguii trabajwdxh; rebengool xten guidoo, näjza rebixhojz, näjza rebejñ ni ruluii xleii Moisés sibälazreni narä, naareni dina gacä Crist ni cabääznu. Sugu'treni narä Xi'n Dios ni gujc Niguii, niluxh sibañsacä ni riojñ dxej.

²³ Dxejc räjpni loj guiraareni:

—Palga chu tejtu rlajz guirinajl narä, nanab jiällajzni xhix-tenni, te guixe-guixee guntisni nani gudedä gunni. ²⁴ Sa'csi nani rlajz guiniazdzu'tzni xcälnabajñni, sunijtni yäl nabajñ lo Dios; luxh nani runijt xcälnabajñni xcient xtidxä, sica'ni yäl nabajñ par tejpas. ²⁵ Sa'csi ¿xhi gaan gun te bejñ palga xca'ni guideb guedxliuj, luxh gunijtni xcälnabajñni lo Dios?

²⁶ Niluxh nani guituinäj narä näjza xtidxä, sigajcza narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, situinääzani cheni jiälä si'c ɻeii guideb yälrdimbicha' xten Xtadä näjza rexanglni. ²⁷ Guliipac rniä lojtu, yu' gaii reni suga' ree, ni di guet, suhuixgaareni xcälrnibee Dios.

Bachaa xho rluliloj Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Gudejdti xhujn dxej gunii Jesús diidxre, dxejcru huinä Jesús Pedr näjza Jacoob näjza Juan, huijreni jiaa yejc te dajn te guredx-gunabni loj Dios. ²⁹ Lałni cabedx-canab Jesús lo Dios, bidxaa xho ruluii lojni; dxejc xhajbni gujc nolbäj, rdimbicha'lini. ³⁰ Biricajza tio'p dade' caninäjrenini. Redade'ga najc toMoisés näjza Elías. ³¹ Rdimbicha'za redade'ga. Caninäjreni Jesús xcuent xho guetni guedx Jerusalén. ³² Luxh Pedr näjza resa'ni guyuduxh bacal lojreni; che bire'ch bacal lojreni bahuiireni lo yälrdimbicha' xten Jesús näjza loj guiro'p redade' ni caninäjni. ³³ Cheni agojl jiunejz redade'ga loj Jesús, räjp Pedr loj Jesús:

—Dad, Mastr, huenduxh suga'nu ree. Basaan jiencheenu chon yue', tejni par luj, tejni par Moisés, steeni par Elías.

Luxh di Pedr gaan xhini'c caniini. ³⁴ Lałni caniini si'c, bire' te za gusloj cayäjt yejcreni, dxejc bidxejbreni che biu'reni neñ zaga. ³⁵ Dxejcti biejn diajgreni nen zaga te xse' te ni gunii, räjpni:

—Dee najc Xi'nä ni sanälazä, colcuadiajg xtiidxni.

³⁶ Che gulujx guniini rediidxga, bahuiireni sugaxteb Jesús. Dxejc niäutis ro'reni neñ redxejga, rut lojdi bijreni diidx xcuent ni bahuiireni ro'c.

Basiajc Jesús te biuux ni guyu' benðxab lastooni

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Barayaäl cheni biäjtreni yejc dajnga, xhidalduxh bejn cabäjz Jesús. ³⁸ Dxejcti te dade' ni nadxaag rebejngä guredxa'ni, räjpni loj Jesús:

—Mastr, balaslajz narä, gudahuii xi'nä, sa'csi xtebtisni na-jcni xinganä. ³⁹ Luxh benðxab rniaazni, sas ruscuedxa'nini, rajcni si'c yälguidxbey, rbääni bitzuñ ro'ni, rusacsíduxhnini, luxh dini gusaanni. ⁴⁰ Agunabä loj rexpejnpaclu nibääreni benðxabga, luxh di niajcdini.

⁴¹ Dxejc badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—¡Bejn ni di chalilajz, benguijdx! ¿Gucli chunäätu, gucli gunä huant la'tu? ¡Gudanä xi'nlu ree!

⁴² Dxejc che cabig biuuxga lojni, basälta' benðxabga biuuxga lo yuj, sas gusloj cayajcni si'c yälguidxbeduxh. Dxejc gudidxa' Jesús loj benðxabga, basiacgajcni biuuxga, dxejc badeednini lo xtadni. ⁴³ Guiraa rebejñ bidxeloduxh yälrnibeduxh xten Dios.

Rnii Jesús stehuält xho guetni

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Lałni cadxeloj rebejñ lo recos ni bejn Jesús, räjpni loj rexpejnpacni:

⁴⁴ —Colcuadiajgsa'c rediidxre, na'cza jiällajztureni, sa'csi sutedreni narä Xi'n Dios ni gujc Niguii ladzñaa rebejñ.

⁴⁵ Niluxh di rexpejnpacni niabee xhi säloj rextiidxni, sa'csi Dios bacua'tznini lojreni te di niacbeererenini. Bidxejbzareni niniabdiidxreni loj Jesús xhi säloj rediidxga.

Chuni'c sajcru

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Guslojza rexpejñ Jesús canabdiidx lo sa'reni:

—¿Chuchani'c sajcru loonu?

⁴⁷ Per gucbee Jesús xhi xhigab cayujnreni. Dxejc cua'ni te biuxbäz, bazujnini cuä'ni, ⁴⁸ räjpni lojreni:

—Chutis ni xca' te biuxe' sa'csi sanälajzni narä, naräni rca'ni luxh ni rca' narä, rca'ni xtadä ni baxhal narä. Ni najc maazru nadolajz lojtu, ni'c najc ni sajcru.

Nani di guiniyaj nuurnu, xladnu yu'ni

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Dxejc räjp Juan loj Jesús:

—Mastr, bihuiinu loj te bejn ni rbää rexpendxb neñ lastoo bejn con xcälrnibee lajlu. Dxejc rie'tznu lojni na'cru gunni si'c, sa'csi dini sanäj nuurnu.

⁵⁰ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Na'c gudxojntuni, sa'csi nani di guiniyaj nuurnu, xlaadnu yu'ni.

Jesús gudidxa' loj Jacoob näjza Juan

⁵¹ Che siäddzujn redxej ni chää Jesús xhaguibaa, bejnni xhigab chääpacni guedx Jerusalén. ⁵² Baxhalni gaii bejn gunijd lojni chääreni te guejdx xten Samaria te satiilreni cadre jia'nreni ro'c. ⁵³ Luxh rebejñ samaritan di rlajzreni guded-laareni te lajt cadre jia'nreni, sa'csi najnreni chääreni guedx Jerusalén. ⁵⁴ Che biejn diajg Jacoob näj Juan, tio'p xpejnpacni, si'c, sas räjpreni loj Jesús:

—Dad, ¿La rlajzlu guinibeenu jiäjt guiboo xhaguibaali te guze'cni guiraa rebenguejdxga si'cni bejn Elías?

⁵⁵ Dxejc bahuii Jesús lojreni, gudidxa'ni lojreni, räjpni:

—Ditu gaan chuni'c rnibee lastootu. ⁵⁶ Sa'csi narä Xi'n Dios ni gujc Niguii dina niälä te gudzucaä xcälnabajñ rebejñ. Narä biälä te guslaäreni lo dojl.

Dxejcti huijreni garenc guejdx.

Reni rlajz nirinajl Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Lałni sääreni lo nezyuj, biääd te bejñ gunii loj Jesús, räjpni:
—Dad, narä rlazä jiädnalä guejblu cadrotis chää guejblu.

⁵⁸ Dxejc badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Rebäjz rajp xpiliääreni, remane' ni rutajt rajp xpitääzreni, niluxh narä Xi'n Dios ni gujc Niguii, dina gapä nicla te lajt cadre guscugä yecä.

⁵⁹ Dxejcti räjp Jesús lo stee bejñ:

—Gudanajl narä.

Luxh laani räjpni:

—Dad, basaan suchacua'tzxgaä xtadä, dxejcru jiädnalä guejblu.

⁶⁰ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Basaan suchacua'tz rebejn ni najc si'c bengut, resabengutreni. Per luj, huij, huisule' diidx xcuent xcälrnibee Dios.

⁶¹ Dxejc räjp steeni lojni:

—Dad, rlazä jiädnalälu, niluxh basanxgaa chasadidxä resaä ni tre' roliä.

⁶² Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nani ruzuj naani yejc garaad, dxejc rudzuré lojni ruhuiini nez dejtzni di gacdi gunniuzu lo xcälrnibee Dios.

10

Ruxhal Jesús regayonbitzoo

¹ Che gulujx reni'c, gule Jesús gayonbitzoo bejñ, baxhalnireni tio'pgajreni te basnijdinireni lojni loj reguejdx cadre nanab tedni. ² Räjpni lojreni:

—Guliipacni, cayacduxh cose'ch, niluxh guxii najc rebejn ni gunuzuun gutie'nini. Ni'cni colguiniab lo baxhuaan xten cose'ch te guxhalni xhidajlru bejñ ni gunuzuun gutie' xcose'chni. ³ Colchäj la'tu; colhuii xho ruxhalä la'tu si'c xiil galäii recuyo't sa'csi sunnäjreni la'tu si'ctisni rlajzreni. ⁴ Na'c chanätu ngodx, niclaza guijxh, niclaza xcura'ctu, luxh na'c sudxitu guininäjtu bejñ lo nejz. ⁵ Cheni jiu'tu roliz te bejñ, ganiddoo colye'tz: "Sucedxilajz reni rbäjz ree." ⁶ Palga najcni te bejñ ni rdxaglajz yälrbecdxilajz sia'n xcälrbecdxilajzto ro'c, luxh palga dini gac, sibi' xcälrbecdxilajzto lojtu. ⁷ Coljia'n lagajc roliz te bejñ cadre guidzujntu. Ro'c coltajw, colyä'za xhitis ni guniidxreni, sa'csi nani rujnuzuun, riäjlı xca'ni xcuentuzuun. Coljia'n tejtis lajt dxejtis ni chutu lo guejdxga. ⁸ Xhitis te guejdx ni jiu'tu, palga jiuren ni la'tu, colgajw xhitis ni guniidxreni lojtu. ⁹ Colgusiajc rebenracxhuu ni yu' ro'c, colye'tz lojreni: "Abidzujngajxh xcälrnibee Dios." ¹⁰ Palga jiu'tu te guejdx cadre di rlajzreni gucuadaijgreni xtiidxtu, colrii lo nezyuj, ro'c colye'tz lojreni: ¹¹ "Guxhuj xten lajdxtu ni

rcaj ni'nu, rudzu'nuni nez lojtu si'c te seen sa'csi ditu nililajz xtiidxnu. Colgacbee dee, abidzungajxh xcälrnibee Dios lojtu." 12 Ni'cni rniliäpac lojtu, che gac fis xten Dios, nalašru gac fis xten Dios lo guejdxga loj ni gujc guedx Sodoma ni guyu' galoo.

Reguejdx ni di niu xtidx Jesucrist

(Mt. 11:20-24)

13 Räjpzani:

—¡Probe'tu ben guedx Corazín! ¡Probe'zatu ben guedx Betsaida! Paru nuhuii rebenzijt ni gubajn guedx Tiro näjza Sidón remilaagwr ni benä nez lojtu, pet gucli nusiechlažreni, niajcwreni ladnagas, nibejzareni lo cobdäj si'c te seen abasiechlažreni. 14 Che gun Dios fis rextojl rebejn guedxliuj, guxiiru gac xjis Dios lo rebenzijt ni gubajn guedx Tiro näjza Sidón. Fisroru gun Dios reguedx Corazín näjza Betsaida. 15 Luxh luj guedx Capernaum, rchalolu siäjslu xhaguibaa, alga siajblu gabijlli, cadre gaclu fisro xten Dios.

16 Rajpzani lo rexpejnpacni:

—Ni riu xtiidxtu, laa xtidxä ni riuni. Nani di jiu xtiidxtu, laa xtidxä ni dini jiu. Luxh ni di jiu xtidxä, laa xtiidx ni baxhal narä ni dini jiu.

Rbi' regayoñbitzuu

17 Che gubi' regayoñbitzuu bejn nani baxhal Jesús, rbaduxh lažreni, räjpreni:

—Dad, näjza rebenxdab rusobdiajg xtiidxnu che rusä'tnu lajlu.

18 Räjp Jesús lojreni:

—O'n. Ni'cni narä bahuiä che gunijt xcälrnibee beñdxab, bitejbni xhaguibaa si'c bianij xten guzii. 19 Colgacbee. Narä runidxä yälrnibee lojtu te guläjtu yejc bäl näjza yejc naxejb; runidxäza yälrnibee te guntu gaan lo xcälrnibee beñdxab. Xhetliidi gun daan la'tu. 20 Na'c guibalajztistu sa'csi rusobdiajg rebenxdab xtiidxtu; colguibalajzru sa'csi acuaj lajtu lo xquijtz Dios xhaguibaa.

Bibalajz Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Lagajc dxejc bibalaznäj Jesús Sprit Dxan xten Dios, dxejc räjpni lo Dios:

—Rliä'pä xpala'nlu Xtadä ni rnibee xhaguibaa näjza guedxliuj, sa'csi bacua'tzlu xnezyujlu lo reben nanduxh, per baluiilu xnezyujlu loj rebejn ni najc nadolajz si'c te biuxbäz. O'n, Xtadä, sa'csi si'c rlajzlu gunlu.

22 'Guiraa recosre abaniidxlu loä Xtadä. Dadtis najn chuni'c najc Xi'nni, rutru najndi chu najcni. Rutza najndi chuni'c najc

Guejblu Xtradä, xtebtis narä ni najc Xi'nlu, con rebejn ni rlazä gumbee luj.

²³ Dxejc bahuii Jesúś loj rexpejnpacni, räjpni lojtisreni:

—Chicbaa la'tu näjza renani ruhuii guiraa nani cahuilojtu.

²⁴ Sa'csi rniliä lojtu, balti redade' ni gunii xtidx Dios galoo, baltiza rereii rlajz nuhuiireni guiraa ni cahuilojtu, niluxh direni nuhuiini. Rlajzreni niejn diajgreni rediidxre ni cayejn diajgtu, luxh di diajgreni niejnni.

Xcuent te benhuen ni siääd Samaria

²⁵ Dxejc huisulii te mastr xten leii, huininäjni Jesúś, rlajzni nuxhiidni Jesúś lo xtiidxni, gunabdiidxni lojni:

—Dad, Mastr, ¿xhini'c nanab gunä te guibañnää Dios par tejpas?

²⁶ Sas räjp Jesúś lojni:

—¿Xhini'c caj lo guijtz xten leii? ¿Xho rolluni?

²⁷ Dxejc badzu'ni diidxre, räjpni:

—Chanälajzlu Dad, Xtioslu guideb lastoolu, guideb xaimlu, guideb xtiplu, näjza guideb xcäriejnlu. Huinälajzza resa'lü si'ctis ni sanälajzlu lagajc luj.

²⁸ Dxejc räjp Jesúś lojni:

—O'n, laaca rudzu'lu diidx. Palga gunlu si'c, sajplu yälnabajnre.

²⁹ Per mastr xten leii, rlajzni nidedbiani ni'cni gunabdiidxni loj Jesúś räjpni:

—¿Chuni'c najc resa'ä?

³⁰ Dxejc räjp Jesúś lojni:

—Te ben laadxnu birii guedx Jerusalén, sääni guedx Jericó. Dxejc lo nezyuj biricaj gaii gubaan, gulajnreni guiraa xhix-tenni, näjli xhajbni ni najcwni. Sas gudijnrenini, basa'nrenini ro'c, guxii cayäädx nugu'trenini. ³¹ Gudejd te bixhojz ni siääd laadxnu, sazaj lagajc nezyujga, cheni bahuiini lojni, alga gudejdni stee laad, sä'tini. ³² Gudejdza te levita, bejn ni rujnza dzuun nen guidoo. Che bidzujnni cadro naga' bejnga, gudejdni stelaad, sä'tini. ³³ Dxejcti te ben Samaria, lałni sääni biaj, gudejdni nezyujga, bidzujnni cadro naga' bejnga. Che bahuiini lojni, balaslajznini. ³⁴ Gubigni loj bejnga, basälñi se't näjza bin loj bejn ni nadxälgujdx, dxejc batejbnini te la' lajd. Dxejc bascuijbnini dejtz lagajc xmanni, huinänini cadro rudedlaareni yu', ro'c cuanänini. ³⁵ Che bara yääl, gulääni tio'p meel badeedni lo baxhuaan yu'ga. Dxejc räjpni: “Cuanälala bejnre; palga gunijtrulu, siguixätini lojlu che guibi'ä.”

Sä'tini.

³⁶ Dxejc räjp Jesúś lo mastr xten leii:

—¿Chu tej lo guidxon rebejnga najc si'c sa' xten dade' ni biajb ladzñaa gubaan?

³⁷ Dxejc räjpni loj Jesús:

—Ni balaslajz bejnga.

Dxejc räjp Jesús lojni:

—Huij te sigajcza chayejnlu.

Bidzujn Jesús roliz Mart näjza Marii

³⁸ Lałni huinuu xnezyujni, bidzujn ni te guejdx. Ro'c bidx-aagni te gunaa ni laa Mart ni huinänini rolizni. ³⁹ Yu' te bäjl Mart ni laa Marii, luxh laani gurejni cuä' ni' Jesús te cacuadiajgni xtiidxni. ⁴⁰ Mart cagusquejnni cayujnni xhi gauren. Sas gubigni loj Jesús, räjpni lojni:

—¿La dilu jiu rusanzteb bälä narä te xtebä cayunä remandaad? ¡Gojs lojni gacnäjni narä!

⁴¹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Mart, Mart, cayuduxhlu yärsia', riulu xhidajl cos, ⁴² luxh yu' tejtis ni nanappac. Agule Marii ni najc huenru, rut sajcdi gudzucajnini lojni.

11

Ruluii Jesús xho guiniabni lo Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Te huält cabedx-canab Jesús loj Xtadni Dios, suga'ni te lajt. Che gulujx cabedx-canabni, gunii te xpejnpacni lojni, räjpni:

—Dad, baluui nurnu xho cuedx-guiniabnu lo Dios, si'c baluui Juan ni batiobnis rexpejnpacni.

² Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Che cuedx-guiniabtu lo Dios, scree colnii:
Xtadnu ni yu' xhaguibaa,
suchä'p xpala'nlu, sujiääd xcälrnibeelu.
Sugac si'ctisni rlajzlu gac lo guedxliuj si'cpac rajcni xhaguibaa.

³ Guira dxej baniidx xcu'nnu si'ctis ni rquiinnuni.

⁴ Basiäjl lajzlu redojl xtenu si'cni riäjl lajznu redojl ni rujn rebejn loonu.

Na'c gusaanlu jiajbnu lo xcälrnibee beñdxab.

Baslaa nuurnu lo dojl.

⁵ Dxejc räjpza Jesús lojreni:

—Paru tejtu yu' te xamiigwni, luxh guidzujnni rolizni garol yääl, gäbni: “Xamigwä, banidxlaa choñ yätxtiil, ⁶ sa'csi bidzujn te xamigwä rolizä ni bazaj biaj, luxh xhet ra'pädi te gudedä xhi gauni.” ⁷ Xhixh sinii ni naga' neñ xyu'ni, gäbni: “Na'c riädtie'chlu bacal loä. Niäu rolä' luxh rexinä naga' cuä'ä, digacdi chästieä te gunidxä xhi gunidxä lojlu.” ⁸ Rniliä lojtu, mase dini chasteie te gudeednini sa'csi najcni xamiigwni, sistieni, sudeedni nani rquiintisni te na'cru gutie'chni bacalni. ⁹ Sigajcza rniä lojtu, palga guiniabtu xhi guiniabtu,

sica'tuni. Palga chatiiltu xhi chatiiltu, sidxältuni. Palga chasejtu rolä', suxhalreni rolä' lojtu. ¹⁰ Sa'csi chutis ni rniab, rca'ni nani rniabni; chutis ni rguil xhi cos, rdxälñini; nani rusejz rolä', suxhalzareni lojni.

¹¹ 'Paru tejtu ni najc dad, jiääd te xi'ntu guiniabni te yätxtil lojtu, ¿la sudeedtu te guij, ä? O palga guiniabni te bäl, ¿la sudeedtu te bäl, ä? ¹² O palga guiniabni te tzutbejt, ¿la sudeedtu te naxejb, ä? ¹³ Palga la'tu, ni najc beñdojl, rajc rudeedtu cossa'c loj rexii'ntu, aticaxh Dios ni yu' xhagubaa sudeedni Sprit Dxan xtelli loj renani rniabni lojni.

*Rucuaquijreni Jesús, rniireni rajpni yälrnibee xten beñdxab
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)*

¹⁴ Gulää Jesús te beñdxabgop lastoo te bejn. Che birii beñdxabga lastoo bejnga, guslogajc canii bejnga, dxejc bidxeloduxh reben xhidaalga. ¹⁵ Dxejc yu' reni räjp:

—Niguiire rbää rebendxbab con yälrnibee xten Beelzebú ni rniabee loj rebeñdxab.

¹⁶ Sgaiireni rlajz guquilrenini, ni'c canabreni gunni te seen ni siääd xhaguibaali. ¹⁷ Niluxh laani gucbeeni xhi xhigab cayujnreni dxejc räjpni lojreni:

—Xhitis gubieer ni rlia' sa'ni lo sa'ni, luxh tilnäj te cuaani stee cuaaga, di gacłaa sinijt gubierga lo guedxliuj. Palga te famil rdilnäj lagajc sa'ni, di gacłaa sinitloj familga. ¹⁸ Palga guiliä' sa' rebeñdxab, ¿xho mood chanuu xcälrnibeereni? Dee rniä sa'csi la'tu rniitu narä rbää rebeñdxab con lagajc yälrnibee xten Beelzebú. ¹⁹ Palga si'c najcni, ¿chuni'c rudeed yälrnibee loj rexpejntu te rbääreni beñdxab? Lagajc laareni ruluui xhet laadi rujntu xhigab. ²⁰ Palga narä rbää rebeñdxab con xcälrnibee Dios, ni'cni ruluiloj abidzujn xcälrnibee Dios lojtu.

²¹ 'Cheni suga' te beñdaan, ca'ni guuib, canäjni rolijzni, rutliidi ruhualди rekhixtenni. ²² Niluxh che jiääd stee ni nadipru lo bendaanga, rudxagdijlnini, rujnni gaanni, dxejc rudzucajni xquiibni ni badeed yälbendaan lojni, dxejc sajc chanäni guiraa rekhixtenni. ²³ Reni xhet yu'di xladä, rdx'e'chreni loä. Ni di gutopnäj narä, rutie'chni.

²⁴ Räjpzani:

—Cheni rii te beñdxab neñ lastoo te bejn, ricansajni nez lo reyubijdz, caguiilni cadro gusilajzni. Che cad rdxäldini, rujnni xhigab, naani: "Guibisacä roliä cadro biriä." ²⁵ Cheni guibi'ni, rdxälñi lastoo bejnga si'c te yu' ni entis gulujx bilioobni, suchesa'cni. ²⁶ Dxejcti rixiini sgajdz beñdxab ni rujnru latsiaj lojni. Dxejc riu'reni neñ lastoo bejnga, dxejc nalasru ria'n bejnga loj ni gujcni galoo.

Chicbaa renani riu xtidx Dios

²⁷ Lał ni canii Jesús rediidxre, te nane' ni yu' lo reben xhidaalga dipli guniini, räjpni:

—¡Chicbaa nan ni biädnälu guedxliuj! Chicbaaza nani baslaa luj.

²⁸ Luxh laani räjpni:

—Xhet si'cdi najcni; chicbaaru rebejn ni rucuadiajg xtidx Dios, ni ruzoobza xtiidxni.

Rebenguidx rniab te milagwr si'c te seen

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Sanuutis cadojp rebejn gabí Jesús, dxejc guslojni caniini, räjpni:

—Rebejn ni yu' naj beñguidxduxhreni, rniabzareni te milaagwr si'c te seen; niluxh xhetru seendi fiireni, seentis xten Jonás, dade' ni gunii xtidx Dios galoo fireni. ³⁰ Lagajc si'c ni gujc Jonás te seen loj rebejn guedx Nínive, si'cza narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, gacä te seen lo rebejn ni nabajn naj.

³¹ Cheni guidzujn dxej ni gac fis sistie te nane' ni gujc rein lo reyuj ni tre' labdäjgw, sucuaquijni rebejn ni tre' guedxliuj naj sa'csi laani biriini zitduxh te bacuadiajgpacni yälajn xten Salomón. Ree suga' galäiitu tej ni sacduxhru lo Salomón, ³² luxh ditu chalilajz xtiidxni. Rebejn ni guläjz guedx Nínive sisiunäj rebejn ni nabajn naj neñ redxej ni gac fis. Dxejc sucuaquijreni rebejn ni nabajn naj sa'csi laareni, che huinäli Jonás xtidx Dios lojreni, basiechlajzreni, basa'nreni xtojlreni. Ni suga' lojtu naj sajcruni lo Jonás, niluxh ditu jiu xtiidxni.

Ni rusanij xcäriejn bejn

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Räjrzani:

—Rut rucuaguijdi te bajl, te gusujnini te lat xhiga'tz, niclaza neñ te caj. Susujni bajlga jiaa te rajc ruhuisa'c chutis ni riu' neñ yu'. ³⁴ Balojlu najc si'c bajl xten xcäriejnlu. Palga ruhuisa'c balojlu, guideb xcäriejnlu yu' si'c bianij. Palga rajc balojlu dilu fisa'c, guideb xcäriejnlu yu' si'c lo nacäjy. ³⁵ Gunatiro te di gac xpianijlu yälñacäjy. ³⁶ Palga guideb xcäriejnlu yu' bianijtis, xheti te lajt nacäjy, sajc fisa'clu guira'ti, si'c najc che rusani te bajl neñ yu'.

Rucuaquij Jesús refarisee näjza rebejn ni najn leii

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Che gulujx gunii Jesús, biädgajn te farisee Jesús chääni rolijzni te chatajwni. Sä'tireni. Che biu' Jesús, gurejni lo mex. ³⁸ Bidxeloj fariseega sa'csi dini niguiib ḥaani si'cpac caj lo xleii Moisés gunreni te gaurení, sa'csi rujnreni xhigab si'c racnayareni lo Dios. ³⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—La'tu ni najc refarisee, rguiibtu nez dejtz te bas näjza te pla't, niluxh la'tu guidxa lastootu yälguubaan näjza yällatsiaj.
 40 ¡Beñ nadduxh! ¿La ditu gacbee? Nani benchee dejtzni, bencheeza neñni. 41 Colyajc nadolajz, colyacnäj rebejn con ni rniiitu, dxejc guiraa recos sajc naya par la'tu.

42 '¡Probe'zatu, ben farisee! Rudeedtu lo Dios tej lo tejga tzuu ni rajptu: rudeedtu bedzxtiil näjza ruud, näj guiraa recuane' ni rajptu lo le', niluxh ditu jiu xcälguxhtis Dios näjza xcälrinälajz Dios. Dee nanab guntu ganid, luxh na'cza gusaantu guntu ni alacayujntu par Dios.

43 '¡Proobza la'tu rebejn farisee! Rchaglajztu rbejtu lo reyagx-hil xten rebejn ni sajc neñ reguidobäz; rchaglajztu saru rnii rebejn "xchan Dad" lojtu che rijtu lo guii.

44 '¡Probe'zatu! La'tu najctu si'c rebaa ni di guzen, rsiaj rebejn yejc cadro naga'reni luxh direni gan.

45 Dxejcti badzu' tej rebejn ni ruluii leii diidxre lojni, räjpni:

—Dad mastr, che rnii rediidxre, rniyajlu nuurnu.

46 Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¡Probe'za la'tu rebejn ni ruluii leii! Sa'csi rnibeetu gun rebejn recos naganduxh ni najc si'c te cargw naduxh ni di gacdi guu bejn. Luxh la'tu di rlajztu faltuni nicla con te bicueñabäztu.

47 '¡Proobzatu! Sa'csi runcheetu xpaa redade' ni gunii xtidx Dios galoo, luxh najctu rexajg renani bagu't redade'ga.
 48 Ni'cni najnpactu xhi gusajcreni, rchaglajzzatu redzuun ni bejn retoxtadgoldootu; si'cza gunnäjtu narä sa'csi laareni bagu'treni redade'ga, dxejc la'tu runcheetu xpaareni.

49 'Ni'cni gunii Dios, sa'csi yuduxh xcälnajnni, räjpni: "Suxhalä reniguii ni guinii xtidxä näjza reapost, luxh sugu'treni gaiireni, susacsízareni sgaiireni." 50 Loj rebejn ni nabajn naj siniab Dios gudeedreni cuent xcuent xtiejn guiraa redade' ni gunii xtidx Dios ni bagu'treni cheni guc-cheeli guedxliuj.
 51 Guislojní xtiejn toAbel, näjza xtiejnli Zacarías ni bagu'treni galäii nez lodxan neñ guidoro. Ni'cni rniiä lojtu, siniab Dios cuent xten xcälgujt guiraareni loj rebejn ni nabajn naj.

52 '¡Probe'za la'tu, rebejn ni ruluii leii! Sa'csi rniiitu la'tistu rajptu yäljnajn, luxh di rlajztu chalilajztu xtidx Dios, dizatu gusaan chalilajz rebejn ni rlajz chalilajz xtidx Dios.

53 Cheni räjp Jesús rediidxre, bidxe'ch rebejn ni ruluii leii näjza refarisee lojni. Dxejc guslojreni canabdiidxreni xhidalduxh diidx, 54 te cagula'tzreni don la sajc guiga'ni lo xhitis te diidx ni guiniini.

12

¹ Lal ni caniini, bidojp xhidajl mil bejn ro'c, calaro'li sa'reni. Dxejc gusloj canixgaa Jesús loj rexpejnpacni, räjpni lojreni:

—Colnati levaduur xten refarissee, rusgueereni rniitisreni xhidajl diidx luxh direni gunni. ² Sa'csi xheti xhi niäu lojni ni di guxal lojni luxh xheti xhi naga'tz ni di jienloj. ³ Ni'cni guiraa ni guniitu lo nacäy, sieñni lo bianij xten dxej. Luxh ni gunii xhiga'tztu neñ reyu' ni niäudzu'tz, sibedxa'renini rediidxga yejcli reyu'.

Chuni'c nanab guidxejbtu

(Mt. 10:28-31)

⁴ Räjzpzani:

—Rniä lojtu, xamigwä, na'c guidxejbtu rebejn ni sajc ju't tiejxhtu, dxejc xhetru sajcdi gunreni. ⁵ Guiniä lojtu chuni'c nanab guidxejbtu. Colguidxejb nani che abadzucajni yäl nabajn rajpni yäl nrabee gusäl ni la'tu gabijl lo bajl ni cayejc par tejpas. Ni'cii colguidxejb.

⁶ 'Anajntu sajc jio' gaii mane' tio'p melbäz, luxh di Dios jiällajz nicla tej remane'ga. ⁷ Rexquidxejctu abigab tebgajni. Na'c guidxejbtu; la'tu sajcrutu loj xhidajl remane'ga.

Reni riembee Jesús nez loj rebejn

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Räjzpzani:

—Rniä lojtu, guiraa rebejn nani rcäjp rililajzni xtidxä nez loj rebejn, narä Xi'n Dios ni gujc Niguii sicäpä najcni xpenä nez loj rexangl Dios. ⁹ Luxh reni di guicäjp rililajzni xtidxä nez loj rebejn, sigajcza sunnääni nez loj rexangl Dios xhaguibaa.

¹⁰ 'Chutis ni guinii te didxnaj xcuentä, susiäjllajz Dios laani. Niluxh chutis ni guiniyaj Sprit Dxan xten Dios, di Dios gusiäjllajz xtojlni.

¹¹ 'Cheni chanäreni la'tu nez loj rebeñ guidobäz o nez loj reguxhtis, na'c guntu xhigab xhi gudzu'tu diidx o xhini'c guiniitu, ¹² sa'csi che guidzujn or ni guiniitu, Sprit Dxan xten Dios suluiini xhini'c guiniitu.

Reyälnasa'c rusajb bejn nen dojl

¹³ Te niguii ni nadxaag rebejn xhidaalga räjpni loj Jesús:

—Dad, Mastr, gojs lo betzä guniidxní gala' xhixtenä ni basa'n toxkadnu loonu.

¹⁴ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Dade', ¿chuni'c gule narä gunä yälguxhtis o gacä abogaad lojlu, ä?

¹⁵ Dxejc räjpsac Jesús lojreni:

—Colnatiro, colgantzu' te di rlajztistu ga'ptu yäl nasa'ctis sa'csi xcälnabajn bejn dini gac yälraptis xhidajl xhi cos.

¹⁶ Dxejcti bij Jesús te cuent, räjpni lojreni:

—Guyu' te beñ rapduxh. Racduxh cose'ch lo rexçäjlni.
 17 Dxejcti gusloj bejnni xhigab: “¿Xhocha gunä? Dina gapä
 cadre cucheä recose'ch.” 18 Sas bejnni xhigab: “Ananä xhini'c
 gunä. Gudzulä reyu' cadre rgucheä recose'ch, te gustiobä
 reyu'ga, te ro'c cucheä guiraa recose'ch näjza rexhixtenä.”
 19 Dxejcti siniä lo lastoä: “Lastoä, aguluchelu xhidajl xhi cos,
 sajlni xhidajl ijj. Basilajz naj, gudajw, gu', bibalajz.” 20 Dxejc
 räjp Dios lojni: “¡Beñ najd! Lagajc guxhijñre siniabä xaimlu.
 ¿Dxejca'? ¿Chu xca' guiraa recos ni guluchelu?” 21 Si'c sisiajc
 guiraa rebejn ni rguiltis xcälñasa'creni lo guedxliujre, niluxh
 xhet rajpdireni loj Dios.

Rcanäj Dios rexínni

(Mt. 6:25-34)

22 Che gojl stera't, räjp Jesús loj rexpejñpacni:

—Ni'cni rniä lojtu, na'c rujntu xhigab xcient xho guibajñtu
 o xhini'c gautu te guibajñtu, niclaza xcient lajd ni gacwtu.
 23 Yälñabajñ sajcruni lo yälrajw; tiejhni sajcruni lo lajd ni
 rajcw bejn. 24 ¡Colhuii rebalo! Direni cue'c binij, dizareni
 gutojp cose'ch, dizareni ga'p nicla yu' nicla te cadre chuchee
 cose'ch, per rudeed Dios xhi rajwreni. ¿La xhet sajcdirutu loj
 rebalooga, ä? 25 Luxh ¿Chu tejtu palga runduxhni xhigab sajc
 tioobruni sgarol metr? 26 Palga di gacdi guntu nicla te cosbäz,
 ¿xhicient ru'tu yärsia' xcient xhi stee cos?

27 ¡Colhuii xho rga' reguino'ch! Direni gunuzuun, dizareni
 gun lajd lo dzujb, luxh rniä lojtu, nicla reii Salomón con guiraa
 xcälñasa'cni, dini nisiuchee si'c rsiuchee reguiiga. 28 Palga
 rusuchee Dios recuaan ni rga' lo niaa, ni rial nadxej, luxh
 guixee-huijdx, che agubijdzni, rejcnlo däj, aticaxh Dios suni-
 idx xhi gacw la'tu, ¡bejñ nani guxii rililajz! 29 Ni'cni rniä na'c
 runtejtu xhigab xho quiiltu xhini'c gautu, xhini'cza yätu, na'c
 chutistu yärsia'. 30 Si'ctis rujn rebenguedxliuj guideb xtijpreni
 rguiilreni rexhicosre. Niluxh xtadtu ni yu' xhaguibaa anajnni
 xhini'c rquiintu. 31 La'tu colquilitis xcälñibe Dios, dxejcti
 laani suniidxzani guiraa recos ni rquiintu.

Yälñasa'c ni yu' xhaguibaa

(Mt. 6:19-21)

32 Räjpczani:

—La'tu ni najc rexilä'ä, na'c guidxejbtu, sa'csi rbaali lajz
 Dios, agulen la'tu te la'tu guntu yälgxhtis lo xcälñibeeni.
 33 Colguto' xhixtentu, colgudeedni loj rebejn ni caquinduxhni,
 te si'c guntu te bols ni di jiujxh, te chu yälñasa'c neñni xh-
 aguibaa cadre di gubaan jiu' niclaza xcabäj rexhicos. 34 Sa'csi
 cadre rajptu xcälñasa'ctu, ro'cza yu' lastootu.

Nanab susíntu

35 Räjpzani:

—¡Colsusin! ¡Colhualguij rebajl! ³⁶ Colyujn si'c remos ni cabäjz guibi' xlamreni ni sää te sa', te cheni guibi'ni guxhalgajcreni rolä'. ³⁷ Chicbaa remos ni susin che guibi' xlamreni. Rniliäpac lojtu, lagajc xlamreni sajcwni xhajbni sibe'cni rexmosni lo mex, dxejc lagajc laani sudeedni xhi gaureni. ³⁸ Mase guidzujnni garol yääl, mase guidzujnni cäjyru, palga guidxälri arexmosni susin, ¡chicbaa remosga! ³⁹ Colyacbeepac, paru gacbee baxhuaan xten yu' xhi or guidzujn gubaan rolijzni, dini gusaan guxhalreni rolijzni te cuanreni xhixtenni. ⁴⁰ Näjza la'tu colsusin, sa'csi or ni ditu gun xhigab jiäädni, sidzujn Xi'n Dios ni gujc Niguii.

Te mos guijdx

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Dxejc gunabdiidx Pedr lojni, räjpni:

—Dad, ¿la lootisnu ruylu cuentre o la najcni par guiraa rebejn?

⁴² Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¿Chuni'c najc mos hueen, mos nasiñ, ni rusannäj xlamni guiraa rexmosni te gudeedni xhi gaureni che gal oor, ä? ⁴³ Chicbaa mosga palga laaca cayujnni che guibi' xlamnni. ⁴⁴ Rniliäpac lojtu, lamga sudeed guiraa rexhixtenni te xcanäj mosgani. ⁴⁵ Per palga gun mosga xhigab neñ lastooni: “Saclaa guibi' xlamä”, sas guislojni gusacsíni resamosni, gunaa sigajc niguii, dxejc guisloj gauni, yäni, soozni; ⁴⁶ sibi' xlamnni te dxej ni xhet cabäjzdinini, or ni dini gun xhigab guidzujnni. Dxejc sii sudeedni te castigwro lojni, sutiäjlni te duu dejtzni dxejc sinibeeni jiini, guidxaagni rebejn ni di gusobdiajg diidx.

⁴⁷ 'Mosga ni najn xhini'c rlajz xlamnni gac, luxh dini susin, dizani guzoob xtiidxni, sutiälduxhreni duu dejtzni. ⁴⁸ Niluxh mos ni di gan xhi rlajz xlamnni gac, ni'c rujnni redzuun ni di xlamnni guidxaglajz gac, guxiuru castiigw gacni. Reni rca' xhidajl, xhidajlza riäjä gudeedreni; loj reni rca' yälrnibeduxh, xhiroobza siniabni lojni.

Rlia' Jesús bejn lo sa'ni

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Räjpza Jesús:

—Närä biälä te gucuaguiä guedxliujre; ¡malaii alagusloj cayejcni! ⁵⁰ Niluxh nanab tedä te yälröbnis ni säloj te trabajwdxh, ni'c cayuduxhä yärsia' cheni chale'lini. ⁵¹ ¿La rujntu xhigab biälä te jiädnää yälrbedxi loj guedxliuj, ä? Rniä lojtu, dini gac si'c. Alga biälä te guiliaä bejn lo sa'reni. ⁵² Silia' sa' te famil; loj gaiireni, sidxe'ch choñreni loj tio'preni, luxh tio'preni sidxe'chza lo choñreni. ⁵³ Silia' sa'reni; sidxe'ch

dad lo xingaanni, luxh xingaanga sidxe'chza lo xtadni; nane' sidxe'ch lo xindxa'pni, luxh xindxa'pga sidxe'chzani lo xnanni; nansuegr sidxe'chni lo xculijzni, luxh gulijzga sidxe'ch lo xnansuegrni.

*Reseen xten retiemp
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

⁵⁴ Caniiza Jesús lo rebeñ xhidajlga, räjponi:

—Cheni rhuiitu räjs reza nez lad jiät, rniitu: “Siajb nisguij.” Luxh riajbni. ⁵⁵ Che rbi' bej nez lad danbägw, rniitu: “Sac-nalaal nadxej”, luxh si'c rajcni. ⁵⁶ ¡Bejñ ni rusguee! La'tu racbeetu xhi sälöj reseen ni rieñ lo guedxliuj näjza xhaguibaa, xhicuent ditu gan xhi sälöj retiemp ni dxunnu ñaj, ä?

*Basiäj̄ diidx con rebejn ni rdxe'ch lojlu
(Mt. 5:25-26)*

⁵⁷ Räjpzani:

—¿Xhicuent ditu quiil lagajc la'tu xhini'c najc hueen, xhini'c najc laaca te guntuni? ⁵⁸ Sa'csi palga yu' chuni'c chale'c xquejlu lo guxhtis, lañni sanäni luj ro jusgaad, basiäj̄ diidx con laani lo nejz, te na'c chanäni luj lo reguxhtis, sa'csi dxejc reguxhtis suteedreni luj lo reguixhajg te gusäurení luj neñ latzguiib. ⁵⁹ Luxh rniä lojlu, dilu guirii ro'c hasta gusa'lú quiixlu guiraa lojreni.

13

Colgusiejch lajztu te di guettu

¹ Lagajc dxejc, gubig gaii reni huisa'nreni diidx loj Jesús xcient gaii beñ Galilee ni bagu't Pila't neñ guidoo, bagu'chni xtiejnreni con xtiejn reman ni siädnäreni si'c gojn lo Dios. ² Sas räjp Jesús lojreni:

—¿La rujntu xhigab si'c gusajc rebeñ Galileega sa'csi najcrureni beñdoj̄ lo rebejn lajdxreni? ³ Narä rniä, dini gac si'c. Palga di'tu gusiechlajz sigajcza sejt guiragajctu. ⁴ O xcient guitzunbichon rebejn nani gujt che gubixh te or ni laa Siloé yejcreni, ¿La rujntu xhigab najcrureni beñ doj̄ lo rebejn ni rbäjz guedx Jerusalén, ä? ⁵ Narä rniä, dini gac si'c. Palga di'tu gusiechlajz, sigajcza sejt guiragajctu.

Xcient te yag iigw

⁶ Dxejcti gusloj bij Jesús te cuent ni ruluiini lojreni, räjponi:

—Te dade' gojp te yagiigw ni basujni lo xyujni. Sas hui-huiini don la caj ninejxh lojni. Luxh xhet ninejxhdi bidxälni.

⁷ Dxejc räjpni loj bejñ ni canäj xyujni, agujc choñ iyz siädtlä ninejxh lo yajgre, luxh xhetini. Batin yajgre. ¡Xlia'si sujní lo yuj! ⁸ Luxh xmosni räjp lojni: “Dad, basaanni steb iyz, guslaä

yuj ni'ni, gusälä aboñni. ⁹ Palga xcaj ninejxh lojni steb iż, laaca, palga dini xcaj, dxejc guitinnuni."

Rusiajc Jesúsj te gunaa

¹⁰ Te dxej ni rusilajz rexpejn Israel cagului Jesús neñ te guidobäz. ¹¹ Ro'c suga' te nane' ni agujc tzunbichoñ iżz racx-huuni. Benxab caguscoodni, niluxh di gacdi suliini. ¹² Che bahuui Jesús lojni, gurejdxnini, dxejc räjp Jesús lojni:

—Gunaa, abasaan yälgujidxga luj.

¹³ Che basujni naani yejcní, lagajc dxejc gujc gusulii nane'ga. Dxejc guslojni calä'pni xpala'n Dios. ¹⁴ Luxh dade' ni rnibee guidobäz bidxe'chni sa'csi basiajc Jesús nane'ga che najcni dxej ni rusilajzreni, ni'c gusloj cayäjpni loj rebejn:

—Xho'p dxej sajc gun bejn zuun; neñ redxejga sajc jiäädtu te jiajctu, per na'c jiäädtu dxej ni rusilajz rexpejn Israel.

¹⁵ Dxejc badzu' Jesús diidxre, räjpni lojni:

—¡Ben rusguee! ¿La di chutis tejtux guxhec xconni o xpurni te chanänini yäni nis, mase najcni dxej ni rusilajz bejn, ä?

¹⁶ Luxh nane're najc te xagdoo to Abram, nani numbee Dios, ni agujc tzunbichoñ iżz baliib benxabni, ¿la digacdi guixecni lo xcälguidjxni mase najcni dxej ni rusilajz bejn, ä?

¹⁷ Che gunii Jesús rediidxre, bianxtujy rebejn ni rdxe'ch loj Jesús, luxh rebeñ xhidaalga cabalazduxhreni sa'csi cayujn Dios redzunro nez lojreni.

Xcient bedz muxhtas

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—¿Xhocha najc xcälrnibee Dios? ¿Xhicha cojn guiniä najcni tebloj? ¹⁹ Najcni si'c te bedz muxhtas ni rbe'c te bejn lo xyujni. Luxh che guiroobni, rajcni te yagro. Dxejc riääd remane' ni rutajt siädyunchee xpitääzni loj rejhajcwni.

Xcient cojb ni rusaguij

(Mt. 13:33)

²⁰ Guniiza Jesús stehuält te gacbeereni xho guire'ch rextidx Dios. Räjpni lojreni:

—¿Xhicha cojn guntebloä xcälrnibee Dios? ²¹ Najcni si'c levaduur ni rugu'ch te gunaa lo chon mediid arin, luxh rusaguijni guiraa cojbga.

Dää rolä' cadro jiu'ni xhaguibaa

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Huinuu Jesús xnejzni sääni guedx Jerusalén. Lalni sadejdni reguejdx näjza rerench caguluiini rebejn. ²³ Dxejc gunabdiidx te bejn lojni, räjpni:

—Dad, ¿la guxii najc rebejn ni calaa loj rextojlreni, ä?

Dxejc räjpni lojreni:

²⁴—Dää rolä' cadro jiu' bejn xhaguibaa. Ni'cni coltip lajztu te jiu'tu ro'c, sa'csi xhidajl bejn rlajz jiu'reni ro'c, niluxh direni gun gaan. ²⁵ Cheni abasäu baxhuaan xten yu' rolä', dxejc la'tu ni suga' detz yu' guisloj gusejstu rolä', guiniitu: "Dad, baxhal-laa rolä", dxejc laani sudzu'ni diidx, siniiini: "Dina ganä caro siäädtu." ²⁶ Dxejc guislojtu guiniitu: "Bidxunnäänu, bidaunnäänu, bidunnäänu luj, baseedlu nuurnu lo xnezyunu." ²⁷ Dxejc siniiini lojtu: "Rniliä lojtu, dipacnä gumbeä la'tu. Coljij guiraatu, beŋlatsiaj." ²⁸ Dxejcti sonduxhtu, chubejli läjytu che fuitu abiu' toAbram, con toIsaac, con toJacoob, näjza guiraa redade' ni gunii xtidx Dios, suga'reni lo xcälrnibee Dios xhaguibaa, luxh la'tu di gacdi jiu'tu. ²⁹ Dxejga sidzujn xhidajl beŋzijt ni siääd ladjiaa, ladjiät, ladbjägw, näjza ladbee, te jiu'reni lo xcälrnibee Dios xhaguibaa, ro'c sibejzareni lo mex. ³⁰ Luxh yu' reni rujntu xhigab guxii sajcreni naj, sacduxhreni dxejc. Yu'za reni rchalotu sacduxh naj, xhet sajcdireni dxejc.

*Jesús biin xcuent guedx Jerusalén
(Mt. 23:37-39)*

³¹ Lagajc dxejga, bidzujn gaii refarisee, räjpreni lojni:

—Huij, biunejz ree, sa'csi Herodes rlajz ju'tlu.

³² Dxejc laani badzu'ni diidxre lojreni, räjpni:

—Gojz lo bätzga, beŋ rusguee: "¡Bahui! cabää rebendxab lastoo rebejn, cagusiacä rebejn ni racxhuu nadxej näjza guixee, luxh huijdxli guluxä xtzunä." ³³ Niluxh mase si'c gacni nanab chanuä xnezyuä nadxej näjza guixee, huijdx, sa'csi di gacdi guet te dade' ni rnii xtidx Dios ste'ca guejdx, guejdxtis Jerusalén sajc guetni.

³⁴ 'Probe'tu, la'tu beŋ Jerusalén! Rugu'ttu redade' ni riädnii xtidx Dios lojtu, rucuaazatu guij yejc rebejn ni ruxhal Dios lojtu. Balti huält rlazä nuchagä sa'tu si'c ruchagsa' te guidco'c rexquidbätzni lajd xhigani, niluxh ditu nicäjp. ³⁵ Bahuii xho bianxteb xquidootu. Ni'cni arinxgaä lojtu, dirutu fii loä cheni guidzujnli dxej ni guiniitu loä: "Chicbaa ni siääd xcuent Dios."

14

Rusiajc Jesús te bejn ni guidxa guij

¹ Che gojl te dxej ni rusilajz rexpejñ Israel, huitajw Jesús rolijz tej ni rnibee loj refarisee. Cagula'tz gaii refarisee, guidon xhini'c gun Jesús, ² sa'csi nez loj Jesús suga' te dade' ni guidxa guij tiejxhni. ³ Dxejc gunabdiidx Jesús lo rebejn ni ruluii leii näjza lo refarisee, räjpni lojreni:

—¿La sajc gusiajcni te beŋracxhuu dxej ni rusilajz bejn o la di gacdini?

⁴ Per laareni dxitis suga'reni, niäutis ro'reni. Dxejc cu'a' Jesúś beñracxhuuga, basiajcnini, gunibeezani biunejzni.

⁵ Dxejc räjpni loj refarisee:

—Chu la'tu ni rajp te bur o te gon, palga jiajbni neñ te bisie, ḥla ditu chalägajcni mase najcni dxej ni rusilajz bejn, ä?

⁶ Dxejc di niajcnii nudzu'reni diidx lojni.

Reni bidon chää sa'

⁷ Cheni bahuii Jesúś xho rchaglajz rebejn rbereni latsa'c te cuereni cuä' rebejnro, bijni te cuent ni ruluii lojreni, räjpni:

⁸ —Cheni guidonту chäätu te sa', na'c guntu te cuetu cuä' rebenro, te di guidzujn te beñroru lojlu, ⁹ dxejc jiääd bejn ni cayujn lanij, naani lojlu: "Badeed cue dade're ro'c." Dxejc situylilu chacuelu ste'ca lajt lo le'li. ¹⁰ Maazru hueen, cheni guidonlu chäälu te sa', huicue lo mex ni zuj lo le' te che guidzujn bejn ni cayujn lanij, naani lojlu: "Xamigwä, gudaa cuelu neñ yu' cadre rbej rebenro." Si'c sä'p xpala'nlu nez loj guiraa rebejn ni sobganäjlu lo mex. ¹¹ Sa'csi ni rlajz chä'p xpala'nni nez loj rebejn, sianxtujyni nez lojreni. Luxh bejn ni najc nadolajz, sä'p xpala'nni nez loj guiraa rebejn.

¹² Räjpzani loj bejn ni cagudeed xhi gaureni:

—Cheni gunlu te lanij o guteedlu bejn lo xmexlu, na'c cueedxtishu rexamigwlu con rebejtzlu, con resa'l, niclaza repisiñlu ni najc ri'cw, sa'csi laareni sigajcza sibejdxreni luj che gunreni te lanij, luxh si'c agudijxreni ni badeedlu lojreni. ¹³ Che gunlu te lanij, alga gurejdx rebenproob, rebencoj, näjza rebenlotiä'p, ¹⁴ dxejcti sibaa lajzlu sa'csi laareni di gacdi gunidxsacreni ni badeedlu lojreni; luxh si'c siguixsac Dios ni bejnlu che gal dxej ni guibañsac rebejn loj rebengut.

Xcient te laniro

¹⁵ Che biejn diajg tej reni sobga' lo mex, räjpni loj Jesúś:

—Chicbaa rebejn ni gau yätxtiil cadre rnibee Dios.

¹⁶ Dxejc räjp Jesúś lojni:

—Guyu' te dade' ni bejn te laniro rolizni. Gunibeeni bidon xhidajl bejn te jiädtaunäjrenini. ¹⁷ Che bidzujn or ni gaureni, baxhal dade'ga te xmosni chatejdxni rebejn ni abidon, räjpni lojreni: "Colchäj, asuchee lo mex." ¹⁸ Dxejc guiragajcreni gusloj cayäjbi di gacdi chääreni. Tejni räjp: "Entis gusiä te la' yuj, luxh ḥaj nanab chahuiä xho najcni. Goslaa di gacdi jiälä." ¹⁹ Steeni räjp: "Gusiä gaii nejs gon, luxh nanab chahuiä xho rujnreni dzuu. Goslaa di gacdi jiälä."

²⁰ Steeni räjp: "Entis bachñaä ni'cni di gacdi jiälä." ²¹ Che gubi' mosga, badeedni diidx lo xlamni xhi räjp rebejnä lojni. Dxejc bidxecheduxh lamga, räjpni lo xmosni: "Basquejn huij ladnezyuj näjza ladnezyuj dää, gudanä rebenproob, rebencoj,

reben^{lo}tiä'p, reben^{nati}ujnc." ²² Si'c bejn mosga. Che gubi'ni räjpni lo xlamni: "Dad, abenä si'c ni gunibeelu, luxh lajtru yagxhiil." ²³ Dxejc räjp lamga lo xmosni: "Huij lo renezyuj ni sii loj reguedxzijt, gudanäj rebejn ni guidxaaglu nejzga, te cha bejn roliä. ²⁴ Rniliä lojtu, nicla tej reni bidoñ ganid di gau xhuej nani benä."

Ni nanab gunni te chanajlni Crist

²⁵ Lal sasaj Jesús lo nejz, xhidalduxh bejn sanajlni. Dxejc gubiréni, gusloj cayäjpni lojreni:

²⁶ —Palga yu' chu tej ni jiääd loä, ni di cuälaz xtadni, xnanni, chäälni, rexi'nni, rebejtzni, näjza rebisiajnni, nägajcza xcäl nabajnni, di gacdi gacni te rexpenä. ²⁷ Palga yu' chutis tej ni di rlajz tedni trabajw te jiädnajlni narä, di gacdi gacni te rexpenäpac. ²⁸ Chu tejtü ni rlajz gun te yuro, ni di gunxgaa xhigab lacti meel chanä yu'ga, te guidon la sajc guluuxxnini. ²⁹ Didi cheni abejnni recimient, di gacdi guluuxxnini, dxejc guiraa reni fii lojni suxhiznäjrenini, ³⁰ säjpreni: "¡Bahuilaare! Bejnre gusloj bencheeni te yu' per di niajcdi nuluuxxnini." ³¹ ¿Chu te reii ni gun xhigab chachagdijlni stee reii, ni di gunxgaa xhigab don laa sajc gunni gaan con tzuu mil soldaad loj stee reii ni siääd con gajl mil soldaad, ä? ³² Palga di gacdi gucuanäjnni, che gacbeeni ziftli siääd stee reiiga, suxhalni te xpejnni chanab yälrbedxi lojni. ³³ Ni'cni palga chutis tejtü di gusaan rexhixtenni te jiädnajlni narä, di gacdi gacni te rexpenäpac.

Che diru sejd gac nadzujy

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Räjpzani:

—Huen najc sejd. Per cheni diruni gac nadzujy, ¿xho gacru gac nadzujyni? ³⁵ Xhetru sajcdini, nicla te chääni loj yuj, niclaza te chääni lo abon. Gusältis bejn sejdga. Reni rlajz gcuadiajg xtidvä, sucuadiagsa'creni.

15

Xcuent xiil ni gunijt

(Mt. 18:10-14)

¹ Guiraa reni rusquijx impuest näjza reben^{doj} cabigreni loj Jesús, te cuadijgreni rextiidxni. ² Refarisee näjza rebejn ni ruluii leii gusloj camojmreni, räjpreni:

—Bejnre rusaan rbig reben^{doj} lojni, luxh raunäjzanireni.

³ Dxejcti bij Jesús cuent ni ruluiire lojreni, räjpni:

⁴ —Chutejtu ni rajp tegayuu xiil, palga chanijtni tejni, ¿la dini gusaan stapbitzuubigaa rexiiłni lo niaa te chatiilni xile' ni gunijt, hasta guidxällinini, ä? ⁵ Luxh che guidxällinini

sibaduxh lajzni, dxejc sutzuubnini ro xhajcwni. ⁶ Che guidzujnni rolizjni sutojpni rexamiigwni näza rexpisiñni te gäbni lojreni: "Colguibalaznäj narä sa'csi abidxälä xile' ni gunijt." ⁷ Rniä lojtu, sigajcza su'ru yälrbalajz xhaguibaa xcuent tejtis bejn ni guibig lo Dios ni gusiechlajz xtojlñi quela xcuent tapbitzubigaa bejn ni di guiquiin gusiechlazreni xtojlreni.

Xcuent meel ni gunijt

⁸ Räjzpzani:

—Sigajcza te gunaa ni rajp tzuu meel, palga chasälñi tejni, ḥla dini gusanij te bajl te guloobni neñ yu' hasta guidxälñini, ä? ⁹ Luxh che guidxälñini, sutojpni rexamiigwni näza rexpisiñni, säjpni lojreni: "Colguibalaznäj narä sa'csi abidxälä meel ni gunijt." ¹⁰ Rniäza lojtu, sigajcza sibalajz rexangl Dios xhaguibaa xcuent te beñdojł ni rusiechlajzni.

Te bejn ni baxuñ te xi'nni

¹¹ Dxejc bijza Jesús cuentre lojreni:

—Guyu' te dade' ni yu' tio'p xingaanni. ¹² Dxejc xi'nni ni najc huinruga, räjpni lo xtadni: "Dad, baniidx yälnsa'c nani nungäjł xca'a." Sas badeed xtadni xerensni. ¹³ Di niaclaa, balsi dxej gudejd, chela bato' xinhuinni guiraa xhixtenni, dxejc sääni, bidzujnni te guedxzijt. Ro'c banijtni guiraa xmeelni lo recosguijdx. ¹⁴ Che abanijtni guiraa xhixtenni, biääd te gubinduxh guedxzijtga cadro yu'ní. Sas guslojzani calaanni. ¹⁵ Dxejc huitiilniuzu lo te benguejdxga. Baxhal bejngani te huigajpni cuch lo xyuj dade'ga. ¹⁶ Luxh calanduxhni bejnni xhigab malaii sajc gauni recuaan ni najc si'c lia ni cayajw recuch, niluxh rut badeeddi xhi niajwni. ¹⁷ Lal ni cadejdni trabajwga, bianij xcäriejnni bejnni xhigab, naani: "Balti rexmos xtadä rausa'c, ria'nru xhi gauren. Luxh narä ree calanduxhä, ameerli guetä. ¹⁸ Guibi'älis ladxa, rolizxtadä, gäpä lojni, Dad, banitä lo Dios näza lojlu. ¹⁹ Diru nungäjł guirilaä xi'nlu. Cua' narä si'c te xmoslu." ²⁰ Dxejc gunazgajcni nejz te gubi'ni rolizxtadni.

'Cheni zijtru siäädni, bahuui xtadni lojni. Dxejc balasla-jznini, ruxunlini, huichaglojnnini, sas gudääznini, bachagro'ni lojni. ²¹ Dxejc räjp xi'nni lojni: "Dad, abanitä lo Dios näza lojlu. Diru nungäjł guirilaä xi'nlu." ²² Per räjp xtadni loj rexmosni: "Coltanä te ladsa'c, colshuajcwnini xi'nä, colgusäl te niil bicueñaani, xcajza te gura'ch ni'ni. ²³ Coltanä te biser ni guro' colgu'tni. ¡Colisquejn te guidauunu, jiennu te lanij! ²⁴ Sa'csi xi'näre abenä xhigab gujtni, luxh naj si'cni agubansacni, gunijtni niluxh naj abidxäjlni." Dxejc guslojreni bejnreni te lanij.

²⁵ 'Lal ni cayajc dee, xingangalooni cayujnuzu lo niaa. Che gubi'ni, siäddzungajxhni rolizjni, che biejn diajgni cayel

rolijzni, caguya'zareni. ²⁶ Dxejcti gurejdxni te mos, gunabdiidxni lojni xhi cayajc royu'. ²⁷ Dxejc räjp mosga lojni: "Gubisac bejtzlu, luxh xtradlu gunibee gujt te biser guro' te gac lanij sa'csi nadaanni gubi'ni." ²⁸ Dxejc bidxe'ch xingangalooni. Naadtini jiu'ni rolijzni. Che gucbee xtradni naadtini jiu'ni, bihuii xtadnini te gunabni jiu'gani. ²⁹ Dxejc räjpni lo xtradni: "¡Bahuilaare! Agujc xchej cayunä dzuun lojlu, luxh rusobdiagä guiraa xtiidxlu, per nicla tej huält gajdlu guniidx nicla te dxibe' loä te gunä te lanij con rexamigwä. ³⁰ Luxh naj ni abidzujñ xi'nlore, ni banijt xmeellu con regunadxab, xhoxh bagu'tlu te biser guro' te cayujnlu xlanijni." ³¹ Dxejc räjp xtadni lojni: "Xi'nä, sugagajclu loä, luxh guiraa ni rapä najc xtenlu. ³² Niluxh naj riäjlpac jiennu lanij, guibalaaznu, sa'csi bejtzlu ni benä xhigab agujt, agubi'ni naj, najcni si'cni gubañsacni; gunijtni, naj abidxäjlni."

16

Xcuent te ni rnibee loj remos

¹ Dxejc cayujyza Jesústee cuent loj rexpejñpacni, räjpni:

—Guyu' te beñrajp ni guyu' lojni te ni rnibee loj rexmosni. Dxejc biääd reni badeedreni diidx lojni, räjpreni: "Bejn ni rnibee loj rexmoslu xhetlaadi cayujnni cagunijtni rexhixtenlu." ² Dxejcti gurejdx xlamñnini, räjpni lojni: "¿Xhi dee ni riejn diagä caniirenxi xcientlu, ä? Naj guniidxlu loä cuent xte xtzuunlu, sa'csi dirulu chanuu guinibelu lo rexmosä." ³ Dxejc bejngabejn xhigab: "¿Xhichani'c gunä naj ni gudzuaj xlamä dzuun loä? Dina ga'pä yälrstijp te gunä dzuun lo niaa, luxh situjyä chanabä gojn. ⁴ Ananä xhini'c gunä te che dirunä ga'pä dzuun, sibejdx rexamigwä narä rolijzreni." ⁵ Dxejcti gurejdxni tebgajreni rebejn ni nazääblu lo xlamñni, dxejc räjpni loj ni bidzunxgaa: "¿Lac nazääblu lo xlamä?" ⁶ Dxejc räjpni: "Nazäbä si'c te gayuu baril se't." Dxejc räjpni lojni: "Basquejn, cua'guijtzre, bacuua tiubitzuutis baril nazääblu lojni." ⁷ Dxejc gunabdiidxni loj steeni, räjpni: "¿Luj a?' ¿Lac nazääblu lo xlamä?" Dxejc räjpni lojni: "Te gayuu dximro triuu." Dxejc räjpzani: "Aree xquijtzlu; bacuua tajtis dximro." ⁸ Bidxeloi xlamñni, gulä'pni xpala'n benguijdxga ni gunibee sa'csi bisinji bejnni recosga. Dxejc räjpza Jesústee, rebejn ni di gumbee xtidx Dios nadxällajzurenlo rextzuunreni con sa'reni loj rebejn ni arumbee xtidx Dios.

⁹ 'Rniä lojtu, colquii rexamiigwtu con reyälnasa'c ni räjptu loj guedxliujre, te che abaraj xhixtentu, sica' Diostu xhaguibaa cadre yu' rolijzta par tejpas.

¹⁰ 'Renani runsa'c dzuun lo te dzunbäz, sajcza gunsacni dzuun lo te dzunro, luxh reni di gacdi gunsacni dzuun lo te

dzunbäz, di gacdiza gunsa'creniuzuun lo te dzunro. ¹¹ Ni'cni palga xhetlaadi cuarälñäjtu reyälnasa'c xten guedxliuj, ixho guniidx Dios reyälnasa'c xtelli lojtu! ¹² Palga xhetlaadi cuarälñäjtu xhixten bejn, ¿chu guniidx lojtu ni gac xtenpactu, ä?

¹³ 'Nicla tej mos di gacdi gunniuzuun lo tio'p lam, sa'csi sidxe'chni lo tejni, steeni sinälajzni o susobdiajpacni xtidx tejni, sibälazni steeni. Di gacdi gun bejn xtzun Dios lal ni sanälajztisni xcälnasa'cni.

¹⁴ Mbaj naj, refarisee, sa'csi rchaglazduxhreni meel, cacuadiagdzu'tzreni xtiidxni, dxejc caguxhisnäjreni Jesús. ¹⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—La'tu najtua bejn ni ruhuii rebejn lojtu, naareni benšacdushtu, niluxh acanajn Dios xhi xhigab rujntu neñ lastootu. Sa'csi guiraa ni rchalojtu najc yälñasacdushtu, guiraa ni'c rbixhlajz Diosni.

Xleii Moisés con xcälrnibee Dios

¹⁶ Räjrzani:

—Dxejli ni biääd Juan ni rutiobnis, guyu' xleii Moisés, näjza xtidx redade' ni gunii xtidx Dios. Cheni biääd Juan gusloj rsule' didksa'c xcuent xcälrnibee Dios, ni'cni xhidajl bejn cagusutijp lajzni te jiu'reni loj yälñasacdushtu.

¹⁷ 'Per guyasiru nitloj xhaguibaa näjza guedxliuj quela di jialoj guiralii rediidx ni bacuua Moisés; nicla tej diidxga di nitloj.

Ruluii Jesús xcuent ruro'n sa' bejn

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Räjrzani:

—Palga guro'n te bejn chäälni, dxejc guchñaani stee gunaa, rujnni dojl, luxh nani ruchñaan te gunaa ni abaro'n chäälnni, niguiiga rujnzani dojl.

Te beñrajp näjza Lázaro

¹⁹ Räjrzani:

—G guyu' te beñrajp ni rchaglajz rajcwni ganax reladsacduxh, luxh guixe-guixee rujnni laniro. ²⁰ Guyu'za te beñproob ni laa Lázaro ni rniab gojn, ricueni ro xlä' beñrajpaga, yu' guejdx ni rgaadz tiejxhni. ²¹ Rlajzni maläii xho gunni gauni nani rtejb loj xmex beñrajpaga, luxh direni gusaan. Dxejc rebä'cw siääd rilejp loj reguejdx ni rgaadz ni guidxa tiejxhni. ²² Guyu'ti te dxej gujt beñproobga, biädläs rexangl Dios xaimni, huinärenini cadro yu' Abram xhaguibaa. Dxejcti näjza beñrajpaga gujt, huicua'tztireneni. ²³ Che yu'ni gabijl cadro rij guiraa rebendojl, ro'c cadejdni trabajwdushtu. Dxejcti gulänsi lojni, bahuiini zitduxh cadro sugaränj Abram

Lázaro. ²⁴ Dxejcti guredxaduxh beñrajpga, räjpni lo Abram: “¡Xtadä Abram! Balazlajz narä, baxhal Lázaro guhuajdxni yejc bicueñaani nis te gusiälyujni ludxä, sa'csi ree cadedä trabajwdxh lo guiboo.” ²⁵ Luxh räjp Abram lojni: “Xi'nä, basaa lajzlu che gubajñlu lo guedxliuj gojplu guira'ti xhixtenlu, luxh sigajcza Lázaro gudejdni trabajwdxh. Per naj ree casilajzni, naj luj cadejdlu trabajwdxh.” ²⁶ Luxh di gacdi jiääd Lázaro ro'c, sa'csi yu' te baladuxh ni rlia' sa'nu, te mase rlajz bejn guirii ree te tedreni lojlu ro'c, di gacdini. Di gacdiza ted reni yu' ro'c te jiäädreni loonu.” ²⁷ Dxejcti räjp beñrajpga lojni: “Rniabdukhä lojlu, xtadä, baxhallaa Lázaro chääni rolijz xtadä, ²⁸ sa'csi ro'c yu' gaii betzä, te chalidxni laareni, te gusiechlajzreni, te di näjza laareni jiäädreni ree cadro rdejd bejn trabajwdxh.” ²⁹ Dxejc räjp Abram lojni: “Arajpreni guijtz cadro caj xleii Moisés näjza xtidx redade' ni gunii xtidx Dios, sugusobdiajgreni rediidxga.” ³⁰ Luxh beñrajpga badzu' diidxre, räjpni lojni: “Gulii dad Abram, per palga chäs te bejn loj rebengut, chanii lojreni, dxejc sii pet susiechlajzreni.” ³¹ Dxejc räjp Abram lojni: “Palga direni gusobdiajg xtidx toMoisés näjza xtidx redade' ni gunii xtidx Dios, dizareni chalilajz xtidx te bejn ni guibañsac loj rebengut.”

17

Riesgw jiajbni lo dojl

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Räjp Jesús loj rexpejnpacni:

—Siäädpac recos ni gun jiajb bejn lo dojl. Proobza bejn ni rujn riajb bejn lo dojl. ² Maaz guliibni te guij xten molin guejnni, gusäl bejnni lo nisdoo cadro jiäetro quela gunni jiajb rexi'nä ni ahuilajz xtidxä. ³ ¡Cołsusin!

'Palga gun bejtzu dojl lojlu, balijdxni. Palga gusiechlajzni, basiäjł diidx con laani. ⁴ Masque gajdz huält neñ teb dxej gunni dojl lojlu, palga jiädniini lojlu gajdz huält, naani: “Xhet laadi benä, basiäjł lajzlu”, basiäjł lajz con laani.

Bastioob xcälrililaaznu

⁵ Gunii rexpejnpacni lo Jesús, räjpreni:

—Dad, baniidxru yälrililajz loonu.

⁶ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Palga rajptu yälrililajz, mase najcni si'cti te bedzbäz xten muxhtas, sajc gäbtu lo yagro rec: “Biliädex' ro'c, guzuj galäii nisdoo”, susobdiajg yajgga xtiidxtu.

Ni riäjł gun te mos

⁷ Räjpzani:

—¿Chu tejtu ni rajp te mos ni riga'n o ni rigajp rexquidxaani ni gäbni lojni che guibi'ni lo niaa: “Biu'ga, gurej lo mex te gaulu”? ⁸ Dini gäb si'c. Niluxh säjpni lojni: “Bachaa xhajblu. Bejn xhi gauä, gudanäni loä. Che luux gauä, yä'ä, dxejc sajc gauzalu, yäzalu.” ⁹ Dini gudeed xquixtios lo mosga sa'csi rujnni recos ni gunibeeni sa'csi si'c riäjl gunni. ¹⁰ Sigajcza la'tu, che luux guntu guiraa redzuun ni guniä guntu, riäjl guiniitu lo Dios: “Najcnu mos ni xhet sajcdi, nani riäjl jiennu, ni'ctis biennu.”

Basiajc Jesús tzuu bejn ni ral tiejxhreni

¹¹ Lał ni sasaj Jesús nez guedx Jerusalén, gudejdni loj región Samaria näjza región Galilee. ¹² Che biu'ni tej reguejdxga, huichagloj Jesús tzuu bejn ni rajc te yälguidx ni ral tiejxhreni, niluxh zijtru guzujreni. ¹³ Dxejc rbedxa'reni räjpreni:

—Jesús, Dad, Mastr, balaslajz nuurnu.

¹⁴ Che bahuii Jesús lojreni, räjpni lojreni:

—Colchäj, te fii rebixhojz abiajctu.

Lał ni sääreni, bia tiejxhreni. ¹⁵ Dxejc tejreni, che bahuii abiajctu, gubiguxunni, cabedxa'ni calä'pni xpala'n Dios.

¹⁶ Bazuxhijbni nez loj Jesús, basajbni lojni lo yuj cagudeedni xquixtios loj Jesús. Luxh bejnre najc te benzijt, te ben Samaria.

¹⁷ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¿La et tzuudi najc reni biajc, ä? ¿Con sgaareni? ¹⁸ ¿La rutru gubi'di loä te guiliä'preni xpala'n Dios, xtebtis benzijtre, ä?

¹⁹ Dxejc räjp Jesús loj bejnre:

—¡Huisulii, huij! Abiajclu sa'csi huililajzlu.

Xho guidzujn xcälrnibee Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Dxejc, sa'csi agunabdiidx refarisee loj Jesús guc guidzujn xcälrnibee Dios, badzu'ni diidxre, räjpni lojreni:

—Di xcälrnibee Dios guidzujn con seen ni sajc fitu. ²¹ Diza bejn naa: “Bahuii, aniree”, o “Anirec”, sa'csi abidzujn xcälrnibee Dios lojtu.

²² Dxejc räjp Jesús lo rexpejnpacni:

—Sidzujn dxej rlajzgatu fitu te dxej sa' ni chu che jiädsac Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh ditu fiini. ²³ Luxh sinireni lojtu: “Aniree”, o “Anirec”, per na'c chäätu, na'cza chanajltu reni rihuii. ²⁴ Sa'csi sigajc ni rien che rdinya' te laad xhaguibaa hasta stelaad xhaguibaa, si'cza gac che jiälä narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii, che gal dxej guibi'ä. ²⁵ Luxh ganiddoo sidedä trabajwdxh, sa'csi sibälaz reben guedxliuj ni tre' naj narä. ²⁶ Si'cni gujc neñ redxej cheni gubajn toNoé, si'cza gac neñ redxej che jiälä narä, Xi'n

Dios ni gujc Niguii. ²⁷ Neñ redxej ni gubajñ toNoé gu-dajwreni, gu'reni, bachñaareni, badeedzareni xindxapreni guchñaa bejn, bidzujñli dxej cheni biu' toNoé neñ barcwro ni bencheeni. Dxejc biääd nisguiduxh, gujt guiraa reben dojl, guzäabreni lo nis. ²⁸ Sigajcza gujc neñ redxej ni gubajñ toLo't: gudajwreni, gu'reni, gusiireni, bato'reni, gule'creni binij, bencheezareni rolizreni. ²⁹ Niluxh cheni birii Lo't lo guedx Sodoma, biajb guiboo xhaguibaali, näjza te däj ni rudxuui, gunitlojti guiraa rebejn dojl, huejcreni. ³⁰ Sigajcza gac neñ redxej cheni jiälä narä, Xi'n Dios ni gujc Niguii.

³¹ 'Dxejga, palga yu' chu niä'p yejc yu', diru galdi jiäjtni te chalääni rexhixtenni ni yuchee neñ yu'; palga yu' chu suga' nezjiät, di galdiruni guibi'ni rolizjni. ³² Colgusnaj lajztu xhi gujc chäääl toLo't. ³³ Ni rlajz ga'p xcälnabajñni lo guedxliujre, sunijtnini, nani gunijt xcälnabajñni lo guedxliujre xcient rextidxä, xcälnabajñni rajpni xhagubaa.

³⁴ 'Rniä lojtu, guxhijnga ni jiälä lo tio'p reni naga' lo te da', chää tejni, steeni jia'n. ³⁵ Lo tio'p gunaa ni cayo't, chää tejni, steeni jia'n. ³⁶ Lo tio'p bejn ni yu' lo niaa, chää tejni, steeni jia'n.

³⁷ Che biejn diajgreni rediidxre, gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—Dad, ¿caro gac recosre?

Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Cadro naga' te mangut, ro'c rdojp regolbetz.

18

Xcient te gunabiud con te juejz

¹ Bijza Jesús te cuent ni ruluij lojreni, te guisieedreni xho ri-ajl cuedx-guiniabreni lo Dios lacuua gac-huin lajzreni, ² räjpni lojreni:

—Te guewdx guyu' te juejz ni di chalilajz xtidz Dios, dizani jiu rebejn. ³ Lagajc guewdxga guyu' te gunabiud. Guixer-guixee rijni lo juejz, rniabni lojni gunni yälguxhtis lo bejn ni rdxe'ch lojni. ⁴ Balti dxej naadti juejzga gun yälguxhtisga. Dxejcti bejnni xhigab, naani: "Mase dina guidxebä Dios, dizana jiuä rebejn, ⁵ sa'csi gunabiudre sanuutisni siäädni loä, abasiedliini narä, gunälis yälguxhtis xten gunaaga, te di chanuutis riädgusieedni narä."

⁶ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Riejn diajgtu xtidz juezguijdxga, ⁷ Naj ¿xho di Dios, ni najc hueen, gucuadiajg xtidz rexínni ni rbedx-rniab lojni dxej-yääl? Di gaclaa gunni yälguxhtis xcient reni aguleni. ⁸ Ni'cni rniä lojtu, sungajcni yälguxhtis par laareni. Luxh che guibi'

Xi'n Dios ni gujc Niguii, ¿la sidxälni bejn ni rililajz xtiidxni lo guedxliuj?

Xcuent te farisee con te ni rusquijx impuest

⁹ Bij Jesús stee cuent ni rului loj rebejn ni rluiisi najc benṣa'c, ni rchalo xhet sajcdi resabejñreni. Räjpni:

¹⁰ —Tio'p dade' huij guidoo te huinabreni lo Dios. Tej ni najc farisee, steega najc te dade' ni rusquijx impuest. ¹¹ Sulii fariseega lał ni canabni lo Dios, räjpni: “Dad, Dios, runidxä xquixtios lojlu sa'csi dina gacä si'c najc rebejn ni najc gubaan, ni najc beñ nadiplajz, ni najc bendojl, dizana gacä si'c najc bejñre ni rusquijx impuest. ¹² Rucua'nä tio'p huält neñ te xmaan, luxh rudedä te tzuu lo te beex loj guiraa ni runä gaan.” ¹³ Niluxh bejn ni rusquijx impuest, zijtru suga'ni, dini guiliäs lojni xhaguibaa. Catiälñaatisni lastooni, caniini lo Dios, räjpni: “Dad, Dios, ¡balasajz narä, nacä te bendojl!” ¹⁴ Rniliäpac lojtu, ni rusquijx impuest rbaali lajzni gubi'ni rolizjni sa'csi badzucaj Dios rextojñni, niluxh di Dios nudzucaj rextojl beñ farisee. Sa'csi guiraa rebejn ni rlajz guiliä'p lagajc xpala'nni, susanxtiujuj Diosreni, dxejc reni di rlajz guiliä'p lagajc xpala'nreni, siliä'p Dios xpala'nreni.

Benle' Jesús yejc rebiuxbäz

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Yu'reni siädnä rexpiuxbäzreni loj Jesús te guzujni ḥaani yejcreni. Che bahuui rexpejñpacni si'c, gusloj cadildiidxreni con rebejn te na'c jiädnäreni rebiuxe'. ¹⁶ Dxejc gurejdx Jesúsreni, räjpni lojreni:

—Colgusaan jiääd rebiuxe' loä, na'c gudxojntureni, sa'csi xcälrnibee Dios najc xten reni najc nadolajz si'c rebiuxbäze're. ¹⁷ Rniliäpac lojtu, chutis ni rlajz jiu' lo xcälrnibee Dios nanab gusobdiajgreni xtidx Dios si'c rusobdiajg rebiuxe' xtidx xta-dreni. Palga dini gun si'c, dini jiu' lo xcälrnibee Dios.

Te bi'n ni rajp xhidajl xhixtenni

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Te bi'n ni rnibee gunabdiidx loj Jesús, räjpni:

—Dad, mastrsa'c, ¿xhini'c nanab gunä te xca'ä yäl nabajñ par tejpas?

¹⁹ Dxejc räjp Jesús lojni:

—¿Xhicuent rniliu narä: “Mastrsa'c”? Rutru najcdi benṣa'c, xtebtis Dios. ²⁰ Anajnlu xho najc remandamient ni caj lo xleii Moisés: “Na'c guesnäjlu gunaa ni di gac chäällu; na'c ju'tlu bejn; na'c cuanlu, na'c guiniilu didx-xhii xcuent bejn; bazoob xtidx xtadlu, xnanlu, bahuiizareni.”

²¹ Dxejc räjp bi'nga lojni:

—Guiraa remandamientre rusobä cheni gucäli biuux.

²² Che biejn diajg Jesús xtiidxni, räjpni lojni:

—Tejtis cayäädx gunlu. Bato' guiraa rexhixtenlu, gudisni loj rebejn ni xhet rajpdi dxejc sajplu xcälñasa'clu xhaguibaa. Dxejc gudanajl narä.

²³ Che biejn diajg bi'nga rediidxre, guc-huinduxh lajzni, sa'csi najcni te bejn ni rapduxh. ²⁴ Dxejc rdxelojties Jesús lojni, guc-huinza lajzni räjpni:

—Naganduxh jiu' rebenrajp lo xcälñabee Dios. ²⁵ Guyasiru ted te cameii ni' te guux lo ni jiu' rebenrajp lo xcälñabee Dios.

²⁶ Reni biejn diajgni rediidxre, räjpreni:

—¿Chuxhni'c sajc laa lo dojl, palga si'c najcni?

²⁷ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Guira'ti ni di gacdi gun rebejn, guyasi rajc rujn Diosni.

²⁸ Dxejc räjp Pedr lojni:

—Dad, nuurnu abasa'nnu guiraa rexhixtenu te siopnalnu luj.

²⁹ Dxejc badzu' Jesús diidxre lojni, räjpni:

—Rniliäpac lojtu, chutis ni gusaan rolijzni näjza rexcuza-jnni, rebejtzni, chäälni, xi'nni xcient xcälñabee Dios, ³⁰ sica'ni xhiroobru lo guedxliujre, luxh sica'ni yälñabajn par tejpas.

Rusule' Jesús stehuält xho guetni

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Gurejdx Jesús rexpejnpacni te laad, te räjpni lojreni:

—Naj chonnu guedx Jerusalén cadro nanab soob rediidx nani bacuaa dade' ni gunii xtidx Dios galooli xcient Xi'n Dios ni gujc Niguii. ³² Sutedrenini ladzña rebenzijt, suxhiznäjrenini, susacsírenini, sutiobxhejnlireni lojni, ³³ luxh che luux quiinrenini, dxejc sugu'trenini, luxh ni riojn dxej sibañsacni loj rebengut.

³⁴ Dxejc laareni direni niacbee rediidxre, dizareni gan xhini'c caniini, sa'csi najcreni diidx ni di gacdi gacbeereni.

Rusiajc Jesús te ben lotiä'p

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Cheni sadzujn Jesús te guejdx ni laa Jericó, sobga' te ben lotiä'p ro' nezyuj, canabni gojn. ³⁶ Che biejn diajgni cadejd xhidajl bejn lo nezyujga, gunabdiidx ben lotiä'pga xhini'c cayajc. ³⁷ Dxejc räjpreni:

—Jesús ni siääd Nazare't cadejdni nezga.

³⁸ Dxejc guredxa'ni räjpni:

—¡Jesús, xi'n toDavid, balaslajz narä!

³⁹ Rebejn ni nijd lojreni gudilñäjreni ben lotiä'pga te jiäu ro'ni, niluxh laani dipru guredxa'ni, räjpni:

—¡Xi'n toDavid, balaslajz narä!

⁴⁰ Dxejc guzudxi Jesús ro'c, gunibeeni jiädnäreni bejŋga lojni. Che bidzujñni lojni, gunabdiidx Jesús lojni, räjpni:

⁴¹ —¿Xhini'c rlajzlu gunnää luj?

Badzu' beŋ lotiä'pga diidxre, räjpni:

—Dad, rlazä jien̄ loä.

⁴² Dxejc räjp Jesús lojni:

—¡Sujien̄ baloqlu! Abiajclu sa'csi huillajzlu.

⁴³ Lagajc dxej, bien̄gajc lojni, calä'pni xpala'n Dios, huinajlni Jesús. Luxh guiraa rebejñ ni bahuii xhi guzajcni, gulä'pzareni xpala'n Dios.

19

Huij Jesús roliz te bejn ni laa Zaqueo

¹ Dxejc biu' Jesús guedx Jericó, sadejdzani guejdxga. ² Ro'c rbäjz te beŋrapduxh, ni laa Zaqueo, ni rnibee lo reni rusquijx xcuent impuest. ³ Rlajz Zaqueo fiini loj Jesús te gumbeenini, per digacdi fiini lojni sa'csi najcni te beŋxhate', luxh xhidajl bejñ siädsaj guideb gabi Jesús. ⁴ Ni'c baxuñni gunijdni lojreni, huä'pni lo te yajgro ni suga' gajxh nez cadro ted Jesús te si'c sajc fiini loj Jesús. ⁵ Che gudejd Jesús nejzga, guläsni lojni jiaa, bahuiini cadro sobga' bejñre. Dxejc räjpni lojni:

—Zaqueo, basquejn biäjt ro'c, lagajc nadxej rlazä chajia'nä rolizlu.

⁶ Dxejcti biätguxuñ Zaqueo lo yajgga, rbalazduxhni huinäni Jesús rolizni. ⁷ Che bahuii guiraa rebejñ xhi gujc, gusloj camojm̄reni, direni jiulajz, räjpreni:

—Jesús sajia'n roliz te beŋdojl.

⁸ Dxejcti huisulii Zaqueo, räjpni loj Jesús:

—Bahuilaare, Dad, gala' xhixtenä gudedä loj rebenproob; luxh palga yu' chu loj cua'ä xhixtenni con yälrusguee, sudzu'ä lojni tajp huält si'cti ni cua'ä.

⁹ Räjp Jesús lojni:

—Lagajc nadxej gubicaj xtojllu näjza xtoj̄ reni rbäjz rolizlu, sa'csi gulipac najclu te xagdoo toAbram. ¹⁰ Pues Xi'n Dios ni gujc Niguii biädtiil reben̄dojl te guslaani rebejñga ni gunijt neñ dojl.

Xcuent tzuu meel

¹¹ Lał ni cagucuadiajgreni xtidx Jesús, bijzani te cuent ni ruluii, sa'csi asiäddzujngajxhreni guedx Jerusalén, luxh laareni rujnreni xhigab sisloj guinibee Jesús si'ctisni guidzujñni guejdxga. ¹² Dxejc räjpni lojreni:

—Guyu' te bejn, beŋrajpni, huijni te guejdx zifton te gacni reii, dxejc guibisacni. ¹³ Che gajdni guirii, gurejdxni tzuu xmosni, te badeedni lo tebgajreni te melpla't ni sacduxh, räjpni lojreni: “Colyujnuzuun con meelre che guibisacäli.”

Sä'tini. ¹⁴ Per reben lajdxni dipacreni guichaglajz bejnga, ni'c baxhalreni gaii bejn te saye'tzreni: "Di rlajzdinu gacni xreiinu." ¹⁵ Luxh empac gujcni reii, dxejc gubisacni lajdxni. Che bidzujñni gurejdxni rexmosni ni badeedni meel cuá'reni, te gacbeeni lac bejn tejgareni gaan. ¹⁶ Ni bidzujñ ganid räjpni lojni: "Dad, xmeellu bejn gaan stzuu meel." ¹⁷ Dxejc räjp reii lojni: "Hueenca, luj najclu te mossá'c, sa'csi laaca bejnlu dzuu lo te dzunbäz, naj sunidxä guinibeelu loj tzuu guejdx." ¹⁸ Bidzujñ stee mos lojni, räjpni: "Dad, xmeellu bejn gaan gaii meel." ¹⁹ Dxejcti räjpni lojni: "Luj guinibeelu loj gaii guejdx." ²⁰ Bidzujñti stee mos lojni, räjpni: "Dad, aree xmeellu, guluchedzu'tzäni neñ te baïi ²¹ sa'csi bidxebä guejblu, sa'csi najc guejblu te ben nadiplajz, rutojp guejblu cadre di guejblu nuzuj, luxh rliás guejblu cose'ch cadre di guejblu nibe'c." ²² Dxejcti räjp reii lojni: "¡Mosguijdx! lagajc ro'lu birii diidx ni gunälu yälguxhtis. Palga najnlu nacä te ben nadiplajz, najnlu rutopä cadre dina nusuä, najnlu rliásä cose'ch cadre dina nibe'cä, ²³ ¿xhicuent dilu nisa'n xmelä neñ te bancw te che nibi'ä nica'a xmelä nägajc xi'n meelga?" ²⁴ Dxejc räjpni loj reni suga' ro'c: "Colgudzucaj meelga lojni, colgudeedni loj ni rajp tzuu meel." ²⁵ Laareni räjpreni: "Dad, per laani arajpni tzuu meel." ²⁶ Dxejc badzu' reii diidxre lojreni, räjpni: "Ni'cni rniä, reni rajp, sica'rureni, niluxh reni di ga'p lojreni sibicaj guiraa recosbäz ni rajpreni. ²⁷ Luxh xcuent reni rdxe'ch loä, ni di rlajz niacä reii lojreni, coltanäreni ree, colgugu'treni nez loä."

Che biu' Jesúus guedx Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Che gulujx guniini guiraa rediidxre, huinuuni xnejzni, sääni nez lo guejdx Jerusalén. ²⁹ Che asadzungajxhni reguejdx ni laa Bettagé näjza Betania, gajxh lo dajn ni laa Oliib, baxhalni tio'p rexpejñpacni, ³⁰ räjpni lojreni:

—Colchäj lo guejdxe' ni suga' lad rec. Che guidzujntu, guidxälta caduu te bur huin ni gajd bejn cuib. Colguxhecn, coltanäni ree. ³¹ Palga yu' chu guiniabdiidx lojtu: "¿Xhicuent caguxhectuni?" colye'tz lojni: "Dad caquiinnini."

³² Sä'ti rexpejñpacni nani baxhalni, bidxälreni manga sigajtisni räjp Jesúus. ³³ Cheni caguxhecreni bure'ga, rexpaxhuaan bure'ga räjp lojreni:

—¿Xhicuent caguxhectu bure'ga, ä?

³⁴ Dxejc badzu'reni diidxre, räjpreni:

—Sa'csi caquiin Dadni.

³⁵ Sas huinäreni bure'ga loj Jesúus, gudixhreni xhajbreni dejtzni, te gubijb Jesúsn. ³⁶ Guideb cadre gudejd Jesúus gudixhreni xhajbreni lo nezyuj cadre tedni. ³⁷ Cheni ameer

guidzujnni bajaad xten dan Oliib, gusloj cabaa lajz guiraa rebejn, rbedxa'lireni calä'preni xpala'n Dios sa'csi bahuiireni guiraa remilagwr ni bejnni. ³⁸ Räjpreni:

Chicbaa reii ni siääd xcuent Xtadnu Dios te guinibeeni loonu. Sucuedxilajz guiraa reni yu' guibaa, chä'p xpala'n Dios xhaguibaali.

³⁹ Dxejc gaii refarisee ni suga' galäii rebejn, räjpreni loj Jesús:

—Mastr, gudidxa' lo rebejn ni siädnajllu te na'cru guiniireni si'c.

⁴⁰ Dxejc Jesús räjp lojreni:

—Rniliä lojtu, palga redee gusäu ro'reni, sibedxa' reguijre.

⁴¹ Che bidzujnni gajxh, che bahuiini guedx Jerusalén, biin Jesús xcuent guejdxga, ⁴² räjpni:

—¡Maläii gacbeelu, masque neñ redxejre, xhini'c sajc guiniidx yälrbedxilajz lojlu! Per ñaj naga'tzni, luxh digacdi fiilu lojni. ⁴³ Sidzujn dxejga lojlu, cheni jiääd reni rdxe'ch lojlu sujnreni si'c te guralyuj guideb gabilu, nez lojlu sigajc nez dejtzlu sisijreni. ⁴⁴ Susälta'reni luj lo yujli. Sugu'treni rebejn ni rbäjz ro'c, luxh nicla gusaanreni cuib te guij yejc sa'ni sa'csi dilu niembee dxej ni biääd Dios biädhuiilu.

Rusia Jesús nen guidoro

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Dxejcti biu' Jesús neñ guidoro, guslojni cabääni rebejn ni caguto' näjza reni casii. ⁴⁶ Dxejc räjpni lojreni:

—Loj rexquijtz Dios caj rediidxre: “Rolizä sajc te yu' cadro jiädnabtu lo Dios”, niluxh la'tu abejntuni si'c te biliää xte gubaan.

⁴⁷ Guixe-guixee caguluii Jesús neñ guidoro, luxh reni rnibee loj rebixhojz näjza rebejn ni ruluii leii, näjza rebenqool xte guejdxga caguiilreni mood te ju'trenini, ⁴⁸ luxh direni nidxäjl xho niujnrenini sa'csi guiraa rebejn cacuadi-agdzu'tzreni xtiidxni.

20

Xcälrnibee Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Te dxej suga' Jesús neñ guidoro, caguluiini rebejn, cagusule'zani diidx xcuent xho guibicaj xtojlreni, che bidzujn reni rnibee loj rebixhojz näjza rebejn ni ruluii leii näjza rebenqool, ² räjpreni lojni:

—¿Xhi yälrnibee rujnlu recosre? ¿Chu baniidx yälrnibeega lojlu?

³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Narä sigajcza gunä te yälgunabdiidx lojtu, colgudzu' diidxre loä, ⁴ ¿chuni'c baxhal Juan te gutiobnisni rebejn? ¿La Dios o la rebejn, ä?

⁵ Niluxh laareni guslojreni canabdiidx lo sa'reni, räjpreni:

—¿Xhichani'c jie'tznu? Palga jie'tznu Dios baxhalⁿi, dxejc naani loonu: “¿Xhixhcuent ditu ninilajz xtiidxnxi?” ⁶ Palga jie'tznu: “Rebejn baxhalⁿi”, guiraa rebejn sucuaa guij yejcnu, ju'tlireni nuurnu sa'csi laareni rujnpacreni xhigab gunii Juan xtidx Dios.

⁷ Dxejc badzu'reni diidxre, räjpreni:

—Dinu guidon chuni'c baxhal Juan te biädtiobnisni.

⁸ Dxejc räjp Jesú斯 lojreni:

—Dizana guiniä xhi yälrnibee rapä te runä recosre.

Xcient remosguijdx

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Dxejc gusloj canii Jesú斯 loj rebejn, bijni cuentre lojreni, räjpni:

—Guyu' te bejn bazuj yaguub lo xyujni. Dxejc badedlaanini lo gaii bejn chääreni meed, sä'tnini zift, guladuxhni ro'c.

¹⁰ Che bidzujn dxej ni guidojp cose'ch, baxhalⁿi te xmosni sanab cose'ch ni riäj^l xca'ni. Per laareni gudijnreni mosga, xhetliidi badeedreni chanäni lo xpaxhuaan yujga. ¹¹ Dxejcti baxhalⁿi stee mos lojreni. Dxejc sigajcza gudilnäjrenini, gudijnrenini, luxh xhetza badeeddireni lojni, ganaxni gubi'ni lo xlamⁿni. ¹² Dxejcti baxhalⁿi ni riojn mos lojreni, per sigajcza gudinduxhrenini, barilaagwrenini.

¹³'Dxejc bejn baxhuaanga xhigab, naani: “¿Xhichani'c gunä? Suxhalä xi'nä ni sanälazä; che fireni lojni, pet siurení xtiidxni.” ¹⁴ Dxejc che bahuii reni go'n-meed lo xi'nni, dxejc räjpreni lo sa'reni: “Laa deeni gac xtelli reyujre. Do'o guigu'tnuni te nuurnu xca'nu yujre gacni xtenu.” ¹⁵ Dxejcti barilaagwrenini lo yujga, sas bagu'trenini.

Dxejc gunabdiidx Jesú斯 lojreni, räjpni:

—¿Xhichani'c gunnäj xpaxhuaan yujga reben guijdxre, ä?

¹⁶ Sidzujnni, sugu'tni guiraa reni cayujn dzun-meed lo yujga, dxejc sudeedni yujga lo garenca bejn.

Che biejn diajgreni rediidxre, räjpreni:

—¡Na'c gusaan Dios gacni si'c!

¹⁷ Bahuii Jesú斯 lojreni, dxejc räjpni:

—¿Xhixhni'c caj lo guijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios galoo? Ro'c cajni:

Guij nani guläcaj renani runchee yu',
ni'c aguic guisa'c ni guzuj galoo.

¹⁸ Chutis ni jiajb yejc guijga, sianduxhni, per nani jiajb guijga yejcni siujypacni, li däj gacni.

*Xcuent reimpost**(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)*

¹⁹ Reni rnibee loj rebixhojz, näjza reni rului leii rlajzreni guiniaazreni Jesús lagajc orga, sa'csi gucbeereni lojreni gunii Jesús cuentre, luxh xhet bejndireni sa'csi rdxejbreni rebejn. ²⁰ Dxejc cagula'tztisrenini, baxhalreni gaii bejn te gunsireni si'c ni najcreni bendxan, te gucuadiahgreni xtiidxni don gaxäjssi guiga'ni lo te diidx te guteedrenini lo yälguhtis, yälrnibee xte gubernadoor. ²¹ Dxejc gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—Dad, Mastr, nadonnu laaca rnii guejblu, laaca rului guejblu, luxh di guejblu fixgaa la yu' chu najc bejn, ruluia'c guejblu xnez lo Dios. ²² Gunilaa loonu, ¿la laaca guidiixnu reimpost loj xcubieer César o la xhet laadini, ä?

²³ Sas gucbegajc Jesús cayujnsireni yälgunabdiidxga, dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicient runnäjtu narä scree? ²⁴ Baluui loä te xmeeltu. ¿Chucha yejc caj lojni, chucha laj caj lojni?

Dxejc räjpreni:

—Xten César.

²⁵ Dxejc räjpni lojreni:

—Coldeed lo César nani najc xten César; coldeedza lo Dios nani najc xten Dios.

²⁶ Luxh direni niujn gaan niga'ni loj nicla te diidx ni guniini nez loj rebejn. Rdxelotjisreni lo rextiidxni, biäuti ro'reni, guzudxireni.

*Rniabdiidxreni xcuent yälrbansac lo rebengut**(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

²⁷ Dxejc huij gaii resaduceos huihuiireni loj Jesús. Di resaduceos chalilajz rbañsac bejn lo rebengut. Ni'cni gunabdiidxreni loj Jesús, ²⁸ räjpreni:

—Dad, Mastr, basa'n Moisés guijtz loonu, lojga caj: “Palga guet te bejn, gusaanni chäälni ruti xi'nni, nanabpac xca' bejtzni gunaaga te chu xi'nni con laani xcuent tobejtzni.”

²⁹ Guyu' gajdz niguii, bejtz najcreni. Sas cua' niguigalooga chäälni. Che gujtni ruti xi'nni. ³⁰ Dxejcti cua' ni rojrga gunaaga. Che gujtni, rutiza xi'nni. ³¹ Sigajcza guzajc ni riojnga. Si'cza guläsnäj gunaaga guigajdzreni. Guiraareni gujt, nicla tejreni di xi'nreni niu'. ³² Dxejcti näj gunaaga gujt.

³³ Guigajdzreni guläsnäjreni gunaare, ni'cni, che guibañsacreni lo rebengut, ¿chu chäälni gacni, ä?

³⁴ Dxejc räjp Jesú lojreni:

—Lo guedxliujre ruchñaa rebejn, rudedzareni xindxa'preni ruchñaa. ³⁵ Niluxh rebejn ni agule Dios te chääreni xhaguibaa, näjza te guibañsacreni loj rebengut,

di reni'c guchñaa, dizareni gudeed xindx'a'preni guchñaa,
 36 sa'csi diru gac guetreni, anajcreni si'c najc rexangl
 Dios. Laareni najc xi'n Dios sa'csi abaspasac Diosreni.
 37 Moisésli basule' xcient ni rbañsac reben loj rebengut che
 bacuaani diidx xcient yaqg ni gurebjl. Ro'c gurejdxni Dios
 räjpni: "Xtios Abram, Xtios Isaac, näjza Xtios Jacoob", ni'cni
 nabajñpacreni lo Dios. 38 Sa'csi di Dios gac Xtios rebengut;
 najcni Xtios rebejn ni nabajñ par tejpas, sa'csi par laani
 guiraa rebejn nabajñ.

39 Dxejc gaii reni ruluii leii badzu'reni diidxre, räjpreni lojni:
 —Mastr, laaca guniilu.

40 Sa'csi dirurenii niajx niniabdiidxrurenii lojni.

Chu xi'n najc Crist

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Dxejcti räjp Jesúus lojreni:

—¿Xho mood rnireni Crist najc xi'n toDavid, ä? 42 Ni lagajc
 toDavid bacuaa lo reguijtz ni laa reSalmo:
 Dad Dios räjp lo Xtadä:

43 "Gurej xladbeä cheni guidzujnli dxej ni gudzugä guiraa ni
 rdxe'ch lojlu te gacheereni luj rnibeelu guira'ti."

44 ¿Xho mood gacni xi'nni palga rnii toDavid lojni "Dad"?

Rucuaquij Jesúus reni ruluii leii

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Guiraa rebejn cagucuadiajg che räjp Jesúus loj rex-
 pejñpacni:

46 —Colyajp cuidaad reni ruluii leii, sa'csi rdxaglajzreni
 rajcwreni lajd siool, rlajzreni saru guinii guiraa rebejn
 "xchan" lojreni, rlajzreni jiu bejnreni nez loguui, rlajzreni
 cuereni lo reyaghilsa'c neñ reguidobätz, näjza cadre rajc
 lanij. 47 Rudzucajzareni rexhixten regunabiuud, dxejc rolreni
 rele' siolduxh che rnabreni lo Dios te fii rebejn, te naa bejn
 najcreni beñdhan, luxh lojreni suxhal Dios te castigwroru.

21

Gojn xten te gunabiudd

(Mr. 12:41-44)

1 Neñ guidoro bahuii Jesúus cagusäl rebenrajp gojn neñ te
 guijn cadre rdojp gojn. 2 Bahuiizani lo te gunabiudd, lacti
 proobni. Basälñi xcojnni neñ guijnga, tio'ptis melbätz basälñi.
 3 Dxejc räjp Jesúus:

—Rniliäpac lojtu, gunabiudd proobga basälruni loj guiraa
 reni casäl gojn, 4 sa'csi guiraa redec ni cagusäl xcojnni
 casälreni tudxe'nsi xmeelreni, niluxh gunaare loj xcälproobni,
 basälñi guiragajc ni rajpni te jio' xhi gauni.

*Räjp Jesú sibijl guidoro
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)*

⁵ Yu' reni cayujy diidx xcient guidoro, räjpreni:

—Lacti sacruduxh rieñni sa'csi guisa'c naccheeni, suchenäjzani xhidajl recossa'c ni badeed bejn si'c gojn.

Dxejc gunii Jesús lojreni, räjpni:

⁶ —Sidzujn dxej sibijl guiralii ni cahuiitu, nicla tej guij di jia'n yejc sa'ni, guiragajcni sibijl.

*Reseen ni chu che nitloj guedxliuj
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)*

⁷ Dxejc gunabdiidx rexpejñpacni lojni, räjpreni:

—Dad, Mastr, ¿guc gacni? ¿Xhi seen chu che gac recosga?

⁸ Räjp Jesú sibijl:

—¡Colsusin te na'c gusgueereni la'tu! Sa'csi xhidajl reni jiääd sinii: “Narä nacä Crist”, o “Asiadgajxh redxej che jiäädni”, per na'c chalilajztu xtiidxreni, na'cza chanajtureni. ⁹ Luxh che jiejn diajgtu cayajc guer cadilnäj sa' bejn, na'c guidxejbtu, sa'csi ganid recosga gac, luxh gad gal̄di nitloj guedxliuj.

¹⁰ Dxejc sanuu cayäjpni lojreni:

—Säjs te nación, sucuanäj stee nación, näjza te ladx bejn sucuanäj stee lajdx bejn. ¹¹ Sajcza xuro, su' gubijn, su'za yälguiidx nez ree nez rec. Luxh xhaguibaali sien guiraloj ni ruchejb näjza seenro.

¹² Luxh ganid gac recosre, siniaazreni la'tu, sirinajlreni la'tu, suteedreni la'tu trabajw. Suteedreni la'tu lo rebeñ guidobäz, susälzareni la'tu neñ latzguiib, sinäzareni la'tu nez loj ̄eii näjza gubernadoor sa'csi rinälajztu xtidxä. ¹³ Luxh guiraa dee sajctu te gac gusule'tu xtidxä lojreni. ¹⁴ Na'c gunxgaatu xhigab neñ lastootu xhini'c guiniitu lojreni, ¹⁵ sa'csi narä sunidxä diidx guiniitu, sunidxäza yälnajn lojtu te digac gudzu'reni diidx lojtu niclaza gacdi guiniyajreni xtiidxtu. ¹⁶ Näjza rexczuzajntu sibire lojtu, suto'reni la'tu, sigajcza rebejtztu, resa'tu, rexamiigwtu, luxh yu'tu sugu'treni. ¹⁷ Guiraa rebejñ guedxliuj sibälaz la'tu sa'csi rinälajztu xtidxä. ¹⁸ Niluxh ni'cla tej xquidxejctu di nitloj. ¹⁹ Luxh palga sutijptis lajztu, sajptu yälhabajn par tejpas.

²⁰ Che fitu tre' xhidajl soldaad guideb gabi guedx Jerusalén colyacbee abidzujn dxej ni guibijlni. ²¹ Dxejc reni yu' guedx Judea, nanab guxuñreni chacuatzlojreni neñ redajn; reni yu' guedx Jerusalén, nanab jiunejzreni ro'c; reni suga' lo niaa, na'c guibi'reni lo guejdxga, ²² sa'csi neñ redxejga sujn Dios fis lo guejdxga te soob rediidx ni caj lo reguijtz xten Dios. ²³ Probe'za regunaa ni nuu báz neñ redxejga, näjza regunaa ni ca' báz, sa'csi su' yälhuinduxh lo guedxliuj, näjza fis ni gun Dios loj rebejngä. ²⁴ Yu'reni guet lo guer, yu'zareni chää pres,

sijreni balti guedxxijt. Dxejc rebenzijt sinibee guedx Jerusalén che guiza'li redxej ni gusaan Dios guinibee rebejn ni di gac xpejñ Israel.

Cheni jiääd Xi'n Niguii

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Räjpvzani:

—Dxejc su' seen lo gubijdx näjza lo bäii, näjza loj rebajle' ni yu' xhaguibaa. Luxh lo renacion guedxliuj su' rebejn yärsia', di jien xhi gunreni, sidxebduxhreni sa'csi siejn diajgreni chubeduxh lo nisdoo, säsdukh nis ni räjs lo nisdoo. ²⁶ Sitiol rebejn xcient yälrdxebduxh che gunreni xhigab xhicharuni'c gac lo guedxliuj, sa'csi näj guideb guibaa sinibsejs. ²⁷ Dxejcti suhuiireni lo Xi'n Dios ni gujc Niguii, siäädni lo te za guideb xcälrnibeeni, näjza yälrdimbichaduxh. ²⁸ Che guisloj gac recosre, colsutijp lajztu, colguiliäs yejctu, colguibalajz sa'csi asadzujn dxej gusilajztu.

²⁹ Guniizani stee cuent lojreni, räjpni:

—¡Colhuii lo yagiigw näjza lo guiraa reyajg! ³⁰ Che fiftu acabääni be'n, colyacbee lagajc la'tu, abidzungajxh bäii nis-guij. ³¹ Sigajcza che fiftu agusloj cayajc recosre, colyacbee asiäddzujn xcälrnibee Dios.

³² 'Rniliápac lojtu, guiraa recosre sajc ansde guet rebejn ni yu' naj. ³³ Guibaa näjza guedxliuj sinitloj, rextidxä dini nitloj.

³⁴,³⁵ ¡Colsusin lagajc la'tu! Na'c gusaantu cha lajztu yälrausa'c, yälrä', yälga'ptu xhixtentu, dxejc ditu gacbee che bidzujn dxejga. ³⁵ Sa'csi si'c sidzujn dxejga loj guiraa reben guedxliuj. ³⁶ Colsusin, colbejdx, colguiniabtis lo Dios, te gac laatu lo guira'ti ni gac, gacza suutu nez loj Xi'n Dios ni gujc Niguii.

³⁷ Rdxee ruluii Jesú斯 neñ guidoro dxejc guxhijn sajia'nni yejc dan Oliib. ³⁸ Rsilru ristie rebejn te rdzujnreni lo Jesú斯 neñ guidoro casob rsil, te gucuadiajgreni rextiidxni.

22

Ria'nreni diidx xho guiniaazreni Jesú斯

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Siäddzuñgajxh dxe lanij che rajwreni yätxtiil ni di sägij, laaza lanijga pascw. ² Dxejc reni rnibee loj rebixhojz näjza rebejn ni ruluii leii caguilreni xho gunreni te ju'treni Jesú斯, sa'csi rdxejbreni rebenguejdx.

³ Dxejc biu' beñdxab lastoo Judas ni laaza Iscariote, ni najc tej retzubitio'p xpejnpacni. ⁴ Dee huininäjni dade' ni rnibee loj rebixhojz näjza loj reni rnibee rexcuxhtis guidoo. Guninäj Judasreni xho gunni te guteedni Jesú斯 ladzñaareni. ⁵ Dxejc bibalajzreni, bia'nreni diidx gudeedreni meel lojni. ⁶ Cuäjbtí

Judas, dxejcni guslojni caguiilni xho gunni guteedni Jesús ladzñaareni che rut bejndi suga'.

Xchej xten Dad Jesús

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Bidzujn dxe lanij che rajwreni yätxtiil ni di sägij, che rugu'tzareni te xiil si'c ni caj lo xleii toMoisés. ⁸ Dxejc baxhal Jesús Pedr näjza Juan, räjpni lojreni:

—Colchayejn xchej xten pascw te guidaununi.

⁹ Dxejc laareni gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Caro rlajzlu choyennuni?

¹⁰ Räjp Jesús lojreni:

—Cheni jiu'tu lo guejdx, sidxaagtú te dade' ni nuu te re'nis. Colchanajlni, coljiu' rolijz bejñ cadro jiu'ni laani. ¹¹ Dxejc colye'tz lo bejñ ni najc rolijzni ro'c: "Si'c naj Dad Mastr: ¿Con yu' cadro sajc gauxchenää rexpenä ɳaj pascw?" ¹² Dxejc guluiini lojtu te yu' ni sojb jiaa yejc stee yu'. Asuchexgaa yu'ga. Ro'c colyejn xhi guidaunu.

¹³ Sä'tireni. Si'ctis ni räjp Jesús lojreni, si'cpac bidxälreni. Dxejc bejnreni xchej xte lanij pascw gaurení.

¹⁴ Che bidzujn or, gurenäj Jesús rexpejnpacni lo mex.

¹⁵ Dxejc räjpni lojreni:

—Guyuduxhä gaan gaunääpactu xchej xten pascw ansde tedä trabajwduxh. ¹⁶ Sa'csi rniä lojtu, diruna gaunää la'tu pascw cheni guidzujnli dxej ni gacni lo xcälrnibee Dios.

¹⁷ Dxejc cua'ni te co'p, badeedni xquixtios lo Dios, räjpni:

—Colyä' dee, colgudeedni lo sa'tu. ¹⁸ Sa'csi rniä lojtu, diruna yä'ä nis ni rii yejc uub stehuält cheni guidzujnli xcälrnibee Dios.

¹⁹ Dxejcti cua'ni yätxtiil, badeedni xquixtios loj Dios, gula'nini, gudisnini lojreni, räjpni:

—Dee najc si'c tiexhä ni gudedä ju'treni xcuenttu. Colyejn screeza te guinalajztu narä.

²⁰ Si'cza bennäjni co'p che gulujx gudajwreni, räjpni lojreni:

—Ni yu' neñ co'p najc si'c xtienä ni guixe' che ju'treni narä xcuenttu te si'c jiu' didxcoob ni jia'n Dios con rebejñ ni aguleni.

²¹ 'Per bahuilaare, bejñ ni guto' narä sobganäj narä lo mexre. ²² Guliipacni, Xi'n Dios ni gujc Niguii sinuu tedni loj nezyuj ni abaluii Dios lojni. Luxh proobza bejñ ni guto' narä.

²³ Dxejc gusloj canabdiidxreni lo sa'reni, ¿chuchani'c gunni?

Cayejyreni chuni'c najc beñroru

²⁴ Sas gusloj cayejyreni, don chuni'c guibee gac beñro lojreni.

²⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Rereii ni rnibee lajdx bejn ni digac xpejn Israel, rnibeereni lojreni astoo xtenpacreni najc reguejdxga. Luxh rebenguejdxga rnii lacti hueen najc rereiiga. ²⁶ Per la'tu na'c gactu si'c. Nani najc bengoolru lojtu, ni'c riäjl gacni si'c najc ni huinru lojtu. Luxh nani rnibee riäjl gacni si'c mos. ²⁷ ¿Chuni'c sajcrlo bejn? ¿La bejn ni rbej lo mex te gauni o la ni ruteed xhi gaureni lo mex? ¿La xhet sajcdiru bejn ni sojb lo mex, ä? Niluxh narä yu'ä lojtu si'c ni ruteed xhi gauni.

²⁸ 'La'tu najctu ni gusunäj narä guideb ni gudedä retrabajw ni gudedä. ²⁹ Ni'cni narä runidxä yälrnibee lojtu sigajc ni baniidx xtad yälrnibee loä, ³⁰ te gautu, yätu lo xmexä xhaguibaa, te cuezatu lo yagxhil cadro guntu yälgxuhis loj rexpejn guitzubitio'p rexagdoo Israel.

*Räpxgaa Jesús di Pedr guicäjp numbeenii
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ Räjp Jesús loj Simón:

—Simón, Simón, agunab beñdxab ni laa Satanás luj te gusniibni luj si'c rusniib bejn xob te jiani. ³² Narä agunabä lo Dios xcuentlu te na'c jiäädx xcälrililajzlu. Luxh luj che gusiejch lajzlu, guibi'lü, bastioob lastoo resa'lü.

³³ Räjp Simón lojni:

—Dad, narä sirinalälu; mase gusäureni luj latzguiib, näjza narä siäunäälu; mase ju'treni luj, näjza narä setnäälu.

³⁴ Dxejcti räjp Jesús loj Simón:

—Pedr, rniä lojlu, nicla gajd guidgaii cuedxa' nadxej niluxh luj alaräjplu choñli huält, dipaalu gumbee narä.

Nanab soob rediidix ni bacuaareni xcient Jesús

³⁵ Dxejc gunabdiidx Jesús lojreni räjpni:

—Che ganaxtu baxhalä la'tu, xhet bolsdi sanätu, nicla carreerdi, niclaza stee gura'chdi, ¿la yu' xhi biquiintu, xhi biäädx lojtu, ä?

Dxejc räjpreni:

—Xheti.

³⁶ Dxejc räjpni lojreni:

—Luxh naj rniä lojtu, ni rajp bols, suchanänini; sigajcza carreer. Luxh ni di ga'p spaad, guto'ni xchamarni te siini tejni. ³⁷ Sa'csi rniä lojtu, sisiojb rediidix ni caj lo requijtz Dios xcientä, cadro caj: "Bigabnäjni reben latsiaj." Guiraa ni caj lo requijtz xten Dios xcientä nanab soobpacni.

³⁸ Dxejc räjpreni lojni:

—Dad, aree tio'p spaad.

Dxejc räjpni lojreni:

—Sajl reni'c.

*Rbedx-rniab Jesús loj Dios
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)*

³⁹ Dxejcti birii Jesús, si'cni rujnpacni, sääni nez dajn ni laa Oliib. Dxejc sanajl rexpejnpacni. ⁴⁰ Che bidzujñreni ro'c, räjpni lojreni:

—Colcuejdx, colnab lo Dios te na'c jiajbtu lo dojl.

⁴¹ Dxejc gubicaj Jesús lojreni, huijni te lajt zite' cadro suga'reni, si'cti cadro rdzujñ te guij che rucuaanini. Ro'c bazuxhijbni, gurejdx-gunabni lo Dios, ⁴² räjpni:

—Xtadä, palga rlajzlu, baslaa narä loj trabajwdxhre. Niluxh na'c gacni si'c ni rlazä narä. Bejn si'cni rlajzlu gunlu.

⁴³ Dxejc biricaj te xangl Dios lojni te badeedni yälrtiplajzni.

⁴⁴ Lalni cadejdni trabajwdxh, cayac-huinduxh lajzni, cabedx-canabruni lo Dios. Guzunislini gusloj catejb lo yuj biniduxh si'c rejn lojni.

⁴⁵ Cheni huisuni, gulujx gurejdx-gunabni lo Dios, huijni cadro suga' rexpejnpacni. Ro'c bidxälnireni nagayejs guiraareni sa'csi cayac-huin lajzreni. ⁴⁶ Dxejc räjpni lojreni:

—¿Xhicuent nagayejstu? ¡Colchastie! ¡Colnab lo Dios te na'c jiajbtu lo dojl!

Che gunaazreni Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lał ni canii Jesús lojreni, bidzujñ xhidajl bejn. Tej rexpejnpacni ni laa Judas, nijdni nez loj rebejnga. Dxejcti gubigni loj Jesús, te bachagro'ni loj Jesús. ⁴⁸ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Judas, ¿la con te yälruchagro' ruteedlu Xi'n Dios ni gujc Niguii ladzñaa rebejñre, ä?

⁴⁹ Che bahuii reni sugaräj Jesús xhini'c cayajc ro'c, gunabdiidxreni loj Jesús, räjpreni:

—Dad, ¿la sixa'tnu yejcreni con spaad, ä?

⁵⁰ Sas tej rexpejñ Jesús gudiñnäj te mos xten ni rnibee loj rebixhojz, batiu'nii diajgni ladbee. ⁵¹ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¡Agujcl! ¡Colgusaanreni!

Dxejc gudajn Jesús diajg mosga, basiajcnini. ⁵² Gunigajc Jesús loj reni rnibee loj rebixhojz näjza reni najc guixhajg xten guidoo näjza rebengool, guiraa reni siäxdxiinini, räjpni:

—¿La siädnätu spaad näjza garo't, astoocanu siäxdxiit te gubaan, ä? ⁵³ Cheni suga'a lojtu guixe-guixee neñ guidoo, ditu nuhuual narä. Per dee najc xortu, luxh arnibee yälñacäjy la'tu.

Di Pedr guicäjy numbeeni Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Dxejcti gunaazreni Jesús huinärenini rolijz bixhojz ni rnibee lo guiraa rebixhojz. Siädnäjl Pedrni zit-zijt. ⁵⁵ Che

bidzujnreni gule'creni guiboo galäii lole' xten bixhojzga, gurejreni guideb gabi, te bidxa' lajzreni. Näj Pedr nadxaag lojreni gurej ro'c. ⁵⁶ Dxejc te gunaa ni rujnuzuun ro'c, che bahuiini sobga' Pedr ro'c, rdxelojitisni lojni, räjpni:

—Näj niguiire guyunäj Jesús.

⁵⁷ Dxejc basuni' Pedr räjpni:

—Nan, dina gumbeäni.

⁵⁸ Che gojl stera't, che bahuii stee bejn lojni, räjpni lojni:

—Näj luj najclu te rexpejnni.

Per Pedr räjp lojni:

—Gurniälojlu, Dad, dina gacä xpejnni.

⁵⁹ Che gudejd si'cti teb or, räjp stee bejn lojni:

—Guliipacni, näj bejnre guyunäjni, sa'csi laani najczani te ben Galilee.

⁶⁰ Dxejc räjp Pedr lojni:

—Gurniälojlu Dad, dipacna ganä xhini'c caniilu loä.

Lalni canii Pedr rediidxre, guredxa' te guidgaii, ⁶¹ luxh gubiréza Jesús, bahuidzu'tzni lo Pedr, dxejc banalajz Pedr nani gunii Jesús lojni, räjpni: "Che gajd guidgaii cuedxa', abazuni'lu choñ huält, räjplu dilu gumbee najrä." ⁶² Dxejcti guc-huin lajz Pedr, biriini ro'c, ronduxhni.

Rniyajreni Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Rebejn ni canäj Jesús, gusloj caguxhisnäjrenini, caguijn-zarenini. ⁶⁴ Dxejc basäureni lojni, gudajpreni lojni, räjpreni lojni:

—¡Gunii chuni'c gudijnlu!

⁶⁵ Luxh guiraloj cayäjbreni lojni, caniyaduxhrenini.

Bidzunnäjreni Jesús nez loj rebixhojz

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Che bara yääl, bidojp rebengool ni rnibee, näjza reni rnibee loj rebixhojz, näjza rebejn ni rului leii, huinäreni Jesús te suuni nez lojreni neñ yu' cadro rujnreni yälguhtis. Dxejcti räjpreni lojni:

⁶⁷ —Palga luj najclu Crist, bicäjpni loonu.

Dxejc badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—Palga guicäpäni, ditu chalilajz. ⁶⁸ Luxh palga gunä te yälgunabdiidx lojtu xcuent Crist, ditu gudzu' diidxga loä. ⁶⁹ Per najli sibej Xi'n Dios ni gujc Nigui xladbee Gueb Dios ni yu' xhaguibaa.

⁷⁰ Dxejc gunabdiidx guiraareni lojni, räjpreni:

—Mbjay pues, ¿la luj najclu Xi'n Dios, ä?

Dxejc badzu' Jesús diidxre lojreni räjpni:

—Nacäni, si'cni najtu la'tu.

⁷¹ Dxejc räjpreni lo sa'reni:

—¿Xhirucxhamaaaz rlajztu? Dirunu guiquiin diidx guinii bejn, sa'csi lagajc nuurnu abiejn diajgnu diidx ni guniini lagajc laani.

23

Jesús nez loj Pila't

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Dxejc huisu guiraareni, huinäreni Jesús nez loj Pila't. ² Ro'c guslojreni cabe'creni xquejni, räjpreni:

—Bidxälnu bejnre cayujnni biejy lo rexpejnnu. Räjzpazi xhet nanabdi quiixnu impuest lo ɻeii César. Caniizani laani najcni Crist, nalajznu najczani ɻeii.

³ Dxejc gunabdiidx Pila't lojni, räjpni:

—¿La luj ni najc ɻeii xten rexpejñ Israel, ä?

Sas badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Najcni lagajc si'c ni guniilu.

⁴ Dxejc räjp Pila't loj reni rnibee loj rebixhojz näjza loj guiraa rebejn:

—Dina guidxälä nicla tej dojl xten bejnre.

⁵ Niluxh laareni sanuutis caniireni, dipru caniireni, räjpreni:

—Guiraa reben Judea cayu' yärsia' xcuent xcälruluiini. Guslojni guedx Galilee, luxh reeli sanuu caguluiini.

Jesús nez loj Herodes

⁶ Che biejn diajg Pila't rediidxre, gunabdiidxni: “¿La Galilee siääd bejnga?” ⁷ Cheni räjpreni ro'c siäädni, baxhalnini loj Herodes ni najc gubernadoor xten Galilee, sa'csi neñ redxejga yu' Herodes guedx Jerusalén. ⁸ Che bahuii Herodes loj Jesús, bibalajzni sa'csi agujc xchej rlajzni fiini lojni, sa'csi abiejn diagni diidx xcuent ni cayujnni. Luxh rlajzni fiini gunni te milaagwr. ⁹ Xhidajl yälgunabdiidx bejn Herodes, luxh xhet guniidi Jesús. ¹⁰ Ro'c suga'za reni rnibee loj rebixhojz näjza rebejn ni ruluii leii, cabecduxhrureni xquejni. ¹¹ Dxejc gulälaz Herodes näj rexsoldaadni Jesús, baxhiznäjrenini, ni'c bashuajcwrenini te ladsa'c sa' ni rajcw ɻeii, dxejcti baxhalsacrenini loj Pila't. ¹² Lagajc dxejga, Pila't näjza Herodes gujcreni amiigw, luxh galoo bidxe'ch lo sa'reni.

Gunibeereni guet Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Dxejc gurejdx Pila't reni rnibee loj bixhojz, näjza rebengool ni najc guxhtis, näjza rebenguejdx. ¹⁴ Dxejc räjpni lojreni:

—La'tu biädnätu bejnre loä, najtu caguquilni rebejn gunreni biejy, luxh narä agunabdiidxä guiraloj lojni nez lojtu, luxh abahuiitu dina nidxälä nicla tej dojl ni cagucuaquijtuni. ¹⁵ Niclaza Herodes di nidxäl nicla tej dojl, ni'cni baxhalsacnini loonu, luxh abahuiitu xhet dojldi bejnri te guetni. ¹⁶ Ni'cni quinäni, dxjecti guslaäni.

¹⁷ Najc costumbr ruslaa Pila't te bejn ni yu' neñ latzguiib casob rajc lanijre. ¹⁸ Per guiraareni guredxa'reni si'c tejsi bejn, räjpreni:

—¡Bagu't bejnre, baslaa Barrabás!

¹⁹ Barrabás najc ni basälreni latzguiib sa'csi batojpni te cuaa bejn ni bacuanäj resoldaad xten Rom, näja sa'csi yu' chu bagu'tni. ²⁰ Rlajzpac Pila't guslaani Jesús, ni'c gunisacni lojreni, ²¹ niluxh rebejn dipru guredxa'reni, räjpreni:

—¡Bacuaani lo crujz, bacuaani lo crujz!

²² Riojn gunisac Pila't lojreni, räjpni:

—¿Xhi dołduxh bejnri? Xhetlidi dojl rdxälä bejnri te guetni. Ni'cni siguinäni dxejc suslaäni.

²³ Luxh laareni sanuutis guredxa'reni, gunabreni xcajni lo crujz. Luxh sa'csi guredxa'tisreni, bejntireni gaan gujc si'c ni rlajzreni. ²⁴ Dxejc cuäjb Pila't gunibeeni gac si'c ni gunabreni. ²⁵ Dxejc baslaani bejn ni yu' latzguiib sa'csi bejnri biejy, bagu'tzani bejn, dxejc badeedni Jesús lojreni te gunnäjrenini si'ctis ni rlajzreni.

Che cuaj Jesús lo crujz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Cheni sanäreni Jesús xcaj lo crujz, gunaazreni te bejn ni laa Simón ni siääd guedx Cirene; basaj bejnga lo niaa. Dxejc basguurenini crujz, siädnajltini dejtz Jesús.

²⁷ Siädnajlza xhidalduxh bejn, näja xhidajl gunaa ni cayonduxh, cabedxa'reni sa'csi cayac-huinduxh lajzreni xcuent Jesús. ²⁸ Dxejc gubiré Jesús, räjpni lojreni:

—Guna Jerusalén, na'c roontu xcuentä, colyoon lagajc xcuenttu näja xcuent rexíntu. ²⁹ Sa'csi sidzujn dxej gäbreni: “Chicbaa regunaa ni di gacdi chu xi'nni, chicbaaza reni di nuxi'n, renani di nusiä' báz.” ³⁰ Dxejc guisloj rebejn gäb loj redajn: “Coljiajb yejcnu”, säjbzareni loj relom: “Colgucua'tz nurnu.” ³¹ Palga scree runnäjreni narä ni nacä si'c te yagnaga, aticaxh gunnäjreni la'tu ni najc si'c te yagbijdz.

³² Sanäzareni tio'p benguijd xcajzareni loj recrujz, guetnäjreni Jesús. ³³ Che bidzujnreni te lajt ni laa Calabeer, ro'c bacuaareni Jesús lo te crujz, bacuaazareni guiro'p rebenguijdxa lo stio'p crujz, tejni xladbee, steeni xladbäjgwni. ³⁴ Cheni cagucuaa rebejn reni lo crujz, gunii Jesús, räjpni:

—Xtadä, badzucaj xtojl rebejnre, sa'csi direni gan xhini'c cayujnreni.

Dxejc gudzujt resoldaad daad yejc xhajbni, te gudisreni xhajbni cua'renini.³⁵ Suga' rebejn ro'c cadxelojtisreni. Näjza reguxhtis caguxhisnäjreni laani, cayäjpreni:

—Balti bejn baslaani, naj suguslaani lagajc laani palga guliini laani najcni Crist ni gule Dios.

³⁶ Näjza resoldaad caguxhisnäjni, gubigreni lojni te badeedreni bin-nii yäni.³⁷ Dxejc räjpreni lojni:

—Palga gulii najclu reii xten rexpejn Israel, baslaa lagajc luj.

³⁸ Luxh bacuaareni gaii diidx loj te baräjd ni cuaj yejc crujz. Con didx griegw, con didx latín, näjza didx hebreo, bacuaareni scree: “Dee najc Reii xten rexpen Israel.”

³⁹ Te reben guijdx ni najl lo te crujz ni caj cuä'ni caniyajni Jesús, räjpni lojni:

—Palga luj najclu Crist, baslaa lagajc luj nägajcza nuurnu.

⁴⁰ Per benguijdx ni najl lo crujz stelaadga gudidxa'ni loj stee benguijdx ni caniyaj Crist, räjpni:

—¿La dilu guidxejb Dios? ¡Ni cayajczalu tejsi castiigw!⁴¹ Per nuurnu cayajcnu castiigw ni riäjl gacnu te guidiixnu redojl ni biennu. Luxh laani xhet dojldi bejnni.

⁴² Dxejc räjpni loj Jesús:

—Bazalajzlu narä che guidzujnlu lo xcälrnibeelu.

⁴³ Dxejc badzu' Jesús diidxre, räjpni lojni:

—Rniliäpac lojlu, lagajc nadxej chunäjlu narä xhaguibaa.

Che gujt Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Agojl si'cti läidxej. Dxejc bicäjy guideb guedxliuj, si'c bianxcäjy si'cti rcachonti.⁴⁵ Bicäjy lo gubijdx, luxh ladró ni najl neñ yudxanro xten guidoro, biräjsni gucni tio'p la'.

⁴⁶ Dxejcti guredxa' Jesús, räjpni:

—Xtadä, ladzñaalu rutedä xaimä.

Che guniini si'c, gujttini.

⁴⁷ Che bahuui capitán ni rnibee loj resoldaad guiraa ni guzajc, gulä'pni xpala'n Dios, räjpni:

—Guliipacni, xhet dojldi bejn bejnre.

⁴⁸ Guiraa rebejn ni suga' ro'c ni bahuui guiraa ni guzajc ro'c, gubi'reni rolizzreni, cayääzreni lagajc lastooreni.⁴⁹ Luxh guiraa reni rumbee Jesús, näjza regunaa ni biädnajlni che biriilini Galilee, zijtru bia'nreni cahuiireni guiraa recos ni cayajcre.

Che biga'tz Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Guyu' te bejn ni laa José, lacti huen najcni, luxh laaca rujnni guira'ti. Siäädni guedx Arimatea, región Judea. Nadxaagzani loj reni rnibee neñ guidoro xten rexpejn Israel. ⁵¹ Cabäjzza José jiääd yälrnibee xten Dios, ni'cni dini nidxaglajz nani bejn resa'ni. ⁵² Dxejcti huijni lo Pila't, gunabni tiejxh Jesús. ⁵³ Che gulätnini lo crujz, batejbnini neñ te bariaad, dxejcti bacua'tznini neñ te baa ni guc-chee cuä' te guilaj. Nacoob baaga, nicla tej bejn gajd guiga'tz ro'c. ⁵⁴ Dxejga najc dxej ni rusuheereni guira'ti, luxh agojl jiu' dxej ni rusilajzreni.

⁵⁵ Regunaa ni guzanäj Jesús che biriilini Galilee huihireni robaaga te bahuiireni xho gudixhreni togoolga neñ baa. ⁵⁶ Che gubi'reni rolizreni bencheereni recuaan ni rlianexhduxh näj te ni najc si'c te saj ni rlianexhduxh ni ruzaareni retogool. Dxejcti basilajzreni dxej ni rusilajz bejn, si'cni caj lo xleii Moisés gunreni.

24

Che gubansac Jesús lo rebengut

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Dxej ni gusloj xmaanga, rsildooru huinä regunaaga robaa recuaan ni rlianexjh ni bencheereni. ² Che bidzujnreni, bahuiireni agubicaj guij ni rusäu ro' baa. ³ Dxejc che biu'reni neñ baaga, direni nidxäl tiejxh Jesús. ⁴ Lal ni cadxelojreni, di jien xhi gunreni, biricaj tio'p dade' gusuj cuä'reni. Rdimbichaduxh xhajbreni. ⁵ Bidxebduxh regunaaga, basajbreni lojreni lo yuj. Dxejc räjp redade'ga lojreni:

—¿Xhicuent siädtiiltu te bejn ni nabajn lo rebengut, ä?
⁶ Rutini ree. Agubañsacni. Colgusnaj lajztu rediidx ni guniini cheni guyusijcni Galilee,⁷ che najni lojtu: "Riäjl jiajb Xi'n Dios ni gujc Niguii ladznaa rebendojl, xcajzani lo crujz, dxejc ni riojn dxejga sibansacni loj rebengut."

⁸ Dxejc banaj lajz regunaas xtidx Jesús, ⁹ biriireni robaa, gubi'tireni te bijreni diidx lo retzubiteeb rexpejnpacni näjza loj rebejn ni yunäjreni. ¹⁰ Reni huisa'n diidx loj rexpejnpac Jesús najc redee: Marii Magdalen, näjza Xuan, näjza Marii xnan Jacoob, näjza sgaii gunaa. ¹¹ Niluxh rexpejnpacni bejn xhigab didxnayäälni, direni nililajz xtidx regunaaga.

¹² Dxejc huisu Pedr, ruxuñlini huijni ro' baa. Che gudixhlojni, bahuiini neñ baaga, ganaxtis bariaad dzuub te laad. Dxejc gubi'ni rolizni, rdxelotisni xcuent ni gujc.

Ni guzajc lo nezyuj ni sii guedx Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Lagajc dxejga, tio'p rexpejnpacni sääreni te guejdx ni laa Emaús, ni ria'n si'cti tzubiteeb kilómetro loj guedx Jerusalén.

¹⁴ Lał ni sasajreni lo nezyujga, cayujyreni diidx xcuent reni gujc ro'c. ¹⁵ Lał ni caniireni gubig Jesús lojreni, gusloj sasanäjnireni. ¹⁶ Luxh mase cahuiireni lojni, yu' xhi badxojn niembeererenini. ¹⁷ Dxejc gunabdiidx Jesús lojreni, räjpni:

—¿Xhini'c rujytu lał ni sasajtu, ä? ¿Xhicuent cayac-huin lajztu?

¹⁸ Tejreni ni laa Cleofas badzu' diidxre, räjpni:

—Guiraasi bejn najn xhi gujc neñ guedx Jerusalén. ¿La lujtis bia'nlu neñ guejdxga ni di gan xhi gujc ro'c, ä?

¹⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿Xhini'c gujc ro'c?

Dxejc räjpreni lojni:

—Recos xcuent Jesús ni siääd guedx Nazare't, ni gujc te niguii ni gunii xtidx Dios, rajpni yälrnibeduxh xten Dios loj redzuun ni rujnni näjza loj rediidx ni rniini, nez loj Dios näjza nez loj rebejn. ²⁰ Näjza xho bejn reni rnibee loj rebixhojz näjza rexduxhtisnu, bateedrenini ladzqaa reni gunibee guetni, dxejc bacuaarenini lo crujz. ²¹ Niluxh nuurnu cabäaznu laani gacni nani nuslaa rexpejñ Israel ladzqaa rebenzijt. Naj agujc chon dxej ni gujc recosre. ²² Luxh yu' gaii gunaa ni nadxaag loonu ni baschelojreni nuurnu. Barsil, che huihreni robaa xtenni, ²³ direni nidxäl tiejxhni. Biädsanreni diidx loonu najreni bahuiireni lo tio'p xangl Dios ni räjp lojreni, agubansac Jesús lo rebengut. ²⁴ Dxejcti huihuii gaii sa'nu robaa, bahuiizareni najcni si'ctis ni naj regunaaga loonu, niluxh direni nuhuii loj Jesús.

²⁵ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¡Lacti nayääl tre' xcäriejntu! Lacti neñ rililajztu xtidx redade' ni gunii xtidx Dios xcuent Crist. ²⁶ ¿La di nungäjl tedxgaa Crist retrabajwdxre dxejcti jiu'ni lo xcäldimbicha' Dios, ä?

²⁷ Dxejc gusloj cagusule'ni guiraa rediidx ni caj lo xquijtz Dios xcuent Crist. Guslonäjni xtidx Moisés, dxejc huinuuni basule'ni guiraa reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios.

²⁸ Che bidzujñreni guejdx cadro sääreni, bejn Jesús si'cni chanuuni chääni lo nezyuj. ²⁹ Dxejc laareni bascuäazrenini te jiannäjnireni, räjpreni lojni:

—Biannäj nuurnu, sa'csi acayajc gudxej, agojl jiu' guxhijñ.

Dxejcti biu' Jesús te jiannäjnireni. ³⁰ Cheni sobganäjnireni lo mex, cua'ni yätxtiil, benle'nini, dxejc gula'nini, gudisnini lojreni. ³¹ Lagajc dxejc, baxhal Dios balojreni, biembeereni Jesús, dxejc laani gunitlojni lojreni. ³² Dxejcti räjpreni lo sa'reni:

—¿La di lastoonu nibeguiboo cheni siädniini loonu lo nezyuj, che cagusule'ni xtidx Dios?

³³ Dxejc dirureni nibäjz ro'c, alga gunasgajcreni nez, gubi'reni guedx Jerusalén. Ro'c bidxálreni abidojp xpejnpac Jesús näjza sgaii bejn. ³⁴ Dxejcti bijreni diidx loj guiro'preni bidzujn, räjpreni:

—Guliipac gubañsac Jesucrist, luxh baluilojni loj Simón.

³⁵ Dxejc guiro'p reni bidzujn bijzareni diidx ni gusajcreni lo nezyuj, näj xho biembeezareni Jesús che gula'ni yätxtiil.

Baluiloj Jesús loj rexpejnpacni

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Canisi'creni rediidxre chela baluiloj lagajc Jesús galäiireni, guniini xchan lojreni, räjpni:

—¡Colcuecdxi lajztu!

³⁷ Per laareni rdxelojreni bidxejbreni, naareni cahuiireni lo te sprit. ³⁸ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—¿Xhicuent cadxejbtu? ¿Xhicuent rac tio'p lastootu?

³⁹ ¡Colhuii reñaä, näjza reni'ä! Lagajc naräni. Colcajn naräte fiipactu laa naräni, sa'csi anajntu di te sprit ga'p bää'l niclaza tzujt si'c rapä narä.

⁴⁰ Che guniini rediidxga, baluigajcni reñaani näjza reni'ni.

⁴¹ Lal ni cadxelojreni, di gacdi chalilajzreni, sa'csi cabaduxh lajzreni, räjpni lojreni:

—¿La yu' xhi rajptu gauä ree, ä?

⁴² Dxejc badeedreni te la' bälbigue', näjza te la' seer ni yu' tzujn. ⁴³ Ni'c cua'ni gudajwnini nez lojreni. ⁴⁴ Dxejc räjpni lojreni:

—Dee najc xtidxä ni rniä lojtu cheni yusicä lojtu, rniä riäj soob guiraa rediidx xcuentä ni caj lo xleii Moisés, näjza lo rexquijtz redade' ni gunii xtidx Dios näjza ni caj lo rexquitz Salmos.

⁴⁵ Dxejcti basanijni xcäriejnreni te gucbeereni xhi säloj rediidx ni caj lo rexquijtz Dios xcuentni. ⁴⁶ Dxejc räjpni lojreni:

—Scree caj lo reguijtz: Nanab guet Crist, dxejc ni riojn dxej, guibañsacni loj rebengut. ⁴⁷ Sire'chza diidx xcuent xho ruslaa Crist rebejn neñ dojl che rusiejchreni lajzreni, che rililajzreni xtiidxni. Guedx Jerusalén guislojni, dxejc sire'ch diidx guideb guedxliuj. ⁴⁸ La'tu najctu testiigw guiraa recosre. ⁴⁹ Narä suxhalä Sprit Dxan xten Dios lojtu, ni'c coljia'n guedx Jerusalén cheni jiädläjzlini neñ lastootu, guniidxni yälrnibee ni siääd xhaguibaali.

Huäjs Jesús xhaguibaa

(Mr. 16:19-20)

50 Dxejc huinä Jesúsreni stelaad guedx Jerusalén gajxh lo te
guejdx ni laa Betania. Ro'c guläsni ḥaani, benle'ni yejcreni.
51 Lal ni cayujnni si'c, gubicajni lojreni, huäjsni xhaguibaa.
52 Peta laareni gulujx gojnrenini, dxejc cabalazduxhreni
gubi'reni guedx Jerusalén. 53 Ro'c guixe-guixee guyu'reni neñ
guidoro, calä'preni xpala'n Dios. Sugacni si'c.

Redidxhuen Xten Jesucrist Ni Bacuaa San Juan

Xtidx Dios najc te Niguii

¹ Galodoo che gusloj guira'ti, ala yu' Diidx. Luxh nani najc Diidxga yunäj Dios, luxh Diidxga najc Dios. ² Che gajd gac-cheeli guedxliuj, yunäjni Dios. ³ Xcient laani benchee Dios guedxliuj näjza guira'ti ni yu' lojni. Guiraa recos ni yu' di gacdi niu'reni paru rutini. ⁴ Laani gojp yäl nabajñ. Yäl nabajngä najc bianij xten rebejn. ⁵ Luxh bianijga rdimbicha' nez lo yälcäjy, niluxh yälcäjyga di niajcdi nusuiinini.

⁶ Guyu' te niguii birilaj Juan, ni baxhal Dios. ⁷ Laani biäädni te basule'ni diidx. Biädsule'ni diidx xcuent bianij te nililajz guiraa rebejn diidx xcuent bianij. ⁸ Laani dini gac bianij, laani biädsule'ni diidx xcuent bianij. ⁹ Laa bianijpacga ni rusani lastoo guiraa rebejn, luxh naj abiäädni lo guedxliujre.

¹⁰ Nani najc Diidxga guyu' lo guedxliujre, xcuent laazani guc-chee guedxliujre, luxh di reben guedxliujre nililajz chu najni najcni. ¹¹ Biäädni loj rexpen Israel, niluxh rexpejñni direni nicäjb niu'n'i lojreni. ¹² Dxejc loj guiraa reni cuäjb guyu'n'i lojreni, loj renani huililajz xtiidxni, loj reni'c badeedni yälrnibee gacreni xi'n Dios. ¹³ Laa reni'c ni di gac si'c xi'n ben guedxliuj, ni gojl sa'csi rlajz te biniet chu xi'nni, dee najcpacreni Xi'n Dios sa'csi sudeedni yäl nabajñ par tejpas lojreni.

¹⁴ Diidxga gujc te ben guedxliuj. Guläjzni lo guedxliujre, bahuilojzanu xcäldimbicha'ni, si'c yälrdimbicha' xten xingan xteb xtadni, laani najcpacni nani sanälajz nuurnu, nani rnii didxlii loonu. ¹⁵ Juan gunii xcuent Jesús. Guredxa'ni, räjpní:

—Laa dee ni rniä, nani siääd detzä sajcruni loä, sa'csi laani ganidni nabajñni loä.

¹⁶ Sa'csi guiraanu cua'nu xcälnasacdughni, yälracnäj detz yälracnäj. ¹⁷ Leii xten Dios biädnä toMoisés, niluxh yälracnäj näjza redidxlii biädnä Jesucrist. ¹⁸ Rut chu tejdi abahuii lo Dios, xinxtebni ni yunäjpac Dios, laani basule'ni diidx xcuent Dios loonu.

*Juan ni rutiobnis gunii chuni'c najc Jesucrist
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Dee najc diidx nani gunii Juan ni rutiobnis che baxhal rexpejñ Israel rebixhojz näjza rexpejñ guidoo ni laa levitas, biriireni guedx Jerusalén te sanabdiidxreni lo Juan, räjpreni lojni:

—¿Luj chu najclu?

²⁰ Dxejcti bicäjpni lojreni, xhet bacua'tzdini lojreni, räjpni:

—Et narädi nacä Crist ni jiääd.

²¹ Dxejcti gunabdiidxreni lojni, räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? ¿La lujni najc Elías?

Räjpni:

—Dina gacäni.

Räjpreni:

—¿La najclu te dade' ni gunii xtidx Dios ni cabääznu jiääd?

Dxejc räjpni:

—Dina gacäni.

²² Räjpreni:

—¿Chuxhni'c najclu? Te chonänu diidx loj reni baxhal nure. ¿Xhi rniliu, chuxhni'c najclu?

²³ Räjp Juan:

—Narä nacä nani rbedxa' nez lo reyubijdz si'c ni gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios scree: "Colyensa'c xnezyuj Dad."

²⁴ Rebejŋ ni baxhal redee najc reni rnireni "farisee".

²⁵ Dxejc gunabdiidxreni stee, räjpreni lo Juan:

—¿Xhicuent rutiobnislu palga dilu gac Crist ni jiääd niclaza Eliás niclaza stee niguii ni rnii xtidx Dios ni cabääznu jiääd, ä?

²⁶ Dxejcti räjp Juan lojreni:

—Narä rutiobnisä con nis, niluxh galäiitu yu' tej nani ditu gumbee. ²⁷ Laa dee ni siääd detzä niluxh di nungäjl nicla surloä cuää xcura'chni, sa'csi sajcruni loä.

²⁸ Guiraa recosre gujc stelaad cadro laa Betábara, ni ria'n stelaad ro' gueu Jordán cadro cagutiobnis Juan.

Jesús najc Xile' xten Dios

²⁹ Che bara yääl, bahuii Juan siääd Jesús lojni. Dxejc räjpni:

—¡Colhui! Aree Xile' xten Dios nani rudzucaj xtojł reben güedxliuj. ³⁰ Lagajc xcuent dee ni rniä cheni guniä lojtu: "Detzä siääd te niguii ni sajcrui loä, sa'csi ganidli narä agac nabajñni." ³¹ Luxh dina niembeäni, per biädtiobnisä con nis te guluiä lo rexpejn Israel chu najcni.

³² Guniiza Juan stee diidx xcuentni, räjpni:

—Narä bahuiä biäjt Sprit Dxan xten Dios xhaguibaa si'c te palom guzudxini yejcni. ³³ Dina niembeäni, per nani baxhal narä gutiobnisä con nis, laani najni loä: "Cheni filu jiäjt Sprit Dxan xten Dios xhaguibaa si'c te palom, sudxini yejc te bejn, laanini najc ni gutiobnis con Sprit Dxan xten Dios." ³⁴ Narä abahuiä lojni, ni'cni rniliä: "Dee ni najc Xi'n Dios."

Reni gujc xpejn Jesús ganiddoo

35 Che bara stee yääl, sugasac Juan ro'c, sugaranäjni tio'p rexpejnni. 36 Bahuiini lo Jesús che sasajni, dxejc gunii Juan, räjpni:

—¡Colhui! ¡Laa dee ni najc Xiil xten Dios!

37 Biejn diajg guiro'p rexpejnpac Juan diidxga, dxejc sana-jlreni Jesús. 38 Che gubiré Jesús bahuiini siädnajlreni, dxejc räjpni:

—¿Xhi caguiiltu?

Räjp rebejngá:

—Mastr, ¿caro rbäjzlu?

39 Badzu' Jesús diidxre, räjpni:

—Coltaa, te fiitu.

Dxejcti huijreni te bahuiireni caro rbäjzni ro'c. Biannäjrenini ro'c sa'csi agojl si'cti rcatajp gudxej.

40 Tej reni biejn diajgni xtidx Juan laa Andrés, bejtz Simón Pedr dxejc huinäjlni Jesús. 41 Ganiddoo huitiilni bejtzni, dxejc räjpni lojni:

—Abidxälnu Mesías nani sälojza Crist ni cabääznu jiääd.

42 Sas huinänini loj Jesús. Che bahuii Jesús lojni, räjpni:

—Luj najclu Simón xi'n Jonás; sirilajlu Cefas nani sälojza Pedr.

Gurejdx Jesús Felipe näjza Natanael

43 Bara yäälgä rlajz Jesús chää nez Galilee. Dxejc bidxaagni Felipe, räjpni lojni:

—Gudanajl narä.

44 Felipe siääd guedx Betsaida, guedxro ni najcza lajdx Andrés näjza Pedr. 45 Felipe bidxaag Natanael räjpni lojni:

—Abidxälnu bejn nani bacuaa toMoisés xcuentni lo reguijtz xten leii agujc xchej, nani bazä'tza reniguii ni gunii xtidx Dios, Jesús xi'n José ni siääd Nazare't.

46 Räjp Natanael:

—¿La sajc guirii te beñsa'c guedx Nazare't, ä?

Räjp Felipe lojni:

—Gudaa, te fiilu.

47 Che bahuii Jesús siääd Natanael nez lojni, räjpni:

—Colhui te beñ Israel pac nani dipacni gusguee.

48 Räjp Natanael:

—¿Xho numbeelu narä?

Badzu' Jesús diidxre lojni räjpni:

—Che gajd Felipe cueedx luj, che suga'lilu ni' te yagiigw, bahuiä lojlu.

49 Badzu' Natanael diidxre, räjpni:

—Mastr, luj najc Xi'n Dios, luj najc Reii xten rexpen Israel.

50 Räjp Jesús lojni:

—Sa'csi rniä lojlu, “bahuiä suga'lu ni' yagiigw”, ¿ni'c rililajzlu, ä? Xhidajl cosroru suhuiilu.

⁵¹ Dxejcti räjxzani:

—Rniliäpac lojtu, suhuiitu guixal xhaguibaa, näjza rä'p riäjt rexangl Dios yejc Xi'n Dios ni gujc Niguii.

2

Te sa' ni guyu' guedx Caná xten Galilee

¹ Che gudejd choñ dxej, guyu' te sa' guedx Caná xten Galilee. Ro'c guyu' xnan Jesús. ² Huijza Jesús näjza rexpejnpacni, sa'csi bidoñreni chääreni lo sa'gä. ³ Gubijdz bin. Dxejc räjp xnan Jesús lojni:

—Dirureni ga'p bin.

⁴ Dxejc badzu' Jesús diidxre räjpni:

—¿Xhicuent rniilu si'c loä, xnanä? Gajd xhorä guidzujn.

⁵ Niluxh räjp xnanni loj remos ni tre' ro'c:

—Colyejn guira'ti si'ctis ni guiniini lojtu.

⁶ Suga' xho'p guesguij nani rdxaj nis te rdiib ɻaa rexpejñ Israel te racnayareni te si'c guisa' xleii toMoisés. Neñ tejga guesguijga ru' si'cti te gayuu litr nis. ⁷ Räjp Jesús loj remos:

—Colguchaj reguesguijre nis.

Dxejcti bachadoo rebejngani. ⁸ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colca' che'nni naj te colchanäni lo nani cahuii cayajc sa're.

Dxejc huinä remosga che'n bin lojni. ⁹ Che gu' dade'ga che'n nis ni gubixhloj bin (luxh dini gan caro siäädni, remostis ni gulä'p nis, ni'ctis najn). Dxejcti gurejdx dade'ga bi'n. ¹⁰ Dxejcti räjpni:

—Guiraa rebejñ rudedreni binsa'c räxgaa rebejñ, dxejcti che agudxaj xque'reni, rudedreni bin nani di xcient, niluxh luij gulucheelu binsa'cre najli.

¹¹ Seenre najc ganiddoo ni gusloj bejn Jesús; bejnnini neñ guedx Caná xten Galilee. Seenga bazäbdiidx yälrnibee xtenni luxh ni'cni huililajz rexpejnpacni xtiidxni.

¹² Che gudejd sa'ga, huijni guedx Capernaum con xnanni, rebejtzni näjza rexpejnpacni. Ro'c bia'nreni tio'p-choñ dxej.

Basia Jesucrist guidoro

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Sa'csi abidzungajxh lanij pascw xten rexpejñ Israel cheni rnalajzreni guxhijñ ni gudejd guixhajg xten yälgujt neñ Egipto, ni'c sää Jesús guedx Jerusalén. ¹⁴ Neñ guidoro bidxälni xhidajl bejñ nani ruto' gon, xiil, palom näjza reni sobga' caguchaa melzijt. ¹⁵ Dxejc bejnni te chico't con gaii duu, gulääni regon con rexil neñ guidoo. Batie'chni xcoobr rebejñ nani ruchaa melzijt, barexh-xhätni rexmexreni. ¹⁶ Räjxzani loj reni caguto' repalom:

—Colcuää redee, na'c rujntu rolijz xtadä si'c te guii cadro rdo' guiraloj.

¹⁷ Dxejcti banajlajz rexpejnpacni xhi caj lo reguijtz ni bacuaa redade' ni gunii xtidx Dios: "Gucnaj lazä xcuent ni runnäjreni rolijzlu."

¹⁸ Dxejcti gunabdiidx reni najc xpejñ Israel lojni, räjpreni:

—¿Xhi seen guluiilu loonu naj te fiinu arajplu yälrnibee te abejnlu recosre?

¹⁹ Badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Colgutzujl guidoore, luxh narä nen chontis dxej sunchesacäni.

²⁰ Räjp rexpejñ Israel lojni:

—Tiubixho'p ijjz guclaa ni guc-chee guidoore, ¿xhixh sajc gunchesacluni nen chontis dxej, ä?

²¹ Niluxh laani caniini xcuent guidoo ni najc lagajc tiejxhni.

²² Ni'cni cheni gubañsacni loj rebengut, banajlajz rexpejnpacni rediidxre ni guniini, dxejc huililajzreni nani caj lo rexquijtz Dios näjza rediidx ni gunii Jesús.

Numbee Jesús guiraa rebejn

²³ Cheni guyu' Jesús guedx Jerusalén cadro cayajc lanij pascw, lał ni cayajc lanijga, xhidajl rebejñ huililajz xtiidxni, bahuiizareni remilagwr ni bejnni. ²⁴ Luxh di Jesús nililajz xtidx rebejngä, sa'csi arumbeeni xho najc rebejñ. ²⁵ Niluxh dini niquiin chu gäb lojni xho najc bejñ, sa'csi lagajc laani anancheeni xho najc lastoo tejga bejñ.

3

Jesús con Nicodem

¹ Guyu' te niguii lo rexpejñ refarisee ni laa Nicodem, na'cni te benroru loj reni rnibee rexpejñ Israel. ² Te guxhijñ biädxhiga'tzni nez loj Jesús, räjpni lojni:

—Mastr, nadonnu lo Dios siäädlu si'c te ni ruluii, sa'csi rut rajcdi rujn sa' remilagwr nani rujnlu palga di Dios sunäjni.

³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Rniliäpac lojlu, nani di gaal stehuält, di gacdi fiini xcälrnibee Dios xhaguibaa.

⁴ Dxejcti räjp Nicodem lojni:

—¿Xho gac gaal te bejñ stehuält niluxh anajcni bengool? ¿Xhixh sajc chusacni xque' xnanni stehuält te galsacni, ä?

⁵ Badzu' Jesús diidxre räjpni:

—Rniliäpac lojlu, nani di gaal con nis, näjza con Sprit Dxan xten Dios, di gacdi jiu'ni lo xcälrnibee Dios xhaguibaa. ⁶ Nani rajl xi'n beñ guedxliujre, ni'c najctisni bejñ guedxliuj, luxh nani rajl por Sprit Dxan xten Dios, Spritza najcni. ⁷ Na'c rdxelojlu sa'csi rniä: "Nanabpac gaallu stehuält." ⁸ Rbi' bej

cadrotis rlajzni; riejn diajglu rubejni niluxh dilu gan caro siäädni, dizalu gan caro sääni. Si'cza rebejn guedxliuj direni gan xho rajl rexpejn Dios stehuält con Sprit Dxan xten Dios.

⁹ Badzu' Nicodem_u diidxre, räjpni:

—¿Xho mood sajc gac recosre?

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—¿La najclu te mastr xten rexpejn Israel luxh dilu gan recosre, ä? ¹¹ Rniliäpac lojlu, aguniinu xcuent recos ni nadonnu, abasule'nu recos ni abahuiloonu, niluxh la'tu ditu nililajz xtiidxnu. ¹² Palga ditu chalilajz xtiidxnu che guniinu xcuent recos guedxliuj nani rniinu: ¿Xho chalilajztu xtiidxnu palga guiniinu xcuent recos xhagibaa?

¹³ 'Rut chutejdi ahuä'p xhagibaa, xtebtis nani biäjt xhagibaa, lagajc Xi'n Dios ni gujc Niguii. ¹⁴ Lagajc si'cni guläsjiaa toMoisés bäl guiib lo yajg neñ reyubijdz, sigajcza nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguii jiaa; ¹⁵ te guiraa renani chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sica'reni yälnabajn par tejpas.

Xho huinälajz Dios reben guedxliuj

¹⁶ 'Sa'csi huinälazduxh Dios rebejn guedxliuj, ni'cni badeedni biääd Xinxtebni lo guedxliuj, te guiraa renani chalilajz xtiidxni direni nit lo Dios, sa'csi sajpreni yälnabajn par tejpas. ¹⁷ Sa'csi di Dios nuxhal xi'nni te gusnijtni rebejn guedxliuj, alga baxhalnini te laa rebejn neñ xtojlreni xcuentni.

¹⁸ 'Nani chalilajz xtiidxni näjza chalilajz najcni chu najni najcni dini nit, luxh nani di chalilajz xtiidxni agunijtni sa'csi dini nililajz xtidx Xinxteb Dios. ¹⁹ Ni'cni dee najc yälnijtga: abiääd bianijga loj guedxliuj, biädnä Xi'n Diosni, niluxh rebejn guedxliuj bidxaglajzrureni yälnacäjy cadre tre'reni, gulälazreni bianijga sa'csi xhet laadi najc xtzuunreni. ²⁰ Guiraa reni rujn dzunguijdx, rbälaz bianijga, dizareni guibig loj bianijga, didi guluiloj bianijga rextzunguijdxreni. ²¹ Luxh reni rusooob didxlii, rbigreni loj bianijga, te bianijga ruluiloj najc rextzuunreni redzunsa'c xten Dios.

Rnisac Juan ni rutiobnis xcuent Jesús

²² Dxejcti biääd Jesús näjza rexpejn pacni nez lo reyuj xten Judea. Ro'c guyunäjnireni, batiobnisza rexpejn pacni rebejn.

²³ Juan ni Rutiobnis cagutiobnisan bejn te lajt ni laa Enón ni tre' gajxh Salim, sa'csi ro'c yu' sijl nis. Ro'c sää rebejn lojni te cagutiobnisanireni. ²⁴ Dxejc gajdreni gusäu Juan neñ latzguiib.

²⁵ Dxejcti gusloj rexpejn Juan cayujy diidx con gaii xpejn Israel xcuent yäldriib naareni ni najc xcostumbr rexpejn Israel.

²⁶ Dxejc biäädreni lo Juan, räjpreni:

—Mastr, dade' nani guyunäjlu stelaad gueu Jordán, nani basule'lux xcientni, adade'ga cagutiobnis, luxh guiraa rebejn asää lojni.

²⁷ Dxejc badzu' Juan diidxre, räjpni lojreni:

—Nicla tej bejn digacdi ga'p te xhi cos palga di Dios gudeedni lojni. ²⁸ Lagajc la'tu nancheetu guniliä: "Dina gacä Crist ni cabäjztu jiääd." Guniäza: "Narä nacä nani biädnijd lojni." ²⁹ Che rajc sa', nani sobganäj dxa'p, ni'c najc bi'n ni gac chäälhi, luxh xamigw bi'n nani suga' ro'c, riejn diajgni rnii, rbalazduxhni sa'csi riejn diajgni xse' bi'n. Sigajcza abibaduxh lazä xcientni. ³⁰ Nanab gacni laani beñroru, beñsajcru, biädla narä riajl gacä beñhuinru, ni guxiiru sajc lojni.

Nani siääd Xhaguibaa

³¹ 'Nani siääd jiaali, ni'c rnibee guiralii, niluxh nani najc beñ guedxliuj ni'c rnii xcient recos guedxliuj. Nani siääd xhaguibaa ni'c rnibee guiralii. ³² Nani bahuiini, nani biejn diajgni, ni'c rusule'ni niluxh guxii rililajzreni xtiidxni. ³³ Nani rililajz diidx ni rusule'ni, bejnga ruluiloj guliipac najc xtidx Dios. ³⁴ Nani baxhal Dios, ni'c rnii xtidx Dios sa'csi che rudeed Dios Sprit xtelli, dini gudeed guxiini. ³⁵ Dad Dios sanälajzni xingaanni, abadeedzani guiraliiti chu ladznaani. ³⁶ Nani rililajz xtidx xingaanni arajp yälnabajn par tejpas, luxh ni di chalilajz xtidx xi'nni, dini fii yälnabajn, siääd xcälrdxe'ch Dios yejcni, sujn Dios castiigwni.

4

Rdxaaag Jesús te gunaa Samaria

¹ Che gucbee Jesús abiejn diajg refarisee xhidajlru bejn sanajl Jesús luxh guxiiru sanajlreni Juan, luxh cagutiobnis-reni, ² (niluxh xhet Jesúsdi cagutiobnis. Rexpejnni ni catiobnis), dxejc ³ biriini Judea gubisacni nez Galilee.

⁴ Lal ni sasajni, nanab tedni nez Samaria. ⁵ Ni'c bidzujnni te guedxro xten Samaria ni laa Sicar, gajxh nejz loj te la' yuj ni badeed toJacoob lo xi'nni toJosé. ⁶ Ro'c sojb te bisie ni rniireni "xpisie Jacoob". Sa'csi abadxajg Jesús siädsajni, gurejni ro bisiega. Agojl läidxej. ⁷ Bidzujn te gunaa siädlä'pni nis, dxejc räjp Jesús lojni:

—Baniidx che'n nis yä'ä.

⁸ Sa'csi rexpejnpacni asääreni guejdxga sasiireni xhi gau-reni.

⁹ Räjpti guna samaritanja lo Jesús:

—¿Xho mood rniablu nis loä, luj ni najc te beñ Israel luxh narä nacä gunaa samaritan?

(Sa'csi di rexpejñ Israel chanä sa'reni rebejn Samaria.)

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—Paru najnlu xhini'c najc yälrulaslajz xten Dios, paru numbeelu chuni'c canab nis lojlu, luj siniablu lojni te laani gunidxni nisnabajn̄ lojlu.

¹¹ Räjpti gunaaga lojni:

—Dad, xhet ca'dilu te guiliä'plu nis, luxh bisiere najc jiätduxh. ¿Caxh chaca'lu nisnabajn̄ga, ä? ¹² ¿La beñrorulu lo toxtadgoloonu Jacoob ni basa'n bisiere cadro huä'p nis gu'ni, gu'za rex'i'nni, näjza rexquidxaani, ä?

¹³ Badzu' Jesúus diidxre lojni, räjpni:

—Guiraa reni rä' nis bisiere, siojlreni stehuält. ¹⁴ Luxh nani yä nis nani gudedä, diruni jiojl̄, sa'csi nis nani gudedä neñ lastooni sajcni si'c te bisie nani rdatis nisni te gudeedni yälnabajn̄ par tejpas.

¹⁵ Dxejcti räjp gunaaga lojni:

—Dad, baniidx nisga yä'ä, te na'cru jiolä, te na'cruza guibi'ä jiädlä'pä nis ree.

¹⁶ Räjp Jesúus:

—Huij, huitejdx chäälu gudanäni ree.

¹⁷ Räjp gunaa loj Jesúus:

—Ruti chälä.

Räjp Jesúus lojni:

—Laaca guniilu, ¹⁸ sa'csi aguyu' gaiili chäällu. Luxh nani rbäznäjlu n̄aj dini gac chäällu; guliica najlu.

¹⁹ Che biejn diajg gunaaga si'c, räjpni:

—Dad, rchaloä najclu te niguii ni rnii xtidx Dios.

²⁰ Retoxtagoloonu gojn̄reni Dios lo dajnre, luxh la'tu rniitu guedx Jerusalén najc cadro nanab ganni Dios.

²¹ Räjp Jesúus lojni:

—Guna, huililajz xtidvä, sidzujn̄ or cheni nicla lo dajnre, niclaza guedx Jerusalén ditu chagajn̄ Dad Dios. ²² La'tu rajntu Dios nani ditu gumbee, nuunu rajn̄nu Dios nani rumbeenu; sa'csi yälruslaa bejn lo dojl siääd xcuent rexpejn Israel. ²³ Niluxh sidzujn̄ or, luxh alabidzujn̄ni, che reni guliipac rajn̄ Dad, reni'c neñ lastooreni, lo xcäriejnreni sajn̄reni Dios. Sa'csi sa' bejn̄re rguil Dad Dios te gañrenini. ²⁴ Dios najc te Sprit. Reni rajn̄ Dios nanab gañrenini neñ lastooreni, lo xcäriejnreni, guideb xtijpreni sa'csi rumbeerenni.

²⁵ Räjp gunaa lojni:

—Ananä siääd Mesías ni laaza Crist. Cheni jiäädni, laani susule'ni guiraliiti loonu.

²⁶ Räjp Jesúus lojni:

—Narä ni caniä lojlu, nacä laani.

²⁷ Dxejc bidzujn̄ rexpejn̄pacni, bidxelojreni sa'csi gunii Jesúus lo gunaaga, niluxh rut gunabdiidxdi xhi rlajzni, niclaza rut

gunabdiidxdi xhini'c caninäjni gunaaga. ²⁸ Dxejcti basa'n gunaaga xtie'ni, sä'tini guedxroga. Dxejcti räjpni loj rebejn:

²⁹ —Coltaa, fii tu te niguii ni gunii loä guira'ti nani abenä. ¿La et laadi dee Crist ni cabääznu jiääd, ä?

³⁰ Dxejc birii rebejn^guejd^xga, bidzujⁿtireni lojni. ³¹ Reni najc rexpejⁿpacni canabduxhreni gau Jesú, räjpreni:

—Mastr, gudajw.

³² Laani räjpni:

—Narä rapä xhi gauä nani ditu gumbee.

³³ Dxejcti räjp rexpejⁿpacni lo sa'reni:

—¿Xhaa yu' chu abiädnä xhi gudajwni, ä?

³⁴ Räjp Jesú:

—Yälrajw xtenä najc gunä si'cni rlajz nani baxhal narä, näj guluxä xtzunni. ³⁵ La'tu rniitu riäädx tajp bäii te guire' cose'ch. Narä rniä colguiliäs lojtu, colfisa'c loniaa, abiquijtz regäjl, agojl guire' cose'ch. ³⁶ Nani rujnuzu rutie' cose'ch rca'ni xcuentni, luxh ni caca'ni najc par yäl nabajn par tejpas, te tejsi guibalaznäj nani gule'c binij näj nani batie' cose'ch. ³⁷ Sa'csi gulii najc diidx nani rnii bejn, rniireni: “Tejni rbe'c binij, ste'cani rutie'ni.” ³⁸ Narä abaxhalä la'tu gutie'tu cose'ch nani ditu nibe'c; ste'ca najc nani bejnuzu gule'cni binij, dxejc la'tu jiu'tu gutie'tu cose'ch loj xtzunni.

³⁹ Xhidajl reben Samaria huillajz xtidz Jesú xcuent rediidx ni räjp gunaaga lojreni che räjpni: “Guniini loä guiralii nani abenä.” ⁴⁰ Ni'cni, che biääd reben guedx Samaria lojni gunabreni loj Jesú jia'nni lajdxreni. Dxejc bia'nni ro'c tio'p dxej. ⁴¹ Dxejc xhidajlrureni huillajz xtiidxni ni guniini loj pacreni. ⁴² Dxejcti räjpreni loj gunaaga:

—Dirunu chalilajz ganaxtis xcuent diidx ni guniilu loonu, sa'csi lagajc nuure abiejn diajgnu xtiidxni, ni'c nancheenu dee najcpac ni ruslaa rebejn guedxliuj loj dojl. Laani najc Crist ni cabääznu jiääd.

Basiajc Jesú xi'n te bejn ni rujn xtzun gubier

⁴³ Che gudejd tio'p dxej, biriini guedx Samaria, huinuuni xnezyujni nez Galilee. ⁴⁴ Sa'csi lagajc Jesú gunii, räjpni: Te bejn nani rnii xtidz Dios di reben lajdxpacni chanälajz xtiidxni. ⁴⁵ Che bidzujⁿni rexyuj Galilee, reben Galilee huichaglojrenini sa'csi näj laareni huijreni lanij pascw guedx Jerusalén, ro'c bahuiireni guiraa redzuun nani bejnni.

⁴⁶ Gubisacni, bidzujⁿni guedx Caná xten Galilee cadro bejnni bidxaa nis gujcnii bin. Dxejcti guyu' te dade' nani rujn xtzun ^{reii}. Guedx Capernaum naga' te xi'nni cayacxhuu.

⁴⁷ Che biejn diajg dade'ga abirii Jesú Judea, abidzujⁿni nez Galilee, huijni lo Jesú, gunabduxhni lojni chääni te gusiajcni

xi'nni nani naga' cuentro, ameerli guetni. ⁴⁸ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Paru ditu fii reseen, remilagwr, ditu chalilajz chuni'c naçä narä.

⁴⁹ Dade' ni rujn xtzuun ɻeii, gunii lojni, räjpni:

—Do'o Dad, te di guet xi'nä.

⁵⁰ Räjp Jesús lojni:

—Huij. Di xi'nlu guet.

Huililajz dade'ga, sä'tini. ⁵¹ Che gubi'ni rolizni, birii rexmosni, huichaglojni, badeedreni diidx nabajn xi'nni.

⁵² Dxejcti gunabdiidxni:

—¿Corti gusloj cayajcni?

Räjpreni lojni:

—Naii si'cti rcatej gudxej biriini xliaa.

⁵³ Dxejcti gucbee dade'ga lagajc orga ni räjp Jesús lojni: "Di xi'nlu guet." Dxejc dade'ga näjza guiraa rebejñ ni yu' rolizni huililajzreni Jesús najc ni cabäjzreni jiääd.

⁵⁴ Dee barojp seen ni bejn Jesús cheni biriini Judea, biu'ni Galilee.

5

Bejn Betesda nani naxu'n

¹ Che gujcti recosre, guyu' te lanij xten rexpejñ Israel, dxejc huij Jesús guedx Jerusalén. ² Guedx Jerusalén, gajxh ro' puert ni laa xten rexiil, yu' te guipilro nis; xtidx hebreo laani Betesda. Cuä' guipilroga caj gaii cordoor. ³ Ro'c naga' xhidajl bejñ racxhuu, yu' bejñ ni di fii, beñcoj, näj bejñ nani bixu'n tiejxhni. Cabäjzreni guiniib nisga ⁴ sa'csi gucti-guc riääd te xangl Dios rusniib nisga. Dxejc bejñ nani gun gaan chachu' lo nis ganiddoo che guiniibni, riajcni lo xhitis yälgujidx ni rajcni. ⁵ Ro'c guyu' te beñ racxhuu nani agujc galbitzubixhujñ iżj cayacxhuuni. ⁶ Cheni bahuui Jesús naga'ni, badeedzani cuent lacti xchero racxhuuni, räjpni lojni:

—¿La rlajzlu jiajclu?

7 —Dad —räjp beñ racxhuuga lojni—, dina gapä chu gusäl narä nen nis cheni rniib nisre. Cheni rlazä chachu'ä lo nis, stee bejñ rujn gaan narä, ganidni richu'ni lo nisga.

⁸ Räjp Jesús lojni:

—Huistie, guläs xta'lu, guzaj, huij.

⁹ Lagajc dxejc biajc bejñga, guläsni xta'ni, gusloj gusajni. Niluxh dxejga najc dxej nani rusilajz rexpejñ Israel, ¹⁰ ni'c räjp rexpejñ Israel lo bejñ ni biajcgá:

—Nadxej najc dxej ni rusilajz bejñ. Di gacdi guulu xta'lu.

¹¹ Laani räjpni:

—Nani basiajc narä, laani naj loä: "Guläs xta'lu, gusaj."

¹² Dxejc gunabdiidxreni lojni:

—¿Chuni'c naj lojlu “Guläs xta'lu, gusaj”?

¹³ Dxejcti beñ racxhuu ni biajcgä dini gaan, sa'csi gunitloj Jesús, biriini ro'c lal ni tre' xhidajl bejn lajtga. ¹⁴ Che bidxaagni Jesús stehuält neñ guidoro, räjp Jesús lojni:

—Ahuii, naj ni abiajclu, na'c gunlu dojl stehuält, didi sajclu xhi stee ni najc cuentroru.

¹⁵ Sä'ti bejngä, huiye'tzni loj rexpejn Israel laa Jesús ni basiajcni. ¹⁶ Ni'cni gusloj rexpejn Israel carinajlreni Jesús, rlajzreni guiga'ni te ju'trenini, sa'csi rujnni redzuunga dxej ni rusilajzreni. ¹⁷ Luxh räjp Jesús lojreni:

—Xtadä Dios najli cayujnniuzuun, ni'cni näjza narä cayunäuzuun.

¹⁸ Ni'cni rlajzru rexpejn Israel ju'tni, xhet ganaxdi sa'csi rujnniuzuun dxej ni rusilajzreni, per näjza sa'csi räjpni Dios najc Xtadni, rniizani tebloj najcni con Dios.

Yälrnibee xten Xi'n Dios

¹⁹ Badzu' Jesús diidxre räjpni lojreni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu. Di gacdi gun Xi'n Diosuzuun xtebni, palga dini fixgaa rujn Xtadniuzuun, sa'csi guira'tisuzuun ni rujn Xtadni,uzuun rujnza Xi'nni sigajc rujn Xtadni. ²⁰ Sa'csi rinälajz Dad xi'nni, ruluini lo xi'nni guiraa redzuun nani rujnni, luxh dzunroruza suluiini lojni gunni, te guidxelojtu. ²¹ Sigajc ni rliäas Dios rebengut, rudeedni yälñabajn lojreni, sigajcza sudeed xi'nni yälñabajn lo renani rlajztisni. ²² Nicla Dad di gun yälgxuhtis, alga badeedni guiralii yälgxuhtis gun Xi'nni, ²³ te guiraa bejn guiliä'p xpala'n xi'nni si'cni rliä'preni xpala'n Dad. Nani di guiliä'p xpala'n Xi'nni, dizani guiliä'p xpala'n Xtadni ni baxhalni biäädni.

²⁴ 'Rniliä, rniliäpac lojtu, nani rucuadiajg xtidvä, ni chalilajzzani nani baxhal narä, ni'c rajpni yälñabajn par tejpas; niluxh dini ted lo yälgxuhtis, alga abiriini lo yälgujt, agudejdni lo yälñabajn. ²⁵ Rniliä, rniliäpac, sidzujn or, luxh alabidzujnni, cheni siejn diajg rebengut xse' Xi'n Dios, luxh reni riejn diajgni diidxga sibañsacreni lo rebengut. ²⁶ Si'cni rajp Dad Dios yälñabajn lagajcsi laani, sigajcza badeedni lo Xi'nni ga'pni yälñabajn lagajcsi laazani. ²⁷ Badeedzani lojni yälrnibee te gunni yälgxuhtis, sa'csi najcni Xi'n Dios ni gujc Niguii. ²⁸ Na'c rdxelotu rediidxre, sa'csi sidzujn or cheni guiraa reni yu'neñ baa siejn diajgreni xse'ni ²⁹ siriizareni neñ baa. Reni bejn dzunsa'c siriireni te guibañsacreni loj yälñabañsa'c, niluxh reni bejn dzunguijdx, siriireni te guibañsacreni te tedreni lo xcälguxhtis Dios.

Nani ruluiloj yälrnibee ni rajp Jesús

³⁰ 'Xhet rajcdi runä lagajcsi narä. Sigajc ni riejn diagä, sigajcza runä yälguhtis. Luxh yälguhtis ni runä laaca najcni sa'csi dina quilä gunä nani rlazäts, rguiläts gunä si'c ni rlajz Dad nani baxhal narä. ³¹ Palga naräts rniä diidx lagajc xcientä, xhet sajcdi diidxgxa. ³² Yu' stee nani rnili diidx xcientä, luxh nancheä diidx ni rniini xcientä sacduxhni, guliipacni. ³³ La'tu abaxhantu chu huij loj Juan, huinabdi-didxreni lojni "chu najc bejngä", niluxh badzu'ni diidx lojreni guniini diidx guliipac xcient chu nacä. ³⁴ Narä dina jiuä diidx nani rnii rebejn xcientä luxh canisacä rediidxre te laatu lo xtojltu. ³⁵ Juan gujc si'c te bajl ni ralguij, basanijzani. Luxh la'tu huihuiituni bibalajztu lo xpianijni balsi dxej. ³⁶ Luxh narä rapä xhi ruluilojru chu nacä lo diidx ni gunii Juan; sa'csi lagajc dzuun nani baniidx Xtadä gunä, lagajc redzuun ni runä, huenliisi ruluilojreni Xtadä Dios baxhal narä. ³⁷ Xtadä ni baxhal narä lojtu agunilii chu nacä. Gajdpactu jiejn diajg xse'ni, gajdzatu fii lojni. ³⁸ Dizatu ga'p xtiidxni neñ lastootu, sa'csi di lajztu chalii xtiidx nani baxhal narä. ³⁹ La'tu rolduxhtu reguijtz xten Dios sa'csi rchalotu si'c sidxältu yäl nabajn par tejpas, luxh lagajc reguijtzga rusule' chu narä. ⁴⁰ Naadditu jiäädtu loä te ga'ptu yäl nabajn par tejpas.

⁴¹ 'Narä dina quilä chu bejn guiliä'p xpala'nä nez loä. ⁴² Luxh narä anumbeätu, ananä ditu chanälajz Dios neñ lastootu. ⁴³ Narä biälä xcient Xtadä, luxh ditu gucuadiajg xtidvä; paru jiääd chu stee bejn xcientcani, ni'c sii sucuadiajgtu xtiidxni. ⁴⁴ Xho gac chalilajztu, ni rliä'ptu xpala'n lagajc sa'tu. Ditu quiil xho gac guiliä'p Gueb Dios xpala'ntu. ⁴⁵ Di naatu pet narä ni chale'cä xquejtu lo Xtadä. ToMoisés ni chale'c xquejtu, luxh rujntu xhigab lagajc xleiini gacnäj la'tu. ⁴⁶ Paru la'tu nililajzpactu xtidz toMoisés, dxejc niliiza lajztu xtidvä sa'csi xcientä bacuaa toMoisés lo reguijtz. ⁴⁷ Palga ditu chalilajz nani bacuaani lo reguijtz, ¿xho chalilajztu rediidx nani caniä lojtu, ä?

6

Bayaan Jesús gaii mil niguii

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Che gulujx gujc recosre, dxejc sää Jesús stelaad nezro' nisdoo xten Galilee, nani rniizareni nisdoo xten Tiberias. ² Sanajl xhidajl bejnni sa'csi rhuiireni remilagwr ni rujnni lo rebenracxhuu. ³ Dxejcti huä'p Jesús yejc te dajn, ro'c gurenäjni rexpejnpacni. ⁴ Niluxh ameer gac lanij pascw xten rexpejñ Israel, cheni rudedreni xquixhtios lo Dios xcient dxej ni biriireni Egipto. ⁵ Cheni guläs Jesús lojni, bahuiini siääd xhidalduxh bejn, siäädreni nez lojni, dxejcti rájpni loj Felipe:

—¿Caro guisiinu yätxtiil te gau rebejñre?

⁶ Dxejc räjpzani si'c te don xhi xhigab gun Felipe, luxh laani anajnni xho gunni. ⁷ Räjp Felipe lojni:

—Di tio'p gayuu beex yätxtiil gal te gauren i tlagaj.

⁸ Tej rexpejñpacni ni laa Andrés, bejtz Simón Pedr, räjp lojni:

⁹ —Ree suga' te biuux ca' gaii yätxtiil con tio'p bälj, ¿xhixh sajl ni'c gau reben xhidajlre?

¹⁰ Dxejcti räjp Jesús:

—Colyejtz loj rebejñre cuereni.

Yuduxh guixa' ro'c. Dxejcti gurej reniguii. Si'cti gaii mil najc reniguii. ¹¹ Dxejcti cua' Jesús yätxtiilga, badeedni xquixtios lo Dios, gudisni yätxtiilga lo rexpejñpacni. Dxejcti rexpejñpacni gudisrenini loj rebejñ nani sobga'. Sigajcza gudisreni rebäjl si'ctisni rlajzreni gauren i. ¹² Che gulujx gudajwreni, gudxaj xque'reni, dxejcti räjp Jesús loj rexpejñpacni:

—Colgutie' guiraa reyätxtilbiujy nani bia'n te xhet nitdi.

¹³ Batie'tireni reyätxtilbiujy, guläsreni tzubitio'p dxijm yätxtilbiujy nani bia'n lo gaii yätxtiilga nani gula' gudajwreni. ¹⁴ Che bahuii rebejñga reseen, remilagwr nani bejn Jesús, dxejc räjpreni:

—Guluiipacni, laa dee ni najc niguii ni rnii xtidx Dios nani cabääznu jiääd lo guedxliuj.

¹⁵ Sas che gucbee Jesús cayujnreni xhigab jiädnaazrenini te niujnreni gacni reii te guinibeeni lojreni, biriini ro'c, xtebni gubisacni neñ dajn.

Gusaj Jesús lo nisdoo

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Che gojl guxhijn, bidzujñ rexpejñpacni lo nisdoo.

¹⁷ Biu'reni neñ te barcw te tedreni lo nisdoo nez guedx Capernaum. Abicäjy lo yuj niluxh gajd Jesús guibi' lojreni te chääni. ¹⁸ Gusloj cayäjs nisdoo xcient te beduxh nani cabi'. ¹⁹ Ni'cni che gusajreni si'cti gaii o xho'p kilómetro, bahuiireni siäddzungajxh Jesús lo barcw, lo nisdoo siädsajni. Bidxebduxhreni. ²⁰ Luxh laani räjpni lojreni:

—Naräni. Na'c guidxejbtu.

²¹ Dxejcru cuäjbreni biu'ni neñ barcw. Dxejcti bidzungajcreni stelaad lo yuj cadro sääreni.

Caguiil rebejn Jesús

²² Che bara yääl, rebejñ nani bia'n stelaad ro' nisdoo, bahuiireni asanä rexpejñpacni barcwbäz nani suga' ro'c, niluxh di Jesús nij, xtebsireni sääreni. ²³ Luxh bidzungajc sgaii barcw nani birii guedx Tiberias, te lajt ni tre' gajxh cadro gudajwreni yätxtiil che gulujx badeed Jesús xquixtios lo Dad. ²⁴ Che

bahuii rebejn ruti Jesús ro'c, niclaza rexpejnni, biu'reni nen
rebarcw, sääreni guedx Capernaum satiilreni Jesús.

Jesús najc yätxtiil xten yäl nabajn

²⁵ Che bidxälreni Jesús stelaad ro' nisdoo, räjpreni lojni:

—Mastr, ¿guc bidzujnlu ree?

²⁶ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, caguiltu narä sa'csi gudajwtu, gudxaj xque'tu, et sa'csi bahuiiditu remilagwr nani benä.

²⁷ Na'c guntuuzuun ganax par yälrajw nani rnitloj. Colyejnuzuun par yälrajw nani di nitloj, ni runiidx yäl nabajn par tejpas. Yälrajwre suniidx Xi'n Niguii, sa'csi loj rebejn baluui Xtadni, Diospac, laani najc Xi'npacni.

²⁸ Dxejcti räjpreni:

—¿Xhini'c jiennu te gac jienpacnuuzuun ni rlajz Dios?

²⁹ Räjp Jesús lojreni:

—Dee najc ni rlajz Dios guntu: chalilajztu xtidx narä, nani baxhalnni.

³⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xhi seen gunlu te guihuiinu xcälrnibeelu te cholilajznu xtiidxlu? ¿Xhiuzuun rujnlu? ³¹ Retox tadnu gudajwreni yätxtiil ni laa mana loj reyubijdz si'cni caj loj reguijtz: "Badeedni yätxtiil ni biajb xhaguibaa gudajwreni."

³² Räjpza Jesús:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, xhet toMoisésdi ni badeed yätxtiil ni biajb xhaguibaa. Xtadä ni suniidx yätxtiil nani siäädpac xhaguibaa. ³³ Sa'csi yätxtiil xten Dios najc bejn ni siääd xhaguibaa, niluxh laani rudedni yäl nabajn par tejpas loj reben guedxliuj.

³⁴ Räjpreni:

—Dad, baniidx yätxtiilga loonu.

³⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Narä nacä yätxtiil xten yäl nabajn nani riäjl jiääd; chutis ni jiääd loä diruni guiliaan, niluxh chutis ni rililajz xtidxä diruni jiojl par tejpas. ³⁶ Aguniä lojtu, la'tu ditu chalilajz, luxh abahuiitu loä. ³⁷ Guiraa renani abaniidx Xtadä loä, siäädni loä, niluxh chutis ni jiääd loä dina cuälazäni. ³⁸ Sa'csi narä siälä xhaguibaali te gunä si'c ni rlajz Xtadä, xhet si'cdi ni rlazädi. ³⁹ Dee najc ni rlajz Xtadä nani baxhaln narä: na'c nit nicla tej renani baniidxni loä, te guspansacä guiragajcreni che gal dxej lult ni riäjl jiääd. ⁴⁰ Scree rlajz nani baxhaln narä: guiraa renani fii lo Xi'n Dios, näj chalilajzreni xtiidxni, xca'reni yäl nabajn par tejpas niluxh narä suspansacäreni che gal dxej lult ni riäjl jiääd.

⁴¹ Rediidxre bejn gusloj casieky rexpejñ Israel xcuent Jesúsa'sci räjpni: "Narä nacä yätxtiil ni biäjt xhaguibaa." ⁴² Dxejcti räjpreni:

—¿La et Jesúsdì, xi'n José dee, ä? Nuure numbeenu xtadni, xnanni, ¿xhoxh rniini xhaguibaa biäjtni?

⁴³ Dxejc räjp Jesúlojreni:

—Na'c rusleinäj sa'tu. ⁴⁴ Rut rajcdi riääd loä palga di Xtadä ni baxhal narä jiädnäni loä, te guspanacsacäni che gal dxej lult ni riäjl jiääd. ⁴⁵ Loj reguijtz ni bacuua redade' ni gunii xtidx Dios caj scree: "Suluii Dios guiraareni." Ni'cni guiraa reni rucuadiajg xtidx Xtadä, reni rsieed lojni, reni'c ni jiääd loä.

⁴⁶ 'Dinä guiniä yu' chu abahui lo Dios; tejtis ni abahui lojni: nani baxhal Dios, ni'ctis abahui lojni. ⁴⁷ Rniliä lojtu che rniä: nani chalilajz xtidxä, ni'c rajp yäl nabajñ par tejpas. ⁴⁸ Narä nacä yätxtiil nani rudeed yäl nabajñ. ⁴⁹ Retoxadtu gudajw mana ni bastejb Dios lo reyubijdz, dxejcti gujtzareni. ⁵⁰ Dee najc yätxtiil ni siääd xhaguibaa, te chutis ni gau yätxtiilga dini guet. ⁵¹ Narä nacä yätxtiilbajñ ni siääd xhaguibaa. Palga yu' chu gau yätxtiilre, sibajñni par tejpas. Yätxtiil nani runidxä narä te xca' reben guedxliuj yäl nabajñ najc lagajc bältiexhä.

⁵² Dxejcti gusloj casieky rexpejñ Israel räjpreni:

—¿Xho gac guniidix dee bältiejhni guidauunu, ä?

⁵³ Räjp Jesú:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, palga ditu gau bältiejhxi'n Dios ni gujc Niguii, palga dizatu yä xtiejnni, digacdi ga'ptu yäl nabajñ. ⁵⁴ Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c rajp yäl nabajñ par tejpas, niluxh suspansacäni che gal redxej lult. ⁵⁵ Sa'csi bältiexhä najc te yälrausa'cpac, xtienä najcza te yälräsa'cpac. ⁵⁶ Nani gau bältiexhä, nani yäza xtienä, ni'c yu'pac con narä, luxh narä yu'äza con laani. ⁵⁷ Xtadä ni baxhal narä rajp yäl nabajñ par tejpas. Narä nabañä xcuent laani. Sigajcza nani rajw narä, sibajñzani xcuent narä. ⁵⁸ Dee najc yätxtiil nani biääd xhaguibaali; dini gac si'c mana ni gudajw xtadtu dxejc empac gujtreni, sa'csi nani gau yätxtiilre sibajñni par tejpas.

⁵⁹ Recosre baluui Jesúsnen te guidobätz lał ni guyu'ni guedx Capernaum.

Diiidx xten yäl nabajñ par tejpas

⁶⁰ Che biejn diajgreni si'c, xhidajl rexpejñpacni räjp:

—Naganduxh najc rextiidxni. ¿Chu laa nani gac cuadiagni?

⁶¹ Dxejcti gucbee Jesúscagusieyreni xcuent rediidxga, dxejc gunabdiidxni räjpni:

—¿La rusieed rediidxre la'tu, ä? ⁶² ¿Xhicha guntu paru fiftu chä'p Xi'n Dios ni gujc Niguii cadro guyu'ni galoo? ⁶³ Sprit xten Dios najc ni rudeed yäl nabajñ; bältiejhni xhet rujndini

gaan. Rediidx nani guniä lojtu najc didxlí xcient recos xten Sprit, luxh rediidxga rudeed yäl nabajñ par tejpas. ⁶⁴ Luxh lałtis yu' lojtu reni di chalilajz.

Sa'csi Jesú nancheeni galooli chu reni'c di chalilajz, anajnzani chuni'c guto'ni, guteedni laani ladzñaa reben dojl. ⁶⁵ Dxejcti räjpni:

—Ni'cni rnäiä lojtu, nicla tej rut sajcdi jiääd loä palga di Xtadä jiädnäni loä.

⁶⁶ Lagajc dxejc gusloj cabicaj xhidajl rebejn ni agujc xchej gusanäj Jesú, dirureni nisianäj Jesú. ⁶⁷ Dxejcti räjp Jesú loj guidzubitio'p rexpejñpacni:

—¿La nägajcza la'tu rlajztu jiitu, ä?

68 Badzu' Simón Pedr diidxre, räjpni:

—Dad, ¿chuloj chonnu? Luj rajplu diidx ni rudeed yäl nabajñ par tejpas. ⁶⁹ Nuure abiolilaaznu, anajnnu najclu Crist Xi'n Dios nani nabajn.

70 Badzu' Jesú diidxre, räjpni:

—¿La et lagajc narädi guleä guitzubitio'ptu? Luxh tejtu najc bendxbab.

⁷¹ Diidxga guniini xcient Judas Iscariote, xi'n Simón, sa'csi Judas najc ni guto'ni mase nadxaagni lo guitzubitio'p rexpejñpac Jesú.

7

Di rebejtz Jesú chalilajz

¹ Che gujcti recosre, cansaj Jesú nez reyuj xten Galilee, di rlajzni jia'nni nez reguedx Judea sa'csi rlajz reben ro'c ju'tni.

² Luxh ameer gal lanij xten cose'ch xten guidoguijd, te relanij xten rexpejñ Israel. ³ Ni'c räjp rebejtz Jesú lojni:

—Na'c jia'nlu ree. Huij Judea te näjza rexpejñpaclu fii redzunro nani rujnlu. ⁴ Sa'csi rut rujndi xtzuunni xhiga'tz palga rlajzni gacbee bejñ xhi dzuun rujnni, te gumbee bejñni. Palga rujnpaclu redzuunre, baluiini lo guiraa reben guedxliuj.

⁵ Guniireni si'c lojni sa'csi nicla rebejtzni di chalilajz xtidxní. ⁶ Dxejcti räjp Jesú lojreni:

—Gajd xhorä guidzujñ, niluxh par la'tu xhitis or najc hueen. ⁷ Di gacdi guidxe'ch reben guedxliuj lojtu, luxh rdxe'chreni loä sa'csi narä rniliä xcuentreni: dzunguijd najc xtzuunreni. ⁸ La'tu colchäj lanij; narä dina cha'a lanijga sa'csi gajd xhorä gal.

⁹ Che gulujx guniini si'c lojreni bia'ntini nez Galilee.

Huij Jesú lanij xten retabernaculos

¹⁰ Dxejcti che asää rebejtzni lanij, dxejc näjza laani sääni lanij, luxh dini nusäbdiidx, si'c xhiga'tz sääni. ¹¹ Dxejcti caguiil rexpejñ Israelni lo lanijga, räjpreni:

—¿Concha niguiiga?

¹² Lo rebejñ xhidaalga yu' xhidajl bejn ni cagusiejyreni xcuentni. Yu'reni räjp: "Hueen najcni", per sgaiireni räjp: "Dini gac hueen. Cagusgueeni rebengueidx."

¹³ Nicla tejreni xhet casäbdiidxdireni xhini'c caniiren. Di-reñi guinii dip sa'csi rdxejbreni rexpejñ Israel nani rnibee.

¹⁴ Agurojl lanij, che biu' Jesú斯 neñ guidoro. Dxejcti gusloj caguluiini. ¹⁵ Dxejcti rdxeloj rexpejñ Israel nani rnibee, räjpreni:

—¿Xho najn dee guiraloj, niluxh dini nisieed xleii toMoisés?

¹⁶ Badzu' Jesú斯 diidxre, räjpni:

—Yälruluii nani caluiyä et xtenädini, xten nani baxhal naräni. ¹⁷ Palga yu' chu rlajz gun nani rlajz Dios, sacbeeni la xten Dios najc reyälruluii xtenä, o la lagajcsi narä rbää diidx ni caguluiä. ¹⁸ Nani rusule'ni diidx nani lagajc laani rbääni, ni'c rniini diidxga te guiliä'p rebejñ xpala'nni, luxh nani rguiil chä'p xpala'n nani baxhalni, ni'c ni rnii didxl, xheti yälrusguee neñ lastooni. ¹⁹ ¿La di toMoises nuniidx leii lojtu, ä? Niluxh nicla tejtu di gusoob xtidx leiiga. ¿Xhicuent rlajtu ju'ttu narä, pes?

²⁰ Badzu' reben xhidajlga diidxre, räjpreni:

—¡Xprit beñdxab yu' lastoolu! ¿Chuni'c rlajz ju'tlu?

²¹ Badzu' Jesú斯 diidxre lojreni, räjpni:

—Tejtisuzuun benä con xcälrnibeä, dxejc guiraatu cadxelotu sa'csi benäni dxej ni rusilajz. ²² Ni'cni baniidx toMoisés lojtu yälru'tu bee, luxh etlaadini guläxtieejnini, agac guläxtiej retoxtadgoldootuni. La'tu rusälta bee rebiuux mase najcni dxej nani rusilajz. ²³ Mbaj pes, palga rajc rusälta bee bejn te dxej nani rusilajz didi nit xleii Moisés, ¿xhicuent rdxe'chtu loä sa'csi basiacäpac te bejn te dxej nani rusilajz, ä? ²⁴ Na'c rujntu yälguxhtis si'ctis ni rlajz. Colyejn yälguxhtis con yälguxhtis xten Dios.

Rusule' Jesú斯 casiäädni

²⁵ Dxejcti gusloj gaii bejn Jerusalén cayujn yälgunabdiidx, räjpreni:

—¿La etlaadi dee ni caguiilreni te ju'trenini, ä? ²⁶ Ani asuga', caniini nez loj guiraa rebengueidx, niluxh rut rudxojndini. ¿Xhaa ahuilajz reguxhtis, regubier laani najcpacni Crist, ä? ²⁷ Niluxh nuure nadoncheenu caro siääd niguiire, niluxh che jiääd Crist, rut gacbeedi caro siäädni.

²⁸ Caguluii Jesú斯 neñ guidoo che biejn diajgni rediidxre, dxejc dipduxh guniini, räjpni:

—La'tu numbeetu narä, najtu caro siälä; luxh dina niälä lagajcsi narä; nani baxhal narä guliipac nabajñni, luxh la'tu ditu gumbeeni.²⁹ Luxh narä numbeäni, sa'csi lojni biriä, laani baxhalzani narä.

³⁰ Dxejc rlajzreni niniaazrenini, niluxh rut gunaazdini, sa'csi gajd xhoñni gal.³¹ Xhidajl bejn lo reben xhidajlga huillilajz xtiidxni, dxejcti räjpreni:

—Cheni jiääd Crist, ¿xhixh sujnrungi milagwr loj nani rujn dee, ä?

Ruxhal refarisee guixhajg guiniaaz Jesús te jiäuni

³² Che biejn diajg refarisee xhi canii rebejn xcuent Jesús, laareni näjza rebixhojz nani rnibee lo rebixhojz baxhalreni guixhajg te guiniaazreni Jesús te jiäuuni.³³ Sas räjp Jesús lojreni:

—Bale'si dxej su'ä lojtu, dxejcti guibi'ä loj nani baxhal narä.³⁴ Siguiiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadro cha'ä digacdi jiäädtu.

³⁵ Ni'c gunii rexpejn Israel lo sa'reni; räjpreni:

—¿Cacharo chääni ni'c di gacdi guidxäluni? ¿Xhaa sijni loj rexpejn Israel nani nare'ch nez lajdx regriegos te guluiini regriegos?³⁶ ¿Xhi säloj diidxre nani guniini loonu: “Siguiiltu narä, niluxh ditu guidxäl narä, sa'csi cadro cha'ä di gacdi jiäädtu”?

Regueu nisnabajn

³⁷ Lult dxe lanij, ni najc dxero, gusulii Jesús dipduxh guniini, räjpni:

—Palga yu' chu cayojl, sujiäädni loä te yäni.³⁸ Nani chalilajz xtidvä si'cni caj lo rexquijtz Dios nen lastoolini siliejn nisnabajn.

³⁹ Rediidxre guniini xcuent Sprit Dxan nani churu jiädläjz nen lastoo reni rililajz xtiidxni, sa'csi gajd Sprit Dxan jiääd, sa'csi gajd Jesús guibañsac lo rebengut.

Gucgala' rebejn

⁴⁰ Lo reben xhidajlga yu' reni biejn diajgreni rediidxga, dxejc räjpreni:

—Guliipacni, dade're najc laapac ni siääd, si'c ni rnii xtidx Dios.

⁴¹ Yu'zareni räjp:

—Dade're najc Crist ni cabääznu.

Yu'za sgaii ni räjp:

—Gurniälojtu jiääd Crist nez Galilee.⁴² Ni loj rexquijtz Dios caj riälpac gac Crist te rexagdoo torei David, jiäädzani guedx Belén, lagajc guejdx cadro siääd torei David.

⁴³ Dxejcti gucgala' rebejn xcient Jesús. ⁴⁴ Yu'reni rlajz chääni pres luxh rut biajxdì gunaazni.

Di reguxhtis chalilajz biääd Crist

⁴⁵ Gubi' reguixhajg xten guidoo loj rebixhojzro näja refarisee. Dxejcti gunabdiidxreni loj reguixhajg, räjpreni:

—¿Xhicient ditu niädnäni?

⁴⁶ Badzu' reguixhajg diidxre, räjpreni:

—¡Gajdpac te bejn guinii si'cni rnii bejngä!

⁴⁷ Dxejc räjp refarisee:

—¿La näj la'tu abasgueeni, ä? ⁴⁸ ¿Xhixh loj regubier o loj refarisee yu' chu tej ni ahuililajz xtiidxni, ä? ⁴⁹ Reben xhidajlre ni di gan xleii toMoisés, reni'c agunijtpac.

⁵⁰ Nicodem, nani huij lojni te guxhijñ, najc te refarisee. Laani räjpni lojreni:

⁵¹ —Lo xleiinu caj: digacdi guntu yälguixtis te bejn palga gajdtu gucuadiagxgaa xtiidxni, te don xhi bejnni.

⁵² Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—¿La näja luj siäädlu Galilee, ä? Bilsa'c xhi caj lo xquijtz Dios, suhuilu nicla tej niguii nani rnii xtidx Dios di jiääd nez Galilee.

Gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii

⁵³ Dxejc cade tejreni sii rolierzreni.

8

¹ Dxejcti huij Jesús nez dan Oliib. ² Rsilru gubi'ni, bui'ni neñ guidoo. Luxh sanuutis siääd guiraa rebenguejdx lojni. Dxejc ro'c gurejni, gusloj caguluinireni. ³ Dxejcti biääd refarisee näja reben najn, biädnäreni te gunaa nani biga' carälguijxh con te niguii. Basujrenini galäii reni suga' ro'c. ⁴ Räjpreni loj Jesús:

—Mastr, gunaare biganäj te niguii carälguijxhreni, niluxh yu' chäälni. ⁵ Loj leii xten Moisés caj guicuaanu guij yejc sa' gunaaga te guetni. Luj ¿xhicha naalu?

⁶ Si'c räjpreni lojni te gaxäjsi gunijtni te diidx te gac cue'creni xquejni. Niluxh Jesús basajbtisni lojni lo yuj, gusloj cagu-cuaani lo yuj con bicueñaani. ⁷ Dxejc sanuutisreni canabdiidxreni, huisutini, räjpni:

—Nani yu' lojtu ni xhettipac xtojlñi, ni'c ganiddoo sugu-cuaani guij yejc gunaare.

⁸ Basabsac lojni lo yuj sanuutis cagucuaani con bicueñaani lo yuj. ⁹ Luxh laareni che biejn diajgreni diidxga, sa'csi yu' xtojlreni, gusloj biriireni tebgajreni, ganid ni najc bengolru, dxejcti ni najc huinru. Dxejcti bianxteb Jesús näja gunaa ni suga' galäireni. ¹⁰ Dxejc gusulii Jesús, luxh sa'csi rutru lojdi bahuiini, xtebtis gunaaga, räjpni lojni:

—Guna, ¿con reni cabe'c xquejlu? ¿La rut bacuaquijdiru luj, ä?

¹¹ Räjp Gunaaga:

—Nicla tejreni, Dad.

Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Niclaza narä dina gacuaquiäru luj. Huij, na'cru gunlu dojl.

Jesús najc bianij xten guedxliuj

¹² Gunii Jesús lo rebejn stehuält, räjpni lojreni:

—Narä nacä bianij xten guedxliuj; nani jiädnajl narä dini sa lo yälñacäjy, sica'ní bianij ni rudeedpac yälñabajn.

¹³ Dxejcti räjp refarisee lojni:

—Luj caniilu diidx lagajcsí xcuentlu. Xhet sajcdi sa' diidxga.

¹⁴ Badzu' Jesús diidxre, räjpni lojreni:

—Masque lagajc narä rniä diidx xcuentä, sajc xtidxä, guli-ipacni, sa'csi ananä caro siälä, ananäza caro cha'ä. Niluxh la'tu ditu gan caro siälä, niclaza caro cha'ä. ¹⁵ La'tu rujntu yälguxhtis si'c najctis rexhigab xten beñ guedxliuj. Narä rut lojdi runä yälguxhtis. ¹⁶ Palga gunä yälguxhtis, yälguxhtis xtenä laaca najcni, sa'csi et xtebädi runä yälguxhtis, sa'csi narä näj Xtadä ni baxhal narä riennuni. ¹⁷ Luxh lo xleiiitu caj diidxre: "Che rnii tio'p bejn tejsi diidx, didxliini, colchalilajzni." ¹⁸ Narä rniliäpac diidx lagajc xcuentä, dxejcti Xtadä nani baxhal narä rniliizani diidx xcuentä.

¹⁹ Räjpreni loj Jesús:

—¿Caro yu' xtaldu?

Räjp Jesús lojreni:

—Ditu gumbee nicla narä, niclaza Xtadä; paru niembeetu narä, niembeezatu Xtadä.

²⁰ Rediidxre gunii Jesús cadro re' gojn, lał ni caguluiini neñ guidoro niluxh rut gunaazdini sa'csi gajd xhorñi guidzujn.

Cadro cha'ä, la'tu digacdi jiäädtu

²¹ Gunisac Jesús lojreni, räjpni:

—Narä sia'ä, luxh la'tu siguiiltu narä, niluxh loj xtojltu sejttu. Cadro cha'ä di gacdi jiäädtu.

²² Räjp rexpejñ Israel loj resa'reni:

—¿Xhaa sugu'tni lagajc laani, ni'cni najni di gacdi chonnu cadre chääni?

²³ Räjp Jesús lojreni:

—La'tu najctu beñ lo yuj. Narä nacä beñ ni siääd jiaa. La'tu najctu beñ guedxliujre. Luxh narä dina gacätiñ beñ guedxliujre. ²⁴ Ni'cni guniä lojtu, sejttu lo xtojltu sa'csi palga ditu chalilajz nacä chu nacä, sejtpactu lo xtojltu.

²⁵ Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Chuxh najclu?

Dxejcti badzu' Jesús diidxre lojreni, räjpni:

—¿Xhini'c guniä lojtu galooli? ²⁶ Xhidajl diidx rlazä guiniä, xhidajlza yälguhtis rlazä gunä xcuenttu sa'csi ditu chalilajz, per nani baxhal narä najc beñ guliipac; nani biejn diagä guniini, rediidxga rniä loj reben guedxliu.

²⁷ Luxh laareni direni niacbee la xcuent Dad Dios ni caniini.

²⁸ Ni'cni räjp Jesús lojreni:

—Cheni guiliästu Xi'n Niguii jiaa, dxejc sacbeetu laa narä ni baxhalⁿⁱ, luxh xhetliidi runä lagajcsi xcuentä. Si'cni baluui Dad narä, si'ctis rniä. ²⁹ Nani baxhal narä suganäjni narä. Gajd Dad gusanxteb narä, sa'csi runätis ganax redzuun nani rchaglajzni.

³⁰ Lal ni caniini si'c, xhidajlreni huililajz xtiidxni.

Rexi'n Dios con remos xten dojl

³¹ Dxejcti räjp Jesús lo rexpejñ Israel nani huililajzga:

—Palga la'tu sutijptu, guzoobtu xtidvä, dxejc guliipac najctu xpeñä. ³² Sumbeezatu nani najc didxgulii, niluxh didx guliiga suslaa la'tu lo xtojltu.

³³ Räjpreni lojni:

—Rexagdoo to Abraham najcnu, rut chu lojdi gudo'nu si'c mos. ¿Xho mood naalu "siliaatu"?

³⁴ Räjp Jesús:

—Riniliä, rniliäpac lojtu, chutis ni rujn dojl najc mos xten dojl. ³⁵ Nani najc mos, dini jia'n roliz xlamⁿⁱ guideb guibajⁿⁱ, niluxh nani najc xi'n lamga, ni'c sii sia'n roliz xtradni guideb guibajⁿⁿⁱ. ³⁶ Ni'cni, palga ruslaa xi'nni la'tu lo dojl, dxejcsii apac gulaatu. ³⁷ Ananä najctu xagdoo to Abraham, luxh la'tu rlajztu ju'ttu narä sa'csi di xtidvä jiu' lo xcäriejntu. ³⁸ Narä rniä nani abahuiä con Xtadä; luxh la'tu rujntu nani biejnza diajgtu lo xtradtu.

³⁹ Badzu'reni diidxre, räjpreni lojni:

—Xtradnu najc to Abraham.

Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Palga la'tu najcpactu xi'n to Abraham, sujntu sa' dzuun ni bejn to Abraham. ⁴⁰ Luxh ɳaj rlajztu ju'ttu narä, sa'csi rmiliä rediidx nani baluui Dios loä. ¡Di to Abraham niujn si'c! ⁴¹ La'tu rujntu xtzuun xtradtu.

Dxejc räjpreni lojni:

—Nuure dinu gac xi'n chälbejndi; nuure tejtis xtradnu yu', laani najc Dios.

⁴² Dxejcti räjp Jesús:

—Paru guliini najc xtradtu Dios, ninälajztu narä sa'csi loj Dios biriä siälä ree. Xhet lagajcsi xcuentä siälädi; Dios baxhal narä. ⁴³ ¿Xhicuent ditu gacbee rediidx ni rniä lojtu? Sa'csi di rlajztu gucuadiajgtu rextidvä. ⁴⁴ Xtradtu najc beñdxab. La'tu

najctu xi'nni, rlajztu guntu nani rlajztsni guntu. Xstadtut galooli najcni te ni rugu't, dini suu xlaad didxlii, sa'csi xheti didxlii neñ lastooni. Che rniini didx-xhii, si'c rniini sa'csi si'cpac najcni, sa'csi najcni ben didx-xhii, najczani xtad didx-xhii.⁴⁵ Niluxh narä rniä didxlii, ni'c ditu chalilajz xtidxä.⁴⁶ ¿Chu tejtu sajc gului te dojl ni benä? Narä rniä didxlii. ¿Xhicuent ditu chalilajz xtidxä, ä?⁴⁷ Nani najc xpejñ Dios, ni'c rucuadiajg xtidx Dios. Sa'csi la'tu ditu gac xpejñ Dios, ni'cni ditu gucuadiajg xtidxä.

Ansde toAbraham, agac nabajn Crist

⁴⁸ Dxejcti badzu' rexpejñ Israel diidxre, räjpreni lojni:
—Laaca rniinu luj najclu te bejn ni siääd Samaria, beñdxab yu' lastoolu.

⁴⁹ Räjp Jesúus lojreni:
—Xhet beñdxabdi yu' lastoä. Nani runätis rliä'pä xpala'n Xtadä, luxh la'tu alga rbälaztu narä.⁵⁰ Luxh narä dina quila chu guiliä'p xpala'nä, yu' chu rguil guiliä'p bejn xpala'nä, niluxh laani rujnni yalguxhtis.⁵¹ Rniliäpac lojtu, nani riu, nani rusoob xtidxä, dipacni guet.

⁵² Dxejcti räjp rexpejñ Israel lojni:
—Naj agucbeepacnu yu' beñdxab lastoolu. ToAbraham näjza reniguii nani gunii xtidx Dios, guiraareni agujt. Luxh luj rniilu: “Nani riu, nani ruzoob xtidxä, dipacni guet.”⁵³ ¿Xixh sajcrulu lo toxtadnu Abraham, ä? Ni laani gujtni, gujtna reniguii ni gunii xtidx Dios. ¿Chuxh rchalolu najclu?

⁵⁴ Badzu' Jesúus diidxre, räjpni lojreni:
—Palga lagajc narä rliä'pä xpala'nä, xhet sajcdi xpala'nä. Per nani rliä'p xpala'nä najc Xtadä, lagajcza Xtadä ni rniitu najc Xtiostu.⁵⁵ Niluxh la'tu ditu gumbeeni. Narä numbeäni. Paru guiniä dina gumbeäni, sacä te ben didx-xhii si'c najctu la'tu. Niluxh dee, numbeäpacni, luxh riuä ni rniini, rusobä xtidxni.⁵⁶ ToAbraham toxtadgoldootu, bibalajzni sa'csi nuhuiini dxej nani jiälä, niluxh bahuiinini dxejc bibalazduxhni.

⁵⁷ Dxejcti räjp rexpejñ Israel lojni:
—Nicla gajdlu chu tiubitzuu ijz, ¿xho naalu abahuiilu lo toAbraham?

⁵⁸ Räjp Jesúus lojreni:
—Rniliäpac lojtu, che gajdli guibajñ toAbraham, agac nabanä narä.

⁵⁹ Dxejcti cua'reni guij te nucuaareni yejc Jesúus, per di Jesúus niga', biriini neñ guidoro, gudejdni galäiireni. Sä'tini.

¹ Che cadejd Jesús te lajt, bahuini sobga' te bejn ni che gojlli bejnga agajc natiä'p balojni. ² Dxejc gunabdiidx rexpejnpacni lojni, räjpreni:

—Mastr, ¿chuni'c bejn dojl, la bejnre o la xcuazajnni, ni'c natiä'p balojni che gojlni, ä?

³ Räjp Jesú:

—Nicla laani, niclaza xcuazajnni di niujn dojl. Si'c gojlni te xcuent ni sajc bejnre suhuii bejn xho najc xtzuun Dios. ⁴ Nanab gunä xtzuun nani baxhal narä naj ni najc rdxee, sa'csi cheni guidzujn guxhijn rut gacdi gun dzuun. ⁵ Lalni yu'ä lo rebejn guedxliuj, nacä xpianij guedxliuj.

⁶ Che gulujx guniini si'c, batiobxhejnni lo yuj, bejnni bajn con xhejnni, gudääbnini con bicueñaani lo rebaloj lotiä'pga. ⁷ Dxejcti räjpni:

—Huij, huitiib lojlu neñ nis ni laa Siloé. Laj nisga sälöjza “baxhalni”.

Dxejcti huijni. Huitiibni lojni. Che gubi'ni, aruhuiini. ⁸ Dxejcti rexpisiñ lotiä'pga, näj renani galoo bahuiireni natiä'p lojni, räjpreni:

—¿La et laadi dee ni rbej te rutie'ni gojn, ä?

⁹ Yu'reni räjp:

—Laanini.

Yu'zareni räjp:

—Et laadini, rujnsi lojni si'c.

Laani räjpni:

—Laa naräni.

¹⁰ Räjpreni lojni:

—¿Xho mood arien balojlu?

¹¹ Dxejcti räjp dade'ga nani gujc lotiä'p:

—Dade' ni laa Jesús bejn bajn, gudääbnini baloä, dxejcti najni: “Huitiib lojlu neñ te nis ni laa Siloé”, dxejcti che huitibä loä, lagajc dxejc bieñ loä.

¹² Dxejcti räjpreni lojni:

—¿Con dade'ga naj?

Räjpti bejnga:

—Dina ganä.

Reben farisee bejn yälgunabdiidx lo dad lotiä'p nani biajc lojni

¹³ Huinäreni nani gujc lotiä'pga nez loj refarisee. ¹⁴ Luxh sa'csi najcni dxej ni rusilajzreni che bejn Jesús bajn ni gudääbnini loj lotiä'pga te biajc balojni, ¹⁵ gunabdiidxsac refarisee loj dade' nani biajc balojni, xho mood arien balojni naj.

Laani räjpni lojreni:

—Bajn gudääbnini loä, dxejc gudibä loä, naj aruhuiä.

¹⁶ Dxejc yu' refarisee ni räjp:

—Di dade' ni bejn dee gac xpejn Dios, sa'csi dini jiu dxej ni rusilajz xpejn Israel.

Yu'zareni räjp:

—¿Xho gac gunni sa' remilagwrga paru najcni ben dojl?

Ni'cni gula' sa'reni, gujcreni tio'p gala'. ¹⁷ Dxejcti gunab-didxsacreni lo ni gujc lotiä'p:

—Luj a', ¿xhi rniliu xcient nani basiajc baloju?

Dxejc räjp dade'ga:

—Narä rniä najcni te bejn nani rnii xtidx Dios.

¹⁸ Luxh rexpejn Israel naaddireni chalii lajzreni gujcpacni te lotiä'p ni abien balojni, dxejcti gurejdxreni xcuzajn dade' ni gujc lotiä'pga. ¹⁹ Dxejcti gunabdiidxreni lojreni, räjpreni:

—¿Laa xi'ntu dee nani najtu cheni gojllini natiä'p lojni?

¿Xhoxh arien lojni naj?

²⁰ Badzu' rexcuzajnni diidxre, räjpreni:

—Nadonnu laa xi'nnuni, luxh che gojlni natiä'p lojni.

²¹ Niluxh dinu guidon naj xho mood arien lojni, dizanu guidon chu basiajc balojni. Colguiniabdiidx lojni, anajcni bengool, lagajc laani sajc guiniini xhi gusajcni.

²² Si'c gunii xcuzajnni sa'csi rdxejbreni rexpejn Israel, sa'csi agac bia'nreni diidx sibääreni, dirurenii gusaan jiu' neñ guidoo chutis te bejn ni naa Jesús najc Crist nani abiääd.

²³ Ni'cni räjp rexcuzajnni:

—Anajcni bi'n ni ayu' xcäriejnni. Lojni colguiniabdiidx.

²⁴ Dxejcti guredxsacreni nani gujc lotiä'pga, räjpreni lojni:

—Gulä'p xpala'n Gueb Dios. Nuure nadonnu ben dojl najc dade'ga.

²⁵ Dxejcti badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Dina ganä la najcni ben dojl o la dini gac. Tejtis nanä: gucä lotiä'p, luxh naj arien baloä.

²⁶ Stehuält gunabdiidxreni, räjpreni lojni:

—¿Xho bennäjni luj? ¿Xho bejnni basiajcni baloju?

²⁷ Badzu' dade'ga diidxre, räjpni:

—Ni aguniä guira'ti lojtu, luxh la'tu ditu jiu xtidvä. ¿Xhicuent rlajztu guinisacäni? ¿Xhixh näj la'tu rlajztu gactu xpejn pacni, ä?

²⁸ Dxejc gudilnäjrenini, räjpreni:

—Luj najclu xpejn ni, per nuure najcnu xpejn toMoisés.

²⁹ Anadonnu guninäj Dios toMoisés, niluxh dade're dinu guidon casiäädni.

³⁰ Dxejcti räjp dade' lojreni:

—Dee najc te cos ni guidxeloj bejn: la'tu ditu gan casiäädni, ¡niluxh laani basiajcni baloä! ³¹ Nadoncheenu di Dios cuadiajg xtidx reben dojl; palga yu' chu rajn Dios, ni rusoobza xtiidxni, rucuadiajg Dios xtidx sa' bejnga. ³² Che guslojli guedxliuj gajd

diajgnu jiejn xcient te bejn nani rusiajc baloj te ben lotiä'p nani natiä'p lojni cheni gojllini. ³³ Palga xhet lo Diosdi siääd dade're, xhet sajcdi gunni.

³⁴ Badzu'reni diidxre räjpreni lojni:

—Luj, lo dojlpac gojllu, ¿xho jiädluiilu nuure?

Dxejcti guläärenini neñ guidoro, barilaagwrenini.

³⁵ Biejn diajg Jesús guläärenini neñ guidoro, che bidxälnini, räjpni lojni:

—¿La rililajzlu xtidx ni najc Xi'n Dios ni gujc Niguii, ä?

³⁶ Badzu'ni diidxre, räjpni:

—¿Chuni'c najcni, Dad, te chalilazä xtiidxni?

³⁷ Räjp Jesús:

—Abahuiliu lojni, lagajcza laani caninäjlu naj.

³⁸ Dxejcti räjpni:

—Rililazä Dad.

Dxejcti bazuxhijbni te gojnnini.

³⁹ Räjp Jesús:

—Par yälguhtis biälä lo guedxliujre, te fii renani di lojni jien, niluxh reni rieñ lojni sajcreni lotiä'p.

⁴⁰ Refarisee nani sugaränjreni, che biejn diajgreni diidxre, räjpreni:

—¿Xhixh najczanu ben lotiä'p, ä?

⁴¹ Räjp Jesús:

—Paru najctu lotiä'p, rut gucuaquijditu xtojltu, naj sa'csi rniitu rieñ lojtu, sicaquijtu rextojltu.

10

Jesús najc te baxtorsa'c

¹ 'Rniliä, rniliäpac lojtu, nani di jiu' ro' gurajl xte rexiił, alga richu'ni stelaad, rä'pni cuä' gurajl, ni'c najcni te gubaan.

² Nani riu' nez ro' gurajl xten rexiił, laani najc xpaxtoorreni.

³ Che guidzujn baxtoor, ruxhal nani rcanäj ro lä', te jiu'ni. Rexiilga numbeereni xse' baxtoor, dxejctiru laani rbejdxni rexiiłga, tebgaj xiilga yu' lajni, rinäzanireni cadro naga' guixa'sa'c. ⁴ Che rii rexiiłga neñ gurajl, sanä baxtoorgareni, luxh numbee rexiiłga xse'ni, ni'c rsianäjreni baxtoorga. ⁵ Luxh dipacreni chanä te baxtoor nani direni gumbee, ruxunreni lojni sa'csi direni gumbee xse' garenca bejn.

⁶ Bij Jesús rediidxga lojreni, niluxh direni niabee xhi säloj ni guniini.

⁷ Dxejcti gunisac Jesús diidx lojreni; räjpni:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, narä nacä si'c roxlä' xcurajl rexiił.

⁸ Guiraa reni abiääd galoo, najcreni ganax gubaan luxh di rexiił nucuadiajg xse'ni. ⁹ Narä nacä si'c rolä' xten gurajl,

nani jiu' nejzga, s̄ilaani loj xtojl̄ni, siu'ni, siriini te guidxälni guixasa'c gauni.

¹⁰ 'Ni najc gubaan riäädtisni te cuanni, te ju'tni, te gux-hinzani, niluxh narä siälä te ga'ptu yäl̄nabansa'c, yäl̄nabajn par tejpas. ¹¹ Narä nacä baxtorsa'c; luxh baxtorsa'c sudeed lagajc xcäl̄nabajn̄ni xcient rexiihl̄ni. ¹² Niluxh te mos ni rajxh, di gac baxtoorpac, ni xhet xtendini najc rexiiil̄, che rhuiini siääd te cuyo't, ruxuṇni, li rbälazni rexiiil̄. Dxejc rniaaz cuyo't rexiiil̄, rutie'chzani rexiiil̄. ¹³ Mosga ruxuṇ sa'csi najcni mostis, luxh dini jiu xhi rsiajc rexiiil̄.

¹⁴ 'Narä nacä baxtorsa'c; numbeä reni najcpac rexilä; rexilä numbeezareni narä ¹⁵ sigajc numbee Xtadä narä, sigajc numbeäza Xtadä; luxh sudedä xcäl̄nabanä xcient rexilḡa. ¹⁶ Rapäza ste cuaa xiil, ni di gac xten gurajlre; näjza laareni nanab chaxiä, te gusobdiajgreni xtidxä, te guidxagsa' guiro'p cuaareni, gacreni tejtis gurajl, tejtisza baxtoor.

¹⁷ 'Narä siguixäza xcäl̄nabanä, guetä, te dxejcru siliässacä xcäl̄nabanä, guibansacä, ni'cni sanälajz Xtadä narä. ¹⁸ Rut sajcdi ju't narä, lagajc narä gudedä xcäl̄nabanä, guetä. Rapä yäl̄rnibee te gudedä xcäl̄nabanä, guetä, rapäza yäl̄rnibee te xcasacä xcäl̄nabanä te guibansacä, sa'csi dee najc yäl̄rnibee ni baniidx Xtadä loä.

¹⁹ Xcient rediidxre gula' sa' rexpejn Israel, gujcreni tio'p gala'. ²⁰ Xhidajlreni canii:

—¿Xhicient riutuni? ¿La ditu gan te beñdxab yu' lastooni? Yejcn̄i rajc. Xhigac rcuadiajgtu xtiidxni.

²¹ Dxejc ste cuaareni:

—Dini gac. Di rediidxre gac xtidx te beñdxab. ¿Xhixh sajc rusiajc beñdxab baloj relotiä'p, ä?

Rdxe'ch rebejn̄ loj Jesucrist

²² Lagajc neñ redxejga gujc lanij xten xquidoo rexpejn̄ Israel guedx Jerusalén. ²³ Najcni bäi najl. Biu' Jesús guidoro, sasajni nez neñ cordoor ni laa xten Salomón. ²⁴ Gubig rexpejn̄ Israel guideb gabi Jesús, rájpreni lojni:

—¿Gucli gucua'tzlu loonu chu najclu? Palga luj najclu Crist ni cabääznu jiääd, guiniliini loonu tejpas.

²⁵ Dxejc badzu' Jesús diidxre, rájpni lojreni:

—Aguniä lojtu si'c, niluxh ditu nililajz. Redzuun nani runä xcient xcäl̄rnibee Xtadä, huenliisi ruluilojreni chuni'c nacä. ²⁶ La'tu ditu chalilajz sa'csi ditu gac rexilä. ²⁷ Rexilä numbee xse'ä, luxh narä numbeäzareni, riädnajlzareni narä. ²⁸ Narä rudedä yäl̄nabajn̄ par tejpas loj rexilä, luxh direni nitloj par tejpas. Rutza laadi nani sajc gudzucajreni ladznaä. ²⁹ Xtadä baniidxreni loä, laani najcni guroobru, nadipru loj

guiraareni. Rut laadi nani sajc gudzucajreni ladznaa Xtadä.
³⁰ Narä näjza Xtadä najcnu tejsi.

³¹ Dxejc gulässac rexpejn Israel guij, te nucuaareni yejc Jesùs. ³² Dxejcti räjp Jesùs lojreni:

—Xhidajluzuun xten Xtadä abaluiä lojtu, ¿lo redzuunga, xhi tejuzuun rujuñ gucuaatu guij yecä?

³³ Dxejcti räjp rexpejn Israel lojni:

—Xcuent redzuun ni rujuñlu dinu gucuaa guijlu. Sa'csi guniyajlu, ni'c nucuaanu guij yejclu. Ben guedxliujlu, luxh najlu najclu tejsi con Dios.

³⁴ Badzu' Jesùs diidxre, räjpni lojreni:

—¿La et loj xleiiditu caj rediidxre: “Narä rniä, la'tu najc redios”? ³⁵ Nancheenu digacdi guidxaa xquijtz Dios. Palga gulalajni redios rebejn nani bejn yälguxhtis loj rexpejn Israel, dxejc ³⁶ naj ¿xhiciunt guniitu loä: “Caniyajlu Dios”, sa'csi guniä lojtu narä nacä Xi'n Dios? Ni gule Dios narä, baxhalni narä lo guedxliujre. ³⁷ Palga dina gunä redzuun xten Xtadä, na'c chalilajztu rextidxä. ³⁸ Luxh palga runnäni, mascä ditu chalilajz xtidvä, colchalilajz ni ruluii reyälmilagwr nani runä, te gacbeetu par tejpas, Xtadä yunäj narä, narä yunääza laani.

³⁹ Che rlajzreni niniaazrenini stehuält, laani biriini ladznaareni.

⁴⁰ Dxejcti sääni, gubisacni nez stelaad gueu Jordán, nejzga huijia'nni, cadro gusloj batiobnis Juan. ⁴¹ Xhidajl bejn bidzujn lojni ro'c, räjpreni:

—Di Juan niujn nicla tej yälmilagwr luxh guiraa rediidx ni gunii Juan xcuent dade're najc didxliipac.

⁴² Xhidualuxhreni huililajz xtiidxni ro'c.

11

Gujt Larz

¹ Yu' te dade' ni cayacxhuu ni laa Larz. Rbäjzni guedx Betania, lajdxza rebisiajnni Marii näjza Mart. ² Mariire, bisiajn Larz, najc nane' ni basäl setnejxh ni' Jesùs, batiaazani ni'ni con xquidxejcni. ³ Ni'cni baxhal guiro'p bäljre diidx loj Jesùs, räjpreni lojni:

—Dad, xamiigwlu nani sanälajzlu cayacxhuu.

⁴ Che biejn diajg Jesùs rediidxga, räjpni:

—Di yälracxhuure ju'tni, sa'csi yälracxhuure najc te guluilojni xcälrnibee Dios. Te guluilojza yälracxhuure xcälrnibee Xi'n Dios.

⁵ Sanälajz Jesùs Mart, bäljni, näjza Larz, ⁶ che räjpreni lojni cayacxhuu Larz, bia'nni stio'p dxej cadro yu'ni. ⁷ Dxejcti räjpni loj rexpejn pacni:

—Colcho', chonnu stehuält región Judea.

⁸ Räjp rexpejn pacni:

—Mastr, gajd gac xchej rlajz rexpejn Israel ni rnibee nucuaa guij yejclu te nugu'treni luj, luxh naj rlajzlu chäsaclu ro'c.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—¿La xhet tzubitio'p ordi yu' lo tebdxej, ä? Palga sa bejn rdxee, dini jiajb sa'csi ruhuiini lo bianij nani yu' lo guedxliujre. ¹⁰ Palga chasajni guxhijñ, siliaro'ni, sa'csi xheti bianijga.

¹¹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Nagayejs xamigwä Larz. Cha'a te chacuänäni.

¹² Dxejc räjp rexpejn_{npacni} lojni:

—Dad, palga agudiesni, pet siajcni.

¹³ Jesús canii lojreni agujt Larz, niluxh rexpejn_{npacni} bejn xhigab caniini xcuent yälrejs xten bacaltis.

¹⁴ Ni'cni guniliipac Jesús räjpni lojreni:

—Agujt Larz. ¹⁵ Rbalazä sa'csi rutinu ro'c, te chalilajztu xtidxä. Colcho' te chohuiinuni.

¹⁶ Dxejcti Tomás ni rnizareni “cua'ch”, räjpni loj resa'ni:

—Colcho' te guetnäzanuni.

Jesús najc yälrbansac lo yälgujt

¹⁷ Che bidzujn Jesús lo guejdxga, agujc tajp dxej biga'tz Larz.

¹⁸ Guedx Betania tre' gajxh lo guedx Jerusalén, si'cti tio'p garol kilómetro. ¹⁹ Xhidajl rexpejn Israel abidzujn, siädhuiireni Mart, näjza Marii, te di gac-huin lajzreni sa'csi gujt bisiajnreni.

²⁰ Che gucbee Mart abidzujn Jesús, biriini huichaglojnini; niluxh Marii bia'n rolizreni. ²¹ Dxejcti räjp Mart lo Jesús:

—Dad, paru suga'lú ree, di bisianä niejt. ²² Narä nanä suniidx Dios guiraa nani guiniablu lojni.

²³ Jesús räjpni lojni:

—Siba_{nsac} bisiajnlu.

²⁴ Räjp Mart lojni:

—Acananä siba_{nsacni} che guidzujn dxej ni guiba_{nsac} bejn loj rebengut dxej lult che gun Dios yälguxhtis.

²⁵ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Narä nacä yälruspa_{nsac} bejn loj rebengut, näjza yäl nabajñ par tejpas. Nani rililajz rextidxä, masä agujtni, siba_{nsacni}.

²⁶ Chutis tej bejn ni nabajñ ni chalilajz xtidxä, dini nitloj par tejpas, ¿riliiga lajzluni, ä?

²⁷ Dxejcti räjp Mart lojni:

—Rililazäni, Dad. Ahuililazä luj najclu Crist, Xi'n Dios nani bia'n diidx guxhal Dios lo guedxliujre.

Biin Jesús cuä' xpaa Larz

²⁸ Che guluux gunii Mart, huitejdxni bäßlni Marii, xhiga'tz räjpni lojni:

—Abidzujn Mastr. Cabejdxzani luj.

²⁹ Che biejn diajg Marii rediidxga, huisugajcni, sahuiini Jesús. ³⁰ Gajd Jesús jiu' guejdxga, laltis suga'ni cadro bidxaagni Mart. ³¹ Rexpejn Israel nani biädcuenäj Marii, ni cahuii didi gac-huin lajzni, che bahuiireni huisu Marii, sääni, näjza laareni huirinajlreni Marii, naareni pet lo baa sayoонни.

³² Ni'cni che bidzujn Marii cadro suga' Jesús, bazuxhijbni lojni, räjpmi:

—Dad, paru suga'lu ree, di bisianä niejt.

³³ Che bahuii Jesús cayoon Marii, näjza rexpejn Israel ni siädnajl Marii, guc-huin lastooni, biääd te rsliajz lastooni.

³⁴ Dxejcti räjpmi lojreni:

—¿Caro bacua'tztuni?

Räjpmeni lojni:

—Dad, gudaa ree te fiilu.

³⁵ Dxejcti biin Jesús. ³⁶ Ni'cni cayäjp rexpejn Israel:

—Colhuui, lacti sanälajznini.

³⁷ Yu'zareni räjp:

—Dade're basiajc beñ lotiä'p. ¿Xha di niajcdi nusiajcní bejñre te di niejtni, ä?

Gubañsac Larz

³⁸ Guc-huinduxh lastoo Jesús, gubigni lo baa. Baaga najc si'c te biliää, suga' te guiro ni rusätureni ro'ni. ³⁹ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colgudzucaj guijga.

Mart, ni najc bisiajn bengutga, räjpmi lojni:

—Dad, pet acaladxuudxni, sa'csi agujc tajp dxej gujtni.

⁴⁰ Dxejc räjp Jesús lojni:

—¿Et rniä lojlu, palga rililajztu, suhuiilu xcälrnibee Dios, ä?

⁴¹ Dxejcti badzucajreni guijga. Guläs Jesús lojni xhaguibaa, räjpmi loj Xtadni:

—Xtadä, runidvä xquixtios lojlu sa'csi abiejn diajglu xtidxä.

⁴² Narä nanä guliica rucuadajglu xtidxä, luxh ɳaj caniäni xcent rebejñ ni tre' ree, te chalilajzreni luj baxhallu narä.

⁴³ Che gulujx guniini rediidxga, guredxa'ni räjpmi:

—¡Larz! ¡Gudaa ree!

⁴⁴ Dxejc birii bengutga neñ biliää. Naliib reñaani, reni'ni, niäuu te baii lojni. Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Colgusaan, colgusaan jiini.

Bachaagreni diidx xho guiniaazreni Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Xcent dzunrore huililajz rextidx Jesús xhidajl rexpejn Israel nani huinajl Marii, che bahuiireni xhi bejn Jesús. ⁴⁶ Yu'reni huihuii loj rexpejn Israel ni laa farisee, bijreni diidx xhi

bejn Jesús. ⁴⁷ Dxejcti refariseega, näjza rebixhojz ni rnibee, bire'reni bidxagsa'reni lo Junt Suprem, räjpzareni:

—¿Xho jiennu? Niguiire cayujn xhidajl milagwr. ⁴⁸ Palga guisaannuni si'c, guiralii bejn sililajz xtiidxni, sinajlrenini. Dxejcti jiääd rebeñ roman ni rnibee, gudzucajreni xcälrnibeenu, sudzujlzareni lajdxnu.

⁴⁹ Dxejc Caifás, bixhojzro ni riäjl gunibeeni lo rebixhojz ijzga, räjpni lojreni:

—La'tu xhetliidi najnditu. ⁵⁰ Ditu gun xhigab laaca guet tejis bejn xcuent guideb guejdx, didi nitloj guideb lajdxnu.

⁵¹ Niluxh Caifás dini ninii diidxre xcuentcani. Sa'csi ijjza rnibeeni lo rebixhojz, lagajc Dios badeed diidxga guniini. Ni'c gunixaani guet Jesús xcuent nacióñ xten rexpejñ Israel. ⁵² Luxh xhet ganaxtis xcuent nacionga, näjza te guire' guiraa rexpejñ Dios nani nare'ch loj guideb guedxliujre. ⁵³ Ni'cni dxejliga bachaag rebejngä diidx te don xho gunreni gugu'treni Jesús.

⁵⁴ Ni'cni diru Jesús nisiaj nez loj rexpejñ Israel. Biriini regióñ Judea, huijni te lajt gajxh nez lo reyubijdz, lo te guejdx ni laa Efraín. Ro'c biannäjni rexpejñpacni.

⁵⁵ Guxii dxej cayäädx guidzujñ lanij ni laa pascw ni rujn rexpejñ Israel. Xhidalduxh rebenguejdx huij guedx Jerusalén te gusiareni lastooreni, te gac gunreni lanij xten pascw. ⁵⁶ Cansajreni caguiilreni Jesús; che yu'zareni neñ guidoro, canabdiidx lo sa'reni, räjpreni:

—¿Xhi najtu? ¿La siäädni lanijre o laa dini jiääd, ä?

⁵⁷ Refarisee näjza rebixhojz ni rnibee loj rebixhojz, agunibeereni palga yu' chu najn caro yu' Jesús, chaye'tzni lojreni te guiniaazrenini.

12

*Gudääb te gunaa se't ni' Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)*

¹ Che riäädx xho'p dxej gal lanij pascw, huij Jesús guedx Betania cadro rbäjz Larz nani baspan sac Jesús loj rebengut. ² Ro'c bejnreni te xchej te gau Jesús. Mart bateed xchejga, näjza Larz sobganäj Jesús näjza rexpejñpacni lo mex. ³ Dxejcti bidzunäj Marii si'cti garol litr se't ni rlianexduxh si'c nard. Sacduxh se'tga. Dxejcti gudääbni se'tga lo reni' Jesús, baspijdzni ni'ni con xquidxejcni. Guideb neñ yu'ga gulanejxh se'tga. ⁴ Dxejcti räjp Judas Iscariot, xi'n Simón, ni najc te rexpejñpac Jesús, lagajc ni abejn xhigab guto'ni Jesús, räjpni:

⁵ —¿Xhicuent di se'tre nido' choñ gayuu denar te nidis meelga loj rebeñproob? (Choñ gayuuga najc si'cti ni xca' te niguui paru gunniuzuun tzubiteb báii.)

⁶ Guniini si'c, xhet sa'csi riadini reproob, per sa'csi laani najcni te gubaan, luxh laani ca'ni bols cadro ruchee meel, luxh rbääni meel lojga te rca'nini. ⁷ Ni'cni räjp Jesús lojni:

—Na'c gudxojnluni; subasälxgaanini, che gajd guidzujn dxej nani guiga'tzä. ⁸ Dxej-yääl yu'reben proob lojtu, luxh narä dina chuä lojtu xchej.

Laareni rlajzreni nugu'tzareni Larz

⁹ Dxejc che gucbee xhidajl xpejn Israel yu' Jesús rolijz Larz ni gubañsac lo rebengut, bidzujnreni, xhet xcuentis Jesús. Biäädreni te fizareni loj Larz nani baspañsacni lo rebengut. ¹⁰ Dxejcti rebixhojz ni rnibee bachaaggareni diidx te ju'tzareni Larz, ¹¹ sa'csi xhidajl rexpejn Israel salilajzreni xtidx Jesús sa'csi bahuiireni gubansac Larz.

Biu' Jesús guedx Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Che bara yääl, rebejn xhidajl ni bidzujn lanij biejn diajgreni asiäddzujn Jesús guedx Jerusalén, ¹³ dxejcti batiu'reni naa reyagzijn, biriireni neñ guejdx, sachaglojrenini. Guredxa'reni, räjpreni lo Jesús:

—¡Colguliä'p xpala'n Dios! ¡Chicbaa nani siääd xcuent Dad nani najc reii lo rexpejn Israel!

¹⁴ Bidxäl Jesús te burbäz, gubijbnini, si'cni caj lo reguijtz:

¹⁵ Na'c guidxejbnu, bejn ni rbäjz neñ guedx Sión.

¡Colhuii! Reii xtentu asiääd, bijbni dejtz te burbäz.

¹⁶ Di rexpejn pacni niacbee recosga che gujcreni, niluxh che gubañsacni loj rebengut, dxejc banaj lajzreni recos nani caj lo guijtz xcuentni, näjza guiraa recos ni bejn rebejn lo Jesús te guzojb rediidxga.

¹⁷ Reben xhidajl ni sugaränji che gurejdxni Larz te biriini neñ baa che baspañsacnini lo rebengut, bijzareni diidx xcuent guiraa ni bahuiireni. ¹⁸ Ni'cni biädcagloj reben xhidajlgani, sa'csi abiejn diajgreni laani bejnni milagwrre. ¹⁹ Ni'cni räjp refarisee lo sa'reni:

—Aruhuiitu xhet sajcdi jien nu. ¡Colhuii! Empac sanajl guideb guedxliujni.

Riädtiil regriegw Jesús

²⁰ Yu' gaii bengriegw nadxaag lo rebejn ni biädted lanij guedx Jerusalén. ²¹ Rebejnre bidzujn loj Felipe nani siääd guedx Betsaida xten Galilee, gusloj gunabreni lojni, räjpreni:

—Dad, rlaaznu guihuiinu lo Jesús.

²² Biääd Felipe, räjpni loj Andrés, dxejcti guiro'preni huiye'tzreni lo Jesús. ²³ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Abidzujn or ni chä'p xpala'n Xi'n Dios ni gujc Niguii.

²⁴ Rniliäpac lojtu, palga di te xob binij jiajb lo yuj, neñ

xhurc cadro cueni, te rianxtebni, guetni, dini guiliejn. Luxh palga guetni, siliejnni, rajcza te nisro lojni, rajc xhidajl xob binij. ²⁵ Nani sanälajz xcälnabajñni, sunijtnini, luxh nani rbälaz xcälnabajñni lo guedxliujre, sica'ni yälnabajñ par tejpas. ²⁶ Palga yu' chu tej ni rlajz chu loä, sujiädnajlni xnezyüä, te cadro yu'ä, ro'cza cuääz ni ru' loä. Palga yu' chu gun xtzunä, siliä'pza Xtadä xpala'nni.

Rnixgaa Jesús guetni

²⁷ Räjpzani:

—Naj cayac-huin lastoä. ¿Xhichani'cza gäpä lo Xtadä? ¿La siniä: Dad, gucnäj narä te di tedä or ni siääd? Ni te tedäpac orga biälä lo guedxliujre. ²⁸ Xtadä, bejn si'cni riäjl gac te guiliä'p bejn xpala'nlu.

Dxejcti xhaguibaali biejn te xse' te ni räjp:

—Agulä'pä xpala'nä, siliä'pä xpala'nä stehuält.

²⁹ Ni'cni lo rebejn ni tre' ro'c, ni biejn diajgreni se'ga, yu' reni räjp:

—Lascanu gunii te guzii.

Guyu'zareni räjp:

—Te xangl Dios ni gunii lojni.

³⁰ Dxejc räjp Jesús lojreni:

—Et xcuentädi gunii xse' ni gunii, xcuenttis la'tu guniini. ³¹ Naj abiääd xcälguxhtis Dios lo guedxliuj. Naj sibicaj xcälrnibee nani rnibee lo guedxliujre. ³² Naj, che guiliärsreni narä jiaa lo guedxliuj, te galä ro'c, sutie'ä guiraa bejn loä.

³³ Rediidxre gunii Jesús te canixgaani xho guetni. ³⁴ Räjp rebejn lojni:

—Nuure biejn diajgnu bilreni lo leii, Crist ni jiääd sibajñ par tejpas. ¿Xho mood rniiilu, nanab chäs Xi'n Dios ni gujc Niguii jiaa lo guedxliuj? ¿Chuxhni'c najc Xi'n Dios ni gujc Niguii ni ruzä'tlu?

³⁵ Dxejcti räjp Jesús lojreni:

—Steratsi yu' bianij lojtu. Colsaj lal ni rajptu bianijga, te di guiniaaz yälxäjy la'tu, sa'csi ni rsiaj loj nacäjy, dini gan caro chääni. ³⁶ Lal ni rajptu bianij, colchalilajz bianijga te gactu rexí'n bianij.

Gunii Jesús rediidxga lojreni, dxejcti biunejzni ro'c, bicuat-zlojni.

Xhicuent di rexpejn Israel nililajz xtidx Jesús

³⁷ Xhidajl remilagwr bejn Jesús nez loj rexpejn Israel, niluxh direni nililajz xtiidxni, gulälazreni nani baxhal Dios lojreni. ³⁸ Ni'cni guzobj diidx nani gunii Isaías, ni gunii xtidx Dios galoro, räjpni:

Dad, ¿chuni'c huililajz xtiidxlu?

¿Chuloj baluiilu xcälrnibeduxhlu, ä?

³⁹ Ni'cni di niajcdi nililajzreni, sa'csi guniiza Isaías, räjpni:

⁴⁰ Abascäjyni lojreni,
abennajdni lastoorení,
te di rebalojreni fii,
te di lastoorení gacbee,
te di gusiejch lajzreni,
te di gusiacäreni.

⁴¹ Rediidxre gunii Isaías, sa'csi bahuiini xcäldimbicha' Jesús
xhaguibaa, dxejc guniini xcientni.

⁴² Dxejcti gaii rebejn ni rnibee huililajz xtiidxni che
räjpni abaxhal Diosni, niluxh bidxejbreni reben farisee,
ni'c direni nicäjp ahuililajzreni, te di gurilaagwreni laareni,
gudxojnreni jiu'reni neñ guidoo. ⁴³ Sa'csi rdxaglajzrureni
guiliä'p rebejn xpala'nreni luxh guxiiru rlajzreni guiliä'p Dios
xpala'nreni.

Xtidx Jesús sigubee rebejn

⁴⁴ Dxejcti gudidxa' Jesús:

—Nani chalilajz xtidxä, et ganaxdi ni caniä rililajzni, näjza
xtidx Xtadä nani baxhal narä rililajzni. ⁴⁵ Nani ruhuii loä,
ruhuiizani loj ni baxhal narä. ⁴⁶ Narä biälä si'c bajl lo
guedxliujre, te guiraa renani chalilajz xtidxä, dirurení chu lo
yälcäjy. ⁴⁷ Nani riendiajg xtidxä, luxh dini gusoob rediidxga,
dina gunä yälguxhtis lojni, sa'csi dina niälä te gunä yälguxhtis
rebenguedxliuj, biälä te guslaä reben guedxliuj lo dojl. ⁴⁸ Nani
rbälaz narä, ni di gusoob xtidxä, yu' chu gun yälguxhtis xtojlni;
lagajc rediidx nani guniä gun yälguxhtis xtojlneni che gal lult
dxej. ⁴⁹ Sa'csi narä dina niädniä lagajc xcientä, lagajc Dad
ni baxhal narä, lagajc laani gunibeeni xhini'c guiniä, xhini'c
guluiä. ⁵⁰ Luxh nancheä gunibeeni chu yälnabajn par tejpas.
Ni'cni rediidx nani rniä, rniäreni si'cpacni gunii Xtadäni loä.

13

Jesús gudiibni ni' rexpejnpacni

¹ Che gajd gal dxe lanij ni laa pascw, najn Jesús
asiäddzuñgajxh xorñi, or ni jiunejzni lo guedxliujre te chääni
lo Xtadni. Luxh sa'csi agajc sanälajzni rexpejnpacni nani yu' lo
guedxliujre, sinälajzzanireni par tejpas.

² Ni'cni lal ni cayauxchejreni biu' beñdxab neñ lastoo Judas
Iscariote, xi'n Simón, te guto'ni Jesús. ³ Sa'csi agucbee Jesús
abateed Xtadni guira'ti ladznaani, gucbeezani loj Dios biriini,
lo Dios guibi'zani, ⁴ ni'c huisu Jesús lo xchejga, gulääni xhablo-
jiaani, gudojbni te tuäii, batejbnini xque'ni. ⁵ Dxejcti cua'ni
nis neñ te chaa, guslojni gudiibni ni' rexpejnpacni, baspijdzni

ni'reni con tuäiiga. ⁶ Che bidzujñni loj Simón Pedr, räjp Pedr lojni:

—Dad, ¿xhixh luj siguiiblu ni'ä?

⁷ Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nani cayunä dilu gacbeeni ñaj, guixee-huijdx sacbeeluni.

⁸ Räjp Pedr lojni:

—¡Dipaclu quiib ni'ä!

Räjp Jesús lojni:

—Palga dina quibä ni'lu, digacdiru gaclu xpeñä.

⁹ Räjp Pedr lojni:

—Dad, na'c quiiblu ni'äti näjza ñaä näjza yecä gudiib.

¹⁰ Räjp Jesús lojni:

—Nani agojz di guiquiin gazsacni; ni'tisni guidiib, sa'csi naya guidebni; nayazatu, per xhet guiraaditu naya.

¹¹ Sa'csi anajnni chu guto'ni, ni'cni guniini: “Xhet guiraaditu naya.”

¹² Ni'cni che gulujx gudiibni ni' rexpejñni, gotsacni xhajbni, guresacni lo mex, räjpni:

—¿La najntu xhini'c benä lojtu, ä? ¹³ La'tu rniitu narä, Mastr näjza Dad. Luxh laaca rniitu sa'csi nacäni. ¹⁴ Mbaj, palga narä ni nacä Dad, nacäza Mastr, gudibä ni'tu, la'tu sigajcza riäjl quiibtu ni' resa'tu. ¹⁵ Sa'csi abaluiä lojtu xho gacni, te chanuu guntu sigajc ni benä lojtu. ¹⁶ Rniliä, rniliäpac lojtu, di te mos gac beñroru lo xlamñni; diza te ni rij xmandoos bejn gac beñroru loj nani baxhalñi. ¹⁷ Palga najntu recosre, chicbaazatu palga si'c guntu.

¹⁸ 'Dina guiniä diidxre lo guiraatu. Numbeä reni aguleä, niluxh nanab soob xtidx Dios ni caj lo rexquijtzni. Scree najc rediidxga: “Nani rajw xcuxtilä, ni'c agubiréni, agulälazni narä.” ¹⁹ Ni'cni agunixgaäni, che gajdni gac, te che gacni chalilajztu nacä chu rniä nacä. ²⁰ Rniliä, rniliäpac lojtu, nani riu xtidx nani ruxhalä, riuzani xtidxä; luxh nani riu xtidxä, riuzani xtidx nani baxhal narä.

Räjp Jesús chuni'c guto'ni

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxre, guc-huinduxh lastooni, dxejc guniliini:

—Rniliä, rniliäpac lojtu, tejtu suto' narä.

²² Dxejc gusloj cadxeloj rexpejñni lo sa'reni, di jien chuchani'c cagusä'tni. ²³ Tej rexpejñni nani sanälajzruni sobga' cuä'ni. ²⁴ Dxejcti bejn Simón Pedr seen lojni te guiniabdiidxni loj Jesús chu xcuent caniini. ²⁵ Dxejc nani sobga' cuä'ni, gubigruni loj Jesús, gunabdiidxni lojni, räjpni:

—Dad, ¿chuni'c rusä'tlu?

²⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Guhuadxä te la' yätxtiil. Loj nani gudedäni, ni'c najcni.

Dxejcti bahuajdxni tla' yätxtiil, badeednini loj Judas Iscariote, xi'n Simón.

²⁷ Che gulujx gudajw Judas yätxtiilga, biu' beñdxab lastooni. Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Ni rlajzlu gunlu, bejngani.

²⁸ Nicla tej reni sobga' lo mex direni niacbee xhicuent räjpni lojni si'c. ²⁹ Sa'csi Judas ca' bols meel, gaiireni bejn xhigab pet guniini si'c sa'csi yu' xhi chasiini par lanij, o pet yu' xhi gudeedni loj reben ni xhet rajpdi. ³⁰ Che gudajw Judas yätxtiilga, birigajcni, luxh abiu' guxhijn.

Didxcoob ni gunibee Jesús

³¹ Dxejcti che abirii Judas lojreni, räjp Jesús lojreni:

—Naj sienloj xcälrnibee Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh lojni sienloj xcälrnibee Dios. ³² Palga suluiloj Xi'n Dios ni gujc Niguii xcälrnibee Dios, dxejc suluilojza Dios xcälrnibee Xi'n Dios ni gujc Niguii, luxh siojb gunnini. ³³ Rexi'nä nani sanälazä, diru gac xchej chunää la'tu. La'tu siguilltu narä, per si'cni räpä lo rexpejn Israel si'cza rnäi lojtu ɳaj: Di gacdi jiäädту cadre cha'a. ³⁴ Te didxcoob rnibeä guntu: Colchanälajz sa'tu. Sigajc ni sanälazä la'tu, sigajcza colchanälajz sa'tu. ³⁵ Palga rinälajz sa'tu, si'c sacbee guiraa benguedxiuj najcpactu rexpenä.

Xhini'c gun Pedr loj Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Dxejcti räjp Simón Pedr loj Jesús:

—Dad, ¿caro chäälu?

Räjp Jesús lojni:

—Cadro cha'ä digacdi jiädnajllu narä ɳaj; niluxh sidzujn dxej jiäädlu ro'c.

³⁷ Räjp Pedr lojni:

—Dad, ¿xhicuent digacdi jiälä ɳaj? Palga rquiin guetä xcientlu, suguetä.

³⁸ Räjp Jesús lojni:

—¿La guliilu guetlu xcientä, ä? Rniliäpac lojlu, nicla gajd guidgaii cuedxa' choñ huält, säjblu dilu gumbee najrä.

14

Jesús najc nezyuj lo Dad

¹ Dxejcti räjp Jesucrist lojreni:

—Na'c chutu yärsia'. Rililajztu xtidx Dios, colchalilajzza xtidxä. ² Yu' xhidalduxh yu' cadre rbäjz Xtadä. Palga xhet si'cdi najcni, dizana niniä lojtu si'c. Sia'ä chasucheä reyu' par la'tu. ³ Luxh palga chasucheä cadre cuääztu, che guluxäni,

sibisacä, te chanäätu ro'c, te cadro yu'ä, ro'cza chutu. ⁴ La'tu anajntu caro cha'ä, anajnzatu nezyuj ni chääätu.

⁵ Dxejcti räjp Tomás loj Jesús:

—Dad, dinu guidon caro chääälu, ¿xho guidonnu nezyujga, ä?

⁶ Räjp Jesús lojni:

—Narä nacä nezyuj. Narä nacä didxliipac, nacäza yälñabajñ. Por narätiç sajc chää bejñ cadro rbäjz Xtadä. ⁷ Palga la'tu niembeetu chuni'c nacä, niembeezatu Xtadä. Luxh ñaqli abiempbeepactuni sa'csi acahuiitu lojni.

⁸ Räjp Felipe loj Jesús:

—Dad, basaan guihuiinu loj Xtadlu; ni'ctis rlaaznu.

⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Felipe, ¿la gajdlu gumbee narä, luxh lacti xchej yu'ä lojtu, ä? Nani ruhuii loä, abahuiini lo Xtadä. ¿Xhicuent rniablu filiu lo Xtadä, ä? ¹⁰ ¿La dilu chalilajz najrä yunää Xtadä, luxh Xtadä yunäjzani narä, ä? Rediidx nani rniä dina guiniäni lagajc xcuentä, sa'csi Xtadä ni yunäj narä laani rujn lagajc rextzuunni. ¹¹ Colchalilajz xtidxä, che rniä narä yunää Xtadä, luxh Xtadä yunäj narä. O palga ditu chalilajzni sa'csi najcni xtidxä, colchalilajzni sa'csi abahuiitu rextzuun ni runä. ¹² Rniliäpac lojtu, nani chalilajz xtidxä, sajc gunni redzuun nani runä, luxh sujnni dzunroru sa'csi sia'a cadro yu' Xtadä. ¹³ Luxh guiraa ni guiniablu lo Xtadä xcuentä, narä sunäni, te gululoä xcälrnibee Xtadä. ¹⁴ Narä sunä xhitis ni guiniabtu por laä.

Ria'n diidx guxhal Jesús Sprit Dzan

¹⁵ Räjpzani:

—Palga sanälajztu narä, susoobtu xtidxä. ¹⁶ Dxejc siniaabä lo Xtadä, te guniidxni stee nani gacnäjtu te chunäjni la'tu par tejpas. ¹⁷ Nalajznu, Xprit Dzan xten Dios, ni rnili. Di gacdi xca' reben guedxliujni, sa'csi direni fii lojni, niclaza gumeerenini. Niluxh la'tu numbeetuni sa'csi yunäjni la'tu, yu'ni neñ lastootu. ¹⁸ Dina gusanbisiäbä la'tu; sibisacä jiädhuiä la'tu. ¹⁹ Diru gac xchej, dxejc diru reben guedxliuj fii loä, niluxh la'tu suhuiitu loä. Sa'csi nabanä, la'tu nabajnzatu. ²⁰ Neñ redxejga, dxejc sacbeetu yunää Xtadä, la'tu yunäjtu narä, luxh narä yunääza la'tu. ²¹ Nani numbee Xtadä, nani rusoobzä xtidxä, ni'c ruluiini sanälajzpacni narä. Luxh Xtadä sinälajzza nani sanälajz narä, näjza narä chanälazä bejngä, luxh suluiloä lagajc narä lojreni.

²² Dxejcti räjp Judas (xhet Iscariótedi) lojni:

—Dad, ¿xhini'c gunlu te gululojlu lojtisnu, xhet näjdi loj reben guedxlijidi, ä?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Nani sanälajz narä, ni'c riu xtidxä. Ni'c chanälajz Xtadä, dxejc jiopläznäännuni guiro'pnu Xtadä. ²⁴ Nani di chanälajz narä, dini jiu xtidxä. Luxh rediidx nani biejn diajgtu, et xtidxädini; xtidx Xtadäni ni baxhal narä.

²⁵ 'Caniä guiraa rediidxre lojtu lałni yu'ä lojtu, ²⁶ per Sprit Dxan xten Dios nani jiädyacnäjtu, nani guxhal Xtadä xcuentä, laani suluiini lojtu guira'ti, näjza susnajni lajztu guiraa rediidx nani aguniä lojtu. ²⁷ Yälrbecdxilajz rusa'nä lojtu, xcälrbecdxilazä runidxä lojtu, et si'cdini runiidx guedxliujdi najc nani runidxä lojtu. Na'c chutu yärsia', na'cza guidxejbtu. ²⁸ Abiejn diajgtu ni guniä lojtu: Sia'ä luxh siälsacä lojtu. Paru ninälajzpactu narä, sibalajztu xcuentä che guniä sia'ä lo Xtadä, sa'csi Xtadä najc beñroru loä. ²⁹ Scree agunixgaäni lojtu, te che soobni, dxejcru chalilajztu xtidxä.

³⁰ 'Diruna guniduxhä lojtu, sa'csi asiääd nani rnibee loj guedxliujre, luxh digacdi guinibeeni narä; ³¹ riäjł gac recosre te gacbee rebeñ guedxliuj sanälazä Xtadä, rusobäza xtidx Xtadä, runä nani gunibeeni. Colchastie, colcho' jiunejznu ree.

15

Jesús najc si'c te yaguub

¹ Räpzani:

—Narä nacä si'c te yaguub. Xtadä najc si'c nani rusuj yajgga. ² Rebejn najc si'c reñaa yajgga. Guiraa reñaa yajgga nani xhet cajdi lojni rutiuugnini. Luxh guiraa reñaa yajgga ni caj ninejxh lojni, rusianini te xcajru ninejxh lojreni. ³ La'tu anajctu beñnaya xcuent rediidx nani aguniä lojtu. ⁴ Colguibañänäj narä, sigajc ni nabañnää la'tu. Digacdi xcaj ninejxh lo te naa yajg palga agurujgni lo yaguub. Sigajcza la'tu, palga guibicajtu loä, di gacdi guntu xtzunä.

⁵ 'Narä nacä si'c yaguub. La'tu najctu si'c reñaa yajgga. Nani riannäj narä, naräza riannääni, ni'c sajc runduxhni xtzunä, sa'csi che guibicajni loä, xhet sajcdi gunni. ⁶ Nani di chupac loä, sibicajni si'c reñaa yajg nani rdin sa'csi xhetru rcajdi lojni, dxejcti rbijdzni, rusäl bejnreni lo däj te checni.

⁷ 'Palga chupactu loä, palgaza chupac xtidxä lastootu, colnab nani rlajztistu, luxh narä sunidxäpacni. ⁸ Che gunpactu xtzun Dios, dxejc fii bejñ najcpactu xpenä, siliä'p bejñ xpala'n Xtadä, Dios. ⁹ Si'cpacni sanälajz Xtadä narä, sigajcza sanälazä la'tu. Colchanuu lo xcälrinälazä. ¹⁰ Palga jiutu rextidxä, sinuutu lo xcälrinälazä, sigajc ni abasobä xtidx Xtadä, luxh rinuä lo xcälrinälajz Xtadä.

¹¹ 'Rniä rediidxre lojtu te guibalaznäjtu narä, te si'c guibalazduxhpactu. ¹² Dee najc diidx ni rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu si'cni sanälazätu. ¹³ Xheti te yälsanälajz ni guroobru

lo yälsanälajzre, gudeed te bejn xcälnabajnni, guetni lacuaa resa'ni. ¹⁴ La'tu najctu resa'ä palga gusoobtu diidx nani guinibeä guntu. ¹⁵ Diruna cuälaä "mos" la'tu, sa'csi di remos gan xhi rujn xlamreni. Luxh narä agulälälaä la'tu "rexamigwä", sa'csi guira'ti rediidx ni biejn diagä lo Xtadä aguniäza rediidxga lojtu. ¹⁶ Et la'ditu gule narä, narä guleä la'tu. Guleä la'tu te guntu xtzun Xtadä, te na'cza nitloj dzuunga. Te guira'tiza nani guiniabtu lo Xtadä por laä, ni'cza guniidxni lojtu. ¹⁷ Dee rnibeä guntu: colchanälajz sa'tu.

Rbälaz rebejn guedxliuj Jesús näjza rexpejnni

¹⁸ 'Palga cuälaz reben guedxliuj la'tu, anajntu agulälazxaareni narä. ¹⁹ Paru najctu ben guedxliujre, sinälajzreni la'tu. Per ditu gac ben guedxliuj, sa'csi narä guleä la'tu te jiutu xtidx Xtadä, ni'cni rbälaz reben guedxliuj la'tu. ²⁰ Colsnaj lajztu diidx nani guniä lojtu, 'di te mos gac benroru lo xlamni'. Palga basacsíreni narä, susacsízareni la'tu. Palga rusobreni xtidvä, susoobzareni xtiidxtu. ²¹ Guiraa recosre sunnäjreni la'tu xcentä sa'csi direni gumbee nani baxhal narä.

²² 'Paru dina niädniä lojreni direni niujn dojl xten xcälrdxechlajzreni loä, per naj di gacdi guiniireni direni gacbee yu' xtojlreni. ²³ Nani rbälaz narä, rbälazzani Xtadä. ²⁴ Palga dina niunä nez lojreni remilagwrro, sa' nani rutru rajcdi rujn, direni niajp dojlgä; sa'csi abahuiireni redzuunga, ni'c agulälazreni narä, näjza Xtadä. ²⁵ Bejnreni si'c te guzojb diidx nani cuaj lo guijtz aguje xchero: "Gulälazreni narä, luxh xhetlidi benä."

²⁶ 'Che jiääd nani gacnäj la'tu, laani sinii xcientä, chu nacä. Laani nadj Sprit ni yu' lo Xtadä, siniini didxlü. Narä suxhaläni lojtu; lo Xtadä guiriini jiäädni lojtu. ²⁷ Näjza la'tu siniitu diidx xcientä, chu nacä, sa'csi guyu'tu loä cheni gusloäli cagusule'ä diidxga.

16

¹ 'Rediidxre rnixgaä lojtu, te didi yu' xhi gun jiajbtu te gunjtu lo xtidvä. ² Sidzujn dxej sibääreni la'tu dirureni gusaan jiu'tu neñ guidoro. Sidzujn or chutis ju't tejtu, suchaloni cayacnäjni Dios. ³ Guiraa recosre sujnreni sa'csi direni gumbepac Xtadä, niclaza narä. ⁴ Agunixgaä rediidxre lojtu, te che guidzujn orga sinaj lajztu xcient rediidx ni guniä lojtu.

Redzuun ni rujn Sprit Dyan xten Dios

'Dina niniä rediidxre lojtu che gusloä cagusule'ä diidx, sa'csi sugaränää la'tu. ⁵ Naj agojl guibi'ä loj nani baxhal narä, luxh niclaza tejtu di guiniabdiidx: "¿Caro chäalu?" ⁶ Dxejc sa'csi aguniä recosre lojtu, ni'c cayac-huin lastootu.

⁷ Luxh rniliäpac lojtu, hueenru par la'tu cha'ä. Palga dina cha'ä, di gacdi jiääd lojtu nani racnäj. Niluxh palga cha'ä, suxhaläni lojtu. ⁸ Luxh laani, che jiäädni lo guedxliujre, susanijni xcäriejn rebejn te gacbeereni xcient dojl, näjza xcient xcälnabañnaya Dios, näjza xcient yälguhtis xten Dios. ⁹ Guluiizani xcient dojl lojreni sa'csi direni chalilajz xtidxä. ¹⁰ Guluiini xcälnabañnaya Dios lojreni sa'csi sibisacä lo Xtadä, luxh dirutu fii loä. ¹¹ Guluiini xcient yälguhtis xten Dios lojreni sa'csi abejn Dios yälguhtis loj bëndxbab nani rnibee lo guedxliujre.

¹² 'Yu' xhidajlru diidx rlazä guiniä lojtu, niluxh digacdi gacbeetureni ñaj. ¹³ Che jiääd Sprit xten didxlili xten Dios, laani susanijni xcäriejntu te gacbeetu guiraa redidxgulii, sa'csi dini guinii diidx xcientcani, siniitisni ganax rediidx nani gudeed Dios lojni te guiniini. Siniizani xcient recos nani churu gac. ¹⁴ Laani siliä'pni xpala'nä sa'csi sica'ni xhixtenä, suluiinini lojtu. ¹⁵ Guiraa ni rajp Xtadä najc xtenä, ni'cni rniä suluiini xhixtenä lojtu.

Xcälrac-huin lajztu sibixloj ni yälrbalajz

¹⁶ 'Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä; dxejctiru sgaii dxej suhuisactu loä sa'csi narä sia'a lo Xtadä.

¹⁷ Dxejcti räjp rexpejnpacni lo sa'reni:

—¿Xhini'c caniini loonu? Sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä, dxejctiru sgaii dxej suhuisactu loä, näjza: sa'csi sia'a lo Xtadä.

¹⁸ Ni'cni cayäjpreni lo sa'reni: ¿Xhi dee rniini, "sbale'si dxej"? Dinu gacbee xhini'c caniini.

¹⁹ Gucbee Jesús xhini'c rlajzreni guiniabdiidxreni lojni, dxejcti räjpni lojreni:

—Canabdiidx lo sa'tu xhi säloj nani guniä che guniä, sbale'si dxej, dxejc dirutu fii loä; dxejcti sbale'si dxej, suhuisactu loä. ²⁰ Rniliäpac lojtu, la'tu soontu, niluxh reben guedxliujre sibalazduxhreni. Sac-huinduxh lastootu niluxh yälrac-huinre sibixhlojni yälrbalajz. ²¹ Te gunaa che gaal xi'nni, rdejdni trabajw, dxejcti che aguyu' xi'nni, riä! lajzni gudejdni trabajw, dxejc arbaa lajzni gojl xi'nni te niguii lo guedxliujre. ²² Ni'cni, sigajcza rac-huin lastootu ñaj, dxejcti che jiädhuisacätu, dxejc sii sibalajztu neñ lastootu, luxh rut gacdi gudzucajdi yälrbalajzga.

²³ 'Neñ redxejga xhetiru xhi yälguiniabdiidxdi guntu loä. Rniliäpac lojtu, nani guiniabtu lo xtadä xcientä, laani sunidxnini lojtu. ²⁴ Ñaj xhet canabditu xcientä. Colnabni, te xca'tuni, te guibalajztu.

Jesús, nani abejn gaan lo guedxliujre

²⁵ 'Aguniä guiraloj lojtu con cuent ni rului, niluxh sidzujn dxej che diruna guiniä cuent ni rului lojtu. Siniä didxguyasi lojtu xcuent Xtadä. ²⁶ Neñ redxejga guiniabtu por laä. Luxh dizana guiniä siniabä narä loj Xtadä par la'tu, ²⁷ sa'csi lagajcza Xtadä sanälajzni la'tu, sa'csi la'tu sanälajztu narä, luxh ahuililajzzatu loj Dios biriä biälä lo guedxliuj. ²⁸ Biriä lo Xtadä xhaguibaa, biälä lo guedxliujre, siunezáza lo guedxliujre, sibisacä lo Xtadä xhaguibaa.

²⁹ Räjp rexpejnpacni lojni:

—Naj sii caniilu guyasi, dini gac si'c redidx-xhiga'tz xten cuent ni rului. ³⁰ Naj sii gucbeenu racbeelu guira'ti rexhicos, xhetru nanabdi guiniabdiidxrunu lojlu; ni'cni ahuililajznu biriilu lo Dios ni yu' xhaguibaa.

³¹ Räjp Jesús lojreni:

—¿La rililajzpactu n̄aj, ä? ³² Asiäddzungajxh teb or luxh ala bidzujn orga, che guire'ctu, cade tejtu xnez-xnejztu, te gusanxtebtu narä, luxh dina jianxtebä sa'csi Xtadä sugaränä narä. ³³ Aguniä rediidxre lojtu te cuedxi lastootu lo guedxliujre xcuentä. Lo guedxliujre sidejdpactu trabajw, colgusutijp lastootu sa'csi narä abenä gaan loj guedxliujre.

17

Gunab Jesús lo Dios xcuent rexpejnpacni

¹ Che gulujx guniini loj rexpejnpacni rediidxga, guläsni lojni xhaguibaa, räjpni lo Dios:

—Xtadä, abidzujn or; gulä'p xpala'n xi'nlu te guiliä'pza xi'nlu xpala'nlu, ² sigajc ni badeedlu lojni yälrnibee loj guiraa reben guedxliuj, te gac gudeedni yälnabajn par tejpas lo guiraa renani badeedlu lojni. ³ Redee rajp yälnabajn par tejpas; numbeereni luj ni najc tejtis GuebDios, näjza narä Jesucrist nani baxhallu lo guedxliujre.

⁴ 'Narä gulä'pä xpala'nlu lo guedxliujre, abaluxä dzuun nani baniidxlu gunä ree. ⁵ Naj Xtadä, gulä'p xpala'nä con luj, con bala'n, con yälrdimbicha' ni gopä galooli che gajdli guirixtiej guedxliuj.

⁶ 'Loj rebejn nani baniidxlu loä, ni gulelu lo reben guedxliujre, loj reni'c abasule'ä, abaluiä chu najclu. Xtenpaclu najcreni, baniidxlurení loä, luxh rapdzu'tzreni xtiidxlu. ⁷ Naj agucbeereni guiraa rediidx ni guniä lojreni lojpaclu siäädni. ⁸ Sa'csi rediidx nani baniidxlu loä, aguniä rediidxga lojreni, luxh ahuililajzreni rediidxga, agucbeepacreni lojlu biriä, ahuililajzreni lujpac baxhal narä.

⁹ 'Narä rniabä xcuentreni, dina guiniabä xcuent reben guedxliujre, ganaxtis xcuent renani abaniidxlu loä, sa'csi laareni najcreni xpejnlu. ¹⁰ Guiralii ni najc xtenä, najczani

xtenlu. Guira'tiza ni najc xtenlu najczani xtenä. Agulä'pzareni xpala'nä.

¹¹ 'Narä diruna jia'nä lo guedxliujre, laareni sia'nrurení lo guedxliujre. Luxh narä siälä lojlu. Xkadä ni najc Dxanro, gucnäj renani baniidxlu loä con xtiidxlu, nani baniidxlu loä te gunreni tejsi xhigab sigajcni riennu nurnu tejsi xhigab. ¹² Che guyunääreni lo guedxliujre, gucnää con xtiidxlu guiraa renani baniidxlu loä, luxh nicla tejreni di ninitloj, xtebtis nani gunijt te gusojb ni caj lo xtidx Dios.

¹³ 'Luxh naj sibisacä lojlu. Caniä rediidxre lał ni yu'ä lo guedxliujre, sa'csi rlazä guibaa lajzreni si'c ni rbaa lazä. ¹⁴ Abasule'ä xtiidxlu lojreni, luxh rebejn guedxliuj rdx'e'chreni lojreni sa'csi direni gac bejn guedxliujre sigajc ni dizana gacä bejn guedxliujre. ¹⁵ Dina guiniabä cuäälureni lo guedxliujre, rniabä gudzucajlureni loj beñdxab. ¹⁶ Direní gac bejn guedxliuj, sigajc ni dizana gacä narä bejn guedxliuj. ¹⁷ Basyareni con xtiidxlu, sa'csi xtiidxlu najc didxguliipac. ¹⁸ Sigajc ni baxhallu narä lo guedxliujre, sigajcza ruxhaläreni te chääreni guideb guedxliuj. ¹⁹ Xcentreni rudedä lagajc narä, te näj laareni gacnayareni con xtidxguliipaclu. ²⁰ Dina guiniabä xcuent laatisreni, rniabäza xcuent guiraa renani churu chalilajz xtidxä ni gusule'reni. ²¹ Rlazä gun guiraareni tejsi xhigab, sigajc ni rujnlu, Xkadä, si'c runäza; te sigajc ni yu'äza con luj, sigajcza churení con nuurnu, te gacbee rebeñ guedxliuj luj baxhallu narä. ²² Yälrnibee ni baniidxlu loä, lagajc yälrnibeega badedä lojreni te gunreni tejsi xhigab, si'cni riennu tejsi xhigab. ²³ Narä cayunnääreni dzuun, luj cayunnäjlu narä dzuun, te jiennu tejsi dzuun, te gacbee rebejn guedxliuj luj baxhallu narä, luxh sanälajzlureni si'cni sanälajzzalu narä.

²⁴ 'Xkadä, guiraa renani baniidxlu loä, rlazäza churení cadre chuä xhagubaa, te fireni xcälrnibeä nani baniidxlu, sa'csi huinälajzlu narä galooli che gajdli guirixtiej guedxliujre. ²⁵ Xkadä ni rujn cossa'ctis, di rebejn guedxliuj gumbeelu, luxh narä numbeälu, luxh redee agucbeezareni luj baxhallu narä. ²⁶ Aräpä lojreni chu najclu; säpäzaru lojreni te chu yälsanälajz sa' ni rajplu par narä neñ lastooreni, te cuäzáza neñ lastooreni.

18

Xho gunaazreni Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Che gulujx gunii Jesús rediidxga, huinäni rexpejñpacni dejtz gueu Cadrón. Ro'c yu' xhiroob yuj cadre sojb guiraloj reyajg. Ro'c biu' Jesús näjza rexpejñpacni. ² Anajn Judas,

nani guto' Jesú斯, caro rij Jesú斯 con rexpejnpacni sa'csi si'csi-si'c rdxaaag sa'reni ro'c. ³ Dxejcti Judas, che biääd lojni te cuaa soldad roman, näj rebixhojz ni rnibee, näjza refarisee, huinätinireni ro'c, ca'reni balguejd näjza lintern, näjza spaad näjza lans. ⁴ Ni'cni Jesú斯, sa'csi ananxgaani xhini'c sacni, gubigni lojreni, räjpni lojreni:

—¿Chu rguiiltu?

⁵ Räjpreni lojni:

—Jesú斯 nani siääd guedx Nazare't.

Räjp Jesú斯 lojreni:

—Laa naräni.

Näjza Judas ni bato'ni sugaränireni. ⁶ Che gunii Jesú斯 lojreni: "Laa naräni", biäxhanreni, biajbreni lo yuj. ⁷ Dxejcti gunabdidxsac Jesú斯 lojreni:

—¿Chu rguiiltu?

Dxejc räjpzareni stehuält:

—Jesú斯 nani siääd guedx Nazare't.

⁸ Räjp Jesú斯 lojreni:

—Aguniä lojtu, laa naräni. Palga narä rguiiltu, colgusaan jii redee.

⁹ Guniini rediidxga te gusojb rediidx nani guniini che räjpni: "Loj guiraa ni baniidxlu, nicla tejni di ninijt." ¹⁰ Dxejcti Simón Pedr, sa'csi ca'ni te spaad, guläänni, batiuugni diag ladbee xten xmos bixhojzroga. Laj mosga najc Malco. ¹¹ Dxejcti räjp Jesú斯 lo Pedr:

—Guluchee spaad xtenlu neñ xpaguinni. ¿La dina tedä trabajwdxh nani agunibee Xtadä tedä, ä?

Jesú斯 nez loj bixhojzro

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Dxejcti resoldaadga näjza comandant, näjza reguxhtis ni rnibee rexpejñ Israel, gunaazreni Jesú斯 baliibrenini. ¹³ Dxejcti ganid huinärenini lo Anás, sa'csi najcni xtadsueegr Caifás, luxh ijzga biäjl najc Caifás bixhojzro ni rnibee lo rebixhojz. ¹⁴ Caifás najc nani balidx rexpejñ Israel nanab guet te niguii xcuent rebeñguejdxga.

Cadro gunii Pedr dini gumbee Jesú斯

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simón Pedr näjza stee xpejnpacni huinajl dejtz Jesú斯. Luxh numbee bixhojzro bejnga, biunäjzani Jesú斯 lo xle' bixhojzro. ¹⁶ Bia'nti Pedr rolä'ga. Dxejc birii xpejnpac Jesú斯 nani numbee bixhojzroga, guniini lo nani cayajp rolä'ga, te biu' Pedr nez lo le'ga. ¹⁷ Dxejcti räjp mos gunaa ni rcanäj rolä', räjpni lo Pedr:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejnpac Jesú斯, ä?

Räjp Pedr loj gunaaga:

—¡Xho gacäni!

¹⁸ Dxejcti sa'csi cayacnalduxh, caguse'creni boo te cagucha'lajzreni. Nämja Pedr sugaränjreni, cagucha'lajzni ro guibooga.

*Bixhojzro cayujn yälgunabdiidx lo Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)*

¹⁹ Dxejcti gusloj cayujn bixhojzro yälgunabdiidx loj Jesús xcuent chuni'c najc rexpejnpacni nämja xcuent xhini'c ruluiini.

²⁰ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Narä xhet xhiga'tzdi guniä rextidxä, guniäni lo guiraa rebejn güedxliuj. Basule'ä diidx neñ rexquidobäztu nämja neñ guidoro cadro re' guiraa rexpejñ Israel, nicla tej diidx dina ninixhiga'tzädi. ²¹ ¿Xhicuent cayujnlu yälgunabdiidxga loä? Gunabdiidx loj renani biejn diajg xhini'c guniä lojreni. Laareni najnreni xhini'c guniä.

²² Che gulujx gunii Jesús rediidxre, te rexpejñ bixhojzroga huääz loj Jesús, räjpni lojni:

—¿La si'c rudzu' bejn diidx loj bixhojzro, ä?

²³ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga xhet laadi guniä, baluui narä xhi diidxga najc xhet laadi, niluxh palga laaca najc ni guniä, ¿xhicuent huääzlu loä?

²⁴ Dxejcti guideb naliibni baxhal Anásni lo bixhojzro lo ni laa Caifás.

*Gunisac Pedr dini gumbee Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Sugasic Pedr ro' guiboo, cagucha'lajzni, che räjpreni lojni:

—¿La et näjdi luj najclu te xpejnpac niguiiga, ä?

Badzu'ni diidxga räjpni:

—¡Xho gacäni!

²⁶ Dxejcti te xmos bixhojzroga, sa'csi sa'ni najc mos ni batiu' Pedr diajgni, räjpni lojni:

—¿La et lujdi ni bahuiä neñ huert con laani, ä?

²⁷ Dxejcti räjp Pedr stehuält:

—Nicla gumbeäni.

Cuantis guniini si'c, guredxagajc te guidgaii.

*Jesús nez loj Pila't
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸ Dxejc birinäjreni Jesús roliz Caifás, huinärenini roliz gubernadoor cadro laaza Pretorio, niluxh direni niu' ro'c sa'csi ameer guiliejn gubijdx, te di gacdxuudxreni dxejc di gacdi gaurení lani pascw. ²⁹ Ni'cni birii Pila't lojreni räjpni lojreni:

—¿Xhi yälquij xten niguiire siädle'ctu loä?

³⁰ Dxejcti räjpreni lojni:

—Paru di niguiire niajc te beñ latsiaj, dinu niopnäni ladznaa guejblu.

³¹ Räjp Pila't lojreni:

—Colchanäni, colhuii xho gunnäjtuni yälguhtis con lagajc xleiitu.

Dxejc räjp rexpejn Israel lojni:

—Di xleiitu gusaan ju'tnu te bejn.

³² Guniireni si'c te guzobj diidx nani gunii Jesús xcuent xho guetni.

³³ Ni'cni biusac Pila't neñ Pretorio, gurejdxni Jesús räjpni lojni:

—¿La luj najclu ɻeii xten rexpejn Israel, ä?

³⁴ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¿La lagajc luj rniilu si'c, ä? O ¿laa yu' churen'i'c naj lojlu si'c?

³⁵ Dxejcti räjp Pila't lojni:

—¿Xhixh näj narä nacä te xpejn Israel? Lagajc reben lajdxlu näjza rebixhojz bateedlu ladznaä. ¿Xhi bejnlu?

³⁶ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Xcälrnibeä dini gac yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre. Paru najc xcälrnibeä te yälrnibee sa' ni yu' guedxliujre, ala cagucuaa rexpenä te di tedä ladznaa rexpejn nani rnibee Israel. Naj di xcälrnibeä gac yälrnibee sa' ni yu' lo guedxliujre.

³⁷ Ni'cni räjp Pila't lojni:

—¿Reii najclu, ä?

Räjp Jesús lojni:

—Laaca najlu nacä ɻeii. Par ni'cpac golä, par ni'cpacza biälä lo guedxliujre, partis gusuleä didxliipac. Guiraa renani najn didxlíi, reni'c rucuadiagreni xtidxä.

³⁸ Räjp Pila't lojni:

—¿Xhini'c najc didxlíi?

Che guniini si'c gunisacni loj rexpejn Israel:

—Dina guidxälä nicla tej xtojl bejnre. ³⁹ Niluxh la'tu rajptu te costumbr, casob lani pascw, ruslaanu te bejn ni yu' neñ latzguiib. ¿Xhi najtu? ¿La rlajztu guslaä ni najc ɻeii xten rexpejn Israel, ä?

⁴⁰ Dxejcti guiragajcreni guredxa', räjpreni:

—¡Na'c guslaalu niguiiga! ¡Baslaa Barrabás!

Niluxh Barrabás najc te gubaan.

19

¹ Ni'cni gunibee Pila't gudijnreni Jesús con duu ni yu' guechguiib lojni. ² Bejn resoldaad te coronguejch, bazalrenini yejc Jesús. Dxejcti bahuajcwrenini te ladmoraad. ³ Dxejcti gusloj gubigreni lojni, te räjpreni lojni:

—¡Gubajn par tejpas Reii xten rexpejn Israel!

Dxejc huääzreni lojni.

⁴ Dxejcti birisac Pila't, räjpni lojreni:

—¡Colhui! Acabääni nez lojtu, te gacbeetu dina guidxäl nicla tej xtojlni.

⁵ Dxejcti birii Jesús nez lojreni, yu' coronguejch yejcni, na-jcwzani ladmoraadga. Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—¡Colhui! ¡Aree niguiire!

⁶ Ni'cni, che bahuui rebixhojzro näjza rexquixhajgreni lojni, guredxa'reni, räjpreni:

—¡Colgucuaani lo crujz! ¡Colgucuaani lo crujz!

Räjp Pila't lojreni:

—Lagajc la'tu colchanäni te gucuaatuni lo crujz. Per narä dina guidxälä nicla tej xtojlni.

⁷ Dxejcti räjp rexpejñ Israel lo Pila't:

—Nuurnu rajpnu te leii, luxh xcient leiiga, nanab guetni sa'csi najni najcni Xi'n Dios.

⁸ Che biejn diajg Pila't rediidxga, bidxejbruni, ⁹ biusacni nen Pretorio, räjpni loj Jesús:

—¿Caro siäädlu?

Per xhet räjpdi Jesús lojni.

¹⁰ Dxejcti räjp Pila't lojni:

—¿La dilu guinii loä? ¿La dilu gan narä rapä yälrnibee te gucuaälu lo crujz, rapäza yälrnibee te guslaälu, ä?

¹¹ Räjp Jesús lojni:

—Xhetliidi yälrnibee niajplu loä paru dilu nica'ni xh-aguibaali. Ni'cni bejn nani bato' narä lojlu rapduxhruni dojl loj ni rajplu.

¹² Ni'cni gudiil Pila't xho nuslaani Jesús, niluxh rexpejñ Israel rbedxaduxhrureni, räjpreni:

—Palga luj guslaaluni, dilu gac xamiigw ɬeii César, sa'csi chutis ni rnii najcni ɬeii, najcni xcontraar César.

¹³ Che biejn diajg Pila't rediidxre, gulääni Jesús, dxejcti gurej Pila't lo yagxhiil cadro rujnni yälguxhtis, cadro laa Litóstroros con didx-griegw sälojni naga' guisa'c, con didx-hebreo laani Gabata. ¹⁴ Najcni dxej vispr lani pascw, si'cti läidxej, dxejcti räjpni loj rexpejñ Israel:

—Colhuii, aree xreiitu.

¹⁵ Ni'cni guredxa'reni räjpreni:

—¡Suguetni! ¡Suguetni! ¡Bacuaani lo crujz!

Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—¿La sucuaä xreiitu lo crujz, ä?

Dxejcti räjp rebixhojz ni rnibee lojni:

—Rutru ɬeidi rajpnu, Césartis najc xreiinu.

¹⁶ Ni'cni bateed Pila't Jesús lojreni te chacuaarenini lo crujz.

Che bacuaarenini lo crujz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Dxejcti cua'reni Jesús, biriini ro'c guideb nuuni xcrujzni, cheni bidzujnlireni te lajt ni laa lajt xten Calabeer, con didx hebreo laani Gólgota. ¹⁸ Ro'c bacuaarenini lo crujz. Bacuaazareni tio'p niguii lo stio'p crujz, tejgani te laad cuä' Jesús. ¹⁹ Dxejc bacuua Pila't diidx ni chää yejc xcrujzni; rediidxga najc scree: "Jesús, beñ Nazare't, Reii xten rexpejn Israel." ²⁰ Xhidajl bejn bil diidx ni caj yejc xcrujzni, sa'csi lajt cadro bacuaarenini lo crujz najc gajxh ro' guejdxga, luxh didx hebreo, diidx griegw, näza didx latin bacuaareni rediidxga. ²¹ Dxejcti räjp rebixhojzro xten rexpejn Israel loj Pila't:

—Na'c nucuaalu: "Reii xten rexpejn Israelni", laacaru nacuaalu: "Laani najni, najcni reii xten rexpejn Israel".

²² Dxejcti räjp Pila't lojreni:

—Nani abaculaä, abaculaä. Si'c jia'nni.

²³ Dxejcti resoldaad, che gulujx bacuaareni Jesús lo crujz, cua'reni rexhablojiaani bejnrenini tajp la', te cade tejreni cua'reni te la'ni. Luxh yu' stee xhajbni ni laa tunica, nadibni, guejnni hasta lo yuj guc-cheeni. ²⁴ Ni'cni räjpreni lo sa'reni:

—Na'c guitiäjznuni; do'o guidzujtnu te daad lojni, te don chu xten gacni.

Si'c bejnreni te gusojb xtiidx Dios cadro caj scree: "Batiäjsreni xhablojiaä; yejcza xhabä ni bia'n gudzujtreni daad."

Ni'cni bejn resoldaad recosre. ²⁵ Niluxh cuä' xcrujz Jesús suga' xnanni, con bälj xnanni, ni laa Marii chää'l Cleofas, näza Marii Magdalen. ²⁶ Che bahuii Jesús loj xnanni, dxejc bahuiizani loj xpejnpacni nani sanälazduxhni, räjp Jesús loj xnanni:

—Nan, ¡bahuii, aro'c xi'nlu!

²⁷ Dxejcti räjp Jesús loj xpejnpacni nani sanälazduxhni:

—¡Bahuii, aro'c xnanlu!

Ni'cni dxejcli sinä nani najc xpejnpacni xnan Jesús rolijzpacni.

Xho gujt Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ni'cni, sa'csi najn Jesús alagujc guiraa recos ni nanab gac te soob rextidx Dios, räjpni:

—Cayolä nis.

²⁹ Ro'c suga' te guejs vinagr, neña bahuajdxreni te esponj dxejc bacuaarenini lo te yajg ni laa hisopo, guläsreni esponjga batzugrenini ro'ni. ³⁰ Che gulujx gu' Jesús vinagrga, räjpni:

—Agulujxni.

Dxejcti basajb yejcni, baslaani xaimni.

Xhi bejn te soldaad lo Jesús

³¹ Dxejga nadjc dxe vispr xte lani pascw, che ru' mandaad par lanijga. Rexpejn Israel di rlajzreni nia'n rebejngä lo recrujz, sa'csi dxe sabdga nadjc dxej ni rusilajzreni. Ni'cni gunabreni lo Pila't guxhalñi chu qui'ch ni'reni te guetreni, te jiäjtreni loj recrujz. ³² Dxejcti bidzujñ resoldaad, gudi'chreni guiro'p ni' nani caj te laad, sigajcza bennäjreni stee ni caj ste laadga. ³³ Che gubigreni lo Jesús, bahuiireni alagujtni, direni nigui'ch ni'ni. ³⁴ Tej soldaadga baqui'tzni te lans ro' xcustiini, dxejc bixe' rejn näjza nis. ³⁵ Lagajc narä Juan bahuiä recosga, ni'cni caniä rediidxre, luxh diidxga gulipacni. Lagajc narä nanä didxguliipac caniä, te chaliiza lajztu xcientni. ³⁶ Sa'csi si'c gujc guira'ti, te guzojb xtidx Dios cadro caj: "Nicla tej xtzujtni di guech." ³⁷ Sigajcza lo stee guijtz caj diidxre: "Sidxelojreni loj nani biguijtz te lans."

Huicua'tzreni Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Che gulujx recosga, dxejcti huij José, te ben Arimatea, nacxhiga'tzni te xpejn Jesús, sa'csi rdxejbni rexpejn Israel, ni'c huijni loj Pila't, gunabni loj Pila't te laani guiliättni Jesús lo crujz. Cuäjbza Pila't, dxejc biääd José gulätni Jesús, sanätini togoolga. ³⁹ Näjza Nicodem biääd dxejc, nani galoo huininäj Jesús te guxhijn. Biädnäni si'cti tiuu kil te dänejxh ni nadjc si'c yaal ni laa mirra näjza áloes. ⁴⁰ Dxejcti cua'reni Jesús batejbrenini te la' lad lino, basälzareni däjga ni laa mirra con áloes, sa'csi si'c nadjc xcostumbr rexpejn Israel che rucua'tzreni te togool. ⁴¹ Gajxh cadro cuaj Jesús lo crujz, yu' te huert, neñ huertga yu' te bacoob si'c te biliää, cadro nicla tej bejn gajd guiga'tz. ⁴² Sa'csi abidzujñ dxej vispr lani pascw xten rexpejn Israel, luxh gajxh suga' biliääga, neña gudixhreni Jesús; si'c biga'tztini.

20

Gubansac Jesús loj rebengut

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Primer dxej xten xmaanga, cäjyru, gajd lo guedxliuj jianij che huij Marii Magdaleñ lo baaga. Che bidzujñni ro' baaga, bahuiini agubicaj guij ni suga' ro' baaga. ² Dxejcti ruxuñni gubi'ni te huiye'tzni lo Simón Pedr näjza lo stee xpejnpac Jesús ni sanälazduxhni, räjpni lojreni:

—Ahuilääreni Dad neñ baa, luxh dinu guidon caro sanärenini.

³ Dxejc biriguxuñ Pedr näjza stee bejngä, huijreni nez lo baa. ⁴ Ruxuñ guiro'preni. Niluxh stee bejngä ruxuñduxhruni loj Pedr. Laani ganid bidzujñni lo baaga. ⁵ Dxejcti guretäñni

te bahuiini neñ ba-biliääga. Bahuiini te laad naga' relajdtis nani bidejb Jesús, luxh dini niu' neñ baaga. ⁶Dxejc bidzungajc Pedr, biugajcni neñ baaga, bahuiini naga' relajdga te laad. ⁷Bahuiizani lajd ni guyu' yejcni, ni'c nie'tni saru, naga'ni te laad. ⁸Dxejcti biu' stee bejngä nani bidzujn ganid. Che bahuiini neñ baaga, huililajzni gubañsac Jesús. ⁹Sa'csi gaj-dreni gacbee ni caj lo reguijtz, cadre caj nanab guibañsacni loj rebengut. ¹⁰Dxejc gubisac guiro'p rexpejnpacni rolizreni.

Baluiloj Jesús loj Marii Magdalen

(Mr. 16:9-11)

¹¹Laltis suga' Marii cuä' baaga, cayoонни. Ni'cni lał ni cayoонни, basajb lojni te bahuiini neñ baaga. ¹²Dxejcti bahuiini lo tio'p xangl Dios, najcwreni ladnolbäj, sobga'reni, tejni nez cadre gojt yejc Jesús, steeni nez cadre gojt ni'ni. ¹³Dxejcti räjpreni lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu?

Räjpni lojreni:

—Sa'csi sanäreni Dad, luxh dina ganä caro huisa'nrenini.

¹⁴Che gulujx guniini si'c, gubiréni, dxejc bahuiini loj Jesús suga' ro'c, niluxh dini niembee Jesús. ¹⁵Dxejc räjp Jesús lojni:

—Nane', ¿xhicuent roonlu? ¿Chu rguiillu?

Marii bejn xhigab laa dade' ni rcanäj huertga, ni'c räjpni lojni:

—Dad, palga luj sanäluni, gunii caro gudixhluni te guiliäsäni te chanääni.

¹⁶Dxejcti räjp Jesús lojni:

—¡Mari!

Dxejc gubiré Marii, räjpni neñ xtidx hebreo:

—¡Raboni!

(Säloj diidxga "Mastr".)

¹⁷Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Na'c guiniaazlu narä sa'csi gadna cha'a lo Xtadä xh-aguibaa. Huij loj rebetzä, huiye'tz lojreni, cha'a lo Xtadä, näjza Xtadtu, loj Xtiozä näjza Xtiooztu.

¹⁸Dxejcti huij Marii Magdalen, bidzujn ni loj rexpejnpacni badeedni didxcoob, räjpni:

—Abahuiä lo Dad Jesús.

Räjpzani lojreni guiraa recos ni gunii Jesús lojni.

Baluiloj Jesús loj rexpejnpacni

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Che gojl gudxej, najcni dumingw, primer dxej xten xmaan, abiäudzu'tz ro lä' ro' yu' cadre tre' rexpejnpacni, sa'csi rdxejbreni rexpejñ Israel. Chela bidzujn Jesús, guzujni nez galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yäl̄rbedxi lastootu.

²⁰ Che guniini si'c, baluigajcni reñaani lojreni näjza cuä' xcustiini. Ni'cni bibaduxhlajz rexpejñpacni che bahuiireni lo Dad Jesús. ²¹ Dxejc räjp Jesús lojreni stehuält:

—Suchu yälrbedxi lastootu. Si'c ni baxhal Xtradä narä, si'cza ruxhalä la'tu.

²² Che gulujx guniini rediidxga, balejbni yejcreni, räjpni, lojreni:

—Suguibajñ Sprit Dyan xten Dios neñ lastootu. ²³ Rextojl rebejñ nani siällajztu, sibicajreni. Rextojl rebejñ nani ditu jiällajz, siannäjreni redojlga.

Tomás bahuii lo Jesús ni gubañsac

²⁴ Tomás, ni laaza Didimo, najcni te retzubitio'p xpejñpac Jesús. Rutini che biääd Jesús loj rexpejñpacni. ²⁵ Dxejcti räjp rexpejñpacni lojni:

—Abihuiinu loj Jesús, agubañsacni loj rebengut.

Dxejcti laani räjpni lojreni:

—Palga dina fiä loj reñaani cadre caj seen xten reclaab, palga dina guqui'tzä bicueñaä cadre guyu' claabga, guqui'tzäza naa cadre bixal cuä'ni, di lazä chalii gubañsacni loj rebengut.

²⁶ Che gudejd xhujñ dxej, tresac rexpejñpacni nen yu', nadxaagza Tomás lojreni. Niäudzu'tz yu'ga, luxh chela gucbeereni abidzujn Jesús, guzujni galäiireni, räjpni lojreni:

—Suchu yälrbedxi lastootu.

²⁷ Dxejcti räjpni loj Tomás:

—Baqui'tz bicueñaalu ree loj patñaä, basälza naalu cuä'äre, na'c ractio'p lajzlu, huililajzpac gubañsacä loj rebengut.

²⁸ Dxejcti räjp Tomás lojni:

—¡Xtradä, Xtioozä!

²⁹ Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Sa'csi abahuilu loä, Tomás, huililajzlu. Chicbaa renani mase direni fii, rililajzreni xtidxä.

Xhicuent bacuaani reguijtzre

³⁰ Xhidalrodxhru dzuuñ bejn Jesús nez loj rexpejñpacni, nani di nicaj lo guijtz. ³¹ Redzuunre nani bejn Jesús nani cuaj lo guijtzre cuajni te chalilajztu diidxre: Jesús najc Crist, nani cabäjz rebejñ jiääd, Xi'n Dios. Luxh che chalilajz te bejn xtiidxni, sajpni yälñabajñ par tejpas.

21

Jesús baluilojni lo gajdz xpejñpacni

¹ Dxejcti baluiloj Jesús loj rexpejñni ro' nisdoo ni laa Tiberias. Scree baluilojni lojreni. ² Nadxaag sa' rebejñre: Simón Pedr, Tomás ni laaza Didimo, näjza Natanael, nani

siääd Caná xten Galilee, rex'i'n Zebedeo, näjza stio'p rexpejnpacni.³ Dxejcti räjp Simón Pedr loj resa'ni:

—Chanazä bäjl.

Räjpreni lojni:

—Näjza nuure chonnu.

Dxejcti sääreni, huä'preni neñ te barcw. Guideb guxhijngä xhet bäljdi gunaazreni.⁴ Che acayanij loj guedxliuj, suga' Jesúś ro' nisdooga, di rexpejnni niembeeni.⁵ Ni'cni räjp Jesúś lojreni:

—Rexi'nä, ¿la xhet bäljdi rajptu, ä?

Räjpreni lojni:

—Xhet rajpdinu.

⁶ Dxejcti räjpni lojreni:

—Colgusäl xquijxhtu ladbee xten barcwga, te ro'c siniaaztuni.

Dxejcti bacuaareni guijxhga ladbee xten barcwga, dxejcti ameer diniajcdi nibääreni guijxhga ro'c sa'csi gudxadotzu'tzni bälj.⁷ Dxejcti bejn nani sanälazduxh Jesúś, räjp loj Pedr:

—Laa Dad Jesúś.

Che biejn diajg Simón Pedr laa Dad Jesúś, gotgajcni xhablojiaani sa'csi ladxhagiättis najcwni sa'csi canaazni bälj, dxejcti gutiäjsni lo nisdoo.⁸ Sgaii rexpejnpacni biädnäreni rebarcwga sa'csi ameer guidzujnreni ro' nisdooga, si'cti tegayuu metrtis cayäädx. Siädnázareni guijxh guidxa rebälj.⁹ Che bidzujnreni ro' nisdooga, bahuiireni re' guiboo, ro'c dzuub te bälj näjza yätxtiil cague'.¹⁰ Dxejcti räjp Jesúś lojreni:

—Coltanä gaii bälj nani entis gunaaztu.

¹¹ Dxejcti huij Simón Pedr, gulääni guijxhga, guidxani bälro. Guyu' si'cti te gayuu garol con chon bälj neñ guijxhga, niluxh dini niräsyä' mase guyu' xhidalduxh bälj neñni.¹² Dxejcti räjp Jesúś lojreni:

—Coltaa te gauxharejntu.

Nicla tej rexpejnpacni dini niabdiidx lojni: “¿Chu luj?” sa'csi anajnreni laa Jesúsn. ¹³ Dxejcti cua' Jesúś yätxtiil, badeedni lojreni, sigajcza rebälj.

¹⁴ Dee najc ni riojñ huält baluilojni loj rexpejnpacni, che gubañsacni loj rebengut.

Jesúś rninäj Simón Pedr

¹⁵ Che gulujx gudajwreni, räjp Jesúś loj Simón Pedr:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzrulu narä loj chu stee, ä?

Räjpnii lojni:

—O'n, Dad, luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesúś lojni:

—Gojp rexilä'ä.

¹⁶ Räpsacni lojni ni rojp huält:

—Simón, xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä, ä?

Räjpni lojni:

—O'n, Dad. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjpni lojni:

—Gojp rexilä.

¹⁷ Räpsacni lojni ni riojn huält:

—Simón xi'n Jonás, ¿la sanälajzlu narä?

Guc-huin lastoo Simón Pedr sa'csi gunabdiidx Jesús lojni choñ huält: “¿La sanälajzlu narä?” Dxejcti räjp Simón lojni:

—Dad, luj najnlu guira'ti. Luj najnlu sanälazä luj.

Räjp Jesús lojni:

—Gojp rexilä. ¹⁸ Rniliäpac lojlu, che gujclu bi'nru, lagajc luj rajcwlu xhajblu, rijlu cadrotis rlajzlu. Che anajclu bengool, susgaatistlu naalu te gushuajcw ste'ca bejn xhajblu, te chanäreni luj cadro di rlajzlu.

¹⁹ Luxh diidxga gunii Jesús te cagusule'ni xho gugu'treni Pedr te guiliä'pni xpala'n Dios. Che gulujx guniini si'c, räjpni loj Pedr:

—Gudanajl narä.

²⁰ Che gubiré Pedr, bahuiini loj stee xpejnni, nani sanälajzru Jesús, siädnajlni dejtzreni. Lagajc bejnre ni gurej cuä' Jesús lo lult xchej, ni räjpza loj Jesús: “Dad, ¿chuni'c najc nani guto'lú?”

²¹ Ni'cni, che bahuii Pedr lojni, räjpni loj Jesús:

—Dad, deea', ¿xhi gun dee?

²² Dxejcti räjp Jesús lojni:

—Palga rlazä jia'nni che guibisacäli loj guedxliujre, ¿xhixh najcni? Basaanni. Luj gudanajl narä.

²³ Ni'cni bire'ch diidx lagajc loj resa'ni, di bejnga guet. Di Jesús niäjb lojni dini guet, alga räjpni: “palga rlazä jia'nni loj guedxliujre che guibisacäli lo guedxliujre, ¿xhixh najcni?”

²⁴ Luxh bejnga najc narä, xpejñ Jesús nani bahuiloj guiraa recosre, nani bacuaazareni. Anadonnu didxliipac najc recos nani rniini.

²⁵ Yu'ru xhidalduxh dzuun ni bejn Jesús. Palga gucuaanu guiralii redzuun ni bejn Jesús, nicla lo guedxliujre di gal chu reguijtz cadro xcajni.

Redzuun Rexpejñ Dios

Siääd Sprit Dzan xten Dios te cuääzni nen lastootu

¹ Xamigwä Teófilo, abacuaä lojlu xcuent guiraa recos nani bejn Jesucrist näjza nani baluui Jesucrist, che guslojlini, ² hasta dxejli ni huäjsni xhaguibaa. Gunibexgaani xhini'c gun renani guleni gac xpejnpacni. Sprit Dzan xten Dios baluui Jesucrist xhi guiniini lojreni. ³ Gudejd Jesucrist trabajwdx, dxejcti gujtni. Dxejc gubañsacni lo rebengut, baluilojni lo rexpejnpacni. Tiuu dxej baluilojni loj rexpejnpacni balti huält te gacbeereni agubañsacni. Guniizani lojreni xcuent xcälrnibee Dios.

⁴ Che gudejd tiuu dxejga, batojp Jesucrist rexpejnpacni, gunibeeni na'c guiriireni guedx Jerusalén, cuääzreni jiääd Sprit Dzan xten Dios nani aguniipac Dios jiääd. Räjpni:

—Dee abiejn diajgtu guniä lojtu. ⁵ Juan batiobnis con nis, luxh ɳaj guxii dxej cayääd dxejcru siääd Sprit Dzan xten Dios te cuääzni nen lastootu. Si'c guirobnistu —räjpni.

Huäjs Jesucrist siini xhaguibaa

⁶ Lagajc dxejc che abidojpreni loj Jesucrist, gunabdiidxreni lojni:

—¿La ɳaj gudedsaclu yälrnibee lo rexpejñ Israel, ä?

⁷ Dxejcti räjp Jesucrist loj rexpejnpacni:

—Di riäjl gacbeetu xcuent redxej näjza retiemp nani abasobxgaa Dios con xcälrnibeeni. ⁸ La'tu sica'tu yälrnibee che abiääd Sprit Dzan xten Dios nen lastootu. Dxejc chatie'ctu xtidxä näjza rextzunä nen guedx Jerusalén, nen guiraa reguedx Judea, nen guiraa reguedx Samaria, näjza nen guideb guedxliuj —räjpni.

⁹ Gulujxtis gunii Jesucrist rediidxga, luxh lałni cahuii rebejn lojni huäjsni xhaguibaa, sa'csi gurejdx Diosni. Dxejc biääd te za, biu'ni neñ zaga. Ro'cti diru rebejn nuhuii lojni. ¹⁰ Lałni cadxelodxi rebejn xhaguibaa cadre gunitloj Jesucrist, tiop angl xten Dios ni najcw ladnol suga' gajxh cadre suga'reni. ¹¹ Dxejc räjp reengl loj rebejn:

—¿Xhi rajctu ben Galilee? ¿Xhicuent cadxelojtu xhaguibaa? Abahuiitu xho huäjs Jesucrist siini xhaguibaa. Lagajc si'c guibisacni —räjpreni.

Gulereni Matías ni najc apostcoob

¹² Dxejc birii rebejn yejc dajne' ni laa Dan Oliib, siireni guedx Jerusalén. Dan Oliib suga' gajxh Jerusalén. Gusajrenini si'cni rnii leii sajc sareni dxej ni rusilajzreni. ¹³ Che biu'reni

Jerusalén, bidzujnreni ro' yu' cadro rbäzlaareni. Yu'ga najc jiaa yejc stee yu'. Ro'c rbäzlaa Pedr näjza Jacoob, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacoob xi'n Alfeo, Simón nani laaza Zelote, näjza Judas bejtz Jacoob. ¹⁴ Ro'c yu' guiraareni näjza regunaa näjza Marii xnan Jesucrist näjza rebetzhuin Jesucrist. Cabejdx, canabreni loj Dios; tejsi najc xhigab xten guiraareni.

¹⁵ Nadxagsa' te gayuu gajl bejn. Dxejcti huisulii Pedr galäireni, räjpni loj rebejn:

¹⁶ —Caniä lojtu, resa'ä, nanabpac soob xtidx Sprit Dxan xten Dios ni bacuuaa toDavid lo guijtz xcient Judas, nani bato' Jesucrist loj renani gunaazni. ¹⁷ Gujc Judas sa'nu, bejnzani lagajc dzuun ni biennu. ¹⁸ Cua' Judas meel ni badeedreni lojni che bato'ni Jesucrist. Che gulujx bejnni dzunguijdx ni bejnni, badedsacni meel lojreni. Gusiireni te la' yuj. Dxejcti lagajc Judas basäl duu guejnni, guzäbnajlni lo bej, gujtni. Gusaguijni, dxejcti biräjs xque'ni birii guiraa reziini. ¹⁹ Che biejn diajg rebejn Jerusalén si'c, gulälajreni yujre Aceldama, ni säloj yurejn. ²⁰ Neñ guijtz ni laa Salmos abacuuaa toDavid rediidxre:

Sujianxteb rolizjni;
na'c cuääzru bejn rolizjni;
näjza:

Suxca'za ste'ca niguii xtzuunni.

²¹ Naj nanab cuenu stee niguii —räjp Pedr—. Nanab gacni tej ni gusanäj nuunu guideb redxej ni guyunäj Jesucrist nuunu, ²² dxejli ni gusloj batiobnis Juan hasta dxej ni huäjs Jesucrist xhaguibaa. Te gacnäj niguiire nuunu gusule'nu diidx gubañsacpac Jesucrist lo rebengut.

²³ Dxejc gulääreni tiop niguii lojreni, tejni laa José Barsabás ni rbälajreni Justo, steeni laa Matías. ²⁴ Gurejdx, gunabreni lo Dios, räjpreni:

—Dad, Dios, ni racbee lastoo guiraa rebejn, baluui loonu con ni najc niguii ni agulelu loj guiro'p niguiire, ²⁵ te jiu'ni lo dzuun näjza lo yäläpost ni basa'n Judas cheni sääni garenca nejz —räjpreni.

²⁶ Dxejcti gudzujtreni daad te gulereni lo guiro'preni. Che biajb daad, gulereni Matías. Dxejc bigabnäj Matías stzubiteeb reapost te gujcreni tzubitio'p apost.

2

Biääd Sprit Dxan xten Dios

¹ Che bidzujn dxej ni rajc lanij xten Pentecostés, tre' guiraareni tejsi lajt neñ te yu', ² chela gusloj cayubej xhaguibaa si'c te beroduxh, bachajni guideb neñ yu' cadro

suga'reni. ³ Dxejc bahuiireni astoo carechxteb xhidajl bale' casanij rebajlga yejc tejga reni sojb ro'c. ⁴ Biu'ti Sprit Dxan xten Dios neñ lastoo guiragajcreni. Dxejc gusloj caniireni garen-garen didxsaj si'ctisni badeed Sprit Dxan xten Dios guiniireni.

⁵ Neñ redxejga, xhidajl rexpejn Israel ni sasanäjpac xtidx Dios bidzujn guedx Jerusalén. Xhidajl lajt biriireni siäädreni.

⁶ Che biejn diajgreni guyubej beduxhga, bidojp reben xhidaalga, bachaaq sa'reni. Rdixeloduxh reben xhidalga sa'csi cayejn diajgreni canii reapost xtidxsajpac cade tejreni.

⁷ Cadxelojreni räjpreni:

—¡Bahuilaare! ¿La et ben Galileedi renani canii, ä? ⁸ ¿Xhoxh riejn diajgnu caniireni xtiidxpacnu si'ctis ni rniinu laadxnu, ä? ⁹ Najcnu ben nación Partia, ben nación Media, ben región Elam, ben Mesopotamia, ben Judea, ben estad Capadocia, ben región Ponto, näjza ben Asia. ¹⁰ Najczanu ben distrit Frigia, ben estad Panfilia, ben nación Egipto, näjza bejn ni siääd stelaad Cirene, te estad neñ Africa. Loj rebejn ni siääd Roma yu' reni najc xpejn Israel, yu'za reni bazuxhijb lo Dios sa'csi rililajzreni si'cni rililajz rexpejn Israel. ¹¹ Yu'za ben Creta. Yu'za ben nación Arabia. Guiragajcnu riejn diajgnu caniireni xtiidxpacnu si'ctis ni rniinu laadxnu. Caniireni loonu xcuent recosroduxh ni cayujn Dios.

¹² Bidixeloduxh reben xhidaalga, dijiejn xhi xhigab gunreni. Räjpreni lo sa'reni:

—¿Xhi säloj dee?

¹³ Dxejcti guyu' rebejn ni baxhiznäjreni, räjpreni:

—Agusojoz redee.

Gunii Pedr loj rebejn

¹⁴ Dxejcti gusulii Pedr näjza tzubiteeb sa'ni, guredxa'ni guniini lo reben xhidaalga:

—Guejbtu, rexpejn Israel, nani rbäjz distrit Judea näjza guedx Jerusalén. Colcuadiajg diidx nani guiniä. ¹⁵ Xhet sojzdinu si'cni cayujntu xhigab. Rsilru naj, entis gojl rcagaa.

¹⁶ Dxejc scree gunii Joel che guniini xtidx Dios agujc xchero.

¹⁷ Räjп Dios:

Sidzujn dxej che guxhalä Xsprit Dxanä cuääzni neñ lastoo guiraa rebejn.

Rexingaantu näjza rexindxa'ptu sinii xtidxä xcuent recos ni gajd gac.

Rexi'ntu sinixcal,

rextadgoldootu suluiloj bacal recos nani guluiä lojreni.

¹⁸ Guxhalä Xsprit Dxanä loj guiraa reni siädnajl narä.

Siniireni rediidx ni gudedä lojreni xcuent recos nani gajd gac.

¹⁹ Suluiä lojtu balti senro xhaguibaa näjza lo guedxliuj.

Resenro ni gac najc rejn con guiboo, luxh guxh sire' si'c te za.

²⁰ Sicäjy loj gubijdx, sajc bääi si'c rejn.

Sajc guiraa recosre,

dxejcrū sidzujn dxeduxh che jiälsacä narä, Dios.

²¹ Dxejc guiraa rebejn nani cueedx guiniab gacnäj Diosreni, reni'c siliaa lo dojl.

²² Räjp Pedr lojreni:

—Rexpejn Israel, colcuadiajg xtidvä. Dios baluii Jesucrist, ben Nazare't, lojtu por recosro, remilagwr, reseen nani bejnni nez lojtu. Lagajc Dios badeed yälribee loj Jesucrist te bejnni redzunroga. La'tu nancheetu dee. ²³ Galooli ananchee Dios xhi guntu loj Jesucrist Xi'nni. Basaanza Dios bateedtu Jesucrist ladznaa rebenguidx te bacuaareni Jesucrist lo crujz te bagu'trenini. ²⁴ Baspansac Dios Jesucrist, baslaa Diosni ladznaa yälgujt, sa'csi di niajcdi nica' yälgujtni par tejpas, sa'csi laani rnibee lo yälgujt. ²⁵ Che gubansac Jesucrist, guzojb diidx ni bacuaa David lo guijtz xcuent Jesucrist. Räjp David lo Dios: Guira dxej ruhuiä lojlu, Dios.

Suga'lü xladbeä cayacnäjlu narä te di guidxejb lastoä.

²⁶ Ni'cni bibalajz lastoä, guniäza lojlu lacti rbaa lazä.

Rbalazä sa'csi suhuiilu narä che guetä.

²⁷ Dizalu gusaan jia'n xaimä neñ baa.

Dizalu gusaan gudx tiejxh xi'nlu nani sanälajzlu.

²⁸ Abaluiilu loä xho guibañä par tejpas.

Sibalazduxhä sa'csi guibañnää luj,

si'c räjp David xcuent Jesucrist.

²⁹ Räjp Pedr:

—Guyasi guiniä lojtu agujc xchero gujt David. Aguyutzu'tzni neñ baa. Sajc guihuiinu baa cadro biga'tz David. ³⁰ Gunii David xtidx Dios. Che nabajnlí David bia'n diidx gudeed Dios te xajgni ni guirilaj Crist, luxh laani gacni reii si'cni gujc David. ³¹ Sa'csi baluixgaa Dios recosre lo David, ni'c räjp David sibansac Crist lo rebengut sa'csi di Dios gusaan jia'n xaimni neñ baa, dizani gusaan gudx tiejxhni. ³² Guläs Dios Jesucrist lo rebengut. Nuure bahuiloonuni, najcnu testiigw gubañsacni lo rebengut. ³³ Gurejdx Dios Jesucrist. Naj nabajnlí Jesucrist xhaguibaa, nabejni xladbee Dios ro'c canibeeni. Badeed Dios Xsprit Dxanni loj Jesucrist si'cni bia'n diidx. Naj abaxhal Jesucrist Sprit Dxan lo guedxliuj. Jesucrist cayujn guira'ti nani cahuiitu, nani cayejn diajgtu nadxej. ³⁴ Di David nij xhaguibaa, sa'csi lagajc David räjp: Gunii Dios lo Dad nani rnibee loä: "Gurej xladbeä ³⁵ che guidzujnlí dxej gudzugä guiraa reni rdxe'ch lojlu te gacbeereni luj rnibee lu guira'ti."

³⁶ 'Rniliäpac lojtu —räjp Pedr—. La'tu bacuaatu Jesú lo crujz. Ni'cni, colgacbee, guiraatu xpen Israel, abejn Dios gac Jesúre Dad nani rnibee loonu.

³⁷ Che biejn diajgreni laareni bacuaareni Jesú lo crujz, guchuinduxh lajzreni. Räjpreni lo Pedr näjza lo reapost ni suga'ro'c:

—Ailu, resa'nu, ¿xhini'c jiennu naj?

³⁸ Dxejcti räjp Pedr lojreni:

—Colgusiech lajztu, colguirobnisza, sa'csi ni'c najc te seen rlajztu chanajltu Jesucrist, te si'c jia xtojltu. Dxejc suniidx Dios Sprit Dxan cuääz neñ lastootu. ³⁹ Si'c rlajz Dios guniidx Xsprit Dxanni lojtu näjza loj rexí'ntu, näjza lo rebejñ ni rbäjz zijtru, näjza loj guiragajc rebejñ nani cueedxni —si'c gunii Pedr lo rexpejñ Israel.

⁴⁰ Dxejcru gunii Pedr xhidajlru diidx, balijdxni rebejñ:

—Colgurii loj reben latsiaj ni re' lo guedxliuj naj, te laatu lo dojl.

⁴¹ Xhidajlreni huililajz rediidxga. Dxejcti gurobnisreni sa'csi huililajzreni xtidz Dios. Lagajc dxejga huililajz si'cti chon mil bejn. ⁴² Sanuutis rusobreni diidx ni baluui reapost, bibalazduxhreni sa'csi bidxaag sa'reni con rexpejñ Jesucrist, gudaunäj sa'reni si'c gudaunäj Jesucrist rexpejñpacni, bidojpreni tejsi lajt te guniireni lo Dios.

Xho gubajn rexpejñ Jesucrist galoo

⁴³ Bidxeloduxh guiraa rebejñ luxh bejn reapost redzunro, remilagwr. ⁴⁴ Bichaag sa' renani huililajz xtidz Dios. Bachagsa'reni xhixtenreni te tejsi gojpreni guiraa xhixtenreni. ⁴⁵ Bato'reni xhixtenreni, dxejcti badeedreni meel lo sa'reni si'ctis ni caquiin chutis tejreni. ⁴⁶ Guixe-guixee bidojpreni neñ guidoro xten Israel. Tejsi najc rexhigabreni. Gudaunäj sa'reni roliz cadetejreni, guiraareni bibalaznäduxh sa'reni. ⁴⁷ Gulä'preni xpala'n Dios. Guiraa rebejñ gunii rexpejñ Jesucrist najc beñsa'c. Guixe-guixee batie' Dios xhidajlru bejn nani rililajz xtiidxni, badzucajni rextojlreni, dxejc bachaagreni lo rexpejñ Jesucrist.

3

Biajc niguii nani racxhuu ni'ni

¹ Guyu' te dxej sää Pedr näjza Juan nez loj guidoro si'cti rachon guidzej. ² Guyu' te niguii nani racxhuu ni'ni, digacdi sani che gojllini. Guixe-guixee rile'c bejn niguiiga ro' puertroga xten guidoro. Puertroga laa Sacrú. Ro'c rbejni rniabni gojn lojreni riu' guidoo. ³ Che bahuiini agojl jiu' Pedr näjza Juan neñ guidoroga, gunabni te gojn lojreni. ⁴ Dxejcti bahuii Pedr näjza Juan lojni. Räjp Pedr lojni:

—¡Bahui loonu!

⁵ Che biejn diajg niguiiga xtidx Pedr, bahuiini lojreni sa'csi naani sudeedreni meel lojni.

⁶ Räjp Pedr lojni:

—Xhetliidi meeldi rapä, nani rapäti sunidxä lojlu. Xcuent xcälrnibee Jesucrist, ben Nazare't, rniä lojlu: ¡Gusulii! ¡Gusaj! —räjpni.

⁷ Dxejcti gunaaz Pedr ɳaani, guläsnini. Biligajc ni'ni, gusutijp ni'ni. ⁸ Huisuyälni, gusajni. Biunäjni Pedr näjza Juan neñ guidoro. Rsiajni, rtiäsni, calä'pni xpala'n Dios. ⁹ Bahui xhidajl bejŋ lojni neñ guidoro, rsiajni, calä'pzani xpala'n Dios. ¹⁰ Biembeereni laa niguii ni rbej ro' puertero xten guidoro, rniabni gojn. Guiraareni bidxeloduxhreni bahuiireni xhi gusajc niguii ni gucxhuu ni'ni.

Baluui Pedr xtidx Dios neñ cordoor xten guidoro

¹¹ Ro' guidoroga yu' te cordoor ni laa Cordoor xten Salomón. Ro'c suga' Pedr näjza Juan, naztzu'tz niguiiga ɳaareni. Ruxuŋ guiraa rebejŋ bidzujŋ neñ cordoorga. Bidxelojreni sa'csi arsiaj niguii ni gucxhuu ni'ni. ¹² Che bahuii Pedr lo rebejŋ räjpni lojreni:

—¿Xhicuent rdxeloj guejbtu, rexpejŋ Israel? Pet naatu nuure basiajcnu ni' niguiire. Xhet nuudire basiajcnu ni'ni. Xcuent xcälrnibee Jesucrist biajc ni' niguiire. ¹³ Xtiooznu, ni najc Xtiooz toxtadgoloonu Abram, toxtadgoloonu Isaac, näjza toxtadgoloonu Jacoob, lagajc Diosga abadeed yälrnibee loj Xi'nni Jesús. Niluxh la'tu bateedtuni ladznaa reguxhtis. Che rlajz Pila't ni rnibee nuslaa Jesucrist, ditu nicäjb niriini, alga guniyajtuni nez loj Pila't. ¹⁴ Niluxh la'tu baro'ntu Xi'n Dxan xten Dios nani rujn ganax dzunsa'c. Alga gunabtu birii te niguii nani bagu't bejŋ. ¹⁵ Jesucrist rudeed yälhabajŋ, luxh la'tu gunabtu bacuaareni Jesucrist lo crujz. Gulässac Dios Jesucrist lo rebengut. Bahuiloonu nabajŋ Jesucrist, najcnu testiigw guban̄sac Jesucrist lo rebengut. ¹⁶ Cahuiitu loj niguiire nani gucxhuu ni'ni, luxh rumbeetuni. Xcälrnibee Jesucrist abasiajc niguiire, sa'csi huililajzni. Sa'csi huililajznu xtidx Jesucrist, ni'c biajcni te najcni si'cni rhuiituni ɳaj.

¹⁷ 'Rexpejŋ Israel, narä nanä di'tu niacbee, diza rexcuxhtistu niacbee laa Xindxan xten Dios ni bacuaatu lo crujz.

¹⁸ Scree gujc te guzojb xtidx Dios ni cuaj lo guijtz agujc xchero. Diidxre bacuaa reniguii ni gunii xtidx Dios, Crist xten Dios sidejd trabajwdxh. ¹⁹ Ni'cni colsiechlajztu, colguibi' loj Dios te guibicaj xtojltu. Dxejc susiälyuj Dios lastootu, sujnni gac nacoob guira'ti, si'cni bia'n diidx gacni. ²⁰ Lojtu suxhalza Dios Jesucrist nani rnibee, nani aguleni galooli. ²¹ Naj nungäjl jia'n Jesucrist xhaguibaa dxejli guscoob Dios guiralii recos

si'cni bia'n diidx gac, si'cni gunii Dios lo reniguii nani gunii xtiidxni lo retoxtadgoldootu agujc xchero. ²² Scree gunii toMoisés lo retoxtadgoloonu, räjpni: "Xtadnu Dios suxhal te niguii sa' narä nani cueni lo resa'tu. Siniini xtidx Dios. Colgusobdiajg guiralii diidx nani guiniini lojtu. ²³ Renani di gusoob rextiidxni, sinitlojreni, direni gac rexpejñ Dios."

²⁴ Räjpza Pedr:

—Sigajcza agunii guiralii reniguii nani gunii xtidx Dios. Si'c agunixgaa toSamuel, näjza guiraa reniguii ni siädnajlni, xcuent recos ni cayajc nen redxejre. ²⁵ La'tu najc xajg reniguii ni gunii xtidx Dios. La'tu biannäjtu diidx nani gunii Dios loj retoxtadgoloonu. Bia'n diidx, räjp Dios loj toxtadgoloonu Abram: "Jiädjiajl te xajglu ni guspalažduxh reben guedxliuj, sa'csi suslaanireni lo dojl." ²⁶ Dxejcti ganiddoo lojtu baxhal Dios Jesucrist te guibaa lajztu che gusiejch lajztu, te na'cru guntu dojl —räjp Pedr.

4

Baluii Pedr näj Juan xtidx Dios loj reguxhtis

¹ Lal ni caniireni lo rebejn, ro'c bidzujn rebixhojz xten Israel näjza nani rnibee lo resoldaad xten guidoro näjza resaduceos. ² Bidxe'chduxhreni sa'csi cagulijdxreni rebejn, cayäjpreni:

—Sibañsac rebejn lo rebengut sa'csi gubañsac Jesucrist lo rebengut.

³ Gunaaz reguxhtisreni, biäureni sa'csi agudxej luxh abiäu jusgaad. Nen latzguiib barareni yääl. ⁴ Xhidajl reni biejn diajg xtiidxreni huililajz xtidx Dios. Si'cti gaii mil niguii huililajz xtidx Dios.

⁵ Che bara yääl, bachaag sa' guiraa rebengool, renani rnibee guedx Jerusalén, näjza rebejn ni rulului leii, ⁶ näjza Anás ni rnibee guiraa rebixhojz, näjza xpagojzni ni laa Caifás, näjza Juan, näjza Alejandro, näjza guiraa reniguii ni najc sa' rebixhozro ni rnibee. ⁷ Gunibeereni biääd Pedr näjza Juan gusuj galäireni te gunabdiidxreni lojreni:

—¿Chu xcälrnibee rajptu? ¿Chu laj basä'ttu te basiajctu niguiire?

⁸ Dxejcti sa'csi cayu Pedr diidx ni canii Sprit Dxan xten Dios nen lastooni, räjpni lojreni:

—Caniä lo guejtu, reguxhtis näjza rebengool xten rexpejñ Israel, ⁹ palga canabdiidxtu xhicuent gucnäjnu niguii nani gucxhuu ni'ni, palga canabdiidxtu xho basiajcnu niguiiga, ¹⁰ gusule'nu xcuent dee te gacbeetu te gacbeeza guiraa rexpejñ Israel. Xtidx Jesucrist najc yälrnibeduxh. Diidxga abasiajc ni' niguiire, xhet rajcdini suga'ni nez lojtu. La'tu abacuaatu

Jesucrist lo crujz, niluxh Dios guläsni lo rebengut.¹¹ Di'tu ninälajz xtidx Jesucrist. Laani najc si'c te guij nani rbäcajtu che runcheetu te yu'. Per Dios abejn najc Jesucrist si'c guij nani maaazru nacs'a'c, nani guyu' squiin xte yu'.¹² Xtebtis Jesucrist rusłaa bejn lo dojl, ruti stee bejn lo guedxliuj nani baxhal Dios te guslaani bejn lo dojl —si'c räjp Pedr.

¹³ Che biejn diajgreni xtidx Pedr, bidxelojreni sa'csi di Pedr näjza Juan guidxejb, dizareni gutiujy. Dxejcti räjp rebixhojz ni sajcrus lo sa'reni:

—Direni ganduxh guijtz, bejntisreni.

Dxejcti gucbeereni gusanäj redee Jesucrist, lojni biseedreni.¹⁴ Bahuiiza rebixhojz lo niguii ni abiajc ni'ni, sugaränjni guiro'preni. Ro'cti xhetru gujcdi gunii rebixhojz sa'csi laaca bejnreni.¹⁵ Dxejcti gunibee rebixhojz birii guidxojnreni telaad te bij rebixhojz diidx ensilaareni.¹⁶ Räjpreni lo sa'reni:

—¿Xhi jiennäänu reniguire? Guiraa reben Jerusalén anajn xcient dzunroduxhre ni cayujnreni. Digacdi gucuatzlaazz-nuni.¹⁷ Per te di guire'ch xtidx Jesucrist ste'ca guejdx, do'o gulijdxnu guidxojnreni te na'c guiniirureni xtidx Jesucrist ste'ca guejdx.

¹⁸ Huixisac rebixhojzreni. Dxejcti räjpreni lojreni:

—Na'c guluirutu xtidx Jesucrist, na'cru guiniitu xtiidxni.

¹⁹ Dxejc gunii Pedr näjza Juan, räjpreni lojreni:

—¿Colguinii loonu chu xtiidx sajcrus guicuadiaagnu? ¿Xtiidx la'tu, o xtiidx Dios?²⁰ Digacdi gusäunu ro'nu. Nanabpac gusule'nu diidx xcient recos nani abahuiinu näjza rediidx ni abiejn diajgnu.

²¹ Balidxsac rebixhojzreni te na'cru guiniireni xtidx Jesucrist. Dxejc baslaa rebixhojz guiro'preni, sa'csi xhetru niajcdi niujnreni lo Pedr näjza Juan, sa'csi canii rebejn bejnreni te dzunsa'c. Xhidajl rebejn gulä'pza xpala'n Dios sa'csi bahuiireni xhini'c gujc ro'c.²² Sa'csi niguii ni basiajcreni xcient yälmilagwr agudejdni tiuu ijjz.

Guredx-gunab rexpejn Jesucrist lo Dios

²³ Che baslaa rebixhojz guiro'preni, gubi'reni lo sa'reni ni najc rexpejn Jesucrist. Bijreni diidx guiraa ni gunii reguxhtis xten rebixhojz näjza rebengool lojreni.²⁴ Che biejn diajg rexpejn Jesucrist xtiidxreni, tejtis xhigab bejnreni guredx-gunabreni lo Dios, räjpreni:

—Xtadnu Dios, nani benchee xhaguibaa näjza guedxliuj näjza nisdoo näjza guira'ti ni yu' lojreni, neñreni,²⁵ nani bejn basoob toDavid xtidx Sprit Dxan te bacuaani xtiidxlu, räjpni:
¿Xhicuent guyuduxh reben guedxliuj yärsia'?
¿Xhicuent bejn rexpejn Israel xhigab ni xhet sajcdi?

²⁶ Bidxagsa' rereii lo guedxliuj näjza reguxhtis xten reguejdx te gudxojnreni xtzun Dios näjza xten Dad Crist nani baxhal Dios, si'c gunii toDavid.

²⁷ 'Aguzojb diidxre, sa'csi lo guejdxre bidxagsa' Herodes näjza Poncio Pila't näjza rexpejn Israel näjza rebenzijt nani di gac xpejn Israel. Bidxechnäjreni Xi'nlu nani najc Crist ni baxhallu. ²⁸ Naj abejnreni dzunguijdx si'cni galooli guniilu gac. ²⁹ Naj Guejblu Xtiosnu, bahuui xho cagusacsíreni nuure, gucnäj nuure te gutiplaaznu, te na'c guidxeebnu guiniinu xtiidxlu, sa'csi najcnu rexpejñlu. ³⁰ Baniidx xcälrnibeelu loonu te guisiajcnu rebejn, te jienzanu redzunro, remilajgwr con xcälrnibee Xi'ndxanlu Jesucrist.

³¹ Che gulujx gurejdxreni lo Dios, gusloj canibsejz yu' cadro tre'reni, cayac si'c te xu. Dxejcti biääd Sprit Dxan xten Dios basutijpruni lastooreni. Dxejc dirurení nidxejb guniireni xtidx Dios.

Rudeedreni xhixtenreni lo sa'reni

³² Guiraa renani huililajz xtidx Dios, tejsi xhigab bejnreni. Rut chu tejdireni bejn guinibexteb xhixtenni: bachaa-greni sa' rexhixtenreni te xca' guiraareni nani rquiinreni.

³³ Gucnäj Dios reapost, gusutzu'tzreni bijreni diidx bahuilo-jreni loj Jesucrist che gubansacni lo rebengut. Gucnäj Dios guiraa rexpejn Jesucrist, luxh gopduxh rebeñ guejdx respe'treni. ³⁴ Ni'cla tejreni di niäädx xhixtenni sa'csi renani gojp xyujni, rolijzni, bato'renini, dxejcti biädnäreni xcuentni,

³⁵ badeedreni meelga lo reapost. Dxejcti gudis reapost meelga lo guiraa renani rquiinni. ³⁶ Guyu' te niguii ni laa José. Lajdxni najc Chipre, ni re' lo nisdoo. Najcni sa' rexamil levita. Reapost gulälajjni Bernabé (ni säloj xtiidxreni bejn ni rbecdx lajz sa'ni). ³⁷ Scree gulälajrenini sa'csi bato'ni te la' yuj xtelli, dxejcti badeedni meel ni cua'ni lo reapost.

5

Ananías näj chäälni rujn dojl

¹ Guyu' stee niguii ni laa Ananías. Chäälni laa Safira. Bato'reni te la' yuj. ² Niguiire biannäjni gala' meel, dxejc sgala' meelga badeedni lo reapost si'c guiraa xcuent yujga luxh chäälni nanchee xhi cayujnni. ³ Dxejcti rájp Pedr lojni:

—Ananías, ¿xhicuent rusooobl u xtidx Satanás ni rnibee lo rebenxhab, ä? ¿Xhicuent rlajzlu gusgueelu Sprit Dxan xten Dios? Biannäjlu gaii meel ni cua'lú che bato'lú te la' yuj. ⁴ Che gajdlu guto' yujga, xtenluni. Che bato'lú yujga, ¿la xhet xtendilu meel ni cua'lú? ¿Xhicuent bejnlu xhigab neñ lastoolu gunlu dee? Loj Dios guniilu didx-xhii, xhet loodinu.

⁵ Che biejn diajg Ananías xtidx Pedr, biajbni lo yuj, gujtni. Bidxebduxh rebejn che biejn diajgreni xhi gusajcni. ⁶ Sas gubig gaii bi'n batejbreni Ananías neñ lajd. Dxejcti sanärenini huicua'tzrenini neñ baa.

⁷ Pet agujc choñ or gujtni chela bidzujn chääl Ananías. Dini gan agujt chääljni. ⁸ Räjp Pedr lojni:

—Gunii, ¿la bato'tu xyujtu si'cni naj chäällu huijni, ä?

Räjp Safira lojni:

—O'n, si'c huijni.

⁹ Dxejcti räjp Pedr lojni:

—¿Xhicuent bejnlu tejsi xhigabguijdx con chäällu? ¿Xhicuent rlajztu gusgueetu Sprit Dxan xten Dios? Ro lä' siääd renani huicua'tz chäällu. Naj näjza luij chacua'tzreni neñ baa.

¹⁰ Si'ctis biajb Safira, gutgajczani. Dxejcti bidzujn rebi'n, bahuiireni agujtni. Dxejcti guläsrenini, biriireni huicuatzga-jcrenini cuä' baa cadro biga'tz chäälni. ¹¹ Bidxebduxh guiraa rexpejn Jesucrist, näjza guiraa rebejn nani biejn diajgni re-cosre.

Bejn reapost xhidajl redzunro, remilagwr

¹² Xhidajl redzunro, remilagwr bejn reapost nez loj rebenguejdx. Nadxaag sa' rexpejn Jesucrist, caguchaagreni diidx neñ cordoor ni laa Salomón. ¹³ Guyu' xhidajl bejn ni di nuchaag lo rexpejn Jesucrist sa'csi bidxejbreni guchaa-greni lojreni. Rebenguejdxga guläpduxhreni xpala'n rexpejn Jesucrist. ¹⁴ Neñ redxejga xhidalduxh rebejn huililajz xtidx Jesucrist, niguii sigajc gunaa. ¹⁵ Dxejcti gulääreni lo nezyuj rebejn nani cayacxhuu. Siädnä rebejn beñracxhuu naga'lo da', te gaxäjsi ted xpala Pedr yejcreni che ted Pedr ro'c, te si'c jiajcreni. ¹⁶ Guedx Jerusalén bidzujn xhidajl rebejn ni siääd ste'ca guejdx. Biädnäreni rebejn ni cayacxhuu näjza balti bejn ni yu' beñdxab neñ lastooren. Con xcälrnibee Jesucrist basiajc reapost rebeñ racxhuu, gulääzareni rebeñdxab neñ lastoo balti bejn.

Gudejd reapost trabajw

¹⁷ Dxejcti bidxechlajz bixhojz ni rnibee, näjza reniguii ni laa saducee, sa'csi calä'p rebenguejdx xpala'n reapost sa'csi basia-jcreni rebeñ racxhuu. ¹⁸ Gunaazreni reapost. Basäurenini neñ latzguiib. ¹⁹ Niluxh yäälgä, biääd te angl xten Dios, baxhalni ro' latzguiibga. Dxejcti gulääni reapost neñ latzguiib. Räjpni lojreni:

²⁰ —Colchäj guidoro. Ro'c colguinii lo rebejn xho gac guibañnäjreni Dios par tejas.

²¹ Che biejn diajgreni si'c, rsildooru biu'reni neñ guidoro, ro'c baluiireni xtidx Dios lo rebejn.

Dxejc bixhojz nani rnibee, näjza rebengool, bachagsa'reni gurejdxreni guiraa reguxhtis xten guidoo, näjza guiraa reguxhtis xten rexpejn Israel. Dxejcti gunibeereni jiädnä reguixhajg repost nani biäu neñ ladtguiib. ²² Che bidzuñ reguixhajg latzguiib, bahuii reguixhajg neñ latzguiibga, niluxh rut yu'di neñ latzguiib. Che gubi'reni biädnäreni diidx, räjpreni loj reguxhtis:

²³ —Che bidzuñnu latzguiib, niäudzu'tz ro' latzguiib luxh resoldaad ni cayajp ro' latzguiib suga' guiro'p laad. Che baxhalnu ro' latzguiib, rut yu'di nen latzguiib.

²⁴ Che biejn diajg bixhojz ni rnibee, näjza capitán nani rnibee resoldaad xten guidoro, näjza rebixhojz, ben tio'p lajzreni, räjp lo sa'reni:

—¿Xhini'c gujc? ¿Xhoni gac naj? —räjpreni.

²⁵ Dxejcti bidzuñ te niguii, räjpni lojreni:

—Reniguii ni basätu nen latzguiib, areni suga' nen guidoro, luxh caguluiireni rebejn —räjpni.

²⁶ Dxejcti sanä capitán xten resoldaad rexcuxhtis guidoro te biädnäreni repost, luxh direni nusacsí repost sa'csi rdxejbreni nucuaareni guij yejcreni. ²⁷ Che bidzuñnäjreni repost, räjpreni suurenri nez loj reguxhtis xten Israel, sas gunii bixhojz ni rnibee, ²⁸ räjpni loj repost:

—¿Et agunibeenu lojtu na'cru guiniitu xtidx Jesucrist? Xhoxh naj cagutie'cthu rediidxga lo guiraa rebejn neñ guedx Jerusalén. La'tu rlajztu cuaquijtu nuure bagu'tnu Jesucrist.

²⁹ Dxejc räjp Pedr näjza repost lojreni:

—Nanabpac gusoobnu xtidx Dios, lacuua gusoobnu xtidx bejn. ³⁰ Bagu'ttu Jesucrist che bacuaatuni lo cruzz. Niluxh Xtios xtadgoldoonu gulänsi lo rebengut. ³¹ Naj agule'c Diosni xladbeeni cadro rnibeeni, abadeedza Dios yälrnibee loj Jesucrist te guslaani nuure, te si'c rlajzni guibicaj xtojl guiraa rexpejn Israel nani gusiechlajzreni. ³² Bahuiloonu xhi bejn Dios. Ni'c cagusule'nu. Nadoncheenu Sprit Dxan xten Dios cayacnäj nuure te gusule'nu rediidxre. Badeed Dios Sprit Dxan xtelli lo guiraa renani susoob xtiidxni.

³³ Che biejn diajg reguxhtis rediidxga, bidxechduxhreni, rlajzreni nugu'treni repost.

³⁴ Dxejcti huisulii te niguii ni laa Gamaliel, nani najc te farisee nani ruluii leii xten Israel, rebejn rapduxh respe't dade'ga. Gunibee Gamaliel guirii repost neñ yu'ga.

³⁵ Dxejcti räjp Gamaliel lo rebixhojz:

—Guejbtu rexpejn Israel, colyensa'c xhigab xhini'c rlajztu gunnäjtu reniguiire. ³⁶ Colzaa lajztu gajd gac xchej guyu' tej ni laa Teudas, räjpni rnibeduxhni. Dxejc huinajl tajp gayuu

bejnni. Che bagu'trenini, bire'ch guiraa rexpejnni, xhetru bejndireni. ³⁷Nen ijz ni guyu' cens, biriiza Judas ni siääd Galilee. Dxejc gurejdxni xhidajl bejn ni huinajlni. Bagu'tza bejnni, dxejcti bire'chza guiraa reni huinajlni. ³⁸Naj rniä, colguibicaj, colgusaan reniguire, rexpejn Jesú. Palga guejbcareni cayujnreni dzuunre, xtebcani sinitlojni. ³⁹Palga xtzuun Dios ni cayujnreni, digacdi guscuaäznu dzuunga, sa'csi guidilnu guidxe'ch Gueb Dios loonu.

⁴⁰Bichaglajz rebixhojz xtiidx Gamaliel. Gurejdxreni rea-
post, dxejcti gudijnreni rea-
post, gunibeereni loj rea-
post na'cru guiniireni xtidx Jesú. Dxejc baslaarenini. ⁴¹Biriitireni
nez loj rebixhojz. Cabaduxh lajzreni sa'csi gujc gudejdreni
trabajw xcuent Jesucrist. ⁴²Guixe-guixee laltis baluiireni
xtidx Jesucrist neñ guidoro näjza rolijz bejn. Cagusule'reni
diidx lo rexpejn Israel:

—Jesú najc Crist nani cabääztu jiääd.

6

Gulereni reniguii ni gudeed yätxtiil lo rexpejn Jesucrist

¹Neñ redxejga, xhidalro gujc rexpejn Jesucrist. Niluxh gus-
loj camojm rexpejn Jesucrist nani rnii didx griew. Räjpreni:

—Xhet laadi cayujn rebejn ni rnii didx hebreo. Rebiuud
nani rnii didx hebreo rca'ru loj rexpriudnu. Rebiuud ni rnii
didx hebreo rca'ru xhi gaurení che rguisreni xhi gau rebiuud
guixe-guixee.

²Dxejcti batie' guitzubitio'p rea-
post guiraa rexpejn Jesu-
crist, räjpreni lo guiraareni:

—Et laadi guisaannu guluiiu xtidx Dios te quisnu xhi gau
rebiuud. ³Ni'c nanab cuetu lo resa'tu gajtz niguii nani najntu
najc beñsa'c, nani rbäjz Sprit Dxan xten Dios neñ lastooreni,
nani yu' xcäriejnreni. Reniguire quis xhi gaurení. ⁴Te si'c sajc
chanuutis guiniabnu lo Dios, guiliizanu xtidx Dios lo rebejn.

⁵Guiralii rebejngá bidxaglajzreni diidxga. Dxejcti gulereni
Esteban, te niguii ni rlilajzpac xtidx Dios, rbäjzza Sprit Dxan
xten Dios neñ lastooni. Gulezareni Felipe, Prócoro, Nicanor,
Timón, Parmenas; gulezareni Nicolás nani siääd guedx An-
tioquía. Nicolás najc te proselite, nalajznu, dini gac xpejn
Israel, per basoobni xleii toMoisés che gajdni chalilajz xtidx
Jesucrist. ⁶Sas biädnä rexpejn Jesú guigajtz niguiiga lo rea-
post. Dxejcti guredx-gunab rea-
post lo Dios xcuent reniguiga,
batzuubreni ñaarení yejc reniguiga si'c te seen abiu'reni lo
xtzuunreni.

⁷Birechdukh xtidx Dios. Xhidajl ben Jerusalén huililajz
xtidx Dios, näjza xhidajl bixhojz.

Gunaazreni Esteban sanärenini lo rebixhojz nani rnibee

⁸ Gucnäduxh Dios Esteban, bejnni redzunro, remilagwr nez lo rebejn. ⁹ Dxejc reben guidoo ni laa Libertados guslo cadilnäj Esteban. Lojreni nadxaag beñ Cirene, näjza beñ Alejandría, näjza gaii beñ Cilicia, näjza sgaii bejn ni siääd reguedx Asia. ¹⁰ Reniguiire di niajcdi nuzejcreni diidx lo Esteban, sa'csi nasiñdukhni, luxh cayacnäj Sprit Dxan xten Diosni. ¹¹ Dxejcti baquïlreni sgaii nigui ni di gac xpejn Jesús, te räjpreni:

—Biejn diaagnu caniyaj Esteban toMoisés näjza Dios.

¹² Scree gujc bache'chreni rebejn näjza rebejn ni ruluii leii näjza rebengool. Dxejcti bachagsa'reni, gunaazreni Esteban. Huinärenini lo reguxhtis xten Israel. ¹³ Dxejcti biädnäreni reniguii nani baquïlreni te guniireni didx-xhii. Räjp reniguiire:

—Entis rniyaj Esteban leii xten toMoisés näjza guidodxanre.

¹⁴ Abiejnza diaagnu gunii Esteban: “Jesús nazareno sutzujl guidoro, suchaaazani leii nani baniidx toMoisés loonu.”

¹⁵ Dxejcti guiraa rebejn ni sobga'ro'c bahuiireni lo Esteban, bahuiireni rujn lojni si'c rujn loj te angl xten Dios.

7

Diidx ni basule' Esteban lo rebixhojz

¹ Dxejcti räjp te bixhojz nani rnibee lo Esteban:

—¿La gulii si'c guniilu, ä?

² Räjp Esteban lojreni:

—Colgucuadiag rextidxä, guejbtu dad, näjza resa'ä. Xtioznu ni sacduxh, ni rnibee, baluiloj lo toxtadgoloonu Abram che guläjzni Mesopotamia, che gajdni chaläjz neñ guedx Harán.

³ Räjp Dios loj toAbram: “Birii lajdxtu, basa'n guiraa resa'lü. Huij cadrotis guluiä lojlu” ⁴ —räjp Esteban—. Dxejcti birii toAbram laidx reCaldeos. Huiläjzni guedx Harán. Che gujt xtadni, biädnä Dios toAbram nez ree, cadro rbääznu ñaj. ⁵ Di Dios nuzalajz nicla tla' yuj cadro suu te ni' toAbram. Niluxh räjp Dios sudeedni yujga lo rexajg toAbram, jiannäjreni yujga che guet toAbram. Niluxh nicla gajd xi'n toAbram chu dxejc.

⁶ Stee huält räjp Dios lo toAbram: “Rexi'nlu, rexagdoolu, siläjzreni si'c benzijt. Ladxbeyn gacreni mos, ro'c susacsí bejñreni si'cti tajp gayuu ijz.” ⁷ Räjp Dios: “Narä sunä castiigw rebejn ni gusacsíreni che najcreni mos. Narä cuää rexagdoolu ro'c, te ree guzuxhijbreni loä neñ guejdxre”, si'c räjp Dios

⁸ —räjpza Esteban—. Dxejcti si'c bia'n Dios diidx con toAbram, gunibee Dios gutiuug Abram lagajc laani, te chuni bee; ni'c najc te seen xten diidx ni bia'n Dios con Abram. Guyu' te xi'n toAbram, ni laa Isaac. Che guyu'ni xhujn dxej, basälza toAbram beegani si'c te seenza. Sigajcza bennäj Isaac xi'nni

Jacoob. Sigajcza bennäj Jacoob guitzubitio'p rexínni nani najc rexpengoldoo xpen Israel.

⁹ Räjp Esteban:

—Guitzubiteb rexínn Jacoob guyu' te yälrudxojn lo bejtreni José. Dxejc bato'reni José lo te ben Egipto. Dxejc Dios goptzu'tz José. ¹⁰ Che gudejd José trabajwduxh, gucnäj Diosni. Badeed Dios yälmasinduxh lojni. Bejn Dios bichaglajz reii Faraón José. Badeed reii Faraón gujcni gubernadoor xten Egipto. Gunibeeza José guira'ti xhixten reiga.

¹¹ Räjpza Esteban:

—Che bidzujn dxej gujc te gubijn, guiraa neñ reguedx Egipto näjza guiraa neñ reguedx Canaán, trabajwduxh cadejd guiraa rebejn. Xhet guyu'di xhi niajw retotxadgoloonu. ¹² Che biejn diajg xtadgoloonu Jacoob yu' xhi gaureni neñ reguejdx xten Egipto, ro'c baxhalni rexínni, bica'reni xhi gaureni te huält. ¹³ Che huijreni stehuält, dxejc bazäbdiidx José lojreni laani najc bejtreni. Biembeeza Faraón resa' José. ¹⁴ Dxejcti baxhal José diidx jiääd xtadni Jacoob, näjza guiraa resa'ni, cuääzreni Egipto. Najc rebejngä si'cti gayonbitzubigai bejn. ¹⁵ Si'c gujc te huij Jacob guedx Egipto. Ro'c gulätzni, ro'c gujtzi. Ro'c gujtza retotxadgoloonu. ¹⁶ Dxejcti huinäreni rextzujtreni loj Siquem te biga'tzsacreni neñ baa nani gusii toxtadgolnu Abram lo rexínn Hamor neñ guedx Siquem.

¹⁷ Räjp Esteban:

—Che bidzungajxh dxej, si'c diidx ni bia'n Dios con toxtagoloonu Abram, bidalduxh rexpengoloonu neñ guedx Egipto. ¹⁸ Dxejcti guyu' te xreii Egipto ni di gan guiraa redzunsa'c nani bejn toxtagoloonu José. ¹⁹ Reiga basgueeni rexpengoloonu, basacsínireni, trabajwduxh bateedni rexpengoloonu. Gunibee reiga basälreni guiraa rebäz nigui te di laareni, te guetreni. ²⁰ Neñ redxejga, gojl Moisés. Che gujc Moisés bätz, te bätz daani, saru rujn lojni, huinälajz Diosni. Gulaani chon bäii rolizzni. ²¹ Dxejc huisälrenini, te guzojb xtidx Faraón. Dxejc lagajc xindxa'p Faraón bidxälni Moisés, cua'nini baslaanini si'c xi'nni. ²² Bisieed Moisés guiraa ni najn reben Egipto. Gunisa'cni diidx, bensa'cni dzuun.

²³ Räjp Esteban:

—Che guyu'ni tiuu ijz, banaj lajzni resa'ni ni najc xpejñ Israel, huijni cadro rbäjzreni. ²⁴ Dxejc bahuiini casacsí te ben Egipto te ben sa'ni. Sas bagu'tni ben Egipto. ²⁵ Bejn Moisés xhigab pet sacbee resa'ni cayacnäj Diosni te gusaani rexpejnni. Luxh di resa'ni niabee si'c. ²⁶ Che bara yääl, bahuii Moisés cadilnäj sa'reni tiop xpen Israel. Räjp Moisés lojreni: “Colcuedxi, Dad. Lagajc sa'tu cadilnäjtu. ¿Xhicuent rdijltu?” si'c gunii Moisés, te na'cru tilnäj sa'reni. ²⁷ Dxejcti

nani cayunniälajzga, balanaani Moisés, räjpni loj Moisés: “¿Chu baniidx yälrnibee lojlu te jiädnibeelu nuure? ²⁸ ¿La rlajzlu ju'tlu narä si'c bagu'tlu beñ Egipto naii?” —räjpni—. ²⁹ Che biejn diajg Moisés rediidxga, baxuñni, huijni zift. Huiläzsijcni guedx Madián. Ro'c bachñaani, guyu' tiop xingaanni.

³⁰ Räjpza Esteban:

—Che gudejd tiuu ijz, bidzujn te dxej cansajni nez lo reyubidz ni naga' guideb gabi dajn ni laa Sinaí. Ro'c bahuiini te bajl nen te yaguejch. Neñ bajlga baluiloj angl xten Dios lo Moisés. ³¹ Bidxeloduxh Moisés che bahuiini si'c. Dxejcti gubigni te rlajzni nuhuisa'cni yajgga. Dxejc biejn diajgni gunii Dios, räjpni lo Moisés: ³² “Narä nacä Xtios rextadgoldoolu, narä nacä Dios xten Abram, näjza xten Isaac näjza xten Jacoob.” Dxejcti gucsez Moisés sa'csi bidxebduxhni, diruni nuhuisa'c yajgga. ³³ Dxejcti räjp Dios lojni: “Gulää xcura'chlu. Yuj cadro suga'lu najc dxan, sa'csi narä yu'ä ree. ³⁴ Abahuiä xho cagusacsí rebeñ Egipto rexpeñä. Abiejn diagä xho roonreni. Naj abiälä te guslaä rexpeñä. Gudaa naj, suxhalälu chäälu Egipto.”

³⁵ Räjp Esteban:

—Dios badeed yälrnibee lo Moisés nani baze' retoxtadgoldoonu che räjpreni: “¿Chu baniidx yälrnibee lojlu te jiädnibeelu nuure?” Baxhal Dios Moisés te guinibeeni xpejñ Dios, gucnäjza Dios Moisés baslääni rexpejnni neñ nación Egipto si'c gunii angl xten Dios che baluilojni lo Moisés neñ yaguejchga. ³⁶ Gulää Moisés rebejnga. Ganiddoo bejn Moisés redzunro, yälrdxeloj neñ nación Egipto näjza ro' nisdoo ni laa nido xniaa. Tiuu ijz cuansaj retoxtadgoldoonu neñ yubidzroga, ro'c bejnta Moisés redzunro, remilagwr. ³⁷ Lagajc Moisésre gunii xtidx Dios che räjpni loj rexpejñ Israel: “Sibe Dios lo rexajgtu te nigui ni najc sigac narä. Siniini xtidx Dios. Colguusoob xtiidxni.” ³⁸ Lagajc Moisés guyunäj rebejñ neñ yubidzro. Xangl Dios guninäj Moisés neñ dajn xten Sinaí. Dxejcti badeed Moisés rediidx ni gunibee Dios lo retoxtadgoldoonu. Laareni basa'nreni diidxga loonu.

³⁹ Räjp Esteban:

—Niluxh di retoxtadgoldoonu nusoob rextidx Moisés. Di rlajzreni guinibee Moisésreni. Canaduxhlajzreni nación Egipto. ⁴⁰ Che sää Moisés dajn Sinaí, räjpreni loj Aarón bejtz Moisés: “Benchee banäjb gac xtiooznu, te nidreni loonu, te chanajlnureni. Chu gan con Moisésre ni baluui nezyuj che gulääni nuure guejdx reEgipto.” ⁴¹ Sas bencheereni te banäjb ni najc si'c te gonbäz. Dxejcti bagu'treni guidxaa te

badeedreni rejnga lo banäjb te bazuxhijbreni lojni. Bibalazduxhreni sa'csi abencheereni banäjbga. ⁴² Dxejcti gubicaaj Dios loj rexpejñ Israel sa'csi bejnreni si'c. Basaan Dios gojñreni gubijdx, näjza bääi, näjza rebal xhaguibaa. Gujcni si'cni caj lo guijtz ni bejn reniguii nani bacuaa rextidx Dios. Räjp Dios:

La'tu ben Israel, cheni cuansajtu tiuu ijjz nez lo reyubijdz,

¿la par narä bagu'ttu guidxaa, ä?

¿La loä baniidxtu xtiejnreni, ä?

⁴³ Xho gacni si'c, räjp Dios.

Cuansanäjtu te yu' najcw guijd cadro chu te banäjb.

Nenga guyu' banäjb ni laa Moloc, nani najtu najc xtiostu.

Gojñzatu balbäze' xten xtiostu ni laa Remfán.

Redios ni bencheetistu reni'c gojñtu.

Ni'cni sibää la'tu ree guxhalä la'tu stelaad guedx Babilonia.

⁴⁴ Guniiru Esteban, räjpni lojreni:

—Nen reyubijdz gojp retoxtadgoloonu te yu' najcwni guijd. Gujcni xquidooreni. Ro'c guninäjreni Dios. Benchee retoxtadgoloonu yu' najcw guijdga si'cni gunibee Dios che baluiini lo Moisés xhoni gacni. ⁴⁵ Che gujt Moisés, Josué gunibee lacuaa toMoisés, huinäni retoxtadgoloonu nación Canaán. Batzujlreni yuro ni najcw guijd te näj ni'c huinäreni Canaán. Gulää Dios rebejñ ni guläjz neñ reguedx Canaán. Dxejcti bia'n retoxtadgoloonu neñ reguejdxga. Bazuxhijbreni lo Dios neñ yuguijd ni najc xquidooreni che gojlli xtiemp ɻeii David. ⁴⁶ Huinälajz Dios David. Räjp David lo Dios: "Rlazä gunä te guidoo par guejblu, Dios xten nuure, rexpejñ Israel."

⁴⁷ Dxejcti di Dios nusoob xtidx David. Alga Salomón, xi'n David, ni'c benchee xquidoro Dios. ⁴⁸ Naj di Dios guiquiin te yu' nani runchee bejn. Scree bacuaa te niguii nani gunii xtidx Dios. Räjp Dios:

⁴⁹ Si'c najc te yagxhilsa'c cadro rnibee ɻeii, si'c najc xhaguibaa cadro rbeä.

Si'c te bancw cadro rsiuj ni' ɻeii, si'c najc guedxliuj nani bencheä.

Dina guiquinä guncheetu te xyu'ä.

Dina guiquinä te lajt cadro gusilazä, räjp Dios.

⁵⁰ ¿La et naädi benchee guiraa nani ruhuiitu?, räjp Dios.

⁵¹ Räjp Esteban lojreni:

—Te ben nadduxh najctu. Ditu jiu xtidx Dios. Niäu lastootu, niäuba diajgtu. Di'tu chanälajz xtzun Sprit Dxan xten Dios, dizani cuääz neñ lastootu. Si'c bejn retoxtadgolootu, si'cza rujntu. ⁵² Basacsí retoxtadgolootu guiralii reniguii nani gunii xtidx Dios. Nicla tejni direni niu. Bagu't retoxtadgolootu guiraa reniguii nani gunii siääd te niguidxan xten Dios. Naj abiääd niguidxanga, Jesucrist laani, luxh la'tu huinätuni lo

guxhtis te gunibeetu gujtni. ⁵³ La'tu biannäjtu leii nani gunii reangl xten Dios loj Moisés, luxh la'tu ditu nucuadiajg redidxga.

Bagu'treni Esteban

⁵⁴ Che biejn diajgreni rextidx Esteban, bidxe'chduxhreni, rauya' läjreni sa'csi rdxe'chreni lo Esteban. ⁵⁵ Rbäjz Sprit Dyan xten Dios neñ lastoo Esteban, ni'cni bahuitzu'tzni xhaguibaa, ro'c bahuiini yälrdimbichasejz xten Dios. Bahuiizani suga' Jesucrist xladbee Dios. ⁵⁶ Räjp Esteban lojreni:

—Colhuilaa. Narä cahuiä xhaguibaa cadro yu' Dios, ruhuiäza loj Xi'n Dios nani gujc Niguii; ani suga' xladbee Dios.

⁵⁷ Guredxaduxhreni basäuzareni diajgreni. Dxejcti baxunreni bixa'treni yejc Esteban. ⁵⁸ Dxejc gudobyujrenini, gulääreni Esteban neñ guejdxga. Ro'c bacuaareni guij yejc Esteban. Che cagucuaareni guij yejcni, guläyalreni xhajbreni; te niguii ni laa Saulo biannäj xhajbreni. ⁵⁹ Lal ni cagucuaareni guij yejcni, gunii Esteban loj Jesucrist räjpni:

—Guejblu, Dad Jesucrist, cua' narä.

⁶⁰ Dxejcti biajb Esteban, bazuxhijbni, guredxa'ni räjpni:

—Dad Jesucrist, na'c gudzuublu dojlre yejc rebejñre, na'c gucuaquijluren.

Gulujxsi guniini si'c, gujtni.

8

Saulo basacsí rexpejn Jesucrist

¹ Rbaduxh lajz Saulo bagu'treni Esteban.

Lagajc dxejga gusloj gudejd rexpejn Jesucrist trabajwduxh neñ guedx Jerusalén. Dxejcti bire'ch rexpejn Jesucrist. Biinezreni ro'c sääreni nez guiraa reguedx Judea näjza nez guiraa reguedx Samaria. Xtebtis repost bia'n Jerusalén, direni nire'ch.

² Reniguii nani sanälajz Dios huicua'tz Esteban. Cayonduxhreni sa'csi riareni gujt Esteban. ³ Biäädza Saulo, guixeguixee basacsíni rebejñ nani huililajz xtidz Dios. Biu'ni rolierzreni, gunaazni reniguii näjza regunaa te basäunirení neñ latzguiib.

Basule' rexpejn Jesucrist xtidz Dios nez región Samaria

⁴ Che bire'ch rebejñ nani huililajz xtidz Dios, basule'reni xtidz Dios nez cadrotis sääreni. ⁵ Tej rebejnga laa Felipe. Siini nez te guedx Samaria. Ro'c basule'ni xtidz Dios. Räjpni:

—Jesús najc Crist nani cabäjztu jiääd.

⁶ Ro'c bachagsa' rebejñ bacuadiajgreni rextidx Felipe, bahuiizareni redzunro, remilagwr nani bejn Felipe. ⁷ Gaii bejñ yu' beñdxab neñ lastooren. Che gunibee Felipe guirii

reben̄dxab lastoo rebej̄nḡa, guredxa' reben̄dxabga, dxejcti biri-ireni neñ lastoo rebej̄nḡa. Yu'za xhidajl bejn̄ nani digacdiru guiniib, yu'za reni rajc ni'reni, naareni. Con xcälrnibee Jesucrist basiajc Felipe guiraa rebej̄nḡa. ⁸ Sa'csi gujc si'c, bibalaz-duxh guiraa rebej̄n neñ guejdxga.

⁹ Guyu' te niguii ni laa Simón neñ guejdxga. Bisieedni bejnni xhidajl redzuun yälbidxaa, basgueeni rebenguejdxga. Bidxeloduxh rebenguejdx lojni. Räjpn̄i lo rebej̄n rutru chu stee bej̄n ni najc maazru beñro lojni. ¹⁰ Luxh guiraa rebej̄n, rebiuux, rebengool, rebenrajp, rebenproob bacuadiajgreni xtidx bidxaaga, räjpreni:

—Laani rajpni yälrnibee xten Dios.

¹¹ Xchero basgueeni rebej̄n, bidxelojreni rextzunyälbidxaani. Guiraa rebej̄n huililajz xtiidxni. ¹² Dxejcti baluui Felipe xcient xcälrnibee Dios, näja xcient Jesucrist. Xhidajl rebenguejdxga huililajz rediidx nani gunii Felipe. Dxejcti birobnisreni, niguii näjza gunaa. ¹³ Nägajcza Simón huililajz rediidxga dxejc gurobniszani. Dxejc guyunäj Simón Felipe. Che bahuui Simón lo redzunro, remilagwr nani cayujn Felipe, bidxeloduxh Simón.

¹⁴ Che biejn diajg reapost ni yu' guedx Jerusalén huililajz reben̄ Samaria xtidx Dios, baxhalreni Pedr näjza Juan ro'c. ¹⁵ Che bidzujn̄ guiro'preni guejdxga, gunabreni lo Dios xcient rebej̄n ni huililajzga te gudeed Dios Sprit Dxan xtelli lojreni, ¹⁶ sa'csi gajd Sprit Dxan xten Dios jiädläjz neñ lastooreni. Che huililajzreni, gurobnistisreni te gucbee rebej̄n chuni'c najc rexpej̄n Jesucrist. ¹⁷ Dxejc batzuub Pedr näjza Juan naareni yejc tejga renani ahuililajz xtidx Dios, dxejc badeed Dios Sprit Dxan xtelli biädläjzni neñ lastooreni.

¹⁸ Che bahuui Simón biädläjz Sprit Dxan xten Dios lastoo rebej̄n ni batzuub reapost naani yejcreni, rlajz Simón nudeedni meel loj reapost, ¹⁹ räjpni lojreni:

—Colguniidx yälrnibee loä te si'cza gudzubä naä yejc rebej̄n, te jiu' Sprit Dxan xten Dios neñ lastooreni.

²⁰ Dxejcti räjp Pedr lojni:

—¡Sunitloj xmeellu con lui! Xho gunlu xhigab siilu Sprit Dxan xten Dios nani rudedxlia' Dios. ²¹ Digacdi gunlu dzuun ni riennu, sa'csi xhet laadi najc lastoolu nez loj Dios; yu' dojl neñ lastoolu. ²² Basie'ch lajzlu, badzucaj rexhigab guijdx xtenlu. Guredx-gunab lo Dios, top susiäj̄l lajz Dios xtojllu ni bejnlu neñ lastoolu. ²³ Naj narä nanä ruguilazduxhlu, luxh runduxhlu xhigabgujdx.

²⁴ Dxejcti räjp Simón lo guiro'preni:

—Colnab loj Dios xcientä te na'c sacä si'cni caniitu.

²⁵ Che gulujxti bijreni diidx xcuent ni bahuilojreni bejn Jesucrist, che gulujx basule'reni xtidx Jesucrist loj reben Samaria, gubisacreni Jerusalén.

Felipe näjza te dade' ni siääd naciòn Etiopía

²⁶ Dxejcti biääd te xangl Dios, räjpni lo Felipe:

—Huij lo nezyuj ni ɻii guedx Jerusalén, ni rij nez guedx Gaza. Nezyujga rdejd lo reyubijdz.

²⁷ Sä'ti Felipe. Che bidzujñni lo nezyujga, bidxaagni te dade' ni siääd naciòn Etiopía. Najcni te eunuco, najczani xcuxhtis reina Candace. Laani rguchheeni guiraa xmeel reinaga. Biääd dade'ga guedx Jerusalén te sagajñni Dios. ²⁸ Siädbisacni la-jdxni. Sobga'ni neñ te gare't saruduxh, cayolni xtidx Isaías, nani bacuaa xtidx Dios agujc xchero. ²⁹ Dxejcti räjp angl xten Dios lo Felipe:

—Gubig cuä' gare'tga, guninäj dade'ga.

³⁰ Che gubig Felipe cuä' gare'tga, biejn diajgni cayol dade'ga rextidx Isaías. Dxejcti räjp Felipe lojni:

—¿La racbeelu ni caj lo guijtz nani cayollu, ä?

³¹ Dxejcti räjp dade'ga lojni:

—¿Xho gacbeäni palga rut gusule'dini loä?

Sas räjp dade'ga lo Felipe chä'pni neñ gare'tga.

³² Cadro cayol dade'ga neñ guijtz ni caj xtidx Dios rnii scree: Di xiil cuedxa' che rinä bejñni cadro guetni; dxitis raa xiil che ruhuajrenini.

Si'c te xiil najc niguiire,

xhet rniidini mase rusacsíduxhrenini.

³³ Basacsíduxhrenini.

Reguxhtis ni niujn yälguhtisni xhet laliidi bejnreni.

Xhet si'cti nunyäjl gunreni.

¿Xho guiniinu yu' xpejñni?

Ni abagu'trenini. Diruni guibajñ lo guedxliuj.

³⁴ Dxejcti gunabdiidx beñ Etiopía, räjpni lo Felipe:

—Gunila loä, chuni'c ruzä't niguii nani bacuaa reguijtzre, ñla ruzä'tni lagajc laani o la ruzä'tni ste'ca bejn, ä?

³⁵ Gusloj basule' Felipe rediidx nani abil dade'ga. Dxejcti basule'ni rediidx xcuent Jesucrist. ³⁶ Lal ni sääreni lo nezyuj, bidzujñreni te lajt cadre yu' nis. Dxejc räjp dade'ga lo Felipe:

—¡Bahuii, ree yu' nis! ¿Xhi rudxojoñ tiobnisä?

³⁷ Dxejc räjp Felipe lojni:

—Palga rililajzlu xtidx Dios neñ lastoolu, sajc tiobnislu.

Dxejc räjp dade'ga lo Felipe:

—Rililazä Jesús najc Crist Xi'n Dios.

³⁸ Dxejc gunibee dade'ga gusudxi gare't, sas biäjt guiro'preni, biu'reni neñ nis, ro'c batiobnis Felipe dade'ga.

³⁹ Che biriirení neñ nis, huinä Sprit Dxan xten Dios Felipe

ste'ca lajt. Dxejc diru dade'ga nuhuii lo Felipe. Sä'ti dade'ga lajdxni, cabalazduxhni. ⁴⁰ Dxejcti chela gucbee Felipe abidzujñni guedx Azoto. Baluiizani xtidx Dios neñ guiraa reguejdx che bidzujñlini guedx Cesarea.

9

Huililajz Saulo rextidx Jesucrist (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Lałtis cagusacsí Saulo rexpejñ Jesucrist. Rlajzni ju'tni guiraareni, ni'c huijni lo bixhojz nani rnibee, ² gunabni gac te guijtz chanäni lo reguidoo neñ guedx Damasco te palga guidxälni reni najc xpejñ Jesucrist neñ reguidooga, niguii sigac gunaa, gulibinireni, jiädnänireni guedx Jerusalén te jiäurenri. ³ Lał sasajni lo nezyuj, asiäddzungajxhni guedx Damasco, basaniya' te bal xhaguibaa, basanijni guideb gabi cadre siädsaj Saulo. ⁴ Dxejc biajbni lo yuj, biejn diajgni te xse' bejñ nani canii lojni:

—Saulo, Saulo, ¿xhicuent rusacsílu narä, näjza rexpena?

⁵ Räjp Saulo lojni:

—¿Chuluj Dad?

Räjpni lo Saulo:

—Narä nacä Jesucrist, nani cagusacsíduxhlu. Niluxh lagajc luj cadejdalu trabajw si'c rajc te gon ni rucuani' yejc caru'ch.

⁶ Bidxebduxh Saulo, racsejsni räjpni:

—Dad, ¿xhini'c rlajzlu gunä?

Dxejc räjp Jesús loj Saulo:

—Huistie, biu' guedx Damasco. Ro'c suluui te niguii xhini'c gunlu.

⁷ Rebejñ ni siädnä Saulo sugadxireni, bidxejbreni sa'csi biejn diajgreni te xse' bejñ, luxh rut lojdi bahuireni. ⁸ Che huistie Saulo lo yuj, baxhalni lojni, niluxh di lojni jien. Dxejc gunaazreni ñaani, sanärenini guedx Damasco. ⁹ Ro'c guyu'ní choñ dxej, natiä'p balojni, dini niä', dizani niajw.

¹⁰ Guedx Damasco rbäjz te xpejñ Jesucrist ni laa Ananías. Baluiloj Jesucrist loj Ananías lo te bacal, räjp Jesucrist lojni:

—Ananías.

Dxejc räjp Ananías lojni:

—Anaree Dad.

¹¹ Räjp Jesucrist lojni:

—Huistie te chääu lo nezyuj ni laa Ladbee cad rbäjz Judas. Ro'c guiniabdiidxlu con te niguii ni laa Saulo, beñ Tarso. Cabejdx, canabni loä ñaaj. ¹² Lo bacal abahuiini siääd te niguii ni laa Ananías te gutzuubni ñaani yejcni te fiini stehuält.

¹³ Dxejcti räjp Ananías lojni:

—Dad, abiejn diagä xho basacsí niguiiga rexpejñlu neñ guedx Jerusalén. ¹⁴ Luxh rebixhojz ni rnibee abadeed guijtz lojni te guiniaazni ree guiraa rebejñ nani rbedx-rniab lojlu, chanänireni jiäureni.

¹⁵ Dxejcti räjp Jesucrist lojni:

—Huij, narä aguleäni te gunni xtzunä. Suluiini xtidxä loj rebenzijt nani digac xpen Israel, näjza loj reni rnibee renacion, näjza loj rexpejñ Israel. ¹⁶ Narä suluiä lo Saulo trabajwduxh ni tedni te jiädnajhni narä.

¹⁷ Dxejcti sää Ananías, bidzujñni ro yu' cadro rbäzlaa Saulo. Batzuubni ñaani yejc Saulo. Dxejcti räjp Ananías loj Saulo:

—Betzä Saulo, Jesucrist ni rnibee, nani baluiloj lojlu lo nezyuj cheni siäädlu, lagajc laani baxhalñi narä te fiilu stehuält, te jiädläjzza Sprit Dyan xten Dios neñ lastoolu.

¹⁸ Lagajc dxejc bitejb si'c xmelbäjl yec baloj Saulo, biagajc balojni, bahuisa'cni stehuält. Dxejc huistieni, gurobnisgajcni.

¹⁹ Dxejc gudajwni, guc nadaanni stehuält. Xchej guyunäj Saulo rexpejñ Jesucrist neñ guedx Damasco.

Gusloj basule' Saulo xtidx Dios neñ guedx Damasco

²⁰ Dxejcti gusloj basule' Saulo xtidx Dios neñ reguidoo xten rexpejñ Israel, räjpni:

—Jesucrist najc Xi'n Dios nani gujc Niguii.

²¹ Che biejn diajgreni xtiidxni, bidxelojreni, räjp lo sa'reni:

—¿La xhet laadi niguiire ni rusäu rexpejñ Jesucrist neñ latzguiib guedx Jerusalén, ä? Lagajcza dee bidzujñ ree te gulibni rexpejñ Jesucrist te chanänireni guedx Jerusalén lo rebixhojz.

²² Dxejcti gusutzu'tz Saulo guniini xtidx Dios. Basacajñni rexpejñ Israel nani rbäjz Damasco sa'csi basule'pacni Jesús najc Crist nani rnibee.

Baxuñ Saulo guedx Damasco

²³ Che gudejd xhidajl dxej, bachagsa' rexpejñ Israel te nugu'treni Saulo. ²⁴ Dxejcti gucbee Saulo xhi xhigab bejnreni. Dxej, yääl cabäjzreni Saulo ro' guiraa renezyuj ni rdzujñ guejdxga te ju'trenini. ²⁵ Dxejcti che gojł te yääl basäl rexpejñ Jesucrist Saulo neñ te dximro, basiäjtreni dxijmga nez ro' te padeer ni dejd gabi guejdxga. Basiäjtrenini nez dejtz padeerga, te si'c baxuñni guejdxga.

Bidzujñ Saulo guedx Jerusalén

²⁶ Che bidzujñ Saulo guedx Jerusalén, rlajzni nuchaagni loj reni rililajz xtidx Jesucrist, niluxh guiraareni bidxejbrenini sa'csi direni gan ahuililajzni xtidx Dios. ²⁷ Dxejcti huinä Bernabéni lo reapost, bijni diidx xcuent Saulo. Räjp Bernabé lojreni:

—Baluiloj Jesucrist lo Saulo loj nezyuj. Guninäj Xtioznu Saulo loj nezyuj, ni'cni gusutzu'tz Saulo basule'ni xtidx Jesucrist guedx Damasco.

²⁸ Dxejc bia'n Saulo guedx Jerusalén, bidxaagni lo rexpejn Jesucrist. ²⁹ Dxejcti gusutzu'tz Saulo gusloj bijni xtidx Jesucrist lo rebejn. Dxejcti gudilnäj Saulo rexpejn Israel nani rnii didx griegw. Laareni rdxechduxhreni, rlajzreni nugu'treni Saulo sa'csi direni nichaglajz xtidx Jesucrist. ³⁰ Che gucbee rexpejn Jesucrist si'c, huinäreni Saulo guedx Cesarea, ro'c gulääreni Saulo, baxhalrenini guedx Tarso.

³¹ Dxejc guredxi lajz guiraa renani huililajz xtidx Dios neñ reguedx Judea, neñ reguedx Galilee, näjza neñ reguedx Samaria, sa'csi diru Saulo nusacsí rexpejn Jesucrist, luxh guc xhidajlrureni. Basoobreni xtidx Jesucrist, bisieedrureni rextiidxni, gucnäjza Sprit Dxan xten Diosreni.

Biajc Eneas

³² Che gusloj sahuii Pedr guiraa renani huililajz xtidx Dios, huihuiizani rexpejn Jesucrist nani yu' guedx Lida. ³³ Ro'c bidxälni te niguii ni laa Eneas. Agujc xhujn ijz naga' niguiiga cayacxhuuni. Abixu'ñ tiejxhni, digacdiru guiliini.

³⁴ Dxejcti räjp Pedr lo Eneas:

—Eneas, cagusiajc Jesucrist guejblu. Huistie, guläs xta'lu. Lagajc dxejc biajcní, huistietini.

³⁵ Guiraa rebejn ni rbäjz guedx Lida, näjza reben ni rbäjz guedx Sarón, bahuiireni abiajc niguii ni cayacxhuu. Dxejc xhidajlreni neñ reguejdxga huililajz xtidx Dios.

Gubansac Dorcas

³⁶ Neñ guedx Jope yu' te gunaa ni laa Tabita; rniizarenini Dorcas con xtidx griegw. Gunaaga huililajz xtidx Dios, rudeddzani xhi rquiin reben proob, najczani huenduxh loj chutis bejn. ³⁷ Gucxhuu gunaaga, dxejc gujtni. Che gulujx bahuajz rebejn togoogla, huitixhrenini neñ te yu' ni najc jiaa yejc sa'ni. ³⁸ Sa'csi gajxh guedx Jope tre' guedx Lida, luxh biejn diajg rexpejn Jesucrist ro'c yu' Pedr, baxhalreni tiop dade' saxii Pedr. Räjp redade'ga loj Pedr:

—Bejn huen salu chonnu Jope nañajga.

³⁹ Dxejc sanägajc Pedr redade'ga. Che bidzujnreni, huinäreni Pedr neñ yu' cadro naga' togunaaga. Ro'c cayonduxh guiraa regunabiuud, baluiireni lo Pedr guiraa rexhajbreni nani benchee Dorcas, ni badeed Dorcas lojreni che nabajnni. ⁴⁰ Dxejcti gunibee Pedr birii guirareni neñ yu'. Dxejc bazuhijbni, guredx-gunabni loj Dios. Dxejc gubiréni bahuiini loj togoogla, räjpni:

—Tabita, huistie.

Dxejcti baxhal gunaaga balojni; che bahuiini loj Pedr, gurejni. ⁴¹ Dxejc gunaaz Pedr ɳaani, basuliinini, dxejcti gurejdx Pedr regunabiud näjza sgaii reni najc rexpejn Jesucrist. Baluiini gunaaga lojreni te bahuilojreni agubaɳsacni. ⁴² Gucbegajc reben guedx Jope xhini'c gujc, dxejcti xhidajl rebejŋga huililajz xtidx Jesucrist. ⁴³ Xchejza guyu' Pedr ro'c, guläjzni rolijz dade' ni laa Simón, nani ruscoodz guijd.

10

Pedr con Cornel

¹ Guedx Cesarea guyu' te niguii ni laa Cornel. Rnibeeni te gayuu resoldaad lo te cuaa ni laa Italiano. Cornel najc benzijt, dini gac ben Israel. ² Bensacdukh najc Cornel, näjza guiraa resa'ni, sacruduxh rusooobreni xtidx Dios. Rudeedni gojn lo reben proob xten Israel. Guixe-guixee rbejdx, rniabni lo Dios. ³ Te dxej, si'cti rcachon gudxej, si'c lo bacal bahuiini loj xangl Dios, räjpni loj Cornel:

—¿Conlu Cornel?

⁴ Che bahuii Cornel xangl Dios, bidxejbni, bidxeljni, räjpni lojni:

—¿Xhini'c, Dad?

Dxejcti räjp angl xten Dios lojni:

—Che rniilu lo Dios, riejn diajg Dios xtiidxlu, che rudeedlu meel lo reben proob, ruhuii Dios ni rujnlu, ni'cni rnalajz Dios luj. ⁵ Naj baxhal tiop niguii chää guedx Jope te chaxiireni Simón Pedr. ⁶ Rbäjzni rolijz te dade' ni laa Simón nani ruscoodz guijd. Rolijz Simón sojb gajxh ro' nisdoo. Simón Pedr gusule' xhini'c nanab gunlu.

⁷ Che sii angl xten Dios, gule Cornel tiop mos xtelli näjza te xsoldaadni nani sanälajz Dios. ⁸ Dxejc bij Cornel diidx lojreni xcuent ni gusajcni, dxejc baxhalni redade'ga guedx Jope.

⁹ Che bara yääl, sääreni lo nezyuj. Asiäddzungajxhreni guedx Jope, pet si'cti läidxejni. Lagajc orga huä'p Pedr yecyu' te guininäjni Guejb Dios. ¹⁰ Calanduxh Pedr, rlajzni gauni. Lal ni cayujnreni xhi gauxhuejni, gusloj canixcalni. ¹¹ Bahuiini bixal xhaguibaa, bahuiizani biät te bariadro nani naliib guidap xi'ni. Siäddjätchäiini gajxh nez loj Pedr. ¹² Neñ bariaadga yu' guiraa reman ni yu' lo guedxliuj nani rsianäj guidap ni'ni, näjza renani rxeeb si'c bäl, näjza renani rutajt.

¹³ Gunii Dios lo Pedr, räjpni lojni:

—Pedr, huisu te ju'tlu man gaulu.

¹⁴ Dxejc räjp Pedr lojni:

—Na'c Dad. Nunc gauä sa' remandxuudxga, abia'a dina gauä reman nani rnii xleiliu najc mandxuudx.

¹⁵ Gunisac Dios loj Pedr, räjpni:

—Na'cru guiniilu nacdxuudx reman nani abasia.

¹⁶ Che gujc choq̄ huält gujc si'c, huä'psac bariaadga xhaguibaa. ¹⁷ Lał ni cayujn Pedr xhigab xhichani'c säloj nani bahuiini, bidzujn reniguii ni baxhal Cornel ro' yu'ga, sa'csi agunabdiidxreni caro rbäjz Simón nani ruscoodz guijd.

¹⁸ Che bidzujnreni rolä'ga canabdiidxreni la ro'c rbäjz te dade' ni laa Simón Pedr. ¹⁹ Lał ni cayujn Pedr xhigab xcuent ni bahuiini, gunii Sprit Dxan xten Dios lojni, räjpni:

—Bahuii, choq̄ dade' caguiillu. ²⁰ Biäjt yejc yu're te jinälurenii. Na'c gunlu xhi stee xhigab, sa'csi lagajc narä baxhaläreni lojlu.

²¹ Dxejcti biäjt Pedr jiaaga, bidzujnni cadro suga' redade'ga, räjpni lojreni:

—Narä nacä ni caguiiltu. ¿Xhi siäädtu?

²² Räjp reniguiga lo Pedr:

—Cornel, nani rnibee te gayuu soldaad, te bensa'c, te bejn ni rajn Dios, te bejn ni sanälajz rexpejn Israel, laani baxhal nuure lojlu, sa'csi räjp angl xten Dios lojni, jiopxiinu luj te jiejn diajgnu xtiidxlu.

²³ Dxejcti gurejdx Pedr rebejngā, biu'reni neñ yu'. Ro'c bia'nreni te guxhijn. Che bara yääl, Pedr näjza sgaii ben Jope ni najc xpejn Jesucrist, sanä redade' ni baxhal Cornel.

²⁴ Che bara yääl, bidzujnreni guedx Cesarea. Abatojp Cornel resa'ni näjza rexamigwni rolierzni. Cabäjzreni guidzujn Pedr.

²⁵ Che bidzujn Pedr ro yu', huichagloj Cornelni, bazuxhijbni lo Pedr. ²⁶ Dxejc gunaaz Pedr ḥaani, guläsnini, räjpni lojni:

—Huisulii, sa'csi narä nacä te niguiitis sigajc najclu.

²⁷ Cayuiireni diidx, biu'reni neñ yu'. Che biu'ni bahuii Pedr nadxagsa' rebejñ neñ yu'. ²⁸ Räjp Pedr lojreni:

—Anajntu xhi caj lo leii xten rexpejn Israel: digacdi guchaag te xpejn Israel loj benzijt nani digac xpejn Israel, digacdiza jiu'ni rolierzreni. Niluxh agunii Dios loä lo te bacal, te gacbeä digacdiru jiuä releiire. Abaluii Dios narä sajc guchagsa'ä chutis bejn. ²⁹ Ni'cni, che gurejdxtu narä biälgacä. Naj rniabdidxä, ¿xhiciuent gurejdxtu narä?

³⁰ Dxejcti räjp Cornel loj Pedr:

—Gudajp dxej si'cti rcachoq̄ gudxej, cabedx-canabä lo Dios rolizä chela baluiloj te niguii najcw te ladnol ni rdimbicha'. ³¹ Najni loä: "Cornel, che rbedx-rniablu lo Dios, riejn diajg Dios xtiidxlu, che rudeddu meel lo reben proob, racbee Dios, di lajzni jiäl luj. ³² Ni'cni naj baxhal tiop dade' chää guedx Jope te chaxiireni Simón Pedr nani rbäzlaa rolierz Simón ni ruscoodz guijd. Rolierzni sojb gajxh ro' nisdoo. Che guidzujnni, laani gusule'ni xtidx Dios lojtu." ³³ Dxejc baxhalä chu biädxilu.

Xquixtiostelu biäadlu. Naj anadxagsa'nu ree nez loj Dios te jiejn diajgnu rextidx Dios ni baniidxni lojlu guiniilu loonu.

Basule' Pedr xtidx Dios roliz Cornel

³⁴ Dxejcti räjp Pedr lojreni:

—Naj gucbeliä tebloj rinälajz Dios guiraa bejn; rebenzijt sigajc rexpejn Israel. ³⁵ Niluxh rinälajz Dios chutis ben guedxliuj nani ruzuxhijb lojni, nani rusooob rextiidxni, nani laaca nabajn. ³⁶ Badeed Dios xtiidxni loj rexpejn Israel, basule' Dios biääd Jesucrist te gac chanälaznu Dios te cuedxilajznu, sa'csi Jesucrist rnibee guideb guedxliuj. ³⁷ Che guluix baluui Juan ni rutiobnis xcuent yälrobnis, dxejc gusloj basule' Jesucrist xtidx Dios nez reguedx Galilee. La'tu najntu xho bire'ch xtidx Jesucrist guideb nez neñ reguedx Judea. ³⁸ Nancheetu xho badeed Dios yälrnibee loj Jesucrist, ben Nazare't. Badeedza Dios Sprit Dxan xtelli te cuääzni neñ lastooni. Nancheetu xho bejnni redzunro, remilagwr, basiajcni rebejn nani caguteed benxab trabajwdxh. Redzunroga bejnni sa'csi bennäj Diosni dzuu. ³⁹ Bahuiloonu guiraa redzuun ni bejn Jesucrist neñ reguedx Israel näjza guedx Jerusalén. Bacuaa rexpejn Israel Jesucrist lo crujz, ro'c gujtni. ⁴⁰ Dxejcti che biojn dxej, guläs Dios Jesucrist lo rebengut, gubañsacni, badeed Dios yälrnibee lojni te gujc biädluiloj Jesucrist loonu. ⁴¹ Di Jesucrist nuluiloj loj chutis bejn. Lotjis renani agule Dios gutie'ch diidx gubañsac Jesucrist lo rebengut, loj reni'c baluilojni. Nuure nadxagnu loj reni gule Dios. Bidaunänuni, bidunnänuni che gubañsacni lo rebengut. ⁴² Baxhalíni nuure chatie'chnu diidx loj guiraa rebejn, chosule'pacnu Dios gule Jesucrist te gacni juejz xte rebenbajn näjza xte rebengut. ⁴³ Galooli bacuaa renani gunii xtidx Dios lo guijtz, räjpreni: “Guiraa rebejn ni chalilajz xtidx Jesucrist sudzucaj Dios xtojlreni.”

Biädlajz Sprit Dxan xten Dios nen lastoo rebenzijt

⁴⁴ Lal ni canii Pedr rediidxga, biädlajz Sprit Dxan xten Dios neñ lastoo renani huililajz xtiidxni. ⁴⁵ Bidxeloj guiraa rexpejn Israel nani huinä Pedr sa'csi biädlajz Sprit Dxan xten Dios neñ lastoo renani najc benzijt. ⁴⁶ Gucbeereni biu' Sprit Dxan xten Dios lastoo rebenzijt sa'csi bejn Sprit Dxan gunireni stee didxsaj nani gjadreni guisieed, calä'pzareni xpala'n Dios. ⁴⁷ Dxejcti räjp Pedr lo rexamiigwni:

—Chu laa ni gudxojn yälrobnis lo rebejnre, ni sigajc biädlajz Sprit Dxan xten Dios neñ lastoonu, abiädlajzni neñ lastoo rebejnre.

⁴⁸ Dxejcti gunibee Pedr gurobnisreni te gacbee bejn nacreni xpejñ Jesucrist. Dxejcti gunabreni loj Pedr jia'nni ro'c tiop-choñ dxej.

11

Basule' Pedr xho biädlajz Sprit Dyan xten Dios lastoo rebenzijt lo rexpejñ Jesucrist nen guedx Jerusalén

¹ Reapost, näjza renani huililajz xtidx Jesucrist neñ reguedx Judea, biejn diajgreni huililajz rebenzijt ni digac xpejñ Israel xtidx Dios. ² Che bidzujñ Pedr guedx Jerusalén, rexpejñ Israel nani rlajz chu guiraa rexpejñ Jesucrist bee si'cni bejn toAbram, gudilnäjreni Pedr. ³ Räjpreni lo Pedr:

—¿Xhicuent biu'lu rolizj benzijt nani xhet yu'di bee si'c nu-
re? ¿Xhicuent gudaunäjlureni, ä?

⁴ Dxejcti basule' Pedr diidx xho gujc huijni loj rebenzijt:

⁵ —Yu'ä guedx Jope. Cabedx-canabä lo Dios, dxejc si'c gunixcalä, bahuiä bixal xhaguibaa, siädjiäjt te bariadro, naliib guidap xi'ni. Siädjiätchäiini nez loä. ⁶ Che bahuisa'cä, nenga yu' guiraloj reman ni yu' lo guedxliuj nani rsianäj guidap ni'ni, renani rbäjz neñ dajn, renani rxeeb si'c bäl, näjza renani rutajt. ⁷ Dxejcti biejn diagä naj Dios loä: “Pedr, huisu. Bagu't man gaulu.” ⁸ Dxejcti räpä: “Digacdini Dad. Nicla tej gadna gauä te man nani rnii leii xtenlu najc mandxuudx.” ⁹ Dxejc gunisac Dios loä: “Na'cru guiniilu nacdxuudx recos nani abasia Dios.” ¹⁰ Che gujc choñ huält gunii Dios si'c, huä'psac bariaadga xhaguibaa. ¹¹ Lagajc orga bidzujñ choñ dade' ro yu' cadre yu'ä. Guedx Cesarea biriireni, biädxireni narä. ¹² Dxejc gunii Sprit Dyan xten Dios loä: “Huinä reniguiire. Na'c gun tiop lajzlu.” Dxejcti huinää xho'p ben Jope, dade' nani rillajz xtidx Jesucrist. Che bidzuñnu guedx Cesarea, biu'nu rolizj Cornel. ¹³ Basule' Cornel diidx loonu xho baluiloj te angl xten Dios lojni lagajc rolizjni. Räjp angl xten Dios lojni: “Baxhal tiop dade' chää guedx Jope te chaxiireni Simón ni rniireni Pedr. ¹⁴ Laani siníini xtidx Jesucrist te gacbeelu con resa'lú xhini'c nanab gunlu te guslaa Dios la'tu lo rextoljtu.” ¹⁵ Che gusloj cagusule'ä xtidx Dios lojreni, biu' Sprit Dyan xten Dios neñ lastooreni si'c biu'ni lastoonu galooli. ¹⁶ Dxejcti banaj lazä rextidx Dad Jesucrist che najni: “Juan abatiobnis con nistis, biädra narä suxhalä Sprit Dyan xten Dios te cuääzni nen lastootu.”

¹⁷ Dxejc räjpza Pedr:

—Palga badeed Dios Sprit Dyan xtelli lojreni si'c baniidxni Sprit Dyan xtelli loonu che huililajznu xtidx Jesucrist, ¿chu narä? te niäpä lo Dios: “Na'c gudeedlu Sprit Dyan xtenlu lojreni.”

¹⁸ Che biejn diajg reben Jerusalén rediidxga, biäuu ro'reni, dirureni nidilnäj Pedr. Alga gulä'preni xpala'n Dios, räjpreni:

—Näjza rebenzijt nani digac rexpejn Israel abasaan Dios gusiechlajzreni te guibañnäjreni Dios par tejpas.

Rexpejn Jesucrist ni yu' guedx Antioquía

¹⁹ Che gujt Esteban bire'ch renani huililajz rextidx Jesucrist. Bire'chreni lo yuj Chipre ni re' lo nisdoo, lo reguedx Fenicia, näjza lo guedx Antioquía sa'csi cadejdreni trabajwdxh. Basule'reni rextidx Jesucrist lojtis rexpejn Israel.

²⁰ Lojreni nadxaag gaii ben Chipre, näjza gaii ben Cirene. Redee bidzujn guedx Antioquía. Ro'c gusloj caniirenlo benzijt nani rnii didx griegw. Basule'reni lo rebenzijtgaguiraa xcuent Jesucrist. ²¹ Gucnäj Diosreni caniirenixtiidxni. Xhidajl rebejngä huililajz xtidx Jesucrist, basoobreni xtiidxni.

²² Che biejn diajg rexpejn Jesucrist ni yu' guedx Jerusalén rililajzreni, baxhalreni Bernabé guedx Antioquía. ²³ Che bidzujn Bernabé guedx Antioquía, bibalazduxhni che bahuiini xho cayunnäj Dios rebejngä. Dxejcti balidx Bernabéreni: gutijp lajzreni gusoobreni xtiidxtis Jesucrist. ²⁴ Bença'c najc Bernabé. Rililazduxhni xtidx Jesucrist. Racnäjduxh Sprit Dxan xten Diosni. Xhidajl rebejngä huililajz xtidx Jesucrist guejdxga.

²⁵ Che birii Bernabé guejdxga, huijni guedx Tarso satiilni Saulo. ²⁶ Che bidxälni Saulo, huinänini guedx Antioquía. Ro'c bia'nreni tebijz, bachagsa'reni renani huililajz te baluiirenixtidx Jesucrist lo xhidalduxh bejn. Ganid benguejdxga gulälaj "Cristianos" renani rililajz xtidx Jesucrist.

²⁷ Neñ redxejga birii gaii dade' nani rnii xtidx Dios. Guedx Jerusalén biriiren, bidzujnreni guedx Antioquía. ²⁸ Huisulii te dade'ga ni laa Agabo. Gucnäj Sprit Dxan xten Diosni te guniini siääd te gubijn guideb guedxliuj. Luxh gujc gubijnga neñ reijz ni gunibee reii Claudio ni sajcr. ²⁹ Dxejcti rexpejn Jesucrist ni rbäjz guedx Antioquía bejn xhigab cade tejreni gudeed meel chää lo rexpejn Jesucrist ni rbäjz neñ reguedx Judea. ³⁰ Batojpreni meel, baxhalrenini lo rebengool ni rnibee rexpejn Jesucrist ro'c. Saulo näjza Bernabé huinä meelga che huijreni Judea.

12

Gujt Jacoob, biäü Pedr neñ latzguiib

¹ Neñ redxejga, trabajwdxh bateed reii Herodes gaii rexpejn Jesucrist. ² Gunibeeni gujt Jacoob betz Juan, biru' guejnni. ³ Che bahuii Herodes bibalazduxh rexpejn Israel sa'csi bagu'tni Jacoob, gunibeeni gunazgajcreni Pedr. Dee gujc neñ

redxe lanij che rajwreni yätxtiil ni di saguij. ⁴Che gunaazreni Pedr, biäuni neñ latzguiib. Gunibee Herodes biääd tajp cuaa soldaad cuanäjreni ro' latzguiib. Tapgaj soldaad cuanäj ro' latzguiibga cade xho'p or. Bejn Herodes xhigab cuääni Pedr te guetni nez loj rexpejn Israel che ted lanij. ⁵Yu'ti Pedr neñ latzguiib, dxejcti durdis cabejdx, canab rexpejn Jesucrist lo Dios xcuent Pedr.

Gulää Dios Pedr neñ latzguiib

⁶ Bidzujnti dxe bispr dxej ni rlajz Herodes nibää Pedr nez loj rexpejn Israel. Yäälgä nagayejs Pedr galäii tiop soldaad. Caden naliib guiro'p naa Pedr. Stiop soldaad canäj ro' latzguiib. ⁷Chela baluiloj te angl xten Dios, bianij te bajl nani basanij neñ latzguiib. Dxejcti gunaazni xhajcw Pedr, basniibnini te gubajnni. Räjpni lo Pedr:

—Basquejnga, huistie.

Dxejcti bixec recaden, bitejbreni naa Pedr. ⁸Räjp xangl Dios lo Pedr:

—Gojt xhajblu, baläj xcura'chlu.

Si'c bejn Pedr, dxejc räjp xangl Dios lo Pedr:

—Gojt xhablajzlu, gudanajl narä —räjpni.

⁹ Biriitini latzguiib sanajlni angl xten Dios. Niluxh dini gun xhigab guliipac nani bejn xangl Dios. Bejnni xhigab pet canixcalni. ¹⁰Gudejdreni nez loj te soldaad, gudedgajcreni nezloj steeni, dxejc bidzujnreni ro' puertguiib xten latzguiib nani caj lo nezyuj ni rdejd galäii guejdxga. Xtebcia bixal puertroga, biriireni gusajreni tebnezyuj. Dxejcti te squiin gunitloj xangl Dios. Xtebtis Pedr sasaj lo nezyuj. ¹¹Dxejc si'cni gubajn Pedr, bejnni xhigab:

—Naj sii nanä baxhal Dios te xanglni baslaa narä ladznaa Herodes te digacdi gun rexpejn Israel nani rlajzreni gunnäjreni narä.

¹²Che gucbee Pedr xhi gusajcni, huijni roliz Marii, xnan Juan ni rniireni Marcw. Ro'c nadxagsa' xhidajl rexpejn Jesucrist, cabedx-canabreni lo Dios xcuent Pedr. ¹³Cagusejz Pedr rolä', dxejc gubig te dxap'ni laa Rode, bacuadiazgn ro lä'. ¹⁴Che biembee Rode xse' Pedr, sa'csi bibalazduxhni, biallajzni nuxhalni ro lä'. Alga baxuñni biusacni neñ yu', räjpni lojreni:

—Pedr suga' ro lä'.

¹⁵Dxejcti räjpreni lo Rode:

—Yejclu cayajc.

Dxejcti duurtis gunii dxape'ga suga' Pedr ro lä'. Dxejcti räjpreni loj Rode:

—Xho gacni Pedr. Pet biejn diajglu gunii xangl Dios ni rcanäj Pedr.

¹⁶ Dxejcti lałtis cagusejz Pedr ro lä'. Che baxhalreni ro lä' bidxeloduxhreni bahuiireni lo Pedr. ¹⁷ Dxejcti bazääb Pedr naani te na'cru jiejyreni. Dxejc bij Pedr diidx xho baxhal Dios ro' latzguiib. Dxejc räjpni:

—Colchaye'tz lo Jacoob näjza lo rexpejñ Jesucrist guiraa ni gusacä nayääl.

Dxejcti birii Pedr ro'c, huijni ste'ca lajt.

¹⁸ Che bara yääl, rsildooru, bieiduxh resoldaad sa'csi direni gan xho gujc birii Pedr neñ latzguiib. ¹⁹ Gunibee Herodes huitiilreni Pedr, gunabdiidxzani lo resoldaad xho gujc birii Pedr, dxejc gunibeeni gujt resoldaad ni cuanäj latzguiib che birii Pedr. Dxejcti birii Herodes reguedx Judea, xchej huijia'nni guedx Cesarea.

Gujt Herodes

²⁰ Bachechduxh reben Tiro näjza reben Sidón Herodes, ni'cni diruni gusaan guto' rebejn nez cadro rnibeeni xhi gau reben Tiro näjza reben Sidón. Ni'c biääd xhidajlreni te guiniabreni jiäjl lajzni, te na'cru guidxe'ch Herodes lojreni. Abenxgaareni xamiigwreni Blasto, mos ni yu' lo ɻeii Herodes, mos ni sajcrú lo guiraa rexmos Herodes. Guninäj Blasto Herodes xcuentreni te na'cru guidxechnäj Herodes rebejnga. ²¹ Basoobtini te dxej te guininäjnireni. Dxejga gojt Herodes xhajb ɻeini, gurejni lo xyacxhil ɻeini. Dxejcti gusloj caniini didxsa'c loj rebejnga. ²² Guredxa' rebejn räjpreni lojni:

—Huenduxh najc diidxre. Guejblu najc te dios, xhet xtidxdi niguii najc diidxre.

²³ Lagajc dxejc biääd te angl xten Dios, bejnni gusloj cayacxhuu Herodes, gudajw rebisiujg Herodes, gujtni sa'csi basaanni gunii rebejn najcni te dios, sa'csi dini nilia'p xpala'n Dios.

²⁴ Xhidajl bejñ biejn diajgni xtidx Dios, huililajzreni xtidx Dios.

²⁵ Che gulujx badeed Bernabé näjza Saulo meel ni batojp reben Antioquia lo rebengool, biriireni guedx Jerusalén. Sanäreni Juan ni rniireni Marcw lo guedx Antioquia.

13

Gule Sprit Dzan xten Dios Bernabé näjza Saulo

¹ Lo rexpejñ Jesucrist ni rdxaaag sa' guedx Antioquia guyu' gaii niguii ni gunii xtidx Dios, näjza gaii niguii ni rusule' xtidx Dios loj guiraa rexpejñ Jesucrist. Loj redee nadxaag Bernabé, näj Simón ni rniireni Negr; näj Lucio, bejñ Cirene; näj Manaén ni gulanäj ɻeii Herodes gujcni si'c bejtzni; näjza Saulo. ² Bidzujñ te dxej cagucua'nreni lal ni cabedx-canabreni lo Dios, dxejc räjp Sprit Dzan xten Dios lojreni:

—Colcue Bernabé näjza Saulo te gunreni dzuun ni rlazä gunreni.

³Che gulujx bacua'nreni, che gulujxza guredx-gunabreni lo Dios, batzuubreni ḥaareni yejc guiro'preni, te si'c baxhalreni Bernabé näjza Saulo te guluiireni xtidx Dios ste'ca lajt.

Guiro'preni baluui xtidx Dios lo reben Chipre

⁴Baxhal Sprit Dyan xten Dios Saulo näjza Bernabé guedx Seleucia. Ro'c biu'reni neñ barcw, sääreni nez yuj ni tre' galäii nisdoo, ni laa Chipre. ⁵Che bidzujnreni Chipre, biu'reni guedx Salamina. Ro'c basule'reni xtidx Dios neñ guiraa rexquidoo rexpejn Israel. Näj Marcw gucnäjreni. ⁶Che cuansajreni guideb yuj Chipre, bidzujnreni guedx Pafos. Ro'c bidxaagreni te niguii ni laa Barjesús. Najcni te bidxaa, najczani te xpejn Israel. Cagusgueeni rebejn guejdxga, räjpni xtidx Dios caniini, niluxh dini gac xtidx Dios. ⁷Bidxaare nu'ch lo rexpejn Sergio Paulo, nani najc gubernadoor xten Chipre. Nasinduxh Sergio Paulo. Gurejdxni Bernabé näjza Saulo, sa'csi rlajzni jiejn diajgni xtidx Dios. ⁸Dxejcti Barjesús, ni laaza Elimas, bidxagdijlni guiro'preni sa'csi di rlajzni chalilajz Sergio Paulo xtidx Dios. ⁹Saulo, nani laaza Pabl, bahuitzu'tz loj Barjesús. Batijp Sprit Dyan xten Dios lastoo Pabl, räjpni loj Barjesús:

¹⁰—Rusgueduxhlu rebejn, najclu beñlatsiaj, benguidxduxhlu, najclu xi'n Satanás, beñdxab ni rnibee. Rdxechnäjzalu guiraa recossa'c xten Dios. ¿Guc cuääz guxhiidlu xtidxlíi Jesucrist te di chalilajz bejn xtidx Jesucrist? ¹¹Naj siääd xcastiigw Dios yejclu. Xhidajl dxej sicäjy lojlu, xhetliidi filu —räjp Pabl.

Gujci räjpni si'c, bicäigajc lojni. Dxejctiru cuansajni caguiilni chu guiniaaz ḥaani guluiini canejz chääni. ¹²Che bahuii Sergio Paulo xhi gusajcni, huililajzni xtidx Dios, sa'csi bidxeloduxhni xcuenti xcälrlului Dios.

Bidzujn Pabl näjza Bernabé guedx Antioquia xten distrit Pisidia

¹³Che baluux Pabl näjza resa'ni xtzuunreni guedx Pafos, biu'reni neñ barcw, gudejdreni lo nisdoo, sääreni guedx Perge neñ estad Panfilia. Che bidzujnreni guejdxga, gubisac Juan, ni rnireni Marcw, Jerusalén. ¹⁴Dxejcti birinäj Pabl resa'ni guedx Perge, sääreni guedx Antioquia neñ distrit Pisidia. Dxejc te dxe sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, biu'reni neñ xquidoo rexpejn Israel, ro'c gurejreni. ¹⁵Che gulujx bil te dade' reguijtz xten Dios ni laa leii näjza reprofe't, baxhal reguxhtis xten guidoo chu huigajnreni, räjpreni lo Pabl näjza Bernabé:

—La'tu sa'nu, palga rajptu te diidx ni gulijdx rebejnre, colguiniini.

¹⁶ Dxejc huisulii Pabl, guläsni ɳaani bejnni seen lo rebejn te cuadiagreni xtiidxni. Räjp Pabl lojreni:

—Colcuadiajg, la'tu rexpejn Israel, guiraatu ni rajn Dios. ¹⁷ Galooli gule Xtios rexpejn Israel retroxtadgolodoonu. Luxh che guläjzreni nación Egipto, bidalduxh retroxtadgolodoonu. Gucnäjduxh Diosreni bejnni remilagwr, te gulääñireni guedx Egipto. ¹⁸ Tiuu ijz guläjzreni lo reyubijdz. Xhidajl huält direni nusoob xtidx Dios, niluxh empac gucnäjza Diosreni. ¹⁹ Guyu' gajtz nación guläjz neñ reyuj ni laa Canaán. Dios bejn gunitloj reguejdxre, te gudisni reyujga loj retroxtadgolodoonu. ²⁰ Dxejcti badeed Dios renigui ni gujc juejz, gunibeereni rebejn. Tajp gayugarol ijz gunibeereni rexpejn Israel. Samuel nani gunii xtidx Dios gujc lult juejz. ²¹ Dxejcti gunab rexpejn Israel te reii lo Dios te guinibee reiiga lojreni. Badeedti Dios Saúl xi'n Cis, sa' toBenjamín. Gunibeeni tiuu ijz. ²² Che badzucaj Dios Saúl, badeedni gunibee torei David. Räjp Dios: "Agucbeä David xi'n Isaí rujn tejsi xhigab con narä. Susoobni xtidxä sujnni guiralii ni rlazä gac."

²³ Räjpza Pabl:

—Galooli bia'n diidx lo rexagdoo David guxhal Dios te bejn ni gudzucaj xtojlnu, ni guslaa nuure lo dojl. Naj aguzojb diidxga. Jesucrist najc bejnga, rudzucajni xtojlnu, ruslaani nuure lo dojl. ²⁴ Che gusloj cagulijdx Juan rebejn, baluiini nanabpac gusiechlajz rexpejn Israel, tiobnisreni te jia xtojlreni. ²⁵ Niluxh guxii riäädx guluux Juan dzuun ni badeed Dios gunni che räjpni lo rebejn: "¿Chu rujntu xhigab nacä narä? Dina gacä Crist nani bia'n diidx guxhal Dios. Colhuii, detzä siääd tej ni sacduxhru loä; nicla gac surloä te cuää xcura'chni."

²⁶ Räjpza Pabl:

—Rniä lojtu saä, rexagdoo toAbram, näjza lo chutis ni rajn Dios, loonu baxhal Dios xtiidxni ni rusule' xho rudzucaj Jesucrist xtojlnu, xho ruslaani nuunu lo dojl. ²⁷ Rebejn Jerusalén, näjza renani rnibeereni, direni niembee Jesucrist nani rnibee, dizareni niabee diidx xcuent Dios nani bacuaa renigui ni gunii xtidx Dios agujc xchero, luxh rolreni xtidx Diosga gasob sabd. Niluxh che bagu'treni Jesucrist, guzobj xtidx Dios ni caj lo guijtzga. ²⁸ Balijdxreni Pila't ju'tni Jesucrist, luxh xhet bejndini te guetni. ²⁹ Che bagujc guiraa ni caj lo guijtz xcuent Jesucrist, gulätreñi Jesucrist lo crujz, bacua'tzrenini neñ baa cuä' te guilaj. ³⁰ Dxejcti guläs Dios Jesucrist lo rebengut. ³¹ Balti huält baluiloj Jesucrist lo rexamigwni nani biädnajlni nez rexyuj Galilee, renani biädnajlzáni nez guedx Jerusalén. Bahuilojreni gubansac Jesucrist lo rebengut, te ɳaj rusule'reni diidx xcuent Jesucrist.

³² 'Naj siopnänu xtidx Diosre lojtu te guibalajztu. Agujc xchero bia'n Dios diidxre con retoxtadgoloonu. ³³ Guläs Dios Jesucrist te huile' diidxga par nuure, rexagdooreni. Agujc xchero gunii Dios te diidx ni caj neñ Salmo ni bacuaa toDavid. Lo Salmo ni rojp räjp Dios: "Luj najclu xi'nä. Nadxej guleälu te guinibeelu."

³⁴ Räjpza Pabl:

—Dxejcrú stee lajt caj xcuent ni guläs Diosni lo rebengut te nuncru guetni. Scree bacuaa te niguii, räjp Dios: "Sunidxä recossa'c lojlu si'c ni bia'nä diidx con toDavid." ³⁵ Ni'cni bacuaaza toDavid neñ stee Salmo ni gunii Dios, guniini: "Dipaclu gusaan gudx tiejxh Xi'nlu nani sanälajzlu." ³⁶ Che gu-lujx gunibee toDavid lo retoxtadgoloonu, si'cni badeed Dios gunni, dxejc gujtni. Biga'tznäjni retoxtadgolooni. Niluxh guyujdx tiejxh toDavid. ³⁷ Niluxh guläs Dios Jesucrist lo rebengut, ni'c di tiejxhni niujdx. ³⁸ Ni'cni colyacbee, la'tu resa'ä, Jesucristre, bejn ni caniä xcuentni, laani rudzucajni rextojlunu. ³⁹ Chutis ni rililajz xtidx Jesucrist ruslaa Jesucristni loj guiraa rextojlni nani digacdi guibicaj mascä rusooobni guiralii ni caj lo leii xten toMoisés. ⁴⁰ Colsusin te na'c sajctu recos ni caj lo guijtz ni bacuaa te niguii nani bacuaa xtidx Dios:

⁴¹ Colhuilaa, la'tu ni ruxhiznäj xtidxä colguidxeloj, colnitloj, sa'csi naj ni nabajntu sunä te dzunro, te milagwr nez lojtu, niluxh dipac lajztu chalii, mascä jiääd chu gusule'pacni lojtu.

⁴² Gulujxti xtidx Pabl, biunejz rebejn. Che birinäj Pabl Bernabé biädnii rebejnre lojreni, räjpreni:

—Jiädsactu ste xmaan te gusule'rutu rediidxre loonu.

⁴³ Che care'ch rebejnnga, xhidajl rexpejn Israel, näjza xhidajl rebenzijt nani rusooob xtidx Dios si'c rujn rexpejn Israel, birinajlreni Pabl näjza Bernabé. Dxejc balidxreni rebejn ni siädnajlreni, räjpreni lojreni chanuutis chalilajzreni didxlíi xcuent Jesucrist.

⁴⁴ Che gojti stee sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, xhidal-duxh rebenguejdx bire' te gucuadiajgreni guinii Pabl xtidx Dios. ⁴⁵ Che bahuii rexpejn Israel guiraa rebejn ni bire', bidx-echlajzreni, gucnadareni. Dxejc gusloj cadxagdijl rexpejn Israel Pabl. Che rniini te diidx, laareni rniiren "didxxhiini". Caniyajzareni Pabl näjza Bernabé, caguereni lojreni. ⁴⁶ Luxh di Pabl niclaza Bernabé nidxejb. Gusutijptisreni, räjpreni lo rebejn:

—Nungäjl ganid lojtu guiniinu xtidx Dios, sa'csi la'tu na-jctu rexpejn Israel. Niluxh ditu chalilajz xtidx Dios, lagajc la'tu caniitu digacdi guibañnäjtu Dios par tejpas. Ni'c sibiré

loonu, te guiniinu xtidx Dios lo rebenzijt ni digac xpejn Israel.
 47 Sa'csi si'c agunibee Xtiosnu. Scree caj xtidx Dios lo guijtz:
 Suxhalätu te guluiilu rextidxä lo rebenzijt ni digac xpejn
 Israel,
 te chalilajz rebejngä xtidxä,
 te laareni lo xtojłreni, cadrotis yu'reni lo guedxliuj,
 räjp Dio.

48 Che biejn diajg rebenzijt rediidxre, bibalazduxhreni,
 gulä'preni xpala'n xtidx Dios. Renani gule Dios galooli
 huililajz xtidx Dios. Xhidajl najcreni. 49 Bire'ch xtidx Dios
 guideb nez reguejdxga. 50 Dxejc rexpejn Israel balijdx regu
 naa ni sajcru, näjza renigui ni sajcru neñ guedx Antioquia, te
 bidxechnäjreni Pabl näjza Bernabé, barilaagwreni Pabl näjza
 Bernabé te biunejzreni guedx Antioquia. 51 Dxejcti Pabl näjza
 Bernabé gubijb guxhuj ni'reni si'c te seen te gacbee rebejngä
 xhet laadi bejnreni. Sä'tireni guedx Iconio. 52 Baspaa Dios lajz
 rexpejn Jesucrist guedx Antioquia xten Pisidia. Bazutijpza
 Sprit Dyan xten Dios lastooreni.

14

Guyu' Pabl näj Bernabé guedx Iconio

1 Che bidzujn Pabl näjza Bernabé guedx Iconio, biu'reni
 xquidoo rexpejn Israel. Basule'reni xtidx Dios lo rexpejn
 Israel näjza lo rebenzijt. Xhidajl rebejngä huililajz xtidx Dios.
 2 Niluxh sgaii rexpejn Israel nani di chalilajz xtidx Jesucrist
 balijdx rebenzijt te bidxechnäjreni rebejngä nani huililajz xtidx
 Jesucrist. 3 Ni'cni bia'n Pabl näjza Bernabé lo guejdxga
 balti dxej. Gusutzu'tz guiro'preni guniireni xtidx Jesucrist.
 Badeed Dios bejnreni redzunro, remilagwr xcuent xcälrnibee
 Dios te bahuui bejn cayacnäj Diosreni. 4 Guyu' tiop cuaa bejn
 neñ guejdxga. Gala' guejdxga huililajz xtidx Dios nani gunii
 Pabl näjza Bernabé, 5 dxejc sgala' guejdxga bacuadiajg xtidx
 rexpejn Israel. Dxejc bire' te cuaa rexpejn Israel, näjza benzijt,
 näjza reguxhtis, rlajzreni nidxagdijłreni reapost, rlajzzareni
 nucuaareni guij yejc Pabl näjza Bernabé. 6 Dxejc gucbeereni
 xhi rlajzreni gunreni, ni'c baxuñreni ro'c huijreni nez reguedx
 Licaonia, ro'c bidzujnreni guedx Listra, guedx Derbe, näjza
 reguejdx ni'renejzga. 7 Che bidzujnreni ro'c, cadrotis huijreni
 basule'reni xtidx Dios.

8 Guedx Listra guyu' te niguii ni digacdi sa, che gojllini
 racxhuu ni'ni. 9 Caguguadiajg niguiiga xtidx Pabl. Che bahuui
 Pabl lojni, gucbee Pabl rililajz niguiiga xtidx Dios, rililajzzani
 sajc gusiajg Diosni. 10 Dxejcti dip gunii Pabl lojni, räjpn:

—¡Huisulii!

Dxejcti huisuyälni, gusajni. ¹¹ Che bahuii rexpejn Licaonia xhi bejn Pabl, lagajc xtiidxreni guniireni, räjpreni lo sa'reni:
—¡Redios abiädluiloj loonu si'c nigui!

¹² Gulälajreni Bernabé Júpiter, si'c laa tej rextiosreni. Dxejcti Pabl gulälajreni Mercurio, si'c laa stee rextiosreni, sa'csi laani rniiruni lo guiro'preni. ¹³ Dxejcti te bixhojz xten xquidoo Júpiter cua' tiop gon najl guii guejnreni. Biädnäni regonga ro' xquidoo Júpiter ni suga' ro' guejdxga. Rebejn näjza bixhojz rlajzreni nugu'treni regon te ganreni Bernabé näjza Pabl si'c rajnreni rextiosreni. ¹⁴ Che biejn diajg reapost xhi cayajc, batiäjsreni tla' xhajbreni si'c te seen direni guichaglajz xhi cayujn rebejng. Ruxuñreni bidzujñreni lo rebejn, räjpreni lo rebejn:

¹⁵ —Colcuadiajg xtiidxnu. ¿Xhicuent cayujn guejbtu recosre? Nilagajc sabejñtu najcnu, lagajc ben guedxliuj najcnu. Rusule'nu xtidx Dios lojtu te lacuua ruzuxhijbtu lo redios ni runchee bejn, guzuxhijbtu lo Gueb Dios ni nabajn par tejpas, ni benchee xhaguibaa näjza guedxliuj, näjza nisdoo, näjza guiralii ni yu' lojreni, neñreni, ¹⁶ Galoo basaan Diosga gun reben guedxliuj si'ctis ni rlajzreni. ¹⁷ Huen najc Dios, rudeedni nisguij, rudeedni rajc xhi rajw rebejn, rdxaj xque'reni, rbaa lajzreni. Ni'cni riembeepacnu yu' Dios.

¹⁸ Xhidajl diidx guniireni te chäii bejnreni gaan guredxi rebejn, sa'csi rlajzpac rebejn nugu'treni regon.

¹⁹ Dxejcti bidzujñ gaii xpejn Israel siäädreni guedx Antioquia näjza guedx Iconio. Baquilreni reben Listra te gucuaareni guij yejc Pabl. Bacuaareni guij yejc Pabl, gudobx-hajxhrenini guläärenini ro' guejdxga, sa'csi naareni agujtni. ²⁰ Dxejc lal ni suga' rexpejn Jesucrist guideb gabi cadro naga' Pabl, huistieni, biusacni guejdxga. Che bara yääl, huinäni Bernabé sääreni guedx Derbe.

²¹ Che bidzujñreni guejdxga, basule'reni rextidx Dios lo rebejng. Xhidajlreni huililajz xtidx Dios. Dxejc gubi'reni, biu'reni guedx Listra, näjza guedx Iconio, näjza guedx Antioquia. ²² Balijdxreni rebejn nani huililajz xtidx Dios, gucnäjreni rebejng te batiplajz rebejng, räjpreni lo rexpejn Jesucrist:

—Colsnaj lajztu xtidx Dios. Susacsí rebejn la'tu, sidejdtu trabajw te jiu'tu cadro rnibee Dios.

²³ Dxejcti gule reapost gaii dade' ni najc bengool te fi ireni rexquidoo xpejn Jesucrist. Che gulujx bacua'nreni, lal ni guredx-gunabreni lo Dios, basadiidxreni rebejn, räjpreni: "Gacnäj Jesucrist la'tu ni huililajz xtiidxni."

Gubisac guiro'preni guedx Antioquia xten Siria

²⁴ Che gudejd Pabl näjza Bernabé distrit Pisidia, bidzujñreni estad Panfilia. ²⁵ Basule'reni xtidx Dios lo reben Perge, dxejcti

biriireni ro'c sääreni guedx Atalia. ²⁶ Che bidzujnreni guejdxga, biu'reni nen barcw, gudejdreni lo nisdoo te bidzujnreni stee guejdx ni laaza Antioquia. Ni'c najc guejdx ni biriireni che sääreni. Lo guejdxre yu'rexpejn Jesucrist ni gunab lo Dios xcuentreni, gacnäj Diosreni, baxhalreni Pabl näja Bernabé chasule'reni xtidx Dios nen guiraa reguejdx. Naj abaluux Pabl näja Bernabé dzuunga. ²⁷ Che bidzujnreni guejdxga, bachagsa' rexpejn Jesucrist. Dxejcti bijreni diidx lo rebejngä guira'ti ni bennäj Dios laareni, näja xho badeed Dios huililajz rebenzijt nani digac rexpejn Israel. ²⁸ Xchej biannäjreni rexpejn Jesucrist ro'c.

15

Bidxagsa'zareni nen guedx Jerusalén

¹ Neñ redxejga bidzujn gaii dade' ni siääd nez Judea, caguluiireni rexpejn Jesucrist, räjpreni lojreni:

—Palga ditu gusäl bee si'c gunibee toMoisés, di Dios guslaatu lo xtojltu.

² Che biejn diajg Pabl näja Bernabé rediidxga, bidx-agdijlreni redade'ga. Dxejc gule rexpejn Jesucrist Pabl näja Bernabé näja sgaii rexpejn Jesucrist chääreni guedx Jerusalén te guininäjreni reapost näja rebengool te guidon xho gac xcuent beega.

³ Huisunejz rexpejn Jesucrist ni najc beñ Antioquia Pabl näja rebejñ ni sanäjreni, sääreni guedx Jerusalén. Gudejdreni reguedx Fenicia, näja reguedx Samaria. Cadrotis gudejdreni bijreni diidx lo rexpejn Jesucrist ahuililajz rebenzijt xtidx Dios. Bibalazduxh rexpejn Jesucrist che biejn diajgreni rediidxga.

⁴ Che bidzujnreni guedx Jerusalén, huichagloj rexpejn Jesucristreni. Dxejcti bij Pabl näja Bernabé diidx lo reapost, lo rebengool nani rnibee rexpejn Jesucrist, näja lo rexpejn Jesucrist, guiraa redzunro nani cayunnäj Diosreni. ⁵ Dxejc huisulii gaii refarisee ni ahuililajz xtidx Dios, räjpreni lojreni:

—Che chalilajz rebenzijt xtidx Dios, nanab churení bee, nanabza gusoobreni leii xten toMoisés.

⁶ Dxejcti bachagsa' reapost näja rebengool nani rnibee rexpejn Jesucrist, te don xho gunreni. ⁷ Huisulii Pedr, räjpni lojreni:

—Guejbtu, resa'ä, anajntu xho bejn Dios gubalti ijj. Gule Dios narä lo guiraanu te gusule'ä xtidx Dios loj rebenzijt, te chalilajzreni xtidx Dios. ⁸ Luxh Dios, nani numbechee lastoo guiralii bejn, badeed seen huililajzpac rebenzijt xtidxn. Badeed Dios Sprit Dxan xtelli lojreni si'c te seen te gacbee bejn najcreni xpejnni. Sigac baniidxni Sprit Dxan

xtenni loonu galoo, si'cza badeednini lo rebenzijt. ⁹ Sigajc rinälajz Dios nuunu, sigajcza rinälajzni rebenzijt. Che huillajz rebenzijt xtiidxni, basia Dios lastooren. ¹⁰ Naj ḫxhicut rusieedtu Dios, ä? Di niajcdi nisianäj retroxtadnu releiiga, digacdiza chosanäjnu releiiga naj. ḫxhicut rlajztu chasanäj rebenzijt releiiga? ¹¹ Xhet si'cti gacni sa'csi Dios ruslaa nuure lo xtojlu che rililajznu xtidx Jesucrist, luxh si'cza ruslaani rebenzijt lo dojl che rililajzreni xtidx Jesucrist —räjp Pedr.

¹² Che gulujx gunii Pedr, dxitis gurej rebejn, bacuadiagreni xtidx Bernabé, xtidx Pabl. Guiro'preni bijreni diidx xho cayujn Dios redzunro, remilagwr nez lo rebenzijt.

¹³ Che gulujx gunii guiro'preni, xhet guniidi rebejn. Jacoobtis räjp lojreni:

—Sa'ä, colcuadiajg xtidxä. ¹⁴ Agunii Simón ni rniireni Pedr lojtu xho ganiddoo baxhal Dios laani lo rebenzijt te gurejdx Dios rexpejnni ni nadxaag lo rebenzijt. ¹⁵ Luxh si'cza caj lo guijtz. Agujc xcheroduxh bacuua reniguii nani gunii xtidx Dios, che räjpni:

¹⁶ Sidzujn dxej ni guibisacä.

Sunä guzuxhijb guiraa rebejn nez loä si'c bazuxhijb rexpejn Israel che gubajn toDavid.

Si'c gunä,

¹⁷ te jiädgajn rebejn narä te gacä Xtiosreni,

näjza guiraa rebenzijt nani najc rexpenä jiädgajn narä,

¹⁸ si'c räjp Dios nani galooli baluiloj guiraa redzuunre.

¹⁹ Dxejcti räjp Jacoob lojreni:

—Dee najc xhigab ni runä. Na'cru gusieednu rebenzijt ni cagusiechlajzreni, renani salilajz xtidx Dios. ²⁰ Gucuaanu te guijtz, jie'tznu lo rebenzijt: Na'c gauren xhi cos ni basuj bejn loj rebanäjb, sa'csi dinu chalilajz xcuent rebanäjb. Na'cza guesnäjreni bejn ni di gac chäälni, na'cza gauren bääl nani gurerejn, na'cza gauren rejn. ²¹ Dee gucuaanu te di guche'chreni xpejn Israel sa'csi nen guiraa reguejdx galooli yu' rexpejn Israel nani rol leii xten toMoisés gasob sabd —räjp Jacoob.

²² Che biejn diajg reapost näjza rebengool nani rnibee, näjza guiraa rexpejn Jesucrist xtidx Jacoob, bichaglajzreni xtiidxni. Dxejcti gulereni tiop sa'reni chanä Pabl näjza Bernabé guedx Antioquía. Gulereni Judas ni rniireni Barsabás näjza Silas. Guiro'preni najc bejn ni sajcr loj rexpejn Jesucrist. ²³ Dxejcti bejnreni guijtz huinäreni. Bacuaareni rediidxre:

“Nuure reapost, näjza rebengool ni rnibee, näjza rexpejn xquidoo Jesucrist ruxhalnu xtixtios lojtu, resa'nu nani rbäjz guedx Antioquía näjza estad Siria näjza estad Cilicia. ²⁴ Rucuaanu guijtzre sa'csi biejn diaagnu birii gaii resa'nu ree

biädsieedreni la'tu con xtiidxreni, cayu'tu yärsia' sa'csi najreni lojtu nanab chutu bee si'c gunibee toMoisés, guibajñzatu si'c rnii leii xten toMoisés. Xhet nuudinu gunibeenu jiädniireni si'c. ²⁵ Ni'cni biennu xhigab guxhalnu lojtu tiop dade' ni gulenu loj resa'nu te chanäreni Bernabé näjza Pabl, nani sanälaaznu. ²⁶ Agajc balti huält rlajzreni nugu'treni Bernabé näjza Pabl, luxh direni guidxejb gusule'reni xtidx Jesucrist. ²⁷ Naj ruxhalnu Judas näjza Silas lojtu. Laareni susule'za guiraa rediidxre lojtu. ²⁸ Tejsi najc xhigabnu con Sprit Dyan xten Dios. Di rlaaznu gutaalrunu leii ni chasanäjtu. Releiitis nani nanab rusobnru rucuaanu lojtu. ²⁹ Na'c gautu xhicos ni basuj bejn lo rebanäjb, sa'csi dirunu chalilaaz xcuent rebanäjb. Na'cru gautu rejn, na'cza gautu bääl nani gurerejn, na'cza guesnäjtu nani digac chäältu. Palga gusoobtu recosre, laaca cayujntu. Sacrú guibajñtu. Suijannäjtu Dios."

³⁰ Dxejcti basadiidx rexpejn Jesucrist Judas näjza Silas huinäreni Pabl näjza Bernabé guedx Antioquía. Che bidzujñreni ro'c batojpreni guiraa rebejn nani huililajz xtidx Dios te bilreni guijtzga lojreni. ³¹ Che biejn diajg rexpenzit Jesucrist diidx ni caj lo guijtzga, bibalazduxhreni sa'csi gulecdxi diidxga lastooreni. ³² Dxejcti basule' Judas näjza Silas xtidx Dios lojreni, sa'csi rudeed Dios xtiidxni loj guiro'preni. Xhidajl diidx guniiren te balijdxreni rexpejn Jesucrist. Lacti gulecdxi rediidx ni guniiren lastoo guiraa rexpejn Jesucrist. ³³ Ro'c bia'nreni xchej, dxejcru cuäjb rexpejn Jesucrist gubi'reni te gudeedreni xtixtios loj reni baxhalreni.

³⁴ Dxejc Silas bejn xhigab jia'nni ro'c. ³⁵ Luxh Pabl näjza Bernabé bia'n guedx Antioquía. Guiro'preni baluui, basule'reni xtidx Dios loj rebejn. Guyu'za sgaii dade' ni gucnäjreni.

Huihuisac Pabl rexpejn Jesucrist nen guiraa reguejdx

³⁶ Che gudejd xhidajl dxej, räjp Pabl lo Bernabé:
—Do'o guibi' lo guiraa reguejdx cadro basule'nu rextidx Dios te chohuiinu don xho yu' rexpejn Jesucrist.

³⁷ Niluxh Bernabé rlajz chanäreni Juan ni laa Marcw. ³⁸ Naaddi Pabl chääni, sa'csi birii Marcw lojreni che guyu'reni nez Panfilia, diruni nisianäj Pabl näjza Bernabé. ³⁹ Dxejc gudildiidxreni. Gubicajtireni lo sa'reni. Ni'c sanä Bernabé Marcw, biu'reni neñ barcw, sääreni Chipre ni ñe' galäii nisdoo. ⁴⁰ Dxejcti Pabl gule Silas te sanänini. Badeed rexpejn Jesucrist xtixtios lojreni, räjpreni gacnäj Diosreni. ⁴¹ Lal ni sasajreni gudejdreni guiraa reguedx Siria näjza guiraa reguedx Cilicia, ro'c gucnäjreni guiraa rexpejn Jesucrist, basule'ruren xtidx Jesucrist lojreni.

16

Huinä Timoteu Pabl näj Silas

¹ Bidzunsac Pabl näjza Silas reguedx Derbe näjza Listra. Ro'c bidxaagreni te xpen Jesucrist ni laa Timoteu. Xnanni najc ben Israel ni huililajz xtidx Jesucrist. Xtadni najc ben griegw. ² Didksa'ctis rnii rexpen Jesucrist ni yu' Listra näjza Iconio xcient Timoteu. ³ Rlajz Pabl chanäni Timoteu. Dxejcti basäl Pabl bee Timoteu te gujcni si'c xpen Israel, te xhet naadi rexpejn Israel, sa'csi guiraareni nanchee xtad Timoteu najc ben griegw. ⁴ Che bidzujnreni cade tej reguejdx, basule'reni xtidx reapost näjza rebengool nani rnibee xpen Jesucrist guedx Jeurusalén, te gusoob rexpejn Jesucrist diidx ni bacuaareni lo guijtz. ⁵ Bazutijp xtidx Dios lastoo renani huililajz xtidx Jesucrist. Guixe-guixee xhidajlru bejn huililajz xtidx Dios xcient Jesucrist.

Lo te bacal gunii te niguii lo Pabl

⁶ Che gudejdreni distrit Frigia, näjza estad Galacia, di Sprit Dxan xten Dios nusaan nusule'reni xtidx Jesucrist neñ reguedx Asia. ⁷ Bidzujntireni gajxh estad Misia. Dxejc rla-jzreni nijreni estad Bitinia, niluxh di Sprit Dxan xten Dios nusaan nijreni ro'c. ⁸ Ni'c gudejdtireni stelaad estad Misia, bidzujnreni guedx Troas. ⁹ Te yääl si'c lo te bacal bahuui Pabl suga' te ben Macedonia. Canabduxh niguiiga lo Pabl, räjpni:

—Gudaa ladxaä, estad Macedonia, te gacnäjlu nuunu.

¹⁰ Che bara yääl ni gunixcal Pabl, gudilgajcnu te barcw te chonnu estad Macedonia, sa'csi gucbeenu Dios najc nani caguxhal nuure te guluiini xtiidxni lo reben Macedonia. Narä, Lucas, ni cagucuaä rediidxre, gusanää Pabl näjza Silas.

Che guyu' Pabl con Silas guedx Filipos

¹¹ Biu'tinu neñ barcw ro' guedx Troas. Bidzuñnu Samotracia, te yuj ni re' neñ nisdoo. Che bara yääl bidzuñnu guedx Neápolis. Ro'c biriinu neñ barcw, ¹² bionnu guedx Filipos, guejdx nani sajcrú lo estad Macedonia. Guedx romanni. Ro'c bia'nnu tiop chon dxej. ¹³ Che gojl sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, biriinu guejdxga bionnu ro' te gueuu, sa'csi biennu xhigab ro'c jiääd rexpejn Israel te guininäjreni Dios. Ro'c gurejnu, guniinu lo renane' nani bire' ro'c. ¹⁴ Lojreni nadxaag te nane' ni laa Lidia, te benzijt ni digac xpejn Israel. Guedx Tiatira siäädni. Ruto'ni ladmuraad ni sacduxh. Rajñ gunaaga Dios si'c rajñ rexpejn Israelni. Bacuadiajgni xtidx Jesucrist ni cagusule' Pabl. Gucnäj Dios nane'ga te huililajzni xtiidxni. ¹⁵ Birobnisni, näjza guiraa reni rbäjz rolizni. Dxejc guniini loonu:

—Palga ruhuiitu guliä rililazä xtidx Dios, coltaa rolizä te ro'c cuääztu.

Lacti gunab nane'ga nuunu, ni'c huijia'nnu rolizni.

¹⁶ Te dxej cheni sionnu cadro rninäj bejn Dios, bidxaagnu te dxa'p nani yu' te beñdxab neñ lastooni. Rajp rexpaxhuaanni melduxh sa'csi rusule' dxa'pga recos ni gajd gac. ¹⁷ Birinajl dxa'pga Pabl näjza nuure. Rbedxa' dxape'ga, räjpn:

—Reniguiire najc xmos Dios nani rnibee guideb guedxliuj. Ruluiireni loonu xho laanu lo xtojlnu —räjp dxape're.

¹⁸ Balti dxej birinajl dxape'ga nuure, entis caniini rediidxga lo rebejn. Lacti basieed dxape'ga Pabl, ni'c gubiréni, räjpn lo beñdxab ni yu' neñ lastoo dxape'ga:

—Xcient xcälrnibee Jesucrist rniä lojlu: “Birii neñ lastoo dxape'ga.”

Lagajc dxejc birii beñdxab neñ lastoo dxape'ga.

¹⁹ Che bahuii rexpaxhuaan dxape'ga diru dxape'ga gun gaan melro, gunaaazreni Pabl näjza Silas. Dxejcti gudobxha-jxhreni guiro'preni nez roguii cadro suga' reguxhtis. ²⁰ Che bidzuñnäjreni Pabl näjza Silas lo reguxhtis, räjp rexpaxhuaanni lo reguxhtis:

—Reniguiire najc xpejn Israel. Cayujnreni biejy lo guedxre. ²¹ Caguluiireni garenca leii nani digacdi gusoobnu sa'csi najcnu ben roman.

²² Dxejcti bidxechnäj rebejn Pabl näjza Silas. Gunibee rejuejz gulääreni xhajb Pabl, näjza xhajb Silas, te batiäjlreni baar guideb tiejxh guiro'preni. ²³ Che gulujx gudinduxhreni Pabl näjza Silas, biäurení neñ latzguiib. Dxejcti räjp reguxhtis lo reguixhajg:

—Colgapdu'tzreni, di gusaantu guiriireni.

²⁴ Basäl guixhajgreni neñ latzguiib. Guyu' ni'reni neñ te baräjd ni sojb gueed te di guxuñreni.

²⁵ Garolyääl guninäj Pabl näjza Silas Dios, gusloj cayolreni dij ni rliä'p xpala'n Dios. Biejn diajg guiraa rebejn ni yu' neñ latzguiib cayolreni. ²⁶ Chela gujc te xuduxh, basniib guideb latzguiibga. Bixal guiraa repuert, birucya' guiraa recaden, bixal ro' rebaräjd cadro naaz ni'reni. ²⁷ Che gubajn guixhajg ni canäj latzguiib, bahuiini naxhal latzguiib, gulääni spaad xtenni, te rlajzni nugu'tni lagajc laani, sa'csi naani abadxuñreni niäu neñ latzguiib. ²⁸ Dxejc guredxa' Pabl, räjpn lo guixhajgga:

—Na'c gunlu si'c. Bahuii, guiraliinu suga'nu ree.

²⁹ Dxejc gunibee guixhajg biääd te bajl te biu'ni neñ latzguiib. Racsejsni biäädni bazuxhijbni nez loj Pabl näjza nez loj Silas. ³⁰ Dxejcti gulää guixhajgreni neñ latzguiib. Gunabdiidxni räjpn lojreni:

—¡Colguinii, dade'! ¿Xhini'c nanab gunä te guslaa Dios narä lo dojl?

³¹ Räjp Pabl näjza Silas lo guixhajg:

—Huililajztis xtidz Dios xcient Jesucrist, luj näjza guiraa reni yu' rolijzlu, te guslaa Diostu lo dojl.

³² Basule' Pabl näjza Silas rextidx Dios lojni näjza loj guiraa rebejn ni yu' rolijzni. ³³ Lagajc dxejc, garol yääl, huinä guixhajgreni gudiibni dejtzreni cadro batiuug baarreni. Dxejcti batiobnisreni guixhajg näjza guiraa reni yu' rolijzni. ³⁴ Dxejc huinä guixhajgreni rolijzni, ro'c badeedni xhi gudajwreni. Laani näjza guiraa reni yu' rolijzni bibalazduxhreni sa'csi huililajzreni xtidz Dios.

³⁵ Che bara yääl, baxhal reguxhtis stiop guixhajg räjpni lo guixhajg nani cuanäj latzguiib:

—Baslaa reniguiga.

³⁶ Dxejcti huiye'tz guixhajgga lo Pabl, räjpni:

—Anaj reguxhtis guslaätu. Naj colchäj, gacnäj Dios la'tu, saru chäätu.

³⁷ Niluxh räjp Pabl loj reguixhajg:

—Nuure najczanu ben roman. Batiäjreni baar detznu nez loj guiraa rebejn. Nicla niniabdiidxreni la yu' xhi dojl biennu. Basäurenri nuure neñ latzguiib. Leii xten roman di gusaan gac reben roman si'c. Luxh naj rlajzreni guslaareni nuure xhiga'tz. ¡Dinu guirii si'c! Lagajc laareni sujiädslääreni nuunu.

³⁸ Che huiye'tz reguixhajg diidxga lo reguxhtis, bidxebduxhreni che biejn diajgreni ben roman najc Pabl näjza Silas. ³⁹ Dxejcti biääd reguxhtis, gulääreni Pabl näjza Silas, gunabreni jiäjllajzreni. Gunabduxhreni lo Pabl näjza Silas; räjpreni:

—Coljiunejz guejdxre.

⁴⁰ Che biriireni neñ latzguiib, huijreni rolijz Lidia. Balidxreni rexpejn Jesucrist, gulecdxirenai lajz rexpejn Jesucrist. Dxejc biunejzreni guejdxga.

17

Cadxechduxh guiraa reben Tesalónica

¹ Che gudejdreni reguedx Anfípolis, näjza guedx Apolonia, bidzujnreni guedx Tesalónica cadro yu' te xquidoo rexpejn Israel. ² Ro'c basule' Pabl xtidz Dios si'c ni rujnpacni. Chon sabd, dxej ni rusilajz rexpejn Israel, basule'ni xtidz Dios lojreni. ³ Basule' Pabl xtidz Dios ni caj lo guijtz ni bacuaa reniguii ni gunii xtidz Dios galooli. Caj lo guijtzga: "Nanab ted Crist trabajwduxh, guetni, niluxh sibañsacni lo rebengut."

Dxejc räjp Pabl lojreni:

—Ruiä lojtu diidx xcient Jesús; lagajc Jesúsre najc Crist —räjpni.

⁴ Yu' rexpejn Israel huililajz xtidx Dios, gusanäjreni Pabl näja Silas. Näjza xhidalduxh ben griegw nani rajn Dios näjza xhidajl reguna griegw ni sajcru huililajz xtiidxni. ⁵ Luxh yu' rexpejn Israel ni di chalilajz, ni bidxechlajz. Batie'reni gaii benploj, benlatsiaj, bejnreni biejy nez galäii. Biu'reni rolizz Jasón caguillreni Pabl näjza Silas te cuääreni guiro'preni nez lo rebejn. ⁶ Niluxh che direni nidxäl Pabl näjza Silas, alga Jasón gulääreni näjza gaii renani rililajz xtidx Dios, sanääreni redee lo reguxhtis, cabedxa'reni:

—Reniguiire ni abejn bieiduxh guideb guedxliuj abidzujnreni laadxnu, ⁷ luxh badeed Jasón roliznji jia'nreni. Direni gusoob leii xten César, najreni yu' stee ūii ni laa Jesús.

⁸ Che biejn diajg reguxhtis näjza rebejn diidxre, guyu'reni yärsia'. ⁹ Cua' reguxhtis meel lo Jasón näjza lo rexamigwni. Räjp reguxhtis sudedSacreni meelga che jii Pabl näjza Silas, jiunejzreni lo guejdxga. Dxejcti baslaareni Jasón näjza rexamigwni.

Che guyu' Pabl con Silas guedx Berea

¹⁰ Che biu' guxhijn, baxhalgajc rexpejn Jesucrist Pabl näjza Silas ste guejdx ni laa Berea. Che bidzujnreni guejdxga, biugajcreni xquidoo rexpejn Israel. ¹¹ Hueenru najc reben Berea loj reben Tesalónica, sa'csi rbaali lajzreni bacuadiajgreni xtidx Pabl ni guniini xcient Jesucrist. Guixe-guixee bilreni guijtz cadro caj xtidx Dios te gucbeereni la gulii rextidx Pabl. ¹² Xhidajl rexpejn Israel näjza xhidajl ben griegw ni sajcru, gunaa sigajc niguii, huililajz xtidx Dios. ¹³ Che gucbee rexpejn Israel ni rbäjz guedx Tesalónica cagului Pabl xtidx Dios guedx Berea, biäädreni guedx Berea. Che bidzujnreni lo guejdxga bejnreni biejy ro'c. ¹⁴ Dxejcti baxhal rexpejn Jesucrist Pabl, huijni ro' nisdoo. Niluxh Silas näjza Timoteu bia'n guedx Berea. ¹⁵ Dxejcti rebejn ni guzanäj Pabl huinänini guedx Atenas. Ro'c räjp Pabl lo rebejn ni biädnäni gudeedreni diidx lo Silas näjza Timoteu jiädgajcreni lojni. Dxejcti rebejn ni sanä Pabl gubisac guedx Berea.

Guyu' Pabl guedx Atenas

¹⁶ Lal ni guläjz Pabl guedx Atenas, guyuduxhni yärsia' sa'csi bahuiini rajn guiraa rebejn rebanäjb nani runchee lagajc bejn. ¹⁷ Ni'c neñ xquidooreni gudildiidx Pabl rexpejn Israel näjza rebenzijt ni rajn Dios si'c rajn rexpejn Israelni. Guixe-guixee gudildiidxni chutis bejn ni ū' lo guii. ¹⁸ Dxejcti biääd gaii bejn lojni. Yu' reni rolduxh guijtz ni bacuaa epicúreos,

yu'za renani rolduxh guijtz ni bacuaa estoicos, gudildiidxreni
Pabl. Yu' reni räjp lo sa'reni:

—¿Xhicha guinii bejnre loonu? Entis naxhal ro'ni.

Yu'zareni räjp lo sa'reni:

—Pet calä'pni xpala'n tiop dioscoob.

Si'c guniireni sa'csi biejn diajgreni bazä't Pabl "Jesús" näjza "Resurección", ni säloj yälgubañsac lo rebengut. ¹⁹ Dxejcti gunaazreni Pabl sanärenini nez dajn ni laa Areópago. Ro'c yu' si'c te jusgaad. Räjpreni lo Pabl:

—Rlaaznu gacbeenu xhi diidx ruluilu, ²⁰ sa'csi rujulu diidx nani dinu jiacbee. Ni'cni bejn huen, basule' diidxre loonu te gacbeenu xhi sälojreni —räjpreni.

²¹ Reben Atenas näjza rebenzijt ni yu' ro'c rutaedreni redxej rnitureni didxcoob lo sa'reni, o rucuadiajgreni didxcoob. Ni'cpac rchaglajzreni.

²² Galäii Areópago huisulii Pabl, räjpni lojreni:

—Colcuadiajg guejbtu, ben Atenas. Abahüä xho rañduxhtu xhidajl banäjb. ²³ Che siädsää lo guejdrex, bahuiä lo rexpanäjbtu. Bahuiäza loj te piäään cadro caj rediidxre: "Dios ni dinu jiembee." Narä rañä Diosga. Rumbeä Diosga nani rajntu mase ditu gumbeeni. Susule'ä xtiidxni lojtu.

²⁴ Räjp Pabl:

—Diosre benchee guedxliuj näjza guiralii ni yu' lo guedxliuj, sa'csi rnibeeni xhaguibaa näjza guedxliuj. Di Diosre cuääz lo piäään nichaza neñ reguidoo ni runchee bejn. ²⁵ Diza Diosre guiquiin chu gacnäjni sa'csi lagajc Diosre rudeed yälnabajn, yälnadaan, näjza guiralii nani rquiin reben guedxliuj.

²⁶ Räjp Pabl:

—Guiralii reben guedxliuj najc rexagdoo tejsi gunaa näjza tejsi niguii. Desde galooli gunibee Diosga bal ijz chu renacion, näjza cati gunibee renacionga. ²⁷ Benchee Dios guiraa reben guedxliuj te quiilreni Dios te chalilajzreni xtiidxni. Luxh suga' Dios gajxh cadetejnu, ²⁸ sa'csi Dios rujn nabajnu lo guedxliuj, runiidxni rsiaanu lo guedxliuj, runiidxzani rdajru xcälnabannu lo guedxliuj. Laaca bacuaa rexpennajntu: "Najcnu xi'n Dios, sa'csi benchee Diosnu." ²⁹ Ni'cni, sa'csi najcnu xi'n Dios, di nungäjl jiennu xhigab najc Dios si'c rebanäjb ni nac-chee pla't, o guij, o yajg si'ctis ni runchee bejn rexpanäjbtu. ³⁰ Neñ redxej ni di bejn niembee Dios, diza Dios niujn castiigwreni. Niluxh naj gunibee Dios gusiechljaz guiraa rebejn, ³¹ sa'csi abasoobni te dxej cheni gac Jesús juejz lo guiraa reben guedxliuj. Agule Diosni gacni juejz, sa'csi rumbehee Jesucrist chu najc benguijdx, chuza najc bensa'c. Rnilii Jesucrist rediidx ni najc guliitis. Guläs Dios Jesucrist,

baspañsacnini lo rebengut, te gacbeenu rajp Jesucrist yälrnibee lo guiraa recos.

³² Che biejn diajg rebejnga gubañsac Jesucrist lo rebengut yu' reni baxhiznäj xtiidxni. Yu'za reni räjp:

—Sucuadiahgrunu xcuent ni rusule'lu.

³³ Dxejcti birii Pabl lojreni. ³⁴ Yu'za reni huinajlni, huililajzreni xtidx Dios. Lojreni nadxaag te dade' ni laa Dionisio ni najc te juejz lo Areópago; näjza te nane' ni laa Dámaris. Guyu'za sgaii bejn ni huililajz.

18

Guyu' Pabl guedx Corinto

¹ Biriiti Pabl guedx Atenas, huijni guedx Corinto. ² Ro'c bidxaagni te dade' ni najc beñ Israel, ni laani Aquila. Ponto najc lajdxni. Biädgajni ro'c, biriini Roma, sa'csi gunibee reii Claudio guirii guiraa rexpejñ Israel guedx Roma. Birinäj Aquila Priscila chäälni. Biriireni Italia, biäädreni guedx Corinto. Bihuii Pablreni, ³ sa'csi lagajcuzuun ni rujnreni rujnzani. Tejsi lajt guläjzreni te bejn jionreni tejsiuzuun. Runcheereni yuguijd. ⁴ Gasob sabd, dxej ni rusilajz rexpejñ Israel, basule' Pabl xtidx Dios neñ xquidoo rexpejñ Israel. Rlajzni chalilajz rexpejñ Israel näjza beñ griegw ni digac xpejñ Israel diidx ni rniini xcuent Jesucrist.

⁵ Dxejcti birii Silas näjza Timoteu Macedonia. Che bidzujnreni guedx Corinto, gusloj rusule'tis Pabl xtidx Dios guixe-guixee, guniliini lo rexpejñ Israel:

—Jesús najc Crist ni runloj rexpejñtu guxhal Dios.

⁶ Dxejc bidxechnäj rexpejñ Israelni, guniyajzareni xtidxni. Dxejcti gubijb Pabl xhajbni si'c te seen diruni jiuren, caguro'nniren. Räjpzani lo rexpejñ Israel:

—Lagajc la'tu rajptu dojl nittu lo Dios. Xhet dojldi rapä narä. Aguniä xtidx Jesucrist lojtu. Naj lo rebejñ nani di gac beñ Israel gusule'ä xtidx Jesucrist —räjpni.

⁷ Dxejcti biriini lojreni, huijni rolizz Justo, te bejn ni rajñ Dios si'c rajñ rexpejñ Israelni. Rolizzni sojb cuä' xquidoo rexpejñ Israel. ⁸ Crisp, ni rnibee xquidoo Israel, huililajz xtidx Jesucrist. Huililajza guiraa reni rbäjz rolizzni. Xhidajlza beñ Corinto huililajz xtidx Jesucrist, dxejcti birobnisreni. ⁹ Gojl te yääl gunii Dios lo te bacal, räjpni lo Pabl:

—Na'c guidxejblu. Guniitis, na'c gusäulu ro'lu, ¹⁰ sa'csi narä sugarää lu. Rut gacdi gun latsiajlu. Aguleä xhidalduxh bejn lo guejdxre te gacreni xpenä —räjp Dios.

¹¹ Ni'c bia'n Pabl ro'c tebizgarol. Baluiini xtidx Dios lojreni.

¹² Che gujc Galión gubernadoor xten Acaya, tejsi xhigab bejn rexpejñ Israel bidojpreni te gunaazreni Pabl. Sanäreni Pabl jusgaad cadro yu' Galión. ¹³ Räjpreni lo Galión:

—Niguiire caguluii rebejñ gañreni Dios garenca mood, xhet si'cti ni caj lo xleiinu —räjpreni.

¹⁴ Agojl ninii Pabl, che räjp Galión lo rexpejñ Israel:

—Palga gulanni o bagu'tni te bejñ, dxejc yu' xtojlni te gucuadiagä xtiidxtu. ¹⁵ Per la'tu cadxe'chtu xcuent diidx, xcuent laj bejñ, xcuent ni caj lo leii xtentu. Gubernadoor narä, xho gucuadiagä diidxga. Lagajc la'tu colchahuii xho guntu yälgxuhtis —räjp Galión.

¹⁶ Gunibee Galión barilaagw resoldaad rexpejñ Israel.

¹⁷ Dxejc gunaaz reGriegw Sóstenes nani rnibee xquidoo rexpejñ Israel. Batiäjlrenibaar dejtz Sóstenes nez ro' jusgaad xten Galión. Niluxh nicla niu Galiónreni.

Chon huält huihuii Pabl rexpejñ Jesucrist

¹⁸ Bia'nti Pabl Corinto xchej. Dxejc badeed Pabl xtixtios lo rebejñ nani huililaz xtidx Jesucrist, biriini ro'c. Sanäni Priscila näjza Aquila, biu'reni neñ barcw te siireni nez estad Siria. Dxejc ganid gudejdreni guedx Cencrea, cadro bahuaj Pabl yejcni si'c te seen yu' xhi diidx bia'nni con Dios. ¹⁹ Che bidzujñreni guedx Éfeso, basa'n Pabl Priscila näjza Aquila ro'c. Biu' Pabl xquidoo rexpejñ Israel, ro'c bachaagni diidx con rexpejñ Israel. ²⁰ Dxejcti che gunabreni jia'n Pabl ro'c xchej, naaddini jia'nni. ²¹ Badeedni xtixtios, räjpni lojreni:

—Nungäjlpac chatedä laniro guedx Jerusalén. Siälsacä ree palga gusaan Dios jiälä.

Biusacni neñ barcw, biriini guedx Éfeso. ²² Che bidzujñni guedx Cesarea, biriini neñ barcw, huijni guedx Jerusalén. Che bidzujñni, guniini xchan lo reapost näjza lo rexpejñ Jesucrist. Dxejc huijni guedx Antioquia xten Siria. ²³ Che gudejd balti dxej, biriini guejdxga, gudejdni guideb estad Galacia näjza guideb distrit Frigia. Neñ cade tej reguejdxga, balijdxni rexpejñ Jesucrist te gutijpru lajzreni.

Baluii Apolos xtidx Dios nen guedx Éfeso

²⁴ Neñ redxejga, te dade' ni laa Apolos bidzujñ guedx Éfeso. Najcni xpejñ Israel, gojlni guedx Alejandria xten Egipto. Lacti rajc rnisa'cni, nanduxhzani xtidx Dios. ²⁵ Nanduxhni xtidx Dios xcuent Jesucrist. Laaca basule'ni xtidx Dios, guideb xcälnabajñni rinälajzni Dios. Niluxh xcuent Jesucrist najntisni yälrobnis xten Juan. ²⁶ Nicla nidxejb Apolos gusloj caniini neñ guidoo xten rexpejñ Israel. Che biejn diajg Priscila näjza Aquila xtiidxn, huinärenini rolizreni. Ro'c basule'rureni xtidx Dios nani gajdni gan. ²⁷ Dxejc, sa'csi abejn Apolos

xhigab chääni reguejdx ni tre' nez Acaya, bacuaa rexpejñ Jesucrist guijtz lo rexpejñ Jesucrist ni yu' neñ reguejdxga te gacnäjreni Apolos. Gucnäduxh Apolos rebejñ nani badeed Dios huililajz xtidx Dios neñ reguejdxga,²⁸ sa'csi gunilii Apolos nez loj guiraa rebejñ xhet laadi rnii rexpejñ Israel. Di niajcdi nuzejc rexpejñ Israel diidx lo Apolos sa'csi ganax con xtidx Dios ni bacuaa reniguii ni gunii xtidx Dios galoo basule'ni: "Jesús najc Crist nani cayunlojtu guxhal Dios."

19

Guyu' Pabl guedx Éfeso

¹ Lal ni guyu' Apolos guedx Corinto, huij Pabl xhidajl reguejdx neñ región Asia, dxejcti bidzujñni guedx Éfeso cadre bidxaagni gaii bejñ nani huililajz xtidx Dios. ² Gunabdiidx Pabl lojreni:

—Che huililajtu xtidx Dios, ¿la biädlajz Sprit Dzan xten Dios neñ lastootu, ä?

Räjpreni lojni:

—Nicla gajd diajgnu jiejn la yu' te Sprit Dzan xten Dios.

³ Räjp Pabl lojreni:

—¿Xho birobnistu, pues?

Räjpreni lojni:

—Birobnisnu si'cni baluui Juan tiobnis bejñ.

⁴ Dxejcti räjp Pabl lojreni:

—Guliica bastiobnis Juan che basiejch lajz rebejñ xtojlreni.

Räjpza Juan lo rebejñ: "Colchalilajz xtidx bejñ ni siääd detzä." Bejñ ni basä'tni najc Jesucrist —räjp Pabl.

⁵ Che biejn diajgreni rextidx Pabl birobnisreni te gacbee rebejñ najcreni xpejñ Jesucrist. ⁶ Che batzuub Pabl naani yejcreni, biu' Sprit Dzan xten Dios neñ lastooren. Dxejc gusloj caniireni garen-garen didxsaj. Guslojza caniireni diidx ni badeed Dios lojreni. ⁷ Si'c tzubitio'p dade' gusajc si'c.

⁸ Si'c choñ báii, guixe-guixee gunii Pabl rextidx Dios, basule'ni xcuent xcälrnibee Dios loj rebejñ neñ xquidoo rexpejñ Israel. Dini nidxejb guniini loj rebejñ.

⁹ Dxejc guyu' reni gucnajd, dirureni nililajz xtidx Dios. Che gusloj caniyajreni xtidx Dios lo rebejñ, biunejz Pabl ro'c sanäni rexpejñni ni rililajz xtidx Jesucrist. Sanä Pablreni te bidxagsa'reni ro scueel xten mastr Tiranno. Ro'c bidxagsa'reni te guixe-guixee basule' Pabl xtidx Dios lojreni.

¹⁰ Tiop ijz bejn Pabl si'c, ni'c guiraa rebejñ ni rbäjz Asia biejn diajgreni xtidx Dios. Rexpejñ Israel sigajc reben griegw biejn diajgreni xtidx Dios. ¹¹ Gucnäj Dios Pabl bejnni xhidajl dzunro, remilagwr. ¹² Ni'cni biääd bejñ ca'reni báii, ca'reni

tla' lajd te guxheebreni relajdga lo Pabl. Dxejcti rinäreni relajdga lo rebejn ni racxhuu, luxh riacgajc rebejn ni racxhuuga, rigajcza rebeñdxab lastoo renani yu' beñdxab.

¹³ Dxejcti guyu' gaii ben Israel nani entis rcansaj, direni cuääz tejsi guejdx. Najcreni bejn ni rbää beñdxab lastoo rebejn. Bejn redee xhigabcoob, naareni cuääreni beñdxab xcuent laj Jesucrist, ni'cni räjpreni lo renani yu' beñdxab neñ lastooni:

—Xcuent xcälrnibee Jesucrist nani ruluii Pabl rnibeenu guiriilu neñ lastoo bejnga —räjpreni.

¹⁴ Guyu' gajdz xi'n Esceva, te ben Israel, nani sajcru lo rebixhojz. Rujn redee dzuun rbääreni rebeñdxab neñ lastoo rebejn. ¹⁵ Che gunii rexii'n Esceva loj beñdxabga si'c, räjp beñdxab ni yu' neñ lastoo bejnga lojreni:

—Rumbeä Jesucrist, rumbeäza Pabl. ¿La'tu, chu la'tu? Dina gumbeä la'tu.

¹⁶ Dxejcti bixa't niguii nani yu' beñdxab neñ lastooni yejc rexii'n Esceva, gudinduxhnireni, basälta'nireni, batiäjsni xhajbreni. Dxejcti baxuñreni biriirení neñ yu'ga, bidxälguijdxzareni biräsyä' xhajbreni. ¹⁷ Dxejcti guiraa reben Éfeso, rexpejn Israel sigajc ben griegw, gucbee xho bennäj beñdxab reniguiga. Bidxebduxh rebejn, luxh huä'p xpala'n Jesucrist.

¹⁸ Xhidalduxh reni huililajz xtidx Dios biääd lo rexpejn Jesucrist. Cacäjpreni guiraa recos xhet laadi nani rujnreni. ¹⁹ Xhidajl reni najc bidxaa biädnä reguijtz cadro caj yälnajn xten rebidxaa. Dxejcti base'creni reguijtzga nez loj guiraa rebejn. Bejnreni cuent lacti meel sajc reguijtzga. Sajcreni tiubitzuu mil melpla't. ²⁰ Xhidalduxh rebejn huililajz xtidx Dios. Batijp Dios lastoo rexpejnni. Gulä'p guiraareni xpala'n Dios.

²¹ Che gulujx recosre, bejn Pabl xhigab chääni guedx Jerusalén, niluxh tedxgaani reguejdx ni re' nez Macedonia näjza Acaya, bejnzani xhigab, naani:

—Che ahua'a Jerusalén, nanabza cha'a guedx Roma.

²² Ni'cni baxhal Pabl Timoteu näjza Erasto, tio'p renani racnäjni, huijreni Macedonia, luxh laani bia'nni Asia.

Bidxechduxh reben Éfeso

²³ Neñ redxejga, guyuduxh rebejn yärsia' sa'csi baluui Pabl xtidx Dios. Direní nichaglajz care'ch xtidx Dios. ²⁴ Te dade' ni laa Demetrio runchee ni'ch pla't xten banäjb ni laa Diana, ni najc banäjb xten guejdxga. Demetrio näjza guiraa replateer ni rujn ni'ch xten Diana runduxhreni gaan meel ro'c. ²⁵ Gurejdx Demetrio guiraa replateer ni rujn reni'chga, räjpní lojreni:

—Colcuadiajg, la'tu resa'ä: najntu rbäänu melro louzuun ni riennu. ²⁶ Abahuiitu niguire ni laa Pabl. Abiejnza diajgtu xtiidxni. Räjpni lo rebejn: "Xhet diosdi najc reni racchee con naa bejn." Guedx Éfeso näjza guideb nación Asia cagusiechjni lajz bejn, xhidalduxh bejn salilajz xtiidxni. ²⁷ Ni'c ries nitloj xtzuunnu palga diru bejn sii ni'ch ni riencheenu. Luxh riesza diru bejn jiädgajn Diana neñ xquidoro Diana. Naj reben Asia, näjza guiraa reben guedxliuj ränduxh Diana, banäjb ni sajcru, niluxh palga diru rebejn gañ Diana, pet sinitlojni —räjpni.

²⁸ Che biejn diajg replateer xtiidxni, bidxe'chduxhreni, guredxa'reni räjpreni:

—Sacdukh Diana xtios reben Éfeso.

²⁹ Guideb guejdx guyu' biejj. Dxejcti ruxunreni bidxagsa'reni lo yuj cadro rajc rexjuntreni. Gunaazreni Gayo näjza Aristarco, ben Macedonia ni rinajl Pabl. ³⁰ Rlajz Pabl niu'ni cadro bidxagsa' rebejn, niluxh di rexpejn Jesucrist nusaanni. ³¹ Gaii guxhtis ni rnibee Asia, sa'csi najcreni xamijgw Pabl, baxhalreni diidx lo Pabl, räjpreni:

—Na'c chäälu cadro nadxagsa' rebejngä —räjpreni.

³² Lo rebejn ni re'ga, yu' reni rbedxa' tej diidx, sgaiireni rbedxa' garenca diidx. Te bieiduxh cayajc. Xhidalduxh rebejngä nicla gan xhicuent bidxagsa'reni. ³³ Dxejcti gulää rexpejn Israel te dade' ni laa Alejandro lo reben xhidaalga, te guiniini lo rebejn. Dxejcti basääbni naani lo rebejn te gac dxi rebejn. Rlajz Alejandro guiniini xcuent rexpejn Israel loj guiraa rebejn, te di guidxe'chreni lo rexpejn Israel. ³⁴ Niluxh che gucbee rebejn najc Alejandro ben Israel, tiop or guredxaduxhreni, räjpreni:

—Sacdukh Diana xtios reben Éfeso.

³⁵ Dxejcti biääd secretaar xten guejdxga lo rebejn, gunibeeni gac dxi rebejn, te räjpni lojreni:

—Colcuadiajg, la'tu ben Éfeso, caguidxäjl te ben guedxliuj ni di gacbee reben guedx Éfeso rajnpac Diana, nani xhaguibaali bitejb lo guedxliuj. ³⁶ Sa'csi rediidxre najc gulii, nungäjl cuedxitu, na'c guntu recos guijdxre. ³⁷ ¿Xhicuent gunaaztu renigui ni siädnätu ree? Diren gac gubaan ni rbajn recos guidoo, dizareni niniyaj xtiosnu. ³⁸ Naj palga rlajz Demetrio näjza rebejn ni najc plateer chale'c quej, naxhal jusgaad, suga' reguxhtis. Ro'c suchale'creni xquejreni. ³⁹ Niluxh palga yu' xhi stee, nanab gac te junt xte rebenguejdx si'c ni caj lo xleiinu. ⁴⁰ Ries jii xquejnu lo gubier, naareni bidojpnu te guidxagdilnu gubier. ¿Dxejca'? ¿Xhi jie'tznu xcuent ni bidxagsa'nu ree?

Dxejcti räjpni:

—Agojl, coljiunejz.

⁴¹ Che gunii secretaar si'c, bire'ch rebejn, biunejzreni ro'c.

20

Huihuisac Pabl rexpejn Jesucrist ni yu' Macedonia näjza Grecia

¹ Che bire'ch rebejn, gurejdx Pabl rexpejn Jesucrist biääd lojni, te balijdxnireni. Badeedni xtixtios lojreni. Sä'tini nez reguedx Macedonia. ² Guiraa reguejdxga cadro gudejdni, balijdxni rexpejn Jesucrist, basule'rungi xtidx Dios lojreni. Dxejc sääni reguedx Grecia. ³ Che bidzujnni Grecia, bia'nni ro'c choñ bääi. Dxejcti niu' Pabl neñ barcw te nijni reguejdx Siria. Niluxh che biejn diajgni cabätz-xhiga'tz rexpejn Israelni te guiniaazrenini, gunaazni nezyuj, gubi'ni nez Macedonia. ⁴ Huinäni Sópater, xi'n Pirios, te ben güedx Berea; näj Aristarco näjza Secondo, ben güedx Tesalónica; näj Gayo, ben güedx Derbe; näj Timoteu; näj Tíquico näjza Trófimo, ben Asia. ⁵ Guiraa redee gunijd loonu, huiläjzreni nuure güedx Troas. ⁶ Güedx Filipos bidxaag Pabl narä, Lucas. Ro'c gudejdnu lanij xten rexpejn Israel che rajwreni yätxtiil ni di saguij. Biriititu guejdxga, biu'nu neñ barcw te sonnu nez güedx Troas. Gaii dxej gusaanu neñ barcw, dxejc bidzuñnu güedx Troas. Ro'c bia'nnu gajdz dxej.

Baluii Pabl xhidalduxh xtidx Dios lo rexpejn Jesucrist güedx Troas

⁷ Che gojl dumingw, primer dxej xman, bidxagsa'nu te bidaunu yätxtiil si'c gudaunäj Jesucrist rexpejn pacni galoo che gajdni guet. Abejn Pabl xhigab guira yääl guiriini guejdxga. Che biu' guxhijn, gusloj cagusuleduxh Pabl xtidx Dios, huinuuni si'cti garolyäälli. ⁸ Yu' cadro bidxagsa'nu najc jiaa yejc stiop yu'. Xhidalduxh balgandeel cagusanij ro'c. ⁹ Sobga' te bi'n ni laa Eutico ro' te bentaan. Lał ni cagusuleduxh Pabl xtidx Dios lo rebejn, gunaaz bacal bi'nga, gudiejsni, bitejbni lo yuj desde yu' ni riojn pis. Che huiläjzrenini, agujtni. ¹⁰ Dxejcti biäjt Pabl lo yuj cadro bitejb bi'nga. Bazuxhijb Pabl cadro naga' bi'nga, gudääznini. Dxejcti räjp Pabl lojreni:

—Na'c chutu yärsia'. Agubañsacni. Baspajñ Diosni.

¹¹ Dxejcti huäpsac Pabl lo yujiaaga. Ro'c bidaunu yätxtiil si'c gudaunäj Jesucrist rexpejn pacni galoo che gajdni guet. Gunii Pabl lojreni xchejru, che bianijli lo güedxliuj. Dxejc biunejzni. ¹² Xhetliidiru rajcdi bi'nga nani gubañsac, nani guläs Pabl. Bibalazduxhreni, huisa'nrenini rolizjni.

Biu'nu neñ barcw, bionnu güedx Mileto

¹³ Gunijdnu lo Pabl. Biu'nu neñ barcw, sonnu güedx Asón, te ro'c guidxaagnu Pabl, sa'csi abejn Pabl xhigab ni'ni jiini guejdxga, ro'cli jiu'ni neñ barcw. ¹⁴ Che bidxaag Pabl nuunu

guedx Asón, biu'ni neŋ barcw, sonnu lo nisdoo te bidzuŋnu guedx Mitilene. ¹⁵ Neŋ barcw biriinu ro'c. Che bara yääl, gudejdnu yuj ni re' lo nisdoo ni laa Quío. Che bara stee yääl, bidzuŋnu guedx Samos. Guedx Trogilio basilaaznu. Che bara stee yääl, bidzuŋnu guedx Mileto. ¹⁶ Di rlajz Pabl jiu'nu guedx Éfeso, diza rlajzni chunu Asía xchej, sa'csi riojb lajzni guidzuŋnu guedx Jerusalén te ro'c tedni redxe lanij ni laa Pentecostés.

Guedx Mileto guninäj Pabl reni rnibee xpejn Jesucrist ni yu' guedx Éfeso

¹⁷ Che guyu'nu guedx Mileto, baxhal Pabl diidx lo rexpejn Jesucrist ni yu' guedx Éfeso, gurejdxni reni rnibee. ¹⁸ Che bidzujnreni lo guejdxga, räjp Pabl lojreni:

—Lagajc la'tu najntu xho nabaŋä nez lojtu, dxejli ni bidzuŋä, nabaŋnää Dios. ¹⁹ La'tu najntu xho runä xtzuun Jesucrist guixe-guixee, guideb xcälnadipä. Dina niliä'p ä xpala'nä. Najntu xho ronä che di bejŋ chalilajz xtidx Jesucrist. Che rlajz rexpejn Israel nugu't narä, gudedä trabajwdxh. ²⁰ La'tu najntu xho baluiä lojtu guiralii rextidx Dios ni najc huen par la'tu. Che nadxagsa'tu baluiä xtidx Dios lojtu, näjza rolizj cade tejtu huiluiä xtidx Dios lojtu. ²¹ Basule'ä xtidx Dios lo rexpejn Israel näjza lo rebenzijt ni di gac xpejn Israel. Räpä lojreni nanab gusiechlažreni, gusa'nreni xtojlreni, nanab chalilajzreni xtidx Jesucrist te gudzucaj Dios xtojlreni. ²² Naj cadedä te laad guejdx xtentu, sia'ä guedx Jerusalén, sa'csi caguxhal Sprit Dxan xten Dios narä cha'ä guedx Jerusalén. Dina ganä xhi sacä ro'c. ²³ Niluxh nanä cade tej reguejdx cadro rdedä rnii Sprit Dxan xten Dios loä sidedä trabajwdxh, siäüä nen latzguiib guedx Jerusalén. ²⁴ Niluxh dina guidxebä, dizana chanälazduxhä xcälhabaŋätis, te guluxäuzuun nani baniidx Jesucrist gunä. Louzuun ni baniidx Jesucrist nanab chaye'tzä lo guiraa rebejŋ sibicaj xtojlreni palga chalilajzreni xtidx Dios xcuent Jesucrist —räjp Pabl.

²⁵ Räjpzaní:

—Naj agucbeä dirutu fisac loä, la'tu nani basule'ä xcälrnibee Dios lojtu. ²⁶ Rniliäpac lojtu, xhet dojldi rapä palga yu' te bejŋ ni di chalilajz xtidx Dios, ni di Dios gudzucaj xtojlñi. ²⁷ Xhetliidi biäädxdi loj rextidx Dios ni basule'ä lojtu. Dina nucua'tzä nicla tej xtiidxni xcuent xho rlajz Dios guibaŋnu. ²⁸ Colga'p lagajc la'tu si'c ra'p baxhtoor xihil, si'c colga'p guiraa rebejŋ nani rililajz xtidx Dios sa'csi Sprit Dxan xten Dios abaniidxuzuun gantu, ni'cni abixe' xtiejn Jesucrist lo cruzj te gac gudzucaj Dios xtojlreni. ²⁹ Anancheä che rutdiru narä, siääd bejŋ nani rlajz chalilajztu ste'ca diidx, na'c chalilajztu

niclaza jiutu rebejngá. Rusgueetisreni la'tu. Sutie'chreni la'tu lo sa'tu si'c rutie'ch cuyo't rexii. ³⁰ Su'za lagajc sa'tu ni guinii didx-xhii lojtu te gunreni gusaan rexpejn Jesucrist xtidx Dios, te chanajlreni redee ni rusguee. ³¹ Colhui te di gusgueereni la'tu. Di jiäl-lajztu choñ ijz, dxej yääl basule'ä xtidx Dios, ronäli balidxätu, sa'csi sanälazätu.

³² Räjpza Pabl:

—Asia'are, rusa'nätu ladzñaa Dios, gacnäj Dios la'tu. Sutijp xtidx Dios lastootu, te xca'tu guiraa ni bia'n diidx guniidx Dios lojtu, näjza loj guiraa ni abejn Dios beñsa'c, nani najc xpejnni. ³³ Dina niniabä meel, niclaza xhabä che baluiä xtidx Jesucrist lojtu. ³⁴ Anajntu lagajc narä benäuzuun con ñaä te bio' xhi gudaunää rexamigwä. ³⁵ Si'c benä te filoju xho guntuuzuun te gacnäjtu sa'tu ni xhet rajpdi, te guinaj lajztu xtidx Jesucrist che najni: "Huenru guideednu lo bejn quela xcaxlia'nu xhi cos" —räjpni.

³⁶ Che gulujx gunii Pabl rediidxga, bazuxhibnäjni rebejngá, guredx-gunabni lo Dios. ³⁷ Dxejcti ronduxh guiraareni gudäätzreni guejn Pabl, bachagro'renini. ³⁸ Guc-huinduxh lajzreni dxejc sa'csi räjp Pabl dirureni fisac lojni. Dxejcti huisa'nrenini lo barcw.

21

Huij Pabl guedx Jerusalén

¹ Che basa'ntinu rexpejn Jesucrist ro'c, biu'nu neñ barcw, sionnu te lii nejz lo yuj ni laa Cos, ni tre' lo nisdoo. Che bara yääl, bidzuñnu lo xyuj Rodas ni tre'za lo nisdoo. Ro'c biriuu sionnu neñ barcw nez guedx Pátara. ² Che bidzuñnu ro' guejdxga, bidxälmu te barcw ni sää nez reguedx Fenicia. Dxejc biu'nu neñ barcwga te chonnu ro'c. ³ Bahuiinu lo yuj Chipre ni tre' lo nisdoo, xladbäjcwnu tre' yujga, bideednu te laad. Siontinu nez Siria, ro'c bidzuñnu guedx Tiro cadro gule'creni cargw ni nuu barcwga. ⁴ Ro'c bidxälmu rexpejn Jesucrist. Biannänurenai gajdz dxej. Baluui Sprit Dxan xten Diosreni te guniireni lo Pabl, räjpreni:

—Na'c chäälu guedx Jerusalén.

⁵ Che baza' gajdz dxej, biunejznu guejdxga. Dxejc guzaj reniguii, regunaa, näjza rexii'nreni biriuu guejdxga. Ro' nisdoo bazuxhijbnu te guredx-gunabnu lo Dios.

⁶ Che abazadiidxnu sa'nu, nuure biu'nu neñ barcw, biädla laareni gubisacreni rolierzreni.

⁷ Biriitinu guedx Tiro. Che bidzuñnu ro' guedx Tolemaida, gulujx xpiajnu biäjtnu neñ barcw. Dxejc biohuiinu rexpejn Jesucrist ni yu' guejdxga, biannänurenai tejtis yääl. ⁸ Che bara yääl, biriuu guejdxga, sonnu guedx Cesarea. Che bidzuñnu

guejdxga, bionnu rolijz Felipe, te dade' ni rusule' xtidx Dios lo bejn. Felipe gujc tej lo gajdz niguii nani gudis xhi gudajw rexpen Jesucrist nani xhet rajpdi guedx Jerusalén. Rolijzni huijia'nnu. ⁹ Yu' tajp xindxapxteb Felipe. Dios badeed diidx guiniireni lo bejn. ¹⁰ Xhidajl dxej guläjznu rolijz Felipe. Lal ni dxunnu ro'c, bidzujn te niguii ni laa Agabo, biriini nez Judea. Ruzanij Dios xcäriejnni te guiniini xtidx Dios.

¹¹ Che bidzujnni loonu, cua' Agabo xsindoor Pabl, baliibni lagajc reni'ni näjza reñaani, najni loonu:

—Anaj Sprit Dyan xten Dios: “Scree suliib rexpejn Israel ni yu' guedx Jerusalén niguii ni najc xtelli sindoorre te guteedrenini ladznaa rebenzijt.”

¹² Che biejn diaagnu rediidxga, nuure näjza reben ro'c, gunabduxhnu lo Pabl na'c chääni guedx Jerusalén. ¹³ Dxejc naj Pabl loonu:

—¿Xhicuent roontu? ¿Xhicuent runhuiintu lazä? Xhet najcdi jiäüä neñ latzguiib, xhet najcdi palga nungälä guetä guedx Jerusalén xcuent Jesucrist —räjp Pabl.

¹⁴ Che naaddi Pabl gusiechlajzni, xhetru guniidinu lojni. Räjptisnu lojni:

—Sugac nani rlajztsis Dios.

¹⁵ Che gudejd redxejga, bilucheenu rexhixtenu, biriinu guejdxga, sontinu guedx Jerusalén. ¹⁶ Gaii rexpejn Jesucrist ni najc ben Cesarea huisa'n nuure guedx Jerusalén. Ro'c huinäreni nuure rolijz te dade' ni laa Mnasón, ben Chipre, yuj ni tre' lo nisdoo. Laani galooli huililajzni xtidx Dios. Huijia'nnu rolijzni, ro'c gulääznu.

Huihuii Pabl Jacoop

¹⁷ Che bidzuñnu guedx Jerusalén, bibalazduxh rexpejn Jesucrist sa'csi siopnu ro'c. ¹⁸ Che bara yääl huinänu Pabl lo Jacoop näjza lo renani rnibee guidoo xten rexpejn Jesucrist. ¹⁹ Dxejc gudäätz Pablreni, bijni diidx xcuent tebgaj redzuun nani badeed Dios bejnni che guyunäjni rebenzijt nani di gac xpejn Israel, te biejn diajgreni xtidx Dios. ²⁰ Che biejn diajgreni xtidx Pabl, gulä'preni xpala'n Dios, räjptareni lo Pabl:

—Guejblu, sa'nu, anajnlu lacti xhidalduxh xpejn Israel yu' nani rililajz xtidx Jesucrist luxh rapdaduxhreni leii xten toMoisés. ²¹ Abiejn diajg rebejñre xcuentlu. Abiejn diajgreni garenca ruluiilu guiraa rexpejn Israel nani rbäjz neñ reguejdx xten rebenzijt, rulijdxlurenai na'c gusälreni bee rexi'nreni, na'cza chazanäjrurenai rexcostumbrnu. ²² ¿Xhini'c jiennu? Siejn diajgreni abidzujnlu ree, dxejc suchagsa'reni te jiäädreni lojlu. ²³ Naj gunlu nani guiniinu lojlu. Yu' tajp resa'nu ree nani basa'nreni diidx lo Dios. ²⁴ Huinäreni, näjza luj bejn si'ctis gunreni si'c ni caj lo leii xten toMoisés, te gaclu naya

nez lo Dios. Luj quiixlu guiraa ni banijtreni, te che abasa'tu guiraa ni nanab gac sajc guigaj yejctu si'c te seen te gacbee guiraa rebejn abasoobtu leii. Dxejcti gan guiraa rebejn didx-xhii najc rediidx ni biejn diajgreni xcuentlu. Te gacbeereni laaca rusooobl xleii toMoisés.²⁵ Biädla rebenzijt nani huilaljz xtidx Jesucrist, xhet najcdi, sa'csi abacuaanu lojreni, rie'tznu lojreni: na'c gautu recos nani gule'c bejn si'c gojn loj banäjb, na'c gautu rejn, niclaza bää'l nani gurerejn, na'c guesnäjtu nani di gac chäältu.

Gunaaz rexpejn Israel Pabl

²⁶ Che bara yää'l, huinä Pabl guidap niguiiga, bejnreni si'c caj lo xleii toMoisés, biu'reni neñ xquidoo rexpejn Israel te huiye'tzreni lo bixhojz neñ guidoo xhi dxej jiädnä tejgareni te man te ju't rebixhojz remanga lo Dios.

²⁷ Si'c nanab gunreni gajdz dxej. Che ameer guiza' redxejga, bahuuii rexpejn Israel ni siääd Asia lo Pabl neñ guidoroga. Gunaazreni Pabl, dxejcti gusloj cayujnreni biejy,²⁸ guredxa'reni räjpreni:

—¡Coltaa xpejn Israel! ¡Coltaa te gacnäjtu nuure! ¡Bahuilaare! Niguiire najc nani rnijay rexpejn Israel cadrotis rijni. Rulidxni bejn te di chazanäjrureni xleii toMoisés, riye'tzni lo bejn xhet sajcdi xquidoronure. Colhuilaa xho siädnäni ree ben griegw, benzijt ni di gac xpejn Israel, te gundxiudxni xquidoronu —räjpreni.

²⁹ Si'c caniirení sa'csi te huält bahuiirení sanä Pabl Trófimos lo nezyuj. Trófimos najc te benzijt ni siääd guedx Éfeso. Naj cayujnreni xhigab laa niguiiga ni siädnä Pabl neñ xquidoro rexpejn Israel.

³⁰ Guideb guejdxga guyu' yärsia', bire' beñguixhuj, bixa'treni yejc Pabl, gunaazrenini, gudobxhajxhreni Pabl, gulägajcrenini neñ guidoroga. Biäugajc repueretro xten guidoro.³¹ Lal ni cayujnreni xhigab ju'trenini, yu' chu huiye'tz lo nani rnibee resoldaad ni caya'p guejdxga, räjpreni:

—Cayajc te bieiduxh neñ guejdxre.

³² Guredxgajc comandant resoldaad näjza gaii capitán, ruxunreni bidzujnreni cadre tre' rebejn. Che bahuui rebejn lo comandant näjza resoldaad, guläjz caguijnreni Pabl.³³ Dxejcti gubig comandant lo Pabl, gunibeeni baliib resoldaad naa Pabl con tiop cadenguiib. Dxejcti gunabdiidxni lo Pabl, räjpni:

—¿Chu luj? ¿Xhini'c bejnlu?

³⁴ Lo rebeñ xhidaalga yu' rexpejn Israel ni guredxa' tej diidx, yu'za reni guredxa' ste'ca diidx. Di comandant niujn gan niacbeenii xhicient cayajc biejy sa'csi cabedxa' guiraa rebejn. Dxejcti gunibeeni chanä resoldaad Pabl cadre rbäjzreni.

³⁵ Che bidzuñnäj resoldaad Pabl ro' scaleer ni caj ro'c, biireni

Pabl te bejnreni gan biunäjreni Pabl, sa'csi nialazduxh rebejn rlajzreni nugu'treni Pabl.

³⁶ Siädnajl guiraa rebejn Pabl, rbedxa'reni:

—Colgugu'tni.

³⁷ Che agojl jiu' Pabl neñ yuro xten resoldaad, räjpni lo comandant con diidx griegw:

—Rlazä guiniä tiop diidx lo guejblu.

Räjp comandant lo Pabl:

—¡An rnii lu xtidxsaa! ³⁸ An dilu gac nigui ni siääd nación Egipio, nani gudilnäj gubier, nani huinä lo reyubijdz tajp mil nigui nani rugu't bejn.

³⁹ Dxejc räjp Pabl lojni:

—Narä nacä te ben Israel, te ben Tarso xten Cilicia. Sacduxh guejdxga lo reguedx Cilicia. Canabä gun guejblu te hueen, gusaan guejblu guiniä lo rebejnre.

⁴⁰ Dxejc cuäjb comandant guinii Pabl lo rebejn. Lal ni suga'ni lo scaleer basäab Pabl ñaani lo rebejn te gucdxireni. Che aguredxi rebejn, gusloj Pabl canii lojreni didxsaj hebreo, räjpni:

22

¹—Guejbtu bengool, guejbtu resa'ä, näjza la'tu dade'. Gucuadaijgtu rextidxä —räjpni.

² Che biejn diajgreni caniini didx hebreo, dxidujru guzuj rebejn. Räjp Pabl lojreni:

³—Narä nacä te xpejñ Israel. Guedx Tarso xten Cilicia golä. Reepac gulaä. Lo Gamaliel bisiedä guijtz. Baluisa'cni narä guiragajc releii xten retoxtadgoloonu. Guideb xtipä basobä ni gunibee Dios. Gucä si'cpac ni najctu ña. ⁴ Dxejcti bidxechdukhä loj renani huililajz xtidx Jesucrist, bagu'tázareni. Balibä xhidajl bejn, niguii näjza gunaa, con cadenguiib. Basäuäreni neñ latzguiib. ⁵ Bixhojz ni sajcru näjza guiraa rebengool ni sajcru neñ xquidoottu, sajc guinii xhini'c benä. Laareni baniidxreni guijtz loä. Ni'c huinää lo rexpejñ Israel ni yu' guedx Damasco, cadre hua'a te niniazä rebejn nani huililajz xtidx Jesucrist. Benä xhigab jiädnääreni guedx Jerusalén te jiäurení neñ latzguiib, te gusacsíreni rebejn.

*Gunii Pabl xho huililajzni xtidx Jesucrist
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Räjzpansi:

—Dxejc hua'a guedx Damasco. Läidxejti ameer guidzuñä guejdxga, chela bazanij te balro guideb gabi narä. Xhaguibaali siääd bajlga. ⁷ Biabrloä lo yuj, dxejc biejn diagä te se' ni canii loä, najni: “Saulo, Saulo, ¿xhiciuent rusacsílu narä näjza rexpenä?” najni. ⁸ Dxejcti räpä lojni: “¿Chuluj, Dad?”

Najni loä: "Narä nacä Jesucrist ni siääd Nasare't, nani cagusacsíduxhlu." ⁹ Rebejñ ni sanää bahui loj bajlga, bidxejbreni, niluxh di diajgreni niejn xse' nani gunii loä. ¹⁰ Räpä lojni: "Dad, ¿xhini'c gunä?" Dxejcti najni loä: "Huijie, huij guedx Damasco. Ro'c sinii te dade' lojlu guiraa ni guinibeä gunlu." ¹¹ Bastujxh bajlga loä, diru loä nieñ, ni'cni gunaaz resa'ä naä, sotintu guedx Damasco.

¹² Räjp Pabl:

—Guejdxga guläjz te niguii ni laa Ananías. Rusoobni guiraa releii xten toMoisés. Guiraa rexpejñ Israel rnii nadalajz lo dade'ga. Biääd Ananías loä. ¹³ Cuä'ä guzujni najni loä: "¡Saulo, betzä, bahuisac!" Lagajc dxejc biajc loä, bahuiä lojni. ¹⁴ Naj Ananías loä: "Xtios retoxtadgoloonu agulelu. Gule Dios luj te jiejn diajglu rediidx ni rlajzni gunlu, te filojlu Jesucrist, Xindyan Dios, te jiejnza diajglu rextiidxpac Jesucrist. ¹⁵ Loj guiraa bejñ susule'lu guiraa ni bahui ilu näjza nani biejn diajglu. ¹⁶ ¿Xhicuent sojbtislü ro'c? Basquejñ, huistie te tiobnislü. Huililajz xtidx Jesucrist, gurejdx lo Dios te gudzucajni rextøjllu."

Gunii Pabl xhicuent baluiini xtidx Dios lo rebenzijt

¹⁷ Che gubi'ä guedx Jerusalén, biu'ä neñ guidoro xten rexpejñ Israel te guredx-gunabä lo Dios. Lal ni cabedx-canabä lo Dios, astoo gunixcalä, ¹⁸ dxejc bahuiä lo Jesucrist. Najni loä: "Basquejñ, birii guedx Jerusalén sa'csi di rebejñ chalilajz xtidxä ni gusule'lu lojreni." ¹⁹ Narä räpäza lojni: "Dad, anajnreni xho biu'ä guiraa reguidoo, gunazä guiraa rebejñ nani huililajz xtiidxlu, gudinduxhäreni, basäuäreni neñ latzguiib. ²⁰ Che bacuaareni guij yejc Esteban nani gunii xtiidxlu, ro'c guzuä, cuäbä bejnreni si'c. Go'pä xhajb xten renani bagu't Esteban lał ni bacuaareni guij." ²¹ Dxejcti naj Jesucrist loä: "Huij. Suxhalä luj zitduxh. Chäälü lo guiraa rebenzijt ni di gac xpejñ Israel."

Bia'n Pabl neñ rolizro xten resoldaad

²² Bacuadiajg guiraa rebejñ lał ni gunii Pabl rediidxga, dxejcti guredxa'reni, räjpreni:

—Colgu't niguiiga. Di nunyäj guibajñruni.

²³ Sanuutis cabedxareni. Gulääreni xcamangwreni, cacuaazareni yuyoł jiaa. ²⁴ Dxejcti gunibee comandant lo resoldaad, räjpni:

—Colchanä Pabl neñ yuro xtenu. Ro'c colquiin Pabl te guiniini didxgulii, te gacbeenu xhicuent rbedxaduxh rebejñ lojni.

²⁵ Sanätireni Pabl. Entis baliibreni ni', naa Pabl con duguijd te niguijnrenini che gunabdiidx Pabl lo capitán, räjpni:

—¿La rajc rguijntu te ben roman che gajdtu gacbee xhi dojl bejni, ä? Et si'cti caj lo xleilu.

²⁶ Che biejn diajg capitán xtiidxni, bidxejbni, huijni lo comandant, räjpni lojni:

—Colnati xhi gunnäjlu dade're, sa'csi najcni ben roman.

²⁷ Biädguxuñ comandant lo Pabl, räjpni:

—¿La gulii najclu ben roman, ä?

Räjp Pabl lojni:

—Guliini.

²⁸ Dxejcti räjp comandant:

—Narä badedä xhiroob meel te nacä ben roman.

Dxejcti räjp Pabl lojni:

—Narä che goläli nacä ben roman.

²⁹ Che biejn diajg resoldaad nani niguijn Pabl si'c, baslagajcreni reduguijd ni naliib ni', naani. Che biejnza diajg comandant najc Pabl ben roman, bidxejbni sa'csi gunibeeni biliib Pabl.

Basule' Pabl diidx xcuentni lo rebixhojz nani rnibee rexpejn Israel

³⁰ Che bara yääl, rlajz comandant gacbeeni xhicuent rlajz rexpejn Israel ju't Pabl. Ni'c gunibeeni jiääd rebixhojz ni sajcrus näjza reguxhtis xten guidoro. Dxejcti biädnäni Pabl, bazujnini nez loj guiraa rebejn ni bire' ro'c.

23

¹ Rdxelodzu'tz Pabl lo rebejn ni tre' ro'c lal ni räjpni lojreni:

—Narä gusule'ä tiop diidx lo guejbtu, ben Israel, sa'ä. Guideb ni nabañä ruzobä xtidx Dios. Di lastoä guidxejb nez lo Dios —räjp Pabl.

² Che biejn diajg Ananías, bixhojz ni sajcrus, xtidx Pabl, bidxechdukhni, gunibeeni lo renani suga' gajxh lo Pabl ca'preni ro' Pabl.

³ Räjp Pabl lo Ananías:

—Sigajcza ca'p Dios ro'lu, benguijdx. Ro'c sobga'lu te gunlu yälguixhtis si'cni caj lo leii. ¿Xhicuent rujnlu nani rnii leiiga di nungäj gun bejn? ¿Xhicuent gunibeelu guda'preni ro'ä? —räjp Pabl.

⁴ Reni suga' cuä' Pabl räjp lo Pabl:

—¿La dilu gacbee laa bixhojz ni sajcrus xten Dios? Na'c guiniyajluni.

⁵ Dxejcti räjp Pabl lojreni:

—Rexamigwä, dina niacbeä caniä lo bixhojz ni sajcrus, sa'csi nanä agunii Dios: "Na'c guiniyajlu reni rnibee xpejñlu." Si'c caj lo guijtz ni bacuaa reni gunii xtidx Dios.

6 Gucbee Pabl tiop cuaa najc reni tre' ro'c. Yu' reni najc ben saducee, yu'za reni najc ben farisee. Dxejc guredxa' Pabl räjpni lojreni:

—Sa'ä, narä naçä te ben farisee, xi'nza te ben farisee narä. Rililazä sibañsac bejn lo rebengut, ni'c cabe'creni xquejä ree.

7 Entis guniini si'c lojreni, chela gusloj caniirenlo sa'reni. Tiop cuaa gujcreni, gala' refarisee, sgala' resaducee. 8 Di lajz resaducee chalii sibansac rebengut, dizareni chalilajz yu' rexangl Dios, dizareni chalilajz yu' aim xten bejn. Niluxh refarisee rililajz guiraa rediidxga. 9 Guyu' te bieiro. Dxejcti huisulii gaii farisee nani najn leii, gusloj caniduxhreni, räjpreni:

—Di niguiire gac benguijdx. Palga gunii te angl xten Dios o te togool lojni, alga Dios tilnäjnu, dxejc sidxechnäj Diosnu.

10 Che gusloj cabedxaduxhreni lo sa'reni, bidxejb comandant, andi ju'treni Pabl, caxha'treni yejcni. Dxejcti gunibeeni biäjt resoldaad cadre suga' Pabl. Guideb xtijpreni gulääreni Pabl galäii rebejngä huinäsacrenini neñ yuro xtenreni.

11 Che biu' guxhijn, baluiloj Jesucrist lo Pabl, guzujni cuä'ni, räjpni lojni:

—Batijp lajzlu, na'c guidxejblu, Pabl. Si'cni basule'lu xtidä güedx Jerusalén, sigajcza nanab gusule'lu xtidä güedx Roma.

Rexpejn Israel bejn xhigab nugu'treni Pabl

12 Che bara yääl, bachagsa' gaii xpejñ Israel, bejnreni xhigab nugu'treni Pabl. Räjpreni lo sa'reni:

—Na'c guidaunu, na'cza guiduñnu nis che guigu'tlinu Pabl —räjpreni.

13 Si'cti tiuu niguii bia'n diidxga. 14 Bidzujnreni lo rebixhojz näjza rebengool, räjpreni lojreni:

—Abia'nnu diidx, xhet guidaudinu, xhetza guiduñdinu palga dinu guigutxgaa Pabl —räjpreni—. 15 Naj la'tu näjza guiraa rebengool ni rnibee rexpejñ Israel, colguxhal diidx lo comandant te guixee jiädnäni Pabl lojtu. Colyejn si'c ni rlajztu jiejnru diajgtu diidx xcuent Pabl. Che jiädnä comandant Pabl ree, nuure sugu'tnuni lo nezyuj che gajdni guidzujñ ree —räjp reniguiga.

16 Niluxh biejn diajg xi'n bisiajin Pabl cabäzxhiga'tz reniguiga te ju'treni Pabl, huijni royuro xten resoldaad. Che bidzujnni, biu'ni räjpni lo Pabl rediidx ni biejn diajgni.

17 Dxejcti gurejdx Pabl te capitán, räjpni lojni:

—Huinälala bi'nre lo comandant te gäbni te diidx lojni.

18 Huinäti capitán bi'nga lo comandant, räjpni lo comandant:

—Pabl, nani niäu neñ yuro xten resoldaad, gunab loä jiädnälaä bi'nre lo guejblu te guiniini te diidx lo guejblu —räjpni.

¹⁹ Dxejc gunaaz comandant naa bi'nre, huinänini te laad cadre rut jiejndi diajgni xtiidxreni, dxejc räjpni lojni:

—¿Xhini'c rlajzlu guiniilu loä?

²⁰ Dxejc bazejcni diidx, räjpni loj comandant:

—Abia'n te cuaa xpejñ Israel diidx siniabreni lo guejblu jiädnä guejblu Pabl ro jusgaad guixee. Sujnsireni si'c ni rlajz jiejnru diajgreni diidx xcuent Pabl. ²¹ Na'c chalilajz guejblu xtiidxreni. Tiu niguii sibäzxhiga'tz cuä' nezyuj te ju'treni Pabl. Abia'nreni diidx direni gau, dizareni yä palga direni jutxgaa Pabl. Naj cabäjztisreni guxhal guejblu diidx sinä guejblu Pabl ro jusgaad.

²² Che biejn diajg comandant diidxgaa, basaanni sii bi'nga rolizzni, räpxgaani lojni:

—Rut lojdipac gäblu guniilu diidxre loä.

Huij Pabl lo Pels ni najc gubernadoor

²³ Dxejcti gurejdx comandant tiop capitán, räjpni lojreni:

—Colgutojp tiop gayuu soldaad, chää guedx Cesarea näjza gayonbitzuu soldaad ni bijb cabaii, näjza tiop gayuu soldaad ni ca' spaad. Rcgaa guxhijn guiriireni ree. ²⁴ Colquil tiop cabaii cuib Pabl te xhet gacdi Pabl cheni chanätuni lo gubernador Pels —räjpni.

²⁵ Dxejcti bejn comandant te guijtz chanäreni lo gubernadoor.

²⁶ Loj guijtzga rnii scree: “Gobernador Pels, nani sacduxh. Narä, Claudio Lisias, ruxhalä xtixtios lo guejblu. ²⁷ Rediidxre rucuaä lo guejblu. Gunaaz rexpejñ Israel niguire, luxh paru dina nidzunga'cä con resoldaad, nugu'trenini. Che gucbeä najcni ben roman, guläänuni ro'c. ²⁸ Rlazä niacbeä xhi quej rbe'creni, ni'c huanääni lo junt xten rexpejñ Israel ni rnibee guidoro. ²⁹ Dxejc gucbeä requej ni rbe'creni najc ganax xcuent leii xtenreni, niluxh xhet bejndini te nungäjl guetni, niclazä nanab jiäuni neñ latzguiib. ³⁰ Che baxhalreni diidx loä cabäzxhiga'tz rexpejñ Israelni te ju'treni dade're, baxhalga'cäni lo guejblu. Agunibeäza jiädle'c rexpejñ Israelre xquejreni lo guejblu. Ni'ctis rniä lo guejblu”, si'c caj lo guijtz ni bejn comandant.

³¹ Che biu' guxhijn, huixii resoldaad Pabl sanärenini guedx Antípatris si'cni gunibee comandant gunreni. ³² Che bara yääl, gubi' resoldaad nani guzaj ni'reni. Resoldaad ni bijb cabaii guzanäj Pabl guedx Cesarea. ³³ Che bidzujñ redee Cesarea, badeedreni xquijtz comandant lo gubernadoor, huinäzareni

Pabl lojni te biembeenini. ³⁴ Che gulujx bilni guijtzga, gunabdiidxni lo Pabl:

—¿Caro siääädlu?

Che gucbeeni siäääd Pabl Cilicia, ³⁵ räjpni lo Pabl:

—Guidzujnsi rexpejñ Israel ni cadxechnäj luj, sucuadiag-gacä xtiidxlu —räjp gubernadoor.

Gunibeeni ga'p resoldaadni nen yuro xten Herodes.

24

Gunii Pabl xtiidxni lo Pels

¹ Gudejdti gaii dxej, dxejc bidzujñ Ananías, bixhojz ni sajcrú, näjza gaii rebengool xten guidoro, näjza te dade' ni laa Tértulo ni gunii xcuentreni. Gusloj cabe'cni xquej Pabl lo gubernadoor. ² Che biädnäreni Pabl, gusloj Tértulo cabe'c xquej Pabl lo gubernadoor. Räjpni lo gubernadoor:

—Xquixtioste guejblu dxiduxh nabañnu. Cayacnäduxh guejblu laadxnu con redzunsacdugh ni cayujn guejblu. ³ Xquixtiosdukh guejblu, gubernadoor Pels, xcuent guiraa redzunsa'c ni rujn guejblu guira nejz. ⁴ Luxh na'cru gusieednu guejblu, gucuadiaglaa guejblu tiop diidx. ⁵ Agucbeenu xho najc niguiire. Benguiduxhni. Cadrotis rijni rujnni biejy lo rexpejñ Israel. Laani rnibee te cuaa ni laa nasaren, nalajznu rebejñ nani rililajz xtidx Jesucrist ni biääd guedx Nasare't. ⁶ Rlajzlini nuxhiñni xquidoronu, ni'c gunaaznuni. Niennu te junt te lagajc nuure niennu yälgxuhtismi si'cni caj lo xquijtznu. ⁷ Niluxh bidzujñ comandant Lisias näjza resoldaad. Diptis badzucajreni niguiiga ladzñaanu. ⁸ Laani gunibeeni lo guejblu jiääd reni rbe'c xquejni. Naj lagajc guejblu sajc guiniabdiidx lojni te gacbee guejblu gulii guiraa requej nani rbe'cnu xcuentni —räjp Tértulo.

⁹ Dxejcti guiraa rexpejñ Israel ni suga' ro'c räjp gulica xtidx Tértulo. ¹⁰ Dxejcti bejn gubernadoor seen lo Pabl te guiniini. Baze'c Pabl diidx, räjpni lojni:

—Rbaaliza lazä guze'cä diidx lo guejblu, sa'csi anana agujc xchero lacti huen rujn guejblu yälgxuhtis nación Israelre —räjp Pabl—. ¹¹ Gutzbítio'p dxejtit bidzunä guedx Jerusalén te saganä Dios. Najn rebejñ xhi dxej biu'ä Jerusalén, guyasi guniidxreni diidx. ¹² Nicla tej dina nichagdilä bejn neñ guidoro. Nicla tej dina niunä biejy neñ reguidobäz, nicla ro nezyuj. ¹³ Agule'creni quej xtenä lo guejblu, niluxh nicla tej redzuunga dina niunä. Di gacdi gulupacreni lo guejblu gulii najc xtiidxreni. ¹⁴ Rniliäpac lo guejblu: Rañä Xtios re-toxtadgoldoonu. Jesucrist baluuii xho gañsa'cnu Dios. Rililazä rextiidxni. Xhidalduxh rexpejñ Israel rniyaj xho basule'

Jesucrist gañ bejn Dios. Ruzobä guiraali releii xten toMoisés. Rililazä guiraa rextidx Dios ni bacuaa reni gunii xtidx Dios. ¹⁵ Rililazä xtidx Dios si'c rililajzza rebejñre xtidx Dios. Si'c ni najnreni, si'cza nanä sidzujñ te dxej che guibañsac rebengut, rebenguidx sigajc rebeñsa'c. ¹⁶ Ni'cni racbeä laaca nabañä guiraa dxej, di lastoä guidxejb, nicla nez loj bejn niclaza nez loj Dios, sa'csi rut rajcdi guiliäs dixhii xcuentä.

¹⁷ Räjp Pabl:

—Agujc xchej yu'ä zift, lajdx garenca bejn, naj gubinää meel ni baxhal reben nejzga te gudedäni lo rebejñ ni xhet rajpdi. Biädnääza gojn xtenä gudedäni lo Dios. ¹⁸ Ni'c sanää guidoro. Ro'c bidväjl rexpejñ Israel ni siääd Asia narä. Agucnayaä si'c ni rnibee xleiinu. Xhet benxhidajldi sugarää, xhetza bieydi cayunä. ¹⁹ ¿Con rebejngä naj? Te cue'creni quej lo guejblu palga yu' xhini'c rdxechnäjreni narä. ²⁰ O guiniiza redee palga yu' xhini'c et laadi benä che suga'ä nez loj junt xten guiraa rebixhojz ni rnibee näjza rebengool lo guedx Jerusalén —räjp Pabl—. ²¹ Tejtis diidx guniä che suga'ä galäireni, guredxa'a räpä lojreni: sa'csi rililazä sibañsac guiraa rebejñ lo rebengut, ni'c biädnätu narä lo rebejñre —si'c guniä lojreni.

²² Che biejn diajg Pels xtidx Pabl näjza sa'csi najne'ni xcuent diidx nani baluui Jesucrist, basoobni stee dxej guidxagsac sa'reni räjpni lojreni:

—Che jiäädli comandant Lisias dxejc gunä yälgxhtis —räjp Pels.

²³ Dxejcti gule Pels te capitán ni rnibee te gayuu resoldaad ga'p Pabl. Niluxh räjpni lojni guasaanni gun Pabl nani rlajztisni gunni. Na'cza gudxojnni jiääd rexamigwni te fiireni lojni.

²⁴ Che gudejd balti dxej, gubi' Pels, biädnäni chäälni Drusila. Drusila najc beñ Israel. Dxejc gurejdx Pels Pabl te gusule'ru Pabl xtidx Jesucrist. ²⁵ Gunii Pabl xho nanab guibañsa'c bejn nez loj Dios si'c ni gunibee Dios guibajñ bejn. Nanabza gacbee bejn na'c gun bejn cos guijdx, sa'csi sidzujñ dxej gac Dios juejz loj guiraa rebejñ te fiini xhi bejnreni. Racsesli Pels tant bidxejbni biejn diajgni diidxga. Räjpni lo Pabl:

—Huij naj. Sibedxsacälu che latä stee —räjp Pels.

²⁶ Naa Pels sudeed Pabl meel lojni te guslaanini, ni'c masru guet-guejt gurejdxnini te guninäjnini. ²⁷ Si'c gudejd tiop ijj. Dxejc birii Pels gubernadoor. Dxejcti biu' Porcio Festo, gujcni gubernadorcoob. Niluxh Pels rlajz chanälajz rexpejñ Israelti, ni'c basa'nni niäusijc Pabl.

25

¹ Che biu' Festo gujcni gubernadorcoob xten reguejdxga, bia'nni guedx Cesarea chon dxej. Dxejc biriini ro'c sääni guedx Jerusalén. ² Che bidzujn ni guejdxga, rebixhojz nani rnibee näja reniguii ni sajcru lo rexpejn Israel biääd lo Festo. Gusloj cabe'creni xquej Pabl lojni. Gunabduxhreni lo Festo ³ sa'csi rlajzreni gunni te huen laareni, guinibeeni jiädñäreni Pabl guedx Jerusalén. Si'c gunabreni, sa'csi abenxgaareni xhigab cuäzxhiga'tzreni te ju'treni Pabl lo nezyuj.

⁴ Dxejcti räjp Festo lojreni:

—Suniäu Pabl guedx Cesarea. Di gaclaa guibi'ä guedx Cesarea. ⁵ Suchää reniguii ni sajcru lo sa'tu guedx Cesarea, te ro'c cue'creni xquej Pabl loä, don la yu' xhi dzunguijdx bejnni —räjpni.

⁶ Che gudejd si'cti tzuu dxej, gubi' Festo guedx Cesarea. Che bara yääl, gurejni lo yagxhil xten gubernadoor, gunibeeni biääd Pabl lojni. ⁷ Che bidzujn Pabl lojni, biääd rexpejn Israel nani biääd guedx Jerusalén ro'c. Guzujreni guideb gabi Pabl. Gule'creni xhidalduxh xquej Pabl, luxh di niajcdi nuluiireni guliipac xtiidxreni.

⁸ Dxejcti räjp Pabl lojreni:

—Nicla tej latsiaj dina niunä, dina niunä latsiaj loj leii xtenu, dizana niunä latsiaj lo guidoro ni sojb guedx Jerusalén, dizana niunä latsiaj loj xgubier César.

⁹ Dxejcti Festo, sa'csi rlajzni guiliäsni xpala'nni loj rexpejn Israel, räjpni lo Pabl:

—¿La sisiajlu guedx Jerusalén te cue'c rexpejn Israel xquejlu ro'c nezloä, ä?

¹⁰ Dxejcti räjp Pabl lojni:

—Naj suga'a loj guejblu, ni gule reii César. Guejblu rnibee guiraa reguejdxre. Ree nungäjl cue'creni xquejä lo guejblu, xhet guedx Jerusaléndi. Ananchisee guejblu xhet latsiajdi benä lo rexpejn Israel. ¹¹ Palga nacä te benguijdx, o palga yu' xhi latsiajdi benä nani canii rexpejn Israel benä, dxejc rutliidi sajc guteed narä ladzñaareni. Suchale'creni xquejä lo César nani najc reii xten reben roman —räjp Pabl.

¹² Che guninäj Festo reguxhtis xten xquidoro rexpejn Israel, räjpni lo Pabl:

—Luj gunablu chäälu loj reii César. Mbaj. Sijlu lo reii César —räjp Festo.

Huixüreni Pabl huinärenini lo reii Agripa

¹³ Che gudejd balti dxej, bidzujn reii Agripa näja chäälni Berenice guedx Cesarea. Biädhuiireni gubernadoor Festo.

¹⁴ Che guyu'reni ro'c xchej, bij Festo diidx lo Agripa xcuent Pabl. Räjp Festo lojni:

—Ree niäusijc te niguii ni laa Pabl ni basa'n Pels. ¹⁵ Che guyu'ä guedx Jerusalén, rebixhojz ni rnibee näjza rebengool xten rexpejn Israel gule'c xquejni loä. Rlajzreni guinibeä guetni. ¹⁶ Räpä lojreni: “Di leii xten nación roman gusaan guet te bejn palga di bejn jiädxgaa te guiniireni nez lojpacni xhi bejn niguiiga, te gujejcza niguiiga diidx xcuent requej, te guiniini la guliireni.” ¹⁷ Ni'cni che biääd rexpejn Israelga lo guejdxre, che bara yääl guregacä lo yagxhil xten gubernadoor. Dxejc gunibeä huixiireni Pabl guzuj nez loä. ¹⁸ Benä xhigab pet yu' xhi cosro bejnni. Luxh che gusloj cabe'creni xquejni, gucbegacä xhet latsiarodi bejn Pabl. ¹⁹ Alga cadilnäjrenini xcuent xleireni, xcostumbrreni. Gu niizareni xcuent te niguii ni laa Jesucrist. Agujtni, niluxh canii Pabl gubansacni lo rebengut. ²⁰ Guxii nanä xcuent sa' diidxre, ni'cni gunabdidxä lo Pabl top sicäjbni chanääni guedx Jerusalén te ro'c cue'c rexpejn Israel xquejni. ²¹ Dxejc che gunii Pabl lojpac rei César chale'c rexpejn Israel xquejni, ni'c gunibeä jiäusijcni lał ni gac guxhaläni lo César —räjp Festo.

²² Dxejcti räjp Agripa lo Festo:

—Narä rlazäza jiejn diagä xtidx niguiiga —räjp Agripa.

Dxejcti räjp Festo lojni:

—Guixee gucuadiahglu xtiidxni —räjpni.

²³ Che bara yääl, biääd Agripa näjza Berenice, luxh sucheduxhreni. Näjza recapitán ni sajcru näjza rebejn ni sajcru lo guejdxga biu'reni neñ yuro xten Festo. Dxejc gunibee Festo biääd Pabl. ²⁴ Dxejcti räjp Festo lo guiraa reni re' neñ yuro:

—Rei Agripa näjza guiraa rebejn ni tre' ree, colcuadiahg. Colhuii lo niguiire. Reni rnibee xpejn Israel guedx Jerusalén näjza guejdxre agule'c xquejni loä, canabduxhreni guetni. ²⁵ Niluxh narä rchaloä xhet bejndini te nungäjä guinibeä guetni. Luxh lagajc laani gunabni chääni te gac César juejz lojni, ni'c runä xhigab guxhaläni lojni. ²⁶ Naj dina ganä xhini'c gucuaä lo guijtz te guxhaläni lo César ni rnibee narä. Ni'c biädnää niguiire nez lo guiraatu, ganid nez loj guejblu, rei Agripa, filaa guejblu te gaxäjsi che aguiniini xtiidxni lo guiraanu, sidxälä xhi diidx gucuaä lo guijtz ni chää lo César. ²⁷ Narä runä xhigab di nungäjä guxhalä niguiire ni niäu latzguiib lo César palga di gacdi gusule'ä xhi quej xcuentni cabe'c rexpejn Israel loä.

26

Gunii Pabl rextiidxni lo reii Agripa

¹ Dxejcti räjp Agripa lo Pabl:

—Gunilaa xtiidxlu loonu.

Dxejcti guläs Pabl ḥaani, gusloj cagusule'ni diidx lojreni. Räjpnī:

² —Reii Agripa, rbalazduxhā sa'csi sajc gusule'ä diidx lo guejblu, sa'csi ḥaj suze'cä diidx xcient guiraa requej ni gule'c rexpejn Israel. ³ Sa'csi guejblu nanduxh xcient guiraa releii xten rexpejn Israel. Najnza guejblu xhicuent rdxagdijl sa'reni. Ni'c rniabduxhā na'c jieed guejblu gucuadiaglaa guejblu guiraa rextidxä.

⁴ Räjpza Pabl:

—Guiraa rexpejn Israel nanchee xho nacä che gucäli biuux guedx Jerusalén. Galooli najc guedx Jerusalén ladxä. ⁵ Galooliza numbeereni narä, malaii guicäjpreni gucä te farisee nani bazobduxhru xleiinu si'cni rililajznu. ⁶ Naj suga'a ree, rlajzreni jiäüä sa'csi rililazä diidx nani bia'n Dios con retoxtadgoloonu. ⁷ Guitzubitiop cuaa rexpejn Israel huililajz siliäs Dios guiraa rebengut te guibañsacreni. Ni'cni bazuxhijbreni lo Dios dxej-yää. Naj rniliä lo guejblu reii Agripa, sa'csi rililazä siliäs Dios guiraa rebengut te guibañsacreni, ni'cni rlajzreni gusäurení narä. ⁸ Palga abejn Dios xhigab guiliänsi guiraa rebengut te guibañsacreni, xhicuent di lajztu chalii xtidz Dios?

⁹ Räjpza Pabl:

—Narä benäza xhigab galoo nanabpac guidxe'chä loj rexpejn Jesucrist ni siääd Nazare't, ni'c batedäreni trabajwduxh basäuäreni neñ latzguiib. ¹⁰ Guiraa recosre benäza guedx Jerusalén. Baniidx rebixhojz ni rnibee guijtz loä te basäuä rexpejn Jesucrist neñ latzguiib. Che biäureni neñ latzguiib, narä gule'cä xquejreni te gujtreni. ¹¹ Balti huält basacsiduxhäreni lagajc neñ reguidobätz te niniyajreni Jesucrist. Luxh basacsiduxhäreni, hua'a guideb nez reguedxzijt te ro'c huisacsia rexpejn Jesucrist.

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Räjpza Pabl:

—Ni'c sa'a nez guedx Damasco, ca'a guijtz ni baniidx rebixhojz ni rnibee. ¹³ Rniliä lo guejblu, reii, si'cti läidxej, bahuiä te bajl ni siääd xhaguibaali. Rsanijruni loj gubijdx. Basanijni guideb gabi cadro suga'a näjza reni sanää. ¹⁴ Che biabrloonu lo yuj, biejn diagä xse' te ni canii loä con didx hebreo: “Saulo, Saulo, xhicuent rusacsílu narä näjza rexpenä? Che rusacsílu narä, lagajc luj rdejdlu trabajw, si'c te gon ni rucuani' yejc garu'ch.” ¹⁵ Dxejcti räpä lojni: “Chu luj Dad?” Dxejc najni loä: “Narä nacä Jesucrist nani cagusacsíduxhlu. ¹⁶ Huistie, gusulii. Narä baluiloä lojlu sa'csi rlazä gaclu te xpenä. Aguleälu te gusule'lu lo rebejn guiraa ni bahuiilu nadxej, näjza guiraa recos ni churu guluiä lojlu. ¹⁷ Naj suxhalälu loj rexpejn

Israel näjza lo rebenzijt nani di gac xpejn Israel. Che gusacsí rexpejn Israel näjza rebenzijt luj, sacnäduxhälu, te di ju'treni luj.¹⁸ Gacnää lastooreni te che jiejn diajgreni xtidxä, chalilajzrenini, diru xcäriejnreni gac nayääl, sianij xcäriejnreni. Dxejc dirureni gusoob xtidx Benxab ni rnibee rebeñdxab, sa'csi su-soobreni xtidx Dios. Che chalilajzreni rextidxä, sudzucaj Dios xtojreni. Dxejcti suchaag Diosreni loj renani anajc beñnaya sa'csi basoobreni xtidx Dios, huililajzreni xtidxä."

¹⁹ Räjpza Pabl:

—Ni'cni rniliä lo guejblu, reii Agripa, cayunä si'cni naj Jesucrist loä gunä che baluilojni loä.²⁰ Gunixgaä xtiidxni lo reben Damasco. Räpä lojreni: “Colgusiechlajz, colgusoob xtidx Dios. Colyujn dzunsa'c te gacbee rebejn abasiechlajztu, arusoobtu xtidx Dios.” Si'cza guniä lo reben Jerusalén, näjza lo rebejn ni yu' reguedx Judea, näjza lo rebenzijt ni di gac xpejn Israel.²¹ Sa'csi benä si'c, gunaaz rexpejn Israel narä neñ guidoro, rlajzreni nugu'treni narä.²² Naj racnäj Dios narä, naj sanuutis cagusule'ä rediidxga lo guiraatis bejn. Loj rebejn ni xhet rajpdi sigajc loj rebejn ni rapduxh. Rusule'ätis nani caj lo guijtz nani bacuaa toMoisés näjza guiraa reniguii nani gunii xtidx Dios. Laareni galooli guniireni xcuent xhini'c gac naj.²³ Najreni sidejd Crist trabajwdxh, sugu'trenini. Niluxh sa'csi ganiddoo laani guibañsacni lo rebengut, ganid-dooza laani suluiini loj rexpejn Israel näjza loj guiraa rebenzijt guliipac xtidx Dios, sibañsac bejn lo rebengut, si'c ni guniini galooli.

Di Agripa nililajz xtidx Jesucrist

²⁴ Lal ni canii Pabl rediidxga lojreni, dip gunii Festo, räjpni lo Pabl:

—Pabl, yejclu cayajc. Pet sa'csi nanduxhlu guijtz ni'c cayajc yejclu.

²⁵ Dxejcti räjp Pabl lojni:

—Rniliä lo guejblu dad gubernador Festo, xhet rajcdi yecä. Ganax didxlii caniä.²⁶ Ree suga' reii Agripa. Laani nancheeni guiraa rediidxre, ni'c guyasi caniä rediidxre lojni, dizana guidxebä sa'csi anajnni gulii guiraa ni gujc, sa'csi xhet xhiga'tzdi gujcreni.²⁷ Guejblu reii Agripa, ¿la rililajz guejblu xtidx reniguii nani bacuaa xtidx Dios, ä? Nancheä rililajz guejblu diidxga —räjp Pabl.

²⁸ Dxejcti räjp Agripa lo Pabl:

—Tuche'nsi riäädx gunlu gan chalilazä xtidx Jesucrist te gacä xpen Dios.

²⁹ Räjp Pabl lojni:

—Xhet najcdi palga guxii o xhidajl cayäädx, narä canabä guniidx Dios chalilajz guejblu xtiidxni si'c rililazä xtiidxni,

nägajcza guiraa reni cacuadiajg xtidxä te gactu si'c nacä, niluxh xhet näjdi resa' cadeñre —räjp Pabl.

³⁰ Dxejcti huisu Agripa, Festo, Berenice, näjza rebejn ni sobganäjreni. ³¹ Che gubigreni stelaad, räjpreni lo sa'reni:

—Niguiire xhet bejndini te guetni, xhetza bejndini te jiäuni.

³² Dxejcti räjp Agripa lo Festo:

—Paru dini niniab chääni lo César, sajc nuslaanuni.

27

Birii Pabl sää nez guedx Roma

¹ Basoobtireni dxej ni niu'nu neñ barcw te chonnu Italia. Dxejc bateedreni Pabl näjza sgaii bejn nani niäuza lo capitán ni laa Julio. Rnibee Julio te gayuu soldaad, najcreni te cuaa ni laa Augusto. ² Näjza te dade' ni laa Aristarco guzaj, siäädni guedx Tesalónica xten Macedonia. Biu'nu neñ barcw ro' guedx Cesarea. Barcwga siääd guedx Adramitio. Biriitinu, nadj xhigab teednu nez reguejdx nani yu' ro' nisdoo lo reyuj xten Asia. ³ Che bara yääl guläjz barcw ro' guedx Sidón. Huenduxh gujc Julio con Pabl, basaanni bihuii Pabl rexamigwni ni yu' guejdxga te bahuiireni Pabl, badeedreni xhi rquiinni. ⁴ Che säsac barcw lo nisdoo, bideednu stelaad Chipre, yuj ni tre' lo nisdoo, sa'csi sääb te beduxh, ni'c naga' Chipre xladbäjgwnu, te guxiiru rda' bej loonu. ⁵ Che sonnu neñ barcw, bideednu xnisdoo reguedx Cilicia näjza xnisdoo reguedx Panfilia, te bidzuñnu ro' guedx Mira xten Licia. ⁶ Ro'c bidväjl capitán xten resoldaad stee barcw ni siääd guedx Alejandría. Agojl chää barcwga Italia. Bateedtini guiraanu lo barcwga. ⁷ Balti dxej chäigaj sonnu lo nisdoo. Trabajwdxh bidzuñnu lo nisdoo ro' guedx Gnido, sa'csi entis cabi' beduxh nez cadro sonnu. Ni'c trabajwdxh bideednu xladbäjgw yuj Creta ni tre' lo nisdoo xladbeenu. Gudejdnu guedx Salmón. ⁸ Dxejcti chäiduxh sonnu neñ barcw lo nisdoo nez cuä' yu Creta; si'ctis gujc bidzuñnu te lajt ro' nisdoo ni laa Buenos Puertos cadro guxii sääb bej. Gajxh ro'c tre' guedx Lasea. ⁹ Agujc balti dxej cayaclaanu, luxh agudejdza dxej ni rucua'n rexpejn Israel, guxii riäädx chaa ijz. Rebäire di bejn chää nen barcw sa'csi yuduxh riesgw lo nisdoo, ni'c balijdx Pabl rebejn, ¹⁰ räjpni lojreni:

—Rexamigwä, runxgaä bis guejbtu, palga chonnu neñ barcw chanuunu xnejznu, sajc te liäxduxh. Sinitloj cargw, sibijxh barcw, luxh silo' xhidajl bejn, —räjpni.

¹¹ Niluxh di capitán xten resoldaad niu xtidx Pabl. Biuruni xtidx nani rusaj barcw näjza xtidx baxhuaan xten barcw.

¹² Luxh sa'csi lajtga dini gajc huen tedreni rebäii nalduxh, bejnreni xhigab hueenru guiriinu ro'c te chonnu guedx Fenice

ni tre'za lo yu Creta, sa'csi di bej guibiduxh ro'c. Hueenru ro'c guilääznu ted rebäinajl, rajpreni.

¹³ Ni'c che gusloj cabi' te bebäz nez lad sur, naareni pet xhet najcdi guiriinu lo nisdoo con barcw. Dxejc baslaareni barcw, sointu ro' nisdoo gajxh cuä' Creta. ¹⁴ Niluxh di niaclaa gusloj te nisguipeduxh birii nez redajn xten Creta. ¹⁵ Gunaaz bejga barcw, diru gacdi gusajrenini. Basa'ntireni sanä bejga barcw cadrotis rlajzni. ¹⁶ Siädgobiuj barcw te canuu. Che bidzuñnu stelaad te yuje' ni tre' lo nisdoo ni laa Clauda, guxiiru cabi' beduxhga. Dxejcli bejnreni gaan guläsreni canuu neñ barcw. ¹⁷ Che basälñu canuu neñ barcw, cua'reni gaii duro te baliibreni barcwro, bateedreni gaii duu xque' barcw te na'c guibilñi. Cadxejbreni te di chachu' barcw lo yujxh ni laa Sirte ni yu' neñ nisdoo. Ni'c guläjtreni ladro ni rniaaz bej te rusajni barcw, gudixhreni lajdga neñ barcw. Sanäti beduxhga barcw cadrotis rlajzni. ¹⁸ Che bara yääl cagusuä' beduxh barcw lo nisdoo. Sas basälreni che'n cargw lo nisdoo te bicharu barcw. ¹⁹ Ni riojn dxej, lagajc laareni basälreni lo nisdoo guiraa xtrast barcw. ²⁰ Che agujc balti dxej niäü lo gubijdx, diza rebale' nieñ xhaguibaa sa'csi laltis cayajb nisguipeduxhga, biennu xhigab guiraanu sejtnu. ²¹ Xchero rut rlajzdi gau. Dxejc gusuj Pabl galäii rebejñ räjpni lojreni:

—Rexamigwä, paru nucuadiajg guejbtu xtidxä, na'c niriitu xyuj Creta, di liäädrexre niajc, dizanu nidejd trabajwdxhre. ²² Niluxh colcuecdxi lastootu. Niclatej bejñ ni siääd lo barcw di guet. Barcwtis sinitoj. ²³ Nacä te xpejñ Dios, runä xhitis ni rnibeeni gunä. Nayääl biädsuj te xangl Dios cuä'ä, ²⁴ najni loä: "Na'c guidxejblu Pabl. Nanabpac chäälü lo reii César. ¡Bahuila! Abasalajz Dioslu reni siädnälu; nicla tej reni yu' neñ barcwre di guet", najni loä. ²⁵ Ni'cni caniä lo guejbtu, na'c guidxejbtu. Narä rililazä xtidx Dios. Rililazä sisiojb xtidx Dios si'c ni naj xangl Dios loä. ²⁶ Niluxh yu' cadro chalaj barcw lo yujxh neñ nisdoo gajxh lo te yuje' ni tre' neñ nisdoo —räjp Pabl.

²⁷ Si'cti tiop xman balanqaa beduxhga barcw nezre, nezrec lo nisdoo ni laa Adria. Pet garol yääl ni bejn reniguii ni ruzaj barcw xhigab abidzujñ barcw gajxh lo yuj, ²⁸ ni'c bastejbreni te guiib lo duu xhajn nisdoo, te barexhreni ro'c, dxejc gucbeereni najc nisdoo jiät si'cti galbitzubixho'p metr. Che guzaj barcw stelabäze', bastebsacre ni guiib con duu xajn nisdoo, dxejc gucbeereni ro'c najc nisdoo jiät si'cti galbigajdz metr. ²⁹ Dxejc bidxejbreni te di chalaj barcw yejc reguij. Bacuaatiren tajp guibro si'c guench ni naliib te caden te ru'reni neñ yujxh te ruscuääzreni barcw, te jia'nni tejsi lajt. Dxejc rlajzreni malaii jianijga lo guedxliuj. ³⁰ Dxejcti gulät remos canuu lo nisdoo cayujnsireni si'cni chastejbreni stee

guench guib lo nisdoo, niluxh rlajzreni guxunreni guidon la sajc guidzujnreni ro' nisdoo. ³¹ Dxejcti räjp Pabl lo capitán näjza lo resoldaad:

—Palga di redee jia'n neñ barcw, di gacdi guslaatu xcälnabajntu —räjpni.

³² Dxejcti batiugya' resoldaad duu ni naaz canuu te bitejbni lo nisdoo, sanäti nisdoo canuuga. ³³ Che gusloj cayanij, gunibee Pabl, räjpni lojreni:

—Nadxej rajc tiop xman gajdtu gues, gajdzatu gau. ³⁴ Naj coltaw te gac guixoobtu lo nisdoo. Na'c guntu xhigab guettu, nicla tej xquidxejctu di nitloj.

³⁵ Che gulujx gunii Pabl si'c, cua'ni yätxtiil, badeedni xquixtios lo Dios nez loj guiraareni. Dxejc gula'nini, gusloj caya-jwnini. ³⁶ Dxejc bibaa-lajzreni, näjza laareni gusloj caya-jwreni. ³⁷ Nuunu najcnu tiop gayuu gayonbitzubixho'p bejn ni yu' neñ barcwga. ³⁸ Che agujc gudajwreni, basälreni triuu lo nisdoo te bicharu barcw.

³⁹ Che bianisac, direni niembee yujga, niluxh bahuiireni cadre rdzujn te gueubäz ro' nisdoo cadre yu' xhiroob yujxh ro' nisdooga. Rlajzreni nusiu'reni barcw ro'c. ⁴⁰ Dxejcti baslaareni guidap guench guib ni naaz barcw, bia'nreni guideb cadeñ neñ nisdoo, baxheczareni yajg ni ruzaj barcw, guläszareni ladro nez delant barcw te balanaa bej barcw. Badzuréreni barcw sääreni nez ro' nisdoo. ⁴¹ Sas biu'reni te lajt cadre rdxagsa' tiop cuaa nis. Ro'c huilaj yejc barcw neñ yujxh neñ nisdoo, digacdiru guiniibni. Dxejcti gusloj cabijl dejtz barcw sa'csi sanuutis caguijn nisdoo detz barcw. ⁴² Dxejcti rlajz resoldaad nugu't repres te di guixoobreni lo nis guxunreni. ⁴³ Niluxh di rlajz capitán xten resoldaad guet Pabl, ni'c dini nusaan nugu't resoldaad repres. Gunibee capitán ganiddoo renani rajc rxoob lo nis guitiäjs lo nisdoo te guidzujnreni lo yujxh. ⁴⁴ Dxejcti birinajl rebejn ni digacdi guixoob lo nis, naazreni barajd o te la' yajg ni gula' detz barcw. Si'c gujc bidzujn guiragajc rebejn lo yujxh ro' nisdoo. Nadaanreni bidzujnreni lo yujxhga.

28

Bidzujn Pabl lo yuj ni laa Malta ni re' lo nisdoo

¹ Che bidzujnlo yuj ni tre' lo nisdoo, biembeenu yujga najc ni laa Malta. ² Gucnäj rebejn ro'c nuure, gule'creni guiboo bahuiireni nuure sa'csi cayacnałduxh, cayajbza nisguij. ³ Ca' Pabl te dääz yajg, sale'cnini lo guiboo, chela biriyäl te bäl nialajz neñ yajgga. Saa gudauya'ní naa Pabl. ⁴ Che bahuii reben Malta li najl bäl nialajzga cayauya' naa Pabl, gusloj cayäjbreni lo sa'reni:

—Pet rugu'tni bejn ni'c mase bejnni gaan lo nisdoo siguijxni xtojlñi, sejtni n̄aj.

⁵ Gubijb Pabl ñaani dxejcti bitejb bälga lo guiboo. Xhet gujcdi ñaa Pabl. ⁶ Dxejc rebeñ ro'c cabäjz fireni la sisiäguij ñaa Pabl o laa sejtni. Xchero bidxelojreni. Che bahuiireni xhet gujcdini, gusloj bejnreni ste'ca xhigab, räjpreni lo sa'reni:

—Pet dios najcni.

⁷ Gajxh ro'c naga' xyuj te dade' ni laa Publio ni najc xcuber-nadoor Malta. Biojia'nnu rolizni choñ dxej. Huenduxh gujc dade'ga, baniidxni guiraa ni biquiinnu. ⁸ Naga' xtad Publio cayacxhuuni, yu'ni xliaa, cayajczani yobrejn. Huihui Pablñi. Guredx-gunab Pabl lo Dios, dxejc batzuub Pabl ñaani yejcni, basiacgajcnini. ⁹ Che gucbee rebenguejdxga abasiajcni beñ racxhuuga, bidzuññäjreni beñ racxhuu lo Pabl, basiajc Pabl guiraareni. ¹⁰ Ni'c banidx-xliaareni xhidalduxh xhicos, luxh che biriinu ro'c, baniidxreni guiralii recos ni biquiinnu neñ barcw.

Bidzijn Pabl guedx Roma

¹¹ Agujc choñ bäii yu'nu ro'c che biu'nu neñ te barcw ni siääd Alejandría. Lagajc ro'c bateed barcwga rebäinajl che rsiäb beduxh. Yejc barcwga caj tiop figuur xten tiop biuux ni laa Cástor näjza Pólux, rexingancua'ch dios ni laa Zeus. ¹² Biriinu Malta sonnu neñ barcw nez guedx Siracusa. Ro'c bia'nnu choñ dxej. ¹³ Dxejcti biusacnu neñ barcw, sonnu lo nisdoo cheni bidzuñlinu guejdx ni laa Regio. Che bara yääl, gubi' te bej birii lad sur. Biusacnu neñ barcw. Bara yääl bidzuñnu guedx Puteoli. ¹⁴ Ro'c bidxaagnu gaii xpejñ Jesucrist. Najreni loonu:

—Coljiannäj nuunu —najreni.

Bia'nnu ro'c gajdz dxej. Dxejc biriinu guejdxga, ni'nu sonnu nez guedx Roma. ¹⁵ Che gucbee rexpejñ Jesucrist ni yu' guedx Roma siopsaanu nez Roma, biäädreni guedx Foro de Apio näjza stee guejdx ni laa Tres Tabernas, ro'c bidxaagreni nuure. Che bahuii Pabl lojreni, guzutijp lastooni, badeedni xquixtios lo Dios. ¹⁶ Che biu'nu guedx Roma, bateed capitán repres ladzña comandant, niluxh basaanni cualaa Pabl te yu' cadro cuääzni. Tejtis soldaad biannäj Pabl.

Baluii Pabl xtidx Dios lo reben Roma

¹⁷ Che gudejd choñ dxej, gurejdx Pabl reni rnibee lo rexpejñ Israel. Che bidxaag sa'reni cadro yu' Pabl, räjpni lojreni:

—Guejbtu rexamigwä, resa'ä, xhetliidi nani xhet laadi benä lo rexpejñ Israel, dizana nibälazä xleii toMoisés. Niluxh basäurení narä neñ latzguiib guedx Jerusalén, dxejcti bateedreni narä ladzña reroman. ¹⁸ Che biejn diajgreni xtidxä, rlajz reguxhtis roman nuslaa narä sa'csi xhet benädi te

nugu'treni narä. ¹⁹ Niluxh naaddi rexpejñ Israel guslaareni narä, gunabäts lojpac reii César jiädle'creni quej ni cabe'creni xcuentä. Niluxh narä xhet xquejdi rexpejñ Israel cue'cä. ²⁰ Ni'cni guredxä la'tu te fiä lojtu, te guininää la'tu, sa'csi rililazä lagajc si'c rililajz xpejñ Israel sibansac rebengut, ni'c nalibä cadeñre.

²¹ Dxejcti räjpreni lojni:

—Nicla tej guijtz gajd reguxhtis xten reguedx Judea guxhal loonu xcuentlu, gajdza rexpejñnu ni bidzujñ ree jiäds'a'n diidx xhet laadi bejnlu. ²² Rlajznu jiejn diajgnu xtiidxlu, don xhi naalu, sa'csi racbeenu xhidajl lajt rniyajreni redidxcoob xten Jesucrist —räjpreni.

²³ Guletireni te dxej guidxagsa'reni. Che bidzujñ dxejga, bidxagsa' xhidalduxh bejn neñ yu' cadro rbäjz Pabl. Guideb dxej basule' Pabl xtidz Dios lojreni. Basule'ni xho rnibee Dios lojreni. Con rediidx ni caj lo xleii toMoisés näjza diidx ni bacuaa reniguii nani gunii xtidz Dios basule'ni Jesús najc Crist nani galooli cabäjz reben Israel jiääd. ²⁴ Yu' reni huililajz xtidz Pabl, yu'za reni di nililajz xtiidxni. ²⁵ Sa'csi di niajcdi niujnreni tejsi xhigab gusloj siireni. Ganiddoo räjp Pabl lojreni:

—Guliica naj toIsaías che badeed Sprit Dxan xten Dios rediidxre guniini, räjpni lo rextadgoloonu:

²⁶ Huij, gunii lo rebejñre, scree gojz lojreni:
Siejn diajgtu xtidxä, niluxh ditu gacbeeni.

Suhuiitu nani runä luxh ditu gumbee xhini'c ruhuiitu.

²⁷ Agucnajd lastoo rebejñre sa'csi di rlajzreni chalilajzreni xtidxä.

Direni cuadiajg xtidxä sa'csi di rlajzreni jiejn diajgreni diidx ni guliipac.

Rusäuzareni balojreni te di fireni, te di lajzreni chalii.

Ni'cni direni gusiechlajzreni te gusaan gunreni dojl te gudzucaj Dios xtojłreni.

²⁸ Räjp Pabl lojreni:

—Colgacbee. Najli sisiule' xtidz Dios lo rebenzijt ni di gac xpejñ Israel te gusiejch lajzreni, te guducaj Dios xtojłreni. Rniliäpac lojtu, sililajzreni rextidx Dios.

²⁹ Che gulujx gunii Pabl rediidxga lojreni, ensilaareni gusloj cadxagdijl sa'reni lal ni sääreni.

³⁰ Tiop ijjz guläjz Pabl guejdxga nen yu' ni cualaani. Biuni guiralii rebejñ ni biääd rolizn. ³¹ Lo guiraa rebejngä basule'ni xho rnibee Dios lojreni. Bijzani diidx xcuent redzuun nani bejn Jesucrist. Di lastooni nidxeb, rutza badxojndi guniini.

Guijtz Nani Bacuaa Pabl Lo Reben Roman

Rucuaa Pabl lo reben guidoo nen guedx Roma

¹ Narä, Pabl, nacä te xmos Jesucrist, laani gule narä te gusule'ä xtidx Dios loj rebejn.

² Agujc xchero bia'n Dios diidx loj renani basule' xtiidxni, suniidxni diidxre loonu, luxh diidx ni bia'n Dios caj lo guijtz xten reprofe'tga. ³ Rediidx ni rusule'ä najc xcuent Jesucrist, Xi'n Dios, ni najc xagdoo tōeii David xcuent tiejxhni. ⁴ Xcient Xsprit Dxan Dad Jesucrist, najcni Xi'npac Dios. Badeed Dios yälrnibee lojni, ni'cni gubansacni lo rebengut. ⁵ Laani gucnäjni narä, guleni narä te gusule'ä xtiidxni te guzobdiajgtu, te chalilajz rebejn ni rej guideb guedxliuj xtiidxni. ⁶ Luxh nadxaagt u loj rebejn ni guleni te chalilajzreni xtiidxni.

⁷ Ruxhalä guijtzre lojtu ni yu' guedx Roma, guiraatu ni sanälajz Dios ni bibeetu gactu beñdxan. Gacnäj Dios ni najc Xtadnu näjza Dad Jesucrist la'tu, guscuecdxireni lajztu.

Rlajz Pabl chää guedx Roma

⁸ Ganidtoo rudedä xquixtios loj Dios con laj Jesucrist xcuent guiraatu, sa'csi guideb guedxliuj rujy bejn diidx xcuent xcälrlilajztu. ⁹ Lagajc Dios anajn xho rniabä guet-guejt xcuent la'tu lojni. Narä runä xtzun Dios guideb lastoä, rusule'ä diidx xcuent Xi'nni Jesucrist. ¹⁰ Sanuutis canabä lojni, top sajc jiähuiä lojtu si'cni rlazä gunä agujc xchejli. ¹¹ Sa'csi rlazduxhä fiä lojtu, te gacnäatu, te gulidxä la'tu xhi te xtidx Dios te sudzu'tzruntu lo xtiidxni. ¹² Nalajznu, te gustioobnu lajz sa'nu xcälrlilajz xtidx Dios xten sa'nu.

¹³ Rebetzä rlazä gacbeetu balti huält benä xhigab jiähuiä lojtu, luxh gajd gacdi jiälä. Rlazä jiähuiä lojtu te chalilajz xhidajlru bejn xtidx Dios sigajcni salilajzreni guiralajt cadre hua'a loj rebejn ni di gac xpen Israel. ¹⁴ Nungäjlpac gusule'ä xtidx Dios loj rebejn nani rnii garen-garen didxsaj, sigajc loj rebejn griegw, loj renani nayääl, sigajc loj rebejn najn. ¹⁵ Rbaali lazä suga'a naj, te gusule' xtidx Dios näjza lojtu ni yu' guedx Roma.

Xcälrnibee xtidx Dios

¹⁶ Sa'csi dina guituiä xcuent xtidx Dios, sa'csi najcni yälrnibee xten Dios te guslaani lo dojl chutis bejn nani rlajz chalilajz xtiidxni, ganidtoo reni najc rexpejn Israel, dxejcti näjza rebejn ni di gac xpen Israel. ¹⁷ Sa'csi xtidx Dios rusule' xho nanab chalilajz te bejn te gacni te beñsa'c nez lo Dios sa'csi

huililajzni xtiidxni. Lo xtidx Dios caj scree: "Palga rililajz te bejn xtidx Dios, najcni te bejnaya nez lo Dios, nabaññäjni Dios xcuent xcälrlilajzni."

Rextojl bejn

¹⁸ Xcälrdxe'ch Dios nani yu' xhaguibaa siajbni yejc rebejn nani gun dojl, nani rlajz gun cosguijdx, nani di gusaan guisieed sabejnreni didxgulii. ¹⁹ Sa'csi anancheereni nani sajc gan bejn xcuent Dios, ni'cni najnreni rajpreni dojl, sa'csi ruluipac Dios na'c gunreni dojl. ²⁰ Cheni birixtiejli guedxliuj, recos nani di gacdi fii bejn xcuent Dios, si'c xcälrnibeeni ni najc par tejpas, si'c xtujxh xtelli, hueniliisi ruzeñreni sa'csi ruluilojreni recos ni ruzeñ nani benchee Dios. Guiraa reni'c ruluiloj najcni Gueb Dios ni rajp yälrnibee par tejpas, ni'c di gacdi guiniireni loj Dios direni niembee xhini'c rlajz Dios gunreni. ²¹ Ni'cni, mase biembeereri Dios, direni niliä'p xpala'nni te ganreni Gueb Dios, dizareni nudeed xquixtios lojni. Alga guyalajz gujcreni, bicäjy xcäriejnreni, naareni hueen najc gunreni si'ctis ni jiajb yejcreni, si'cni rsia' lajzreni neñ lastooreni. ²² Caniiren i nanduxhreni, per direni gan, nayäälreni. ²³ Gulälazreni xcälrdimbicha' Dios ni najc tejsi par tejpas, te bazuxhijbreni nez loj rebanäjb ni benchee naareni, ni najc guiraa ni rujn lojni si'c rujn lo te niguii ni rnitloj, näjza guiraa ni najc si'c reman ni rutajt, näjza guiraa ni najc si'c reman ni yu' tajp ni'n'i, näjza ni najc si'c rebäj.

²⁴ Ni'cni gulälaz Diosreni, basaanni gunreni si'ctis ni rlažreni. Bejnreni dojl con resa'reni. ²⁵ Sa'csi ahuililajzreni didx-xhii lacuaa nililajzreni xtidxlid Dios, ruzuxhijbzareni nez loj recos ni benchee Dios, lacuaa guzuxhijbreni loj Dios nani benchee guiraa rexhicos, Dios nacle' par tejpas. Sugacni si'c.

²⁶ Ni'cni gulälaz Diosreni, subia'nreni lo xcällatsiajreni, lo yälxtujy xtenreni. Diru regunaa guesnäj niguii, lagajc sanguaareni resnäjreni. ²⁷ Sigajcza reniguii gulälaz regunaa, rujnreni dojl con lagajc saniguiren. Luxh lagajc laareni siguijxreni latsiaj ni rujnreni.

²⁸ Luxh sa'csi di rlajzreni jiuren i Dios, basaanti Dios suyu' cosguijdx ts xcäriejnreni, te chanuutisreni lo xcällatsiajreni, rujnreni recos ni xhet laadi. ²⁹ Guidxareni dojl, näjza cosguijdx, näj yälruguilajz xhixten sa'reni; rugu'treni bejn, rujnreni yälrsiäblajz, rucuanäjreni resa'reni, rusgueereni sa'reni, rdxechnäjreni sa'reni, rniizareni didxxhii. ³⁰ Rniyaj sa'reni, rdxe'chreni lo Dios, guyalajzreni, dipacreni guitujy, rliä'preni lagajc xpala'nreni, entis latsiacoob rbäxtiejreni, guyalajzreni lo xcuazajnreni, ³¹ nadduxhreni, xheti xcäriejnreni, xhet sajcdi xtiidxreni ni ria'nreni lo sabejnreni, direni chanälajz sa'reni

si'cni nungäjl gacni, dizareni gulaslajz sa'reni. ³² Luxh mase agucbeereni gun Dios yälguxhtis lojreni, najnzareni nungäjl guetpac renani rujn recosre, nicla jiurenri, rujnreni guiraa recosguijdxre, luxh rbaali lajzreni richunäjreni rebejn ni rujnza recosguijdxga.

2

Dios rujn yälguxhtis con didxguliipac

¹ Ni'cni, ¿canejz chäätu, la'tu benguedxliuj? Chutis luj ni rgubeelu sabejnlu, lagajc si'c cubeezareni luj, lagajc xcient ni'c sajclu yälguxhtis, sa'csi luj rgubeelu sabejnlu, lagajcza luj rujnlu lagajc dojlg. ² Nancheenu sujn Dios yälguxhtissa'c loj renani rujn sa' dojlg. ³ Ben guedxliuj ni rgubee loj renani rujn dojl, luxh sigajcza rujnlu, ¿la rujnlu xhigab sidedcaj gun Dios yälguxhtis lojlu xcient xtojllu, ä? ⁴ O ¿la rbälazlu ni rujn Dios, najcni huenduxh, lacti guroob najc xcälrulaslajzni, rapduxhzani pasens? ¿La dilu gan dee najc ni gacnäjlu gusiech-lajzlu te guibicajlu lo dojl, ä? ⁵ Luxh sa'csi nadduxhlu, di lastoolu guigoodz te gusiechlajzlu, cagutajllu yälguxhtis ni gaclu che guidzujn dxej ni gun Dios yälguxhtis loj reben guedxliuj, ⁶ siguijx Dios loj tejgatu xcient dzuun nani bejn tejgatu. ⁷ Loj rebejn nani rlajtzisreni guibañsa'c, ni gusoob xtiidxni, sudeed Dios yälnabajn par tejpas sa'csi gudiilreni xhaniduj näjza go'preni xpala'nreni loj Dios, rlajzreni guibajnreni loj Dios par tejpas. ⁸ Luxh sidxe'ch Dios, sidxe'chduxhni loj renani sanälajz lagajc laarenri, nani di jiu xtidxguliini, alga rusobreni reyällatsiaj, redidxguijdx. ⁹ Guiraa reben guedxliuj ni rujn dojl sidejd trabajwdxh näjza sac-huin lastooreni; ganid rexpen Israel, dxejcti näjza reben griegw. ¹⁰ Loj guiraa rebejn nani rujn cos-hueen, sudeed Dios xhaniduj, näjza bala'n, näjza yälbecdzi lastooreni, ganid rexpen Israel, dxejcti näjza reben griegw.

¹¹ Sa'csi tebloj najc guiraasi rebejn nez loj Dios. ¹² Guiraa rebejn nani bejn dojl, luxh direni niembee xleii Dios, sinit-lojreni sin leiiga; guiraa reni biembee xleii Dios, lagajc con leiiga sujn Dios yälguxhtisreni xcient xtojlenri. ¹³ Xhet ganaxdi renani rucuadiahjtis xleii Moisés najc beñnaya nez loj Dios; rebejn ni rusoobpac rexleii toMoisés, reni'c najc beñnaya loj Dios. ¹⁴ Yu' xhidal bejn ni di gumbee xleii toMoisés, dizareni gac rexpen Israel, rujnreni recos ni caj lo leii. Najnreni xhini'c najc cos sa'c. Ni'cni lagajc xcäriejnreni najc si'c leii par laarenri. ¹⁵ Recossa'c ni rujnreni ruluiloj nezyusa'c ni yu' lastooreni. Xcäriejnreni ruluiloj xhini'c loj guiraa nani rujnreni najc cos sa'c, xhini'c najc dojl. ¹⁶ Guiraa recosre sajc che guidzujn dxej ni gun Dios yälguxhtis guiraa rexhigabxhiga'tz ni yu' lastoo

rebejn. Jesucrist gac juejz lojreni, dxejc sisiojb guiraa rediidx ni cagusule'ä lojtu.

Rexpen Israel näj xleii toMoisés

¹⁷ Luj ni laalu xpeñ Israel, ni rniilu sanäpaclu xleii toMoisés, rniduxhlu najclu xpeñ Dios, ¹⁸ rniilu nancheezalu xhini'c rlajz Dios gunlu, anajnzalu xhini'c najc hueenru sa'csi bisiedsa'cpaclu leii. ¹⁹ Rchalolu sajc guluiilu nezyusa'c lo rebejn nani najc si'c lotiä'p, sajc guzanijlu xcäriejn reni nacäjy xcäriejnreni. ²⁰ Rchalolu najclu mastr lo renani nayääl, najczalu mastr lo rebiuux, sa'csi nansa'clu leii, luxh lojni caj guiraa yälhnajn näjza guiraa didxguliipac. ²¹ Ni'cni rniä lojlu, luj ni caguseed xtee bejn, ¿xhicuent dilu guseed lagajc luj? Luj ni rusule'lu diidx na'c cuan bejn, ¿xhicuent rbajnlu? ²² Luj nani rniilu na'c guesnäjni te ni di gac chäälni, ¿la resnäjlu nani di gac chäällu, ä? Rdxe'chlu xcuent rebanäjb, ¿xhicuent rbäelu xhicos nen xquidoo rebanäjb, ä? ²³ Luj rlajzlu chä'p xpala'nlu sa'csi najnlu leii, ¿la rusanxtujylu Dios sa'csi dilu gusoob xtidx leiiga, ä? ²⁴ Bahuii xho rebejn nani di gac xpeñ Israel rniyajreni Dios sa'csi la'tu ditu gusoob xtiidxni, rujntu dojl, sigajc ni caj lo xtidx Dios.

²⁵ Palga la'tu chutu bee si'cni caj lo leiiga, palga gusoobtu guiraa diidx ni caj lo leii, laaca. Luxh palga ditu gusoob guiraliipac xtidx leiiga, xlia'si guyu'tu bee, sa'csi rujntu dojl. ²⁶ Ni'cni palga te bejn ni di chu beega, luxh rusoobni guirliipac xtidx leiiga, ¿la di gacdi guchaagni cuent najcni si'c te nani yu' beega, ä? ²⁷ Bejn nani di chu beega, luxh rililajzni guiraliipac xtidx leiiga, sujnni yälgxuhtis la'tu sa'csi mase yu'tu beega, luxh nanduxhtu leiiga, ditu gusoob xtidx leiiga, alga rujntu dojl. ²⁸ Sa'csi xhet guiraadi rebejn ni yu' beega najc rexpejn Israel, luxh di beega ni ru' bejn gun gusoobpac bejn xtidx leiiga. ²⁹ Najcpac te xpeñ Israel nani najcni nen lastooni, nani yu' bee lastooni, rusoobpacni xtidx Dios xcuent Sprit xtelli, dini gunni sa'csi najctisni costumbr. Dios ni siliä'p xpala'nni, xhet bejndi.

3

¹ ¿Xhini'c sacnäj te bejn najcni te rexpen Israel, ä? O ¿xhi sajc chuni beega? ² ¡Empac sacduxhni! Ganidtoo, sa'csi loj rexpen Israel badeed Dios xtiidxni. ³ Mase yu' renani di nililajz diidxga, ¿la ni'cni xhet sajcdi diidx ni bia'n Dios loj rexpejnni, ä? ⁴ ¡Xho gacni si'c! Diostis najc guliipac, guiraliipac bejn rusguee. Scree caj lo xtidx Dios:
Lagajc xtiidxlu suluui laaca rujnlu,
te che gaclu yälgxuhtis,
nicla tej xtojllu di guidxäjl.

⁵ Palga xcällatsiajnu ruluiuru najc Dios huenduxh, ¿xhini'c guiniinu dxejc? Palga gun Dios yälguxhtis nurnu, dxejc tednu trabajwdxuh, ¿la rujnni latsiaj loonu, ä? (Caniä si'c te beñ guedxliuj naj.) ⁶ ¡Xho gacni si'c! Paru najcni si'c, ¿xho mood gun Dios yälguxhtis loj rebejn guedxliuj?

⁷ Paru redidx-xhii ni rniä riliä'pru xpala'n Dios näjza xtidxliini, ¿xhicuent gunni yälguxhtis narä si'c te bendojl? ⁸ Yu'za bejñ ni canii didx-xhii, najreni cayäjpnu lo rebejn: "Colyejn cosgijidx te guiluilojni recoshuen." Per rebejn ni canii si'c sidzujñ dxej gacreni yälguxhtis.

Guiraanu najcnu bendojl

⁹ ¿Dxejca? ¿La najcnu beñhuenduxhru lojreni, ä? Dini gac; tebloj abile'cnu yälquij xten rexpen Israel con rebejn ni di gac xpen Israel, sa'csi guiraareni yu'reni lo dojl. ¹⁰ Si'cni caj lo guijtz:

Ruti te bensa'c, nicla tejni.

¹¹ Ruti te bejñ ni racbee,
ruti chu tej nani rguil Dios.

¹² Guiragajcreni abirii lo xnejz Dios,
teblojsi xhet sajcdireni.

Ruti chu tej ni rujn cossa'c, nicla tejni.

¹³ Ro'reni rii ganax didxguijdx,
najcni si'c te baa ni naxal,
rusgueereni con lujdxreni,
didxlatsiaj rii ro'reni najcni si'c benen ni yu' ro' te bälrialajz.

¹⁴ Ro'reni entis cague,
entis canii didxraxe'ch lo sa'reni.

¹⁵ Ni'reni ruxunli saxhe' xtiejn sa'reni.

¹⁶ Cadrotis rijreni rujnreni latsiaj,
ruteedreni sa'reni trabajw.

¹⁷ Direni gumbee nezyuj ni ruscuecdxilajz.

¹⁸ Niclaza guidxelojreni Dios.

¹⁹ Racbeenu najc rediidix nani caj lo xleii Dios par rebejn ni rnibee leii lojreni, te jiäuu ro' guiralii rebejn, te guiraa reben guedxliuj gacbeereni yu' xtojlreni nez loj Dios. ²⁰ Sa'csi mase gusoob bejñ guira'ti diidx ni caj lo leii, di leiiga gudzuaj xtojl bejngä, sa'csi leiiga najc nani guluii dojl ni yu' neñ lastooni.

Ruslaa Dios lo dojl xcient yälrililajz xtiidxni

²¹ Naj ruluii Dios stee mood guibicaj xtojlnu, nani di gac mood ni caj lo xleii toMoisés. Luxh galooli gusloj canii Dios xcient nezyujre, cajni lo reguijtz xten leii näjza lo reguijtz ni bejñ rebejn nani gunii xtidx Dios galoo. ²² Stee mood najc scree: Chutis ni chalilajz xtidx Jesucrist, sajc naya lastooni nez loj Dios; si'c sajc garaliiza nani salilajz, sa'csi tebloj najcnu

nez lojni. ²³ Sa'csi guiralii rebejn guedxliuj abanijt lo Dios, direni guiga' guidzujnreni lo xnezyuj Dios. ²⁴ Niluxh balaslajz Dios nuunu, banidxlia'ni loonu yälñabañnaya nez loj Dios sa'csi Jesucristis gudijx yälguxhtis xten dojl che baxhe'ni xtiejnni lo crujz te badzucajni xtojlnu. ²⁵ Baxhal Dios xi'nni, Jesucrist, te cuajni lo crujz nez loj rebejn te si'c gudixni guiraa rextojl chutis bejn ni rililajz xtidx Dios xcuent xtiejn Jesucrist. Si'c bejn Dios te guluiini xho guibañnaya bejn lojni. Galoo gojptis Dios pasens rebejn, dini niujn yälguxhtis rextojlreni, ²⁶ sa'csi acanajn Dios guc gunni yälguxhtis redojlga, te si'c guluiini xcälnayani nez loj guiraa rebejn, te Diospac gunnaya nez lojni chutis ni rililajz xtidx Jesucrist.

²⁷ Ni'cni ¿con yälñaro? ¿Con yälbindaan? ¡Xhet sajcdini! ¿Xhi leii rudzucaj xtojlnu? ¿La leii najc ni rnii jiennu dzunsa'c, ä? ¡Dini gac si'c! Yu' tejtis leii ni rudzucaj dojl, nani rnii chalilajztis bejn xtidx Jesucrist. ²⁸ Dxejc sajc guiniä lojtu chutis bejn sajc gac naya nez loj Dios sa'csi rililajzni xtidx Jesucrist, xhet sa'csi rujnni redzunsa'c ni caj lo leii.

²⁹ ¿La najc Dios Xtiootzis rexpen Israel, ä? ¿La dini gac näjza Dios xten rebejn ni di gac xpen Israel? ¡Xho dini gac! Najcni Dios xten guiroc cuaa bejn. ³⁰ Ruti chu stee Dios, tejtis Dios yu'. Ruslaani lo dojl rebejn ni guyu' bee sa'csi huililajzreni xtiidxni, sigajcza ruslaani lo dojl rebejn ni xhet beedi guyu' sa'csi huililajzzareni xtiidxni. ³¹ ¿La rudzucajnu leii sa'csi rililajznu, ä? Ajndi. ¡Xho gacni si'c! Alga basoobnu xtidx leiiga che huililajznu xtidx Jesucrist.

4

Xcälrililajz toAbram

¹ ¿Xhini'c sajc guiniinu xcuent toxtadgoldoonu, Abram?
² Paru niajc toAbram beñnaya nez loj Dios por redzuun ni bejnni, pet sajc guibalazduxhni, per xhet nez lojdi Dios.
³ ¿Xhini'c caj lo xtidx Dios? Caj rediidixre:
 Huililajz toAbram xtidx Dios,

ni'c bachaaag Dios cuent najcni te beñnaya nez lojni.

⁴ Meel nani rca' te bejn ni rujn teuzuun, meelga najc ni riäjl xca'ni, xhet rcaxlia'dinini. ⁵ Luxh nani rililajztis xtidx Dios ni ruslaa bejn lo dojl, lacuua naani yu' xhiuzuun sajc gunni te guibicaj xtojlni, bejnga najc te beñnaya nez loj Dios, sa'csi huililajzni xtiidxni. ⁶ Sigajcza naj toDavid, chicbaa bejn nani ruchaag Dios cuent najcni te beñnaya luxh di niquiin niujnni redzuun ni caj lo leii. Räjpni:

⁷ Chicbaa renani abaslaa Dios lo xtojlnreni,
 renani abiäuu loj xtojlnreni.

⁸ Chicbaa bejn nani diru Dios gun cuent xtojlni.

⁹ ¿La sajc guiniini chicbaa rebejntis nani guyu' bee, ä? ¿La et näjdiza renani di niu' bee, ä? Sa'csi rniinu: "To Abram gujc te beñnaya nez loj Dios sa'csi huililajzni xtidx Dios." ¹⁰ Guc bidxaag cuent najcni te beñnaya nez loj Dios ¿che gajdni chu bee, ä? O ¿Laa che guyu'ni bee? Bidxaagpac xcuentni che gajdni chu bee. ¹¹ Dxejcti guyu'ni bee si'c te seen xten yälnaya sa'csi huililajzni xtidx Dios che gajdlini chu bee te gacni xtad guiraa renani rililajz lał ni xhet beedi yu'reni, te näjza laareni guidxaag cuent najcreni beñnaya nez loj Dios, ¹² te gaczani xtad guiraa renani yu' bee ni huililajzza xtidx Dios si'c huililajz to Abram cheni gajdni chu bee.

Diidx ni bia'n Dios rsiojb xcuent yälrililajz

¹³ Bia'n Dios diidx loj to Abram näjza loj rexagdooni, xca'ni guedxliujre si'c yälnasa'c xtenni. Xhet sa'csi gusoobni xtidx leii xca'nini, sica'nini sa'csi najc to Abram te beñnaya nez loj Dios sa'csi huililajzni xtidx Dios. ¹⁴ Sa'csi paru renani rusooob xtidx leiiga najc nani xca' yälnasa'cga, xlia'si chalilajz bejn xtidx Jesucrist, luxh xhetza sajcdi diidx nani bia'n Dios loj to Abram. ¹⁵ Che yu' te leii, luxh yu' chu di gusoobni, dxejc rdxe'ch Dios loj bejn. Cadro xheti leii, xhetiza xtojlreni.

¹⁶ Ni'cni balaslajz Dios nuunu, te sudzu'tz diidx ni bia'nni loj to Abram, te guiraa rexagdooni ni rililajz sica' yälnasa'c, xhet xtebtis renani sasanäj xleii to Moisés, nägajcza renani rililajz xtidx Dios si'c huililajz to Abram, nani najc xtad guiraanu nani chalilajz xtidx Dios. ¹⁷ Si'cza caj lo xtidx Dios, caj rediidxre: "Abenä gaclu xtad xhidal renación." Si'c bia'n Dios diidx loj to Abram, Gueb Dios nani gudeed yälnabajn loj rebengut, nani rnii xcuent recos nani gajd gac ascanu ala najcni.

¹⁸ Anajn to Abram naganduxh soob diidx ni bia'n Dios con laani, luxh laani empac huililajzni, ni'c gujcni xtad xhidajl nación, te gusojb xtidx Dios ni guniini che räjpni: "Scree gac xhidajl rexagdoolu." ¹⁹ Di to Abram nunijt xcälrililajzni, mase ayu'ni tegayuu ijz, najnni anajcni bengool, luxh sigajcza Sara abengool diru xi'nreni chu. ²⁰ Dini niun-tio'p lajzni xcuent rediidx nani bia'n Dios con laani, alga gusutijpruni huililajzni xtiidxnxi, gulä'pni xpala'n Dios, badeedni xquixtios lojni. ²¹ Anajnni rajp Dios yälrnibee te gunni guiralii nani bia'n diidx gunni. ²² Ni'c bachaag Dios cuent najcni te beñnaya nez lojni sa'csi huililajzni xtidx Dios.

²³ Xhet xtebtisdi xcuent to Abram cuaj rediidxre: "Bidxaag cuent najcni te beñnaya nez loj Dios sa'csi huililajzni xtidx Dios", ²⁴ näjza xcuentnu cuajni, sa'csi che chalilaaznu xtiidx nani baspañsac Xtad Jesucrist loj rebengut, sidxaag cuent najcnu beñnaya nez loj Dios. ²⁵ Bacuaareni Jesucrist lo crujz

te gudijxní rextójlnu nez loj Dios, luxh gubañsacni lo rebengut, te gac gacnu beñnaya nez loj Dios.

5

Xhi rsiajc bejn che najcreni beñnaya nez loj Dios

¹ Ni'cni che rililajznu xtidx Dios rudzucaj Jesucrist xtojlnu rajcnu beñnaya nez loj Dios, ni'cni ruscuedxini lajznu. ² Sa'csi gujt Jesucrist, sa'csi gubañsacni lo rebengut xcuent nuurnu, che rililajznu xtidx Dios xcuent Jesucrist, rulaslajz Dios nuurnu, ni'cni rbalajznu, rajpnu yälnabajn, su'pacnu lo xcälrdimbicha' Dios. ³ Luxh xhet ni'ctis, sajcta guibalaaznu che tednu trabajw, sa'csi najnnu trabajwga sujn jia'pnu pasens. ⁴ Luxh che rajpnu pasens rajcnu te benguyajru; che anajczanu benguyajl, rililazsa'crunu. ⁵ Luxh yälrililazsa'cnu dini gusanxtuwy, sa'csi yälsanälajz ni rajp Dios ruchaj lastoonu sa'csi neñ lastoonu rbäjz Xsprit Dxan xten Dios ni baniidxni loonu.

⁶ Lal ni xhetliidi sajcdi jiennu lagajc xcuentnu te guibicaj xtojlnu, che basa' dxej biääd Jesucrist te gujtni lo crujz xcuent rebendojl. ⁷ Guliipacni, naganduxh guidxälni te bejn ni xcäjb guet lacuua te bejn ni laaca rujnni. Per sidxäjl te bejn ni xcäjb guet lacuua te beñsa'c. ⁸ Luxh Dios baluiloj xcälrinälajzni xcuent nuurnu sa'csi lal ni yugajcnu lo dojl, gujt Jesucrist lo crujz xcuentnu. ⁹ Aticaxh naj ni najcnu beñnaya nez loj Dios sa'csi baxhe'ni xtiejnni te gubicaj xtojlnu, naj sidedcadj gacnu xcälguxhtis Dios. ¹⁰ Palga lal ni rdxe'chnu lo Dios, basiäjlni lajzni xcuentnu sa'csi gujt Xi'nni lo crujz, naj ni abiäjl lajzni, suslaani nuure lo dojl sa'csi gubañsac Xi'nni loj rebengut. ¹¹ Luxh xhet ni'ctis, sibalaznäjnu Dios xcuent Dad Jesucrist, sa'csi xcuentni ara'pnu yälrbedxi lajzni nez loj Dios.

Adán con Dad Jesucrist

¹² Ni'cni, xcuent tejtis niguii biu' dojl lo guedxliuj, luxh xcuent dojl biäädza yälguit, gudejdti yälguit loj guiraa rebejn, sa'csi guiraa rebejn bejnreni dojl. ¹³ Cheni gajd xleii toMoisés chu lo guedxliujre, alabejn rebejn dojl, per di niajcdi nuquaquijni rebejn sa'csi xheti leii. ¹⁴ Luxh empac gujt rebejn neñ redxej ni gubajn toAdán hasta redxej ni gubajn toMoisés, mase direni niujn lagajc dojl nani bejn toAdán; luxh ruluiloj yu' chu stee bejn nungäjl jiääd.

¹⁵ Luxh nani runidx-xlia' Dios dini gac si'c najc xtojln toAdán. Dini gac si'c sa'csi palga xcuent dojl ni bejn toAdán, gujt xhidalduxh bejn, cuantimaaz naj sunidx-xlia' Dios yälnabajn par tejpas loonu por xcälrlaslaslajz Dios, nägajc por xcälrlaslaslajz Dad nani laa Jesucrist. ¹⁶ Luxh nani runidx-xlia' Dios loonu dini gac si'c yälruniyt ni biääd loonu xcuent dojl ni bejn toAdán;

sa'csi xcient tejtis dojlga biääd yälguxhtis xten Dios, sa'csi guiraliiza rebejn guedxliujre yu' lo dojl, per xcient nani banidx-xlia' Dios, nalajznu, gujt Xi'nni Jesucrist lo crujz, ni'c gujc sa'csi yuduxhej dojl, te xcient ni bejn Jesucrist sajc gac bejn beñnaya nez loj Dios. ¹⁷ Palga xcient dojl ni bejn tejsi bejngä gunibee yälgujt lo guiraa bejn, cuantimaaz lo yälnabajn par tejpas sinibee guiraa reni rca' xcärlulaslajz Jesucrist näjza renani rcaxlia' lojni yälracnaya nez loj Dios.

¹⁸ Ni'cni sigajc ni biääd yälguxhtis lo guiraa reben guedxliuj xcient dojl ni bejn tejsi niguii, sigajcza sa'csi basoob stee niguii xtidx Dios, xhidal bejn gujc beñnaya nez loj Dios, cua'reni yälnabajn par tejpas. ¹⁹ Nalajznu sigajc ni banijt xhidualduxh bejn nez loj Dios xcient tej niguii ni di nusoob xtidx Dios, sigajcza xhidualduxh bejn sajc beñnaya nez loj Dios xcient tej niguii ni basoob xtiidx Dios. ²⁰ Ni'cni badeed Dios xleii toMoisés, te guzenru dojl. Niluxh cadro guyuduxh dojl, ro'c nanabza chuduxhru xcärlulaslazduxh Dios, ²¹ te sigajc ni gunibee dojl guyu' yälgujt, sigajcza guinibeeru xcärlulaslajz Dios te jia'cnu beñnaya nez loj Dios, te xca'nu yälnabajn par tejpas xcient Xi'nni, Dad Jesucrist.

6

Agujtnu lo dojl per nabannäjnu Jesucrist

¹ ¿Xhini'c guiniinu, naj? ¿La sajc guidxunrunu lo dojl te tioobru xcärlulaslajz Dios, ä? ² ¡Gurniälojtu gacni si'c! Nuurnu najcnu si'c te bengut lo dojl sa'csi rililajznu xtidx Dios; ¿xhoxh gac guibajnrunu lo dojl? ³ ¿La ditu gan, che gurobnisnu con laj Jesucrist, najcni si'c ni näjza nuurnu gujtnu si'c ni gujt Jesucrist? ⁴ Sa'csi che gurobnisnu bigatznäjnuni si'c lo yälgujt, te sigajcni huäjs Jesucrist lo yälgujt xcient xcälrnibee Dios, sigajcza näj nuurnu sajc guidxunnu lo te yälnabançoob.

⁵ Sa'csi palga gujcnu tejsi con laani lo xcälgujtni che birobnisnu, sigajcza sajcnu tejsi con laani lo yälnabansac lo rebengut. ⁶ Ni'cni xcärienbiejwnu cuaj lo crujz con laani, te badzucajni rextojlunu, te di gacdiru guinibee dojl loonu. ⁷ Sa'csi nani agujt, di gacdiru guinibee dojl lojni. ⁸ Palga nuurnu agujtnu con Jesucrist, rililaaznu sibañsaczanu con laani. ⁹ Sa'csi nadonpacnu gubansac Jesucrist loj rebengut, ni'c diruni guet, diru yälgujt ga'p yälrnibee lojni. ¹⁰ Che gujt Jesucrist, gujtni xcient dojl, luxh diru gacdi guinibee dojl laani par tejpas; naj ni gubansacni, nabajnni nez loj Dios. ¹¹ Ni'cni la'tu colguchaag cuent najctu si'c te bengut lo dojl, luxh nez loj Dios, colguchaag cuent nabañnäjtu Jesucrist.

¹² Ni'cni na'c gusaantu guinibee dojl tiejxhtu te guntu si'ctis ni rlajz tiejxhtu. ¹³ Na'cruza gusaantu jiajb guideb lagaa

tiejxhtu lo dojl te guntu cosgijidx. Maazru hueen colgudeed tiejxhtu lo Dios si'c te bejn nani guba_nsac lo rebengut, näjza colgudeed guideb lagaa tiejxhtu te guntu recoshueen si'c ni rlajz Dios guntu. ¹⁴Sa'csi diru dojl guinibee lojtu, sa'csi dirutu chu loj xleii toMoisés, sa'csi yu'tu lo xcälrulaslajz Dios.

La'tu najc si'c remos

¹⁵ ¿Xho gacni naj? ¿La sajc jienrunu dojl naj ni dirunu chu lo leii sa'csi yu'nus lo xcälrulaslajz Dios, ä? ¡Xho gacni si'c! ¹⁶ La'tu nansa'ctu palga yu'tu si'c te mos loj te lam_u te gusobdiajgtu xtiidxni, najcpactu xmos bejn nani rusooftu xtiidxni. Ni'cni, palga gusoobtu xtidx dojl, ni'c najc xlam_u, ni'c siädnä yälgujt lojtu. Palga gusoobtu xtidx Dios, ni'c najc xlam_u. Dxejc sajctu bennaya nez loj Dios. ¹⁷Xquixtios lo Dios, galoo gujctu xmos dojl, per naj guideb lastootu basobdiajgtu xtidxcoob Dios, huililajztu xtiidxni ni basule'nu lojtu. ¹⁸Luxh agulaatu lo dojl, biädjiajctu xmos Dios lo dzunsa'c. ¹⁹Narä cagusule'ä diidx con sa' didx guyasire sa'csi gajdtu gacbesa'c xho najc xnezyuj Dios. Che gujctu xmos dojl, guideb lagaatu bejntu dojl, bejntu latsiaj, luxh ni'c satajltis latsiaj ni bejntu. Naj ni najctu xmos Dios lo dzunsa'c, guideb lagaatu colyejnu dzunsa'c, te si'c sidajlru dzunsa'c ni guntu sa'csi najctu bennaya nez loj Dios.

²⁰Sa'csi che gujctu xmos dojl, di rextidx Dios guinibee la'tu. ²¹Naja', ¿xhini'c bejntu gaan che gujctu xmos dojl, bejntu recos ni rtuinäjtu naj? Ni xnezyuj recosga rdzujn loj yälgujttis. ²²Per naj, sa'csi agulaatu lo dojl, abiu'tu najctu xmos Dios, sujntu sajctu bennaya nez loj Dios, luxh xnezyuj recoscoobre rdzujn lo yälnabannäj Dios par tejpas. ²³Xcälrajx xten dojl najc yälgujt, per nani runidx-xlia' Dios najc xcälnabannäj Dios par tejpas xcient ni bejn Jesucrist xtadnu.

7

Yälruluii ni ruded yälguchnaa

¹Caniä lojtu ni najn xleii toMoisés. ¿La ditu gan, resa'ä, xleii toMoisés rnibee loj te bejn guideb nabajnni lo guedxlijre?

²Najcni si'c te gunaa nani bachnaa te niguii. Nanabpac cuäznäjni chäälni guideb nabajnni. Si'c rnibee leiiga. Palga guet chäälni, diru gacdi guinibee leiiga lojni xcient chäälni.

³Ni'cni, la_l ni nabajn chäälni gunaaga, palga cuäznäj gunaaga ste'ca niguii, cayujnni dojl sirilajni gunagijidx. Palga agujt chäälni gunaaga, agulaani lo leiiga, sajc guchnaani stee niguii, xhet dojldi cayujnni, dizani guirilaj gunagijidx.

⁴Ni'cni la'tu, rebetzä, sigajcza agulaatu lo leiiga, sa'csi najcni si'cni gujctu si'c bengut lo leii che gujt Jesucrist lo crujz, te naj sajc jiu'tu lo ste'ca bejn, loj lagajc Jesucrist nani guba_nsac loj

rebengut te sajc jiennu redzunsa'c ni rlajz Dios jiennu. ⁵ Sa'csi lal ni gubajñnu lo yälnabanbiejwga, lagajc rediidx nani rnii leiga di gacdi gun bejn, lagajc recosga rlajz gun tiejxhnu, luxh si'c sozaatisnu lo xnezyuj yälgujt. ⁶ Naj abiriinu lo leiiga, sa'csi agujtnu lo leiiga nani gunibee loonu galoo. Naj con xpritcoob ni yu' neñ lastoonu yu'nu lo Dios, xhet con xcäriensiebjewdi ni gojpnu che nanab gusoobpacnu leii.

Redojl nani yu' tiekhä

⁷ ¿Xhixhni'c guiniinu naj? ¿La dojl najc leii, ä? ¡Xho gacni si'c! Palga dina niembeä xhi caj lo leiiga, dizana niacbeä cayunä dojl. Dina niacbeä cayunä dojl che rlazä xca'a xhixten ste'ca bejn palga dina niolä lo leii rediidxre: "Na'c chuguij lajzlu rexhixten bejn." ⁸ Ni'cni lagajc diidx ni caj lo leiiga bejn guyuguij lazä rexhixten bejn sa'csi nancheä najcni dojl. Paru xheti leii, xhetiza dojl, agujtni. ⁹ Galoo gubañä xhet leiidi nanä, luxh che biaäd diidx ni rnibee leii, gucbeä xhini'c najc dojl, dxejc banitä lo Dios, si'c ni gutä. ¹⁰ Luxh baxhal Dios leiiga loonu te jiuäni, te xca'ä yälnabajn, luxh alga bazenñi benä dojl, banitä nez loj Dios, gutäti dxejc. ¹¹ Con leiiga, basguee dojl narä, bejnni narä si'c te bengut nez loj Dios.

¹² Ni'cni, leii najc dxan, näjza rediidx ni caj lo leiiga najc dxan; hueen najcni, didxgulii najcni. ¹³ ¿Dxejca'? ¿La nani najc te coshueen huinä narä lo yälgujt, ä? ¡Xho gacni si'c! Dojl najc ni huinä narä lo yälgujt. Te si'c xcuent leiiga ni nasa'c, jienlojni dojlpac najc dojl sa'csi bagu'tni narä con te coshueen, te lagajc rediidx ni caj lo leiiga jienloj lacti latsiaj najc dojl.

¹⁴ Sa'csi nadonnu leiiga najc xtidx Dios, luxh narä nacä te ben guedxliujre, nacä xmospac dojl. ¹⁵ Sa'csi dina gacbeä xhini'c runä. Dina gunä recos nani rlazä gunä, alga cayunä latsiaj nani dipacna rlazä gunä. ¹⁶ Naj palga narä runä latsiaj nani dipacna rlazä gunä, lagajcza ni'c ruluii hueenca najc leii. ¹⁷ Naj, diruni gac narä ni cayujn latsiaj, sa'csi yu' dojl neñ lastoä, ni'c ni cayujn runä latsiaj. ¹⁸ Sa'csi narä nanä neñ lastoä, nalajznu lo tiekhä, xhetliidi cossa'cdi yu'; sa'csi rlazä gunä cossa'c, per dina gacdipä te gunäpac recossa'cga. ¹⁹ Sa'csi dina gunä redzunsa'c nani rlazä gunä, alga latsiaj nani diru rlazä gunä, ni'c runä. ²⁰ Ni'cni palga runä latsiaj nani diru rlazä gunä, xhet narädi runäni, dojl ni yu' tiekhä, ni'c ni cayujn runä latsiaj.

²¹ Ni'cni narä, nani rlazä gunä redzunsa'c, rdxälä leire: yu'pa dojl tiekhä. ²² Sa'csi neñ lastoä, rlazäpac gusobä diidx xten xleii Dios. ²³ Luxh ruhuiä garenca leii yu' guideb lagaa tiekhä, ruchagdijlni leii ni yu' xcäriensä, ruteedzani narä ladzñaa xleii dojl nani yu' guideb lagaa tiekhä.

²⁴ ¡Proobza narä! ¿Chuni'c guslaa tiekhä ni nungäjl guet xcuent dojl? ²⁵ ¡Xquixtios loj Dios sa'csi Dad Jesucrist sajc guslaa nuurnu lo dojl! Ni'cni con xcärienä rusobä xtiidx Dios, yu'ä lo xleii Dios, niluxh tiekhä rlajz gusoob xtiidx dojl, chuni lo xleii dojl.

8

Yäl nabajn ni najc xcuent Sprit Dzan xten Dios

¹ Ni'cni naj rut rajcdi rbe'c xcälquij renani ahuililajz xtidx Jesucrist, renani diru jiu gunreni latsiaj ni rlajz gun tiejxhreni, alga riurureni rujnreni ni rnibee Sprit Dzan xten Dios ni rbäjz neñ lastooreni. ² Sa'csi leii xten Sprit Dzan xten Dios ni rudeed yäl nabajn xcuent Jesucrist, abaslaani narä lo yäl rnibee xten xleii dojl näjza yälgujt. ³ Sa'csi nani di niajcdi niujn leibiejw, sa'csi dini niajc nadip lo rebenguedxliuj te gacreni benñaya nez loj Dios, ni'c bejn Dios che baxhalni Xi'nni Jesucrist, si'c te beñ guedxliujre xcuent dojl, te bejnni yälguxhtis lo dojl ni rnibee tiejxh bejn. ⁴ Te si'c gac xcälguxhtis xten leibiejw lo tiejxh nuurnu, renani dirunu gusoob nani rlajz gun tiejxhnu, sa'csi naj rbajñnu si'c ni rnibee Sprit Dzan xten Dios ni yu' neñ lastoonu.

⁵ Sa'csi renani rusooibtis nani rlajz gun tiejxhreni, rujntisreni xhigab xcuent redoijla, luxh renani rusooob xtidx Sprit Dzan xten Dios rujntisreni xhigab xcuent nani rlajz Dios gunreni. ⁶ Sa'csi renani yu'tis yejcreni nani rlajz gun tiejxhreni, sejtreni, sinijtreni; luxh renani yu'tis yejcreni nani rnii Sprit Dzan Dios, reni'c sibecdxlajzreni, sica'reni yäl nabajn lo Dios par tejpas. ⁷ Te xcäriejn nani riutis ni rlajz gun tiejxh bejn rdxe'ch Dios lojni sa'csi dini gusoob xleii Dios, luxh nicla gac gunnini. ⁸ Renani nabajntis te gunreni latsiaj ni rlajz gun tiejxhreni di Dios guibalaznäjreni.

⁹ Luxh la'tu dirutu gun si'ctis ni rlajz gun tiejxhtu, ni'cni rujntu si'c ni rlajz Sprit Dzan xten Dios guntu, palga rbäjzni neñ lastootu. Palga yu' chu teju ni di Sprit Dzan cuääz neñ lastooni, di ni'c gac xpejñni. ¹⁰ Palga rbäjz Jesucrist neñ lastootu, agujt tiejxhtu xcuent dojl, xprittu nabajn sa'csi anajctu benñaya nez loj Dios. ¹¹ Luxh palga neñ lastootu rbäjz Sprit xten nani baspan sac Jesucrist loj rebengut, lagajc nani baspan sac Jesucrist lo rebengut suspan sac tiehxnu ni nabajn lo guedxliujre xcuent Xpritni nani yu' neñ lastoonu.

¹² Ni'cni rebetzä, najcnu bejn ni cuaj di'n, xhet lojdi tiehxnu te jiennu si'c ni rlajz gun tiehxnu. ¹³ Sa'csi palga cayujntu si'c ni rlajztis gun tiejxhtu, sejtpactu. Palga nabajntu xcuent Sprit Dzan xten Dios ni rbäjz neñ lastootu, sibälaztu latsiaj ni rlajz gun tiejxhtu, sibaññäjtu Dios par tejpas.

¹⁴ Sa'csi guiraa renani ruluui Sprit Dxan xten Dios guiraa reni'c najc rexi'n Dios. ¹⁵ Naj ditu nica' te sprit xten te mos te chusactu lo yälrdxejb, alga cu'a tu sprit xten ni najc si'c te bisiäjb ni cua' bejn si'c xi'npacni, najc najcnu xi'nni, ni'cni sajc gäbnu lojni: "Guejblu, Xtadä." ¹⁶ Sa'csi lagajc Sprit Dxan xten Dios ruluui loj xpritnu, najcpacnu xi'n Dios. ¹⁷ Luxh palga najcnu rexi'nni, sica'zanu yälnasa'c lo Dios, tejsi yälnasa'c con Dad Jesucrist, palga guliini tednu lagajc trabajw ni gudejdni xcuent xtiidxni, te tejsiza siliä'p xpala'nnu con laani.

¹⁸ Sa'csi narä runä xhigab retrabajw ni cadejdnu neñ redxejre, digacdi gun tebloonurení con yälrdimbicha' nani churu guihuiinu. ¹⁹ Sa'csi guiraa recos nani benchee Dios lo guedxliujre, cabäjzreni, yuduixhreni gaan fireni dxej che guliloj Dios chuni'c najc rexi'nni. ²⁰ Guiraa recos ni gulecxtiej Dios lo guedxliujre, xlia'si gujcreni, xhet sa'csi si'c rlajzdi recosga, per sa'csi si'c bejn Dios, ni cabäjztsi ²¹ guslaapacni guiraa recos ni bencheeni lo guedxliujre lo xcälrnibee yälgujt, yälrnitloj, te dxejc sajc jiu'ni lo yälrbedxi xten xcälrndimbicha' xten rexi'n Dios. ²² Guiraa recos ni gulecxtiej Dios lo guedxliujre entis roonreni, guira dxej rdejdreni trabajw, si'c rdejd te gunaa trabajw che rajl xi'nni. ²³ Luxh xhet nani tre'tis lo guedxliujdi, näjza nuunu ni yu' Sprit Dxan xten Dios neñ lastoonu, roonzanu cabääznu dxej cheni xca' Dios nuure si'c rexi'nni, cheni guscoobzani tiexhnu. ²⁴ Sa'csi xcälrililaaznu ni rbääznu, ni'c bejn gulaanu luxh yälrbäjz ni guyasirien, di ni'c gac yälrbäjz, sa'csi ¿chu laa ni cuääz xcuent te cos ni ala bahuini? ²⁵ Palga cabääznu xcuent te cos ni gajdnu guihuii, rbaali laaznu, rsitudzu'tznu rbäjznu guihuiinu gacni.

²⁶ Sigajcza racnäj Sprit Dxan xten Dios nuure cadro xheti yälrutijp laaznu sa'csi nicla guidonnu xho mood riäjl guiniab bejn lo Dios. Luxh lagajc Sprit Dxan ni yu' lastoonu rniabni lo Dios xcuent nuure con yälrbedxneñ nani nicla gajd bejn gäb con diidx xho najcni. ²⁷ Dios, nani rula'tz lastoonu, nanchee xhini'c rniab Sprit Dxan xtelli xcuent nuurnu, sa'csi rniabni si'cpac ni rlajz Dios guiniabnu xcuent rexpejnpac Dios.

Siennu gaanpac loj guira'ti

²⁸ Nadoncheenu guira'ti ni rsiajc rebejn ni sanälajz Dios, reni agule Dios te gunreni xtzuunni rsiajcrenini te gun Dios gac recosga par xcälnasa'creni. ²⁹ Sa'csi renani biembee Dios galooli, reni'c gule Dios cheni gajdli guirixtiej guedxliujre, te gacreni si'c ni najc Xi'nni; te gacza Xi'nni ganid loj guiraa ni najc famil xten Dios. ³⁰ Renani guleni galooli, reni'c gurejdxni; renani gurejdxni, bejnzani najcreni beñnaya nez loj Dios; renani bejnni najcreni beñnaya nez loj Dios, gulä'pzani xpala'nreni.

³¹ ¿Xhixhni'c guiniinu xcuent dee? Palga yu' Dios xlaadnu, ¿chuxh ni'c najc ni gun gaan loonu? ³² Dios nani di nudxojn Xi'nni, nani cuäjb cuaj Xi'nni lo crujz te gujtni, te gudijxni xcuent xtojlnu, ¿xho dini guniidx loonu xcuent Xi'nni guira'ti nani rquiinnu, ä? ³³ ¿Chuni'c sajc cue'c xhi xcälquij reni agule Dios nez lo Dios, ä? Ni lagajc Dios najc nani rnii najcnu bennaya nez lojni. ³⁴ ¿Chuni'c najc nani cue'c xhi xcälquijnu nez lo Dios? Jesucrist najc nani gujt por nuure, luxh et ni'ctis. Laani gubañsaczani loj rebengujt, luxh naj sobga'ni xladbee Dios cadro rnibeeni; laazani cabejdx canabni lo Dios xcuentnu. ³⁵ ¿Chuni'c sajc gudzucaj nuurnu lo yälsanälajz xten Jesucrist: trabajw, o yälxliajs, o yälrusacsí, o yärlriaan, o yälxhabääl, o yäldxejb, o te spaad, ä? Nicla tejni. ³⁶ Si'c ni caj lo guijtz ni caj xtidx Dios:

Xcuentlu, sa'csi najcnu xpejñlu caye'tnu guixe-guixee.

Ruchaagreni cuent najcnu si'c xiil ni aguro' te ju't bejnni.

³⁷ Luxh loj guiraa recosre, sujnpacnu gaan xcuent nani sanälajz nuure, sa'csi sacnäjpacni nuure. ³⁸ Sa'csi anancheä nicla yälgujt, niclza yälnabajñ, niclza rexangl Dios, niclaza renani rnibee, niclaza recos ni yu'naj, niclaza recos nani churu gac, niclaza yälmilaagwr, ³⁹ niclaza jiaroduxh, niclaza jiäitpac, niclaza xhitis cos ni gac-chee, niclaza tej redee di gacdi gudzucaj nuurnu lo xcälsanälajz Dios, yälsanälajz ni rajpza Dad, Jesucrist.

9

Dios agule reben Israel

¹ Caniä didxgulipac lojtu sa'csi rililazä xtidx Jesucrist. Dina guiniä didx-xhii. Sprit Dxan xten Dios caguluii xcäriëna laaca rniä; ² cayac-huinduxh lastoä, sanuutis yälxliajsga. ³ Sa'csi narä rlazä malaii sajc lagajc narä nitloä lo Dios te sajc gacnää resa'ä lo guedxliujre, rexpejñ Israel. ⁴ Sa'csi laareni najc xagdoo toIsrael, luxh laareni nungäjl gacreni si'c xi'npac Dios. Gubañnäj Diosreni. Bia'n Dios didx con laareni. Basa'n Dios xleii Moisés lojreni. Bazuxhijbreni nez lo Dios neñ guidoo. Sica'reni reyälnasa'c xten Dios palga jiureni xtiidxni. ⁵ Laareni najc rexagdoo xten toxtadgoldoonu ni gubajñ agujc xhero. Jesucrist gujcza xagdoo xten toIsrael che gojlni si'c te ben guedxliuj. Laani najczani Dios loj guiraanu. Suchä'p xpala'nni par tejpas. Sugaci si'c.

⁶ Luxh dini gac si'cni abanijt xtidx Dios nani bia'nni loj toIsrael. Sa'csi xhet guiraadi rebejñ ni najc xagdoo toIsrael najc xpejñpac Israel. ⁷ Diza guiraa reni najc rexagdoo toAbram gac xi'nguliipacni sa'csi räjp Dios lo toAbram: "Rexagdodoolu nani guigab najc reni gac xagdoo Isaac." ⁸ Ni'cni

xhet guiraadi rexagdoo toAbram najc rexi'n Dios, xtebtis renani chalilajz xtiidxni, reni'c najc xi'nni. ⁹ Sa'csi bia'n Dios diidx loj toAbram: "Stebijz, lagajc bääire guibisacä, te dxejc chu te xi'n Sara."

¹⁰ Xhet diidxtisga gunii Dios. Guniizani lo toRebeca, che nuxi'nni cua'ch, xi'n chäälni, toxtadgoolnu Isaac. ¹¹ Ni'cni ansde gaal rexi'nni, ansde niujnreni te dzunsa'c o te dzunguijdx, te soobpac xtidx Dios xcuent chuni'c cueni lo guiro'p rebäzre, xhet sa'csi bejndireni dzunsa'c, per sa'csi agule Diosni, ¹² ni'c räjp Dios lo toRebeca: "Xingangaloolu gac xmos xinhuinlu." ¹³ Si'cza caj lo guijtz rediidxre: "Sanälazä Jacoob, niluxh bidxechnää Esaú."

¹⁴ ¿Xhini'c guiniinu naj? ¿Xhet laadi rujn Dios, ä? ¡Xho gacni si'c! ¹⁵ Sa'csi räjp Dios loj toMoisés: "Sulaslazä chutis bejn nani rlazä gulaslazä, sacnää chutis bejn nani rlazä gacnää." ¹⁶ Ni'cni dini gac xcuent ni rlajz rebejn gac, dizani gac xcuent nani rujn rebejn. Rajctisni si'c rlajz Dios nani rulaslajz bejn. ¹⁷ Ni'cni caj lo guijtz xten Dios che gunii Dios xcuent Faraón: "Narä benä gujclu reii xten Egipto te guluiloj xcälrnibeä, te guiliä'p bejn xpala'nä guideb guedxliujre." ¹⁸ Rulaslajzni rebejn nani rlajztisni, runnadipzani lastoo bejn nani rlajztisni.

¹⁹ Naj la'tu siniitu loä: "¿Xhicuent rucuaquijni bejn? ¿Chuni'c sajc sudzu'tz nez loj nani rlajzni gac, ä?" ²⁰ ¿Chuxh luj, bejn guedxliuj, te jieinäjlu Dios? Xhixh säjb te gues loj nani bencheeni: "¿Xhicuent bejnlu narä scree?" ²¹ Gurniälojlu. Bejn nani runchee guejs, ¿la di gacdi gunni si'ctisni rlajzni con bajnga, ä? ¿La di gacdi guncheeni te guessa'c nägajcza te guesyuj ni xhet sirbdi con lagajc bajnga?

²² ¿Xhiru najc, palga Dios rlajzni guluilojni xho rujnni yälguxhtis, näjza rlajzni guluilojni xcälrnibeeni, gopnäjní pasens renani nungäjl gac yälguxhtis, te nitlojzareni, ä? ²³ Bejnni si'c te guluilojni lacti sajc xcälrdimbicha'ni loj renani galooli guleni chú lojni lo xcälrdimbicha'ni. ²⁴ Lagajc nuurnu najcnu reni aguleni; xhet xtebtis loj rexpen Israel guleni nuurnu, näjza loj rebejn ni di gac rexpen Israel guleni nuurnu. ²⁵ Cajza lo guijtz ni bacuaa Oseas:

Renani di gac xpenä, reni'c cuälaä "xpenä".

Luxh nani dina ninälazä, sinälazäni.

²⁶ Dxejcti lagajc cadro räjpreni lojreni:

"Ditu gac rexpenä",

lagajc ro'c säjpreni lojreni:

"La'tu najctu xi'n Dios ni nabajn par tejpas."

²⁷ Cajza lo guijtz ni bacuaa Isaías: "Mase najc xhidajl rexpen Israel si'c najc yujxh ni tre' ro' nisdoo, guxii gac reni laa lo dojl. ²⁸ Sa'csi susoobpac Dad, Dios xtiidxni xcuent xcälguxhtis

reben guedxliuj, luxh siojbza gunnini.”²⁹ Guniiza Isaías, xcuent nani churu gac, bacuaani:
 Palga di Dios ni yu' xhaguibaa nusa'n gaii xagdoo reben
 tiemp,
 niajcu si'c gujc Sodoma näjza Gomorra, reguejdx ni gunitloj.

Xtidx Dios näj rexpen Israel

³⁰ ¿Xhini'c sajc guiniinu naj? Rebejn nani di gac xpeñ Israel, direni niguil xho gacreni beñnaya nez loj Dios, niluxh agujcreni bennaya nez loj Dios sa'csi huilajzreni xtidx Jesucrist.
³¹ Luxh rexpen Israel, mase sanuutisreni lo xleii Moisés ni ruluii xho gac bejn beñnaya nez loj Dios, banijtreni, direni niujn gaan nusoobreni guideb leiiga. ³² ¿Xhicuent gujcni si'c? Sa'csi direni nililajz xtidx Dios, alga rlajzreni guntisreniuzuun xten leii, naareni si'c gacreni beñnaya nez loj Dios. Ni'cni gulaj ni'reni lo guij ni rutienta' bejn, nalajznu direni nililajz xtidx Dios xcuent Jesucrist. ³³ Si'cza bacuaa Isaías, räjpni:

Aguleä te bejn lo guedx Sión ni gac si'c te guij cadro rtiäjl ni'
 bejn,

te guij ni rusälta' bejn.

Chutis tej nani chalilajz xtiidxni, dini jianxtujy.

10

¹ Rebetzä, rlazduxhä chalilajz rexpenä xtidx Dios. Rni-abduxhä lo Dios te guslaanireni lo xtojlreni. ² Narä rniäpac nancheä ruzuxhijb rexpen Israel lo Dios, niluxh direni gumbesa'c xhini'c rlajz Dios gunreni. ³ Sa'csi direni niacbee xcuent xho rajc te bejn te bennaya nez loj Dios, ni'c rlajzreni gunreniuzuun si'c ni caj lo leii te gacreni beñnaya nez loj Dios, ni'cza direni nusoob xtidx Dios te gacreni beñnaya nez lojni. ⁴ Abasoob Jesucrist xtidx Leii, ni'cni che chalilajz bejn xtidx Jesucrist, anajcreni beñnaya nez loj Dios.

⁵ ToMoisés bacuaa rediidxre: “Chutis ni rlajz gac beñnaya nez loj Dios sa'csi rusobnxi xtidx leii, nanab gusobsa'cpacni diidxga guideb nabajnni lo guedxliujre.” ⁶ Xcälñayareni nez loj Dios sa'csi rililajzreni xtidx Jesucrist, rnii scree: “Na'c guiniitu neñ lastootu, ¿chuni'c chä'p xhaguibaa?” nalajznu, te jiädnäsacni Jesucrist loj guedxliuj. ⁷ Na'cza gäbni: “¿Chuni'c jiäjt gabijl?” (nalajznu te chaxiini Jesucrist loj rebengut). ⁸ ¿Xhini'c rniini naj? Rniini: “Diidxga suga' gajxh ro'tu, neñ lastootu.” Nalajznu, diidx xcuent yälrililaaz nani cagusule'nu lojtu. ⁹ Rniinu lojtu, palga guiniitu con ro'tu, Jesucrist najc Dad loonu, palga chalilajzu baspansac Dios Jesucrist loj rebengut, suslaani la'tu lo dojl. ¹⁰ Sa'csi con lastooni rililajz biniet

xtiidxni, ni'c rajcni beñnaya nez loj Dios; luxh che rcäjpza biniet con ro'ni, Jesucrist rnibee loonu, ruslaa Diosni lo dojl.

¹¹ Sa'csi rnii xtidx Dios scree: "Chutis ni rililajz xtidx Dad Jesucrist, dini jianxtuwy." ¹² Sa'csi guiraa rebejn najc tebloj nez lojni, rexpejñ Israel sigajc rebenzijt, sa'csi lagajc laani najcni Dad lo guiraareni, rulaslazduxhni guiraa renani rbedx-rniab lojni. ¹³ Lo xtidx Dios caj rediidxre: "Chutis ni rbedx-rniab lo Dad, siliaani lo xtojlni palga rililajzni xtidx Dios." ¹⁴ ¿Xho gac guiniabreni lo Dad, palga direni chalilajz xtiidxni? ¿Xho gacza chalilajzreni xtiidxni, palga gajd diajgreni jiejn xtiidxni? ¿Luxh xho jiejn diajgreni xtiidxni palga rut rusule'di diidxga lojreni, ä? ¹⁵ Luxh ¿xhoza gusule'reni diidxga palga rut guxhaldireni? Si'cni caj lo guijtz: "Chipza saru najc ni' renani riädnä diidx xcuent cossa'c, yärbecdx lajz rebejn."

¹⁶ Xhet guiraadireni rusooob xtiidxni, sa'csi guniiza toIsaías: "Dad, ¿chuni'c chalilajz xtiidxnu?" ¹⁷ Rililajz bejn xtidx Dios che rucuadiajgreni diidxga; rucuadiajgzareni che yu' chu rusule' xtidx Jesucrist.

¹⁸ Naj arniä: Gajdpac diajgreni jiejn xtiidxni, o ¿la babiejn diajgreni, ä? Pues abiejn diajgreni, sa'csi lo xtidx Dios caj scree:

Abire'ch xse'reni guideb guedxliuj,
abidzujñza rextiidxreni lo guiraa reguejdx ni tre' lo guedxliu-jre.

¹⁹ Rniäza: Dipac rexpen Israel niacbee, o ¿la gucbeereni, ä? Galooli gunii toMoisés rediidxre:

Sunä gudxojntu xcuent rebejn ni di gac te guejdx,
con te guejdx nani di gacbee suche'chä la'tu.

²⁰ Diza toIsaías nidxejb guniini rediidxre:

Renani di niguil narä, bidxäjl narä,
baluiloäza loj renani di niniabdiidx narä.

²¹ Guniiza toIsaías xcuent rexpen Israel:

Desde galooli, dxej-yääl basgaä naä lo rebejngä te niureni
xtidxä,

luxh najcreni bejn ni di gusoob diidx, rutzu'reni didxnaj.

11

Rexpen Israel nani gulaa lo dojl

¹ Arniä: ¿La agulälaz Dios rexpen Israel, ä? ¡Xho gacni si'c! Ni lagajc narä nacä te xpen Israel, te xagdoo toAbram, nadxagä lo resa'toBenjamín. ² Di Dios nibälaz rexpejñni, xpen Israel nani guleni galooli che gajdli guirixtiej guedxliuj. O ¿la dilu gacbee xhi caj lo xtidx Dios cadro rnii xcuent Elías, xho gunabduxh Elías didxnaj lo Dios xcuent rexpen Israel, ä? Räjpní scree: ³ "Dad, abagu'treni guiraa reniguii nani gunii

xtiidxlu, abatzujlreni rexquidoolu, xtebtis narä bia'nä, luxh naj rlajzreni ju'treni narä." ⁴ Luxh, ḥxhini'c räjp Dios lojni? Räjpni: "Abalucheä gajdz mil bejn nani gajd guzuxhijb nez loj Baal." ⁵ Si'cza naj, abia'n te chinae' rexpen Israel nani agule Dios xcuent xcärlulaslajzni. ⁶ Dxejc palga ruslaani nuure lo dojl xcuent xcärlulaslajzni diruni gac sa'csi yu' xhi dzuun biennu te nuslaani nuure lo dojl. Paru si'c najcni diru xcärlulaslajz Dios gac yälrulaslajz.

⁷ ḥDxejca'? Di rexpen Israel nidxäl nani caguiilreni, luxh rebejn nani agule Dios, ni'c bidxälni, luxh ste cuareni, aguyala-jzreni. ⁸ Gujcni si'c caj lo xtidx Dios:

Bascäjy Dios xcäriejnreni, näjza balojni di jien,
lo dxe najli di diajgreni jiejn.

⁹ Guniza toDavid, scree caj lo xtidx Dios:

Sugun xmex lanijreni jiajbreni,

te gac guiga'reni,

sugacni si'c guij ni rulani' bejn, te gacreni yälguxhtis.

¹⁰ Suguscäjy Dios balojreni te na'c fisa'creni,

sujie't dejtzreni, sutedreni trabajwduxh par tejpas.

Yälruslaa lo dojl xten bejn ni di gac xpen Israel

¹¹ Naj rniabdidxä: ḥLa biajb rexpen Israel te gunijtreni par tejpas, ä? ḥXho gacni si'c! Sa'csi biajb rexpejn Israel, ni'cni gojl biääd yälruslaa lo dojl lo bejn ni di gac xpen Israel, te si'c guisiäblajz lajz rexpen Israel laareni lo dojl. ¹² Palga xcuent dojl ni bejn xpen Israel gojp reben guedxliuj xcälnasa'c Dios, palga xcuent yälrunijt xten rexpen Israel guyu' xcälnasa'c Dios par rebejn ni di gac xpen Israel, aticaxh chu xcälnasa'creni che gusoob xpen Israel xtidx Dios.

¹³ Naj caniä lojtu ni najc bejn ni di gac xpejn Israel. Gule Dios narä te gusule'ä xtiidxni lojtu, ni'cni caläpä xpala'n xtzunä, ¹⁴ te don xho gunä te guisiäblajz reben ladxa ni najc xpen Israel, te si'c chalilajzreni xtidx Jesucrist. ¹⁵ Palga gulecdxireni lajz reben guedxliuj con Dios sa'csi gulälaz rexpen Israel xtidx Jesucrist, aticaxh che chalilajz rexpen Israel rextidx Jesucrist, sibansac renani najc si'c bengut. ¹⁶ Palga tla' cojb najc hueen, guideb cojbga najc hueen. Sigajcza najc te yaig; palga xlobaanı najc hueen, guidebni najc hueen.

¹⁷ Rexpen Israel najcreni si'c te yaig oliib; palga gutiuugreni te naa yajgga, dxejc ro'c guquiidreni naa ste'ca yajg te guibajnni con xtiejn yajg oliibga. ¹⁸ Ni'cni, na'c gactu guyalajz lo reñaapac yajgga. Colgusnaj lajztu, xhet la'ditu ni rudeed yälnabajn lo xlobaa yajgga, lobaaga ni runiidx yälnabajn lojtu.

¹⁹ Dxejc colguinii: "Batiugreni naapac yajgre, te gujc biguidä cuä' yajgga." ²⁰ Guliipacni, biru' naapac yajgga sa'csi direni nililajz xtidx Dios luxh la'tu biguiidtu cuä' yajgga sa'csi

huililajztu xtiidxni. Na'c gactu guyalajz, colguidxejb,²¹ sa'csi palga di Dios nutedbia renaa yajgga, diza Dios gutedbia la'tu.²² Bahuii jlacti hueen najc Dios! Luxh lacti niälajzzani; con renani banijt najcni niälajz, luxh lacti rulaslajz Dios la'tu palga chanuu jiutu xtiidxni. Palga ditu jiu xtiidxni, näjza la'tu sudzuaj Dios.²³ Luxh sigajcza reni bidin, palga di chanuu cuälazreni xtiidxni sajc suquidsac Diosreni lo yajgga.²⁴ Luxh la'tu najctu beñzijt, najctu si'c naa te yagoliib ni xtebcia gulejn nen dajn. Luxh batiuugni la'tu te baquidni la'tu lo te yagoliib ni najc yagsa'c ni rcaduxh oliib lojni, mase xhet si'cti najc olibguijxhga, jaticaxh rexpen Israel ni banijt najc si'c naapac xten yagolibsa'cga ni bidin, palga chalilajzpacreni xtidx Dios, suquidsac Diosreni loj yajg ni najc xtenpacreni!

Che laapac rexpen Israel lo dojl

²⁵ Rebetzä, rlazä gacbeetu xcuent te diidx nagajn, te di naatu nanduxhtu. Dee najc didx nagajnga: yu' rexpejn Israel ni guc najd lastooreni te direni nililajz xtidx Dios, hasta guisa' redxej ni chalilajz rebenzijt xtidx Dios.²⁶ Dxejecti siliaapac guiraa rexpen Israel lo dojl che chalilajzreni xtidx Dios, sa'csi si'c caj lo xtidx Dios, cadre caj rediidixe:

Nani ruslaa sajc beñ guedx Sión,
luxh sudzuajni xtojl renani najc xagdoo toJacoob.

²⁷ Dee najc diidx ni bia'nä con laareni,
che gudzucaä xtojlreni.

²⁸ Naj, najcreni xcontraar Dios sa'csi rdxe'chreni xcuent xtidx Jesucrist, te chalilajztu; niluxh Dios sanälajzreni sa'csi si'c abia'nni diidx con retoxtadgolodooreni.²⁹ Sa'csi rut rajcdi rudzuaj nicla yälNASA'c ni rudeed Dios, niclaza yälrbejdx xten Dios.³⁰ La'tu galoo ditu nusoob xtidx Dios. Naj rulaslajz Dios la'tu sa'csi gulälaz rexpen Israel xtiidxni.³¹ Sigajcza naj direni gusoob xtidx Dios, niluxh si'c najcni te gulaslajz Diosreni sa'csi balaslajzzani la'tu.³² Dios basaan biajb guiraanu lo dojl, te si'c sajc gulaslajz Dios guiraanu.

³³ Jlacti guroob najc yälNASA'c xten xcälnajn, xcälracbee xten Dios! Nicla tej bejn guedxliuj di gacbee guiraa rexcälguxhtisni, rudliidiza najn rexnezyujni.³⁴ Si'c caj lo guijtz: “¿Chuni'c gucbee xcäriejn Dios? ¿Chuni'cza abaluiini? Rutliidi.³⁵ O ¿chuni'c badedxgaa te xhi cos lojni, te quixsacnini lojni, ä? Rutliidi.”³⁶ Sa'csi loj Dios siääd guira'ti, luxh laani bencheeni guira'ti par lagajcza laani. Sugiliä'pnu xpala'nni par tejas. Sugacni si'c.

12

Yäl nabajn rliä'p xpala'n Dios

¹ Ni'cni rulidxä la'tu rebetzä, sa'csi rulaslajz Dios nuure, colgudeed xcälnabajntu lo Dios te gac guibañsa'ctu si'cni rlajz Dios. Dee najc yälrajñpac Dios si'c ni nungäjl gañtu Dios. ² Na'c rujntu lagajc xhigab ni rujn rebeñ guedxliuj, colguscoob rexhigabtu te guidxaapac xmoodtu te si'c guluii Dios xhini'c rlajzni guntu, nalajznu xhini'c najc hueen, xhini'c rdxaglajz Dios, xhini'cza najc laapac.

³ Sa'csi balaslajz Dios narä, ni'c rusule'ä xtiidxni loj tejgatu, rniä lojtu, na'c guiliä'ptu lagajc xpala'ntu, naatu sajcrutu loj sa'tu. Colyejn xhigabsa'c, te laaca gac xhigabtu, si'cni baniidx Dios lo tejgatu xho chalilajztu xtiidxni. ⁴ Sa'csi sigajc najc tiejxhnu, yu' xhidal la'ni, luxh tejgareni rujn xtzuun-xtzuunreni, ⁵ sigajcza nuure nani rililajz xtidx Jesucrist, najcnu xhidajl, najcnu si'c tejsi tiejxh lo Jesucrist, mase tejganu rujn xtzun-xtzuunnu, tejsi najcnu.

⁶ Luxh sa'csi tejganu rajpnu garen-garen dzuuun xcuent yälrulaslajz ni baniidx Dios loonu, sujiennu rextzuunnu screeza: nani rajc rnii xtidx Jesucrist, suguiniinini, si'c ni najc xcälrililajzni; ⁷ nani rajc racnäj sa'ni, sugacnäjni; nani rajc ruluii xtidx Dios, suguluiini; ⁸ nani rajc gulijdx resa'ni, sugulijdxnireni, nani rajc rudedxlia' xhixtelli lo sa'ni, saru sugudeedni xhixtelli; nani rajc rnibee lo sa'ni, suguinibeeni con yälnadolajz; nani rajc rulaslajz resa'ni, sugulaslajzni con yälrbalajz.

Xho nanab guibañnu lo xnezyuj Dios

⁹ Colchanälajzpac resa'tu, na'c gunsitu si'cni rinälajztureni. Colcuälaz redzunguijdx, colyejntis redzunsa'c. ¹⁰ Colchanälajz resa'tu si'c rinälajz bejn rebejtzni. Colguiliä'p xpala'nreni.

¹¹ Colyejn dzunsa'c, na'c cuedxitu. Colyejn xtzuun Jesucrist con guideb xtiijptu, guideb xcäriejntu.

¹² Colguibalajz sa'csi ahuililajztu xtiidxni. Colcuecdxi lajztu che tedtu trabajw. Colcuedx-colnabtis lo Dios guideb nabajntu.

¹³ Colgachnäj rebejn nani rililajz xtidx Dios; sacru colnii loj ni riädhuiitu.

¹⁴ Colguinii didksa'c xcuent renani rusacsí la'tu, na'c gudzubdeturenii.

¹⁵ Colguibalaznäj renani rbalajz, colyonnäj renani roon.

¹⁶ Colyejn tejis xhigab con resa'tu, na'c gactu guyalajz, colguchaag loj rebeñ nadolajz. Na'c guchalotu najctu benanduxh.

¹⁷ Na'c gudzu'tu dzunguijdx loj renani rujn dzunguijdx lojtu. Colyejn recossa'c nez loj guirasi bejn. ¹⁸ Cadrotis sajcnii, dxitis colguibañnäj guiraa rebejn. ¹⁹ Rebetzä, na'c guntu xhigab lagajc la'tu gudeedtu xten renani rujn dojl lojtu, sa'csi lagajc Dios gun yälguxhtis lojreni, ni'cni caj lo xquijtzni

scree: "Narä gunä yälguhtis, narä quixä lojreni si'c naj Dad, Dios." ²⁰ Nätzja: "Palga calaan nani rdxe'ch lojtu, colgudeed xhi gauni, palga cayojlni, colgudeedza xhi yäni, te si'c jianxtiujni." ²¹ Na'c gusaantu gun redzunguijdx gaan lojtu, colyejn gaan lo dzunguijdx con recossa'c ni rujntu.

13

¹ Guiraatu nanab jiutu xtidx renani rnibee lojtu. Sa'csi xheti te yälrnibee nani di Dios nudeed, luxh guiraa reyälrnibee ni yu' lo guedxliujre, lagajc Dios gule'creni. ² Ni'cni renani di gusoob xtidx renani rnibee, xtidx Dios cabälazni. Luxh renani rujn si'c, lagajc laareni xcaquijreni dojl, sujn Dios yälguhtis lojreni. ³ Renani rnibee di guchejb renani riu xtiidxreni, ruchejbreni renani najc beñ guijdx ni di jiu xtiidxreni. Palga di rlajztu guidxejbtu reguxhtis, bejntis dzunsa'c, dxejcti guiliä'preni xpala'ntu sa'csi rujntu dzunsa'c. ⁴ Reguxhtis rujnreni lojtu xtzuun Dios te guibansa'ctu. Palga guntu dzunguijdx, colguidxejb, xhet xlia'di ca'n'i spaad, sa'csi najcreni nani rujn xtzuun Dios te gunreni yälguhtis, te quixpac renani rujn dojl. ⁵ Ni'cni nanab jiutu rextiidxreni, xhet ganaxtis sa'csi rujnreni yälguhtis lojtu, näzja te ga'ptu te xcäriejnsa'c, te xcäriennaya. ⁶ Ni'cni colquijx lojreni nani riäjl xca'reni sa'csi renani rnibee najc xmos Dios, luxh ni'cpac najc xtzuunreni.

⁷ Colgudeed lo guiraa bejn nani riäjl xca'reni. Colquix loj renani nazäätbu; colquijx impuest loj ni riäjl xca'n'i; colchanälajz renani riäjl chanälajztu; colguiliä'p xpala'n renani riäjl chä'p xpala'reni. ⁸ Na'c xcajlu di'n loj nicla tej bejn, di'ntis xten yälrinälajz sa'ni, sa'csi nani rinälajz xpisinni, bejnga abasoob xleii Dios. ⁹ Sa'csi lo xleii Dios caj scree: "Na'c guesnäjlu bejn ni di gac chäällu, na'c ju'tlu, na'c cuanlu, na'c gusgueelu, na'c chuguij lajzlu xhixten resa'l'u." Luxh palga yu' xhi stee leii rsa'ni con leii ni rnii: "Chanälajzlu resa'l'u si'c sanälajzlu lagajc lui." ¹⁰ Nani rajp yälsanälajz, dini gun latsiaj lo resa'ni. Ni'cni yälsanälajz rusooob releii ni caj lo xtidx Dios.

¹¹ Colyejn guiraa redee, sa'csi anajntu xho najc redxej ni nabajnnu naj, anajntu alagojl or guibajnnu lo bacal sa'csi abidzungajxhru dxej che laanu neñ dojl lo dxej che huililajznu. ¹² Aguxhiñduxh, asiädgajxh bianij. Ni'cni cuääz jiennu redzuun guijdx ni rajc lo xcäjy, te jientisnu redzunsa'c ni rajc rdxee, lo bianij. ¹³ Guibansa'cnu si'c riäjl guibajñ rebejn rdxee, na'c guibañnu lo yälrä', niclaza lo yälbiejy, na'c guidiesnäjnu bejn ni di gac chäälnu, na'c ga'pnu rebis, na'c guidxagdilñu resa'nu, na'c chuguij lajznu xhixten resa'nu. ¹⁴ Ni'cni colca' xcälrnibee Jesucrist te na'c guntu redojl ni rlajz gun tiejxhtu.

14

Na'c guiniyajtu rebejtztu

¹ Colnii didxdoo lo rebejn nani di gumbesa'c xtidx Dios, na'c tilnäjturen. ² Sa'csi yu' reni rililajz nani sajc gaureni guira'ti xhi cos, niluxh nani gajd sutijp lo yälrililajz, ganaxtis berduur rajwni. ³ Nani rajw guira'ti, na'c guidxtechnäjni nani di gau guira'ti; luxh nani di gau guira'ti, na'cza guiniyajni nani rajw sa'csi Dios aguleza bejng. ⁴ ¿Chuxh luj te guiniyajlu lo xmos te bejn, ä? Sugäb lagajc xlamni lojni la laaca rujnni o la xhet laadi rujnni. Luxh sujnni laaca sa'csi Dad Jesucrist sujn sutijp lastooni.

⁵ Tej bejn naa sajcrus tej dxej lo stee dxej, dxejc ste'ca bejn rchalo guiraa redxej najc tebloj. Xhet najcdi, tejga bejn sugunpac lagajc xhigabni. ⁶ Nani rapda te dxej, rujnnini te guiliä'pni xpala'n Dios, luxh nani di gunni, rliä'pzani xpala'n Dios sa'csi dini gapda te dxej. Luxh nani rajw guira'ti, rajwni te rliä'pni xpala'n Dios, sa'csi rudeddzani xquixtios lo Dios; nani di gau guira'ti, nez lo Dios dini gau, rliä'pzani xpala'n Dios, rudeddzani xquixtios lo Dios.

⁷ Sa'csi nicla tejnu dinu guibajn xcuentcanu, nicla tejzanu dinu guet xcuentcanu. ⁸ Palga nabaannu, nabaannu xcuent Dad Jesucrist; palga guetnu, rejtzanu xcuent Dad, Jesucrist. Ni'cni palga nabaannu, o palga guetnu, laltis najcnu rexpen Dad, Jesucrist. ⁹ Ni'cni gujt Jesucrist, ni'cni gubañsaczani, te sajc gacni Dad xten rebengut, näjza Dad xten rebejn nani nabajn.

¹⁰ Dxejc luj, ¿xhicut cubeelu bejtzlu, ä? O ¿xhicut rdxe'chlu rhuiilu lojni, ä? Ni guiragajcnu tednu nez loj Jesucrist cadro cueni te gunni yälguxhtis loonu. ¹¹ Sa'csi scree caj lo xtidx Dios:

Si'ctis ni nabañä, rniliäpac lojtu, räjp Dad Dios,
guiraa reben guedxliuj suzuxhijbreni loä,
luxh guiragajc ro'reni sicäjp narä nacä Dad Dios.

¹² Ni'cni guiraanu, tejganu sudeednu cuent loj Dios xcuent nani biennu.

Na'c guzällu bejtzlu

¹³ Ni'cni na'cru cubeenu sa'nus. Maazru hueen jiennu xhigab neñ lastoonu xhetliidi jiennu ni gun jiajb resa'nus lo dojl. ¹⁴ Narä nanä, racbeäpac guira'ti najc hueen. Jesucrist Xtadnu baluui narä si'c. Luxh palga yu' chu tej ni rchalo dini gac hueen, par laatisni dini gac hueen. ¹⁵ Palga la'tu guntu gac-huin lajz te sa'tu sa'csi yu' xhi rajwtu, dirutu chasanäj xnezyuj yälsanälajz. Na'c gunlu gunijt te sa'lus xcent nani rajwlu, sa'csi agujt Jesucrist xcuentni. ¹⁶ Ni'cni na'c gusaanlu guiniyajreni nani najc te cos hueen par luj. ¹⁷ Sa'csi xcälrnibee

Dios dini gac xcient yälrjaw, niclaza xcient yälrä'; xcälrnibee Dios najc xcient te yälnabañna nez loj Dios, näjza yälrbedxilajz con yärlbalajz xcient Sprit Dxan xten Dios. ¹⁸ Sa'csi nani rujn si'c lo xtzuun Jesucrist, bejn̄ga rchaglajz Dios, luxh reben guedxliu j rniiza didxsa'c xcient sa' bejn̄ga.

¹⁹ Ni'cni chanuutis guidiilnu recos nani rujn chu yälrbedxilajz, näjza nani rujn racnäjnu resa'nu te tioobruren i loj xnezyuj Dios. ²⁰ Na'c guntu nit xtzuun Dios xcient ni rajwtu. Guliican i guira'ti ni rajw bejn̄ najc naya, niluxh palga gautu te cos nani gun jiajb bejtzlu neñ dojl, ni'c najc xhet laadi. ²¹ Hueen najc na'c gautu bääl, na'cza yätu bin, na'cza guntu jiajb sa'lú neñ dojl. ²² Nani rililajztu, ni'c colyajp xcientcatu nez loj Dios. Chicbaa nani di cubee lagajc laani xcient recos nani rniini laaca najcni. ²³ Luxh palga guntio'p lajz te bejn̄ xcient nani rajwni, sigubeeni lagajc laani, sa'csi dini gau xcient yälrililajz, sa'csi xhitis ni di gac xcient yälrililajz, lagajc ni'c najc dojl.

15

Huinälajz sa'lú

¹ Nuurnu ni agusutijpnu lo yälrililajz nanab gacnäjnu resa'nu nani gajd chalilazsa'c. Di gacdi guibañtisnu xcientcanu. ² Tejganu nanab chonälaaznu resa'nu lo xcälnabañsa'cni te gacnäjnu chalilajzrureni. ³ Sa'csi nicla Jesucrist dini nibajñ xcientcani, luxh si'cni caj loj xtidx Dios: "Redidxyaj ni guniyajreni lojlu biajbreni yecä." ⁴ Guiraa rediidx ni cuaj lo guijtz galooli, cuajreni te guluiireni nuurnu te ga'pnu yälsutijp näjza yälrustioblajz te gacza guibääznu lo xtidx Dios. ⁵ Dios rusutijp lajznu, Dios rutioob lastoonu. Rniabä loj Diosga gacnäjni guntu tejtis xhigab xten Jesucrist con resa'tu. ⁶ Te dxejcti tejtis gac xse'tu guiliä'ptu xpala'n Dios, Xtad Jesucrist.

Gusule' xtidx Dios loj rebenzijt

⁷ Ni'cni colca' resa'tu, renani ahuililajz xtidx Dios sigajc cua' Jesucrist nuure te guiliä'pnu xpala'n Dios. ⁸ Sa'csi narä rniä lojtu, biääd Jesucrist te gujcní si'c te mos loj rexpen Israel te baluiini xcient didxgulii xten Dios te gusojb rediidx nani bia'n Dios loj retoxtadgolsoonu, ⁹ näjza par rebenzijt, te guiliä'preni xpala'n Dios sa'csi baluilojni xcälrlulaslajz Dios lojreni, si'c ni caj lo xtidx Dios:

Ni'cni siliä'pä xpala'nlu nez loj rebenzijt,
soläza dij lojlu.

¹⁰ Dxejcti stee lajt rniini:

La'tu benzijt, colguibalaznäj rexpenä rexpejn Israel.

¹¹ Stee lajt cajza:

Guiraatu, rebenzijt, colguiliä'p xpala'n Dad,
sugiliä'pza guiralii rebejn xpala'nni.

¹² Stee huält guniiza Isaías scree:

Siricaj te xagdoo toIsaí,
näjza te ni chäs te guinibeeni loj rebenzijt,
laani cabäjz rebenzijt.

¹³ Naj rniabä lo Dios ni rudeed yälrbäzlajz, te laani gacnäj guibalajzu, cuecdxilajztu, sa'csi salilajztu, te tioobru yälrbäzlajz ni rajptu sa'csi Sprit Dxan xten Dios yu' neñ lastootu, luxh laani rajpni yälrnibee.

¹⁴ Luxh xcuent la'tu rebetzä, anancheä nabañsa'ctu nasiñduxhtu, arajcza rulijdxtu sa'tu, ¹⁵ luxh loj guijtzre bacuaä gaii didxnaj xcuent tiop-choñ cos, te gusnaä lajztu. Runä si'c xcuent yälrlulaslajz ni baniidx Dios loä ¹⁶ te gacä xpeñ Jesucrist ni rusule' diidx loj rebenzijt. Ni'cni cagusulesa'cä xtidx Dios lojreni, te xca' Dios rebenzijt si'c te gojn ni rudedä, sa'csi agujcreni beñnaya sa'csi rbäjz Sprit Dxan neñ lastooreni.

¹⁷ Ni'cni xcuent Jesucrist abidxälä xhicuent guiniduxhä didxro xcuent recos ni najc xten Dios. ¹⁸ Sa'csi dina guiniä diidx xcuent xhi stee cos, ganaxtis xcuent xho gucnäj Jesucrist narä, luxh xcuent ni'c basoob rebenzijt diidx, huililajzreni xtiidxni sa'csi biejn diajgreni xtiidxni, bahuiizareni rextzuunni, ¹⁹ con yälmilaagwr xten redzunro, resenro, ni gujc con xcälrnibee Sprit Dxan xten Dios. Ni'cni lo guedx Jerusalénli, näjza guideb gabiro'c, lo guedx Ilírico, guiraa nejzga abasule'ä xtidx Jesucrist. ²⁰ Si'cza guyu'ä ganduxh gusule'ä xtidx Dios xhet cadro ahuisule'direni xtidx Jesucrist, alga ganax cadro gajdreni gumbee Jesucrist, te na'c gunäuzuun cadro gusloj cayujn ste'ca bejnäuzuun. ²¹ Te gacni si'cni caj lo guijtz: Renani rutliidi bij diidx xcuentni, suhuiipacreni lojni, luxh renani gajdpac diajgreni jiejn xtiidxni, sacbecheereni xtiidxni.

Rujn Pabl xhigab chääni guedx Roma

²² Ni'cni balti huält badxojn Dios narä jiädhuiä lojtu. ²³ Luxh naj sa'csi abaluxä xtzunä guideb nezree, näjza sa'csi agujc balti ijjz rlazduxhä jiädhuiä lojtu, ²⁴ naj che cha'a España siädhuiäpac lojtu. Che tedä, jiädhuiäpac contu te ganid guibalaznää la'tu, dxejcti gacnäjtu narä te cha'a España. ²⁵ Naj sia'a guedx Jerusalén te chanää xcoobr rexpejñ Dios ni yu' ree loj rebejn ro'c. ²⁶ Sa'csi rebejn Macedonia näjza reben Acaya rlajzpacreni guxhalreni te coobr loj rebenproob ni yu' lo reni huililajz xtidx Dios neñ guedx Jerusalén. ²⁷ Bejnreni xhigab hueen gunreni si'c, luxh guli'careni, sa'csi yu' xhi nazääbreni lojreni sa'csi rebejn Jerusalén najc reni baxhal xtidx Jesucrist lojreni, naj laaca rujnreni cayacnäjreni reben Jerusalén con

xhixtenreni. ²⁸ Ni'cni che chasa'nä meel lojreni dxejc tedä lajdxtu, jiädhuiä contu, dxejc cha'ä Espana. ²⁹ Luxh ananä che jiälä lojtu, li guidxa lastoä xcälnasa'c xtidx Jesucrist guidzuñä lojtu.

³⁰ Rebetzä, rniabduxhä lojtu xcient xtidx Dad Jesucrist näjza xcient xcälrinälajz Sprit Dxan xten Dios, colguidxagsa'tu, te colgacnäj colcuedx-guiniabtu lo Dios xcientä. ³¹ Colhab lo Dios te guslaani narä loj rebeñ Judea nani di gusoob xtiidxni te saru gun rebendxan ni yu' Jerusalén te xca'reni ni chanää lojreni. ³² Te cabaa lazä guidzuñä lojtu, sa'csi rlajzpac Dios jiälä lojtu, te lalni yu'ä lojtu siälyuä, susilazäza con la'tu. ³³ Dios ni rbecdixilajz bejn gacnäj guiraatu. Sugacni si'c.

16

Ruxhalni xtixtios lojreni

¹ Colgacnäj bisiajnnu Febe. Nane're bejn dzunduxh neñ guidoo ni tre' Cencrea. ² Colca'ni xcient Dad, Jesucrist, si'cni riäjl gun bejn gacnäj renani rililajzpac xtidx Dios. Colyacnäjni lo xhitis nani guiquiinni, sa'csi laani gucnädukhni xhidal rebejn, nägajcza narä gucnäjni.

³ Ruxhalä xtixtios lo Priscila näjza lo Aquila, ni racnäj narä lo xtzuun Jesucrist. ⁴ Laareni nicäjpreni niejtreni xcientä, ni'c rudedä xquixtios lojreni, luxh xhet naräts, näjza guiraa rebejn ni yu' lo rexquidoo rebençijt. ⁵ Ruxhalä xtixtios loj resä' ni rdxagsa'reni roliz Priscila näjza Aquila. Ruxhalä xtixtios loj Epeneto, ni sanälazduxhä, ni gujc benganid ni huililajz xtidx Jesucrist neñ guedx Acaya. ⁶ Ruxhalä xtixtios lo Marii nani benduxh dzuun lojtu. ⁷ Ruxhalä xtixtios loj reben ladxä ni laa Andrónico näjza Junias; laareni guyunäj närä neñ latzguiib, najcreni beñro loj reapost. Ganid laareni huililajz xtidx Jesucrist, dxejcti huililazä.

⁸ Ruxhalä xtixtios loj Amplias, ni sanälazä xcient Jesucrist.

⁹ Ruxhalä xtixtios loj Urbano, ni runnäj nuurnu xtzuun Jesucrist. Ruxhaläza xtixtios loj Estaquis, ni sanälazä. ¹⁰ Ruxhaläza xtixtios loj Apeles, ni abadeed balti seen rililajzpacni xtidx Jesucrist. Ruxhaläza xtixtios loj guiraa ni tre' roliz Aristóbulo.

¹¹ Ruxhaläza xtixtios lo Herodión beñ ladxä, näjza loj resa' Narciso nani ahuililajz xtidx Jesucrist. ¹² Ruxhaläza xtixtios loj nan Trifena näjza nan Trifosa, guiro'preni cayujn xtzuun Jesucrist. Ruxhaläza xtixtios loj nan Pérsida, sanälazäni, abenduxhni xtzun Jesucrist. ¹³ Ruxhaläza xtixtios lo Rufo nani agule Dios, näjza lo xnanni, sa'csi gujcní si'c xnanäza.

¹⁴ Ruxhaläza xtixtios loj Asíncrito, näjza lo Flegonte, näjza lo Hermas, näjza lo Patrobas, näjza lo Hermes, näjza lo rebetzä ni yunäjreni. ¹⁵ Ruxhaläza xtixtios loj Filólogo, näjza lo Julia, näjza

lo Nereo con bisiajnni, näjza lo Olimpas näjza guiraa rexpen
Dios nani yunäjreni ro'c.

¹⁶ Colye'tz xchan loj resa'tu. Guiraa rexquidoo Jesucrist
ruxhal₁ xtixtios lojtu.

¹⁷ Rebetzä, rniabduxhä lojtu ga'ptu cuidaad xcuent renani
rujn biejy te guilia'sa' bejn, nani rlajz guntu guiraloj nani najc
garenca loj yälrlului ni bisieedtu, colguibicaj lojreni, ¹⁸ sa'csi
sa' rebejngä direni gun xtzuun Jesucrist. Laareni rlajztis-
reni gunreni si'c rlajz tiejxhreni; rniireni didxdoo, diidx ni
rgudxguel diajg bejn te rusgueereni lastoo rebejñ nani di
susin. ¹⁹ Guiranejz abire'ch diidx xcuent xho rusobsacpactu
xtidx Jesucrist, ni'cni rbaa lazä, ni'cni rlazä gactu nasinduxh
xcuent recoshueen, luxh si'c báz xhet ganditu xcuent recos-
gijdx. ²⁰ Luxh Dios nani ruscuecdxilajz bejn siojb guta'cwni
benðxab xhan ni'tu. Gacnäj Dad Jesucrist la'tu.

²¹ Timoteu nani racnäj narä lo dzuun, ruxhal₁ xtixtios lojtu.
Lucio, Jasón, näjza Sosípater, ben₁ ladxa, ruxhal₁za xtixtios lojtu.

²² Najrä Tercio, ni cagucuaä guijtzre xcuent Pabl, ruxhal₁za
xtixtios lojtu xcuent Jesucrist.

²³ Ruxhal₁za Gayo xtixtios lojtu. Rbääznu rolierzni, luxh
rudeedzani rolierzni guidxagsa' reben₁ guidoo. Ruxhal₁za
Erasto, ni najc tesoreer xten guejdxre, xtixtios lojtu, sigajcza
bejtznu ni laa Cuarto.

²⁴ Gacnäj Dad Jesucrist la'tu. Sugacni si'c.

Rediidx lult xten Pabl

²⁵ Colguiliä'p xpala'n nani sajc gusudzu'tz la'tu loj xtiidxni
nani basule'ä, näjza loj xtidx Jesucrist xcuent rexhigab ni
naga'tz galooli, ²⁶ naj abaluiloj rediidxga lojtu; näjza xcuent
ni bacuaa reprofe't galooli; si'c najc diidx ni bia'n Gueb
Dios ni nabajn par tejpas loj rexpejñni, agusule'ni loj guiraa
reben₁ guedxliuj, te gusoobreni diidx sa'csi rililajzreni xti-
idxni, ²⁷ colguiliä'p xpala'n ni najc tejtis Dios ni nanduxh.
Suguiliä'pnu xpala'n Dios xcuent Jesucrist. Guiliä'pnu xpala'n
Dios par tejpas. Sugacni si'c.

Guijtz Ganid Ni Bacuua Pabl Lo Guidoo Xten Guedx Corinto

Bacuua Pabl te guijtz lo guidoo xten guedx Corinto

¹ Narä Pabl nacä apost xten Jesucrist sa'csi agule Dios narä te gusule'ä xtiidxni. Narä näjza Sóstenes ni najc bejtznu lo xtidx Dios rucuaanu guijtzre lojtu ² ni ahuililajz xtidx Dios, ni yu' neñ guidoo xten guedx Corinto. La'tu agule Jesucrist, abasiani lastootu sa'csi ahuililajz tu xtiidxni. La'tu näjza guiraa rebejn ni ahuililajz rextidx Jesucrist loj guideb guedxliuj, najctu xpejn Dios, ni najc Dad xten guiraanu. ³ Rniabnu lo Dios ni najc xtadnu näjza lo Dad Jesucrist, gacnäjreni la'tu, guscuecdxireni lajztu.

Abaniidx Dios xhidajl dzunsa'c xcuent Jesucrist

⁴ Rudedäti xquixtios lo Dios xcuentu, xcuent yälruaslajz xten Dios ni cuatu xcuent Jesucrist, ⁵ te xcuentni acua'zatu guiraa dzunsa'c, te gusule'tu xtiidxni, näjza te gacbesa'ctu xtiidxni; ⁶ sigajcza con xcälnabañsa'ctu baluiitu huililajzpactu xtidx Dios xcuent Crist. ⁷ Ni'cni xhetliidi cayäädxditu loj redzunsa'c ni runiidx Dios, lał ni ganduxh yu'tu cabäjztu guibisac Jesucrist lo guedxliuj. ⁸ Laani susutijpni lajztu dxejli ni guibisac Dad Jesucrist loj guedxliuj, te rutliidi gac cue'c xhi te quej xcuenttu. ⁹ Rusoobpac Dios xtiidxni. Laani gurejdxni la'tu te jiu'tu lo xnejz Xi'nni Jesucrist ni najc Dad xtenu, te sanäjtuni.

Rlia' sa'reni nen guidoo

¹⁰ Rulidxä la'tu, rebetzä, xcuent Xtad Jesucristnu, colyejn tejsi xhigab te na'c la' sa'tu, saru guibannäjtu sa'tu, colyejn tejsi xhigab, colga'p tejsi xcäriejn. ¹¹ Sa'csi agucbeä xcuenttu, betzä ni huililajz xtidx Dios. Tej resa' Cloé biädsä'n diidx loä xcuenttu, yu' yälrdijl lojtu. ¹² Rlazä guiniä scree lojtu sa'csi yu'reni rnii: "Narä nacä te rexpejn Pabl", näjza: "Narä nacä te rexpejn Apolos"; näjza: "Narä nacä te rexpejn Pedr", yu'zareni rnii: "Narä nacä xpejn Crist." ¹³ ¿La rujntu xhigab nala' sa' Crist, ä? ¿La cuaj Pabl lo cruzz xcuent xtojltu, ä? o ¿La gurobnistu con laj Pabl, ä? ¹⁴ Rudedä xquixtios lo Dios dina nutiobnisä nicla tejtu, xtebtis Crispo näjza Gayo, ¹⁵ te rut naadi con laä batiobnisäreni. ¹⁶ Abanaj lazä batiobnisä resa' Estéfanás. Di lazä guinaj la yu' chu stee bationnisä. ¹⁷ Di Crist nuxhal narä te gutiobnisä. Baxhalni narä te gusule'ä

rextiidxni xcuent xho gun bejn te laareni lo dojl, xhet con didx-nanduxhdi, te di gudzucaä loj dzunroduxh ni bejn Jesucrist che gujtni lo crujz.

Crist najc xcälmilaagwr näjza xcälnajn Dios

¹⁸ Rediidx ni rniinu xcuent Jesucrist xcuent xho gujtni lo crujz te guslaani rebejn lo dojl najcni te diidx ni xhet sajcdi lo rebejn ni canijt sa'csi direni chalilajz xtiidxni. Luxh loj rebejn ni ruslaa Dios lo dojl najc rediidxga xcälmilaagwr Dios. ¹⁹ Scree caj loj rexquijtz Dios:

Narä sutzulä yälناسىن xten rebeñmajn,
sudzucaäza xcälnadxällajz, xhigab rebejn ni nadxällazduxh.

²⁰ ¿Con bejn ni nanduxh? ¿Con bejn ni rucuaa, ni najc mastr? ¿Con bejn ni ruchagduxh diidx xcuent recos guedxliujre, ä? ¿La et abejndi Dios najc guiraa yälناسىن xten guedxliuj si'c nayällajz nez loj Dios, ä? ²¹ Ni'cni loj xcälnasın Dios, di rebejn guedxliuj niembee Dios con xcälnasın guedxliujre, ni'c bichaglajz Dios con yälrusule' diidx ni rniireni nayällajz, con ni'c baslaani lo dojl rebejn ni huililajz xtiidxni xcuent Crist.

²² Rexpejn Israel rlajzpacreni fireni remilaagwr; rebejn griegw rguuil yälhanduxh. ²³ Niluxh nuurnu rusule'nu diidx xcuent xho cuaj Jesucrist lo crujz, niluxh loj rexpejn Israel najc diidxre si'c te guiro ni chalani' bejn, luxh loj rebenzijt xhet sajcdi rediidxre. ²⁴ Niluxh loj rebejn ni gule Dios chalilajz rediidxre, rexpejn Israel sigajc loj rebenzijt, rediidxre najczani yälmlaagwr najczani yälناسىن xten Dios. ²⁵ Sa'csi xcälnayääl xten Dios si'c rchalo rebejn ni'c najc nasıñduxhru loj xcälnasın xten reben guedxliuj; luxh xcälrniaj xten Dios sacduxhruni loj guiraa xcälnadaan reben guedxliuj. ²⁶ Colhuii la'tu, betzä ni ahuililajz xtidx Dios, xho gule Dios la'tu, colyejn xhigab guxiitu najctu ben nasın loj reben guedxliuj, guxiiza rajptu yälrnibee, guxiizatu najctu bejn ni agojl guiga'tu bensa'c. ²⁷ Niluxh agule Dios rebejn ni xhet nanduxhdi te gusanxtujyni rebejn ni nanduxh, aguleza Dios rebejn ni guxii rnibee te gusanxtujyni rebejn ni rnibeduixh. ²⁸ Agule Dios rebejn ni di guiga' benro, näjza rebejn ni rut riudi, reni rut najcdi, te gusanxtujyni rebejn nani najc guiraa reni'c. ²⁹ Te nicla tej bejn digacdi guiliä'p lagajc xpala'nni nez loj Dios. ³⁰ Lagajc Dios abachaag la'tu loj Dad Jesucrist; baxhalzani Jesucrist loonu te basanijni xcäriejnnu te ga'pnu yälناسىن xten Dios, te guibañsa'cnu nez loj Dios, te gacnaya lastoonu, näjza te quiixni rextojlhu. ³¹ Si'c bejn Dios te soob xtiidxni cadro caj scree:

Ni rlajz guinii didxro, suguiliä'pni xpala'nuzuun ni bejn Jesucrist.

2

Rediidx xcient Crist ni cuaj lo crujz

¹ Ni'cni cheni biädsule'ä xtidxlí Dios lojtu, rebetzä, dina niädniä didxnajn lojtu, niclaza didxnagajn, xhet si'cti basule'ä xtidx Dios xcient Crist. ² Cheni guyu'ä lojtu, benä xhigab dina niädniä xhi stee diidx lojtu, biädsule'ätiis diidx xcient Dad Jesucrist, ni cuaj lo crujz. ³ Bidzuñä lojtu guideb rdxagä, guideb racditä sa'csi cadxebduxhä. ⁴ Cheni basule'ä diidx lojtu, dina niniä didxro xten yälñasin xten guedxliuj, alga guniä xtiidx yälñasin xten Sprit Dxan xten Dios näjza xcälrnibee Dios, ⁵ te di gac xcälrlilajztu xcient yälñasin xten guedxliujre, te gac xcälrlilajztu xcient yälrnibee xten Dios.

Rumbee bejn Dios xcient ni ruluii Sprit Dxan xten Dios

⁶ Rniizanu lo sa'nu ni aguyajl lo xtidx Dios rediidx xten yälñasin xten Dios, per te yälñasin ni di gac xcälñasindi guedxliuj, niclaza xten reni rnibee lo guedxliujre, sa'csi sidzujñ dxej sinitlojreni. ⁷ Niluxh che rniinu yälñasin xten Dios, rniinu diidx ni rut racbextebdi, xcient xho gac guidzunnu cadre yu' Dios xhaguibaa. Cheni gadli gac guedxliuj, rapcheeni yälñasinxhiga'tz xtensi. Baluiinini loonu te guibaññaänuni lo xcälrdimbicha' xtensi. ⁸ Nicla tej reni rnibee lo guedxliujre gajd gacbee recosre niluxh paru ni acbeerenini, direni nucuaa lo crujz Dad Jesucrist nani rajp xcälrdimbichaduxh. ⁹ Najcni si'cni caj lo rextidx Dios cadre rnii: Recos ni gajdpac baloj bejn fii, nani gajdpacza diajg bejn jiejn; nani gajdpacza jiu' lo xhigab bejn, guiraa recosga abaluchee Dios par rebejñ ni chanälajzni.

¹⁰ Niluxh abaluii Diosreni loonu con Sprit Dxan xten Dios, sa'csi laani basule'nireni loonu. Sprit Dxan xten Dios racbesa'c guiraa rexhigab, näjza recos xhiga'tz xten Dios.

¹¹ Loj reben guedxliuj ¿chuni'c racbee rexhigab ni rujn bejn? Lagajc sprit xten bejn ni yu' neñni racbee xhi xhigab cayunjni. Sigajcza rut racbeedi rexhigab xten Dios; Sprit Dxantis xten Dios racbeeni. ¹² Luxh nuurnu dinu nica' yälñajn xten guedxliuj, alga cua'nu Sprit Dxan ni siääd lo Dios te gacbeenu rexhicos ni abasalajz Dios loonu. ¹³ Nuurnu rniizanu xcient recosga, xhet diidxdi ni ruluii xcälñajn guedxliujre, diidxtis ni baluii Sprit Dxan xten Dios loonu. Si'c ruluiinu rediidxga loj rebejñ ni rbäjz Sprit Dxan xten Dios neñ lastooren.

¹⁴ Niluxh reni di chalilajz xtidx Dios, direni gacbee rexhigab xten Sprit Dxan xten Dios, sa'csi laareni xhigabyäältis rchalorení xcälñasin Dios. Di gacdzia gabeereni rexhigabga, sa'csi Sprit Dxan xten Diostis rajc ruluii lo bejn rexhigab

xtenni. ¹⁵ Rebejn ni ahuililajz xtidx Dios, rula'tzreni guira'ti ni ruluii Sprit Dyan xten Dios lojreni. Luxh rebejn ni ahuililajz rutliidi rula'tzdireni. ¹⁶ Sa'csi scree caj lo xtidx Dios: “¿Chuni'c agucbee xho najc xhigab xten Dios te gac guluiini Gueb Dios, ä?” Nicla tej bejn. Niluxh nuurnu rajpnu lo xcäriejnnu xhigab xten Crist, nalajznu racbeenu rextiidxni.

3

Reni rujnuzuun lo Dios

¹ Rebetzä, di niajcdi niniä redidxnagajn lojtu si'c ni rniä loj rebejn ni rajp yälnasin xten Sprit Dyan xten Dios, basule'ä ganaxtis didx guyasi lojtu, sa'csi najctu ben guedxliuj o biuxbäz ni guxii racbeeni xcuent Crist. ² Basule'ä ganax didxguyasi lojtu si'c rudeed bejn le'ch lo te biuxbäz lacuua gauni bääl. Dina niniä lojtu guiraa rextiidx Dios ni nanab gacbeetu, sa'csi gajd gacdi gacbeetuni, niclaza ɳaj gajd gacdi gacbeetuni, ³ sa'csi nabansijctu si'c nabajn reben guedxliuj laltis runembiidtu, rdxeclajztu lo sa'tu, ¿la ditu gacbee nacsijctu si'c ben guedxliuj, ä? ¿La laltis nabajntu si'c nabajn reben guedxliuj ni di gumbee xtidx Dios, ä? ⁴ Sa'csi cheni rnii tejni: “Narä nacä te xpejn Pabl”, dxejcti steeni rnii: “Narä nacä te xpejn Apolos”, ¿la xhet cayujnditu sigajctis ni rujn rebejn guedxliuj, ä?

⁵ ¿Chuni'c najc Pabl? ¿Chuni'c najc Apolos? Nuurnu najctisnu xmos Dios ni basule' xtidx Dios lojtu te huililajztu, luxh cade tejnu riennuuzuun ni runiidx Dios jiennu. ⁶ Ganid basule'ä xtidx Dios lojtu, dxejc biääd Apolos te gucnäjzani gucbeeretu xtidx Dios, niluxh lagajc Dios najc ni cagusani jxcäriejntu te gacbesa'ctu xtiidxni. ⁷ Ni'cni nicla ni rusulexgaa diidx, niclaza nani racnäj racbeeru bejn rediidxga xhet sajcdireni; Diostis sajc nani rusani jxcäriejn rebejn. ⁸ Nuurnu najcnu si'c rexmos ni rujnuzuun lo yuj. Tejsi najc nani rbe'c binij näjza nani rga' nis, niluxh Dios rguixjx tejganuuzuun nani riennu. ⁹ Nuurnu najcnu si'c remos ni runnäj Diosuzuun. La'tu najctu si'c yuj cadro cayajc xtzun Dios, si'c te yu' ni cayunchee Dios. ¹⁰ Narä nacä si'c te mastr albañil. Baniidx Diosuzuun loä, gucnäjni narä te casuä reguij lo yujre, te ɳaj ste'ca bejn quixh basuu yejcni. Niluxh tejga ni chanuu gunuzuun lojga, sugapni cuidaad xho guiliäsni padeerga. ¹¹ Sa'csi di gacdi gusujreni garenca cimient loj nani najcxgaa, ni najc Jesucrist. ¹² ɳaj palga guiliäs bejn te padeer yejc cimientga con oor, con pla't, con guij ni sadduxh, o con baräjd, guixhriuu, o balag biquii, ¹³ sidzujn dxej sien xho najcuzuun ni bejn tejga bejn. Sa'csi siääd fis guiboo ni guluijlojuzuung, sa'csi lagajc guibooga guluijlojuzuung, xho najcni.

¹⁴ Palga yu' reni bejn te yusa'c yejc cimientga, luxh dini chec lo guibooga, sudeed Dios lo bejnḡa ni riäjl xca'ni sa'csi bejnni yusa'c. ¹⁵ Niluxh palga chec ni bejnni yejc cimientga xhet xca' dini, xcälnabajntisni di nit, luxh xtuunni sejc.

¹⁶ ¿La ditu gan la'tu najctu xquidoo Dios, luxh neñ lastootu rbäjz Sprit Dyan xten Dios, ä? ¹⁷ Palga yu' chu gutiexhät xquidoo Dios, sunitloj Diosni par tejpas, sa'csi xquidoo Dios najc dxan, luxh la'tu najctu guidooga.

¹⁸ Nicla tejtu na'c gusgueetu lagajc la'tu. Palga yu' chu rujn xhigab nanduxhni xcient yälnasin xten guedxliujre, nanabpac gacni si'c te bejñ ni xhet najndi te xca'ni yälnasin xten Dios te gulipac gacni te beñnajn, te beñ nasiñ. ¹⁹ Sa'csi yälnasin xten guedxliuj xhet sajcdi nez loj Dios. Lo rexquijtz Dios caj scree: "Dios rujn rga' reni rajp yälnasin xten guedxliuj lagajc xcient xcälrusgueereni ni rujn lagajc xcälnadxällajzreni." ²⁰ Ste'ca lajt caj scree: "Nanchee Dios xho najc xhigab ni rujn rebejñ ni rajp xcälnasin guedxliujre, luxh xhetliidi sajcní nez loj Dios." ²¹ Ni'cni na'c guiliä'p bejñ xpala'n te bejñ guedxliuj. Sa'csi loj tejgatu abaniidx Dios guira'ti rexhicos najc xtengatu, ²² palga najcni Pabl, o Apolos, o Pedr, o guedxliuj, o yälnabajn, o yälgujt, o recos ni yu' naj, o recos ni churu gac, guiraareni najc xtentu. ²³ La'tu najctu xten Crist, luxh Crist najc Xi'n Dios.

4

Xtzuun reapost

¹ Ni'cni la'tu nanab fiiitu loonu si'c rexmos Dad Jesucrist ni rajp rexhigabxhiga'tz xten Dios te gusule'nureni lojtu. ² Mbaj pues, te bejñ ni cahui te dzuun nanab gusoobreni diidx, gunreni te dzunsa'c. ³ Niluxh guxii runä xhigab gula'tztu narä, o gula'tz chutis guxhtis lo guedxliujre narä; nicla lagajc narä dina gunduxhä xhigab xho nacä nez loj Dios. ⁴ Entis rbedxi xcäriena, per xhet xcient ni'cdi sajc guiniä xheti xtolä, Dad Jesucrist najc nani rula'tz narä, rhuijoni xho nacä. ⁵ Ni'cni la'tu na'c gucuaquijtu bejñ che gajd guidzujñ dxej; colcuäjz jiääd Jesucrist dxejc laani sibääni lo baniij guiralii ni naga'tz lo nacäjy, luxh suluilojzani xhi xhigab yu' neñ lastoo tejga rebejñ, dxejc lo tejganu sudeed Dios ni nungäjl xca'nu.

⁶ Rebetzä, xcälnasa'ctu caniä rediidxre lojtu. Caniä xcient Apolos näjza narä, si'c te yälrului te fiiitu xho riennu te na'cza guntu recos ni xhet caj di lo rexquijtz Dios, te na'cza guiliä'ptu xpala'n tejtu lo resa'tu, lal ni cabälaztu steeni. ⁷ Sa'csi ¿chuni'c rnii najclu beñsa'cru lo ste'ca bejñ?, o ¿xhini'c rajplu ni di Dios nuniidx lojlu? Luxh palga cuaxlia'luni, ¿xhicuent lagajc lui rliä'plu xpala'ntu, lascanu rut baniidxdi lojlu recos ni rajplu?

⁸ Rujntu xhigab rajptu xhidajl cos, naatu najctu ricwdxuh, rchalotu najctu reii, dirutu guiquiin nuurnu. Malaii gulii najcpactu reii te näjzanu guinibenäjnu la'tu. ⁹ Niluxh runä xhigab gule Dios reapost si'c rebejn ni xhet sajcdi. Najcnu si'c rebejn ni gunibeereni guet. Nez loj reben guedxliuj näjza nez loj rexangl Dios najcnu si'c reben ni rdedlojtis bejn lojreni. ¹⁰ Nuurnu najcnu beñnayääl xcuent Crist, niluxh la'tu rchalotu racbeduxhtu rextidx Crist. Nuurnu najcnu bejn ni xhet nadipdi, niluxh la'tu najc beñdanduxh. Rliä'p rebejn xpala'ntu, ni'c rbälazreni nuurnu. ¹¹ Cadeednu trabajwduxh naj, rliaannu, riojlnu, xho rnijaj xhajbnu, rdilnäj rebejn nuurnu, luxh xheti roliznu. ¹² Rdxaggnu riennu dzuuñ lagajc ñaanu te guidxälnu xhi guidaunu. Che rguereni loonu, rnocabnu lo Dios xcuentreni. Che rusacsí rebejn nuurnu, rientisnu huant. ¹³ Che rniyajreni nuurnu, rulidxnääñurenii didxdoo. Rujnreni xhigab najcnu si'c guijxh xten guedxliujre, ruhuiireni loonu si'cni xhet sajcdinu.

¹⁴ Dina gucuaä rediidxre te gusanxtuiyätu. Rucuaä rediidxre te gulidxätu si'c rexinä ni sanälazä. ¹⁵ Palga ga'ptu tzuu mil bejn ni guluiitu rediidx xten Crist, ruti stee xtradtu; narä gúcä xtradtu, ganid narä basule'ä rextidx Dios lojtu. ¹⁶ Ni'cni rulidxä la'tu, colyejn si'cni ruhuiitu runä.

¹⁷ Ni'cni baxhalä Timoteu lojtu, najcni si'c xi'nä ni sanälazä, ni rusooob diidx xcuent Crist. Laani susnajni lajztu xho mood nabañä lo yälnabajn xten Jesucrist, sigajcni ruluiä neñ reguidoo guiraasi lajt. ¹⁸ Yu'tu ni acayajc guyalajz, naatu pet dina guibisacä lojtu. ¹⁹ Cabäzä jiädhuiätu, palga si'c rlajz Dios, dxejc sacbeä chuni'c najc rebejn ni cayajc guyalajz, fiä xhipacni rujnreni, xhet xtiidxtisreni gacbeä. ²⁰ Sa'csi xcälrnibee Dios xhet ganaxtis xcuent diidx najcni, näjza dzuuñ ni rujnreni ruluijoj xcälrnibee Sprit Dxan xten Dios ni räjpreni. ²¹ ¿Xho rlajzzatu guidzuñä lojtu, ä? ¿La sidzuñä si'c te dad ni ca' te baar te quinätu o la guidzunnää yälrinälajz näjza yälnadolajz te gulidxätu, ä?

5

Xho nanab gunnäjtu te bejn ni rujn falt lo sa'ni

¹ Agucbeä yu'tejtu ni ahuililajz xtidx Dios, cua'ni si'c chäälni te gunaa ni gujc chääl xtradni. Dee najc te dolduxh nani nicla reni di chalilajz xtidx Dios direni gun. ² Luxh la'tu gujctu guyalajz lacuua niac-huin lastootu; te bejn nani bejn dojlga, riäjl nibäätuni nez lojtu. ³ Mase ruti narä ro'c, lastoä sugaränäj la'tu. Alabenä xhigab xhini'c jiennäjnu bejngä ni bejn dolduxhga, sigajc ni niunä paru suga'ä ro'c. ⁴ Con laj Dad Jesucrist, che abidxagsa'tu, luxh alastoä sugaränäj la'tu,

con xcälrnibee Dad Jesucrist, ⁵ abenä xhigab guteednu bejŋga ladznaa beñdxab te ted tiejxhni trabajw, niluxh sprit xtensi laani neñ dxej ni jiädsac Dad Jesucrist lo guedxliujre.

⁶ Di guchaag guiliä'ptu xpala'ntu xcuentuzuun ni rujntu. ¿La ditu gan te dojl najc si'c tudxe'n cojb ni ruslaj, rusaguijni cojb cadro ru'chni, ä? ⁷ Colgudzucaj cobyujxhga, te guibajntu te yälhabanayacoob si'c te cobya, sa'ni racchee yäxtxiil ni xheti levaduur yejcni par lanij xten pascw. Arajptu yälhabanayasa'csi agujt Jesucrist sigajc gujt te xile' lo lanij pascw te badzucajni rextojlnu. ⁸ Si'c nanab jiennu lanij xten pascw con yäxtxiil ni xheti levaduur yejcni, nalajznu con yälguliipac neñ lastoonu, xhet yäxtxiildi ni yu' cobyujxhga yejcni, nalajznu na'c gunlu latsiaj.

⁹ Lo stee guijtz abacuaä lojtu, na'c guchaagtu reben ni runnäj cosguijdx bejŋ ni di gac chäälreni. ¹⁰ Niluxh xhet caniädi xcuent reben guedxliuj ni rujn cosguijdx con bejŋ ni di gac chäälreni, niclaza xcuentdi rebejŋ ni rchaglaztej meel, niclaza rebejŋ ni najc gubaan, niclaza rebejŋ ni riu rebanäjb. Paru si'c gacni, nanab jiunejztu guedxliujre. ¹¹ Niluxh narä bacuaä guijtzga lojtu te na'c guchagsa'tu te bejŋ nani rnii ahuililajzni xtidx Dios, luxh rujnruri cosguijdx con bejŋ ni di gac chäälni, o rchaglaztej meel, o riuni rebanäjb, o rniyaj sa'ni, o rsiojzni, o rusgueeni bejn te rca'ni xhi xtensi. Rniäza lojtu, nicla gaunäjtu sa' bejŋga. ¹²⁻¹³ Sa'csi narä di gacdi gunä yälguxhtis loj rebejŋ ni gajd chalilajz xtidx Dios. Gunti Dios yälguxhtis lojreni. La'tu nungäjl guntu yälguxhtis loj rebejŋ ni ahuililajz xtidx Dios. Ni'cni colgudzucaj bendojlga lojtu.

6

Na'c chäätu loj rebendojl te gunreni yälguxhtis lojtu

¹ Palga tejtu ni ahuililajz xtidx Dios rlajz cue'c xquej stee sa'tu, ¿xhicuent chale'ctu xquejni loj rebendojl te gunreni yälguxhtis lojtu? ¿Xhicuent ditu guiniab yälguxhtis loj rebejŋ ni ahuililajz xtidx Dios, ä? ² ¿La ditu gan, rebejŋ ni ahuililajz xtidx Dios sujn yälguxhtis lo reben guedxliuj, ä? Palga la'tu sujntu yälguxhtis lo reben guedxliuj, ¿la di gacdi guntu yälguxhtis lo sa'tu lo recosbäz lacuua chäätu loj rebendojl te gunreni xcälguxhtisreni lojtu, ä? ³ ¿La ditu gan sienzanu yälguxhtis lo rexangl Dios, ä? ¡Aticaxh jiennu yälguxhtis loj recos bäre' xten sa'nu lo yälhabajre! ⁴ Palga la'tu cadilnäj sa'tu xcuent recos xten guedxliujre, ¿xho mood chäälu loj rebendojl ni rut najcdi loj xquidootu, te naareni lojtu xhini'c guntu, ä? ⁵ Rniä rediidxga lojtu te gutiujytu. ¿La ruti nicla tej beñnasin loj guiraatu ni sajc gun yälguxhtis lo resa'tu, ä? ⁶ ¿Xhicuent rile'c

te bejn ni rililajz xtidx Dios xquej bejtzni ni rililajzza, luxh rijreni nez loj reguxhtis ni di chalilajz xtidx Dios?

⁷ Mbaj naj, guliipacni alabanijtu sa'csi yu' yälrdilnäj sa'tu; colgutijp lajztu rebejn ni rujn dojl lojtu. Maazru huen colgusaan sucua'reni xhixtentu. ⁸ Per dee, alga lagajc la'tu runnijttu loj lagajc resa'tu, luxh rca'tu xhixten lagajc resa'tu.

⁹ O ¿la ditu gan reben dojl dipacreni jiu' lo xcälrnibee Dios, ä? Na'c gusaantu gusgueereni la'tu; nicla te resa' dee di jiu' lo xcälrnibee Dios: guiraa reni richagtoo regunaa; guiraa reni rajn rebanäjb; reni resnäj bejn ni di gac chäälni; reniguii ni rungunaa; reni najc biräax; ¹⁰ reni najc gubaan; reni rsiäblajz xhixten bejn; reni rsiojz; reni rniyaj; reni rusguee bejn te rca'reni xmeel bejn. Nicla tej sa' redee di jiu' lo xcälrnibee Dios. ¹¹ Yu'zatu ni gujc si'c galoo, niluxh naj abasia Dios lastootu, naj anajctu beñnaya nez loj Dios sa'csi abiällajz Dios xtojltu xcuent Jesucrist, näjza xcuent Sprit Dyan xtelli. La'tu anajctu rexpejnni.

Tiejxhnu najc xquidoo Dios

¹² Guliini sajc gunä xhitis ni rlazä gunä, niluxh xhet guiraa-dini najc hueen par narä. Narä sajc gunä si'ctis ni rlazä, niluxh dina gusanä guinibee nicla tej xhi cos narä. ¹³ Guliini najc yälrajw par xque'ni, luxh xque'ni najc par yälrajw, niluxh sidzujn dxej sunitloj Dios guiro'preni. Per tiejxhnu di gac par jiennu cosguijdx con bejn ni di gac chäälnu. Tiejxhnu najc par Dios, luxh Dios najcza par tiejxhnu. ¹⁴ Luxh naj lagajc Dios guläs Dad Jesucrist lo rebengut, siliäszani nuurnu con xcälrnibeduxhni.

¹⁵ ¿La ditu gan tejgatu najc si'c te la' tiejxh Crist sa'csi ahuililajztu rextiidxni, ä? Palga tiejxhnu najc xten Crist, ¿la sajc gudeednuni loj te gunadxab, ä? ¡Gurniälojlu jiennu si'c! ¹⁶ ¿La ditu gan cheni guchaagni te gunadxab rajcni tejtis tiejxh con laani, ä? Loj rexquijtz Dios caj: "Guiro'preni sajc si'c tejtis bejn." ¹⁷ Niluxh nani rudeed lastooni lo Dios anajczani tejtis con laani sa'csi rbäjz Sprit Dyan xten Dios neñ lastooni.

¹⁸ Colguibacaj lo dojl ni rujn bejn con nani di gac chäälni. Xhitis stee dojl ni rujn bejn najcni lo jiaa tiejxhni, niluxh dojl ni runnäjni bejn ni di gac chäälni najc dojl lagajc neñ tiejxhni. ¹⁹ O ¿la ditu gacbee tiejxhtu najc xquidoo Sprit Dyan ni abaniidx Dios te cuääzni neñ lastoonu, ä? Ni'cni di gacdi guinibeetu lagajc la'tu. ²⁰ Agudijx Jesucrist xtojlnu con xtiejnni lo crujz, ni'cni nanab jiennu dzunsa'c nani guiliä'p xpala'n Dios con tiejxhnu näjza Xpritnu.

¹ Naj gudzu'ä diidx lojtu xcient ni gunabdiidxtu cheni bacuaatu guijtz loä. Guliini hueen najcni na'c guchnaa te niguii. ² Niluxh sa'csi yu' xhidajl reni richunäj chutis gunaa, suga'p tejga reniguii chäälpacni; sigajcza suga'p tejga reguña chäälpacni. ³ Nanab niguii guchaagni chäälni che rlajz chäälni, sigajcza gunaa nanab guchaagni chäälni che ni si'c rlajz chäälni. ⁴ Di gunaa guinibee lagajc tiejxhni, sa'csi chäälni rnibee tiejxhni. Sigajcza di niguii guinibee lagajc tiejxhni, sa'csi chäälni rnibee tiejxhni. ⁵ Na'c gusuni' tejtu lo chäälni. Maazru hueen coljia'n diidx na'c guchagsa'tu te xcheje' te cuedx-guiniabtu lo Dios. Che luux cuedx-guiniabtu lo Dios, guchagsacs'a'tu te na'c guquil beñdxabtu chunäjtu ste'ca bejn.

⁶ Rniä rediidxre lojtu te ni rlajz guchnaa sajc guchnaani, niluxh dina guiniä lojtu, nanabpac guchnaatu. ⁷ Narä rlazä maläii sajc gac guiraa bejn si'c ni nacä. Dios abadeed loj tejga bejn xho mood guibajnni. Yu'reni sajc guibajn tej mood, yu'zareni sajc guibajn garenca mood.

⁸ Loj rebeñ xteb näjza loj regunabiuud rniä, hueen najc na'c guchnaareni, gacreni si'c narä. ⁹ Niluxh palga di gacdi cue'cdxi lajzreni, suguchnaareni. Maazru huen guchnaareni te na'c guntisreni xhigab rlajzreni guchaagreni te niguii o te gunaa.

¹⁰ Loj rebejn ni abachnaa, rniä rediidx ni basa'n Dad Jesucrist loonu: "Na'c guro'n gunaa chäälni." ¹¹ Niluxh palga guro'n te gunaa chäälni, na'c guchñasacni, o maazru hueen gusiäjlni diidx guibisacni lo chäälni. Sigajcza te niguii na'c guro'nni chäälni.

¹² Naj rediidx ni guiniä najc xhigab xtenä, xhet diidxdi ni basa'n Jesucrist loonu. Scree rulidxä la'tu. Palga yu' te niguii ni rililajz xtidx Dios, luxh chäälni di chalilajz xtidx Dios, luxh rlajz gunaaga cuäznäjni niguiiga, na'c guro'n niguügani. ¹³ Palga yu' te gunaa ni rililajz xtidx Dios, luxh di chäälni chalilajz xtidx Dios, niluxh rlajzni cuäznäjni gunaaga, na'c guro'n gunaaga chäälni. ¹⁴ Palga yu' te niguii ni di chalilajz xtidx Dios, luxh chäälni rililajz xtiidxni, palga hueen nabañnaä sa'reni, hueen najc yälruchnaaga nez loj Dios. Sigajcza palga yu' te gunaa ni di chalilajz xtidx Dios luxh chäälni rililajz xtiidxni, palga hueen nabañnaäsa'reni, hueen najc yälruchnaaga nez loj Dios. Palga dini gac si'c, di Dios gunle'rexi'nreni, per naj abenle' Dios rex'i'nreni. ¹⁵ Palga chää'l te gunaa o chää'l te niguii ni di chalilajz xtidx Dios luxh rlajzni guilia' sa'ni con chäälni ni ahuililajz xtidx Dios, sujiizani. Nani rililajz xtidx Dios diruni ga'p por cuäznäjni chäälni ni di chalilajz xtidx Dios, niluxh gurejdx Dios nuurnu te cuecdxini lajznu. ¹⁶ Sa'csi ¿xho najnlu, gunaa, la suslaa Dios chäällu lo

dojl xcientlu, ä? O ¿xho najnlu, niguii, la suslaa Dios chäällu lo dojl xcientlu, ä?

¹⁷ Si'ctis ni baniidx Jesucrist lo tejganu, si'ctis ni gule Dios tejganu, si'c suguibajnnu. Si'cza rulidxä gunrenini neñ guiraa reguidoo. ¹⁸ Palga tej niguii rililajz xtidx Dios, luxh yu'ni bee tiejxhni, xhet najcdini. Palga stee niguii chalilajz xtidx Dios, luxh xheti bee tiejxhni, xhet najcdizani. Sujia'nni si'cni najcni. ¹⁹ Xhet najcdi la yu'ni bee o xhet beedi yu'ni. Tejtis ni nanab gunni, gusoobni rediidx ni gunibee Dios. ²⁰ Tejgani jia'n si'cni najcni cheni gurejdx Diosni. ²¹ Palga najclu te mos ni guziireni te gunlu dzuun, dxejc huililajzlu xtidx Dios, na'c chulu yärsia' xcient ni'c. Palga sajc gudzu'lu meel lo xlamlu, badzu'zani te gaclu te bejn ni rut rnibeedi. ²² Sa'csi nani najc te mos ni guziireni te gunni dzuun che huililajzni xtidx Dios, diruni gac te mos ni bio' nez loj Jesucrist, niluxh te bejn ni rut rnibeedi che rililajzni xtidx Dios, anajcni mos ni guzii Dios, najcni xmos Dios. ²³ Guzii Cristtu con xtiejnni, ni'c na'c gusaantu guinibee bejn la'tu te gac guntu xtzun Dios. ²⁴ Rebetzä, colchanuu gactu si'ctis ni najctu che gurejdx Dios la'tu, palga najctu mos ni guziireni, o te bejn ni rut rnibeedi.

²⁵ Redxa'p ni gajd guchñaa, di Jesucrist ninibee xhini'c nanab gunreni. Gule Dios narä te gusule'ä xtiidxni. Naj gulidxäreni sa'csi nanä xtidx Dios, luxh racnäjzani narä. ²⁶ Runä xhigab hueen najc palga di reniguii guchñaa sa'csi siääd yälnaganduxh lo guedxliujre. ²⁷ ¿La alabachñaalu, ä? Na'c guro'nlu chäällu. ¿La alabar'o'nlu chäällu, ä? Na'c chaxiilu chäällu. ²⁸ Palga guchñaalu, xhet dojldi rujnlu. Palga guchñaal te dxa'p, dizani gun dojl. Niluxh reni ruchñaatu sidejdreni trabajw lo yälnabajnre. Ni'cni rniä na'c guchñaatu sa'csi di rlazä tedtu trabajw.

²⁹ Rebetzä, rlazä guiniä lojtu rediidxre: Guxiiru dxej guibajnnu lo guedxliujre, ni'cni reni abachñaal na'c gunreni xhigab xtensis yälruchñaal, te gac gunreni xtzun Dios. ³⁰ Luxh reni cayoon, nanab gunreni si'cni xhet cayoondireni; reni rbalajzreni, nanab gunreni si'cni xhet cabaadi lajzreni; reni rzii xhicos, nanab gunreni si'cni xhet rajpdireni; ³¹ näjza reni rujn recos lo guedxliujre, nanab gunreni si'cni dini gunni, sa'csi recos ni rhuiinu lo guedxliujre, alacanitlojreni.

³² Narä rlazä na'c chutu yärsia'. Rebejn ni gajd guchñaal, riurenri rextzuun Dios, näjza xho guspaaereni lajz Dios. ³³ Renani abachñaal riurenri recos guedxliujre te guspaaani lajz chäälni, ³⁴ tiop najc xhigabni xcient recos nani gunni. Sigajcza najc te gunaa ni abachñaal con tejni gajd guchñaal. Sa'csi te gunaa ni gajd guchñaal riuni rextzuun Dios te gacreni gunadxan nez loj Dios con tiejxhreni näjza con lastooreni. Niluxh regunaa

ni abachnaa riurení recos guedxliujre, näjza xho guspaani lajz chäälreni.

³⁵ Rniä rediidxre par xcälnasa'ctu, xhet gudxonädi la'tu, te gunruti redzunsa'c, te chanälazsa'ctu Dios.

³⁶ Palga yu' chu te niguii lojtu ni rujn xhigab, maazru hueen guchnaa xindxa'pni sa'csi acayajcni gunagool, dini gun dojl, sajc gudeednini guchnaani. ³⁷ Palga steeni dini gun xhigab si'c nanab gunni, sajc gunni si'ctis ni rlajzni palga abejnpacni xhigab neñ lastooni di xindxa'pni guchnaa, hueenza najc si'c. ³⁸ Ni'cni nani rudeed xinda'pni guchnaa, hueen rujnni, sigajcza nani dini gudeed xindxa'pni guchnaa, laacaza rujnni.

³⁹ Te gunaa ni abachnaa, rajpni por guibannäjni chäälni guideb nabajñ chäälni. Palga guet chäälni, jianxtebni stehuält, dxejc sajc guchnaani chutis niguii ni rlajzni, palga najcni tej ni ahuililajz xtidx Dios. ⁴⁰ Narä rchaloä maazru guibaa lajzni palga dini guchnaa. Si'c najc xhigab ni runä, luxh riliipac lazä cayacnäj Sprit Dxan xten Dios narä.

8

Yälrajw ni ruzujreni lo rebanäjb

¹ Rniä lojtu xcient reyälrajw ni ruzujreni lo rebanäjb. Guliní guiraanu rajpnu yälñajn xcient recosga. Niluxh yälñajn rujn rajc bejn guyalajz. Luxh yälrinälajz sa'ni, ni'c rujn racnäjnu resa'nu. ² Palga yu' chuni'c rujn xhigab nanduxhni, rusgueeni lastooni sa'csi cayäädxrü gacbeeni si'c ni nanab gacbeeni. ³ Palga yu' chu sanälajz Dios, Dios anumbee bejnga.

⁴ Ni'cni, xcient reyälrajw ni risujreni loj rebanäjb, anancheenu xhet sajcdi rebanäjb ni yu' lo guedxliuj, ruti stee Dios; tejtis ni najc Gueb Dios. ⁵ Masque yu' reni rnireni najc "dios" xhaguibaa o loj guedxliuj, luxh yu'za xhidajl "dios" näjza xhidajl lam ni rnibee, ⁶ per nuurnu nadonnu yu' tejtis Gueb Dios, Dad nani benchee guiraa recos, luxh lojtiisni nabajñnu. Rajpnu tejtis Dad ni rnibee loonu, ni'c najc Jesucrist. Xcient xcälrnibeeni guc-chee guiraa recos loj guedxliuj, luxh nuurnu nabajñnu xcient Jesucrist.

⁷ Niluxh xhet guira'ti bejn najn yu' tejtis Dios. Yu' rebejn ni ahuililajz xtidx Dios abia'reni rajñreni rebanäjb, luxh rajwzareni reyälrajw lascanu guzujni loj banäjb sa'csi nacäjryu xcäriejnreni, ni'cni et laadi ria'n lastooreni, rxhiñza xcäriejnreni. ⁸ Xhet xcient xhi rdaudinu sajc guibañsa'crunu lo xnejz Dios. Xhet najcdi palga guidaunu o palga dinu guidau. ⁹ Colnatiro xhi rujntu te na'c guntu jiajb te bejn lo dojl nani gajd chalilazsa'c xtidx Dios. ¹⁰ Palga te bejn ni gajd chalilazsa'c xtidx Dios fiini cayajwlu reyälrajw ni guzuj lo rebanäjb, luxh luij najclu te beñnajn, sa'csi dee gajd gacbesa'c rextidx Dios, ¿la

di lajzni gac nadip te näjza laani chatajwni yälrajw ni guzuj lo rebanäjb? ¹¹ Niluxh luj, xhet dojlidi cayujnlu, per bejtzlu ni gajd chalilazsa'c xtidx Dios, sixijnni, luxh najcni bejtzlu sa'csi näjza par laani gujt Dad Jesucrist lo crujz. ¹² Si'cza che rujnlu dojl lo bejtzlu, runnajlu lajzreni sa'csi gajd xcäriejnreni jiansa'c, luxh si'c cayujnzalu dojl lagajc lo Crist. ¹³ Ni'cni, palga narä runä riabsac betzä lo dojl xcient ni rauä, hueenru dirunä gauä yälrajw ni gun jiajb betzä lo dojl stehuält.

9

Xhi sajc gun te apost

¹ ¿La dina gacä te bejn ni rut lojdi yu'ä? ¿La xhet apostdi narä? Ni abahuiä lo Dad Jesucrist, abasule'ä rextiidxni lojtu, ni'c huililajztu xtiidxni. La'tu najctu xtzunä ni runä lo Dios. ² Yu' reni di gumbeeni narä si'c te apost, niluxh la'tu abiembesa'ctu narä sa'csi ahuililajztu rextidz Jesucrist ni abasule'ä lojtu. Ni'c ruluiloj guliipac nacä te apost.

³ Diidx ni rniä scree loj reni di chalilajz nacä apost najc scree: ⁴ ¿La di riäjl xca'ä guiraa ni runiidxtu gauä näjza ni runiidxtu yä'ä? ⁵ ¿La digacdiza gapä te chälä ni ahuililajz xtidz Dios dxejc chanäätzani sigajc rujn guiraa reapost, näjza rebetzhuin xten Dad Jesucrist näjza Pedr? ⁶ O ¿la xtebtis Bernabé näjza narä di gacdi cuääz jiennuuzuun te guidaunu lał rusule'nu xtidz Dios? ⁷ ¿Chuni'c rajc soldaad luxh lagajc laani siini xhi gauni? O ¿chuni'c rusuj yaguub luxh dini gau ninejxh ni rcaj lojga, ä? O ¿chuni'c rajp gaii dxib, luxh dini yä le'ch ni rudeedreni, ä? ⁸ Na'c guntu xhigab lagajc xcientä caniä rediidxre lojtu, sa'csi näj loj xleii toMoisés caj diidx xcient recosre. ⁹ Loj reguijtz xten xleii toMoisés caj rediidxre: "Na'c gusällu guijxh ro' gon che cayo'tni yejc triuu." ¿La guniitis Dios rediidxre sa'csi riuni regon, ä? ¹⁰ ¡Dini gac! Xcälñasa'cnu guniini rediidxga, sa'csi bejn ni rujn zuun lo niaa näjza nani rusia triuu riäjl gunlojni xca'ni te yälnasa'c ni rajc lo xniaani. ¹¹ La'tu najctu si'c te yuj cadro gule'cnu binij sa'csi basule'nu rextidz Dios lojtu, ¿la rujntu xhigab dzunro najc gacnäjtu nuurnu tudxene', ä? ¹² Palga racnäjtu ste'ca bejn ni ruluuiitu, nungäjtru gacnäjtu nuurnu.

Niluxh gajdnu guinii si'c lojtu sa'csi di rlajzdinu guidxonnu chalilazsa'ctu rextidz Dios, ni'c chotipnu lajznu guiraa retrabajw ni cadeednu. ¹³ La'tu najntu reni rujn zuun neñ guidoro rajwreni rebääl ni risa'nreni lo Dios, sigajcza reni rujn zuun lo dxan cadro risa'nreni xpääl reguidxaa lo Dios, näjza laareni rajwreni rebäälga. ¹⁴ Si'cza gunibee Dad Jesucrist loj reni gusule' xtidz Dios, xca'reni xhi gaureni lagajc loj reni rililajz xtiidxni. ¹⁵ Niluxh gajdpacna gunä si'c, xhetza

caca'ädi. Dizana gucuaä rediidxre lojtu naj te guniidxtu xhi xca'a. Hueenru guetä te na'c gudzucaj te bejn yälrbalajz ni rapä xcuent dzuun ni runä lo Dios.

¹⁶ Narä dina gapä xhicuent guiliä'pä xpala'nä che rusule'ä xtidx Dios. Sa'csi si'c nanabpac gunä, sa'csi probe'za narä palga dina gusule'ä xtidx Dios. ¹⁷ Palga gunä dzuunre sa'csi rdxaglazäpac gunäni yu' xhi guniidx Dios loä. Mase runäni con yälrigaan, empac Dios agule narä te gusule'ä xtiidxni. ¹⁸ ¿Xhini'c najc xcuent ni xca'ä, ä? Che gusule'ä xtidx Dios lo chutis bejn, ligaj gusule'äni, te di gusule'ä xtiidxni te guniidx rebejn xhi guniidxreni xcuent xtzunä, mase si'c riäjl gunreni.

¹⁹ Rut xmosdi nacä, luxh lagajc narä benä xhigab gacä si'c te mos te gunä gaan chalilajz xhidajl bejn xtidx Dios. ²⁰ Cheni yu'ä loj rexpejn Israel, runä si'cni rujnreni te gunä gaan chalilajzreni rextidx Dios. Che rlazäza guiniä loj reni nabajn loj xleii toMoisés, dxejc runä si'c rujnreni te gunä gaan chalilajzreni rextidx Dios, niluxh diruna guibañä lo leiiga. ²¹ Stee lajt cadro rlazä gunä gaan reni di guibajn lo xleii toMoisés, runä si'c rujnzareni, mase empac nabañä lo xleii Dios sa'csi rusobä diidxni basa'n Crist. ²² Cheni yu'ä loj reni guxii rililajz xtidx Dios, racäza si'c ni najcreni te gunä gaan chalilazsa'creni. Narä runä sigajc rujnreni, te si'c gunä gaan chalilajz xhidajlreni xtidx Dios. ²³ Runä guira'ti xcuent xtidx Dios ni ruslaa bejn lo dojl, te xca'zanu, narä näjza rebejn ni ahuililajz xtidxä, yälnabajn par tejpas.

²⁴ Anajntu che ru' te lanij, che ruxuñ renigui, guiraareni ruxuñ, niluxh tejtis ni rca' ni ruzalajzreni. Colguxuñza nez lo Dios te gunzatu gaan. ²⁵ Guiraa reni rlajz guxuñ rapdareni tiejxhreni te ga'p tiejxhreni yälnadip, yälnadaan. Luxh laareni ruxuñreni si'c te gunreni gaan te cos ni di gaclaa agunitlojni. Niluxh nuurnu ruxuñnu te guniidx Dios loonu nani dipac nitloj. ²⁶ Narä dina guxuñä si'cni dina ganä caro cha'ä, dizana gucuaä si'c te bejn ni rucuanäj te balaa, o cayääztisni lo bej. ²⁷ Niluxh narä runä rajc tiekhä si'c xmosä te na'c gunni si'ctis ni rlajzni, te gunni nani rlajz Dios te di cheni abasule'ä xtidx Dios loj xhidajl bejn, gusanxtuwy tiekhä narä.

10

Yälrlulidx lo xcuent rebanäjb

¹ Rebetzä, di rlazä jiällajztu ni gusajc retoxtadgoldoonu. Gusajreni xpala te za gudejdzareni galäii nisdoo ni laa Nisdo Xniaa. ² Gudejdreni xpala te za näjza gudejdreni galäii nisdoo; ni'c najc si'c te yälrobnis sa'csi sanajlreni toMoisés. ³ Sigajcza guiraareni gudajw tejtis yälrajw ni baxhal Dios xhaguibaali. ⁴ Guiraazareni gu' nis ni badeed Dios, Dios bejn

birii nisga cuä' te guilaj. Luxh Xprit Crist gusanäjreni cadrotis sääreni nez lo reyubidzroga. Luxh con xcälrnibeeni birii nis loj guilajga, Crist najc si'c guilaj ni huinäreni. ⁵ Dios bidxechnäj xhidajlreni, ni'c xhidajlreni gujt nez lo reyubijdzga.

⁶ Guiraa rediidxga najc te yälrulijdx loonu, te na'c guichaglajznu jiennu lagajc redojl ni bejn retoxtadgoloonu. ⁷ Na'cza gañtu rebanäjb si'c ni bejn baltireni; acaj lo rexquijtz Dios xcuentreni: "Rebejn ni guyaa lajz gurejreni te gu'reni, gudajwreni, dxejctiru huisurení te gusloj caguijtreni." ⁸ Na'c chunäjnu stee bejn di gac chäältu si'c bejnreni, ni'cni gujt galbichon milreni tejtis dxej. ⁹ Na'cza guche'chnu Dios con rextojlnu si'c bejn balti rebejn̄ga, ni'cni gujtreni sa'csi gudauya' bälreni. ¹⁰ Na'cza chamojmtu xcuent ni rujn Dios si'c ni bejn rebejn̄ga xcuent ni bejn Dios, ni'cni baxhal Dios angl xten yälgujt bagu't xhidajlreni.

¹¹ Guiraa redee gusajc retoxtadgoloonu te rulijdxni nuurnu, cuajzareni lo guijtz te guluii rediidxga nuurnu xho riäjlijiennu, nuurnu ni nabajñnu neñ redxej ñaj. ¹² Ni'cni chutis ni rujn xhigab nabañsa'cni nez loj Dios, sudzu'tzni te di jiabsacni. ¹³ Xheti te trabajw ni cadejdtu nani gajd ted chutis bejn̄. Niluxh di Dios cuälaztu, dini gusaan tedertru dzunduxh nani digacdi guntu huant, suniidx Dios yälnadip yälnadaan lojtu te che tedtu trabajw sidxältu xho guibicajtu lo dzunduxhga, te gutiplajztu.

¹⁴ Ni'cni rniä lojtu, rebetzä nani sanälazä, colbicaj lo yälrajñ xten rebanäjb. ¹⁵ Rniä lojtu si'c lo te ben̄ nasin, te beñnajn: colgulatzsa'c rextidxä don la laaca najcreni. ¹⁶ Che rdaunu xchej xten Dad Jesucrist najcni te seen nabaññäänü Jesucrist. Che rdunnu neñ co'p, rnaalajznu gudijx Dad Jesucrist xtiejnni xcuent xtojlnu lo crujz. Che rdaunu yätxtiil, sälöjni anajcnu tejtis xcuent tiejxhni ni badeedni cuaj lo crujz xcuentnu. ¹⁷ Sa'csi yu' tejtis yätxtiil, mase najcnu xhidajl, najcnu si'c tejsi tiejxh sa'csi tejsi yätxtiil rdaunu che rauxchejnu xchej xten Dad Jesucrist.

¹⁸ ¡Bahui xho rujn rexpejñ Israel! Rajwreni xpääl reguidxaa ni rile'creni lo Dios lo dxan neñ guidoo, ni'c najcreni tejsi con guiraa rebejn̄ nani rujn sigajc rujnreni. ¹⁹ ¿Xhixhni'c rlazä guiniä, ñaj? ¿La caniä yu' xhi sajc gojn nani gule'c bejn̄ lo banäjb, ä? O ¿la yu' xhi sajc banäjbga, ä? ²⁰ Xhet sajcdireni. Narä caniä lojtu dee: Recos nani rbe'c rebenzijt lo rebanäjb, lo rebendxbab cabe'crenini, et lojdi Dios. Luxh narä dina rlazä gactu tejsi con rebejn̄ nani rbe'c lo rebendxbab, te di chachunäjzatu rebendxbab. ²¹ Sa'csi digacdi yätu co'p ni rusnaj laaznu ni bejn Dad Jesucrist lo crujz nägajcza co'p nani rudeedreni lo rebendxbab. Digacdiza guidaunu xchej xten Dad

Jesucrist nägajcza xchej ni rudedreni lo rebeñdxb. ²² O ñla rlajznu guche'chnu Dad Jesucrist, ä? ¿Xhixh maazru nadipnu lojni, ä? ¡Gurniä lojtu!

Colyejn guira'ti te chä'p xpala'n Dios

²³ Guliicani, sajc jiennu xhitis ni rlajznu jiennu, niluxh xhet guira'ti ni rlajznu jiennu najc hueen par nuurnu. Guira'ti najc laaca, niluxh yu' reni di gacnäj gustioobnu lo xcälrlilajz Dios. ²⁴ Na'c guntu xhigab quiiltistu lagajc xcälñasa'ctu; maazru hueen quiilzatu xcälñasa'c xpisintu. ²⁵ Coltajw xhitis bääl ni rdo' lo guii, na'c guiniabdiidxtu caro siäädni te di gacnaj xcäriejntu. ²⁶ Lo xtidx Dios caj rediididxre: "Sa'csi guideb guedxliuj näjza guiraa ni tre' lo guedxliuj najc xten Dios."

²⁷ Palga jiädgajn te bejn ni di chalilajz xtidx Dios luijiädtaunäjluni luxh acuäjblu chäälu, huijza, gudajw xhitis ni cue'cni nez lojlu, na'c guiniabdiidxtu te di gacnaj xcäriejnlu. ²⁸ Palga yu' chu naa lojlu: "Dee najc bääl ni bile'cnu lo rebanäjb", na'c gauluni, didi gunni gunijt dade'ga ni gunii si'c lojlu te di gacnajza xcäriejn chutis. ²⁹ Dina guiniä xcäriejnlu, didi gunnajni xcäriejn stee dade'ga; mbaj ñaj, ¿xhicuent riäjl gula'tzreni narä sa'csi rajc runä guira'ti porsi racnaj xcäriejn ste'ca bejn, ä? ³⁰ Palga rudedä xquixtios lo Dios nani runiidx xhi rauä, ¿xhicuent rniyajreni narä ni rauä, luxh abadedä xquixtios lo Dios? ³¹ Ni'cni palga gautu, o palga yätu o xhitis ni rujntu, colyujn guira'ti te chä'p xpala'n Dios. ³² Na'c guche'chtu nicla rexpejn Israel niclaza rebenzijt, niclaza rexpejn xquidoo Dios. ³³ Sigajcza runä narä, runä guira'ti ni rus-paa lajz rebejn, dina quilä xcälñasa'cäti, alga rguilä xcälñasa'c xhidalduxh bejn, te laareni lo dojl sa'csi ahuililajzreni xtidx Dios.

11

¹ Colyejn si'cni runä narä, sigajcza narä runä si'cni rujn Jesucrist.

Xho riäjl gun regunaa nen xquidoo Dios

² Rliä'pä xpala'ntu sa'csi lo guira'ti rnaj lajztu narä, rnajza lajztu rediididx nani baluiä lojtu, sudzu'tztu rusooftu rediididx sigajcni baluiäreni lojtu. ³ Narä rlazä gacbeepactu Jesucrist najc nani rnibee lo niguii, dxejctiru niguii rnibee gunaa si'c rnibee Dios Jesucrist. ⁴ Chutis te niguii ni yu' xhumbreel yejcni lañni cabedx-canabni lo Dios o lañni caguluiini xtidx Dios, laani rusanxtujyni yejcni. ⁵ Palga yu' te gunaa ni dini gusäu xpäiini yejcni che cabedx-canabni loj Dios o che caniini xtidx Dios, rusanxtujyni yejcni sa'csi najcni sigajc najc te gunaa ni abigaj yejcni. ⁶ Palga di te gunaa gusäu xpäiini yejcni suguigaj yejcni. Palga najcni te xtuuy guigaj

yejcni, sugusäuni xpäiini yejcni. ⁷ Di guchaag gusäu te niguii yejcni sa'csi najcreni si'c xtuxh Dios, näjza xcälrdimbicha' Dios. Niluxh regunaa najc si'c xcälrdimbicha' niguii. ⁸ Sa'csi di niguii nirixtiej cuä' gunaa; gunaa najc ni birixtiej cuä' niguii. ⁹ Xhetza xcuent gunaadi guc-chee niguii; gunaa najc ni guc-chee xcuent niguii. ¹⁰ Ni'cni nanab jiäu yejc gunaa neñ guidoo si'c te seen lo rexangl Dios yu' chu rnibeereni. ¹¹ Niluxh nez lo Dios nicla niguii niclaza gunaa digacdi guibañ xtebreni. ¹² Sigajc galoo birixtiej gunaa cuä' niguii, sigajcza naj gunaa najc nani ruu báz; luxh Diostis najc nani runchee guira'ti rebejn.

¹³ Colyejn lagajc xhigabtu naj, ¿la laaca najcni cuedx-guiniab te gunaa lo Dios lal ni xhet niäudi yejcni, ä? ¹⁴ Loj reben guedxliuj guiraa reniguii rgaj yejcreni, sa'csi najcni te xtjuy guigaduxh xquidxejcreni. ¹⁵ Niluxh regunaa hueen najc rga' xquidxejcreni te rusäuni yejcni. ¹⁶ Palga yu' chu tildiidx xcuent rediidx nani caniä lojtu, nanab gacbeeni si'ctis riennu, si'ctisza rujnreni neñ guiraa rexquidoo Dios.

Xho ruxhinreni xchej Dad Jesucrist

¹⁷ Rediidxre ni cagucuaä lojtu, direni guiliä'p xpala'ntu, sa'csi che rdxagsa'tu neñ xquidoo Dios, lacuua laaca cuetu, xhet laadi rujntu. ¹⁸ Rnixgaä dee: Abiejn diagä che re'tu lo xquidoo Dios, rlia'tu lo sa'tu rajctu tiop cuaa; luxh riliica lazä rediidxre. ¹⁹ Pet naatu nanab guntu si'c te gacbeetu churen'i'c sanälajzpac Dios, churen'i'c sajcru lo xtzuun Dios. ²⁰ Ni'cni che rdxagsa'tu, dini gac te cuetu lo xmex xchej Dad Jesucrist, ²¹ sa'csi che agule'creni xchej lo mex, tejga bejn rlajz xcaxgaa xhi gauni, dxejc yu' reni agudxadoo xque'reni, agusojzzareni, lalni yu' stee cuaa bejn calaan, gajdreni gau. ²² ¿Xho mood? ¿La xheti rolijztu cadro gac gautu, yätu, ä? O ¿la rbälazlu xquidoo Dios, ni'c rusanxtujyulu rebejn ni xhet räjpdi, ä? ¿Xhini'c guiniä lojtu naj? ¿La naatu guiliä'pä xpala'ntu xcuent nani rujntu, ä? ¡Gurniälojtu guiliä'pä xpala'ntu!

Xchej Dad Jesucrist

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Baluiloj Dad Jesucrist loä lagajc nani baluiä lojtu xcuent xho bejni guxhijn che gudaunäjni rexpejnni te xchej xten pascw, guxhijn ni gudo'ni. Cua'ni yätxtiil, ²⁴ dxejc che abadeedni xquixtios lo Dios, gula'ni yätxtiilga, räjpni lojreni: "Colgajw, dee najc tiekhä ni gudedä guet xcuenttu. Scree guntu te guinalajztu narä." ²⁵ Si'cza bennäjni co'p che gulujx gudajwreni, räjpni lojreni: "Ni yu' neñ co'pre najc si'c xtienä; che ju'treni narä, sixe' xtienä xcuenttu, si'c te seen xten didxcoob ni gusa'n Dios loj rebejn ni aguleni. Scree guntu te

guinalajztu narä.”²⁶ Che gautu yätxtiilga, che yätu neñ co'pga, rululilosactu xhi bejn Jesucrist che gudijxni xcient rextøjlnu lo crujz; si'cza colyujn dxejli ni guibisacni lo guedxliujre.

Xho riäjl gac xchej Dad Jesucrist

²⁷ Ni'cni rniä lojtu, chutis tejtu ni rajw yätxtiil, ni rä'za co'p xten xchej Dad Jesucrist, palga dini gusoob xtidx Dios, rujnni dojl, najcni si'cni lagajc laani bagu't Jesucrist, baxhe'zani xtiejnni. ²⁸ Niluxh sugula'tz tejgatu lagajc lastooni don la yu' xhi dojl bejnni, dxejcti sajc gauni yätxtiil, yäni co'p xten xchej Dad Jesucrist, sa'csi abaxhobdojlñi. ²⁹ Chutis bejn ni gau, ni yä xchej Dad Jesucrist, luxh dini gula'tz lagajc lastooni xhicient gauni, yäni xchej Dad Jesucrist, lagajc laani rujnni jiajb xcälnaj Dios yejcni. ³⁰ Ni'cni lacti resa'tu racxhuu, xhet nadaanreni, luxh yu'zareni agujt. ³¹ Ni'cni nanab fiinu xho najcnu, guiniabnu lo Dios gudzucajni rextøjlnu te didi tednu trabajw. ³² Niluxh che rdejdnu trabajw, rdejdnnuni te na'c tednu trabajwdxh si'c ted rebeñ guedxliuj che gacreni yälgxuhtis xten Dios.

³³ Ni'cni rniä lojtu, rebetzä, che guire'tu te gautu xchej, colcuäjz resa'tu. ³⁴ Palga yu' chu tejtu ni calaan, suauni lagajc rolijzni, te di gun Dios yälgxuhtis lojtu. Guiraa rexhistee cos, che jiälä ro'c fiä don xho gacsa'cni.

12

Dzuun ni rudeed Sprit Dxan xten Dios lo tejga ni rililajz

¹ Rebetzä, rlazä gacbeetu xcientuzuun ni rudeed Sprit Dxan xten Dios lo tejganu.

² La'tu najntu che gajdtu chalilajz xtidx Dios, rajntu chutis banäjb ni di gacbee, ni naatis bejn gañtu. ³ Ni'cni rlazä gacbeetu naj, nicla tejtu ni yu' Xsprit Dxan Dios neñ lastooni sajc guinii: “Xhet sajcdi Jesucrist.” Luxh rut rajcdi rnii: “Jesucrist najc Dadbid baxhuaannu”, palga di Xprit Dxan Dios cuääz neñ lastooni.

⁴ Mbaj naj. Yu' xhidajluzuun ni rudeed Dios loj rebeñ ni huililajz xtiidxni, niluxh tejsi najc Xsprit Dxan Dios ni rujn zuunga neñ lastoo guiragajcnu. ⁵ Yu'za balti cuaa zuun nani riennu, niluxh tejsi najc Xtadbid baxhuaannu. ⁶ Yu' xhidajl mood rajc zuun, niluxh tejsi Dios rujn zuunga lastoo guiralii bejn. ⁷ Tejga bejn rululiloj garen-garen xtzuuun Sprit Dxan xten Dios, niluxh guira'ti redzuunga najc te gacnäjreni guiraanu. ⁸ Lo tej bejn rudeed Sprit Dxan yälñasinq, lo steeni rudeed lagajc Sprit Dxanga yälñajn. ⁹ Lagajcza Sprit Dxanga rudeedzani yälñilajzro lo tejni, dxejc lo steeni rudeedza lagajc Sprit Dxanga yälñibee te rusiajcni yälracxhuu. ¹⁰ Loj stee bejn rudeedzani yälñibee te gunni milaagwr, loj

stee bejn rudeedni yälriembee te sajc guinixgaani xcuent recos ni churu gac; lo steeni rudeedni yälnasin te gumbeeni chu najc Sprit gulipac, näjza chu najc sprit ni rusguee. Lo stee bejn rudeedzani guiniini garen-garen redidxsaj; loj stee bejn rudeedzani yälracbee te rajc rniini loonu xhini'c gunii bejn ni rnii garen-garen redidxsaj. ¹¹ Niluxh tejsi najc Sprit nani rujn guiraa redzuunre, racnäjni rujn tejganu xtzuunni si'ctis ni rlajzni.

Guiraanu najcnu te la' tejsi tiejxh

¹² Sigajc ni najc tiejxhnu tejsi, mase yu' xhidajl la' xtelli, tejgareni te la' tejsi tiejxh, sigajcza najc rebejn nani huililajz xtidz Jesucrist. ¹³ Guiraanu, mase najcnu rexpejñ Israel o ben griegw, mase najcnu mos o mastr, gurobnisnu con laj Sprit Dxan che huililajznu xtidz Dios, te gujcnu si'c tejsi tiejxh, luxh tejsi Sprit Dxan xten Dios biädläjz neñ lastoonu.

¹⁴ Sa'csi tiejxhnu dini gac tejsi la', najcni balti la'. ¹⁵ Paru naa ni'nú: "Sa'csi dina gacä te ña, ni'cni dina gacä te la' tiejxhre." ¿Xhixh porsi ni'c dini gac tla' tiejxhga, ä? ¡Gurniälojlu! ¹⁶ Palga diajgnu naa: "Dina gacä te baloj, ni'cni dina gacä te la' tiejxhre." ¿Xhixh porsi ni'c dini gac tla' tiejxhga, ä? ¡Gurniälojlu! ¹⁷ Palga guideb tiejxhni niajc te baloj, ¿xhi cojn niejn diajgni? Palga guideb tiejxhni niajc te diajgni, ¿xhi cojn chuxhi'ni? ¹⁸ Mbaj ña, ni'c basoob Dios guiraa rela' te guc-chee tiejxhnu si'ctis ni rlajzni gacni. ¹⁹ Paru niajc guidebni si'c tejtis la'ni, ¿xho niajcpacni te tiejxhni dxejc? ²⁰ Niluxh ña ensilaani yu' xhidajl la' te najcni tejsi tiejxhni.

²¹ Te balojnu di gac gäbni lo ñaanu: "Dina guiquinälu", niclaza bitiuyejcni di gac gäbni lo ni'ni: "Dina guiquinälu." ²² Chucala lapacreni rquiinru nani ruzen lascanu xhet sajcdireni. ²³ Luxh retla'ga nani rchalonu guxii sajcreni, reni'c maazru sajc. Luxh reni rtuinäänu, niguii sigajc gunaa, reni'c riapdarunu. ²⁴ Biätla sgaii la' tiejxhnu nani rlui saruru, reni'c di guiquiin gapdanuni. Niluxh abenchee Dios tiejxhnu si'c, te gapdaru bejn retla' nani lascanu guxiiru sajc. ²⁵ Bejnni si'c te di chu yälrdijl lo retla' tiejxhnu, te guiraa retla'ga gacnäj sa'reni. ²⁶ Ni'cni che et laadi yu' te la' tiejxhnu guidebni ru' et laadi. Sigajcza che guiliä'pnu xpala'n te la' tiejxhnu, guideb tiejxhnu rbalajz.

²⁷ Ni'cni guiraanu najcnu si'c tiejxh Jesucrist. Tejganu najc te la' tiejxhni. ²⁸ Luxh abadeed Dios yälrnibee lo tejganu lo xquidooni te gunnu xtzuun-xtzuunni. Ganidtoo guleni reapost; ni rojpga guleni rebejn ni rnii xtidz Dios; ni riojnga, guleni rebejn ni ruseed; dxejcti guleni reni rujn remilagwr, reni rusiajc beñracxhuu, reni racnäj, reni rnii garen-garen redidxsaj. ²⁹ Et guiraadi rexpejñ Jesucrist najc

apost. Et guiraadizareni rniireni xtidx Dios. Et guiraadireni rajc ruseed. Et guiraadizareni rajc rujn remilagwr. ³⁰ Et guiraadireni rajc rusiajc rebeñracxhuu. Etza guiraadireni rajc rnii garen-garen didxsaj, et guiraadireni rajc rnii xhi säloj redidxsajga. ³¹ Nanab guideb lastootu rlajztu guniidx Dios reyälrnibee ni najc maazru hueen lojtu. Niluxh narä guluiä lojtu te nezyuj ni najc hueenru loj guiraareni.

13

Yälsanälajz

¹ Palga guiniä guiraloj xtidxsaj rebejn, o xtidx rexangl Dios, luxh dina chanälazä rebejn, rubejtis xtidvä si'c te tamboor o te platii. ² Palga sajc guiniä xtidx Dios xcuent recos ni churu gac, luxh racbesa'cä guiraa recos xhiga'tz xten Dios, näjza guiralii yälnasin xten quedxliujre, palga rapä yälrililazduxh te gac gäpä lo redajnre, "colguibicaj", luxh rbicajreni, niluxh xhet sanälazädi rebejn, rut nacädi. ³ Palga gudedä guiraa rexhixtenä nani rapä te gau rebejn ni xhet rajpdi; palga gudedä tiekhä te checni, luxh xhet sanälazädi rebejn, xlia'si gunä guiraa redzuunga.

⁴ Rebejn ni rajp yälsanälajz cabäjzreni, najczareni bensa'c, direni säblajz xhi xten sa'reni, direni guschä'p lagajc xpala'nreni, direni gac guyalajz. ⁵ Direni gun recos ni di guchaag, dini quiil xcälnasa'ctisni, dini guidxe'ch, dini jiu redojl ni rujn bejn lojni. ⁶ Nani rajp yälsanälajz dini guibalajz che rujn stee bejn dojl, alga rbaa lajzni che laaca rujn bejn. ⁷ Nani rajp yälsanälajz rujn huant xhitis cos, rililajzni hueen xcuent xhitis cos, sanuutis cabäjzni, rajc rdejdni xhitis trabajw.

⁸ Yälsanälajz dipacni nitloj. ¿La rniireni xtidx Dios xcuent recos ni churu gac, ä? Sidzujn dxej sibäjz redididxga. ¿La rajc rnii bejn garen-garen redidxsaj, ä? Sidzujn dxej siacdxi redidxsajga. ¿La yu' yälnajn? Sidzujn dxej sinitlojpacni. ⁹ Sa'csi naj guxilii racbeenu, guxilii xtidx Dios xcuent recos ni churu gac rajc rniinu, ¹⁰ niluxh che jiädsac Jesucrist ni rajp guiralii yälnajn, sinitloj xcälnandxucnu.

¹¹ Che gucä biuux, guniä si'c biuux, benäza xhigab si'c biuux, niluxh che bidzuñä lo yälbengol, gunitloj rexhigab biuux ni benä galoo. ¹² Sa'csi naj rhuiinu si'c loj te guihuajn ni nacäjy, luxh che guibañnäänu Dios xhaguibaa, suhuisa'cnu si'cni ruhuii bejn che suga'ni loj sa'ni cahuiinini. Naj racbeenu re'cti rec, niluxh dxejc sachbesa'cnu si'cpacni numbee Dios nuure. ¹³ Niluxh naj ria'n yälrililajz näjza yärbätzajz, näjza yälsanälajz. Lo guidxon redee, sajcrü yälrinälajz.

14

Renani rnii rediidx

¹ Ganidoo colquil yälrinälajz, colnabza lo Dios te gunidxruni xhi stee dzuun, niluxh colyejnru te xca'tu yälrnibesa'c te gusule'tu xtidx Dios. ² Che rnii te bejn garenca diidx ni di rebejn gacbee, rniini lo Diostis, et lojdi rebejn, sa'csi rut racbeedi xtiidxni, mase caniini cosro, cosxhiga'tz nani ruluii Sprit Dyan xten Dios guiniini. ³ Niluxh bejn ni rusule' xtidx Dios, rustioobni xcälrililajz bejn ni rulijdxni, ruspaani lajz nani rac-huin lajzni. ⁴ Che rnii te bejn garenca didxsaj ni rut racbeedi, lastootisni rustioobni, niluxh bejn nani rusule' xtidx Dios xcuent recos ni churu gac, laani rustiobruni lastoo guiraa rebə̄guidoo.

⁵ Narä rlazä maläii rajc rnii guiraatu garen-garen diidx, niluxh hueenru gac gusule'tu xtidx Dios. Maazru sajc nani rajc rusule' xtidx Dios loj nani rnii garenca diidx palga di gacdi gusule'ni lo rebejn xhini'c caniini. ⁶ Mbaj ɳaj betzä, che jiälä lojtu, palga guiniä garenca diidx lojtu, ɿxhi gacnäjni la'tu? Hueenru guiniliä xcuent te cos ni abaluiloj Dios loä, o xcuent te yälñajn, o xcuent te xtidx Dios, o xcuent te yälrluluii.

⁷ Ni ruhuiinu xho najcza reinstrument ni rol bejn si'c te bizej, o te harp; palga di bejn golsa'creni, ɿxho jiennu gacbeenu xhi dij cayolreni, ä? ⁸ Sigajcza lo guerr, palga direni gol cornet dippac, ɿxho gacbeereni agojl chatijlreni, ä? ⁹ Sigajcza la'tu, palga ditu guinisa'c didxsaj nani racbee bejn, ɿxho gunreni gacbeereni xhini'c caniilu, ä? Xlia'si guiniilu, lo bejtis sää xtiidxlu. ¹⁰ Yu' xhidualuxh didxsaj lo guedxliuj, luxh xheti tejni nani xheti xnejzni. ¹¹ Niluxh palga dina gacbeä didxsaj ni rniireni loä, nacä si'c te beñzijt loj nani canii loä, sigajcza sajc nani caninäj narä. ¹² Ni'cni la'tu ni rlajztu xca'tu yälrnibee xten Sprit Dyan te guntu xhi redzuun, colguejs, colnab lojni xhidajl dzuun te gacnäjtu tioobru xcälrililajz rexpen guidoo.

¹³ Ni'cni palga yu' te bejn ni rnii garenca didxsaj, suguuniabni loj Dios yälrnibee te gac gusule'ni diidx ni rniini lo rebejn. ¹⁴ Palga cuedx-guiniabä lo Dios con te didxsaj ni dina gacbeä, lastoätis ni calä'p xpala'n Dios, niluxh xcärienenä xhet cayacbeedini. ¹⁵ ɿXho ricajni dxejc? Siniab xsprittä näjza xcärienenä lo Dios; sol xsprittä näjza xcärienenä dij. ¹⁶ Palga dini gac si'c, xsprittislu calä'p xpala'n Dios con ste'ca didxsaj, niluxh bejn nani cacuadiajg di gacdi gacnäjnilu guiliä'pni xpala'n Dios, sa'csi dini gacbee xhini'c rniilu. ¹⁷ Hueenaza calä'plu xpala'n Dios, per stee bejnja dini tioob loj yälrlililajz. ¹⁸ Rudedä xquixtios lo Dios maazru rajc rniä garen-garen diidx loj guiragajctu. ¹⁹ Niluxh neŋ guidoo maazru rlazä guiniä con

xcärienä gaiitis diidx nani gacbeetu, nani gului la'tu, loj tzuu mil diidx nani guiniä con xspritä ni ditu gacbee.

²⁰ Rebetzä, na'c rujntu xhigab si'cni rujn rebiuux, xcienttis cosguijdx nanab gacnayatu si'c biuxbäz, per colyejn xhigab si'c te beŋgool. ²¹ Scree caj lo xleii toMoisés: "Mase guiniä lo rebejn con garenca diidx näjza xtidx benzijt, nicha si'c direni gucuadiajg xtidxä", naj Dad baxhuaannu. ²² Ni'cni regaren-garen didxsaj najc si'c te seen lo renani gajd chalilajz xtidx Dios, et lojdi rebejn ni arililajz xtidx Dios. Niluxh yälrusule' xtidx Dios xcient recos ni churu gac, ni'c najc te seen loj renani ahuililajz xtidx Dios, xhet lojdi renani gajd chalilajz xtidx Dios. ²³ Palga re'tu neŋ guidoo dxejcti caniitu garen-garen diidx ni rut racbeedi, dxejc guidzujn tej ni di gan xtidx Dios, siniini guiraatu rajc yejctu. ²⁴ Palga re'tu neŋ guidoo, dxejcti guiraatu cagusule'tu xtidx ni baniidx Dios lojtu, che jiu' tej ni di gan xtidx Dios, sacbeeni xhini'c caniitu, sacbeeni yu' xtojlni, ²⁵ sienloj rexhigab xhiga'tz ni yu' neŋ lastooni, dxejcti siabrlojni suzuxhjbni lo Dios, siniabni lo Dios, siniizani guliipacni suga' Dios galäiit.

Colyejn guira'ti xnez-xnejzni

²⁶ ¿Xho ricajni naj, betzä? Che guire'tu neŋ guidoo susxa' tejgatu tebgaj te salm, te xtidx Dios ni guluiini, te diidx ni baluiloj Dios lojni, te diidx con garenca diidx, nägajcza te ni gusule' xhi säloj diidxga. Colyejn guiraa ni rujntu te tioob xcälrililajz renani ahuililajz xtidx Dios. ²⁷ Palga yu' renani rnii con garenca diidx, suguinii tio'p-chon bejn, niluxh tebgajreni, dxejcti sugsule' steeni xhi säloj ni rnii tejgareni. ²⁸ Palga rut rajcdi gusule' rediidxga, na'c guiniireni con garenca diidx neŋ guidoo, suguinxtebreni lo Dios. ²⁹ Si'cza renani rusule' diidx ni rudeed Dios lojreni, suguinii tio'p-chon bejn, niluxh tebgajreni, te cuadiajg stiop xchoŋreni donnu la laaca cani ireni. ³⁰ Palga guluiloj Dios te cos loj te bejn ni sobga' cacuadi ajg, sucuedxisijcni, dxejcru suguiniini. ³¹ Sa'csi guiraatu sajc gusule'tu tebgajtu didx ni baniidx Dios lojtu te gac guiseedtu, te tioob lastoo guiraatu lo yälrlilajz. ³² Rudeed Sprit Dyan xten Dios yälnajn loj reni rusule' diidx ni rudeed Dios lojreni te acanajnreni che riäjl guiniireni o che riäjl cuedxireni, ³³ sa'csi Dios najc te Dios ni rujn guira'ti xnejz-xnejzni, dini gun biejy, niluxh rbecdxini lastoo bejn neŋ guiraa reguidoo xten rebejn ni ahuililajzpac xtiidxni. ³⁴ Sucuedxi regunaa neŋ reguidoo, sa'csi di gacdi gusule' te gunaa xtidx Dios. Nanab gunreni si'c caj lo leii gunreni, gucuadiajgreni xtidx Dios ni rusule' reniguii lojreni. ³⁵ Palga rlajzreni gacbeerureni, suguiniabi diidxreni loj chäälni che guibi'reni rolizreni, sa'csi sianxtuuy gunaaga palga guiniini neŋ guidoo.

³⁶ Colgacbee et la'ditu guläxtiejdito rextidx Dios, luxh etza xtebtis lojtu biäädni. ³⁷ Palga yu' tejtu ni rchalo rajc rniini diidx ni rudeed Dios lojni, o palga rchaloni abadeed Xprit Dyan xten Dios te dzunro lojni, sugacbeepacni dee: guiraa rediidx ni cagucuaä lojtu, rucuaäni sa'csi si'c gunibee Jesucrist gucuaäni. ³⁸ Palga yu' chu tejtu ni di chalilajz rapä xcälrnibee Jesucrist, rutza jiudi xtiidxni.

³⁹ Ni'cni, rebetzä, colyejnru te gusule'tu diidx ni runiidx Dios lojtu, na'c gudxojntu renani rniiza garenca didxsaj. ⁴⁰ Luxh guira'ti nani rujntu, colyensa'cni, xnejz-xnejzni.

15

Gubansac Jesucrist lo rebengut

¹ Naj rniä lojtu betzä, colgusnaj lajztu xtidx Dios ni basule'ä lojtu, nani huililajztu, loj nani sutijptu, ² näjza colgusnaj lajztu diidx xcient ni badzucaj Dios xtojltu che huililajztu, palga sanuu sutijptu lojni, te di xlia'si huililajztu diidxga.

³ Lojtu ganiddoo basule'ä rediidx ni sajcru ni bisiedä, basule'ä xho gujt Jesucrist lo crujz, bixe' xtiejnni te badzucajni rextojlnu, sigajc ni caj lo xtidx Dios gac. ⁴ Basule'äza xho biga'tzni, dxejc ni rion dxej guläs Diosni, gubansacni si'cni caj lo xtidx Dios gacni. ⁵ Cheni gubansacni, baluilojni lo Pedr, dxejctiru loj guitzubito'p rexpejnpacni, ⁶ dxejcti baluilojni lo gabixh gaii gayuu bejn ni tre' tejsi lajt. Xhidajlreni nabansijc, niluxh yu'za reni agujt. ⁷ Dxejcti baluilojni lo Jacoob, dxejctiru loj guiraa repost.

⁸ Dxejcti lultpac baluilojzani loä, luxh alagudejd ruluilojni lo rexpejnni dxejc. ⁹ Narä guxiiru sacä loj guiraa repost, niclaza nungäjl cuälajreni narä apost sa'csi basacsä rexpejnxquidoo Dios. ¹⁰ Balaslazduxh Dios narä, ni'c narä nacä si'c ni nacä naj. Luxh et xlia'di balaslajzni narä. Narä benäru dzuun loj guiraareni, niluxh xhet narädi ni benä dzuun, sa'csi xcälrulasljz Dios cayacnäj narä. ¹¹ ¿Xhiru najcni palga naräni o palga laareni? Empac cagusule'nu xtidx Dios, luxh la'tu salilajztu xtiidxni.

Xho guibansac rebengut

¹² Mbaj naj, palga nuurnu cagusule'nu diidx xcient ni gubansac Crist loj rebengut, ¿xhicuent yu'tu ni rnii, xheti yälrbansac loj rebengut? ¹³ Palga xheti yälrbansac lo rebengut, dxejc nicla Crist di nibansac lo rebengut. ¹⁴ Luxh palga di Crist nibansac loj rebengut, jxlia'si najc diidx nani basule'nu! ¡Xlia'siza najc xcälrililajztu! ¹⁵ Luxh et ni'ctis. Abiga'nu sa'csi rusgueenu rniinu baspansac Dios Jesucrist loj rebengut, luxh dini nuspansacni loj rebengut, palga guliini di bejn guibansac

loj rebengut. ¹⁶ Niluxh palga di rebengut chäs, niclaza Crist di nibansa'c lo rebengut. ¹⁷ Luxh palga di Jesucrist nibansac loj rebengut, xhet sajcdi xcälrililajztu, sanuutistu loj xtojltu. ¹⁸ Sigajcza agunijt rebengut nani huililajz xtidx Jesucrist. ¹⁹ Palga naj ni nabajntisnu loj guedxliujre cabäääznu Jesucrist, lo guiraa rebeñ guedxliuj nuurnu najcnu rebejñ ni riäjl jiaduxhtej guiraa reni ruhui loonu.

²⁰ ¡Per dini gac si'c! Guliipacni gubañsac Jesucrist loj rebengut. Laani guc ganiddoo loj guiraa rebengut ni gubañsac, luxh laani dini niejt par tejpas. ²¹ Sigajcni biääd yälgujt loonu xcient tejtis niguii, sigajcza biääd yälbañsac lo rebengut loonu xcient tejtis niguii. ²² Sigajc xcient te niguii ni laa Adán biääd yälgujt, sigajcza xcient Jesucrist biääd yälbañsac loj rebengut. ²³ Tejganu xcient-xcientnu; Jesucrist gujc ganiddoo, dxejcti guiraa reni najc rexpejñni che jiädsacni lo guedxliujre, guiraareni suspansacni. ²⁴ Che agujc ni'c, dxejcti siääd dxe lult che guded sacni yälrnibee lo Dios Xtadni, che abadzujlni guiraa reyälrnibee, guiraa reyälguxhtis, guiraa reyälmilagwr. ²⁵ Nungäjlpac guinibee Jesucrist cheni gunli Dios gaan loj guiraa reni rdxch lojni, quixhnireni detz ni'ni. ²⁶ Lułt ni rdxch lojni ni gunitlojni najc yälgujt. ²⁷ Lo xquijtz Dios caj: "Agudixhni guira'ti detz ni'ni te guinibeenireni." Che rniini si'c huenliisi gacbee bejñ di gacdi guinibee Jesucrist Dios, sa'csi Dios badeed lojni xhini'c guinibeeni. ²⁸ Che acanibee Jesucrist guiraali recos, dxejcti sudeedni guideb yälrnibee loj Xtadni Dios, te xtebtis Dios guinibee guira'tipac.

²⁹ Palga rujntu xhigab di bejñ guibañsac loj rebengut, ¿xhi gun rebejñ nani robnis xcient rebengut? Palga di bejñ guibañsac lo rebengut, ¿xhicuent rutio bnisreni la'tu xcient rebengut?

³⁰ ¿Xhicuentza rdxunnu lo casiondu xhigab di bejñ guira'ti or? ³¹ Rniliäpac lojtu, rebetzä, caläpä xpala'ntu xcient Jesucrist Xtadnu ni cayun xtzuunni lojtu. Ni'cni guniä lojtu, guira dxej rguiilreni narä te ju'treni narä. ³² Palga benä xhigab si'c te niguii guedxliuj che bacuanää reniguii ni najc si'c man nialajz lo guedx Éfeso, ¿xhi gaan benä? Palga di bejñ guibañsac loj rebengut, do'o jien si'c ni caj lo guijtz: "Do'o guidau, do'o guiduñ, sa'csi guixee empac sejtnu."

³³ Na'c gusaantu gusgueereni la'tu, palga sachaaglu lo benguidx näjza luj sajclu benguidx. ³⁴ Basanij xcäriejnlu si'cni nanab gunlu. Bascuääz dojñ ni rujnlu sa'csi yu' balti bejñ ni dipac gumbee Dios. Te guitujytu ni'c rniä diidxre lojtu.

Xho guibañsac rebengut

³⁵ Naj yu' reni rniabdiidx: "¿Xho rbañsac bejn loj rebengut? ¿Xhoza gac tiejxhreni?" ³⁶ ¡Chip nayäällu! Che rbe'clu te binij, di gäjl guiliejn palga di xhobga guet, nalajznu, palga dini guechduu. ³⁷ Luxh che rbe'clu, dilu cue'c gäjlga si'cni rlajzlu gacni, alga rbe'clu xhob o triuu o ste'ca binij, ³⁸ niluxh Dios rujn rliejnni, rustioobni gäjlga, lo tejga gäjl rudeedni xpalajgni o tiejxhni, si'ctis ni rlajzni. ³⁹ Xhet guiraadi retiejxhreni najc tebloj. Yu' bää'l xten bejn, yu'za bää'l xten reguidxxaa, yu'za bää'l xten reman xhaguibaa, yu'za bää'l xten rebäjl. ⁴⁰ Sigajcza yu' tiejxh rebajl xhaguibaa, tiejxh rexten guedxliujre. Niluxh yälrdimbicha' xten rebajl xhaguibaa najc tej, dxejc yälrdimbicha' guedxliuj najc ste'ca. ⁴¹ Bicha' xte gubijdx najc garen lo xten bää'i, sigajcza xpicha' rebal xhaguibaa najc garen-garena lo sa'reni. ⁴² Sigajcza yälrbansac loj rebengut; che guet bejn rga'tz tiejxhni luxh rujdxni, rnitlojni. Luxh che guibañsacni loj rebengut, garenca gac tiejxhni, diruni gudx, anabajñni par tejpas. ⁴³ Che rga'tzni, rujn bejn xhigab xhetru gacnäjdi tiejxhga, niluxh che guibañsacni, lacti sacru, lacti sajc tiejxhga. Che rga'tzni, xhetru sajcdi gunni, luxh che guibañsacni, anadipduxhn. ⁴⁴ Che rga'tz tiejxhnu, najcni xten guedxliujre, luxh che chäsni najcni te tiehxcoob ni runiidx Dios. Ni'cni yu' te tiejxhni ni siääd lo guedxliuj, yu'za te tiejxhni ni siääd xhaguibaa.

⁴⁵ Si'cza caj lo xtidx Dios: "Nigui galooga ni laa Adán, bejn Dios gujcni te ben nabajñ." Niluxh Adán ni biääd lult, Jesucrist najc Sprit ni runiidx yälñabañcoob loonu. ⁴⁶ Ganid najc yälñabajñ xten guedxliujre, dxejctiru yu' te yälñabañcoob xhaguibaali. ⁴⁷ Sigajcza niguii galooga najc ben guedxliujre, niluxh ni rojp niguii ni biääd najc ben xhaguibaali. ⁴⁸ Benchee Dios Adán con yuj, najcni ben guedxliuj. Xhaguibaali biääd Jesucrist, najcni ben xhaguibaa. ⁴⁹ Sigajcni najcnu si'c ben guedxliujre, sigajcza sajcnu sigajc najc bejn ni yu' xhaguibaa.

⁵⁰ Naj guiniä rediidxre lojtu betzä, di gac ted tiejxhnu ni najc bää'l näjza rejn xhaguibaa cadro yu' Dios. Tiejxhnure nani sinituloj di gacdiza xca'ni stee tiejxh ni najc par tejpas. ⁵¹ ¡Colhuii! Rlazäza gacbeetu te didx-xhiga'tz; xhet guiraadinu guet, niluxh sidxaa guiraa retiejxhnu ⁵² tera't bätzule', si'c cheni rdinya' guzii, che jiel lult trompe't, dxejc sibañsac rebengut, säjsreni guideb tiehxcoobreni ni najc par tejpas. Luxh näjza tiejxhnu sidxaa. ⁵³ Sa'csi tiejxhnu ni najc xten guedxliuj nanab guidxaani te ga'pnu tiejxhnu ni najc xten xhaguibaa, sa'csi tiejxhnu ni najc xten guedxliuj rejtni, niluxh tiejxhnu ni najc xten xhaguibaa di gacdi guetni, najcni par tejpas. ⁵⁴ Niluxh che tiejxhnu ni najc xten guedxliuj abidxaa te

ga'pnu tiejxhnu ni najc xten xhaguibaa, näjza che tiejxhnu ni sajc guet abidxaa te ga'pnu tiejxhnu ni di gacdi guet, ni najc par tejpas, dxejc sisiojb xtidx Dios ni caj scree: "Yälgujt agunitloj sa'csi bejn Jesucrist gaan lojni. ⁵⁵ Yälgujt, ¿xho gac gunlu gaan ɳaj, ä? Yälgujt, ¿Con xcälñayanlu ɳaj, ä?" ⁵⁶ Xcälñayan xten yälgujt najc dojl. Xcälrnibee dojl najc leii. ⁵⁷ Niluxh rdeednu xquixtios lo Dios, nani runiidx te yälrnibee loonu te jiennu gaan lo yälgujt xcient Dad Jesucrist.

⁵⁸ Ni'cni rebetzä ni sanälazduxhä, colchanuutis, colsudzu'tz lo xtidx Dios, na'c guidxajgtu guntu xtzuunni, sa'csi anancheetu xhet xlia'di najcuzuun ni runiidx Dios riennu.

16

Meel ni guire' par rexpejñ Dios

¹ Xcient meel nani guire' par rebejtznu, colyejnni sigajcni räpä gun reben rexquidoo Galacia. ² Casob dumingw, nala-jznu ganid dxej xmaan, tejgatu colcuää te meel yejc nani rujntu gaan neñ te xmaan, colcucheeni, te na'c gutie'tu meel che jiälä. ³ Te che guidzuñä, guxhalä meelga, näjza tiop-chon guijtz chanä chutis bejn ni cuetu chasa'nni guedx Jerusalén. ⁴ Palga laaca cha'aza, sajcza chänäreni narä.

Xhigab ni bejn Pabl chääni biaj

⁵ Guidzuñä lojtu che agudedä reguedx Macedonia, sa'csi sidedä nejzga galoo ni jiälä ro'c. ⁶ Dxejcti pet siannää la'tu, pet saclaä, sidedä guiraa rebäi najl ro'c, te gacnäjtu narä che cha'a cadrotis cha'a. ⁷ Sa'csi di rlazä jiädhuiätu te ladejtzsi, rlazä jiannää la'tu xchejpac, palga gusaan Dad Jesucrist gunä si'c. ⁸ Niluxh sia'nä guedx Éfeso, te ro'c tedä lanij ni rusnaj lajz bejn che biääd Sprit Dyan xten Dios. ⁹ Sa'csi ro'c yu' xhidajl bejn nani rlajz guisieed xtidx Dios, niluxh ro'c yu'za xhidajl reni rdxe'ch loä.

¹⁰ Palga guidzuñ Timoteu lojtu, saru colhuiini, te na'c chuni yärsia' lal ni yunäjni la'tu, sa'csi cayujnni xtzuun Dios sigajc runä narä. ¹¹ Na'c gusaantu chu tej ni cuälazni, colcuedxi lajzni, dxejc colgusunejzni, te jiädhuiini narä ree, sa'csi ree cabääznu laani con rebejtznu.

¹² Niluxh xcient bejtznu Apolos, räpäza lojni niäädpacni lojtu con rebejtznu, niluxh di rlajzpacni niäädni ɳaj. Per siäädcani dxejis ni gac jiäädni.

Rextixtios lult ni ruxhalni

¹³ Colsusin, colsudzu'tz lo yälrlilajz xten Dios, colyejnuzuun si'c niguii, colyajc bendaan. ¹⁴ Xhitis ni rujntu colyejnni con yälrinälajz.

¹⁵ La'tu rebetzä, anajntu xcuent rexfamily Estéfanas, nani ganid huililajz xtidx Dios nez reguedx Acaya, najntu xho racnäduxhreni rebejtznu nani huililajz xtidx Dios ro'c. Najrnibduxhä lojtu, ¹⁶ colgusoob xtidx rebejngä, näjza xtidx guiraa rebejn ni racnäj rexpejñ Dios, ni rujnza xtzuun Dios. ¹⁷ Rbalazä bidzujn Estéfanas, näjza Fortunato, näjza Acaico, sa'csi laareni bejnreni par narä nani di niajcdi niujntu sa'csi rutitu. ¹⁸ Gulecdxireni lazä näjza lajztu, ni'cni, jcoljiu sa'rebejngä!

¹⁹ Reben xquidoo Dios nez reguedx Asia ruxhal xtixtios lojtu. Aquila näjza chäälni Priscila näjza rebejn ni re' rolizreni ruxhalzareni xtixtios lojtu. ²⁰ Guiraa rebejtznu ruxhal xtixtios lojtu. Colguinii tejgatu lo sa'tu: "Xchan, gacnäj Dios la'tu."

²¹ Narä Pabl, ruxhalä xtixtios lojtu, lagajc narä benä reletrre.

²² Palga yu' chu tejtu ni di chanälajz Dad Jesucrist, sunitlojni. ¡Dad Jesucrist, gudaa!

²³ Gacnäj xcälrulaslajz Jesucrist guiraatu. ²⁴ Yälrinälajz ni rapä xcuent Jesucrist suchunäjni la'tu. Sugacni si'c.

Stee Guijtz Ni Bacuaa Pabl Lo Guidoo Xten Guedx Corinto

Ni rojp guijtz ni bacuaa Pabl lo guidoo xten guedx Corinto

¹ Narä Pabl nacä apost xten Jesucrist sa'csi si'c rlajz Dios te gusule'ä xtiidxni. Narä näjza Timoteu, ni najc bejtznu lo xtidz Dios, rucuaanu guijtzre lojtu rexpejn xquidoo Dios ni yu' guedx Corinto, näjza loj guiraa rexpejn Dios ni rbäjz nez guiraa reguedx Acaya. ² Rniabnu lo Dios ni najc Xtadnu näjza lo Dad Jesucrist, gacnäjreni la'tu, guscuecdxireni lajztu.

Trabajw ni gudejd Pabl

³ Guiliä'pnu xpala'n Dios Xtad Jesucrist, nani rulaslajz nuurnu, nani rustoolajz nuunu. ⁴ Che rdejdnu trabajw, rbecdxiini laaznu te rajcza rbecdxiunu lajz renani cadejd trabajw con lagajc yälrbecdxilajz ni baniidx Dios loonu. ⁵ Sigajc ni rdedduxhnu trabajwdxuh ni gudejd Jesucrist sa'csi rusule'nu xtiidxni, sigajcza rbecdxdiduxh Jesucrist laaznu. ⁶ Palga rdeednu trabajw, najcni te gustolajz la'tu, te laatu lo dojl. Palga ruscuecdxi Dios lajznu, si'c rujnni te cuedxilajztu te guntu huant che tedtu lagajc trabajw ni cadejdzanu. ⁷ Rinudzu'tz yälrunloj ni rajpnu xcuent la'tu, sa'csi nadonnu palga rdejdnu lagajc trabajw ni cadejdnu, suscuedxi Dios lajztu sigajcni ruscuedxini laaznu.

⁸ Rebetzä, rlazä gacbeepactu lacti trabajwdxuh bideednu nez reguedx Asia, tudxe'nsi dinu nien huant, sa'csi gudedcaj trabajwga, acasislinu. Trabawduxhejni, benä xhigab sujnni gaan, sugu'tni nuurnu. ⁹ Gulicanu, alabiennu xhigab sejtpacnu. Niluxh dee gusajcnu te bisieednu na'c chaliilajznu lagajc nuurnu, alga chaliilajznu Dios nani ruspañsac rebengut. ¹⁰ Sa'csi Dios baslaa nuure lo yälgujtga, luxh sinuutis guslaani nuurnu lo yälgujt. Salilazduxhnu Diosre suslaaruni nuurnu, ¹¹ sa'csi cayacnäjtu nuurnu, cabedx-canabtu lo Dios xcuentnu. Dxejcti palga xhidajl bejn cabedx-canab lo Dios xcuentnu, xhidajlzareni sudeed xquixtios lo Dios xcuentnu xcuent xcärlulaslajz Dios ni baniidxni loonu.

Xhicuent di Pabl nj guedx Corinto

¹² Dee najc nani ruspaal laaznu: rbedxi xcäriejnnu, ni'c rului loonu laaca nabajnnu, con yälnadolajz riennu si'cni rnibee Dios; xhet sa'csi rajpnu xcälnajn reben guedxliujdi, alga sa'csi racnäj Dios nuure. Si'cpac nabajnnu lo guedxliujre, luxh maazru che yu'nu lojtu. ¹³ Cacuaanu lojtu rediidx ni sajc

gol̄tu, ni sajc gacbeetu, luxh cabäzä sacbesa'ctu guiragajc redidx ni gucuaä, ¹⁴ lagajc si'cni agucbeetu mase gaii xtiidxnu, cabäzä guibaa lajztu xcient nuurnu, sigajcni guibaa lajznu xcient la'tu neñ dxej ni jiääd Dad Jesucrist.

¹⁵ Ni'cni ganiddoo benä xhigab niädhuiä la'tu te nibalajztu tio'p huält. ¹⁶ Nalajznu, benä xhigab nidedä ro'c che sa'a reguedx Macedonia, dxejcti stehuält cheni guibi'ä Macedonia, niädhuisacä la'tu ro'c te niacnäjtu narä te nia'a Judea. ¹⁷ ¿Xhaa dina niunsa'cä xhigab che benä xhigabre? ¿La rchhalotu runä xhigabä si'c te beñ guedxliuj nani runtiop lajzni, nani tejsi diidx rniini "sia'ä" nägajcza "dina cha'a", ä? ¹⁸ Dios guluii lojtu guliica rniä lojtu, dinu guinii tejsi diidx "sia'ä" nägajc "dina cha'a". ¹⁹ Xi'n Dios, Jesucrist nani bisule'nu lojtu narä näjza Silvan, näjza Timoteu dini guntio'p lajzni, dini guinii tejsi diidx "sunäni" näj "dina gunäni", niluxh laani guiraa xtiidxni najc "sunäpacni". ²⁰ Si'cza guiraa rediidx ni bia'n Dios loonu xcient Jesucrist najcreni "sunäpacni"; näjza xcient laani najcreni "sugacni si'c" par nuurnu, te chä'p xpala'n Dios xcient nuurnu. ²¹ Dios cagusudzu'tzza nuure näjza la'tu lo xtidx Jesucrist, agulezani nuurnu te jiennu xtzuunni. ²² Abacuaazani xseenni loonu, ni'cni baniidxni Sprit Dxan xtenni te cuääzni neñ lastoonu.

²³ Rbedxä loj Dios gacbeeni xhi yu' lastoä, guliipacni te diruna gutalä xcälñajtu, ni'c dina niälsacä guedx Corinto.

²⁴ Di rlajznu guinibeenu xho chalilajztu, alga rlajznu gac-nänutu lo dzuun te guibaa lajztu; guliipac agusudzu'tztu lo xcälñrililajztu.

2

¹ Niluxh lagajc xcient xcälñasa'cä benä xhigab dina jiädhuisacä la'tu che cayac-huin lazä. ² Sa'csi palga narä siädyenä gac-huin lajztu, ¿chuni'c gun guibaa lazä? La'tistu, nani benä guc-huin lajzni. ³ Ni'cni lagajc xcient ni'c bacuaä lojtu, te che jiälä lojtu, di rebejn gunhuin lazä nani riäjł guspaa lazä. Luxh nancheä palga narä guibaa lazä, nägajc la'tu sibaaza lajztu. ⁴ Che bacuaä guijtzga lojtu, lacti xhigabduxh benä, binduxhä; xhet te gac-huindi lajztu, alga te gacbeetu yälsanälazduxh ni sanälazä la'tu.

Yälrusiäjł lajz ni yu' par nani bejn falt

⁵ Palga yu' chu tej ni cayujn cayac-huin lazä, xhet xtebtis lazä cayunhuinni näjza lajztu cayunhuinni guxii diidx guiniä sa'csi di rlazä guntu xhigabduxh. ⁶ Alabasacsiduxh xhidajl bejñ dade'ga, na'cru gusacsítuni ɳaj. ⁷ Naj colsiäjł lajztu xcient xtojlni, colcuecdxi lajzni didi gac-huinduxhtej lajzni. ⁸ Ni'cni rniabä lojtu, colchanälajz bejñre si'c ni huinälajztuni galoo.

⁹ Bacuaxgaäza lojtu te gacbeä laa susoobtu xtidxä. ¹⁰ Naj renani jiäjł lajztu xtojlni, näj narä siäjł lazäni. Sigajcza narä, nani basiäjł lazä, palga yu' xhi basiäjł lazä, benäni xcuent xcälñasa'ctu, nez loj Jesucrist, ¹¹ te di gun beñdxab gaan nuure, sa'csi anajnnu xho najc latsiaj ni rujn beñdxab.

Guyu' Pablyärsia' che bidzujnni guedx Troas

¹² Che bidzuñä guedx Troas, te gusule'ä xtidx Jesucrist, bejn Dad Jesucrist rutliidi badxojndi narä, ¹³ niluxh guyuduxhä yärsia' sa'csi dina nidxälä Tito, bejtznu. Ni'cni basadidx-gacäreni, sa'äti nez reguedx Macedonia.

Jesucrist rujn riennu gaan

¹⁴ Xquixtios lo Dios nani con Jesucrist racnäj nuurnu te dipacnu gunijt, empac rujntisnu gaan, luxh con nuurnu guiraa nejz ruluilojni xhi saru najc gumbeepac bejn xtidx Dios. ¹⁵ Sa'csi najczanu si'c te guxh xten yalnejxh xten Jesucrist lo Dios nez loj renani chalilajz xtidx Dios näjza nez loj rebejn nani canijt sa'csi naadireni chalilajzreni xtiidxni. ¹⁶ Loj reni di chalilajz xtiidxni, najcnu si'c te guxh ni rugu't, loj renani rililajz xtiidxni, najcnu si'c guxh xten yalnejxh ni rudeed yälñabañcoob. ¿Chu laa ni racbee sa' recosga? ¹⁷ Sa'csi dinu gac si'c najc xhidajl bejn nani rusule' xtidx Dios te gunreni gaan meel. Nuure rusulesa'cnu xtidx Dios sa'csi rinälaazpacnu Jesucrist luxh si'c ni gunibee Dios, si'c rusule'nu, rusule'nu diidx con xcälracnäj Jesucrist nez loj Dios ni cahuii xhini'c riennu.

3

Diidx nacoob ni basa'n Dios loonu

¹ Che rniinu rediidxga, ¿la rchalotu canisacnu didksa'c lagajc xcuentnu, ä? Yu'reni ca' guijtz ni rnii najcreni bensa'c. ¿La rlajzzatu guiliuinu lojtu sa' guijtzga, o guiniaabnu guntu sa' guijtzga xca'nu, ä? ² La'tu najc si'c xquijtznu ni rnii xho najcnu. Lastoopacnu acuajtu. Guiraa rebejn rajc rhuii xho huililajztu xtidx Dios sa'csi basule'nu xtiidxni lojtu. ³ Huenliisi rluiloj najctu si'c xquijtz Jesucrist, luxh nuurnu bizule'nu xtiidxni lojtu. Xhet con tintdi cuaj rediidxga, xhet lojdiza guij cuaj diidxga, Sprit Dxan xten Dios ni nabajn bacuaa rextidx Diosga, bacuaanireni lastootu.

⁴ Nadoncheenu redee, ni'cni xcuent Crist dinu guidxejb nez loj Dios. ⁵ Di gacdi jien xtebnu xhitisuzuun ni riennu, riennuni sa'csi laa Dios ni racnäj nuurnu. ⁶ Laani runiidx yälñadaan loonu. Nuurnu najcnu mos xten xtidxcoobni ni bia'nni con nuurnu. Luxh didxcoobga dini gac si'c xleii toMoisés ni bacuaareni lo guij, sa'csi xleini biädnä dojl, dxejc gujtnu. Niluxh didxcoobga ni rusule'nu biädnä Sprit Dxan

xten Diosni, luxh runiidxni yäl̄nabañcoob loonu. ⁷ Leii baluui yu' xtojl bejn, riäj̄l guetreni. Xhidajl seen guyu' che bacuaa Dios rediidxga lo guij. Luxh di niajcdi nuhuii rexpejn Israel loj Moisés, bidxejbreni sa'csi rdimbicha' lojni, luxh sanuu cayuii yäl̄rdimbicha'ga. ⁸ Palga si'c gujc che biääd leii, aticaxh naj su'rū xcäl̄rdimbicha' xleii Sprit Dxan xten Dios, ni najc redididxcoob nani abasule'nu. ⁹ Palga xleii toMoisés ni baluiloj yälgujt xcuent dojl biädnä yäl̄rdimbicha', aticaxh naj yu' xcäl̄rdimbicha' xtidxcoob Dios ni rudzucaj dojl. ¹⁰ Naj dirunu fii xcäl̄rdimbicha' xleii toMoisés sa'csi xtidxcoob Dios rdimbicha'ru par tejpas. ¹¹ Palga yäl̄rdimbicha' nani biuui bianisesduxhni tera't, stee yäl̄rdimbicha're ni najc par tejpas sidimbichasesduxhni.

¹² Luxh ni'c runiidx yäl̄rbecdx lajznu, dipacnu guidxejb che rusule'nu xtidxcoob Dios. ¹³ Dinu gac si'c toMoisés, ni basäu tla'lajd lojni te di fii rexpejn Israel cayuii yäl̄rdimbicha' ni guyu' lojni. ¹⁴ Niluxh bicäjy xcäriejnreni; lo dxej najli che riel xleii toMoisés, najcni si'cni yu' xhi lajd rusäuu lastooreni, rudxojn gacbeereni, te di chalilajzreni, xtidx Jesucristis rajc rudzucaj lajdga. ¹⁵ Lo dxe najli che rolreni xleii toMoisés, najcni si'cni rusväjy te lajd xcäriejnreni. ¹⁶ Lo xtidx Dios rnii scree: "Niluxh che gusiechlajz te bejn, gudzuréni nez loj Dad, sibicaj lajdga", nalajznu sacbeeni xtidx Dios. ¹⁷ Dad Jesucrist najc Sprit luxh cadro yu' Sprit xten Dios badzucaj Diosni lo xleii toMoisés. ¹⁸ Niluxh nuure dinu gusäu lajd lojnu, didi guscäjyni xcäriejnnu. Nuure najcnu si'c te guihuajn cadro rdimbicha' xtuxh Dad Jesucrist, luxh chäi-chäi cadxaanu cayajcnu si'c najcni näjza caca'nu xcäl̄rdimbicha' Jesucrist, sa'csi si'c cayujn Sprit Dxan xtensi.

4

¹ Ni'cni sa'csi agule Dios nuure te gusule'nu xtiidxni, sa'csi balaslajzzani nuure, dipacnu jiäxhan. ² Ni'cni rbälaznu rekos ni rajc xhiga'tz, sa'csi rusantujyreni. Dizanu gusghee, dizanu guchaa xtidx Dios, niluxh rniinuni si'cpacni najcni, te si'c ruhuii guiraa bejn rsiaapacnu lo xnezyuj Dios. ³ Niluxh palga yu' chu dipac gacbee rextidx Dios nani rusule'nu, najctisreni rebejn nani ala canitloj par tejpas, ⁴ sa'csi abascäjy beñdxab ni rnibee guedxliujre xcäriejnreni, si'cni rujnni lo rebejn nani di chalilajz xtidx Jesucrist, te na'c fireni xcäl̄rdimbicha' xtidx Dios ni rnii xcuent xhanij xten Jesucrist, ni najc xtujxh Dios. ⁵ Che rusule'nu xtidx Jesucrist, dinu guiliä'p lagajc xpala'nnu, rliä'pnu ganaxtis xpala'n Dad Jesucrist. Nuure najcnu xmostu xcuent Jesucrist. ⁶ Che benchee Dios guedxliuj, guniini: "Lo xcäjy suguirii te bajl ni

gusanij." Lagajc Diosga abasanij lastoonu te baniidxni bajl ni najc yälriembee xcälrdrimbicha' Dios nez loj Jesucrist.

Xho guibañnu con yälrililajz

⁷ Nuurnu najcnu si'c te guesyuj, xhet sajcdinu, niluxh guidxanu te yälnasacdugh, ni najc xtidx Dios xcient Jesucrist, te guiluiloj xcälnasa'c xten xcälrnibee Dios lacuua xhis te yälnadipbäz xtenu. ⁸ Rdeednu trabajw guira nejz, niluxh dinu gunijt yälrunloj. Mase di jien xho jiennu, dinu chu yärsia'. ⁹ Rusacsíreni nuure, niluxh di Dios cuälaznu, rguijñreni nuure, dizareni ju't nuure. ¹⁰ Cadrotis rionnu rusacsíreni nuure si'c basacsíreni Jesucrist, te si'c neñ tiejxhnu guluilojzani yälnabañsac loj rebengut xten Jesucrist. ¹¹ Cadrotis rionnu rlajzreni ju'treni nuure sa'csi rusule'nu xtidx Jesucrist te si'cza neñ tiejxhnu guluilojzani xcälnabajñ Jesucrist loj reben guedxliujre. ¹² Ni'cni rujn yälgujt dzuun loonu, per yälnabajñ cayujn dzuun lojtu.

¹³ Sa'csi rajpnu lagajc xsprit xten yälrililajzga, sigajc ni caj lo xtidx Dios: "Huililazä ni'cni basule'ä diidx." Sigajcza nuure, huillilaaznu xtidx Dios, ni'cni rusule'nuni. ¹⁴ Sa'csi nadonnu lagajc nani baspan sac Jesucrist loj rebengut, lagajcza laani gun guibañsacnu con Jesucrist te gunni sunäjnu la'tu nez lojni. ¹⁵ Rsiajcnu guiraa ni rsiajcnu te xcuentsi la'tu gudeedru bejn xquixtios lo Dios, te guiliä'pruzareni xpala'nni xcient yälrulaslajz ni sanuutis care'ch lo xhidajl bejn.

¹⁶ Ni'cni dinu gunijt yälrunloj, per mase tiejxhre acayujxh, guixe-guixee cagustioob Dios spritnu. ¹⁷ Retrabajw ni cadeednu lo yälnabajñre rdedgajcreni, niluxh rujnreni ga'pnu te yälrdrimbichadugh ni gadnua guidon, ni najc par tejpas. ¹⁸ Dinu fitis renani ruzen lo guedxliujre sa'csi sinitloj reni'c, alga cayenloonu renani di guzen, sa'csi renani di guzen na-jcreni par tejpas.

5

¹ Aracbeenu tiejxhnu najc si'c te yu' xten xaimnu lo guedxliujre, sidzujñ dxej sinitlojni, nalajznu sejt tiejxhnu, suniidix Dios te tiejxhnu xten xhaguibaa nani di nitloj, nalajznu dini guet par tejpas. ² Guliicani, lañni dxunnu neñ tiejxhre, rbedxneñnu rdeednu trabajw, ni'cni rlajznu maläii agojl guidxaa tiejxh guedxliujre te xca'nu te tiehxcoob ni siääd xhaguibaa. ³ Te si'c che acua'nuni, diruni gac si'cni suxhabääl xaimnu, sa'csi abicoob tiehxhnu. ⁴ Lañni dxunnu neñ tiejxhre rbedxneñnu, rdeednu trabajw, sa'csi di rlaaznu suxhabääl xaimnu, rlajznu gacwnu tiehxcoobnu, te tiejxhre nani cayejt, sidebnäjni tiehxcoob ni siääd xhaguibaa. ⁵ Nani benchee

nuure parpac dee najc Dios, lagajc nani runiidx Sprit Dxan xtenni loonu si'c te seen sujnpacnini.

⁶ Ni'cni dinu guidxeeb, sa'csi nadonnu lałni nabajñnu lo guedxliujre, di gacdi guibajñnu xhaguibaa loj Dadga. ⁷ Sa'csi nabajñnu xcuent nani rililajznu, xhet xcuentdi nani rajc rhuiinu. ⁸ Ni'cni rniä nabajñnu dinu guidxeeb, rchaloonu hueenru guisa'nnu tiejxhnu lo guedxliujnure, te choläznäänu Jesucrist xhaguibaa. ⁹ Ni'cni tejtis najc xhigabnu, palga lo guedxliujre o xhaguibaa, rlajztisnu jiennu renani gun guibaa lajzni. ¹⁰ Sa'csi guiraanu riäjl suunu nez loj yagxhii cadro gun Jesucrist yälgxuhtis, te tejganu guica'nu xcuent nani biennu lo guedxliuj, palga dzunsa'cni, o palga dzunguijdxni.

Diidx xcuent yälrbecdxzi lajzni

¹¹ Luxh sa'csi rdxejbnu (nalajznu rucuadiaagnu xtidx) Dad Jesucrist, ruliidxnu rebejñ te chalilajzreni xtiidxni. Luxh Dios najn xho nabajñnu; maläii näjza lo xcäriejntu guluijo xho nabajñnu. ¹² Dinu guilia'p lagajc xpala'nnu lojtu stehuält, rniinu rediidxga lojtu te guibalajztu xcuentnu, te ga'ptu xhi diidx gusejctu lo rebejñ ni rchaglajzts ruhuii xho rieñ bejñ, direni gacbee xhi yu' nen lastooreni. ¹³ Palga najcnu si'c bejñ ni rajc yejcreni, si'c najcnu par Dios, palga najcnu si'c bejñ ni nasa'c xcäriejnu, najcnu par la'tu. ¹⁴ Sa'csi sanälazduxh Jesucrist nuure, ni'c rusooibtisnu xtiidxni, sa'csi nancheenu gujt tejtis par guiraanu, ni'c najcni si'cni agujt guiraanu nez loj Dios. ¹⁵ Luxh Jesucrist gujt xcuent guiraa rebejñ, te renani rililajz xtiidxni, na'cru guibajñreni xcuenttis laareni, alga guibajñpacreni xcuenttis Jesucrist nani gujt, nani gubañsac xcuent laareni. ¹⁶ Ni'cni nuure dinu fii lo bejñ si'cni najcreni lo guedxliujre. Galoo biembeenu Jesucrist si'cni gujcni che gubajñni lo guedxliuj, niluxh naj et si'cti riembeenuni. ¹⁷ Ni'cni chutis bejñ, palga rililajzni xtidx Jesucrist, sujnnini te beñcoob, diruni guichaglajz gunruni nani rajc lo guedxliuj, alga guichaglajzni gunni xtzun Dios.

¹⁸ Guiraa dee siääd lo Dios, nani basiäjl lajzni xcuent Jesucrist, dxejcti baniidxni loonu rediidx xcuent xcärlrusiäjl lajzni te gusule'nu rediidxga, ¹⁹ nalajznu, nanab gusule'nu diidxre: Dios guyunäj Jesucrist, cagusiäjl lajzni con reben guedxliuj, te xca'nireni, sa'csi diruni gudzuub xtojl reni ahuililajz xtiidxni lo xcuentreni. Dxejc gule Dios nuure te gusule'nu rediidxpacre lo rebejñ. ²⁰ Ni'cni sio'pnu te guiniinu xtidx Jesucrist, najcni ascanu lagajc Dios canabduxh lojtu che rniabduxhnu lojtu, colgusiäjl lajztu, colyajc tejsi con Dios. ²¹ Di Jesucrist niujn nicla tej dojl, niluxh sa'csi sanälajz Dios nuunu, xcuentnu bejn Dios gujc Jesucrist si'c te beñdojl che gule'cni guiraa

rextojl guedxliuj yejc Jesucrist che cuajni lo crujz. Si'c gujcni te sajc ga'pnu xcälnaya, xcälnasa'c Dios xcient Jesucrist.

6

¹ Ni'cni rniabnu lojtu, jia'cnu tejsi lo xtzun Dios, na'c cuälaztu xcälracnäj Dios; palga guntu si'c, xlia'si cua'tuni.

² Sa'csi loj xtidx Dios caj scree:

Dxej nani riäjl gunäni, bacuadiagä xtiidxtu,
dxej che gubicaj xtojltu gucnää la'tu.

¡Coljiejn! Naj najc te tiempsa'c,
coljiejnza, naj najc dxej ni guibicaj xtojltu.

³ Na'c jiennu nicla tej ni gun guidxe'ch lajz bejn, didi guiniireni xhet laadi najc xcälrusule'nu. ⁴ Niluxh lo guira'ti

dzuun ni riennu, guluilojnu lo rebejn najcnu xmos Dios; gacnu nadolajz; jiennu huant che rusacsíreni nuure; che rdejdnu trabajw; che di jien xho jiennu; ⁵ che rguijñreni nuure;

che rusäureni nuure neñ latzguiib; che rdejdnu lo bieiduxh; che rdajl xtzuunnu; che re'ch bacal yääl; che rucua'nnu;

⁶ guluilojza najcnu xmos Dios xcient xcälnabañsa'cnu lo Dios; näjza xcälnansa'c xtidx Diosnu; näjza yälrajc nadolajz; sa'csi

laaca riennu lo sa'nu; näjza sa'csi rbäjz Sprit Dzan xten Dios neñ lastoonu; näjza xcient yälrinälajzpac bejn; ⁷ näjza

xcient didxguliipac; näjza lo xcälrnibeduxh Dios; ca'zanu si'c te madxed xcälnaya Dios, ca'nuni guropñaanu, ladbee,

näjza labräjgw. ⁸ Ruluilojzanu najcnu xmos Dios palga chä'p xpala'nnu, o palgaza jianxtujynu; palga guiniireni didxsa'c

xcuentnu, o palgaza guiniyajreni nuunu; palga naareni najcnu beñrusguee, mase najcnu bejn ni rnii didxlili. ⁹ Palga rut

rlajzdi gumbee nuunu, o palga guira'ti bejn numbee nuunu; acayejtnu, niluxh bahuui, anu anabajn; rusaan Dios rguijñreni

nuure, niluxh dinu guet; ¹⁰ najcnu si'c bejn ni yu' xliajs, niluxh rbalaaznu; najcnu si'c bejn ni xhet rajpdi, luxh riennu

gapdukh bejn; najcnu si'c bejn ni xhet rajpdi, niluxh rajpnu
guiraloj.

¹¹ Lojtu, ben Corinto, aguniliinu lojtu guiragajc rediidx ni yu' neñ lastoonu. ¹² Xhetliidi diidxdi bacua'tznu lojtu, niluxh pet cacuatz lajztu diidx ni nanab guiniitu loonu. ¹³ Naj narä rulidxä la'tu si'c rulijdx te Dad rexínni: ¡Colguinii loonu rediidx ni yu' neñ lastootu!

Najcnu si'c xquidoo Dios ni nabajn

¹⁴ Na'c guchaagtú lo rebejn nani di chalilajz xtidx Dios, sa'csi di gacdi gunteblojtu dzuun sa'csi tejni rlajz gun dzunsa'c, steeni rlajz gunni dzunguijdx, ¿xho gac sanäj bajl xcäjy, ä? ¹⁵ O ¿xho gac sanäj Jesucrist bendxbab ni laa Satanás, ä? O ¿xho gac sanäj te bejn nani rililajz xtidx Dios te bejn ni di

chalilajz xtidx Dios, ä? ¹⁶ Xhixh tebloj najc xquidoo Dios con rebanäjb, ä? Ni nuunu najcnu xquidoo Dios ni nabajn, lagajc si'cni gunii Dios galoo:

Cuäzä neñ lastooreni, sisianääzareni.

Narä sacä Xtiosreni, laareni sajcreni rexpenä.

¹⁷ Ni'cni colrii galäiireni, colguibicaj lojreni, te laad colcuääz, si'c naj Dios:

Te gac xca'ätu, na'c faltu recosdxuudx.

¹⁸ Dxejc la'tu sajctu rexinganä, rexindxa'pä, luxh narä gacä xtadtu, si'c naj Gueb Dios ni rajp guiralii yälrnibee.

7

¹ Ni'cni, la'tu ni sanälazä, sa'csi abia'n Dios diidxre loonu, do'o guisia xcäriejnnu, lastoonu näjza tiejxhnu, do'o cuäc妖 guiraa rexhigabguijdx, guiraa redojl, te gac sanu lo rexnezyudxan Dios con xcälrwdxj Dio.

Xho basiejch lajz reben Corinto

² ¡Colchanälajz nuunu neñ lastootu! Xhet latsiajdi biennu lojtu. Rut baxhindinu. Rutza basgueeedinu. ³ Dina guiniä rediidxre te cue'cä xquejtu; ni aguniä lojtu galooli, la'tu yu'tu neñ lastoonu palga tejsi guetnu, o palga tejsi guibajnrunu. ⁴ La'tu nadip lazä, rniduxhä didxsa'c xcuenttu lo bejn, rbedxi lastoä, rbalazduxhä loj guiraa retrabajw ni cadeednu.

⁵ Ni'cni che guyu'nu reguedx Macedonia, di niajcdi nusilajznu sa'csi guiralajt cadejdnu trabajw, xcuent yälrdijl ni guyu' guideb gabinu, xcuenta yälrdxejb ni guyu' lastoonu. ⁶ Niluxh Dios ni racnäj rebejn ni rac-huin lajzreni, gucnäj nuure, sa'csi che bidzujn Tito guredxi lastoä. ⁷ Luxh xhet sa'csi bidzujntis Tito, näjza sa'csi gulecdxitu lastoo Tito, näjza sa'csi biädnäni diidx xho yu'tu, xho rlajztu fiitu narä, xho yu' xliajs lastootu xcuent xtojltu, xho rlazduxhtu guntu si'cni guniä lojtu, ni'cni bibalasduxhäru.

⁸ Acananä guc-huin lajztu che biltu guijtz ni bacuaä lojtu, niluxh di lazä niac-huin mase che baxhaläni guc-huin lazä, sa'csi naj nanä mase bejn guijtzga guc-huin lajztu, xhet xchejdi guc-huin lajztu. ⁹ Niluxh naj rbalazä, et sa'csi guc-huindi lajztu, alga sa'csi guc-huin lajztu te basiejch lajztu xcuent xtojltu, sa'csi guc-huin lajztu si'cni rlajz Dios, te di yu' xhi gunijttu xcuent nuunu. ¹⁰ Sa'csi yälrac-huin ni ruxhal Dios loonu rujn rusiejch lajznu, te ruslaa Dios nuurnu lo dojl ni'cni rbaalazä che bejnni si'c. Niluxh yälrac-huin xten guedxliuj dini gun gusiejch lajz rebejn rextojlreni, alga rujnni nitloj bejn tejpas. ¹¹ La'tu bejntu huant xliajs ni baxhal Dios si'cni rchaglajz Dios gac. Naj ¡colhuii gan! ¡Lacti xhi cossa'c

bejnni par la'tu! Bejnni bahuisa'cpactu xhini'c gujc, te gac gusulegajctu xcientni; dxejc bejnni bidxe'chtu, näjza bejnni bidxejbtu, ni'cni basaantu dojlga, dxejcti bejnni rlajzpactu nuhuiit loä, bejnzani guyu'tu yärsia' xcientä, bejnzani rlajztu guntu yälguxhtis bejn nani bejn dojlga. Guiraa redee baluiloj et la'ditu bejn dojl. ¹² Ni'cni, che bacuaä guijtzga, dina nucuaäni loj bejn ni bejn dojlga, niluxh bacuaä guijtzga lojtu te guiluiloj xcälsia'tu ni rajptu xcient narä nez loj Dios. ¹³ Ni'cni aguredxi xcäriejnnu.

Naj aguredxi xcäriena, bibalazduxhäru xcient xcärlbalajz Tito, sa'csi bicoob, bisilajz xpritni xcient guiraatu. ¹⁴ Sa'csi palga yu' xhi didxsa'c ni räpä lojni xcienttu, ditu nusanxtujy narä nez lojni. Niluxh sigajcni guniinu ganax didxgulii, sigajcza najc guiraa redidxsa'c xcienttu ni guniä loj Tito, gulipacni. ¹⁵ Ni'cni maazru sanälajzni la'tu, che rnaj lajzni xho basoobtu diidx, xho bejntu cua'tuni che bidzujñnu, racsejslitu cadxejbtu. ¹⁶ Naj rbaalazä sa'csi loj guira'ti la'tu nadip lazä.

8

Saru rudeedreni meel

¹ Naj bejtnu, rlajznu guiniinu lojtu xho badeed Dios xcärlulaslajzni lo rebeñ Macedonia ni huililajz xtidx Dios. ² Mase gudedduxhreni trabajw, bibalajzreni, mase xhetliidi gojpreni, badeedreni meel si'c te beñ ni rajp. ³ Narä caniliä lojtu, badeedreni xmealreni si'cni gojpreni, luxh badeedrurenloj ni naa bejn sajc gudeedreni. ⁴ Gunabduxzareni loonu guisaannu gudeedreni xmealreni te gacnäjreni rexpeñ Dios. ⁵ Niluxh direni niujn si'cni biennu xhigab gunreni. Ganiddoo badeedreni lagajc laareni loj Dad Jesucrist, näjza loonu si'cni rnibee Dios gac. ⁶ Sa'csi batie' rexpeñ Macedonia meel, ni'c naj räpä loj Tito chanupacni gutie'ni meel lojtu si'cni gunii Tito lojtu galoo. ⁷ Rujntu xhidajl dzunsa'c. Rililazsa'ctu xtidx Dios; rnisa'ctu xtidx Dios; rajptu yälnajn; rchaglajzpactu guntuuzuun; rinälajztu nuunu, ni'cni na'c gusaantu tedcaj gunzatuuzuun, nalajznu, gudeedtu meel.

⁸ Dina guiniä lojtu colyujnpacni; narä rlazäatis gacbeetu xho rbaalajz reni rudeed meel te guluiloj don la gulii sanälajzpaczatu rexpeñ Dios. ⁹ Sa'csi la'tu anumbecheetu rulaslajz Dad Jesucrist, te mase najcni ri'cw, rajpni guiraa xhixten Dios, xcientu gujcni si'c te bejn ni xhet rajpdi, te xcientni ga'ptu guiraa rexhixten Dios xhaguibaa.

¹⁰ Narä siniä lojtu xhi xhigab runä, par lagajc xcälnasa'ctu. Gudebijzli ganiid la'tu guslojtu bejntuuzuun, luxh rbaali lajztu rlajzpactu guntuni. ¹¹ Naj colchanuu, colguluux zuunga si'cni guslojtu cayujntuni. Naj te luux zuunga colgudeed

si'cni rajptu. ¹² Sa'csi palga rlajzduxh te bejn gudeed lo Dios, laaca najc gudeedni si'ctis ni rajppacni. Di Dios guiniab gudeed bejn nani dini ga'p. ¹³ Dina guiniä gudeedtejtu te tedtu trabajw te gapduxh stee bejn, alga te gacteblojtistu. ¹⁴ Nani rajprulu naj ni'c colgudeed te gusalojtu ni cayäädxreni, te stee dxej nani rajpreni laareni sajc suniidxzareni te gusalojreni nani cayäädxtu te si'c gacni tebloj. ¹⁵ Sa'csi lo xtidx Dios caj scree: "Te bejn nani batopduxh yälñasa'c, xhet bia'ndiru, dxejcti nani guxiä batojp yälñasa'c, xhet biäädxdi."

Tito näjza rexcompanieerni

¹⁶ Xquixtios lo Dios nani rudedd lo Tito lagajc yärsia' ni rapä narä par la'tu. ¹⁷ Sa'csi cuäjbni gunni nani gunabä lojni gunni. Luxh sa'csi rlazduxhpacni gunni xtzuun Dios, naj lagajc laani bejnni xhigab jiädhuiini lojtu te luux dzuunre.

¹⁸ Caguxhalnu xtee bejtznu chanä Tito. Guiraa rebejn guidoo rnii didxsa'c hueen xcuent bejnre sa'csi laaca rusule'ni xtidx Dios. ¹⁹ Ni'ctis aguleza reben guidooni te chunäjni narä te gacnäjni narä lo xtzuun Dios nani cayennu te guiliä'pni xpala'n Gueb Dad Jesucrist, te gululilojza lacti rlajzpacni jiennu xtzuunni. ²⁰ Ni'cni rlazä jiapdaduxhnu te di chu tej ni guiniyaj nuure xcuent melrore ni chosa'nnu lo rexpejn Dios. ²¹ Sa'csi narä riuduxhä runä nani najc laaca, et ganax nez lojdi Jesucrist, näjza loj rebejn.

²² Con guiro'p redee, caguxhalzanu stee bejtznu, nani agujc balti huält bihuiinu xho rujnni, te bahuiipacnu rlajzpacni gunsa'cni xhidajl dzuun, luxh naj rlajzruni gunsa'cni redzunga sa'csi nadip lajzni la'tu. ²³ Palga yu' chu guiniabdi idx xcuent Tito, colyejtz lojni laani najc nani cayunnäj narä dzuun lojtu. Dxejcti xcuent stio'p bejtznu, laareni najcreni xquixhajg reguidoo, rliä'pzareni xpala'n Jesucrist. ²⁴ Ni'c na'c guidxejbtu che yu'tu lo rebejn reguidoo guluiipactu loj rebejngä xho sanälajztu, näjza redzuun ni rujntu ni'c rniiun ganax didxsa'c xcuenttu.

9

Meel par rebejtnu

¹ Ni'cni dina gucuaäru lojtu xcuent dzuunre, nalajznu, yälracnäj rexpejn Dios, ² sa'csi anancheä rlajzpactu guntuni, luxh xcuentpac ni'c agulä'pä xpala'ntu loj reben Macedonia, räpä lojreni la'tu, reben Acaya, gudebijzli batie'tu meel, luxh sa'csi bejntu si'c, xhidajlza reben Macedonia biniib te badeedzareni meel. ³ Ni'cni abaxhalä rebejtnu lojtu, te di xlia'si gulä'pä xpala'ntu xcuent dzuunre, te acabäjzlitu gudeedtu xmeeltu, sigajc ni agunixgaä lojtu. ⁴ Didi che

jiädnäǟ rebeñ Macedonia jiophuiinu la'tu, xhet rajpditu, dx-ejc jianxtuyä narä, näjza la'tu. ⁵ Ni'cni benä xhigab, nanabpac jiädxgaa rebejtznu, jiädhuiireni la'tu, te fiireni don xho gac xcient meelro ni galooli bia'n diidx gudeedtu, te abatiex-gaatu nani gusalajzta sa'csi rlajzpactu gudeedtuni, xhet sa'csi rniinu riäjlpac gudeedtuni.

⁶ Rniliǟ lojtu, nani guxxi rbe'c, guxiiza yälnasa'c guiliäsni, niluxh nani rbe'c xhidajl binij, xhidajlza yälnasa'c guiliäsni. ⁷ Tejgatu colhuii don lacti sajc gudeedni, dxejc si'c sugudeedni si'cti ni rlajzni, na'c gun tiopdi lajzni, etza sa'csi riäjlpac gudeednini, sa'csi Dios sanälajz bejn ni rbaali lajzni rudeedni meel lojni. ⁸ Luxh Dios sajc guniidxru xcälracnäjni lojlu, te si'c guixe-guixee sajplu xhidajl guiraloj rexhixtenlu, te ga'plu xhitis ni rquiinlu loj guira'ti xtzunsa'clu. ⁹ Sa'csi lo xtidx Dios caj scree:

Abadeduxhni loj rebeñ ni xhet rajpdi luxh
redzunsa'c ni rujnni, najcreni par tejpas.

¹⁰ Dios nani rudeed binij ni rbe'c nani rujn dzuun loniaa, laani suniidxzani yätxtiil te guidaunu, lagajc Diosga suniidx, sutajlza binij cue'ctu, lagajc laani sustioobnini te gacduxh yälnasa'c xten xtzunsa'ctu. ¹¹ Te si'c ga'ptu lacti yälnasa'c te gac gudeedzatu xhiroob. Luxh xcient xtzununu, meel ni ruxhaltu loj rexpejn Dios sujn gudedduxhreni xquixtios lo Dios. ¹² Sa'csi che racnäjtu rebejtznu, dinu guideed ganaxtis ni rquiinreni, rujnzanu rudeedrureni xquixtios lo Dios. ¹³ Che racnäjtu sa'tu si'c, ruluilojtu lacti rusooftu xtidx Dios si'cni ahuililajztuni, ni'cni siliä'preni xpala'n Dios xcient xcälracnäjtu, nalajznu xcient meel ni badeedtu lojreni, näjza loj guiraareni. ¹⁴ Dxejcti laareni sibedx-siniabzareni lo Dios xcienttu, sinälazduxhreni la'tu sa'csi runidxdush Dios xcälracnäjni lojtu. ¹⁵ ¡Xquixtiosti Dios sa'csi baniidxni yälnasa'cduxtej loonu!

10

Yälnibee ni rajp Pabl sa'csi najcni apost

¹ Lagajc narä, Pabl, rniabdukhä lojtu, con guiraa didxdoo, guiraa didksa'c xten Crist, (narä ni nac beñnadolajz che biälä lojtu, niluxh che suga'a zift lojtu, dxejc nacä beñrialajz). ² Narä canabä lojtu, colguibañsa'c te che jiädhuiä lojtu, dina gacä nialajz dizana guiniä redidxnaj ni abenä xhigab guiniä loj gaii bejn nani rnii nabañä si'c te beñguedxliuj. ³ Guliicani najcnu beñguedxliuj, niluxh dinu gucuanäj sa'nu guiib nani rca' beñ guedxliuj che rcuaareni. ⁴ Sa'csi reguiib ni rca'nu te guidilsa'nu direni gac sa' guiib ni rca' beñ guedxliuj. Nu-unu rucuaanu con xcälrnibee Dios te riennu gaan loj guiraa

rexcälrnibee guedxliujre. ⁵ Ni'cni cagutzujlnu guiraa rexhiga-bguijdxreni, näjza nani rchalorenai najc xhigabro nani rla-jzreni guiniyajreni yälrumbee Dios, luxh caca'nun guiralii rex-higabnu cagutednurenai ladzñaa Jesucrist te gusoobnu rextidx Jesucrist. ⁶ Cabääztisnu te gunnu yälguhtis loj chutis bejn ni dini gusoob xtidx Dios, che abasoob guiragajctu xtidx Dios.

⁷ La'tu cahuiitu redzuun ni rien. Palga yu' chu tejtu ni rchaloni najcni xpejñ Crist, sugunsa'cni xhigab, fini xho najc lastooni, dxejcti sugacbeepacni sigajcni ahuililajzni xtidx Jesucrist, sigajcza nuure ahuililajzzanuni. ⁸ Sa'csi mase guiliä'päru xpala'nä xcuent yälrnibee ni rapä, ni baniidx Dios te gustiobä xcälrililajztu, et te guxhinädi la'tu, nicla si'c dina gemitüä. ⁹ Dina rlazä guchalotu rlazä guchebä la'tu con rexquitzä. ¹⁰ Sa'csi rnireni: "Lo rexquijtzni caj didxnagajn, didxnialajz, niluxh che suga'ni laapacni, xheti xcälsiudzu'tzni, luxh xho rnaj diidx ni rnini." ¹¹ Luxh ni rii si'c, sugacbeep-acni dee: si'cni najcnu con rextidxnu che rucuaanu lojtu che yu'nu zift, sigajcza najcnu che sugaränipacnu la'tu.

¹² Dinu gun xhigab najcnu tebloj loj rebejn ni runnaro lagajc laareni. Niluxh reni'c rchalorenai si'c sa'csi ruhuiireni xho najcreni cuä' stee lagajc sa'reni. Che rujnreni si'c, nayääl xcäriejnreni. ¹³ Nuure dinu gunnarotej lagajc nuurnu, niluxh riennu si'cni nungäj jiennu, xcuent yälrnibee ni baniidx Dios loonu te jiennuuzuun cadro yu'litu. ¹⁴ Ni'cni dinu nidedcaj xcälrnibeenu che bio'pnu lojtu, sa'csi baniidx Dios yälrnibee loonu ganiddoo nuunu gusule'nu xtidx Jesucrist lojtu. ¹⁵ Dinu niennaro lagajc nuurnu xcuent xtzuun ste'ca bejn, ascanu lagajc nuunu biennuni. Cabääznu tioobru xcälrililajztu, te gac jienrunuuzuun lojtu, si'ctis gal jiennuni. ¹⁶ Te gacza gusule'nu xtidx Jesucrist ste'ca lajt ni ria'n zijtru lo guejdx cadro yu'tu, na'cza gunnarono lagajc nuunu xcuentuzuun ni bejn ste'ca bejn.

¹⁷ Sa'csi nani rlajz gacnaro, suguiliä'pni xpala'n Dad Jesucrist. ¹⁸ Sa'csi et nani rliä'p lagajc xpala'ndini ni ria'n hueen nez loj Dios, niluxh bejn ni rliä'p Jesucrist xpala'nni, ni'cni rbalaznäj Dios.

11

Pabl näjza rebejn ni rniisi najcreni apost

¹ Maläii chanunäsijctu narä lał ni guiniä gaii didxnayäle', niluxh asanunäjtu narä. ² Randzu'ä la'tu con yälrandzu' ni baniidx Dios, sa'csi abia'n diidx gutedä la'tu ladzñaa Jesucrist te xca'ni la'tu. Rlazä gactu beñnaya chäätu lojni, si'c te dxa'p che ruchñaani te bi'n, rut bahualdini. ³ Niluxh rdxebä didi gus-guee beñdxab la'tu si'c ni basguee bäl Eva con xcälnadxdällajzni.

Didi gunni guichaa xhigabtu, guibicajtu lo xtidx Jesucrist luxh najlaaca rajnpactu Jesucrist, guideb lastootu. ⁴ Sa'csi la'tu cagutipduxh lajztu che riädnii ste'ca bejn lojtu xtidx stee Jesús nani digac nani bisule'nu lojtu; o che naareni xca'tu stee sprit ni digac nani acua'tu; o che naareni chalilajztu ste'ca diidx nani najc garenga lo xtidx Dios ni ahuilajztu. ⁵ Narä runä xhigab dina gacä bejn ni guxiiru sajc loj guiraa reapost.

⁶ Mase di gacdi guinisa'cä, xhet yälñajndiza cayädxä; niluxh ni'c huenliisi rluiloj guiraa rediidx ni abaluiä lojtu, guiraa redzuun ni abenä ro'c.

⁷ O ¿la benä te dojl guyu'ä lojtu si'c te ben nadolajz, te gactu beñroru, sa'csi xhetliidi cua'ädi xcuent ni basule'ä xtidx Dios lojtu? ⁸ Cua'ä meel ni baniidx garenga guidoo loä che guyu'ä lojtu, te benä xtzun Dios lojtu. ⁹ Che guyu'ä lojtu guyu' xhi biquinä, niluxh xhet cua'ädi lojtu, dina nutalä xtzuuntu. Sa'csi che biääd rebejtznu ni siääd Macedonia, baniidxreni guiraa ni biquinä. Loj guiraa redee dina nutalä xtzuuntu, luxh si'c sinuu gunä. ¹⁰ Guideb didxlí xten Jesucrist ni yu' neñ lastoä, rniliä rut sajcdi gudzucaj xcuent xho yuä lojtu, ni'cni care'ch didxroga lo guiraa reguedx Acaya. ¹¹ ¿Xhicuent rniä si'c? ¿Laa sa'csi dina chanälazä la'tu, ä? ¡Xho gacni si'c! ¡Dios anajn lacti sanälazä la'tu! ¹² Niluxh nani rungacä, lagajc ni'c sinuu gunä, te gudxonä renani rlajz gacnaro, renani rlajz naa rebejn najcreni si'cpac najcnu, niluxh direni gac. ¹³ Direní gac apost, laareni rusgueereni, rujnsireni si'c ni najcreni apost xten Jesucrist, luxh rut najcdireni. ¹⁴ Luxh xho dini gac si'c, ni lagajc bëndxbab ni laa Satanás ruluiloj si'c te xangl Dios ni rdimbicha' te rusgueeni bejn. ¹⁵ Ni'cni na'c guidxelojtu palga näjza rexmos bëndxbab riääd, rujnsireni si'c bejn ni rujn dzunsa'c, niluxh sinitlojreni par tejpas xcuent ni rujnreni.

Rdejd Pabl trabajw sa'csi najcni te apost

¹⁶ Rnisacä lojtu, na'c guntu xhigab yecä cayajc, niluxh palga si'c rujntu xhigab, colgusaanza guiniä si'c te ni rajc yejcni te guniäza didxro lagajc xcuentä. ¹⁷ Diidx ni rniä dina guiniäni xcuent xcälrnibee Dios, alga rniäni si'c te ni rajc yejcni, lala redidxro ni rniä xcuent lagajc narä. ¹⁸ Sa'csi lacti bejn yu' ni rnii didxro xcuent redzuun ni rujnreni lo guedxliujre, sigajcza siniä didxro xcuent lagajc narä. ¹⁹ Ni la'tu, sa'csi nasinduxhtu, sanunäjtu rebejn ni rajc yejcreni. ²⁰ La'tu sanunäjtu chutis ni rnibee lojtu si'c te lam, o rusguee la'tu te rbajnreni xhi xtentu, o rujnni runxlia'tu xtzuunni o rliä'preni lagajc xpala'reni, o rga'preni lojtu. ²¹ Mase rtuiyä guniäni, dipac niajcdi niniä diidx lojtu te niacä si'c najc rebejngä. Niluxh loj xhitis nani runnarorení, (canisicä si'c te beñnayääl) narä sajcrú gunnaroä.

²² ¿La najcreni xpejn hebreos? Sigajcza narä. ¿La najcreni xpejn Israel? Sigajcza narä. ¿La najcreni xajg toAbram? Sigajcza narä. ²³ ¿La najcreni xmos Jesucrist? Narä nacäruni lojreni. Naj rniä si'c te bejn ni rajc yejcni. Abenäru dzuun lojreni, agudijnrurení narä loj ni gudijnreni laarení, abasäururení narä neñ latzguiib, nicla gac guigab bal huält gudijnreni narä; baltiza huält ameer nietä. ²⁴ Gaii huält gudijn rexpejn Israel narä, tejga huält batiäjlreni duguijd detzä galbitzubigaa huält. ²⁵ Chon huält bahuajcwreni narä garo't; stee huält bacuaareni guij yecä; chon huält biääz barcw cadro sa'ä loj nisdoo; teb dxej, teb yääl guyu'ä lo nisdoo. ²⁶ Huaduxhä biaj, lacti bixun riesgw xcuentä lo gueuu, xcuent regubaan, xcuent rebenladxä, xcuentza rebenzijt. Bixunza riesgw neñ reguedxro, näjza nez lo reyubijdz, näjza lo nisdoo, näjza xcuent rebejn ni rusguee, rniisireni najcreni bejtznu lo xtidx Jesucrist. ²⁷ Abenduxhä dzuun, agudedduxhä trabajw, balti yääl dina niesä, balti huält gu-lanä, biolä, balti huält xheti xhi niauä; agudedäza yälナルdukh; guyu' huält xhetiza xhabä.

²⁸ Luxh xhet loj redeetis rdedä trabajw; guixe-guixee di lastoä cuedxi xcuent yärsia' ni ru'ä xcuent reben guidoo ni huililajz xtidx Dios. ²⁹ Che rdxajg teju, näjza narä rdx-agä. Palga teju riajb lo dojl, narä ruduxhä yärsia' xcuentni. ³⁰ Palga nanab gunnaroä lagajc narä, sunäni xcuent rediidx nani ruluiloj xcälrdxagä. ³¹ Dios ni nadj Xtad Jesucrist, nani riäj guiliä'p xpala'nni par tejpas, ananchee dina gusgueä la'tu. ³² Che guyu'ä guedx Damasco, gubernadoor nani guyu' ro'c, nadjni xpejn reii Aretas, gunibee gojp rexcuxhtisni gue-jdxga te niniaazreni narä te nisäureni narä neñ latzguiib. ³³ Niluxh basiäjtreni narä neñ te dximro nez ro' te padeer ni rdejd gabi guejdxga, te si'c gulaä ladzñaareni.

12

Dios baluiloj lo bacal

¹ Mase riäj guiniäni, xhet gunädi gaan guiniä didxro lagajc xcuentä ni'cni rlazä chanuu diidx, guiniä xcuent rebacal näjza xcuent nani baluiloj Dios loä. ² Numbeä te nigui ni ahuililajz xtidx Jesucrist. Gutzudaj ijj huijni guibaa ni rijoinga, dina ganä laa guideb tiejhni huijni, o la ganax xspritni huij, Diostis nadjn. ³ Diostis nadjn la guideb tiejhni, o ganax xpritni, niluxh nanä xho huij niguiiga, ⁴ guläs Diosni cadro yu'pac Dios, luxh ro'c biejn diajgni didx-xhiga'tz, didxrodux-tej, nani di gacdi guinii ben guedxliuj. ⁵ Xcuent sa' niguiiga sajc guiniä didxro, didxs'a'c, niluxh xcuent lagajc narä, di gacdi guiniäni; siniätis diidx ni ruluiloj xcälrdxagä. ⁶ Mase

rlazä guiniä didxro, didksa'c xcuent lagajc narä, dini gac didxnayääl, sa'csi gulicazani. Niluxh dina guiniäni te di guntu xhigab nacä beñroru loj ni rhuiitu runä o nani riejn diajgtu rniä.

⁷ Baluiloj Dios xhidalduxh cosroduxh loä, niluxh te na'c gacä beñnaro, basaan Dios gusloj guyuguijdx tiexhä, si'c te guejch huääz tiexhä, ni baxhal bëndxbab xten Satanás te gusacsíni narä te di gacä te beñnaro. ⁸ Choñ huält agunabä lo Jesucrist xcuent ni'c, te guibicajni. ⁹ Niluxh laani najni loä: "Yälracnäj ni gunidxä salduxh luj, sa'csi ruzeñsa'cru xcälmilagwrä che xheti yälrtiplajz te bejn." Ni'cni hueenru guiniä didxro sa'csi xhet yälrtiplazädi rapä, te guzen xcälrnibee Jesucrist lastoä. ¹⁰ Ni'cni rbedxilazä xheti xcälrutiplazä, rbedxizalazä rniyajreni narä, näjza che caquinä guiraloj, näjza che rdedä trabajw xcuent Jesucrist, sa'csi che xheti xcälrutiplazä, dxejc runiidx Dios yälnadip, yälnadaan loä.

Yu' Pabyärsia' xcuent guidoo ni yu' Corinto

¹¹ Agucä si'c te beñnayääl, lagajc la'tu bejntu nacä si'c. La'tu riäjä niniitu didxro, didksa'c xcuentä, sa'csi gajdpac biädxädi, nadxagä loj reapost ni sajcrus mase rut nacädi. ¹² Redzuun ni benä lał ni guyu'ä lojtu, benäni si'c te ni najcpac apost, huinuutis benäni guideb nadolajz näjza reseen, näjza remilagwr. ¹³ ¿Xhi benä lojtu te naatu runä xhigab guxiiru sajctu loj guiraa reguidoo? Nani benätiis najc dee: dina nutälä xtzuuntu, nalajznu dina niniabä niacnäjtu narä si'c gucnäj narä reguidoo ni yu' garenca lajt. ¡Colsiäjäj lajztu narä dojlre!

¹⁴ Naj cayunä xhigab jiädhuiätu, naj gacni choñ huält siälä. Di quilä xhixtentu, alga lagajc la'tu rguilä. Di rlazä gutalä xtzuuntu. Di riäjä cuchee rebiuux meel par xcuzajnreni. Reguzajn ni riäjä cuchee meel par rexinreni. ¹⁵ Xhet najcdi gunitä guiraa nani rapä, näjza lagajc narä sujiuxä, te laa xaimtu lo dojl. Palga chanälazäru la'tu, ¿la guxiiru chanälajztu narä, ä?

¹⁶ Niluxh mase si'c najcni, di narä nutälä xtzuuntu. Empac yu'reni canii basgueä la'tu sa'csi nadxällazä. ¹⁷ ¿Xhixh naatu cua'ä xhi xtentu sa'csi baxhalä rebejtznu lojtu, ä? ¹⁸ Che baxhalä Tito, räpä lojni chanääni stee bejtznu te jiädhuiireni la'tu. ¿Xhixh cua'ni xhi xtentu, ä? Xhixh et tejsi xhigab biennu, tebloj biennu dzuun guiro'pnu che guyu'nu lojtu.

¹⁹ Lañni cayołtu guiraa rediidxre, cayujntu xhigab canabnu jiäjäj lajztu, niluxh xhet si'cdini. Caniinu rediidxre nez loj Dios, caniizanu con xcälracnäj Jesucrist te si'c tioobruntu lo xtidx Dios, rebetzä nani rinälazä. ²⁰ Sa'csi rdxebä andi che jiädhuiätu fiä ditu gac si'cni rlazä gactu, dxejctiru la'tu suhuiizatu dizana gacä si'cni rlajztu gacä. Rdxebä andi yu'tu ni

cadijl, ni ruguij lajzni xhixten sa'ni, ni cadxe'ch lo sa'ni, ni cala' lo sa'ni, ni caniyaj sa'ni, ni cagutajl diidx lo sa'ni; ni cayunnaro lagajc laani, ni cayujnza biey. ²¹ Rdxebä andi che jiädhuiätu stehuält, gusanxtuyj Dios narä xcuenttu. Rdxebäza sonduxhä xcuent xhidajltu nani abanijt, bejntu dojl galoo, luxh gajdtu gusiechlajztu xcuent xtojltu. Yu'tu ni di guibañnaya, resnäjtu bejn ni di gac chäältu, yu'za balti dojl rujntu.

13

Lult yälrlulijdx xten Pabl

¹ Nāj gac choñ huält siädhuiä la'tu. Guira'ti quej nanab cue'creni con xtidx tio'p o choñ bejn ni najnpac xhi dojl bejn tejgani. ² Mase ruti narä ro'c, arníxgaä lojtu lagajc diidx ni guniä che guyu'ä lojtu ni barojp biälä lojtu, luxh rniä loj renani abejn dojl, näjza loj guiraatu, palga jiälsacä, diruna gulaslazätu nicla tejtu, ³ sa'csi rlajztu fiipactu la gulii runiidx Jesucrist yälrnibee loä te guiniä xtiidxni. Luxh Jesucrist dini guisisni xcuenttu, niluxh laani rustioobruni xtiidxni neñ lastootu. ⁴ Guliicani che cuajni lo crujz, gucni si'c te bejn nani casis, niluxh nāj nabajnni sa'csi rapduxhni xcälrnibee Dios. Näjza nuure rsia'cnu si'c te bejn nani casisnäj laani niluxh nabañnäjnu laani xcuent xcälrnibee Dios ni baniidxza Dios xcuenttu.

⁵ Colnínäj lastootu lagajc la'tu, colhuii la guliipac ahuililajztu xtidx Dios; colhuisa'c xho najc lastootu. ¿La ditu gacbee rbäjz Jesucrist neñ lastootu, ä? Palga rutini, rusqueetu lastootu, ditu nililajztu xtidx Dios. ⁶ Narä rlazä gacbeetu, dinu nusguee lastoonu, ahuililajzpacnu xtidx Dios. ⁷ Rniabä loj Dios na'c guntu cosgijdx, xhet te guiniidi bejn didxsa'c xcuentnu, alga te la'tu guntu recossa'c, mase guiniireni et laadi cayunä narä. ⁸ Sa'csi xhetliidi rajcdi riennu te nitloj didxgulii, xcälrnibeenu najc te gusule'nu didxlili. ⁹ Ni'cni rbaa lajznu che casisnu, niluxh la'tu nadip, nadaantu; rbejdx-rniabzanu lo Dios guiza' xcälrililajztu lo xtidx Dios. ¹⁰ Rucuaä reguijtzre lojtu che gajdna jiälä, te che jiälä na'c tilnäätu si'cpacni nungäj tilnäätu xcuent yälrnibee ni baniidx Dad Jesucrist loä, te gac tioobruto lo xtidx Dios, xhet te nitditu.

¹¹ Ni'cni rbejtznu, colguibalajz, colhuii guisa' xcälrililajztu, colcuecdxi lajztu, colyennäj sa'tu tejsi xhigab, dxitis gubajn. Dios xten yälrinälajz näjza yälrbecdx lajz chunäj la'tu. ¹² Colnii: "Xchan" lo resa'tu. ¹³ Guiraa rebejtznu nani ahuililajz ruxhal xtixtios lojtu.

¹⁴ Yälracnäj xten Dad Jesucrist, näjza yälrinälajz xten Dios, näjza yälracnäj xten Sprit Dxan chu neñ lastootu. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Reben Gálatas

Pabl rucuaa guijtz loj reben guidoo nez región Galacia

¹ Narä, Pabl, nacä apost xten Jesucrist. Xhet rebejndi baxhal narä, xhetza bejndi gule narä. Lagajc Jesucrist näjza Xtadni Dios ni yu' xhaguibaa, nani guläs Jesucrist loj rebengut, laareni agulereni narä. ² Narä, näjza guiraa resa'nu nani yunäj narä, rucuaanu guijtzre lo reben guidoo ni yu' nez reguedx Galacia. ³ Xca' guejbtu xcälracnäj Dios con xcälrbedxilajz xten Dios xtadnu näjza xten Dad Jesucrist. ⁴ Lagajc laani cuäjbni gujtni te guslaani nuure lo dojl xten guedxliuj guijdxre, si'cni gunibee Xtadnu, Gueb-Dios. ⁵ Chä'p xpala'n Dios par tejpas. Sugacni si'c.

Xhetdi xhi stee didxcoob ni sajc guslaa nuure

⁶ Rdxeloduxhä lacti riojb cabälaztu Dios ni gurejdx la'tu con xcälrinälajz Crist, luxh naj cagusoobtu ste'ca diidx. ⁷ Xhetdi stee diidx ni sajc guslaa nuure lo dojl. Yu'reni rlajz gusiejchreni lajztu con ste'ca diidx, rlajzreni guchaareni xtidx Jesucrist. ⁸ Niluxh palga jiääd chu jiädluij lojtu ste'ca diidx ni ruslaa bejn lo dojl, niluxh di diidxga gac si'c najc diidx nani abaluiinu lojtu, bejnga agubibdeni, chutis najcnu, mase naräni, mase te xangl Dios ni jiääd xhaguibaali. ⁹ Si'c ni guniä lojtu, si'c rniscäcä lojtu naj: Pal yu' chu jiädluij lojtu ste'ca diidx ni ruslaa bejn lo dojl, luxh di diidxga gac si'c najc diidx nani abaluiinu lojtu, bejnga agubibdeni.

¹⁰ ¿Xhi naatu? ¿La rlazä guinisa'c bejn xcuentä o la rlazä guinisa'c Dios xcuentä, ä? ¿La rlazä guspää lajz bejn, ä? Paru rlazä guspää lajz bejn, digacdi gacä xmos Jesucrist.

Xtzun Pabl

¹¹ Colyacbee sa'ä, diidx ni ruslaa bejn lo dojl nani abasule'ä lojtu di diidxga gac xhigab beñ guedxliuj. ¹² Xhet lojdi beñ guedxliujdi cua'äni, rutza baluidini loä, niluxh lagajc Jesucrist baniidx xtiidxni loä.

¹³ Anajntu xho gucä, xho gubañä galoo che rusobätis rexleii toMoisés. Dxejc basacsíduxhä reben guidoo ni huililajz xtidx Jesucrist, si'c benä te rlazä nitlojreni. ¹⁴ Loj reni russoob xleii toMoisés narä cagusobäru xtiidxni, nanduxhäru loj guiraareni. Loj rebejñ nani sadxagä ladxä, maazru sanälazä xcostumbr retoxtadgoldoä. ¹⁵ Dios gule narä, guleni narä cheni nuuli xnanä narä, gurejdxni narä sa'csi sanälajzni narä. ¹⁶ Dxejc bibalajz Dios baluilojni Xi'nni Jesucrist loä te guniä xtiidxni xcuent xho ruslaani bejn lo dojl loj reni di gac xpejñ

Israel. Che gujc si'c rut lojdi huiye'tzä. ¹⁷ Niclaza nia'ä guedx Jerusalén loj reni ganid gujc apost loä. Alga hua'a nez reguedx Arabia, dxejcti gubisacä guedx Damasco.

¹⁸ Che agudejd si'cti chon ijj, dxejcrus hua'a guedx Jerusalén te biembeä Pedr, dxejc biannääni tzun-gubijdx. ¹⁹ Niluxh dina nuhuiä loj chu stee apost ro'c. Lojtis Jacoob, betzhuin Jesucrist bahuiä. ²⁰ Rniliä nez lo Dios, dina guiniä didx-xhii, rediidx ni cacuaä najc gulipac.

²¹ Dxejcti hua'a reguejdx xten Siria näjza Cilicia. ²² Resa'nu ni yu' neñ xquidoo Crist guideb nez reguedx Judea, direni gumbee narä. ²³ Riejntis diajgreni: "Bejn nani basacsíduxh nuure agujc xchej, abejnga caguluiiini xcuent lagajc xcälrililajz nani galoo rlajzni nunitlojni." ²⁴ Dxejc rliä'preni xpala'n Dios sa'csi huililazäza xtiidxni.

2

Bidxaag Pabl loj reapost

¹ Che agudejd tzudaj ijj, dxejcrus hua'a guedx Jerusalén con Bernabé, näjza Tito huinänu. ² Gunii Dios loä, gunibeeni cha'a ro'c te gusule'ä xho huililajz rebejn ni di gac xpejñ Israel xtidx xcuent Jesucrist ni ruslaa lo dojl. Niluxh lojtis reni rnibee guidoo basule'ä diidx, te di xlia'si benä dzuun, o te di xlia'si gunäru dzuun. ³ Sanää Tito, te ben griegw ni di gac xpejñ Israel. Nicla lojni direni niäjb chuni bee si'c caj lo leii xten Moisés. ⁴ Niluxh gaii bejn ni rujnsi si'cni najcreni sa'nu, bidxaagreni loonu te gula'tzreni xho rajñnu Dios. Rdxch'reni sa'csi nuunu, rexpejñ Jesucrist, dinu jienru si'c ni bejn retoxtadgoloonu. Laareni rlajzreni guxhiidreni nurnu, rlajzreni gusoobnu rextiidxreni. ⁵ Dipacnu nicäjb nucuadiajgnu xtiidxreni, sa'csi rlaaznu chanuu chalilajztu xtidx Jesucrist nani ruslaa bejn lo dojl.

⁶ Niluxh reni sajc, nalajznu reni rnibee reben guidoo ro'c, xhet te didxcoobdi gunireni loä. (Luxh par narä xhet najcdi mase beñsajcreni, sa'csi Dios runtebloj guiraa bejn.) ⁷ Luxh bahuiireni abaniidx Dios xtidx Jesucrist loä, luxh rusule'äni loj rebençijt te guibc妖 xtojreni, sigajcni rusule' Pedr xtidx Jesucrist loj rexpen Israel nani rujnpac si'c ni caj lo leii. ⁸ Lagajc Dios nani badeed bejn Pedr dzuun xte apost loj rexpen Israel, lagajcza Diosre baniidx gunä dzuun, te gacä apost loj rebençijt nani di gac xpejñ Israel.

⁹ Ni'cni Jacoob, Pedr, näjza Juan nani najc beñroru neñ guidoo xten Jesucrist, gucbeereni laa Dios ni cayacnäj narä. Dxejc baniidxreni naareni loä näj lo Bernabé si'c te seen rbalajzreni, te chonnu guiro'pnu loj rebençijt. Niluxh laareni

chanuurení gusule'reni loj rexpeñ Israel. ¹⁰ Gunabtisreni loonu gacnäjnu rebejn ni xhet rajpdi, luxh ni'cza rlazä gunä.

Pabl gudilnäj Pedr lo guedx Antioquia

¹¹ Che biääd Pedr lo guedx Antioquia, gudilnääni, sa'csi abejnni dojl xhet laadi cayujnni. ¹² Galoo gudaunäjni rebenzijt, luxh che bidzujn gaii xpejn Israel ni baxhal Jacoop, dxejcti gubicajni lo rebenzijt, diruni niaunäjreni sa'csi bidxejbni rexpejn Israel ni ru' bee ni bidzujn ro'c. ¹³ Dxejcti sigajcza bejn guiraa rexpejn Israel ni nadxaag Pedr, gujcreni sigajc Pedr, runtio'p lajzreni, naareni gusgueereni. Näjli Bernabé bejn si'c. ¹⁴ Luxh che bahuiä direni gun si'cpacni najc xtidx Jesucrist, dxejc räpä loj Pedr nez loj guiraa reben guidoo: "Palga luj najclu te xpejn Israel, luxh nabajnlu si'c rebenzijt ni digac xpejn Israel, xhet si'cdi ni caj loj leii, ¿xhicuent rlajzlu guinibeelu guibajn rebenzijt si'c rexpejn Israel nani rusooob xleii toMoisés?"

Nungäj chalilajz rexpejn Israel, sigajc guiraa bejn, te guibicaj xtojlneni

¹⁵ Nuure najcnu rexpejn Israel cheni gojllinu; dinu gac bendojl si'c najc rebenzijt. ¹⁶ Anadonnu rut chu tejti bejn sajc guibicaj xtojlni che gunni si'cni caj lo leii, sa'csi nanab chalilajznu xtidx Jesucrist. Ni'cni biolilaaznu xtidx Jesucrist te jia xtojlnu sa'csi rililajznu, xhet sa'csi riennu si'cni caj loj leii. Di gacdi jia xtojl bejn xcuent yälrusoob xleii toMoisés.

¹⁷ Palga lał ni rlajznu jia xtojlnu xcuent xcälrililajz xtidx Jesucrist, ruhuiinu cayenrunu dojl, la sajc guiniinu: Jesucrist ruluiirienrunu dojl, ¿ä? ¡Xho gacni si'c! ¹⁸ Palga rlazä gunsacä redzuun nani abaro'nä, lagajc narä rapä dojl nacä ben dojl. ¹⁹ Niluxh xcuent leii, anacä si'c bengut: digacdiru guinibee leii narä sa'csi naj nabañä lo xnejz Dios. Luxh lagajc leii bejn nacä si'c bengut che gucbeä di gacdi gusobä guiraa ni caj lo leiga. ²⁰ Najcni si'cni gutnää Crist lo crujz. Naj xhet narädi ni nabañä, laa Crist ni nabajn neñ lastoä. Yälnabajn ni nabañä naj lo guedxliujre nabañä sa'csi rlilazä xtidx Xi'n Dios nani rinälajz narä luxh gujtni te gudijxni xtolä. ²¹ Dina cuälazä xcälrulaslajz Dios. Paru sajc gudzucaj leii xtojl bejn te gacreni beñnaya nez loj Dios, dxejc xlia'si gujt Jesucrist.

3

Yälrililajz rusia dojl

¹ ¡Chipsa nayäältu ben Galacia! ¿Chu bascäjytu te di cuadiagtua xtidx Jesucrist? Ni nez lojpactu bisule'nu diidx xho cuaj Jesucrist lo crujz. ² Tejdis diidx rlazä guiniitu loä. ¿La cua'tu Sprit Dxan xten Dios sa'csi bejntu si'cni caj lo leii, ä? o ¿la

sa'csi huililajztu diidx ni biejn diajgtu? ³ Chipsa nayäluntu. Acua'tu Sprit Dxan xten Dios dxejcti naj rlajztu guntu ni riajbis yejctu guntu. ⁴ ¿La xlia'si gudejdtu trabajw? Chugan la gulii xlia'sini. ⁵ Che runiidx Dios Sprit Dxan xtenni lojtu, che rujnni milaagwr nez lojtu, ¿xho rujnnini? Dini gunni sa'csi rujntu si'cni caj lo leii, rujnnini sa'csi rililajztu xtiidxni ni riejn diajgtu.

⁶ Huililajz toxtadgoloonu Abram xtidx Dios, ni'cni cua' Diosni si'c te bejn nani naya lastooni. ⁷ Ni'cni colyacbee dee: renani rililajz xtiidx Dios najc xi'n toAbram. ⁸ Galooli najn Dios xcuent yälrlilajz susia Dios lastoo rebenzijt, ni'c räjpni lo Abram: "Guiralii reben guedxliuj sacle' xcuentlu." Diidxre cuaj lo guijtz ni gujc galooli, cadre caj xtidx Dios. ⁹ Ni'cni reni rililajz naj agucnäj Diosreni sigajc gucnäjni toAbram nani huililajz.

¹⁰ Guiraa reni rlajz guibajnreni gunreni si'cni caj lo leii, agubbereni sa'csi scree caj lo leii: "Guiraa reni digunpac si'cni caj lo reguijtz xten leii, sucuibdereni." ¹¹ Niluxh huenliisi rieñ rut nayadi nez loj Dios xcuent leii, sa'csi dee najc xtidx Dios: palga rililajz te bejn xtidx Dios, najcni te bennaya nez lo Dios, nabañänjni Dios xcuent xcälrililajzni. ¹² Leii dini naa chalilajz bejn te xca'ni yälhabajn. Scree caj lo leii: "Nani gunpac si'cni caj loj reguijtz xten leii, ni'c nanab guibajn lojpac leiga."

¹³ Jesucrist badzucaj nuure loj yälrbibde xten leii. Laani gubibdeni xcuentnu sa'csi xtidx Dios naj: "Anabibde te bejn ni najl loj te yajg." ¹⁴ Scree gusajc Jesucrist te gusojb diidx ni räjp Dios loj toAbram, sacnäjni guiraa rebenzijt; näjza te guiraanu ni chalilajznu xtidx Jesucrist xca'nu Sprit Dxan xten Dios.

Leii näj diidx ni bia'n Dios loj toAbram

¹⁵ Betzä, naj gusä'tä te diidx xcuent ben guedxliuj. Cheni rujn bejn te guijtz te jia'n diidx lo stee bejn, mase bejntis najcreni, che abaculaani lajni lo guijtzga, rut sajcdi gudzucaj guijtzga. Rutza sajcdi guchaaru diidx lojni che anajcni.

¹⁶ Luxh anajnnu badeed Dios xtiidxni loj toAbram näjza loj xagdooni. Dini ninii "rexagdooni" si'c loj xhidajlreni, guniini lo tejtis xagdooni, luxh laani najc Jesucrist. ¹⁷ Diidx ni rlazä guiniä najc scree: Diidx nani bia'npac Dios loj toAbram gunii Diosni che cayäädx tajp gayuu galbitzuu ijz gudeedni leii lo Moisés te laani gudeednini loj rexpejñ Israel. Niluxh di leiiga nuchaa diidx ni bia'n Dios loj toAbram, laltis sajcnii. ¹⁸ Paru naquiin leii te xca' bejn erens, dxejc xhet erensdi cua' Abram lo Dios. Niluxh basa'n Dios erens lojpac Abram sa'csi bia'nni diidx lojni galooli.

¹⁹ ¿Xhicuent badeed Dios leii loj Moisés? Badeed Dios leii sa'csi benduxh rexpejn Israel dojl, te gacbeereni xho najc xtojlreni, lał ni jiääd nani najc xagdoo toAbram. Sa'csi bia'n Dios diidx con laani sigajc con toAbram. Rexangl Dios badeed leii loj toMoisés, te laani gujc si'c te bejn ni rusiäjl diidx. ²⁰ Te ni rusiäjl diidx xhet par tejtis bejndi najcni, niluxh Dios tejtis najc.

Xcuent leii

²¹ ¿La garenca najc xleii Moisés lo diidx ni basa'n Dios loj toAbram, ä? ¡Xho gacni si'c! Paru nica'nu te leii ni rajc rudeed yälñabajn, dxejc sii xcuent leiiga nica' bejn yälñabañnaya. ²² Niluxh loj reguijtz xten Dios caj diidx ni rnii: Guiraa bejn niäuu nen dojl, te reni chalilajz xtidx Dios si'c huililajz toAbram, reni'c xca' xcälrililajz diidx xcuent Jesucrist si'cni bia'n Dios diidx loj toAbram.

²³ Che gajd xcälrililajz xcuent Jesucrist jiääd, dxejc basäuu leii nuure nen dojl, cabätzisnu guiricaj xcälrililajz xcuent xtidx Dios. ²⁴ Ni'cni anajc leii si'c xmastrnu te guluiini nuure nezyuj nez lo Dad Jesucrist te gusiani xtojlnu con yälrlililajz xtiidxni. ²⁵ Niluxh naj sa'csi arajpnu yälrlililajz xcuent xtiidxni, dirunu guiquiin te mastr, nalajznu leii.

²⁶ Guiraatu najctu xi'n Dios xcuent yälrlililajz xtidx Jesucrist, ²⁷ sa'csi guiraatu ni gurobnistu loj xtidx Jesucrist, najctu rexpejn Jesucrist. ²⁸ Naj rutiru rexpen Israel niclaza rebenzijt, niclaza mos, niclaza bejntis, niclaza niguii, niclaza gunaa, sa'csi guiraanu najcnu tebloj nez lo Jesucrist. ²⁹ Palga najcnu xpejn Jesucrist, dxejc guliipac najcnu xi'n toAbram, dxejc sica'nu yälñasa'c ni abia'n diidx gudeed Dios loj Abram.

4

¹ Mbaj naj. Nani xca' yälñasa'c, che najcni biuux, najcni sigajc te mos, mase xtenni gac guiraa xhixten xtradni. ² Yu' chu te bejn ruhuiini, yu'za chu rnibee xhixtenni cheni agurooblini, cheni guidzujn dxej xca'ni ni gudeed xtradni. ³ Sigajcza nuure che gucnu si'c biuux guyu'nu gucnu mos loj releii, rnibeeni xhini'c digacdi jienヌ lo guedxliuj. ⁴ Niluxh che bisa' dxej ni basoob Dios, baxhal Dios Xi'npacni. Xi'n te gunaa gojlni, loj rexpejn Israelza biäđjiäjlni, basoobni leii xten toMoisés. ⁵ Si'c gujc te xcasacni reni rusoobpac leii, te xca'ni nuure gacnu si'c te xpisiäjbni.

⁶ Luxh sa'csi anajctu xi'nni, ni'c baxhal Dios Sprit xten Xi'nni te cuääzni nen lastoonu. Laani rniini lo Dios xcuentnu: "Guejblu, Xtradnu." ⁷ Ni'c dirunu gac mos, sa'csi anajcnu xi'nni. Luxh palga najcnu xi'nni, suniidxza Dios yälñasa'c loonu xcuent Dad Jesucrist.

Rulijdxni na'c gacsac bejn mos

⁸ Che gajdtu gumbee Dios najctu mos xten rebanäjb ni rajntu si'c Dios luxh dipacreni gac Dios. ⁹ Luxh naj anumbeetu Dios o naj anumbee Dios la'tu, xho chachusactu loj redzuun ni guyu'tu galoo che gujctu mos xten rebanäjb. ¹⁰ Cayutistu redxej, rebäii, retiemp, reijz. ¹¹ Naj rdxebä andi xlia'si gudedä trabajw baluiätu.

¹² Rniabdukhä lojtu betzä, colyajc si'c narä, sa'csi narä ahuililazä xtidx Jesucrist sigajc la'tu. Xhetza xhi dzunguidxdi bejntu loä che guyu'ä lojtu. ¹³ La'tu anajntu galoo che basule'ä diidx xcuent Jesucrist lojtu, benäni sa'csi racx-huu tiexhä. ¹⁴ Dizatu nuze' niclaza nibälajztu narä xcuent yälracxhuu ni rajc tiexhä, alga si'c te xangl Dios, si'c lagajc Jesucrist cua'tu narä. ¹⁵ ¿Con yälrbalajz xtentu ni gojptu dxejc? Niluxh rniä lojtu, paru niajc nibäätu baloju, nuniidxtuni loä dxejc, si'c niujntu. ¹⁶ Naj ¿la rdxe'chtu loä sa'csi caniä didxlii lojtu, ä?

¹⁷ Naj yu' gaii bejn nani rujnsi si'cni sanäreni leii rujnsireni si'cni rinälajzreni la'tu. Niluxh rlajzreni gudzucajreni la'tu te gusaantu xtidxä, te chanajltu laareni, te jiutu xtiidxreni. ¹⁸ Laaca chanälajz bejn sa'ni, niluxh na'c gusgueeni, na'cza che sugaränäesi la'tu chanälajztu narä. ¹⁹ Rexi'nä, xcuent la'tu cadedä trabajwduxh si'c te gunaa ni rajl xpäzni, luxh sinuu sidedä trabajw cheni arbäjzpacli Jesucrist neñ lastootu. ²⁰ Maläii gac jiälä lojtu lagajc najc te gac guiniä xhi stee diidx. Niluxh naj zift yu'ä, dina gacbeä xhi xhigab gunä xcuenttu.

Diidx xcuent Agar näj Sara

²¹ Colguinii loä, la'tu ni rlajz gun si'cni caj lo leii, ¿la ditu gacbee, la di diajgtu jiejn xhini'c caj lo leii, ä? ²² ¡Coljiejn! Scree caj loj leii: guyu' tio'p xi'n toAbram. Tejni najc xi'n gunaa ni niajc xmos Sara. Steeni najc xi'n chäälpacni. ²³ Niluxh xi'n xmosni gojl sa'csi lagajc laani bejnni xhigab si'c chu xi'nni. Luxh xi'n chäälpacni gojl sa'csi si'c bia'n Dios diidx loj Abram. ²⁴ Diidx xcuent regunaare najc si'c diidx ni ruluii. Regunaare najc si'c tio'p diidx ni bia'n Dios. Agar najc mos, mosga najc si'c diidx ni bia'n Dios con Moisés lo dan Sinaí. Rexi'n mosga guyu' te gacreni mos lo leii. ²⁵ Agar najc si'c dan Sinaí nez lo reguejdx xten Arabia. Luxh guedx Jerusalén najc si'c dan Sinaí, sa'csi naj ro'c najc cadro re' rexpeñ Israel con rexí'nreni, sanäreni leii. ²⁶ Niluxh di guedx Jerusalén ni yu' guibaa gac si'c mos, luxh nuurnu najcnu xi'nni. ²⁷ Scree caj loj xtidx Dios: Bibalajz, luj gunaa ni gajd xi'nlu chu, guredxa', bibalajz, luj ni gajdlu ted trabajw ni rdejd gunaa che rajl xi'nni.

Sa'csi su'ru xi'n gunaa nani gulälajz chäälni quela xi'n gunaa ni gudiesnäj chää'l stee gunaaga.

²⁸ Mbaj naj, rebetzä, nuure, sigajc Isaac, najcnu xi'n toAbram nani chu si'cni bia'n Dios diidx loj toAbram. ²⁹ Che gojl xi'n gunaa ni najc mos, ni gojl sa'csi lagajc laani bejn xhigabga, bidxagdijlni xi'n chäälpac Abram nani gojl xcuent diidx ni bia'n Dios loj Abram. Sigajcza najcni naj. ³⁰ ¿Xhi caj lo reguijtz? "Barilaagw gunamos näj xi'nni, te di xca' xi'n gunamos yälnasa'c xtenlu si'c ni xca' xi'n gunaa nani najc chäälpacu." ³¹ Naj nuure, betzä, dinu gac si'c xi'n gunamos te chunu lo leii. Nuurnu najcnu si'c xi'n gunaa nani najc chäälpac toAbram.

5

Colguzutijp lajztu lo yälrililajz xtidx Dios

¹ Colgusutijp lajztu lo xtidx Dios nani baniidx Jesucrist loonu sa'csi gulipac gulaä Jesucrist nuure ladznaa leii, badzucajni xtojlnu che huililajznu xtiidxni, ni'cni na'cru gusiejch lajztu te gacsactu mos ladznaa leii.

² Narä Pabl rniä lojtu, palga la'tu chutu bee si'cni caj lo leii, dxejc xlia'si chalilajztu xtidx Jesucrist. ³ Rniäza stehuält, guiraa bejn nani rlajzpac chu bee, nanab gunni si'cpac ni caj lo leii. ⁴ Palga rlajztu guntu redzuun ni caj lo leii te guibicaj xtojltu, dxejc agubicajtu lo Jesucrist, agubicajzatu lo xcälracnäj Dios. ⁵ Niluxh nuure xcuentpac Sprit Dyan xten Dios rililajznu gudijx Jesucrist xtojlnu lo crujz, cayenloonu jiädsacni te guniidxni yälbansa'c par tejpas loonu. ⁶ Sa'csi loj reni rililajz xtidx Jesucrist xhet sajcdi chu bejn bee, xhetza sajcdi na'c chu bejn bee, nani sajc najc chalilajz bejn xtidx Dios. Yälrililajzga rujn guibañsa'cnu te chonälajznu resa'nu.

⁷ La'tu laaca sasajtu. ¿Chu badxojn gusoobtu xtidxlíi Dios? ⁸ Xhet Diosdi ni guletu badxojnditu. ⁹ Anajntu tudxe'nsi cobgulaj rusaguijni yätxtiil; si'c te cobgulajga najc te niguii ni caguluiitu xtidx leii. ¹⁰ Rialilazä xtidx Dad Jesucrist, ni'c nadiplazä la'tu; ananä ditu chalilajz stee diidx. Niluxh bejn ni cagusgueetu susacsí Diosni, chutis najcni.

¹¹ Narä rebetzä, paru narä caguluiä chutu bee, si'c ruluii rexpejn Israel, ¿xhi xcuent rusacsí rexpejn Israel narä? Paru si'c caguluiä, dirutu chalilajz gudijx Jesucrist xtojlnu lo crujz. Luxh si'cpacza rlajzreni. ¹² Rebejn nani cagusgueetu canireni chutu bee, jmalaiiza gutiuugreni tejpas lagajc tiejxhreni!

¹³ La'tu rebetzä, agurejdx Diostu loj xtiidxni te chalilajztu Jesucrist ni ruslaa bejn lo dojl. Colhuixgaa na'c xca'tistu redidxga dxejcti guntu si'ctis ni rlajz tiejxhtu, si'ctis ni riajbza yejctu. Colgacnäj sa'tu con yälrinälajz, tejni sigajc steeni.

¹⁴ Sa'csi guiraa diidx ni caj lo leii con tejtis diidxre rsiojbni: "Chanälajztu sa'tu sigajc rinälajztu lagajc la'tu." ¹⁵ Palga rdijltu, rauya'tu sa'tu, rajwtu sa'tu, ¡colnatiro! Andi lagajc la'tu gunijtu sa'tu.

Nani rchaglajz rebejn näj yälnabajn ni rudeed xtidx Dios

¹⁶ Rniä lojtu, colguibajn si'c rului xtidx Dios näjza Sprit Dxan xtenni, te si'c na'c guibajntu si'ctis ni rlajz tiejxhtu, si'c ni najctis xhigabtu. ¹⁷ Sa'csi ni najc xhigab xten bejn rdxe'ch loj xhigab Sprit Dxan xten Dios. Sigajcza xhigab xten Dios dini gac tebloj con xhigab xte bejn. Rudxojntu loj sa'tu, ni'cni digacdi guntuuzu ni rlajztu guntu. ¹⁸ Luxh palga cagulijdx Sprit Dxan la'tu, dxejc dirutu quiqiin guntu si'c ni caj lo leii.

¹⁹ Guyasi jiembee bejn xhireni'c najc redzuun ni rujn rebejn nani di gumbee xtidx Dios. Dee najc redzuunga: yälrusguee chää'l bejn, yälrusguee chää'l sa'reni, yälrusguee sa'ni che ruchaag sa' te dxap con te bi'n loj redolguijdx, guiraa redolguijdx ni rujn niguii con gunaa, ²⁰ yälrabajn rebanäjb, yälbidxxaa ni rujn daan bejn, yäldxechlajz loj sa'ni, yälrchagdijl sa'ni, yälnayedx lo sa'ni, yäldxecha', yäliu lagajctis laani, yärlia' lo sa'ni, yälrchaag lo te cuaa bejn. Najza sa' dzunguidxre rujnreni: ²¹ yäldxe'ch lajz, yälrugu't sa'ni, yälsiojz, yälraxha't, näjza guiraa dojl sa' redee. Sigajc ni balidxä la'tu xhi dxejga rulidxä la'tu naj. Nani rujn sa' redojlre direni jiu' loj xcälrnibee Dios xhaguibaa.

²² Niluxh xtzuun Sprit Dxan xten Dios najc yälrinälajz sa'ni, yärbalajz lastooni, yärbedxi lajzni, yärbecdzi lajz sa'ni, yälnajc beñsa'c lo chutis bejn, yälnagodzlajz, yärlililajz, ²³ yälnadolajz, yälrnibee lastooni lo ni rlajz gun tiejxhni. Xheti te leii ni rudojntu gun bejn sa' redzuunre. ²⁴ Niluxh renani ahuillajz xtidx Jesucrist, abatioñreni guiraa redolguijdx ni rlajz gun tiejxhreni. ²⁵ Palga rbäjz Sprit Dxan neñ lastoonu, do'o guibajn si'c rnibee Sprit Dxan guibajn.

²⁶ Na'c guiliä'pnu lagajc xpala'nnu, na'c guidxech lajznu lo sa'nu, na'c gunembiidnu sa'nu.

6

Colgacnäj sa'tu

¹ Sa'ä, palga chu tejtu ni abiajb neñ dojl, lagajc la'tu nani aracbeetu xtidx Dios colgulijdx bejnga, colgacnäjni te guiriini neñ dojl. Colnii lojni nadolajz, nasinljaztu lagajc la'tu didi che guidon nägajcza la'tu jiajbtu neñ dojl. ² Colhuii xhi rquiin resa'tu, colgacnäjreni te si'c gusoobtu guiraa rediidx ni najc leii xten Jesucrist.

³ Sa'csi nani rujn xhigab sadduxhni, yu'za chu najcni, niluxh rut najcdini, rusgueeni lagajcsi laani. ⁴ Tejgatu colcubeo xho najc xtzuuntu te fiiu la laaca najcni, dxejcti sajc guiliä'ptu lagajc xpala'ntu. Dxejc ditu guiquiin chu stee bejn guiliä'p xpala'ntu. ⁵ Sa'csi tejga bejn susule'ni diidx lo Dios xhini'c bejnni.

⁶ Nani casieed xtidx Dios nanab gacnäj bejn nani ruluiini, gudeedni tudxe'n xhixtenni loj nani ruluiini.

⁷ Na'c gusgueelu lagajc luj. Dios digacdi guigueeni, ni'c guira'tiuzuun ni rujn bejn lagajcza ni'c xca' bejn. ⁸ Paru te bejn gunuzuun xcuentis tiejxhni, dxejc che guidzujn dxej xca'ni yälhasa'c, sinitloj tiejxhni, dizani jiu' loj xcälrnibee Dios. Palga te bejn gunuzuun xcuent Sprit ni badeed Dios lojni, che gal yälhasa'c, sica'ni yälhabajn par tejpas. ⁹ Ni'cni na'c guidxajgnu jiennu dzunsa'c te che guidzujn dxej ni xca'ni yälhasa'c, xca'zanu te yälhasa'cro. ¹⁰ Ni'cni nanab lal ni sajcn, gacnäjnu chutis bejn, ganiddoo resa'nu ni ahuililajz.

Yälrulijdx näjza xtixtios

¹¹ Colhuilaa lacti reletrduxh cacuaä lojtu con naäpac. ¹² Guiraa reni rdxaglajz gun ni rlajztis tiejxhni, laa reni'c ni rlajz chutu bee, tedi tedreni trabajw xcuent ni cuaj Jesucrist lo crujz. ¹³ Lagajc reni ru' bee direni gun si'cni caj lo leii, niluxh rlajzreni chutu bee te guibaa lajzreni sa'csi bejnreni gaan guyu' beega tiejxhtu. ¹⁴ Luxh narä dilazä guibaa lo sa' recosga; rbaatis lazä sa'csi gujt Jesucrist, cuajni lo crujz, te gudijxni rextojlnu. Ni'cni par narä xhetru xhi cos-guijwdx yu' lo guedxliujre, diruna guichaglazä gunä redolguijdx xten guedxliujre. ¹⁵ Che ahuililajz te bejn xtidx Jesucrist, xhetru sajcdi chu bejn bee, xhetza sajcdi na'c chu bejn bee. Nani sajctis najc gacni si'c te beñcoob lo xtidx Jesucrist. ¹⁶ Guiraa renani nabajn si'cni ruluii xtidx Jesucrist sibedxi lajzreni xcuent xcälrulaslajz Dios. Näjza rexpen Israel nani ahuililajz xtidx Jesucrist sibedxi lajzreni.

¹⁷ Na'cru guche'ctu narä sa'csi redib ni yu' tiexhä najc si'c te seen narä anacä te xmos Jesucrist.

¹⁸ Rebetzä, gacnäj Dad Jesucrist guiragajctu con Sprit Dxan xtenni. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Reben Efesios

Bacuua Pabl lo reben guidoo nen guedx Éfeso

¹ Narä, Pabl, nacä apost xten Jesucrist sa'csi si'c rlajz Dios. Cacuaä guijtzre loj rebejn nani huililajz xtiidxni, loj reni rujn si'cpac rniini neñ guedx Éfeso. ² Xca'tu yälracnäj, yälrbedxi lajz xten Xtadnu Dios, näjza xten Dad Jesucrist.

Rusule' Pabl xtidx Jesucrist

³ Rliä'pnu xpala'n Dios, Dad näj Xtad Jesucrist. Dios racnäj nuure, xcuent Crist runiidxni guiraa reyälracnäj xca' lastoonu, astoo yu'lanu xhaguibaa. ⁴ Laani gule nuure, che gajdli guirixtiej guedxliujre, te gacnu xpejnni, te guibañnayanu nez lojni con yälrinälajz. ⁵ Sigajcza anungäjl xca'ni nuure te gacnu si'c xi'npacni sa'csi abiääd Jesucrist te guslaani nuure neñ dojl, si'c ni gunibee Dios sa'csi balaslajzni nuure. ⁶ Gucnäj Dios nuure te guiliä'pnu xpala'n Dios, sa'csi lagajc laani acua'ni nuure, abejnni nuure tejsi con xi'nni ni sanälajzni. ⁷ Laani baslaani nuure neñ dojl xcuent xtiejnni, laani badzucajni xtojlnu xcuent xcälruslaslajzni ⁸ nani banidxdukhni loonu. Guideb yäljnajn, guideb xcäriejn ⁹ basule'ni loonu xhigab xhiga'tzni xcuent redzuun ni rlajzni gunni, xhigabza ni bejnni galoli. ¹⁰ Luxh sidzujn dxej sisisojbpac xhigab ni bejn Dios. Che guidzujn dxejga sutojp Dios guiraali, sudeedni guinibee Jesucrist guira'ti ni yu' xhaguibaa, sigajc recos ni yu' lo guedxliuj.

¹¹ Arajpnu te xcälnasa'c Jesucrist, sa'csi galooli bejn Dios xhigab guniidxni yälnasa'cga. Lagajc Dios benchee guira'ti ni yu', luxh rujnpacni nani abejnni xhigab najc laaca gunni ¹² te guiliä'p bejn xpala'n xcälrnibeeni xcuentnu, nani ganiddoo biolilaaznu xtidx Jesucrist. ¹³ Näjza la'tu, che biejn diajgtu redidx gulii, rediidix ni ruslaa bejn lo dojl, dxejc huililajztu xtidx Jesucrist, dxejc gujczatu tejsi con laani. Dxejc cua'tu Sprit Dxan xten Dios, ni'c najc si'c seen ahuililajztu, si'cni bia'n Dios diidx. ¹⁴ Baniidx Dios Sprit Dxan xtelli te cuääzni neñ lastoonu, te ni'c najc seen xca'nu yälnasa'c nani guniidx Dios che abaluuxni xtzuunni, nalajznu guslaani guiraa rexpejnni te guiliä'preni xpala'nni lo xcälrnibeeni.

Rniab Pabl gudeed Dios yäljnajn loj renani ahuililajz

¹⁵ Ni'cni näjza narä, sa'csi abiejn diagä xho rililajztu xtidx Dad Jesucrist näjza xho sanälajztu guiraa rexpejñ Jesucrist, ¹⁶ dina gusañä gudedä xquixtios lo Dios xcuent la'tu. Rnaduxh lazä la'tu che rniabä lo Dios. ¹⁷ Rniabä lo Xtios

Dad Jesucrist, xtagdnu ni rnibee xhaguibaa, guniidxni lojtu te yälnanduxh, te yälruluiloj recos xhiga'tz te gacbeduxhrutu xcuent Gueb Dios. ¹⁸ Rniabäza lo Dios jianij xcäriejntu te gacbeetu xhini'c najc speranz xten yälracrejdxtu lo xtiidxni, te gacbeetu lacti saru, lacti sajc yälnasa'c ni gudeed Dios lo Jesucrist näjza loj rexpejnni, ¹⁹ te gacbeezatu lacti gurobduxh najc yälrnibee nani rajpni nez loonu nani ahuililajz xtiidxni. Guiraa redee ruluii lacti nadip najc yälrnibee xten Dios. ²⁰ Lagajc yälrnibeere bejn dzuun par Jesucrist. Con yälrnibeere baspajn Dios Jesucrist lo rebengut, te gurejni xladbee Dios cadro rnibeeni xhaguibaa. ²¹ Maazru sajcni lo chutis gubier, lo chutis yälrnibee, lo xhitis yälnadip, lo chutis ni rnibee; maazru sajcni lo chutis nani abibee te guinibee, sigajc naj, sigajc neñ redxej ni churu jiääd. ²² Niluxh badeed Dios guira'tini ladzñaa Jesucrist, laazani bejn bibeet Jesucrist gunibeeni lo guiraa xhixten xquidooni. ²³ Reben guidoore najc si'c tiejxh xten Jesucrist, luxh sigajc rudeed Dios guiralii loj Jesucrist, sigajcza rudeed Jesucrist guiralii loj rebejn ni najc xquidooni.

2

Ruslaa Dios nurnu sa'csi rinälajzni nurnu

¹ Laani baniidxni yälnabajn lojtu che najctu si'c bengut nez loj Dios sa'csi rujntu dojl. ² Galoo gubajntu lo dojl, entis lo xnez guedxliujre guzajtu, biutu xtidx beñxbab nani rnibee guedxliujre. Sprit xtenni rujn dzuun neñ lastoo rex'inni nani di gucuadiajg xtidx Dios. ³ Luxh galoo, näj nuure nadxaagnu lojreni, biennu si'c ni rlajz tiejxhnu. Dxejc biennu si'ctisni rlajz tiejxhnu, si'ctisni biajb xhigabnu. Nungäj guidxe'ch Dios loonu, sigajc bidxe'chni loj guiraa reben guedxliuj. ⁴ Niluxh balaslajz Dios nuure. Con xcälsanälazduxhni huinälajzni nuure. ⁵ Mase anajcnu bengut lo dojl, laani baniidxni yälnabajn loonu. Rajpnu yälnabajnre con Jesucrist. Sa'csi balaslajzni nuure baslaani nuure neñ dojl. ⁶ Baspansacni nuure con Jesucrist; sigajcza bejnni cuenäjnu Jesucrist xhaguibaa, ⁷ te neñ redxej ni churujiääd, guluilojni lacti sajc xcälnasa'c xten yälrulaslajzni, ni'c sanälajzni nuure, najcni huenduxh loonu por Jesucrist. ⁸ Sa'csi rulaslajz Dios nuure, ni'c baslaani nuure neñ dojl che huililajznu xtiidxni. Luxh et sa'csi yu' xhi biennu; dee najc nani banidx-xlia' Dios loonu. ⁹ Xhet xcuent xhi dzunsa'cdi ni biennu, te di chu tejtu gac nayedxlajzdi. ¹⁰ Dios najc ni benchee nuure. Sigajcza con Jesucrist bejnni gacnu bejn ni rujn dzunsa'c nani galooli agunibee Dios jienpacnu.

Yälrbedxilajz ni rajpnu por Jesucrist

¹¹ Ni'c colsnaj lajztu xho gujctu galoo. Ditu niajc rexpejn Israel. Rniireni la'tu 'benzijt' sa'csi ditu chu bee si'c ru' rexpejn Israel. Sa'csi lagajc con naareni rusälreni bee. ¹² Dxejc suga'tu ditu gumbee Jesucrist. Zijt yu'tu loj rexpejn Israel, najctu benzijt. Nicla gumbeetu rediidx ni bia'n Dios loj rexpejn Israel. Ditu niunloj guslaa Dios la'tu lo dojl, dizatu niembee Gueb Dios lo guedxliujre. ¹³ Niluxh naj ayu'tu lo Jesucrist, la'tu ni guyu' zижт lo Dios galoo. Naj agubigtu lo Dios sa'csi abia xtojltu con xtiejn Jesucrist. ¹⁴ Jesucrist naje ni rbecdxi lajznu. Laani bejn gujc rexpejn Israel tejsi con rebenzijt. Laani badzucajni redzuun xten leii te gujc rexpejn Israel tejsi con rebenzijt. ¹⁵ Lagajc con tiejxh Jesucrist ni gojl lo crujz banijtni redzuun xten leii nani bejn bidxe'ch rexpejn Israel lo rebenzijt. Lagajc laani bejni bidxagsa'reni te gujcreni tejsi che huililajzreni xtiidxni, gujcreni te benzcoob. Dxejc gulecdxini lajznireni. ¹⁶ Con yälgujt ni gujtni lo crujz badzu'ni guiro'preni lo Dios te gujcreni tejsi. Si'c guläjz rdxechnäj sa'reni.

¹⁷ Cajza lo guijtz rediidxre:

Biäädni te basule'ni xho ga'p rebejn yälrbedxi lajz rebejn ni suga' zижт lo Dios näjza reni suga' gajxh lo Dios.

¹⁸ Laani bejn sajc jiu' guiro'p cuaa bejn lo Dios con tejsi xhigab, näjza tejsi Sprit. ¹⁹ Ni'cni dirutu gac benzijt, bejn ni rut numbeedi. Anajctu tejsi con rexpejnni, najczatu sa' rexpejn Dios. ²⁰ La'tu najctu si'c te yuro. La'tu najctu si'c padeer xten yu'ga. Reapost näjza reprofe't najc si'c cheni birixtiey yu'ga. Jesucrist naje si'c guiro ni gusuj squiin yu'ga, guij ni sajcru, sa'csi Jesucrist rniabee. ²¹ Cayunsa'c Dios yu'ga, cayajc yu'ga con la'tu, caroobni te gacni xquidodxan Jesucrist. ²² Sigajcza la'tu näjza rexpejn Israel ni huililajz najctu tejsi con Jesucrist. Cagustioobtu guidooga te neñni cuäaz Sprit Dyan xten Dios.

3

Pabl nungäj chanä xtidx Dios lo rebenzijt

¹ Ni'cni yu'ä neñ latzguiib, narä, Pabl sa'csi cagusule'ä Jesucrist, te jiädnää xtiidxni lojtu, najctu benzijt. ² Pet abiejn diajgtu lacti hueen najc Dios baniidxni dzuunre loä, jiädnää xtiidxni lojtu. ³ Dios baluiini xhigab-xhiga'tzni loä (si'cni bacuaä lojtu galoo). ⁴ Che gołtu guijtzga, sacbeetu cati ananä rexhigabxhiga'tz xten Jesucrist. ⁵ Xhigab-xhiga'tzre di bejn niembee galoo, niluxh naj Sprit Dyan xten Dios abaluiinini loj reapost näjza loj reprofe't. ⁶ Dee najc xhigab-xhiga'tzga: por rediidx xcient Jesucrist ni guslaa bejn neñ dojl rujn Dios gac reni najc benzijt tejsi con reni najc xpen Israel, guidxaag

sa'reni, gacreni tejsi bejn. Guiro'preni xca' yälnasa'c si'c bia'n Dios diidx.

⁷ Narä nacä te apost xtenuzuun ni baniidxni, por xcälrlulaslajz Dios ni cuaxlia'ä. Dios baniidxuzuunre loä con xcälrnibeduxhni. ⁸ Luxh masä guxiiru sacä lo guiraa rexpejnni, loä baniidxni xcälracnäjni te lo rebenzijt gusule'ä xtiidxni, nalajznu redidxcoob xcuent xcälnasa'c Jesucrist, ⁹ te gusule'ä lo guiraa bejn rexhigabxhiga'tz nani bacua'tz Dios lojnu galooli. Dios benchee guiralii ni yu'. ¹⁰ Si'c gujc te naj jien guiralii yälnanduxh xten Dios. Reni najc xpejnpacni neñ xquidooni guluii yälnajnre lo rexangl Dios, loj reni rniabee xhaguibaa. ¹¹ Galooli bejn Dios xhigabre par tejpas, ni'cni biääd xtadnu Jesucrist te guzojb xhigab ni bejn Dios. ¹² Con Jesucrist dinu guidxejb guibignu, guiniabnu lo Dios sa'csi ahuililajznu xtiidxni. ¹³ Na'c gac-huin lajztu sa'csi cadedä trabajw xcuenttu. Colguibalajz; dee najc xcälnasa'ctu.

Xcälsanälajz Jesucrist

¹⁴ Ni'cni ruzuxhibä nez loj Xtad Dad Jesucrist ¹⁵ nani badeed lajni lo guiraa reni yu' xhaguibaa näjza reni yu' lo guedxliuj, ¹⁶ rniabä loj Dad xhaguibaa gutijpni lastootu con yälrnibee xcuent Sprit Dxan xtenni, sa'csi yuduxh xcälnasa'cni lo xcälrdimbicha'ni xhaguibaa. ¹⁷ Rniabäza lo Dios te jiädläjz Jesucrist neñ lastootu sa'csi ahuililajztu. Te che agusudzu'tztu, agusutijptu lo yälrinälajz ¹⁸ dxejc sajc gacbeetu sigajc guiraa rexpejnpacni lacti gulajg, lactiza siool, lacti jiät, lactiza jiaa najc yälsanälajz xten Jesucrist. ¹⁹ Te gumbeezatu xcälsanälajz Jesucrist ni najc gurobduxtej, digacdi guichalonuni. Te chaza lastootu, näjza xcäriejntu con guiraa rexcälnasa'c Dios.

²⁰ Dios rnibedoduxh. Sajc gunidxduxhruni loj xhitis ni rniabnu lojni, loj recos ni riennu xhigab. Con Sprit Dxan ni rujnuzuun neñ lastoonu suniidxni reyälnasa'c. ²¹ Loj Diosre coldeed xquixtios. Colguiliä'p xpala'nni neñ guidoo xcuent Dad Jesucrist guira dxej, par tejpas. Sugacni si'c.

4

Por Sprit Dxan nadxaag sa'nu

¹ Narä yu'ä lojts Jesucrist te rsule'äti xtiidxni. Ni'cni rniabä lojtu, guibajntu si'cni nungäj, si'cni bejnzatu xhigab cheni gurejdxni la'tu. ² Colguibajn con yälnalaslajz, näjza yälnadolajz, colcuedxni lajztu. Colyujn huant resa'tu con yälrinälajz sa'ni. ³ Colhui te guidxaag sa'tu gactu tejsi con Sprit Dxan ni ruscuecdxilajztu. ⁴ Si'c tejsi tiejxh najcnu loj Jesucrist, tejsiza najc xhigabnu con laani, tejsiza najc yälrnuljoj ni rajptu xcuent diidx nani gurejdxtu. ⁵ Rajptu tejsi Dad, tejsi

yälrlilajz, tejsi yälrobnis,⁶ tejsi Dios, tejsi Xtad guiraanu nani rnibee guira'ti lo guiraanu.

⁷ Lo tejganu abaniidxniuzuun si'ctis bejn Jesucrist xhigab guniidxni lo tejganu. ⁸ Ni'cni caj lo reguijtz:
Che huä'pni xhaguibaa, cadro rnibeeni,
abejnni gaan loj guiraa yälrnibee,
dxejcti badeedniuzuun lo rexpejñni lo guedxliu.

⁹ ¿Xhi säloj cadro caj, "huä'pni"? Dee säloj ganid biäjtni maazru jiät lo guedxliu. ¹⁰ Lagajc nani biäjtga, lagajc laani huä'pni jiaaru lo guiraa rexhaguibaa te sajc guinibeeni guibaa näjza guedxliu. ¹¹ Lagajc laani badeedni xtzuun tejgareni. Yu'reni badeedni gac apost, yu'reni badeedni gac profe't, gaiireni badeedni gusule' xho ruslaa xtiidxni bejn lo dojl, sgaiireni badeedni gac si'c ni ga'p reben guidoo, sgaiireni badeedni guluii rexpejñni. ¹² Guiraa redee badeedni te guluiireni rexpejñ Jesucrist, te gunreniuzuun te gustajlreni rebejñ ni gac xquidoo Jesucrist. ¹³ Nungäjl gacuzuunre che guidzujnli dxej ni nadxaag-sa'nu guiraanu loj yälrlilajz, che guidzujnli dxej riembesa'cnu Xi'n Dios, dxej anajcnu benguyajl lo xtiidxni, si'c te ni aguroob loj xcälrnibee Jesucrist. ¹⁴ Dirunu gac si'c rebiuux ni tera'tsi rusiech lajzni, rucuadiagreni xtidch chutis bejn, mase xhitis diidx ruluiini. Dxejc riajbreni lo redidx-xhii xten bejn nani rusguee, nani cabäjztis gusguee bejn. ¹⁵ Maazru hueen chonuunu loj redidxlii xten Jesucrist con yälrinälajz te tioobnu lo guiraa recos xten nani rnibee, lagajc Jesucrist. ¹⁶ Loj Jesucrist nazdzu'tz guiraa rexpejñni, te si'cni nazdzu'tzsa'reni sääreni, najcreni tejsi loj tiejxh Jesucrist, racnäj sa'reni segun xhiuzuun rujn tejgareni, casieedrureni te cayajc xhidajlru rebejngä con yälsänälajz.

Te yälnabañcoob con Jesucrist

¹⁷ Laa ni'cni rnää rniabäza con laj Dad Jesucrist na'cru guibajntu si'c nabajn rebejñ nani di gumbee Dios. Laareni rujn si'ctis ni riajb yejcreni. ¹⁸ Nayääl xcäriejnreni, direni ga'p xcälnabajn Dios sa'csi nadduxh lastooren. ¹⁹ Redee che guncnajd xcäriejnreni gusloj bejnreni guiraloj yälrtuji, guiraa redojl ni di nungäjl gunreni. ²⁰ Niluxh la'tu xhet si'cdi bisieedtu loj Jesucrist. ²¹ Palga abiejn diajgtu xtiidxni, niluxh abaluiini lojtu didxlili ni siädnä Jesucrist, ²² colgusaan yälnabañujxh ni gojptu: Lo yälnabanyujxhga rujn bejn si'ctis ni rlajzni. Dxejcti si'c runijtni la'tu lo Dios. ²³ Colgusiech lajztu, colgusia xcäriejntu, ²⁴ te gactu bencoob nani bejn Dios, colchanuu te yälnabanya xten xtidxlili.

²⁵ Colguro'n diidx-xhii, colnii didxlili lo resa'tu sa'csi tejsi najcnu guiraanu.

²⁶ Che guidxe'ctu, na'c guntu dojl. Na'c gusaantu chu xcäldxe'ctu guideb dxej che chääzli gubijdx. ²⁷ Na'c gusaantu jiu' beñdxab neñ lastootu.

²⁸ Nani rilajn, na'cru cuanni. Laaca gunniuzu con naani te gunni te dzunsa'c nani gudeed meal lojni te gac gacnäjzani rebejn nani xhet rajpdi.

²⁹ Na'c gusaantu guirii nicla tej didxgуйdx ro'tu. Colnii ganax didksa'c te gacnäjni guisieed reni rucuadiajg xtiidxtu. ³⁰ Na'c guntu gac-huin lajz Sprit Dxan xten Dios. Laani najc te seen xten Dios najctu xpejn Dios, ni'c rbäjzni neñ lastootu che guidzujnli dxej ni chäätu lo Dios.

³¹ Colguo'n yälnabandxuudx xtentu, näj yäldxe'ch, näj yäldxagdijl sa'n, näj yälbredxa', näj yälgue. Colguibicaj lo guiraa redojlga, na'c gactu benguijdx. ³² Nungäjl gactu huen loj resa'tu, colgulaslajz resa'tu, colsiajil lajztu con resa'tu ni rujn dojl lojtu si'c rsiäjl Dios lajzni rextoljtu xcuent Dad Jesucrist.

5

Xho nanab guibajn rexin Dios

¹ Colguibajn si'c nabajn Dios, sa'csi najctu xi'nni nani sanälajzni. ² Colchasänäj yälsanälajz sigajcni huinälajz Jesucrist nuure cheni badeedni lagajc laani lo Dios, cuajni lo crujz, gujtni. Laani gujcni si'c gojn, gujczani yälbibyaal ni bidxaglajz Dios.

³ Nicla gusä'ttu yälrusguee chäääl bejn, nicla redol dxuudx, niclaza yälsanälaztej xhixtentisni. Nicla gusä'ttuni lo sa'tu, sa'csi xhet si'cdi nungäjl gun bejn ni naban-naya. ⁴ Sigajcza colcuälaz diidx ni rujn xtuyj, näjza didxnajd, näjza didxnaj nani digac laaca. Colgudeedtis xquixtios lo Dios. ⁵ La'tu anajntu nicla tej ni rusguee chälbejn, nicla tej beñdxuudx, nicla tej ni sanälaztej xhixtentisni, nicla renani rajn rebanäjb, nicla tej reni'c di xca' yälnasa'c loj Jesucrist, dizaren i jiu' lo xcälrnibee Jesucrist, xcälrnibee Dios. ⁶ Na'c gusaantu gusguee bejn la'tu con diidx ni xhet sajcdi sa'csi xcuent redzuunga riääd xcäldxe'ch Dios loj rebejn ni di gusoob xtiidxni. ⁷ Na'c guntu sigajc rujnreni.

⁸ Galoo nacäjytis xcäriejntu gubajntu, luxh naj abasanij Jesucrist xcäriejntu. Colguibajn si'c nungäjl guibajn nani abianij xcäriejnni. ⁹ Sa'csi nani abianij xcäriejnni rujn dzunsa'c, rniini didxgulii. ¹⁰ Colguisieed xhini'c rchaglajz Dios. ¹¹ Na'c guntu redzundxuudx nani rujn reni nacäjy xcäriejnreni, coltilnäj reni rujn sa' dzunguijdxga. ¹² Sa'csi te xtuyli najc jieinu diidx xcuent xtzuunreni ni runxhiga'tzreni. ¹³ Niluxh guiraa sa' redzuunre ni rdilnäjnu, huenliisi sien xhi najcreni, suzeni lo

xpianij Jesucrist. Sa'csi guira'ti ni ruzeñ najc nianij. ¹⁴ Ni'cni caj loj reguijtz, räjp Dios:

Gubajñ, huistie luj ni rejslu.

¡Huistie lo dojl, luj ni naga'lu lo dojl si'c bengut,
te gusanij Jesucrist xcäriejnl!

¹⁵ Colhuii, colsin, na'c guibajntu si'c te bejn nani di gacbee, colguibajñ si'c bejn nani yu' xcäriejnni. ¹⁶ Coltedsa'c redxej sa'csi neñ redxejre ganax cosguijdx rujn bejn. ¹⁷ Ni'cni na'c guibajntu si'c rebejn nani di gacbee, colyacnasin, te gacbeetu xhini'c nadj ni rlajz Dad xhaguibaa guntu. ¹⁸ Lacuua yätu nejp nani runijt bejn, colgapchee Sprit Dyan xten Dios neñ lastootu. ¹⁹ Colnii loj resa'tu rediidx nani gunii rebejn tiemp gulä'preni xpala'n Dios, colyelza redij xten Dios, con reyälriel colguliä'p xpala'n Dios neñ lastootu. ²⁰ Di jiäl lajztu gudeedtu xquixtios lo Dios xtadnu con laj Dad Jesucrist.

Xho guibañnäj sa'rexpejn Jesucrist

²¹ Sa'csi rajñtu Jesucrist, colgusoob xtidx sa'tu.

²² Lojtu, regunaa ni abachñaa, rniä scree: Colgusoob xtidx chäältu si'c rusoobzatu xtidx Dad Jesucrist. ²³ Sa'csi niguii rnibee gunaa si'cni rnibee Jesucrist xquidooni, niluxh laazani ruslaani rexpejn guidooni lo redojl, najcreni si'c tiejxhni. ²⁴ Ni'cni, sigajc rusooob reben guidooga nani rnibee Jesucrist gunreni, sigajcza nungäjł gusoob regunaa ni abachñaa nani guinibeetis chääleni gunreni.

²⁵ Lojtu, reniguii ni abachñaa rniä scree: Colchanälajz chäältu sigajc ni huinälajz Jesucrist rexpen guidooni, badeedni lagajc tiejxhni loj Dios cheni cuajni lo crujz por laareni ²⁶ te basiani xtojl rexpejn guidooni, te gujcreni te bencoob, abidiib lastooreni con xtiidxni si'c rdiib te cos con nis ²⁷ te che xca'ni rexpen guidooni, najcreni te guidoo ni sajcr, te guidoo nani xheti xtojlni, te guidoo nani sugadzu'tz, te guidoo xhet xhi riäädxdi, najcni te guidoya, xheti xhi xtojldini. ²⁸ Sigajcza, te niguii nani abachñaa nungäjł chanälajz chäälni sigajc sanälajzni lagajc tiejxhni. Nani sanälajz chäälni sanälajz lagajc laani. ²⁹ Ruti chu te bejn ni rbälaz tiejxhni; alga rajpni tiejxhni ruyaanni tiejxhni sigajc rajp Jesucrist rexpen guidooni. ³⁰ Najczanu tejsi loj tiejxh Jesucrist, loj xpäälni, loj rextzujtni. ³¹ "Ni'cni che guchñaa te niguii rusa'nni xtadni, xnanni, te xca'ni gunaa, te gac guiro'preni si'c tejsi bää'l, si'c tejsi bejn." ³² Dee najc te diidx xhiga'tzduxh; li te "¿chuj?" najcni. Niluxh narä rniä xcuent Jesucrist con rexpenguidooni. ³³ Niluxh nanabpac chanälajz tejgatu chäältu sigajc sanälajztu tiejxhtu. Dxejcti gunaa ga'pzani xpala'n chäälni.

6

¹ Lojtu biuux, rniä scree: Colgucuadiajg xtidx Jesucrist, colgusoob xtidx xtadtu sa'csi ni'c sajc nez loj Dios. ² Colga'p xpala'n xtadtu, xnantu, sa'csi ni'c najc didx galoo xten leii nani runiidx xhi xca'tu palga gusoobtu diidxga; ³ "Te saruduxh guibajntu xchero lo guedxliujre."

⁴ La'tu, Dad ni najc guzajn, na'c guntu guidxe'ch rexí'ntu lojtu. Colguslaareni con yälnej, colgulijdxreni con xtidx Jesucrist.

⁵ La'tu ni najc mos, colgusoob xtidx xlamtu lo guedxliujre, colcuadiajg xtiidxni, xhet xhi steedi xhigabdi guntu nen lastootu. Colyejn xtzuunni si'cni najc xtzuun Jesucrist. ⁶ Colyejn xtzuunni, niluxh xhet che suga'tisreni, cahuireni, parsi jiansa'ctu lojreni. Maazru hueen guntuuzuun si'c xmos Jesucrist; colyejn guira'ti si'cni rujntu xtzuunpactu; si'cni rlajz Dios. ⁷ Colyujn xtzuunni guideb lastootu si'c xmos Jesucrist, et si'cdi xmos ben guedxliuj. ⁸ Anajntu dzunsa'c ni gun tejgatu, lagajcza xcuent ni'c xca'tu loj Dad Jesucrist, mase najctu mos o mase rutlojdi yu'tu.

⁹ Lojtu, relam, rniä scree: Sigajcza colyujn lojreni. Colgusaan yälrusacsí, sa'csi anajntu yu' xlamtu xhaguibaa, luxh tebloj najc guiraa rebejn nez lojni.

Nani gacw rexpejn Jesucrist lo guerr

¹⁰ Didx lult ni rniä, sa'ä, najc scree: Colsutijp lo xcälracnäj Jesucrist, colsudzu'tz lo xcälnadip xcälrnibeeni. ¹¹ Colgajcw xhabguiib xten Dios te gac sudzu'tztu lo reyälrusguee xten beñdxbab. ¹² Sa'csi xhet ben guedxliujtis cadilnäjnu. Cadilnäjzanu reguxhtis xte yälçäjy, näjza reyälrnibee, rebejn nani rnibee loj reyälcäjyre, näjza rexangl beñdxbab nani rnibee bej xten guedxliujre. ¹³ Ni'cni colca' guideb lad-guiib xten Dios nani runiidxni loonu te gac sudzu'tznu neñ dxej ni guideednu trabajwduxh, te che agudejdni, lal^tis sisiudzu'tznu. ¹⁴ Colsdudzu'tz pues. Xque'tu colgulib sindoor-guiib ni najc xtidx Jesucrist, colgajcw gamangw-guiib ni najc rextzunsa'c xten Dios ni rujntu. ¹⁵ Colcuaa gurach-guiib ni'tu (ni'c najc xtidx Jesucrist ni ruscuecdxi lajztu). ¹⁶ Colca' escud-guiib ni najc yälrililajz te con yälrililajz xtidx Dios di beñdxbab gun gaan gusguee la'tu con rextidx-xhiini. ¹⁷ Colca' yälruslaa xten Dios lo dojl si'c te xhumbrel-guiib chu yejctu; colca'za lans xten Sprit Dxan xten Dios ni najc xtidx Dios. ¹⁸ Colnab lo Dios guiraa dxej; colnab lojni con Sprit Dxan xtenni; colsusintis; na'c jieedtu guiniabtu lo Dios xcuent guiraa xpejnni. ¹⁹ Colnabza lo Dios por narä te guniidx Dios diidx cheni gal guiniä, te na'c guidxebä guiniä che guluiä didx-xhiga'tz xten yälruslaa bejn lo dojl. ²⁰ Xcient rediidxga

ni yu'ä neñ latzguiib, caduä con cadeñ. Ni'cni colnab lo Dios te na'c guidxebä guiniä rediidxga si'cpacni säbyälj guiniäni.

Lult xtixtios

²¹ Niluxh te gacbeetu xho sasaj rextzunä, nägajcza xho yu'ä narä, Tíquico, sa'nu ni sanälajznu, ni runsa'cza xtzun Dad Jesucrist, siääd lojtu te gusule'ni diidx. ²² Laapacni ruxhalä lojtu, te gacbeetu xho yu'nu, te si'c guscuecdxini lajztu.

²³ Rniabä yälrbedxilajz par resa'nu, näjza yälrlilajz con yälsanälajz xten Dios Xtadnu näjza xten Dad Jesucrist.

²⁴ Gacnäj Dios guiraa reni di gusguee, reni sanälajzpac Dad Jesucrist. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Reben Filipos

Latzguiib yu' Pabl bacuaani loj rebeñguidoo xten guedx Filípos

¹ Pabl näjza Timoteu, nani najc rexmos Jesucrist, rucuaanu guijtzre lo guiraa rexpejñ Jesucrist nani rbäjz guedx Filipos, loj rebejn nani ruluii xtidx Dios neñ reguidoo näjza loj rediaconos. ² Gacnäj Dios la'tu con yäl̄bedxi-lajz xten Xtadnu näjza xten Dad Jesucrist.

Rniab Pabl lo Dios xcuent rebejn nani rililajz

³ Che rnaj lazä la'tu, rudedä xquixtios lo Dios. ⁴ Che rniabä lo Dios, rbaa lazä rniabä lo Dios xcuent la'tu, ⁵ sa'csi abidxaag sa'nú lo xtidx Jesucrist che guslojli huililajztu hasta najli. ⁶ Anancheä Dios nani gusloj cayunsa'c dzuun neñ lastootu, lagajc laani suluxsa'c dzuunga dxejli ni jiääd Jesucrist. ⁷ ¿Xhiru xhigab nungäjl gunä? Ni rapä la'tu neñ lastoä sa'csi cayacnäjtu narä neñ latzguiib luxh rsiudzu'tztu riye'tztu lo bejn, gulii najc rediidx nani rusule'ä xcuent Jesucrist näjza la'tu rusule'tu rediidxga. ⁸ Dios nanchee xho rbañnaätu, xho sanälazä guiraatu lo xcälsanälajz Jesucrist. ⁹ Rniabä lo Dios te tioobru xcälrinälajztu näj xcälnajntu nägajc churu xcäriejn guiraatu, ¹⁰ te cuetu nani najc dzunsa'c te si'c guibañ nayatu, te na'c ga'ptu nicla tej dojl cheni jiääd Jesucrist. ¹¹ Te guidxa lastootu yälnasa'c xten te yälnabañsa'c ni runiidx Jesucrist, te guspaa lajztu Dios, guiliä'ptu xpala'nni.

Jesucrist najc xcälnabanä

¹² Rlazä gacbeetu betzä: guiraa nani gusacä ni'c cayacnäj guire'chru xtidx Jesucrist. ¹³ Ni'c guiraa rebejn, renani yu' jusgaad sigajc renani yu' garenca lajt, anajnreni niäüä latzguiib xcuent Crist. ¹⁴ Xhidajlru resa'nu cheni gucbeereni yu'ä latzguiib, gusudzu'tzru lajzreni, direni nidxejb, guniirureni xtidx Dios.

¹⁵ Gulicca yu' reni rusule' xtidx Jesucrist sa'csi rdx'e'ch lajzreni, rdx'e'chzareni loä. Yu'za reni rusule' xtidx Jesucrist sa'csi laaca najc xhigabreni. ¹⁶ Yu'reni rusule' xtidx Jesucrist sa'csi rdx'e'chreni, xhet sa'csi laaca najc xhigabreni, alga rujnreni xhigab gustioobrureni trabajw nani tedä neñ latzguiib. ¹⁷ Niluxh yu' reni rusule' rediidxga sa'csi sanälajzreni Jesucrist. Anajnreni yu'ä latzguiibre te gusule'äru gulipac najc xtidx Jesucrist. ¹⁸ Niluxh ¿xhiru najcni? Palga rujnsireni laaca o palga gulipac laaca najc xhigabreni rusule'reni xtidx Crist; rbaa lazä sa'csi care'ch xtiidxni niluxh sibaaru

lazä. ¹⁹ Ananä laaca guiriä loj guiraa recosre sa'csi canabtu lo Dios xcentä. Luxh xcälracnäj Sprit xten Jesucrist ²⁰ rujn runloä, rbäzäza dina jianxtuiä. Ni'cni dina guidxebä guiniä, si'cni runäpac, sigajcza runä naj te gac guiliä'pä xpala'n Jesucrist con tiexhä palga guibañä o palga guetä. ²¹ Sa'csi palga guibañä, su'ä lo Jesucrist; luxh palga guetä sunäru gaan. ²² Palga guibañäru lo guedxliujre, sajcru gunä xtzuun Dad Jesucrist, ni'cni dina gacbeä xhinic cueä xca'ä. ²³ Nagajn nacni par narä cueä lo guiro'preni. Te lajt runä xhigab: malaii guetä te cha'a cadro yu' Jesucrist sa'csi ni'c najc hueenru par narä. ²⁴ Niluxh stee lajt nancheä nungäjl guibañäru lo guedxliujre xcent la'tu. ²⁵ Niluxh narä racbeäpac siannääru la'tu, su'äru lojtu te chanuurutu lo xtidx Jesucrist, te guibalajztu lo yälrililajz, ²⁶ te guibalajzruntu xcentä loj Jesucrist che guibisacä lojtu stehuält.

²⁷ Colhuiitis guibajntu si'cpac ni rnii xtidx Jesucrist, te palga jiädhuiätu o palga ruti narä, jiejn diagä sugadzu'tztu, rujntu tejsi xhigab, nadxaag sa'tu rujntu tejsi dzuun con yälrililajz xten xtidx Jesucrist. ²⁸ Na'c guidxejbäditu renani rdxe'ch lojtu. Laareni huenliisi ruseñ agunijtreni ni'c rdxe'chreni, ni'cni la'tu huenliisi ruseñ agulaatu neñ dojl si'c baniidx Dios, ni'cni ditu guidxe'ch. ²⁹ Sa'csi lojtu abaniidx Jesucrist chalilajztu xtiidxni. Niluxh xhet ni'ctis; nägajcza tedtu trabajw xcent laani. ³⁰ Cadejdtu lagajc trabajw ni cahuiitu gudedä luxh naj riejn diajgtu cadedsicä trabajwga.

2

Xcälhalaslajz näjza xcälgurobduxh Jesucrist

¹ ¿La ruspaa Jesucrist lajztu? ¿La racnäj xcälrinälajztu la'tu? ¿La yu' Sprit Dyan xtenni con la'tu? ¿La yu' xcälsanälajzni näj xcälrlaslaslajzni lastootu? ² Palga yu'ni, colguspaa lazä, colyejn tejsi xhigab con narä, colga'p lagajc yälsanälajzga, colguidxaag sa'tu, colyejn tejsi xhigab. ³ Na'c guntu nicla tej dzuun sa'csi cayutu lagajc la'tu, na'cza guntu dzuun te chä'p xpala'ntu. Colyejn xtzuuntu con yälhalaslajz, colhuii loj sa'tu si'c benroru lojtu. ⁴ Na'c jiu chu tejtu lagajctis xhixtelli, coljiu tejgatu xhixtien sa'ni.

⁵ Colga'p lagajc sa' xhigab nani gojpza Jesucrist ⁶ nani mase najcni sigajc Dios, dini niniazdzu'tz xcälrnibee Dios, ⁷ alga basa'nni te laad yälrnibee nani rajpni con Xtadni Dios te gujcní mos cheni gojlni lo guedxliujre. Gujcní si'ctis te bejn. ⁸ Che gujcní si'ctis ben guedxliuj, gujcní ben nadolajz, ben nasobdiidx. Basoobni xtidx Dios, gujtni lo crujz, luxh yälrejt lo crujz najc te yälrtuiduxh. ⁹ Ni'cni baspan sac Diosni, gule'cni Crist te lajt ni najc jiaaru, badeedza Dios sajcru lajni lo laj

guiraa relaj ni rusä't bejn. ¹⁰ Luxh che jiejn diajgreni laj Jesucrist, suzuxhijb guiraa reni yu' xhaguibaa, guiraa reni yu' lo guedxliuj, näjza guiraa reni yu' nez neñ yuj. ¹¹ Te guiraareni gacbeepac, guiniizareni: "Jesucrist najc Dad", te si'c chä'pduxh xpala'n Xtadnu Dios.

Rexpejn Jesucrist najc si'c bajl ni rusanij lo guedxliuj

¹² Ni'cni, resa'ä ni sanälazä, sigajcni rusooobtu xtidxä cheni sugaränää la'tu, sigajcza colguusoob xtidxä ñaj ni yu'ä zift, colhuii tejgatu xho gac laatu neñ dojl, colyajc bejn ni rusooob diidx con yälrwdxeb. ¹³ Sa'csi Dios najc ni rujn dzuun neñ lastootu te rajc rujntu xhigabsa'c, dxejc racnäjzani la'tu te rajc rujntu si'cni rlajzni.

¹⁴ Loj guira'ti ni rujntu, na'c gusmojm̄tu, na'cza gun tiop lajztu, ¹⁵ te rut gucuaquijditu, te gactu bejn ni ruchaag chutis bejn, gactu xi'n Dios, bejn nani xhet xtojldini yu' lał ni tre'tu loj rebenguijdx ni rujn redzundxuudx. Nez lojreni gactu si'c te bajl ni rdimbicha' si'c rebalxhaguibaa che nacäjy, ¹⁶ sa'csi arapdzu'tztu xtidx yälnabajn ni runiidx Crist neñ lastootu te guspaatu lazä dxej cheni jiääd Jesucrist, sa'csi xhet xlia'di gujc xtzunä, xhetza xlia'di cayunä dzuun ñaj. ¹⁷ Mase lagajc xtienä guixe' te guiza' te gojn ni xca' Dios xcuent xcälrililajztu, rbaa lazä, sibalaznääza la'tu. ¹⁸ Sigajcza colguibaa lajztu, colguibalaznäj narä.

Timoteu con Epafroditó

¹⁹ Nez loj Dad Jesucrist cayunloä guxhalgacä Timoteu lojtu te näjza narä guibaa lazä che agucbeä xho yu'tu nejzga. ²⁰ Sa'csi rutru rapädi nani rujn tejsi xhigab, tej ni guliipac gun dzuun, jiupacni la'tu. ²¹ Guiraa rebejñre rujntis xtzuncareni, direni jiu gunreni xtzun Jesucrist. ²² Niluxh la'tu anajntu xho rujn Timoteu; si'c racnäj te bi'n xtadni, si'cza racnäjni narä lo xtidx Jesucrist. ²³ Ni'cni rlazä guxhaläni te jiädhuiini la'tu, fixgaäsi don xho sasaj xcuentä ree. ²⁴ Cabäzäza nez lo Dad Jesucrist don la näjza narä sajli jiädhuiigacätu.

²⁵ Niluxh rchaloä nanabpac guxhalä bejtznu Epafroditó ni najc sa'ä loj dzuun, loj retrabajw ni cadejdnu. Lagajc la'tu baxháltuni te jiuni narä, fiini xhini'c rquinä. ²⁶ Laani rlazduxhni fiini lojtu, lacti cayu'ni yärsia' sa'csi gucbeetu gucxhuuni. ²⁷ Guliica gucxhuuni cuentario, ameer niejtni, niluxh Dios balaslajzni laani, luxh xhet laatisni, balaslajzzani narä te di nidedäru loj yälnahuinlajz ni yu'ä ree. ²⁸ Ni'cni rlazä guxhalgacäni te guibalajztu che fisactu lojni, näjza te na'cru gac-huinlazä xcuent la'tu. ²⁹ Colca'ni con yälrabalajz si'c bejtztu lo xtidx Dios, sigajcza colyejn reni najc sigajc laani. ³⁰ Xcuent

xtzuun Jesucristameer niejtni, dini niu xcälnabajntisni te
bejnni redzuun nani di niajcdi niujntu lagajc la'tu xcuentä.

3

Te yäl nabansa'cpac

¹ Naj rebetzä, colguibalajz nez lo Dad Jesucrist. Xhet najcdi gucuasacä lagajc rediidx nani abacuaä lojtu, sa'csi sacnäjni la'tu. ² Colnati renani najc si'c bä'cw. Colnatiza rebejn nani rujn dzun guijdx. Colnatiza reni ru' bee tiejxhtisreni luxh xlia'si rujnreni si'c. ³ Renani gulipac yu' bee najc nuure nani ahuililajz xtidx Dios, rienzanu xtzuunni si'cni rlajzni sa'csi ayu' Sprit Dxan xtelli neñ lastoonu. Rbalaaznu sa'csi najcnu xpejñ Dad Jesucrist, xhet xcuentdi redzuun ni rujn tiejxhnu. ⁴ Narä sajcza guibalazä xcuent ni rujn tievhä. Palga yu' chu tej ni rbalajz, narä rbalazäru ⁵ sa'csi guyu'ä bee che guyu'ä xhujñ gubijdx; narä nacä te rexpejñ Israel; narä nacä tej rexpejñ toBenjamín, nacä te hebreo, luxh xtradä najc te ben hebreo; xcuent leii nacä te farisee. ⁶ Basobdukhä guiralii rextidx Dios ni caj lo leii ni'cni basacsiduxhä rexpen Jesucrist; xcuent yäl nabansa'c xten leii, xhetliidi xtolä yu'; basobdzu'tzä xtidx leii. ⁷ Niluxh naj rediidx nani galoo benä xhigab sacduxh, naj xhet sajcdini sa'csi sanälazä Jesucrist. ⁸ Niluxh maazru runä: runä xhigab xhet sajcdi guiraa nani rapä, sa'csi maazru sacduxh yälriembee Jesucrist ni najc Dad xtenä. Xcuent Jesucrist gulälazä guira'ti, guira'ti najc si'c guixbiuyj nez loä te gunä gaan Jesucrist, ⁹ te chu'ä lojni, xhet xcuentdi xcälnabansa'cä ni najc xcuent leii, alga xcuent yäl nabansa'c ni najc xcuent xcälrililajz Jesucrist, yäl nabansa'c ni najc xten Dios xcuent yälrililajz. ¹⁰ Ni'cni rlazä gumbeäru Jesucrist loj yälrnibee ni rajpni sa'csi huistie gubañsa'cni sacni loj rebengut, te gumbeäru retrabajwdxh ni gudejdni, te ganä xho gunä ni rlajz Dios si'c gucbee Jesucrist, bejnzani ni rlajz Dios che gujtni. ¹¹ Te gac guidzunä lo yälguibañsac loj rebengut te xca'ä yäl nabajñ par tejpas lo Dios.

¹² Dizana guiniä "abenä gaan" o "anacä bensa'c", alga sanuätis te gunä gaan yäl nabajñ nani cuu'ä lo Jesucrist. ¹³ La'tu rebetzä, dipacna gunä cuent alabenä gaan, niluxh tejtis nani runä, riallazä nani agudejd, rusgaä ñaä si'cni guiniazä nani churu gac. ¹⁴ Si'cni sanuutis ruxuñ bejñ te gunni gaan xhi guzalajzni, si'cza sanuutis cayunä dzuun nani baniidx Jesucrist loä, te che abenä gaan dzuunga sica'ä ni guzalajzni, nalajznu sibejdx Dios narä cha'a loj Jesucrist.

¹⁵ Guiraanu nani ahuillajznu, nanab jiennu lagajc xhigabga, niluxh palga la'tu guntu ste'ca xhigab, rchaloä lagajc Dios suluilojni lojtu xcuent ni et laadi cayujntu.

¹⁶ Naj, cadrotis abidzuñnu lo nani abiembeenu, sigajcza nanab guibañsijcnu, chanuutis gusoobnu rediidxga; nungäjl guibajñnu loj rediidxre, jiennu tejsi xhigab.

¹⁷ Rebetzä, coltanajl narä, colyejn si'c runä narä, colhuiiza rebejn nani nabajñ si'c nabañä. ¹⁸ Xhidajl huält aguniä lojtu, naj ronäli rnisacä lojtu, yu' xhidajl reni rdxe'ch lojtu, rniyajreni nani bejn Jesucrist che gudijxni xtojlnu lo crujz. ¹⁹ Redee che luux xnezyujreni sinitlojreni, sa'csi xtioozreni najc yälrausa'c; luxh rbaali lajzreni rujnreni dzun xtujy; luxh riutisreni xcälnasa'c guedxliujre. ²⁰ Niluxh nuure, xhaguibaali najc laadxnu, luxh ro'cli cabääznu jiääd nani ruslaanu neñ dojl, nalaaznu lagajc Dad Jesucrist. ²¹ Laani suchaani tiexhnu ni rajpnu lo guedxliujre, te gac tiexhnu sigajc najc tiejxhni lo xcälrnibeeni. Sujnni dee con yälrnibeduxh ni rajpni te rnibeeni loj guirali'ti, guiraa nejz.

4

Colguibalajtzis xcient Dad Jesucrist

¹ Ni'cni rniä lojtu, rebetzä nani sanälazä, lojtu ni rlazä fisacä, lojtu ni ruspaa lazä, lojtu ni najc yälnasa'c xtenä, colsudzu'tz loj xtidx Jesucrist.

² Rniabduxhä lo Evodia näjza lo Síntique, rulidxäreni gunreni tejsi xhigab xcient Dad Jesucrist. ³ Sigajcza rniabä lojlu betzä, ni runnäj narä dzuun, gucnäj regunaare ni bennäj narä dzuun, bideednu trabajw xcient xtidx Jesucrist. Gucnäjza Clemente näjza guiraa reni bennäj narä dzuun; alajreni caj neñ reguijtz xten yäl nabajñ par tejpas.

⁴ Colguibalaznjitis Dad Jesucrist; stehuält rniä: colguibalajz. ⁵ Sugacbee guiraa rebejn xho najc xcälnabajñtu lo xtidx Dios. Asiäddzungajxh dxej xten Dad Jesucrist.

⁶ Na'c guidxejbtu, colnabtis lo Dad guira'ti, colgudeedza xquixtios lojni lal ni cabedx-canabtu lojni. ⁷ Dios guniidx xcälrbedxilazduxhni, nicla guntu xhigab lacti najc yälrbedxilajzga. Yälrbedxilajzga ga'p lastootu näjza xcäriejntu loj Dad Jesucrist.

Colyejn xhigabsa'c

⁸ Mbaj naj, deetis guiniä lojtu rebetzä, sa'tis rediidxre gusaantu chu loj rexhigabtu: guiraa ni najc gulipac; guiraa rediidx ni nanab guiliä'pni xpala'nni, guira'ti nani nacs'a;c; guira'ti nani naya; guira'ti nani najc saru; guira'ti nani rapsa'c xpala'n lajni; näj palga yu' xhi dzuun ni nacs'a'cpac, o palga yu' xhi te diidx ni sajc guiliä'p xpala'nni, xcient guiraa reni'c colyejn xhigab. ⁹ Nani bisieedtu, nani cuatü, nani biejn diajgtu, nani bahuiitu benä, ni'c guntu te Dios ni rbecdixilajz, laani jiannäjni la'tu.

Gojn xten refilipenses ni xca' Pabl

¹⁰ Rbaduxh lazä nez loj Dad Jesucrist sa'csi banasac lajztu gacnäjtu narä. Guliini; galooli rlajztu niacnäjtu narä, luxh di niajcdini. ¹¹ Dinä guiniä si'c sa'csi yu' xhi cayädxä, sa'csi abisiedä guibaali lazä loj xhitis ni rapä. ¹² Sajc guibañä che guxii rapä; sajc guibañä che xhidal rapä; abisiedä guibañä xhotis: sajc gauduxhä, sajcza guilianä; sajc gapä xhidajl xhixtenä, sajcza tedä trabajw. ¹³ Guira'tini sajc gunä sa'csi Jesucrist racnäj narä. ¹⁴ Niluxh xhet najcdi; laaca dzuun bejntu che bejntu xhigab gacnäjtu narä lal ni cadedä trabajw.

¹⁵ Gacbee guejbtu, dad filipenses, che gusloj caguluiä xtidx Jesucrist lojtu, cheni biriä reguedx Macedonia, nicla tej guidoo di niacnäj narä, la'tistu gucnäj narä. ¹⁶ Cheni yu'äli guedx Tesalónica, baxhaltu meel loä tej-tio'p huält. ¹⁷ Niluxh narä di rlazä xca'ätis xhixtentu ni guniidxtu, nani rlazä najc tioobru xcälnasa'ctu nez lo Dios xcuent dzuun ni rujntu ruxhaltu meelloä. ¹⁸ Naj acua'ä guiraa ni baxhaltu, arapä xhidajl, arapduxhä sa'csi acua'ä nani biädnä Epafradito baxhaltu loä, te gojn ni rlianejxh si'c guxhyaal, te dzunsa'c ni rchaglajz Dios. ¹⁹ Dios xtenä guniidx lojtu guiraa nani riäädx xca'tu, si'ctisni rajpni reyälñasa'cduxh xhaguibaa con Dad Jesucrist. ²⁰ Colguiliä'p xpala'n Dios xtadnu guixe-guixee par tejpas. Si'c gacni.

Lult xtixtios

²¹ Coldeed xtixtios lo guiraa rebejn ni abia lastooni nez loj Dad Jesucrist. Rebejtznu ni yu' ree näj narä ruxhalnu xtixtios lojtu. ²² Guiraa rebenree ni abia lastooni nez loj Dad Jesucrist ruxhal xtixtios, niluxh ruxhalru resa' César xtixtios lojtu.

²³ Suga'p xcälracnäj Dad Jesucrist lastootu. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Reben Colosas

Bacuua Pabl loj reben guidoo ni yu' guedx Colosas

¹ Narä, Pabl nacä te apost xten Jesucrist. Dios gule narä. Narä näjza bejtznu Timoteu ²cagucuaanu reguijtzre loj reben Colosas nani nabañnaya rujnreni si'cpacni rlajz Dios, näjza reni najc bejtznu lo xtidx Jesucrist. Xca'tu yälracnäj näjza yälrbedxilajz xten Dios xtadnu.

Rniab Pabl gudeed Dios yäljnajn xtenni

³ Rdeednu xquixtios lo Dios xtag Dad Jesucrist rniabnu lojni xcuenttu guixe-guixee. ⁴ Abiejn diajgnu xho rililajztu xtidx Dad Jesucrist, näjza xho sanälajztu rebejn ni ahuililajz xtidx Jesucrist, ⁵ sa'csi cabäjztu xca'tu reyälNASA'c ni yuchee xhaguibaa par la'tu. Laa xcuent reni'c ni biejn diajgtu cheni bacuadiajgtu xtidxlii Jesucrist xcuent yälruslaa lo dojl. ⁶ Laa rediidxga ni abiääd lojtu sigajc ni bire'chni guideb lo guedxliuj, luxh cayac xhidajlru rebejn ni cayabee diidxre, asalilajzreni diidxga, sigajc guzajctu la'tu. Cheni biejn diajgtu xtidx Jesucrist, dxejc biembeezatu guliipac najc xcälrulaslajz Dios. ⁷ Sigajcza bisieedtuni lo Epafras, ni sanuutis cayacnäjni nuure lo dzuun. Laani najc te bensa'c, yu'ni lojtu cayujnpacni xtzuuun Jesucrist lacuua nuure. ⁸ Laani abasule'ni diidx loonu xho sanälajz sa'tu sa'csi nabajn Sprit Dxan xten Dios neñ lastootu.

⁹ Laa ni'cni dxejli nani biejn diajgnu diidxre xcuenttu, di cuäaz cabedx-canabnu lo Dios, canabnu gacbeduxhtu xho rlajz Dios guntu, guniidxní guiraa yäljnajn näjza gusanijni xcäriejntu ¹⁰ te guibajntu si'cni nungäj guibajn bejn ni sanajl Dad Jesucrist, te guspaatu lajzni lo guiraa redzuun. Chanuzatu gunruntu guiraa redzunsa'c näjza jianijru xcäriejntu xcuent yälriembee Dios. ¹¹ Tioobruntu loj xcälnadip, xcälrnibee Dios te guibaa lajztu gusutiplajztu, cue'cdxilajztu loj xhitis ni sajctu. ¹² Guibalajznu guideednu xquixtios loj xtadnu Dios nani basudzu'tz nuure te xca'nu yäl nabajn par tejpas sigajc guiraa rebejn nani ahuililajz xtiidxni yu'reni lo xpianijni. ¹³ Laani abaslaani nuure loj xcälrnibee yälncäjy, abateedni nuure lo xcälrnibee xi'nni ni sanälajzni. ¹⁴ Laa xi'nni ni baslaa nuure neñ dojl cheni baxhe'ni xtiejnni, gujtni lo crujz, dxejc gudijxni rextojlnu.

Gubisacnu loj Dios xcuent xcälgjut Jesucrist

¹⁵ Rut rajcdi ruhuii lo Gueb-Dios, niluxh xi'nni najc si'cpac najc Dios; si'cpac rujn lojni. Laani guyu'ni galodoo luxh

rñibeeni lo guiralii ni yu' lo guedxliuj. ¹⁶ Por laani benchee Dios guiralii ni yu' xhaguibaa ni yu'za lo guedxliuj, renani ruzeñ sigajc renani di guzeñ: rereii, näjza reni rnibee loj rexangl Dios, näjza reni rnibee loj rexangl beñdxab, nägajcza reyälnibee xten reguixhajg, sigajczani loj regubier, lo reguxhtis ni rajp yälrnibee, guiraani guc-chee por laani, näjza par laani. ¹⁷ Alanabajn Jesucrist galooli, che gajdli guirixtiej guedxliuj. Por laani yu' guira'ti ni yu'. ¹⁸ Laani najc nani rnibee guidoo, nalajznu rebejn nani ahuililajz xtiidxni. Laani najc ni guläxtiej guira'ti. Ganiddoo laani huäjs lo rebengut te rnibeeni. Loj guira'ti ni yu' laatisni najc nani sajc guinibee. ¹⁹ Sa'csi bidxaglajz Dad Dios ga'p Jesucrist guiralii yälrnibee nani najc xten Dios, ²⁰ por lagajcza Jesucrist badzu' Dios guira'ti ni yu', guibi'reni lojni, reni yu' lo guedxliuj sigajc reni yu' xhaguibaa, sa'csi abiäjl-lajzni, aguredxi lajzni sa'csi bixe' xtiejn Jesucrist lo crujz.

²¹ Luxh la'tu gujctu si'c beñzijt lo Dios sa'csi galoo rdxe'ctu lo Dios neñ lastootu xcuent redzunguijdx nani bejntu. ²² Niluxh naj abiäjl-lajz Dios abadzu' Jesucrist la'tu, agucnayatu gubi'tu lo Dios xcuent xtiejn Jesucrist ni baxhe'ni lo crujz cheni gujtni. Ni'c bejnni te che suutu nez lojni, xhetiru xtojltu, xhet xhi guiniidi Dios lojtu sa'csi anayapactu. ²³ Niluxh riäjl chanuu sudzu'tztu, cuedxitu lo yälrlilajz. Na'c gusaantu chu gusiejch-lajztu te cuälaztu xtidx Jesucrist nani abiejn diajgtu. Rediidxga abasule'zanu loj guiraa rebejn ni re' lo guedxliujre. Luxh lagajc narä, Pabl rusule'ä diidxga sa'csi parpac ni'c gule Dios narä.

Dzuun guidoo najc xcuent Pabl

²⁴ Naj rbalazä cadedä trabajw xcuenttu sa'csi retrabajw ni cadedä lagajc narä cagusa' nani cayäädx lo retrabajw xten Crist xcuent guidoo, nalajznu rebejn ni ahuililajz xtiidxni, ni najc si'c tiejxh Jesucrist. ²⁵ Ni'c nacä te bejn ni rusule' diidx neñ guidooga. Dzuunga baniidx Dios gunä par xcälnasa'ctu te gusule'äpac guiragajc xtidx Dios, ²⁶ te gacbeenu rexhiga-bxhiga'tz nani najc xhiga'tz galododuxh niluxh naj abaluiini redidx-xhiga'tzre loj rexpejnni. ²⁷ Lojreni bejn Dios xhigab guluiini reyälnasa'c xten yälrdimbicha' xten redidx-xhiga'tz ni cagusule'ni loj rebenzijt. Yälxhiga'tzre säloj Jesucrist rbäjz neñ lastootu ni'c runlojtu chaläjztu lo yälrdimbicha' xten Dios.

²⁸ Rusule'nu diidx xcuent Jesucrist, ruliidxnu guiraa rebejn, guideb yälnajn ruluiinu te guisa' yälnajn xten guiraa rebejn xcuent Jesucrist che guidzujnreni nez loj Jesucrist. ²⁹ Xcient dzuunre guideb xtipä runä dzuun con guiraa yälrnibee nani runiidx Jesucrist narä.

2

¹ Rlazä gacbeetu lacti cadedä trabajw xcuentu, näjza xcuent reni yu' guedx Laodicea, näjza xcuent guiraa reni gajd gumbee narä. ² Te tioob lastoo guiraatu sa'csi abidxagsa' lastootu lo yälisanälajz, näjza te ga'ptu guiraa reyälñasa'c ni rajp bejn che racbesa'creni xtidx Dios. Te gumbeezatu guiraa redidx-xhiga'tz xten Dios xtadnu näjza Dad Jesucrist. ³ Nen lastoo Dios näjza lastoo Jesucrist naga'tz guiraa reyälñasa'c xten guiraa reyälñajn, guiraa yälnumbee. ⁴ Dee rniä lojtu te di gusguee chu gusgueetu con redidx-xhii. ⁵ Te palga ruti narä ro'c, canaj lazä la'tu, cabaa lazä cahuiä laaca cayujntu, sugatzu'tzu loj yälrlilajz xten Jesucrist.

⁶ Ni'cni sigajc ni huililajztu xtidx Jesucrist, sigajcza colchasanäj Jesucrist. ⁷ Colsudzu'tz lo Jesucrist si'c rsiobdzu'tz xlobaa te yajg. Colsudzu'tz lo yälrlilajz xten Jesucrist si'c ni abisieedtu. Colgudedduxhru xquixtios lo Dios.

Yälñabançcoob ni rudeed Jesucrist

⁸ Colhuii, na'c gusaantu guxhiid bejn xcälrililajztu con xtiidx-tisreni näjza redidx nani xhet sajcdi, si'c najc xtidx reben galoo, näjza si'c najc diidx xcuent xhigab xten reben guedxliuj, di redidxga gac si'cni rlajz Jesucrist.

⁹ Sa'csi guiralii ni najc Dios, lagajc ni'c najc Jesucrist, niluxh yu' tiejxh Jesucrist. ¹⁰ Xhet cayäädxdi lo yälñabajn xten Dios ni rajptu sa'csi najctu tejsi con Jesucrist. Laani rnibee guiraa reyälguxhtis, guiraa reyälñibee ni yu' guira lajt. ¹¹ Sa'csi huililajztu Jesucrist aguyu'tu bee, niluxh xhet beedi nani rusä'l bejn con ñaareni, alga xpee Jesucrist, ni najc yälrusia xtojl bejn sa'csi rusaan bejn redzunguijdx, rujnreni tejsi xhigab con Jesucrist. Si'c najc xpee Jesucrist. ¹² Cheni gurobnistu najcni si'cni agujttu ni'c biga'tztu con Jesucrist, najczani si'cni gubañsactu con laani sa'csi huililajztu rajp Dios yälñibee nani gulässac Jesucrist lo rebengut. ¹³ Che najctu si'c bengut lo dojl, näjza sa'csi di bee niu' tiejxhtu, dxejcli baniidx Dios yälñabajn par tejpas lojtu con Jesucrist, badzucajni guiraa rextojlnu. ¹⁴ Dios badzucaj guiraa releii nani basäuu nuure neñ dojl, badzucajnini lojni, sa'csi bacuaanini lo crujz, cadre gudijx Jesucrist guiralii rextojlnu. ¹⁵ Cheni gujt Jesucrist lo crujz bejnni gaan loj reyälguxhtis näjza guiraa reyälñibee xten bendxbab näjza rexspitni. Basanxtujynireni nez loj guiraa rebejn. Laani bejnni gaanreni cheni cuajni lo crujz.

Colquiil recos ni najc xten xhaguibaa

¹⁶ Nicla tejtu na'c cubeet sa'ni xcuent reyälräjw näjza reyälrä', niclaza xcuent redxe lanij näjza rexchej rebäicoob, näjza redxej ni rusilajzni. ¹⁷ Guiraa redee najc si'csi te balaa xten

nani churu jiääd, te guluiireni ni rujn balaaga, nalajznu ni'c najc Jesucrist. ¹⁸ Na'c gusaantu gudzucaj bejn xcälnasa'ctu te gunreni gactu nadolajz, te gañtu reangl. Sa' bejngä richu' loj nani gajdreni fii; rchalorení najcreni beñro xcuent lagajc xhigabreni. ¹⁹ Laarení direni chanajl Jesucrist nani rnibee, nani rujn roobru tiejxhni, nalajznu rexpejñni, sa'csi lojni rca'reni ni rquiin lastooreni, te ruchaagni sa' tejgareni si'c nadxaquiid bääl cuä' dzujt lo tiejxh bejn, te gacreni tejsi con Dios.

²⁰ La'tu agujttu con Jesucrist, abiriitu lo rexhigab xten guedxliujre. Naj ¿xhicuent guibajntu sigajctis nabajñ rebejñ nani di gumbee xtidx Jesucrist, ä? ¿Xhicuent rusooobtu rediidx ni caj lo releii? Loj releii caj sa' diidxre: ²¹ "Di chahuallu dee, di gaulu ni'c, di cañlu dec." ²² Luxh guiraa redee rnitloj che runnäjnini dzuun. Luxh guiraa sa' leiiga najc diidxtis nani ruluii bejn. ²³ Guluiicani sa' releiiga rieñ asdoo ruluiireni yälnanduxh, luxh che rusooob bejn releiiga rchalorení rajñreni Dios, rchalorení rac nadolajzreni, rusacsíreni lagajc tiejxhreni. Niluxh xlai'si rujnreni guiraa redzuunga, sa'csi sanuutis rujnreni si'ctisni rlajz tiejxhreni.

3

¹ Palga anabañsactu con Jesucrist, colquuil reyälnasa'c ni yu' xhaguibaa cadro sobga' Jesucrist xladbee Dios. ² Colyejn xhigab xcuenttis reyälnasa'c ni yu' xhaguibaa, na'c guntu xhigabtis xcuent reni yu' lo guedxliuj. ³ La'tu anajctu si'c bengut loj reyälnasa'c ni yu' lo guedxliuj, luxh yälnabajñ ni rajptu naj, yälnabajngä naga'tz con Dios xcuent Jesucrist. ⁴ Che guluiilosac Jesucrist ni najc xcälnabajntu, dxejc näjza la'tu suluiilojtu con laani lo xcäldimbicha'ní.

Yälnabanbiejw con yälnabañcoob

⁵ Colcuälaz redzunguijdx xten guedxliuj nani rujntu, yälrusguee gunaxteb, yälruijn recosdxuudx, recos ni rdxaglajz tiejxhtu, rexhigab-guijdx, yärsiäb-lajz xhi xten bejn, guiraa redee rujn runijt bejn lo Dios sigajc rujn bejn che rajñ bejn rebanäjb. ⁶ Guiraa redzuunga rujn riääd xcäldixe'ch Dios yejc renani rujn sa' redzuunga. ⁷ Näjza la'tu bejntu sa' redzunguijdxga galoo cheni guyu'tu lo sa' yälnabajngä. ⁸ Niluxh naj näjza la'tu colgusaan recosre; nalajznu yäldxe'ch, yälruche'ch sa'ni, yälruijn latzsiaj sa'ni, yälrniyaj sa'ni, näjza rediidx-dxuudx ni rniiitu. ⁹ Na'c gusgueetu resa'tu, sa'csi nanab gusaantu nani bejntu cheni guyu'tu loj redzunguijdx. ¹⁰ Colyajc te beñcoob, ni guixe-guixee cayanijru xcäriejnni, te gumbesa'ctu Dios, te gactu sigajc najc Dios ni benchee benguedxliuj. ¹¹ Lo yälnabañcoobre rutiru beñzijt, niclaza xpen

Israel, rutiza rebejn ni ru' bee, niclaza bejn ni di chu bee; rutiza benzijt, niclaza bejn ni siääd zitduxh; rutiza mos, niclaza bejn nani di chu lo bejn, sa'csi che rililajz te bejn xtidx Jesucrist najcni tebloj con guiraa reni rililajz xtidx Jesucrist; guiraareni najc xpejn Jesucrist.

¹² Naj agule Dios la'tu te gactu xpejn ni nani gac naya, nani sanälajzni, colguibajn con yälrulaslajz, na'c guidxe'ctu, colyacnadoo con yälnadolajz, colniiza nadolajz. ¹³ Colyujn huant, na'c guidxe'ctu loj sa'tu, palga yu' chu sa'tu rdx'e'ch loj sa'n'i, colgusiäjl-lajztu sigajcni basiäjl-lajz Dad Jesucrist lojnu xcuent rextojlnu. ¹⁴ Che abejntu guiraa recosre, colguilru yälsanälajz nani rusa' loj guiraa recosre. ¹⁵ Xcälrbedxilajz Dios guinibee neñ lastootu, sa'csi parpac ni'c gurejdxni la'tu, te gaczatu tejsi con rexpejn Jesucrist. Colgudeed xquixtios loj Dios.

¹⁶ Xtidx Jesucrist chuduxh neñ lastootu con guiraa yälnajn, te guluiitu, te gulijdxtu tejga resa'tu con redij nani gulä'p toDavid xpala'n Dios, näza redij nani roltu, näza redij nani rliä'p xpala'n Dios. Redija golnu te guideednu xquixtios lo Dios neñ lastoonu. ¹⁷ Guira'ti nani guntu, sigajc rediidx ni rniiitu, sigajcza redzuun ni rujntu, colyejn guiraani con laj Dad Jesucrist, coldeed xquixtios lo Dios xtadnu con laj Jesucrist.

Xho nanab guibajn te famil ni najc xpejn Jesucrist

¹⁸ Regunaa nani abachñaa, colgusoob xtidx chäältu sa'csi si'c rlajz Dad Jesucrist. ¹⁹ Renigui nani abachñaa, colchanälajz chäältu, na'c guidxechnäjturen. ²⁰ Reni najc biuux, colgusoob xtidx xtadtu loj guira'ti, sa'csi si'c rchaglajz Dad Jesucrist. ²¹ Reni najc Dad, na'c guche'ctu rex'i'ntu, didi gac-huin lajreni. ²² Reni najc mos, colgucuadiajg xtidx xlamtu lo guedxli-ujre loj guira'ti xtzuunni. Na'c gunsa'ctu dzuun che cahuiitis-reni si'c rujn renani ruspaa lajz bejntis. Con yälnadolajz colyejn dzuun sa'csi sanälajztu Dios. ²³ Guira'ti nani guntu, colyejnni guideb lastootu si'c xtzuun Dios, et si'c xtzuundi rebejntis. ²⁴ Anajntu lo Dad Jesucrist sica'tu yälnasa'c ni najc yälnabajn par tejpas, sa'csi loj Dad Jesucrist rujntu dzuun. ²⁵ Niluxh nani rujn recosguijdx, lagajc xcuent recosguijdxga gudeed Dios lojni, sa'csi tebloj rujn Dios guiraa rebenguijdx.

4

¹ Renani najc lam, coldeed loj rexmostu nani riäjl xca'reni sa'csi anantu näza la'tu rajptu xlamtu xhaguibaa.

² Colchanuu colnab lo Dios, colsusin che rniabtu lo Dios. Colgudeed xquixtios lo Dios. ³ Colnabza lo Dios con nuure te gacnäj Dios narä gusule'ä xtidx Jesucrist, te gusule'ä redidx-xhiga'tz xten Crist. Xcuent ni'cza yu'ä neñ latzguiib. ⁴ Colnab lo Dios te guyasi gusule'ä rediidxga si'cni riäjl guiniä.

⁵ Colguibañsiŋ loj rebejn nani di gumbee xtidx Jesucrist, colgusule' diidx cheni riäjl guiniitu lojreni. ⁶ Rextiidxtu nanab gacni si'c rchaglajz Dios, saruduxhza gac xtiidxtu te gacbeetu xho riäjl gudzu'tu diidx loj tejgareni.

Lult xtixtios

⁷ Tíquico, bejtznu ni sanälajznu, ni runsa'c dzuun, ni najc xmos Dad Jesucrist, laani gusule'ni diidx lojtu xcuent guiraa rextzunä. ⁸ Ruxhaläni lojtu te gacbeepactu xho yu'ä, te guspaani lajztu. ⁹ Laani jiädnäzani Onésimo nani najc te betznu ni sanälajznu. Laani najc tej resa'tu. Laareni gusule'zareni guira'ti nani cadeednu ree.

¹⁰ Aristarco, nani yunäj narä neŋ latzguiib, ruxhalni xtixtios lojtu näjza Marcw, betz prim xten Bernabé (abacuaä lojtu xcuentni, xho guntu, palga jiädhuiini la'tu, sacru colhuiini). ¹¹ Näjza Jesús nani laaza Justo, ruxhal xtixtios lojtu. Laatisreni najc rexpejn Israel nani cayacnäj loj dzuun xten xcälrnibee Dios. Laareni ruspaa lazä. ¹² Epafras, ni najc te sa'tu, ruxhal xtixtios lojtu, luxh rniabdukhni xcuenttu lo Dios te sudzu'tztu guntu guiragajc ni rlajz Dios guntu. ¹³ Narä rmiliä xho rdzuun Epafras xcuent la'tu, näjza xcuent rebejn ni yu' guedx Laodicea, näjza guedx Hierápolis. ¹⁴ Lucas, doctoor ni sanälajznu, näjza Demas ruxhalzareni xtixtios lojtu.

¹⁵ Coldeed xtixtios loj rebejtnu nani yu' guedx Laodicea, näjza loj Ninfas, näjza lo rebejn nani re' rolizni. ¹⁶ Cheni agulujx biltu guijtzre, colguxhalni te jielni neŋ guidoo xten guedx Laodicea, dxejcti colyelza guijtz nani baxhalä lo reben guedx Laodicea. ¹⁷ Colye'tz loj Arquipo: "Bahuisa'c xtzuun Dad Jesucrist nani cu'a'llojni. Bensa'c dzuunga."

¹⁸ Lagajc narä Pabl rucuaä xtixtiosre con lagajc naä, con lagajc xleträ. Colgusnaj-lajztu narä yu'ä latzguiib. Gacnäj Dios la'tu. Sugacni si'c.

Guijtz Ganid Lo Reben Tesalónica

Bacuua Pabl con rexamigwni lo guidoo guedx Tesalónica

¹ Narä, Pabl, näjza Silvan, näjza Timoteu cacuaanu guijtzre lojtu, resa'nu ni yu' guidoo lo guedx Tesalónica, reni yu'lo Dios Xtradnu näjza lo Dad Jesucrist. Guspaa Dios näjza Jesucrist lajzta, guscuecdxzareni lajzta.

Xho huililajz ben Tesalónica xtidx Dios

² Guet-guejt rdeednu xquixtios lo Dios xcuent guiraatu, rnaduxhza laaznu la'tu cheni rbejdx rniabnu lo Dios.

³ Ruzä'tnu lo Dios xtradnu xho rujntu dzuun sa'csi rililajzta xtidx Dios; näjza xho runduxhtu dzuun te racnäjtu sa'tu ni xhet rajpdi sa'csi rinälajzta Dios; näjza xho rutip lajzta cabäjzta guibi' Dad Jesucrist lo guedxliuj. ⁴ Bejtnu, racbeenu sanälajz Dios la'tu, laani aguleni la'tu. ⁵ Sa'csi che basule'nu xtidx Dios lojtu, et ganax diidxtis gujcni, niluxh xcälrnibee Sprit Dxan xten Dios neñ lastootu bejn gucbeepactu diidx ni najc didxlii. Nanchesactu xho gujcnu che guyu'nu lojtu. Si'c baluiinu la'tu te guibañsa'ctu.

⁶ Sigajcni nabannäjnu Dad Jesucrist sigajcza gusloj cua'tu xmoodnu, basoobzatu diidx guideb xcälrbalajz Sprit Dxan xten Dios ni baniidxni lojtu, mase gudejdnu trabajw. ⁷ Si'c gujc te baluiitu loj guiraa reni rililajz nez Macedonia näjza nez Acaya xho nungäj gac. ⁸ Ni'c abire'ch xtidx Dios, xhet nejzdi Macedonia näjza Acayatis, bire'chza diidx guira nejz. Ro'c najnreni xho sanälajzta Dios, ni'c xhetru nanabti guiniinu lojreni. ⁹ Alga lagajc laareni rujyreni diidx xho guyu'nu lojtu; nägajcza xho basaantu gojntu rebanäjb te rajntu Dios ni nabajnpac ni najc guliipac. ¹⁰ Rujyzareni diidx xho cabäjzzatu guibisac Jesucrist lo guedxliuj. Laazani najc Xi'n Dios ni guläs Dios lo rebengut, Jesucrist ni ruslaa nuurnu lo xcälrdxe'ch Dios ni churu siääd.

2

Xhi bejn Pabl neñ guedx Tesalónica

¹ Naj lagajc la'tu najntu, bejtnu, et xlia'di bio'pnu lojtu. ² Et najntu xho gudéreni loonu, basacsíreni nuurnu guedx Filipos. Niluxh mase gudejdnu trabajw, gusutipnu lo Dios, xhet bidxejbtinu basule'nu xtidx Dios lojtu, mase gudejdnu trabajwduxh. ³ Sa'csi dinu nulijdx la'tu con didx-xhii, niclaza didxdxiudx, niclaza diidx ni rusguee. ⁴ Sa'csi rsoobnu xtidx Dios basannäjni nuurnu xtiidxni, ni'c rusule'nu xtidx Dios. Dinu guinii diidx te jiansa'cnu lo bejn, rniinu diidx te jiansa'cnu

lo Dios ni ruhuii lastoonu. ⁵ Anajntu xho basule'nu xtidx Dios. Nicha tej dinu ninii xhi stee diidx ni xhet sajcdi lojtu. Dizanu nusule' xtidx Dios te xhiga'tz niennu gaan xhi nica'n. Dios nanchee xcuent ni riennu. ⁶ Dizanu nidiil guiliä'p bejn xpala'nnu, niclaza la'tu, niclaza chu stee bejn, mase nungäjl niennu niacbeetu rajpnu yälrnibee sa'csi baxhal Jesucrist nuurnu. ⁷ Niluxh guc nadolajznu che guyu'nu lojtu, cuanäjnu la'tu si'c rcanäj te naq rexpäzni. ⁸ Sa'csi huinälazduxhnu la'tu, biennu xhigab xhet ganaxdi xtidx Dios guiniidxnu lojtu, näjza lagajc xaimnu guniidxnu te guseednu la'tu xtidx Dios sa'csi sanälazduxhnu la'tu. ⁹ Bejtznu, la'tu rnalajztu xho biennu dzuun te biennu gaan xcälnabaannu. Biennu dzuun dxej-yääl, te di niednäjtu nuurnu laj ni basule'nu xtidx Dios lojtu.

¹⁰ Lagajc la'tu nancheetu, sigajc nanchee Dios, laaca biennu che guyu'nu lojtu: gujcnu bejn ni rañduxh Dios, gujcnu bendxojn, gujcnu benса'c. ¹¹ Anajntu xho baliidxnu la'tu, xho bascuedxinu lajztu si'c runnäj te dad rexingaanni. ¹² Guiraa dee biennu, te guibansa'ctu si'c nungäjl gun reni najc xi'n Dios, lagajc Dios ni gurejdx la'tu te chunäjtuni lo xcälrnibeeni näjza lo xcälrdrimbicha'ni.

¹³ Ni'cni rdedduxhnu xquixtios lo Dios sa'csi che biejn diajgtu xtidx Dios ni basule'nu lojtu, cua'tuni si'c xtidx Dios xhet si'c xtiidxdi ben guedxliuj. Niluxh gulii xtidx Diosni, sa'csi rusiani lastoo renani rililajz. ¹⁴ Bejtznu, dxejcti bejntu lagajc si'c rujn rebejn xquidoo Dios neñ reguedx Judea reni najc xpen Jesucrist; luxh gusajctu lagajc ni gusajcreni, basacsí reben lajdxtu la'tu. Sigajcza birinajl rexpen Israel-reni. ¹⁵ Rexpen Israel bagu't Dad Jesucrist, si'cza bagu'treni lagajc rexprofe'treni, renani bacuua xtidx Dios, barilaag-wzareni nuurnu. DIRENI chanälajz Dios, dizareni gusaan chanajl rebejn Jesucrist. ¹⁶ Che rlajznu gulijdxnu reni digac rexpen Israel, te näjza laareni laareni lo dojl, direni gusaan, si'ctis cagutajlreni xtojlreni. Niluxh n̄aj abiäädpac yälrdxe'ch xten Dios yejcreni.

Rlajz Pabl nihuisacni ro'c

¹⁷ Bejtznu, mase biriinu ro'c, n̄aj dirunu guihuii lojtu, rnalazduxhnu la'tu, batijp lajznu jio'pnu ro'c, rlazduxhnu fisacnu lojtu. ¹⁸ Rlajznu nio'pnu, narä, Pabl xhidal huält rlazä niälä, niluxh bendxbab di nusaan. ¹⁹ ¿Xhini'c najc xcärbääznu, xcälrabalajznu, xcälracnaronu? Lagajc la'tu gactuni che suunu nez loj Jesucrist che jiädsac Dad Jesucrist. ²⁰ La'tu najc ni ruspaa lajznu ni rliä'pza xpala'nnu nez lo Dios.

3

¹ Dxejc, che dirunu nutijp lajznu, biennu xhigab bianxtebä guedx Atenas. ² Dxejc baxhalä Timoteu, bejtznu nez loj Jesucrist, te biädhuiini la'tu, sa'csi laani najcni te xpeñ Dios ni runnäj nuurnu dzuun, rniini xtidx Jesucrist, te guscuecdxini lajztu, guzudzu'tzni xcälrlilajztu. ³ Te nicla tejtu di guidxejb che jiääd reyälhui sa'csi la'tu anajntu agule Dios nuurnu ni'c sidejdnu trabajw. ⁴ Cheni yusijcnu lojtu, rnixgaanu lojtu sidejdnu trabajw; niluxh si'cni agusojb diidxga n̄aj. ⁵ Ni'cni diruna nutiplazä, baxhalä chu jiädnä diidx xho najc xcälrlilajztu, sa'csi cadxebä andi abasguee beñdxab la'tu, luxh xlia'si biennu dzuun guyu'nu lojtu.

⁶ Naj agubi' Timoteu, biädhuiini la'tu. Biadnäni ganax didxlii xho sanuu rililajztu xtidx Jesucrist, xho rinälajztuni, näjza sanuutis rnalajztu nuurnu, rlajzzatu fitu loonu, sigajcza nuurnu rlajznu fiinu lojtu. ⁷ Ni'cni, betznu, masä riäädx xhixtenu, masä rdeednu trabajw, rbalajznu sa'csi la'tu sanuutis rililajztu xtidx Dios. ⁸ Naj laaca rdxunnu sa'csi racbeenu sudzu'tznu nez loj xtidx Dad Jesucrist. ⁹ Xhocha gac guideednu xquixtios lo Dios xcient guiraatu näj xcient yärlbalajz ni yu' lastoonu xcient la'tu nez lo Dios. ¹⁰ Dxej-yääl rniabnu lo Dios guaanni jiophuiinu la'tu te gusa'nu guiraa rediidx ni cayäädx gacbeetu xcient xcälrlilajztu.

¹¹ Rniabnu lo Xtadnu Dios, näjza lo Dad Jesucrist, gacnäjreni nuurnu te gac jiophuiinu la'tu. ¹² Rniabzanu lo Dad Jesucrist, gunni gustiobruni lastootu te ga'prutu yärlrinälajz loj resa'tu näjza loj guiraa rebejn̄, si'cni rinälajznu la'tu, ¹³ te gunni sudzu'tz lastootu, na'c ga'ptu dojl nez lo Xtadnu Dios, che jiääd Jesucrist näjza guiraa rexpejñni xhaguibaali.

4*Guibajñnu si'c rchaglajz Dios*

¹ Naj, rebejtznu, rniabduxhnu lojtu, rulijdxnu la'tu con laj Dad Jesucrist, guibajñtu si'cni baluiinu la'tu nungäjł guibajñtu te guspaatu lajz Dios, te si'c chanuutis guibañsa'ctu nez lo Dios.

² La'tu, anajntu rediidx ni baluiinu lojtu con xcälrnibee Dad Jesucrist. ³ Lagajc Dios rlajz nayatis guibañsa'ctu, na'c gun niguii dojl guesnäj gunaa ni di gac chäälni, sigajcza na'c guesnäj gunaa niguii ni di gac chäälni. ⁴ Tejgatu gantu xho guibaññätu chäältu nayatis näjza xpala'nni. ⁵ Xhet si'c ni rujndi regunadxab näjza reniguii, nicla si'c ni rujn rebejn̄ ni di gumbee Dios. ⁶ Rut chutejditu gusguee bejtzni lo redzunguijdxre, sa'csi Dios susacsí guiraa rebejn̄ ni rujnza redojlre, ni'cni abiniinu lojtu, agunixgaanu diidxre lojtu. ⁷ Sa'csi Dios gurejdxni nuurnu te guibajñnu lo yälnabañnaya xtelli, xhet

lo yäl nabandxuudxdì. ⁸ Ni'cni bejn ni di gucuadiajg rediidxre, dini gac xtiidx te bejn ni dini cuadiajg, xtiidxpac Dios ni dini cuadiajg, Dios nani abaniidx Sprit Dxan xtelli loonu.

⁹ Ditu guiquiin gucuaäru diidx xho chanälajztu resa'tu, sa'csi lagajc Dios abaluiitu xho chanälajztu resa'tu. ¹⁰ Luxh rinälajztu guiraa reni rililajz, guiraa reni siääd guideb nez Macedonia. Ni'cni rniabnu lojtu bejtznu, chä'pru xcälrinälajztu. ¹¹ Colgutijp lajztu, dxitis colguibajn, coljiu xtzuuncatu, lagajc naatu colyejn dzuun si'cni agunibeenu guntu. ¹² Te fii rebejn ni di chalilajz laaca nabañsa'ctu, nägajcza te xhet jiäädxdi xhi rquiintu.

Xho gac che jiädsac Jesucrist lo guedxliu

¹³ Bejtznu, rlajznu gacbeetu xcuent rebengut te di gac-huin lajztu si'c rujn rebejn ni di chalilajz xtidx Dios. ¹⁴ Si'c ni rililajznu gujt Jesucrist, dxejc gubansacni, sigajcza rililajznu suspanasac Dios guiraa reni nagayejs neñ baa, renani huililajz xtidx Jesucrist. Luxh che guibi' Jesucrist, siädnänireni.

¹⁵ Xluent xcälrnibee Jesucrist rniä lojtu, nuurnu ni nabajñnu che jiädsac Jesucrist, dinu nid loj reni nagayejs neñ baa. ¹⁶ Sa'csi lagajc Dad Jesucrist siäjt lo guedxliujre, sibedxa'ni, siejntza xse' guixhajg ni rnibee, sibedxa'za trumpet xten Dios. Dxejc sibanxgaa reni nagayejs neñ baa, reni huililajz xtidx Crist. ¹⁷ Dxejc nuure ni nabansijcnu sidxaagnureni neñ rebäj te lo bej chachagloonu Dad. Si'c chonnu cholaznäjnuni par tejpas. ¹⁸ Ni'cni rniä lojtu, colcuedxilajz sa'tu con rediidxre.

5

¹ Niluxh xcuent redxejga, reijzga, xhet riquinditu gucuaäni lojtu, ² sa'csi la'tu anansa'ctu sidzujn dxej ni jiääd Jesucrist cheni rut cayunlojdini, sigajc che riääd te gubaan yääl. ³ Che canii bejn: "laaca dxunnu, dxunsa'cnu", chela gacbeereni acadejdreni trabajw si'c che rdzujn yälñayan te gunaa che rajl xi'nni, luxh digacdi guxuñreni lojni. ⁴ Niluxh bejtznu, di gac nayaäl tu te di che xhet cayunlojditu dxej xten Jesucrist, guidzunxhiga'tz dxejga si'c gubaan. ⁵ Sa'csi guiraatu najctu bensa'c nabajntu lo bianij, lo rdxee, dinu gac benguidx, dinu guibajn lo yääl, lo yälrcäjy. ⁶ Ni'cni di nungäj guidiesnu si'c rejs stecuua bejn, ni'cni nungäj sunasiñnu na'cza jiennu redojl ni rlajz tiejxhnu. ⁷ Reni rejs, rejsreni yääl, reni rsiojz, rsiojzreni yääl. ⁸ Niluxh nuure nabajñnu lo rdxee, ni'cni nanab na'c jiennu si'c, riäjlxca'nu yälrililajz näjza yälrinälajz si'c rca' soldaad gamangw guib ni rajcwni, ni rusäuu lastooni. Riäjlxca'nu yälruslaa lo dojl najc si'c xhumbrel-guib ni ru' yejc soldaad ni rusäuu yejcni. ⁹ Sa'csi di Dios nibe nuurnu te chonnu gabijl, alga guleni nuurnu te xca'nu yälñabajn ni rudeed xi'nni, Jesucrist. ¹⁰ Sa'csi gujt Jesucrist

lacuaa nuurnu, te guibañänjuni masä nabajñnu lo guedxliujre o nagayejsnu neñ baa che guibi'ni. ¹¹ Ni'cni, colguspaa lajz sa'tu, teju sigajcza steetu, sigajcni cayujntu ñaj.

Rulijdx Pabl resa'ni

¹² Bejtznu, rniabduxhnu lojtu, colhuiduxh reni ruluii xtidx Dios lojtu, sa'csi agule'c Dadreni te guinibeereni, te guli-jdxreni la'tu. ¹³ Riäjlza chanälazduxtureni xcuentuzuun ni rujnreni. Colcuedxi con resa'tu.

¹⁴ Rulijdxnu la'tu, bejtznu, colgulijdx reni najc beñlatsiaj; colsudzu'tz lajz reni guxii rbalajz lo xnez Dios; colgacnäj reni di gumbesa'c xtidx Dios, colcuecdxi lajz guiraasi bejn.

¹⁵ Colhuii di chu teju gunza dolgulijdx lo rebejñ ni rujn dolgulijdx. Laaca guntu ganax dzunsa'c lo sa'tu, sigajcza lo chutis bejn.

¹⁶ Colguibalajztis guideb nabajñtu. ¹⁷ Na'c cuääz guiniitu lo Dios. ¹⁸ Mase xhitis rsiajctu, coldeed xquixtios lo Dios, sa'csi si'c rlajz Dios gun reni rililajz Jesucrist.

¹⁹ Di cuälaztu xtidx Sprit Dxan xten Dios ni rniini neñ lastootu. ²⁰ Na'c cuälaztu xtidx reni rnii xtidx Dios xcuentu nani churu gac. ²¹ Colquiil guiraa rediidx, coljiannäjtis rediidx ni najc didksa'c. ²² Colbicaj lo guiralii dolgulijdx.

²³ Lagajc Dios, Dios ni rbecdxi lajztu, gusiapac lastootu, te cucheeni xaimtu, näj lastootu, näjza tiejxhtu, te na'c guntu dojl ni di riäjl guntu te cuääztu dxej ni guibisac Dad Jesucrist. ²⁴ Dad ni gurejdx la'tu rujnza guiraa ni rniini, ni'c sujnzani guiraa redzuunre.

Ruzadiidxnireni

²⁵ Bejtznu, colnab lo Dios xcuentu nuurnu.

²⁶ Colgudeed xtixtios lo rebejtznu ni yu' ro'c.

²⁷ Con laj Dad Jesucrist rnibeä, gołtu guijtzre loj guiraa rebejtznu.

²⁸ Gacnäj Dad Jesucrist la'tu. Sugacni si'c.

Guijtz Ni Rojp Lo Reben Tesalónica

Rucuaanu guijtzre lojtu, rexpen Jesucrist ni rbäjz guedx Tesalónica

¹ Narä Pabl, näjza Silvan näjza Timoteu, cacuaanu guijtzre lojtu, rebejtznu ni yu' guidoo lo guedx Tesalónica, reni yu' lo Dios Xtadnu näjza lo Dad Jesucrist. ² Gacnäj Dios Xtadnu näj Dad Jesucrist la'tu, guscuecdxizareni lajztu.

Gun Dios yälguhtis loj rebendojl che guibi' Jesucrist lo guedxliuj

³ Bejtznu, rudeddu xquixtios lo Dios xcuenttu, si'c riäjli jienunni, sa'csi xcälrlilajztu siädroobru, näjza yälrinälajz ni rajp tejgatu näjza sa'tu siädroobruni. ⁴ Ni'cni rliä'pnu xpala'ntu neñ reguidoo xten Dios. Rbaa lajznu sa'csi rsiudzu'tztu sanuutis rililajztu xtidx Dios mase rdejdtu trabajw, rusacsí bejntu. ⁵ Dee ruluipac xcälguxhtis Dios najc laaca, ni'c rnii Dios riäjli jiu'tu lo xcälrnibeeni sa'csi cadejdtu trabajw xcuent yälrnibeega.

⁶ Sa'csi rujn Dios xhigab riäjaza quiix reni bateedtu trabajw xtojlneni, ni'c suteedzani reni'c trabajw. ⁷ Niluxh la'tu ni cadejdtu trabajw, sujn Dios gusilaznäjtu nuure che guluijoj Jesucrist, siriini xhaguibaa siädnäjni rexanglni ni sajc, ni rnibeduxh. ⁸ Lo te balduxh siäädni, dxejc guisloj susacsíduxhni reni di gan Dios, dizareni gusoob xtidx Dad Jesucrist nani rudzucaj dojl. ⁹ Guiraareni sidejdreni trabajw, par tejpas agunijtreni, zift churenlojtu lo Dios, lo yälrdimbicha' xten xcälrnibeeni. ¹⁰ Che jiääd Dad guiriini xhaguibaa, dxejga siliä'p rexpejñni xpala'nni, sidxelojza renani huililajz laani näjza la'tu, sa'csi huililajztu diidx ni basule'nu che guyu'nu lojtu.

¹¹ Ni'c rniabtisnu lo Dios por la'tu, rniabnu lo Dios guinaj lajzni nabajntu si'c riäjli guibajn reni guleni. Rniabzanu guniidz Dios lojtu guntu guiraa redzunsa'c ni rchaglajz Dios guntu, gacnäjzani la'tu con xcälrnibeeni te guntu redzuun ni rujntu sa'csi rililajztu. ¹² Te chä'p xpala'n laj Dad Jesucrist si'cni nabajntu, te laani guiliä'pzani xpala'ntu, xcuent yälrinälajz xten Dios näjza Dad Jesucrist.

2

Bendolduxh

¹ Naj, rniabduxhnu lojtu bejtznu, xcuent dxej ni jiääd Jesucrist, dxej ni guidojpzanzu lojni, ² na'c chugajtu yarsia'. Na'cza gusaantu guchejbreni la'tu con diidx ni ruluii te bejn ni najc profe't, nicla con diidx ni rnii stee bejn lojtu, niclaza con

diidx ni naareni lojtu caj loj te guijtz ni naareni baxhalnu lojtu, cadro caj "dxej ni guibi' Jesucrist abidzujn". ³ Na'c gusaantu gusguee bejn la'tu xcuent rediidxre. Che gajd dxejga guidzujn, su' bejn ni sibälaz xtidx Dios, dxejc suluiloj beñlatsiaduxh, xi'n nani sinitloj par tejpas. ⁴ Bejnre siliä'p lagajc xpala'nni, sidxe'chni lo guiraa ni sanä laj Dios, näza xhitis ni rajn bejn, te cueni neñ xquidoo Dios, guluilojni si'c lagajc Gueb Dios.

⁵ ¿La di lajztu guisaj cheni guyusicä lojtu, rniä rediidxre lojtu, ä? ⁶ Naj la'tu anajntu xhini'c ruscuääzni, te na'c guiricajni ansde guisa' redxej xtelli. ⁷ Te yälxhiga'tz najc dzunlatsiaj ni alacayajc lo guedxliuj, cayäädxtis guibicaj nani caguscuaääzni galäiini. ⁸ Dxejc suluiloj beñlatsiaduxhre. Niluxh Dad Jesucrist, sugu'tnini con bero'ni, che guibi' Jesucrist lo guedxliuj xpiani-jni sujn nitlojni. ⁹ Beñlatsiaduxhre najc si'cpac najc beñdxab. Che guidzujnni, guidzujnni si'c te bejn nani rnibee, sujnni seen, sujnzani milagrw ni rusguee. ¹⁰ Con xcällatsiaj bejnre susgueeni guiraa renani alagunijt lo Dios sa'csi direni nicäjb ninälajzreni didxlii ni nuslaareni neñ dojl. ¹¹ Ni'cni susaan Dios jiääd te yälrusgueduxh te chalilajzreni didx-xhii. ¹² Te gabijl jii guiraa renani di nicäjb nililajz didxlii, alga bidxaglajzreni yällatsiaj.

Reni gule Dios guirii nen dojl

¹³ Niluxh nuurnu riäjł gudeedtisnu xquixhtios lo Dios por la'tu, bejtznu, ni sanälajz Dad Jesucrist. Rudeednu xquixhtios sa'csi galooli gule Dios la'tu te guslaani la'tu lo dojl, xcuent Xsprit Dxanni ni rusia lastootu, näza redidxlji ni huililajztu. ¹⁴ Ni'cni che biejn diajgtu diidx ni basule'nu lojtu, gurejdx Dios la'tu, te xca'zatu xcälrdimbicha' Jesucrist.

¹⁵ Naj bejtznu, colchanuu, colsudzu'tz, na'cza jiällajztu rediidx ni balijdxnu la'tu che guyu'nu ro'c, näza rediidx ni bacuaanu lo guijtz ni baxhalnu lojtu. ¹⁶ Lagajc Dad Jesucrist, näj Dios Xtadnu, ni sanälajz nuurnu, ni ruscäjn lajznu par tejpas, ni baniidx xcälrbaääznu racnäjni nuunu, ¹⁷ guspaani lajztu, gusudzu'tzni la'tu lo guiraa redidxtsa'c ni guiniitu näza redzunsa'c ni guntu.

3

Colnab lo Dios xcuent nuurnu

¹ Bejtznu, colnab lo Dios xcuent nuurnu te chanuu guire'ch xtidx Dad Jesucrist, te che gusoob bejn diidxga chä'p xpala'n diidxga, sigajcni gujcni con la'tu. ² Colnabza lo Dios xcanäjni nuurnu te di tednu ladznaa rebenlatsiaj, rebenguijdx, sa'csi xhet guiraadi bejn rajp yälrlilajz. ³ Dios rusoob xtiidxni, susudzu'tzni la'tu, sacnäjzani la'tu te di sanctu dolguijdx.

⁴ Abascuedxi Dios lastoonu xcuenttu sa'csi anancheenu cayujntu guira'ti nani gunibeenu guntu, luxh si'cza sinuu gusoobtu xtiidxnu. ⁵ Canabä lo Dad Jesucrist guniidxni gacbeerutu xcälsanälajz Dios, canabäza colcuecdxi lajztu si'cni bejn Crist che gudejdni trabajw.

Nanab jiennu dzuun

⁶ Bejtznu, con laj Xtrad Jesucristnu, rnibeenu guibicajtu lo chutis te sa'nu ni ricanzajtis, ni di rlajz gunni dzuun. Guibicajzatu loj reni di guibajñ si'cni baluiinu riäjl guibajntu.

⁷ La'tu anajntu xho riäjl guibajntu, chanuutu guntu si'cni riennu nuure. Najntu nuurnu dinu nicanzaj che guyu'nu lojtu sa'csi biennu dzuun. ⁸ Dizanu nidauxlia' xcu'n chu tejtu; guiraani bidiixnu, biennu dzuun dxej-yääl, te di nutaalnu xtzuun chu tejtu. ⁹ Masä nungäjñ niniabnu niacnäjtu nuurnu, dinu niniabni; alga biennu dzuun te baluiinu xho chanuutu. ¹⁰ Cheni guyu'nu lojtu, gunibeenu scree guntu: Chutis ni di rlajz gun dzuun di riäjl xca'ni xhi gauni. ¹¹ Aguniireni loonu baltitu rcanzajtis, direni gun dzuun, alga rihuiireni xhi cayujn rebejn. ¹² Rulijdxnu rebejñre, rnibeenurení con laj Xtrad Jesucristnu: colcuedxi, colyejn dzuun te gautu.

¹³ Bejtznu, na'c guidxajgtu guntu dzunsa'c. ¹⁴ Palga yu' chu tejtu di gucuadiajg xtiidxnu ni caj lo guijtzre, colhuii chuni'cni te na'c guchaagtuni, te gutujyni. ¹⁵ Niluxh na'c ga'ptuni si'c ni rdxéch lojtu, colguliidxni si'c bejtztu.

Rusadiidxnireni

¹⁶ Gueb Dios xten yälrbexdi, guscuecdxi lajztu guixe-guixee, masä xhitis sajctu. Jiannäj Dad Jesucrist guiraatu.

¹⁷ Narä, Pabl cacuaä xtixtiosre con naäpac si'c runä lo guiraa rexquitzá, scree rucuaä. ¹⁸ Gacnäj Xtrad Jesucrist guiragajctu. Sugacni si'c.

Guijtz Ganid Lo Timoteu

Pabl rucuaa te guijtz lo Timoteu

¹ Narä Pabl, nacä te apost xten Jesucrist, rucuaä guijtzre lojlu. Nacä apost sa'csi si'c gunibee Dios ni ruslaa nuurnu lo dojl näjza Dad Jesucrist nani cholääznu. ² Timoteu, luj najclu si'cpac xinganä lo yälrililajz. Xtradnu Dios näjza Xtad Jesucristnu gacnäjlu, gulaslajzreni luj, guscuecdxireni lastoolu.

Pabl rulijdx xcuent reni rului diidx-xhii

³ Che sia'ä reguedx Macedonia, gunibeä jia'nlu guedx Éfeso te gulijdxlu gaii bejn te na'c guluiireni garenca diidx, ⁴ te na'c jiutejreni rexcent rebentiemp, te na'cza jiuduxhreni chu gujc rexpengoldooreni, sa'csi di rediidxre gacnäj guiroobru lastooreni si'c rustioob yälrililajz lastoonu. Naj rnibeä si'c chanuu gulijdxlu rebejn.

⁵ Rulijdxnu bejn te ga'preni yälrinälajz sa'reni. Ganid nanab gacnaya lastooreni, nanab ga'preni xhigabsa'c, nanabza chalilajzpacreni. ⁶ Yu'reni abaro'n rediidxre, riejytis ro'reni saniduxhreni diidx ni xhet sajcdi. ⁷ Rlajzreni gacreni bejn ni najn leii, niluxh niclaza laareni direni gacbee xhi sälöj ni rnireni, niclaza xhi sälöj rediidx ni ruluiireni, räjpreni, 'didxlipac dee'.

⁸ Anajnnu leii xten Dios najc sacduxhni, palga jiennu si'cni rnipacni. ⁹ Najnnu di leii gac par ben'sa'c, najcni par reni najc benlatsiaj ni di jiu leii xten Dios, näjza reni di gusoob diidx; par reben guijdx, näjza rebendojl; par reni di jiu Dios, näjza reni rusguee; par reni rugu't xtadni, xnanni, näjza guiraa reni rugu't bejn; ¹⁰ par reni resnäj te gunaa ni digac chäälreni, näjza reni resnäj lagajc saniguireni; par reni rbajn bejn; reni rnii didx-xhii; reni rnii didx-xhii si'c didxle' parsi rusguee sa'reni; näjza bejn ni rujn xhitis xhi xtee dzuun ni digac dzunsa'c, ¹¹ nalajznu sa' redzunsa'c ni rulijdx xtidx Dios-le', diidx ni ruslaa lo dojl. Narä biannää diidxre.

Rudeedni xquixtios lo Dios sa'csi rulaslajznini

¹² Rdedä xquixtios lo Dad Jesucrist ni runiidx yälrnibee narä sa'csi najnni nasobdidxä, ni'cni guleni narä gunä xtzuunni. ¹³ Luxh galoo guniyaäni, birinalä xpejnni, basacsäreni. Niluxh Dios balaslajz narä, sa'csi dina niacbeä xhini'c cayunä, sa'csi gajdna chalilazä. ¹⁴ Niluxh lacti guroob gujc yälracnäj xte Xtradnu, guideb yälrililajz, näj yälsanälajz ni rajp Jesucrist.

¹⁵ Diidxre najc guliduxh, nanab chalilajzpactuni: Jesucrist biääd lo guedxliujre te guslaani reben dojl; lo reben dojl narä

nacäru bëndolduxh. ¹⁶ Ni'cni balaslajz Dios narä, mase nacä bëndolduxh lo guiraareni, te ganid con narä guluiini xho rbäjz Jesucrist te chalilajz bejn xtiidxni, te filoj reni churu chalilajz xtiidxni te ga'preni yäl nabajn par tejpas. ¹⁷ Dios najc reii, reii ni di guet, reii ni di guzen, laatisni najc Gueb Dios ni nanduxh, ni'cni colguliä'p xpala'nni, colgajñni guideb guibajñtu näjza par tejpas. Si'c gacni.

¹⁸ Xi'nä, Timoteu, dee najc yäl rulijdx ni runidxä lojlu te gucuasa'clu si'c te soldaad ni abisieed, sigajc ni gunii reprofe't xcuentlu galoo. ¹⁹ Di gunijtlu yäl rililajz, bejnza xhigabsa'c, sa'csi yu'reni abaro'n xtidx Dios, ni'c abanijtreni yäl rililajz. ²⁰ Si'c gusajc Himeneo näj Alejandro, luxh abat-edäreni ladzñaa bëndxab te guiseedreni na'c guiniya'reni Dios.

2

Ruluiini xho guiniabreni lo Dios

¹ Rulidxälu ganiddoo cueedxlu, guiniablu lo Dios, gudeedlu xquixtios lo Dios xcuent guiraa rebejn. ² Guiniabzalu xcuent rereii näj guiraa reni rnibee lo guedxliujre, te gac guibañdxinu, te gac chanuunu xnez Dios, te saru guibajñnu. ³ Sa' yäl rniabga najc laaca, luxh si'c rdxaglajz Dios ni ruslaa nurnu lo dojl guiniabnu lojni. ⁴ Dios rlajz laa guiraa bejn lo dojl, rlajzzani gacbeepacreni xtidxiini. ⁵ Yu' tejtis Dios, näjza tejtisza nani rusiäjä diidx lo Dios näjza loj reben guedxliuj. Laani najc Jesucrist ni gujcza niguii. ⁶ Jesucrist gujt lo crujz te gudijxni redojojl xten guiraanu ni tre'lo guedxliuj. Dee gujc che gojl dxej ni gule Dios. ⁷ Dios gule narä te gacä apost te gusule'ä xtiidxni, yäl rililajz näjza didxlii lo reni di gac xpejñ Israel. Si'c ni rlajz Jesucrist rniä didxlii, dina guiniä diidx ni rusguee.

⁸ Ni'cni rlazä guiraatis lajt guiniab rebejn lo Dios, saru guiliäs ñaareni, gusaanreni yälrdxe'ch, na'c gunreni biejy. ⁹ Si'cza regunaa, saru gacwreni xhajbreni, na'c gacreni gunaroxhi, cuedxireni. Xhet si'cdi regunaa ni entis rsiucheduxh con oor o perl o ladsajc, rajc guichniil yejcni te guidxeloi bejnreni. ¹⁰ Masru ruchaag gunreni si'cni rchalglajz Dios, si'c riäjä gun guiraa regunaa ni yu'lo Dios. ¹¹ Riäjä dxitis gucuadiajg regunaa xtidx Dios ni rusule' reniguii. ¹² Dina xcäbä gusule' te gunaa diidx lo guiraa rebejn, niclaza guinibeeni lo reniguii, dxitis cueni lo rebejn ni cagucuadiajg diidx nani cagusule'ni. ¹³ Sa'csi ganid benchee Dios Adán, dxejctiru bencheenii Eva. ¹⁴ Luxh et Adandi basguee bëndxab, bëndxab basguee gunaaga, dxejc biajbni neñ dojl. ¹⁵ Niluxh siliaa regunaa, palga jiurenii xtzuunreni si'c nan, palga chanuu

chalilajzreni xtidx Dios, palga chanälajzreni sa'reni, palga chutisreni lo Dios, gaczareni gunasa'c cuedxireni.

3

Xho riäjl gac reni rnibee

¹ Dee najc didx gulii: palga rlajz te niguii ga'p dzuun xten Dios, gusule'ni xtidx Dios, guinibeeni rebejn, te dzunsa'c najc ni rlajzni gunni. ² Ni'cni, ni rlajz gac nani rnibee, riäjl guibañsa'cni te na'c chu xhicuent guiniyaj rebejnnni. Riäjl gacni chää'l tejtis gunaa, riäjl susinni, gacni te bensa'c, cuedxini, te guibansa'cni. Riäjlza di gudxojnni rolizjni guidzujn bejn, nägajc riäjl gacni te bejn ni nansa'c te guluiini. ³ Na'c gacni te bengu, nicla te ni rdxagdijl bejn, na'cza gacni te nani rsia' lajzni ga'pni xhidajl meel, riäjl cuedxi lajzni, na'c chanälajzni meel. ⁴ Riäjl guinibesa'cni rolizjni, saru gunni te gusoob rex'i'nni xtiidxni. ⁵ Sa'csi palga di te bejn gan xho guinibeeni lagajc rolizjni, aticaxh gac ga'pni guidoo xten Dios. ⁶ Di riäjl guinibee te beñcoob nani entis huililajz, te di guschä'pni xpala'nni sas jiajbni lo lagajc xcälnaj Dios ni biajb beñdxab. ⁷ Luxh riäjlza guinii reni di chalilajz xtidx Dios laaca najcni, te na'c jianxtujyni, te na'cza jiajbni ladznaa beñdxab.

Xho riäjl gac reni rcanäj nen guidoo

⁸ Si'cza rediaconos riäjl gacreni bejn ni yu' xcäriejnreni, nanab gunreni si'cpac ni rniireni, na'cza soozreni, na'c xca'reni meel ni direni niunsa'c gaan. ⁹ Riäjl gapdzu'tzni rediidx nagajn xten yälrlilajz, ni'c nanab gac naya lastooreni. ¹⁰ Riäjl fixgaatu xho nabajnnreni. Palga nabañsa'creni, rutza gacdi gucuaquijdireni, sajc gacreni diacono. ¹¹ Regunaa ni rlajz gac diaconas riäjlza chu xcäriejnreni, na'c güireni diidx ni di guchaag, na'c soozreni, gacreni gunasa'c, cuedxireni, gunreni si'cpac ni rniireni lo guira'ti dzuun. ¹² Riäjl gac rediacono chää'l tejtis gunaa. Riäjl guinibesa'cni rex'i'nni näj guiraa reni yu' rolizjni. ¹³ Sa'csi rediaconos ni runsa'c xtzuunni, sanälajz bejnnreni, dizareni guidxejb rsiudzu'tz lastooreni lo xcärlilajz xtidx Jesucrist.

Gurobduxh najc yälxhiga'tz xten Jesucrist

¹⁴ Cacuaä diidxre lojlu, niluxh rlazä jiädhugaä la'tu. ¹⁵ Luxh palga gaclaä, anajnlu xho riäjl guibajn bejn roliz Dios, nala-jznu xquidoo Gueb Dios ni nabajn par tejpas. Guidoore rniasdzu'tz näjza ruluiiru didxlii xten Dios. ¹⁶ Rdxeloyaduxh guiralii bejn yälxhiga'tz xten xcälnajn Dios:
Dios biääd lo guedxliuj si'c te benguedxliuj,
Sprit Dxan xten Dios gunii beñdxanni;
bahuui rexangl Dios lojni;

basule'reni xtiidxni lo rebejn ni di gac xpejn Israel;
guira lajt huililajz bejn xtiidxni;
huäjsni lo xcälrdimbicha' Dios xhaguibaa.

4

Reni rbicaj lo xnezyuj Dios

¹ Aguniipac Sprit Dxan siääd redxej che chu reni guro'n yärlililajz, sucuadiahgreni xtidx rebejn ni rusguee näj xtidx rebeñdxab, ² nicla jiurení rniireni didx-xhii ni rusguee, sa'csi xhetiru xcäriejnreni, anajcni si'c najc cadro rudxujy te guiblaa: xhetru racbeedini. ³ Sului rebejnre na'c guchnaa bejn, suluiizarení na'c gau bejn guiraloj, niluxh Dios bejnpac redee te xca' rebejn ni rlilajz, ni racbeeza didxlíi, te gudeedreni xquixtios lo Dios. ⁴ Guiralií reni benchee Dios najc laaca, di riäjl cuälaznu xhi rca'nu che rudeednu xquixtios loj Dios. ⁵ Sa'csi xtidx Dios näj yärlbedx-rniab lo Dios runsa'c guira'ti.

Te ni runsa'c xtzuun Jesucrist

⁶ Palga susnajlu lajz rebejtznu rediidxre, sajclu te mossá'c xten Jesucrist, luxh si'c sisieedruzalu diidx xten yärlililajz, näj yärluisa'c ni sanuulu. ⁷ Na'c jiulu ni rnii regunaroyeii ni xheti xtzuunni. Bisieed sudzu'tz lastoolu lo xtidx Dios. ⁸ Guxii sajc guinibduxh bejn te gusutijpni tiejxhni. Niluxh sacduxhru cucheeni xtidx Dios neñ lastooni, sa'csi racnäjni bejn lo yälnabajnre näjza lo yälnabajn ni najc par tejpas. ⁹ Dee najc didxlíi, riäjl chalilajz guiraatuni. ¹⁰ Ni'c riennu dzuun, rdeednu trabajw, sa'csi cabäjznu Gueb Dios ni nabajn, ni ruslaa bejn lo dojl, ganiddoo renani rililajz xtiidxni.

¹¹ Sajplu guinibeelu soob rediidxre, näjza guluiilu rediidxre. ¹² Di gusaanlu cuälazreni luj sa'csi najclu bi'n; riäjl gaclu te ni suu te fii guiraa reni rililazsa'cpac xho rnii, xho nabajnlu, xho sanälajzlu sa'lú, xho rililajzlu, näjza xho rajplu xhigabsa'c. ¹³ Lal ni guidzunä ro'c, bil xtidx Dios lo rebejn, balijdxreni, baluiiza xtidx Dios lojreni. ¹⁴ Di gusaanlu reyälnajn ni baniidx Dios lojlu cheni basuj rebengool naarení yejclu por xtidx Dios, guniireni diidx xcient nani churu gac.

¹⁵ Guet-guejt basnaj lajzlu rediidxre, biusa'c rediidxre, te gac fii guiraa reni xho sanuulu lo xtidx Dios. ¹⁶ Gopdzu'tz lagajc luj näjza rediidx ni ruluiilu; guzudzu'tz lo guiraa rediidxre, te si'c laalu lo dojl, te laaza reni rucuadiajg xtiidxlu.

5

Xho guibañnäjnu reni rlilajz

¹ Na'c quidxa'lú loj te bengool; guninäjni si'c xtaldu, balijdx rebi'n si'c bejtzlu, ² balijdx renanbengool si'c xnanlu, balijdx redxap steeb si'c rebisiajnlú con rexhigabsa'c.

³ Gucnäj rebiuud ni gulipac rquiin chu gacnäjreni te chu xhi gaureni. ⁴ Niluxh palga yu' chu biuud yu' xi'nni o xajgni, suguisiedxgaareni guibañ nayareni lo xnez Dios, te quiixreni di'n ni nasääbreni lo xtadreni, näj xnanreni ni baslaareni, sa'csi ni'c najc laaca, rdxaglajzza Diosni. ⁵ Gunaa ni najcpac biuud, abia'n xtebni, ni'c rbäjztisni lo Dios, dxej-yääl rbejdx-rniabni lo Dios. ⁶ Niluxh biuud ni nabajñ cadedgustisni najc si'c te ni agujt nen dojl. ⁷ Basule' rediidxre lojreni te rut gacuaquijdireni. ⁸ Palga yu' chutej ni di gacnäj resa'ni, lagajc reni rbäjz rolijzni, ni'c agulälaz xtidx Dios, benguijdxru najcni lo rebejñ nani di chalilajz xtidx Dios.

⁹ Di gacuaalu laj rebiuud lo guijtz te gacnäjtuni palga gajdni chu gayojñ ijj. Riäjłza gac biuudga te gunaa ni gubaññäsa'c chäälni. ¹⁰ Riäjłza gumbee bejñni xcuent redzunsa'c ni rujnni; palga baslaani rexínni, palga badedlaani rolijzni gues beñ zift, palga gudiibni ni' rexpejñ Dios te si'c guzeñ xcälnadolajzni, palga racnäjni reni rdejd trabajw, palgaza riuni rujnni guira'ti redzunsa'c.

¹¹ Niluxh na'c gacuaalu laj biuud ni yu' guxiiru ijj sa'csi che guichaglajzreni te niguii, siällajzreni diidx ni bia'nreni lo Jesucrist, te rlajzni guchñasacreni. ¹² Dxejc siu'reni nen dojl sa'csi rbälazreni rediidx ni bia'nreni che galoo bejnreni xhigab ninuurenri lo xtzuun Dios. ¹³ Dxejc sia' lojreni xhet gundirenri, rijreni rolijz bejñ ricuereni. Luxh malaii ni'ctis gunreni. Niluxh rliäszareni didxxhii, richu'reni lo xhitis, rnizareni diidx ni di guchaag guiniireni. ¹⁴ Ni'cni rlazä rebiuud ni najc dxa'pru guchñaareni stehüält, chu xi'nreni, fisa'creni rolijzreni te na'c guiniyajreni rebejñ ni rdxe'ch lojnu. ¹⁵ Sa'csi yu' gaii biuud ni alagubicaj lo xnez Dios sanajlreni beñdxab.

¹⁶ Pal yu' tej resa'nu ni najc sa'ni te biuud, riäjł gacnäjnini, na'c gusaanni gutajlni xtzuun guidoo, te si'c guidoo sajc gacnäj rebiuud ni rquiinpac chu gacnäjreni.

¹⁷ Rebengool ni rnibesa'c guidoo, riäjł chanälajztureni näj gudeedruntu guiraa nani rquiinreni, si'c najc reni rusulesa'c xtidx Dios, rulidxsacreni la'tu con xtidx Dios. ¹⁸ Sa'csi lo xtidx Dios caj scree: "Na'c gusällu guijxh ro' gon che rusiani triuu"; si'cza caj stee diidx: "Riäjł gax bejñ ni rujn dzuun."

¹⁹ Na'c cucuadiajglu xtidx tej ni rucuaquij te bengool palga ruti tio'p, chon testiigw. ²⁰ Niluxh reni sanuu rujntis dojl, riäjł gulijdxlureni nez loj reben guidoo, te näjza laareni guidxejbreni. ²¹ Nez loj Dios, nez loj Dad Jesucrist, nez lojza reangl ni gule Dios, rulidxduxhälu chanuulu lo rediidxre, na'c jiurulu

tej bejn lo sa'ni. Bejn tebloj loj guiraa rebejn. ²² Na'c gusiojb lajzlu gusujlu ɳaalu yejc te bejn, te gacni beŋ guidoo palga gajdni guisieed guibaɳsa'cni lo xnez Dios sa'csi lagajc yejclu jiajb rextojlni. Gubicaj lo guiraa dolgrijdx.

²³ Na'cru yälu ganax nis. Gu'za tudxe'n bin sa'csi racxhuu xque'lü, näjza sa'csi yu'ru rexcalracxhuulu.

²⁴ Yu' bejn ruzengajc rextojlni ni'c rajcni castiigw, niluxh yu' bejn ni di xtojlni guzengajc. ²⁵ Sigajcsa redzunsa'c ni rujn bejn; yu'reni ruzengajc, niluxh mase dini guzengajc, digacdi jianxhiga'tzni, sidzujn dxej suzenni.

6

¹ Reni najc mos riäjl cuadiajgreni xtidx xlamreni, te na'c guiniyaj rebejn laj Dios niclaza xtidx Dios ni rusule'nu. ² Palga yu' remos ni najc xlamni te nani rlilajz, na'c cuälazreni rextiidxni sa'csi najcni bejtzni lo xcälrililajz Jesucrist. Riäjl gunsa'crureni xtzuunni, sa'csi najcreni sa'ni loj yälrililajz xten Dios, luxh sanälajzzarenini. Rediidxre baluui, basule'.

Yälnabaɳsa'c näjza te lastoo ni rbedxi

³ Palga yu' chu ruluii garenca diidx, diidx ni digac didksa'c, si'c najc xtidx Jesucrist, näjza xhet si'c diidxdi ni ruluii xho guibaɳsa'c bejn, ⁴ bejnga rlajz guiliä'p lagajc xpala'nni, niluxh xhet najndini. Si'c te yälgrijdx yu'tis yejcni yälguiab diidx, yälrildiidx. Luxh redee rujn rdxe'ch lajzreni, rujnni rdxe'ch bejn lo sa'ni, rujnni rniyaj bejn, rujnzani di bejn guinisa'c lo sa'ni. ⁵ Rujnzani rdiñäj bejn sa'ni. Guiraa redee gun bejn ni aguxhijñ xcäriejnni, bejn ni diru ga'p didxlii. Rchalorenii sujnreni ganduxh xcuent rediidx ni ruluiireni. Gubicaj lo sa' bejnre. ⁶ Niluxh yälnabaɳsa'c näjza te lastoo ni rebedxi, redee sa'cduxh. ⁷ Sa'csi xhet biopnädinu lo guedxliujre, luxh sigajcza xhet sajcdi chonänu che guetnu. ⁸ Niluxh palga rajpnu xhi gaunu, xhi gajcwnu, con ni'c riäjl guibalaaznu. ⁹ Niluxh reni rlajz ga'p xhidalduxh meel, riajbreni lo xhigab guijdx, rujnzareni xhidajl dzuun ni xhet sajcdi, ni rujn daan, ni rusiääz bejn lo yälruxhiñ, lo yälrnitloj. ¹⁰ Sa'csi yälrinälajzni meel najc xlobaa guiraa redzungrijdx. Yu'za bejn ni rlazduxh ga'pni meel, rusaanreni xcälrililajz Dios, dxejc lagajc laareni rujn rdedduxhreni trabajw.

Dzun-huen xten yälrililajz

¹¹ Niluxh luj, bejn xten Dios, baxu'ñ lo guiraa dee, te chanuulu lo xcälxhigabsa'clu näjza yälnabaɳsa'clu; te chanajllu yälrililajz näjza yälsanälajz; te chanuulu lo yälrbecdzi lajz näjza yälnadolajz. ¹² Benduxh dzuun xcuent yälrililajz Jesucrist, gunazdu'tz yälnabajn ni najc par tejpas. Ni'cni gurejdx Dioslu, luxh aguniilu rililajzlu xtidx Dios nez loj xhidajl bejn,

te anancheereni. ¹³ Naj rulidxälu nez loj Dios ni rudeed yäl nabajñ lo guiraa ni yu' lo guedxliujre, näjza nez loj Jesucrist, ni basule' xtiidxni nez lo Poncio Pila't, ¹⁴ rnibeä guzobsa'clu guiraa rediidx ni rniä lojlu, na'c guchaaluni, te na'c guiniyajreni luj naj niclaza cheni jiääd Xtad Jesucristnu. ¹⁵ Sidzujñ dxejga nani agunii Dios guidzujñni. Dios ni najc le' sujn scree sa'csi laatisni najc Dios, najcni reii xten rereii, rnibeezani reni rnibee. ¹⁶ Laatisni dini guet, nabajñni lo bianij cadro rut rajcdi rbig. Nicla te bejñ gajd fii lojni, niclaza gac fiireni lojni. Xtebtis laani riäjl ga'p rebejñ xpala'nni. Laani rajp yälrnibee par tejpas. Sugacni si'c.

¹⁷ Balidx reni rajp xhidajl xhixtelli lo guedxliujre, na'c guschä'preni xpala'nreni, niclaza chanälajzreni xhixtentisreni. Huenru chanälajzreni Dios ni nabajñ, ni runiidx loonu guiralii xhixtenu ni rquiinnu te guibalajznu. ¹⁸ Balidxreni gunreni dzunsa'c, gundajnreni dzunsa'c, gacnäjreni reni xhet rajpdi, cuenäsa'creni sa'reni. ¹⁹ Si'c ga'preni yälnasa'c ni guzudzu'tzreni che jiääd Jesucrist, te guiniaztu'tzreni yälnabajñ par tejpas.

Rulidxni Timoteu

²⁰ Timoteu, cuanäj ni rniä lojlu. Na'c jiulu didxguijdx ni yu' lo guedxliujre, niclaza didx-xhii, niclaza rediidx ni rusguee, ni rbälajreni 'yälnajn'. ²¹ Sa'csi yu' reni sanuu yälnajnre ni'c banijtreni lo Dios xcuent yälrililajz. Gacnäj Dios luj. Sugacni si'c.

Guijtz Ni Rojp Lo Timoteu

Stee guijtz ni baxhal Pabl loj Timoteu

¹ Narä Pabl, nacä apost xten Jesucrist. Dios gule narä, xcient yäl nabajn ni gudeed Dios loj reni yunäj Jesucrist, si'c ni bia'n diidx. ² Cacuaä guijtzre lojlu, Timoteu, xi'nä lo yälrililajz. Rinälazä luj. Rniabä lo Xtadnu Dios näj lo Dad Jesucrist gacnäj luj, gulaslajzreni luj, guscuecdxireni lajzlu.

Rusule'ni xcient Jesucrist

³ Rnaj lazälu che rniabä lo Dios dxej-yää. Dxejc rdedä xquixtios por luj lo Dios. Naya xcärienä yu'ä lo Dios, runä xtzuunni si'c bejnza rextadgolloä. ⁴ Rnaj lazä xho biinlu, naj rlazä fiä lojlu te guibalazä. ⁵ Rnaj lazäza yu'pac yälrililajz lastoolu si'cni guyu'ni galoo lastoo xmamlu Loida dxejcrü lastoo xnanlu Eunice si'cza yu' yälrililajzga lastoolu naj.

⁶ Ni'cni rniä lojlu naj, si'cni rcanäj bejn rodäj te di juiini, si'cza cuanäduxh reyälnajn ni baniidx Dios lojlu cheni basuä naä yejclu. ⁷ Sa'csi di Dios nuniidx te lastoo ni rdxejb loonu, baniidxni te lastoo ni rsiutijp, baniidxni te lastoo ni rinälajz, baniidxzani yuduxh xcäriejnnu. ⁸ Na'c guituylu guiniilu rediidx xten Xtad Jesucristnu, na'cza guituinäjlu narä sa'csi yu'ä neñ latzguiib xcient Jesucrist. Näj luj gudejd trabajw ni siääd xcient yälrusule' xtidx Dios si'ctis gacnäj Dios luj. ⁹ Dios ni gulää nurnu neñ dojl, gurejdx nurnu te guibañsa'cnu lojtisni. Gurejdxni nuurnu xhet sa'csi biennu dzuñsa'c, alga sa'csi si'c rlajzni laani, sa'csi balaslajzni nuurnu xcient Jesucrist galooli che gajdli guncheeni quedxliuj. ¹⁰ Niluxh cheni biääd Jesucrist ni badzucaj rextojlhu lo quedxliujre, baluiloj yälrulaslajzga. Jesucrist banitloj yälrnibee xten yälgujt. Xtiidxni, ni rusule' xho rbicaj dojl, baluui yäl nabajn, näjza yäl nabajn par tejpas.

¹¹ Dios gule narä te gacä te ni rusule' xtiidxni, te gacäza te apost, näjza te bejn ni ruluij loj reni di gac xpejn Israel. ¹² Ni'cni rdedä trabajw xcient guiraa rediidxre. Niluxh dina guituiyä, sa'csi narä nanä chu xtiidx huililazä, nancheä laani sajc gapuzu'tzni dzuun ni baniidxni loä dxejli cheni guibi'ni.

¹³ Chanuu guluiilu redidksa'c ni banidxä lojlu. Gubajñza lo yälrililajz näj lo yälsanälajz ni rajpnu sa'csi yu'nu lo Jesucrist. ¹⁴ Cuanädzu'tz reyälnajn ni baniidx Dios lojlu näj Sprit Dxan xtenni ni rbäjz neñ lastoonu.

¹⁵ Anajnlu guiraa reni siääd reguedx Asia gulälaz narä; lo redee nadxaag Figelo näj Hermógenes. ¹⁶ Dad Jesucrist gacnäj

reni yu' rolijz Onesíforo sa'csi balti huält biädspaañi lazä, dini nituwy sa'csi yu'ä neñ latzguiib. ¹⁷ Che bidzujñni guedx Roma, gudiilpacni narä te bidxälñi narä. ¹⁸ Dad Jesucrist gulaslajz laani che guidzujñ dxej ni guibi' Jesucrist. Luj anajnlu balti dzunsa'c bejnni che guyu'ni guedx Éfeso.

2

Te ni runsa'c xtzuun Jesucrist

¹ Ni'cni xi'nä, guzutijp sa'csi rulaslajz Jesucrist luj, racnäjinilu. ² Rediidx ni abiejn diajglu guniä nez loj xhidal bejñ lagajc rediidxga guniini lo rebejñ ni rililajzpac, loj rebejñ ni sajc guluiiza diidxga lo stecuaa bejñ.

³ Batijp lajzlu tednäjlu narä trabajw si'c te soldadsa'c xten Jesucrist. ⁴ Di te soldaad gunuzuun ni bejnni che gajdni gac soldaad. Rujnni xtzuun bejñ ni guleni gacni soldaad, te si'c guspaani lajz bejngä. ⁵ Sigajcza, ni rguijt digacdi xca'ni yälnasa'c palga dini quitsa'c si'c riäjñ quitni. ⁶ Bejñ ni rujuunuun loniaa nanab xca'ni xcälnasa'cni ganidoo. ⁷ Bejñ xhigab xcient ni rniä lojlu, dxejc sujn Dios gacbeelu guiraani.

⁸ Basnaj lajzlu Jesucrist, te xagdoo toDavid ni huäjz lo rebengut. Dee najc xtidx Dios ni rudzucaj dojl, si'c ni rusule'ä lojlu. ⁹ Ni'cni cagutipä lazä cadedä trabajw, caduä cadeñ si'c te bejñ ni bagu't sabejñni. Niluxh digacdi xcaduu xtidx Dios. ¹⁰ Ni'cni cadedä trabajwre te gacnää reni agule Dios te näjza reni'c chalilajz xtiidxni te guibajñreni lo bianij xten Jesucrist par tejpas.

¹¹ Guliiduxh najc diidxre;

palga agujtnu con laani, sibaññäjzanu laani.

¹² Palga rdejdnu trabajw, sinibenäjzanu laani.

Palga dinu guicä'p numbeenuni, dizani guicäjp numbeenii nuurnu loj Xtadni Dios.

¹³ Mase dinu chanuu lo xtiidxni, laani susoobni xtiidxni sa'csi digacdi cuatzlajzni diidx lagajc laani.

Te bejñ nani abia xtzuunni

¹⁴ Basnaj lajz rebejñ xcient rediidxre, gunibee lojreni nez lo Dad Jesucrist na'c tilididxreni sa'csi sa' diidxga xhet sajcdini, ruxhiñtisni reni riendiajgni. ¹⁵ Batijp lajzlu te guidzujñlu lo Dios si'c te bejñ ni runsa'c dzuun, xheti xhicient gutujyu, sa'csi rulusa'cpaalu xtidxiitis Dios. ¹⁶ Gulälaz yälrniyaj näjza xhidalduxh diidx ni xhet sajcdi, sa'csi renani rucuadiajg rediidxga riajbrureni lo redolguijdx. ¹⁷ Luxh diidx ni ruluiireni suxhingajcni lastoo bejñ si'c rxhiñlajz tiejxh bejñ. Ni'c casiajc Himeneo näj Fileto. ¹⁸ Abanijtreni lo didxlji. Caniirenai ala huäjs bejñ lo rebengut. Si'c cagusiejchreni lajz gaii rebejñ

ni rlilajz. ¹⁹ Niluxh xtidx Dios rsiudzu'tzni si'c te guij nani nadipduxh, luxh rajpnu diidxre si'c te seen: "Dad guibaa anumbee guiraa reni najc xpejnni"; näjza "Nanab guibica-jreni lo redolgujidx, guiraa reni ahuililajz xtidx Jesucrist."

²⁰ Neñ te yuro, xhet ganaxdi cos or näjza cos plat yu'. Yu'za cos yajg näj cos bajñ; yu'reni najc parsi te laniro, yu'za reni rquiin guixe-guixee. ²¹ Sigajcza te bejñ ni rlajz gun dzuunro xten Dios, riäjl guibicajni loj redolgujidx ni xhet sajcdi. Dxejcti Dad Jesucrist sacnäjni te gunni redzunro xtelli.

²² Gubicaj lo redzunguijidx ni rujn rebejn, huinuu yälnabañsa'c, yälrililajz, yälsanälajz, gulecdxiza lajzlu näj reni rujn xtzuun Dios, naya lastooreni rbedx-rniabreni lo Dios. ²³ Na'c jiulu rediididx ni ruluii rebejn güedxliuj. Anajnlu rediidxga rujn rdilnäj rebejn sa'ni. ²⁴ Niluxh te xmos Dad guibaa di riäjl guchaagni reni rdijl; riäjl gacni bënsa'c loj guiraatis bejñ. Riäjlza guluisa'cni; riäjlza gutip lajzni che xhet laadi rujn bejñ lojni. ²⁵ Guideb yälnadolajz guluiilu reni rdxe'ch loj rediididx ni ruluiilu. Cuääzlu gaxäjsi gusiejch lajzreni gun Dios gacbeereni didxgulii, ²⁶ te jianij xcäriejnreni te guiriireni ladznaa bëndxab, te gunreni ni rlajztis Dios.

3

Xho gac rebejn nen redxelult

¹ Nanab gacbeelu neñ redxelult sidzujñ dxej tedtu trabajw. ² Sa'csi su' bejñ ni chanälajz lagajctis laani, ni rinälajz xmeeltisni, bejñ ni rniyaduxhtis, bejñ ni rchaglajz chä'p xpala'ntisni, bejñ ni rniyaj Dios; su' bejñ ni di gusoob xtidx xtadreni, su' bejñ ni di gudeed xquixtios lo Dios, su' bejñ ni najc bënguijdxtis. ³ Neñ redxelultga su'za bejñ ni di chanälajz sa'ni, bejñ ni di lajzni jiäjl, bejñ ni rusgueduxh; bejñ ni digacdi guscüäz dolgujidx ni rujnreni; bejñ ni guyalazduxh; bejñ nani ruro'n guira'ti dzunsa'c. ⁴ Neñ redxelultga su' bejñ ni ruto' sa'reni; bejñ ni di guidxejb gunreni ni riajbtis yejcreni, bejñ ni rchalosi najcreni bënsacdujh; bejñ ni rchaglajzru gun nani rchaglajz tiejxhreni lacuaa chanälajzreni Dios. ⁵ Neñ redxelult su' bejñ ni najc si'c benguidoo, ascanu rusooobre ni xtidx Dios, niluxh naadireni xca'reni yälnadip näj yälrnibee xten Jesucrist ni ruchaa lastoo bejñ.

Na'c guchaaglu rebejnga, ⁶ sa'csi loj sa' bejñre yu' reni richu' rolijz bejñ, sasgueereni regunanayääl ni rujn dojl. Regunaare rinuu rujreni ni rlajztis tiejxhreni, rujnreni guiraloj. ⁷ Rebejñre rsiedduxh didxcoob, niluxh di didxlíi xten Jesucrist jiu' yejcreni. ⁸ Sigajcni gujc Janes näjza Jambres ni bidxe'ch loj Moisés, sigajcza najc rebejñre, cadxechnäjreni didxlíi xten Jesucrist, najcreni bejñ ni aguxhijñ xcäriejnreni,

luxh direni gacbee xtidx Dios, direni ga'p yälrlilajz. ⁹ Niluxh direni chanuu xchej, sa'csi huenliisi suhuii guiraa rebejn najcreni benguijdx. Si'cza gusajc guiro'p reni bidxe'ch loj Moisés.

Pabl rnibee sudzu'tz Timoteu

¹⁰ Luj sanuutislu lo nani rusule'ä, näj xho nabañä, näj xhicuent runä dzuunre, lo xcälrililazä, lo xcälnadolazä, lo xcälsanälazä, näjza xho batip lazä. ¹¹ Najnlu xho basacsíreni narä gudedäza trabajw ladznaa rebejn neñ reguejdx xten Antioquía, guedx Iconio, näjza guedx Listra. Gudedä trabajw niluxh Dios baslaa narä loj guiraa retrabajwga. ¹² Guliduxh guiraa reni rlajz chutis loj Jesucrist sidejdpacreni trabajw. ¹³ Niluxh rebenguijdx näj reni rusguee, sinuutisreni redolguijdx, sinuuru gusgueereni bejn, luxh susgueeza bejn laareni.

¹⁴ Luj huinuu guzudzu'tz loj ni abisieedlu, nani ahuililazzalu, luj anajnlu chuni'c baluiini lojlu. ¹⁵ Cheni biuuxlilu racbeelu xtidx Dios, ni ruluiilu xho guiriilu neñ dojl te xca'lü yälnabajn par tejpas sa'csi rililajzlu xtidx Jesucrist.

¹⁶ Guiraa rediidx xten Dios ni caj lo guijtz, lagajc Dios baniidxni te xcajni lo guijtz.

Guiralii xtidx Dios najc laaca te guluii nuurnu xhini'c najc didxlui,

te gacbeenu xhi najc didx-xhii,

te gacbeezanu xho riäj guibañsa'cnu.

¹⁷ Te susin niguii ni najc xpejn Dios,

te gac gunni guiraa redzunsa'c ni riäj gunni.

4

¹ Rulidxälu nez lo Dios näjza nez lo Dad Jesucrist ni jiääd si'c reii te gunni yälguxhtis loj reni nabajn näjza loj reni agujt; rniäza dee lojlu: ² basule' xtidx Dios, gususin lo Dios mase xhitis or. Baluii reben dojl, gudilnäj reni di rlajz guzobdiidx xtidx Dios, balidxnäj resa'tu xtidx Dios. ³ Sa'csi sidzujn dxej di rebejn guidxaglajz gucuadiahjg yärluisa'c; alga diidx ni najc lagajc si'c najc xhigabreni rlajzreni jiendiajgreni, ni'cni siguiilreni xhidajl bejn ni ruluii te guisieedreni ganax ni rlajzreni gucuadiahjgreni. ⁴ Susäuureni diajgreni te di jiendiajgreni xtidxlui Dios; alga xhitis diidx gucuadiahjgreni. ⁵ Niluxh luj huinuutis lo xtidx Dios, batiplajz yälnuin, guniitis xho rudzucaj Dios rextojreni, beñsa'c xtzuunlu.

⁶ Sa'csi narä suga'ä ree te ju'treni narä, asiäddzungajxh dxej ni guetä. ⁷ Agulujx bacuaä si'c te soldaad ni huicuasa'c lo guer, agulujx xnezyuä, gopdzutzä yärlilajz. ⁸ Naj cabázä xca'a yälnasa'c ni guniidx Dad xhaguibaa, suniidxni yälnabansa'c.

Dad najc juejz ni runsa'c yälguixhtis. Niluxh xhet loäitis gunidxni yalnabañsa'c. Sudeednini loj guiraa rebejñ ni catiplajz cabäjzreni dxej cheni guibisac Jesucrist.

Rediidx ni räjpni lojtit Timoteu

⁹ Basaaga lajzlu jiädhuijajlu narä; ¹⁰ sa'csi abasa'n Demas narä. Sanälajzruni redzuun xten guedxliujre, naj sääni guedx Tesalónica. Baxhalä Crescent sää lo reguejdx ni re' nez Galacia. Baxhalä Tito sää guedx Dalmacia. ¹¹ Xtebtis Lucas sugaräj narä. Gudiil Marcw te jiädnäluni sa'csi sajc gacnäjni narä lo xtzun Dios. ¹² Tíquico baxhalä sää guedx Éfeso. ¹³ Cheni jiäädlu, jiädnälu ca'p ni basa'nä guedx Troas roliz Carpo, näj rexlibrä; di jiälza lajzlu rexquitzá. ¹⁴ Alejandro, ni najc gubetzguiib, basacsíduxhni narä. Dios quiixni sigajcni bejnni. ¹⁵ Luj bahuui te di gunni xhi gunni luj sa'csi rdxecheduxhni lo xtidx Dios ni rusule'nu.

¹⁶ Galoo che bazecä diidx lo reguxhtis, rut gucnäjdi narä; guiraareni gulälazreni narä. Rniabä lo Dios na'c guchagcuentni nani bejnreni. ¹⁷ Niluxh Dad ni yu' xhaguibaa gucnäj narä, baniidxni yälnadip te gujc guniä guiraa xtidx Dios te biejn diajg reni digac xpen Israel xtidx Dios. Luxh gucnäj Dios narä gulääni narä ladzñaareni, si'c ro' te beedz. ¹⁸ Suslaani narä loj guiraa redolguijdx, saptzu'tzni narä, sigucheezaní narä te chunääni lo xcälrnibeeni xhaguibaa. Lojni coldeed xquixtios, colgañdukhni par tejpas. Sugacni si'c.

Rudeedni xtixtios lo rexamigwni

¹⁹ Badeed xtixtios lo Prisca näjza lo Aquila näjza loj resa' Onesíforo. ²⁰ Erasto bia'n guedx Corinto, niluxh basa'nä Trófimo guedx Mileto sa'csi cayacxhuuni. ²¹ Jiädgajlu ansde guisloj rebäinajl. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, näjza guiraa rebejtnu ni yu' lo Jesucrist ree, ruxhalreni xtixtios lojlu.

²² Dad Jesucrist chunäj xaimlu. Dios gacnäj guirau. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Tito

Bacuaa Pabl lo Tito

1 Narä Pabl, nacä xmos Dios, apost xten Jesucrist, te gacnää guiroobru xcälrlilajz reni agule Dios, te gacbeezareni didxlili ni rusia xcälnabajñnu. 2 Cayunlojzanu yäl nabajñ par tejpas nani Dios, ni digacdi guinii didx-xhii, bia'nni diidx guniidxni cheni gajdli guedxliuj guirixtiej. 3 Niluxh che bidzujn dxej ni agulexgaa Dios, laani baluiini xtiidxni. Si'cza baniidxni xtiidxni loä te gusule'äni si'c gunibee Xtiosnu ni ruslaa nurnu nen dojl. 4 Caculaä guijtzre lojlu, Tito, xi'nä lo yälrlilajz ni ria'pnu xcient Jesucrist. Rniabä lo Dios Xtradnu näj lo Dad Jesucrist ni rbää nuurnu nen dojl, gacnäjreni luj, gulaslajzreni luj, guscuecdxizareni lajzlu.

Dzuun ni rujn Tito guedx Creta

5 Che basa'nälu lo yuj ni tre' lo nisdoo, ni laa Creta, basa'nälu te guluuxlu dzuun ni di niajldi nuluxä ro'c, näja te cuelu rebengool loj reguidoo neñ tejga reguejdx si'cni gunibeä gunlu. 6 Gule bengool ni nabañsa'c, te na'c guiniyaj bejnreni, nanab gacni chääl tejtis gunaa, riäjłza chalilajz rex'i'nni, na'c guibajñreni si'ctisni rlajz tiejxhreni, jiurenri xtidx xtadreni. 7 Niguii ni rnibee guidoo rcanäj rexhixten Dios, ni'cni riäjł ga'pni te yäl nabanya. Na'c gacni te benndjd, na'c gacni te bennadxecha', na'c gacni bengu, na'c gacni te bejn ni rdxagdijl bejn, na'cza xca'ni meel ni dini niunsa'c gaan. 8 Nanab gacni te bejn ni rudedlaa rolizzni jia'n beñ biooz, riäjłza chanälajzni dzunsa'c, gac nasiñni, chu xcäriejnni; guibañsa'cni nez lo Dios, sigajcza nez lo rebejn, guibañnayani nez lo Dios, na'c gunni nani rlajztis tiejxhni. 9 Riäjł chanuutisni lo didxlili ni bisieedni te gac gulidxnäjzani bejn xtidx Dios, te guzejcni diidx lo rebejn ni rniyaj xtidx Dios.

10 Yu' xhidajl benguijdx, bejn ni rnii diidx ni xhet sajcdi, näja xhidajl bejn ni rnii didx-xhii ni rusguee. Näjza lo rexpen Israel ni riuduxh leii yu' sa' bejnre. 11 Sa' redee ni nanab jiäu ro'ni, sa'csi rusgueereni xhidalro sa'reni, ruluiireni ni di riäjł guluiireni te gunreni gaan meel.

12 Te niguii ni siääd lagajc lajdxreni guniini xcient lagajc reben lajdxni: "Rebejn ni najc cretenses rniduxhreni didx-xhii, niälajzzareni. Rlajzreni gausa'creni niluxh di rlajzreni gunreni dzuun." 13 Niluxh guliini, ni'cni gudilnäjreni, te chalilazsa'creni xtidx Jesucrist, 14 te na'cruza gucuadijgreni rediidx ni rdxällajz rexpen Israel, niclaza rediidx ni rnibee bejn ni gulälaz didxlili.

¹⁵ Loj renani rujn xhigabya, guira'ti najc naya, niluxh loj reni di chalilajz, ni xhet nayadi najc xhigabreni, guira'ti nacdxuudx, xcäriejnireni nacdxuudx. ¹⁶ Naj rujnsireni si'cni numbeereni Dios, niluxh ni rujnreni huenliisi ruzeñ direni nililajz, najcreni benguijdx, direni jiu xtidx Dios, digacdi gunreni nicla tej dzunsa'c.

2

Rulijdx Pabl Tito guluisa'cni rebejn

¹ Niluxh luj guniitis rediidx ni ruluisa'c. ² Baluui rebengool gac benja, bejn ni yu' xcäriejnni, bejn ni rumbee xhini'c najc dzunsa'c, xhini'c najc dzunguijdx, bejn ni rajza yälrililajz, yälsanälajz, näjza ni rbecdxi lajzni. ³ Sigajcza, regunagool, nanab guibajñreni si'c te ni yusa'c lo Dios, na'c guiniireni diidx ni di riäjl guiniireni, na'cza soozreni. Riäjl guluiireni redidksa'c ⁴ te guluiireni regunaa dxa'p chu xcäriejnreni, chanälajzreni chäälreni näj rexinreni. ⁵ Gacreni nasin, guibañnayareni, xcanäsa'creni rolizreni, gacreni benša'c gusoobreni xtidx chäälreni, te rut guiniyajdi xtidx Dios.

⁶ Sigajcza gojz lo rebi'n riäjl chu xcäriejnreni. ⁷ Luj guzuj te fireni xho riäjl gun bejn dzunsa'c. Che guluiilureni, saru baluui guiraa reni riäjl guluiilu. ⁸ Didksa'c gunii te rut gacdi guiniyaj diidxga, te si'c guituuy chutis ni rlajz guidxe'ch lojtu te xhet xhi didxguijdxdi gac guiniireni xcientlu.

⁹ Balijdx remos te gusoobreni xtidx xlamreni, te gunsa'creni dzuun, na'c guzejcreni diidx lo rexlamreni. ¹⁰ Na'c cuanreni alga guibañsa'creni te guluii xcälnabajñreni lacti sacduxh xtidx Dios ni baslaa nuurnu neñ dojl.

¹¹ Sa'csi abiääd xcälracnäj Dios, abiädnäni yälruslaa neñ dojl lo guiraa rebejn. ¹² La xcälracnäj Dios ni ruluii nuurnu gusa'nnu redzunguijdx, näjza dzuun xten guedxliujre te guibañsa'cnu, te chonälajznu Dios lo guedxliujre. ¹³ Ruluiizani nuurnu cuääznu guidzujn dxej ni soob xtiidxni ni basa'nni loonu xcient dxej che jiääd Gueb Dios näj Xtad Jesucristnu ni ruslaa nuurnu lo dojl. ¹⁴ Laani gujtni te guslaani nuurnu lo guiraa redolguijdx, te basiani nuurnu te gacnu xpejñni, gaczanu te bejn ni rdxaglajz rujn dzunsa'c.

¹⁵ Diidxre gunii, balijdx, basule' si'c te beñnajn. Di gusaanlu cuälazreni luj.

3

Ni riäjl gun reni rlilajz

¹ Basnaj lajz rebejn gusoobreni xtiidx rebejn ni rnibee näjza reguxhtis, gusoobreni xtiidxreni, xcäjbzareni gunreni xhitis

dzunga's. ² Na'c guiniyajreni bejn, cuedxireni, gaczareni bensa'c, saru gac nadolajzreni loj chutis bejn.

³ Sa'csi galoo sigajcza xheti xcäriejnnu, dizanu gusoob xtidx Dios; basguee bejn nuurnu, yu'tisnu lo guiraasi dolgijidx näjza lo ni rchaglajztis rujn tiejxhnu, nabajntisnu lo dolgijdx, rudoxonlajznu, rdxe'ch bejn loonu, rdxe'chzanu lo sa'nu.

⁴ Niluxh che baluiloj xcälrulaslajz näjza xcälrinälajz Dios ni ruslaa nuurnu näjza reben guedxliuj lo dojl, ⁵ dxejc baslaa Dios nuurnu lo dojl, xhet sa'csi yu'di xhi dzunsa'c biennu, alga sa'csi balaslajzni nuurnu. Baslaa Dios nuurnu lo dojl sa'csi bidiib lastoonu, te biäjt xtojlnu te najcnu bencoob, sa'csi bascoobza Xsprit Dzan xten Dios xcäriejnnu. ⁶ Baniidx Dios cuääzpac Xsprit Dzanni neñ lastoonu xcuent ni bejn Jesucrist ni baslaa nuurnu, ⁷ te sa'csi rujn Dios cuent najcnu benja'sc sa'csi abadzucajni xtojlnu, naj sica'nu xcälناسا'cnu ni cabääznu, nalaaznu yälhabajn par tejpas.

⁸ Dee ni najc guliipac, ni'cni rlazä chanuutislü guiniilu rediidxre loj rebejn, te rebejn ni rililajz xtidx Dios gunduxhreni ganax dzunsa'c. Rediidxre najc laaca, sacduxhreni loonu.

⁹ Naj basaan rediidx ni najc xlia'si, rediidx ni gunii reben galoo, yälrdildiidx xcuent xleii toMoisés sa'csi guiraa rebiejygä xhet sajcdini, xhetza huendi rujnreni.

¹⁰ Palga yu' te bejn ni gun la'sa' reben guidoo, gunii lojni tej o tio'p huält. Palga dini jiejn, colcuääni lojtu. ¹¹ Sa'csi anajntu sa'bejnaga abaro'nni, agulälazni didxlili, lagajc xtojlni sujn nitni.

Diidx ni bacuaani lojties Tito

¹² Che guxhalä Artemas o Tíquico lojlu, gudahuiipac narä lo guedx Nicópolis. Ro'c abenä xhigab tedä rebäinajl.

¹³ Gucnäduxh licenciaad Zenas näjza Apolos, badeed guiraa ni rquiinreni te chanuureni xpiajreni, te xhet jiäädxdireni.

¹⁴ Suguisieedza resa'nu gunreni dzunsa'c te gacnäjreni che guiquinnuren, te na'c guibajnreni xlia'si.

Ruxhalni xtixtios

¹⁵ Guiraa reni yunäj narä ruxhal xtixtios lojlu. Badeedza xtixtios loj resa'nu lo yälrlilajz. Dios gacnäj guiraatu. Sugacni si'c.

Te Guijtz Lo Filemón

Rucuua Pabl guijtz lo Filemón

¹ Narä, Pabl, yu'ä neñ latzguiib sa'csi rniä xtidx Dad Jesucrist. Narä näjza bejtznu Timoteu cagucuaanu guijtzre lojlu, Filemón, ni sanälazduxhnu sa'csi najclu sa'nu lo xtzun Dios. ² Rucuaazanu guijtzre lo Apia, bisiajnnu lo yälrililajz, näj lo Arquipo ni racnäj nuurnu lo dzuunre, näjza loj rebenguidoo ni rchagsa' rolijzlu. ³ Dios Xtradnu näj Dad Jesucrist gacnäj la'tu, guscuedxireni lajztu.

Xcälsanälajz näj xcälrililajz Filemón

⁴ Rudedä xquixtios lo Dios xcient luj che rniä lo Dios. ⁵ Abiejn diagä xcient yälrinälajz näj yälrililajz ni rajplu lo Dad Jesucrist, näjza reni yu' lo Dios. ⁶ Rniabä lo Dios tioobru xcälrililajzlu lał ni rusule'luni, te gacbesa'creni xcient guiraa reyälnasa'c ni rajplu, ni runiidx Dad Jesucrist lojlu. ⁷ Lacti rbalazduxhä, rbedxi lazä sa'csi sanälajzlu resa'nu näjza sa'csi luj, betzä, agulecdxilu lastoo reni rililajz.

Pabl rniabni lo Filemón xcasacni Onésimo

⁸ Mase rapä xcälrnibee Jesucrist sajc guiniä gunlu xhitis ni riäj gunlu, ⁹ rniabä lojlu gunlu te dzunsa'c sa'csi narä nacä Pabl ni rinälajzlu, nacä bengool, yu'ä latzguiib xcient Dad Jesucrist. ¹⁰ Canabä xcient Onésimo ni najc si'c xi'nä, sa'csi huililajzni xtidx Dios ni basule'ä lojni naj ni yu'ä latzguiib.

¹¹ Galoo, dini niajc bença'c lojlu, niluxh naj sacnäduxhni guiro'pnu. ¹² Ruxhal sacäni lojlu, te xcasacluni stehuält si'c ni najräni xca'lui, sa'csi siädnäni lojlu ascanu lagajc lastoä. ¹³ Narä rlazä niannäjni narä xcientlu, te niacnäjni narä naj ni yu'ä latzguiib sa'csi basule'ä xtidx Dios. ¹⁴ Niluxh di rlazä ni-unä si'c palga luj dilu xcäjb gacni si'c. Dina guinia gacnäjpacu narä si'c gojn. Narä rlazä gunluni sa'csi rlajzpaclu gacni si'c. ¹⁵ Pet gubicaj Onésimo lojlu tio'p-chon dxejsi. Niluxh naj xca'luni te chuni lojlu par tejpas. ¹⁶ Naj xhetru si'cdi te mos chuni lojlu. Naj sajcruni loj te mos. Naj najcni si'c te betzbiidlu ni sanälajzlu. Narä sanälazduxhäni, niluxh luj riäj chanälajzruluni, xhet si'c chutis te bejñ, alga si'c te bejtzlu lo Dad Jesucrist.

¹⁷ Näj palga rumbeelu narä si'c te sa'lui, cua'ni sigajc narä. ¹⁸ Palga yu' xhi bejnni lojlu o palga yu' xhi nazääbni lojlu, basa'nni lo xcientä. ¹⁹ Lagajc narä, Pabl abacuaä guijtzre con naä con xleträ, narä siguixäni. (Te na'c guiniä nazääbzalu

lagajc luj loä.) ²⁰ Betzä, benlaa hueenre narä si'c te ni sanälajz Dios te guspaalu lazä nez loj Dad Jesucrist.

²¹ Bacuaä guijtzre lojlu sa'csi nancheä susooblu xtidvä, sujnzalu maazdi loj ni rniabä lojlu. ²² Sigajcza basuchee te lajt cadre jia'nä, sa'csi cabätzä gudzu' Dios ni gunabtu lojni, gusaan Dios jiädhuiä la'tu.

Ruxhalni xtixtios lojni

²³ Epafras ruxhal xtixtios lojlu. Laani yunäjni narä latzguiib, sa'csi guniizani xtidx Jesucrist. ²⁴ Marcw, Aristarco, Demas, näj Lucas, ni racnäj narä lo dzuunre, ruxhalzareni xtixtios lojlu.

²⁵ Dad Jesucrist gacnäj la'tu. Sugacni si'c.

Te Guijtz Nani Biääd Loj Reben Hebree

Agunii Xi'n Dios xtidx Xtadni

¹ Neñ redxe galoo garen-garen mood guninäj Dios retoxtadgoloonu. Xhidajlza huält guniini por reniguui ni bacuaa xtiidxni. ² Neñ redxejre aguniini loonu por Xi'nni, lojzani badeed Dios yälrnibee guncheeni guedxliujre, badeedzani guira'ti lojni. ³ Laani najc xtuxh xten xcälrdombicha' Dios, laani najczani sigajc najc Dios, laazani rapchee guira'ti con xtiidxni ni rnibee. Cheni gulujx basiani xtojlnu, gurejni xladbee Gueb Dios xhagubaa te canibeeni.

Sacduxhru Xi'n Dios loj rexangl Dios

⁴ Ro'c gurej Xi'n Dios sa'csi sajcruni loj reangl xten Dios, sa'csi acua'ni yälrnibee si'c te bejn ni riannäj xhixten Xtadni. Lajzani sajcrus lo relaj rexangl Dios. ⁵ Sa'csi Dios di niäjb loj nicla tej rexanglni:

Luj najclu Xi'nä. Narä guleälu te guinibeelu.

Dizani niäjb xcuent nicla tej rexanglni:

Narä gacä xtadni, laani gacni xi'nä.

⁶ Niluxh che biädnäni Xi'n xtebni lo guedxliuj, guniini:

Guiraa rexangl xten Dios, ¡Colgañ Xi'nä!

⁷ Che gunii Dios xcuent rexanglni räjpni:

Rujnni ruxhuñ rexanglni si'c bej, rujnni rbebajl rexmosni.

⁸ Niluxh xcuent Xi'nni guniini:

Luj najc Dios.

Nabajñlu par tejpas;

xcälrnibee lu par tejpas najc te yälrnibesa'c.

⁹ Ahuinälajzlu xhigabsa'c, dipaalu nichaglajz xhigabguijdx, ni'cni Dios ni najc Xtioslu, baniidxru yälrbalajz lojlu quela loj resa'lu.

¹⁰ Rniizani:

Luj, Dad, che guslojli bencheelu guira'ti,

bencheelu cad soob guedxliuj, naazalu bencheelu reguibaa.

¹¹ Laareni sinitlojreni, niluxh luj nabajñlu par tejpas.

Guiraareni siujx si'c riujx te lajd.

¹² Suse'tlurenri si'c rie't te la' lajd, sidxaareni si'c rdxaa te lajd.

Niluxh luj dilu guidxaa.

Lalgajctis nabajñlu, di rexijzlu ted.

¹³ ¿Gucxha räjp Dios lo te xanglni scree, ä? Räjpni:

Gurej xladbeä te guinibeelu dxejli cheni gudzugä guiraa ni rdxe'ch lojlu ladz ni'lu.

¹⁴ Guiraa rexangl Dios najc sprit, ruxhal Diosreni te chay-acnäjreni rebejn ni xca' yäl nabajn par tejpas.

2

Na'c gusaanni diidx ni ruslaani lo dojl

¹ Ni'cni nanab jiunu xtidx Dios ni abiejn diajgnu, te na'c guibicajnu lo xnezyujni. ² Anajntu aguzojb diidx ni gunii rexangl Dios neñ redxe galoo. Luxh reni di nusoob diidxga bejnreni dojl, dxejc bateed Diosreni trabajw. ³ ¿Xho gac guibicaj xcälnaj Dios yejcnu palga dinu jiu rextidx Dios xcient yälruslaa lo dojl, ä? Ni Dad, Jesucrist basa'n diidxga lo rex-pejnpacni, dxejc laareni basule'reni rediidxre loonu. ⁴ Niluxh Dios baluui najc diidxga gulipac sa'csi bejni reseen, näzja yälrwdxeloduxh, näzja xhidajl remilagrw. Badeedzani Sprit Dxan xtelli loj renani ahuililajz xtiidxni te gun tejjareni garen-garen xtzuunreni si'ctis ni rlajz Dios gunreni.

Nani guläxtiej yälruslaa bejn lo dojl

⁵ Di Dios gudeed yälrnibee lo rexanglni te guinibeereni guedxliucoob ni cagusä'tnu ñaj. ⁶ Guyu' tej ni bacuaa xtidx Dios lo guijtz, räjpi:

¿Chu najc niguii, te guinalajz Dios laani?
¿Chu najc xi'n niguii te jiädhuiizaluni?

⁷ Nagabsi dxej guxiiru sajcni lo reangl xhaguibaa,
dxejcti badeadsaclu xcälnasa'cni,
badeadsaclu xpala'nni,
badeedzalu yälrnibee lojni te guinibeeni guira'ti ni bencheelu.

⁸ Badeedlu guinibeeni guiralii ni yu' lo guedxliuj.
Cheni badeed Dios guira'ti te guinibeeni, xhetliidi basa'n Dios ni digacdi guinibeeni, niluxh ñaj ruhuiinu gajdni guinibee guiralii ni'c. ⁹ Alga rhuiinu Jesucrist, ni bejn Dios guxiiru sajcni lo reangl xten Dios che guyu'ni lo guedxliuj balsi dxej. Che baluux Jesucrist xtzuunni lo guedxliuj, badeed Dios yäldimbicha' näzja xpala'nni lojni. Sa'csi sanälajz Dios nuurnu basaanni gudejd Xi'nni trabajwduxh, gujtni lacuua niejtnu.

¹⁰ Dios benchee guiralii ni yu' lo guedxliujre, ñajli rnibeeza Dios guira'ti. Luxh Diosre rlajz chanäni xhidajl xi'nni xhaguibaa, ni'cni baxhal Dios xi'npacni Jesucrist te guläxtiejni yälruslaa bejn lo dojl che gudejdni trabajwduxh lo crujz.
¹¹ Sa'csi Jesucrist, ni rujn chasanäj bejn te yäl nabanya, näzja reni risanäj yäl nabanya, tejtis najc xtadreni. Ni'cni di Xi'n Dios guituuy guiniini lojreni: "betzä". ¹² Scree caj lo xtidx Dios:
Chasule'ä lo rebetzä xho najclu,
siliä'päza xpala'nlu lojreni.

¹³ Räjpzani:

Sibäzä gacnäj Dios narä.

Ste lajt guniini:

Bahui loä näjza rex'i'nä ni baniidx Dios loä.

¹⁴ Te famil najc tejsi bää'l, tejsiza rejn; ni'cni che biääd Jesucrist lo guedxliuj guyu' tiejhni näj xtiejjni si'c benguedxliuj, gujtzani te gujc bejnni gunijt nani rnibee yälgujt, nalajznu, bendlxbab. ¹⁵ Te si'c baslaani guiraa reni rdxejb yälgujt, najcreni si'c reni yu'tis loj xlamni guideb nabajnreni, lacti rdxejbreni yälgujt. ¹⁶ Guliini dini niääd te gacnäjni reangl xten Dios, biäädni te gacnäjni guiralii rexajg toAbram. ¹⁷ Ni'cni gujcní si'cpac te bejtznu, te gac gacni te bixhojz xten Dios ni rullaslajz, te bixhozsa'cza xten Dios, si'cni rlajz Dios gacni te guslaani rebejn lo dojl. ¹⁸ Sa'csi lagajc laani gudejdni trabajw, luxh baquilza bendlxbabni niujnni dojl, ni'c naj sajc gacnäjni renani ruquiil bendlxbab gun dojl.

3

Jesucrist sajcrú loj Moisés

¹ Ni'cni bejtznu, reni anabansa'c, sa'csi najctu reni gurejdx Dios gac xi'nni, colyembee Jesucrist ni baxhal Dios loonu. Laani najc bixhojz ni sajcrú, rusule'zani xtidx Dios xcuent nani ahuililajznu. ² Laani huinuutis guyu'ni lo Dios ni guleni te gunni dzuuunre. Sigajc ni bensa'c toMoisés xtzuu Dios che guyu'ni loj rexpejn Israel, sigajcza bensa'c Jesucrist dzuuun che biäädni lo guedxliuj. ³ Sigajc ni yu'ru xpala'n dad lo xpala'n rex'i'nni, sigajcza yu'ru xpala'n Jesucrist lo xpala'n toMoisés. ⁴ Yu' xtag guiraa refamil lo guedxliuj, niluxh gule'c Dios guiralii bejn, bencheezani guedxliuj. ⁵ Basoob Moisés diidx si'c te mos, cuanäjni rexpen Dios si'cni gunibee Dios gunni, te baluiini xho gac redzuun ni gajd gac dxejc, luxh naj agujc redzuunga. ⁶ Niluxh Jesucrist basoob diidx si'c xi'npac Dios. Cuanäjni xfamil Dios. Nurnu najcnu xfamil Dios palga chanuutis sudzu'tznu lo xtiidxni, palga guibalajztisnu, palga gutiplajznu dxejli ni guibi' Jesucrist.

Yälrusilajz xten rexpejn Dios

⁷ Ni'cni, si'cpac rnii Sprit Dxan xten Dios:
Naj, palga jiendiajgtu xse'ni,

⁸ na'c gun-najdtu lastootu si'c bejn rebejn ni bidxechnäj Dios
che cuansajreni lo reyubijdz.

⁹ Ro'c bidxechnäj retoxtadgoldootu Dios sa'csi direni nililajz
Dios siädnäreni,
niluxh bahuiireni redzunduxh ni bejn Dios nez lojreni tiuu
ijz.

¹⁰ Ni'cni lal ni cadxe'ch Dios loj rebejngä, bejn Dios xhigab:
Suijannäjreni xhigabguijdxreni,
dina gusanä jiu'reni xcälrusilazä.

11 Ni'cni bidxe'ch Dios lojreni,
bejn Dios te xhigabduxh,
di rebejngä jiu' te gusilaznäjni.

12 Bejtznu, colnatiro andi chu tejtu rujn xhigabguijdx, rlajz guibicaj lo Dios, ni nabajñ par tejpas, sa'csi dini chalilajz xtiidxni. 13 Ni'cni colgulijdx resa'tu guixe-guixee, laga najcni nadxej; te di chu tejtu gacnajd lastooni xcuent reyälrusguee xten redojl. 14 Sa'csi palga chanuunu sudzu'tznu lo xtidx Dios ni huililajznu che biembeenuni, dxejc yu' xhi rajpnu con Jesucrist. 15 Si'c caj lo guijtz:

Nadxej, palga jiendiajgtu xse' Dios,
na'c gunnajdtu lastootu si'c bejn rebejñ ni bidxechnäj Dios lo
reyubijdz.

16 ¿Chu reni'cni bidxechnäj Dios che biendiajgreni xtiidxni?
¿La et laadi guiraa rebejñ ni gulää Moisés guedx Egipto, ä?
17 ¿Chuxh loj bidxe'ch Dios tiuu ijz lo reyubijdz, ä? ¿La et laadi reni biajb lo dojl, dxejc gujtreni, huijajbreni nez loj reyubijdz, ä? 18 ¿Chu loj räjpni dipacreni jiu' lo xcälrusilajzni?
Loj reni di nusoob xtiidxni. 19 Ni'c ruhuiinu di niajcdi niu'reni
lo yälrusilajz sa'csi direni nililajz xtidx Dios.

4

1 Ni'cni palga bia'n diidx siu'pacnu lo yälrusilajz con Dios, nanab jia'pnu lagajc nuure didi yu' chu tejnu di gun gaan jiu' lo yälrusilajzga. 2 Sa'csi nuure abiejn diaagzanu diidx ni rusia dojl, sigajc biejn diajg rebejngä; niluxh xlia'si biejn diajgreni diidxga sa'csi bacuadiajgrenini niluxh direni nililajzni.
3 Luxh nuure ni ahuililaaznu siu'nu lo yälrusilajzga; caj lo guijtz gunii Dios rediidxre:

Ni'cni bidxe'chä lojreni, benä te xhigabduxh,
di rebejngä jiu' te gusilaznäjreni narä.

Mase abaluuxni xtzuunni cheni birixtiejli guedxliuj. 4 Sa'csi loj stee guijtz caj diidx ni guniini xcuent dxej ni rusilajz bejn:
Xho'p dxej bejn Dios xtzuunni, dxejcti basilajzni tebdxej.

Xhet bejndini dxejga.

5 Stehuält guniini:

Di rebejngä jiu' te gusilaznäjreni narä.

6 Niluxh yu' reni gajd jiu' loj yälrusilajzga, luxh reni biejn diajgni diidx ni rusia dojl di niu' sa'csi direni nusoob xtiidxni.

7 Ni'cni basoob Dios ste dxej gac "nadxej". Gudejd xhidajl ijz che gunisac Dios xcuent yälrusilajz. Badeed Dios gunii toDavid rediidxre:

Nadxej, palga jiendiajgtu xse'ni, na'c gunnajdtu lastootu.

⁸ Paru nudeed Josué yälrusilajzga loj rexpen Israel, diru Dios ninisac xcuent stee dxejre. ⁹ Naj ria'nza te yälrusilajz par rexpejn Dios, ¹⁰ sa'csi nani riu' lo xcälrusilaznäj Dios, rusilajzzani lo xtzuunni sigajc basilajz Dios lo xtzuunni. ¹¹ Nanab chanuu gusoobnu xtiidxni te jiu'nu lo yälrusilajzga, te di chu tejnu ni gacnajd lajzni si'c ni gucnajd lajz renani di nililajz.

¹² Sa'csi nasesduxh xtidx Dios, yuduxhza xcälrnibee xtidx Dios. Najcni si'c te guchiil ni caduxh ro'ni, rääzni nez neñ redzujt näj yojb. Sigajcza xtidx Dios rääz nez cadre rlia' sa' xsprit näjza xaim bejn. Ruluiiza xtidx Dios rexhigab ni yu' lastoo bejn, näjza redzuun ni rlajz lastoo bejn gun. ¹³ Xheti xhi bencheedi Dios ni naga'tz nez lojni. Guiralii guyasi ruhuii Dios. Sajpnu gudeednu cuent lo Dios.

Bixhojz ni sajcru najc Jesucrist

¹⁴ Jesucrist, Xi'n Dios, najc xpixhojzpacnu ni sajcru, nani abiu' loj Dios. Ni'cni nanab chanuu sudzu'tznu chalilaaznu xtidx Dios. ¹⁵ Xpixhojznu ni sajcru sajc gulaslajzni nuure te di jiajbnu lo dojl, sa'csi laani sigajcza gudejdni trabajw, baquiił beñdxabni te niujnni dojl, niluxh dini niujn dojl. ¹⁶ Riäjlpac na'c guidxeebnu cuedx-guiniabnu lo Xtiosnu ni sanälajz nuure. Na'cza guitujynu, te gulaslajzni nuure, guideb xcälracnäjni gacnäjzani nuure.

5

¹ Galooli guiraa rebixhojz ni sajcru nabee lo rebejn. Bixhojz ni sajcru rniab lo Dios xcuent rebejn. Luxh lojni rudeed rebejn regon näjza reguidxaa ni gudeedni lo Dios te jiäu lo xtojleni nez lo Dios. ² Rdejdza bixhojz trabajw sigajc benguedxliuj, ni'c sajc ga'pni yälnadolajz loj rebejn nani nayaäl näjza reni abanijt lo Dios. ³ Niluxh sa'csi näjza laani rujnni dojl, nanab gudeedni guidxaa lo Dios te jiäu lo rextojlni sigajc rudeedni guidxaa lo Dios te riäu lo xtojl rebejn.

⁴ Rut sajcdi gac bixhojz xcuentcani. Dios najc ni rbejdxni te gacni bixhojz, dxejc rudeedni xpala'nni lojni si'c badeednini lo Aarón. ⁵ Si'cza di Jesucrist niajc bixhojz ni sajcru xcuentcani. Dios najc nani gulälajni gacni bixhojz ni sajcru, räjpni lojni:

Luj najclu Xi'nä, narä guleälu nadxej te guinibeelu.

⁶ Scree cajza lo xtidx Dios stee lajt:

Luj najclu bixhojz par tejpas sigajc gujc te niguii ni laa Melquisedec.

⁷ Cheni gubajn Jesucrist lo guedxliujre, gurejdx-gunabzani lo Dios, guredxa'ni biinzani lo Dios nani sajc nudzucajni lo yälgujt; Dios bacuadiajg xtiidxni sa'csi huinälajz Jesucrist Dios.

⁸ Ni'cni Jesucrist mase najcni Xi'n Dios bisieedni basoobni

diidx luxh näj ni'c gudejdni trabajw. ⁹ Che bidzujn dxej baluuxni guiraa redzuun ni rlajz Dios gunni, laani gujcni nani rudeed laa bejn nani rusooob xtiidxni lo dojl par tejpas ¹⁰ sa'csi Dios gulälajni bixhojz ni sajcrus, gujcni bixhojz sigajc gujc Melquisedec.

Rxhunriezgw gusa'nni xcälrililajzn

¹¹ Rlajznu guiniinu xhidalduxhru diidx xcient Melquisedec, niluxh naganduxh gusule'nuni lojtu sa'csi nadyejctu, ditu gacbee. ¹² Agujc xchej huililajztu rediidx xcient Jesucrist. Ariäjl gusule'tu rediidxre naj, niluxh alga rquiinruntu chu gusule' rediidxre lojtu stehuält, luxh rediidxre najc rediidx guyasi xten Dios. Aguchsactu si'c bätz. Rlajztu yäsactu le'ch lacuua gautu yäjt, bää; nalajznu, redidxnagajn xten Dios. ¹³ Reni najc si'c bätz, rä' le'chtis, direni gumbesa'c redidxsac xten Dios. ¹⁴ Niluxh rebeñ guyajl rajw yäjt. Sigajcza redidxnagajn xten Dios najc par rebeñ ni aguyajl lo xtidx Dios, renani ayu' xcäriejnni, arumbeereni nani najc dzunsa'c, nani najcza dzunguijdx.

6

¹ Nanab guisieedrunu xtidx Dios te churu xcäriejnnu. Na'c guisieedtisnu didx-guyasi xcient Jesucrist. Na'c guluiitisnu diidx xcient yälrusiechljaz, xcient redzuun ni rujn rejt bejn, näj yälrlilajz xtidx Dios. ² Na'c guluiitisnu xcient yälrobnis, näj yälrudzubñaa yejc bejn, näj xcient yälrbajnsac rebengut, näj xcient yälgxuhtis par tejpas. ³ Alga do'o guisieedru xtidx Dios te churu xcäriejnnu, palga si'c guniidx Dios jiennu.

⁴ Yu' bejn ni abianij xcäriejnni, ni acua' reyälnasa'c ni ruded Dios, ni rbäjz Sprit Dxan xten Dios nen lastooreni, ⁵ luxh bidxaglajzreni xtidx Dios näj yälrnibee xten Dios ni churu jiääd. ⁶ Palga laareni guibisacreni lo sa' yälnabajn ni gojpreni galoo, diru gacdi guidxaa xmodreni stehuält, sa'csi dxejc sajcnii si'c ni lagajc laareni gucuasacreni Xi'n Dios lo crujz, nalajznu susanxtujyreni Jesucrist nez loj rebeñ. ⁷ Ben guedxliuj ni biejn diajgni najc si'c najc yuj ni rä' nis che riajbis nisguij. Palga yujga gudeed yälnasa'c loj reni rujn dzuun lojni, sunle' Dios yujga. ⁸ Niluxh palga gudeed yujga ganax yaguejch näjza cuaan ni xhet sajcdi, xlia'sini, sujn rebeñ gac nadeni te checni.

Diidx ni rusudzu'tz lastoonu

⁹ Mase rniinu scree lojtu, anajnnu huililajztu xtidx Jesucrist näjza xtiidxni ni ruslaa lo dojl. ¹⁰ Sa'csi Dios najc ni rujn yälgxuhtissa'c, diza lajzni jiäl ni rujntu la'tu näj yälsanälajz ni rajptu par laani che racnäjtu rebejtznu lo yälrlilajz, luxh guixeguixee si'c rujntu. ¹¹ Naj rlajznu tejgatu chanuu ga'p lagajc

yälrbalajzre dxe lultli, te gac guiraa ni cabäjztu. ¹² Rlajznu na'c gactu bejn ni rbedxitis, alga guntu sigajc bejn reben galoo, gopdzu'tzreni yälrlilajz ni batipduxh lajzreni, guläjzreni te cua'reni reyälnasa'c ni bia'n diidx gudeed Dios lojreni.

¹³ Luxh che bia'n Dios diidx loj toxtadgoloonu Abram, guniini por lagajc laani sa'csi ruti stee ni sajcru lojni. ¹⁴ Scree gunii Dios: "Guliä sacnää luij, sunidxäza xhidajl xi'nlu." ¹⁵ Cheni aguläjz Abram xchej, gusojb diidx, cua'n nani gunii Dios lojni. ¹⁶ Sa'csi cheni rniliipac bejn te diidx, rniireni diidxga por laj ste'ca bejn ni sajcru lojreni, sas che rusä'treni laj bejnga xhetru yu'di xhi gunreni biejy. ¹⁷ Rlajz Dios gacbeepac rexagdoo toAbram sisiojbpac diidx ni bia'nni che guniini loj Abram galooli. Sisiojbpac xtiidxni, sa'csi guniini diidx con lagajc lajni che bia'nni diidxga. ¹⁸ Ni'cni naj yu' tiop diidx ni digacdi guichaa sa'csi digacdi guinii Dios didx-xhii, rusooobpacni xtiidxni, rudeddzani yälrbedxilajz loj renani gubig-guxun lojni, loj reni sanuu loj yälrlilajz xtiidxni nani abaniidxni loonu por lagajc lajni. ¹⁹ Laa ni'cni cabäätznu ni rusudzu'tz lajznu si'c duu-guiib con ancl ni rniazdzu'tz te barcw. Si'c rusudzu'tzni lastoonu te jionnu cadro yu'ni detz ladró. ²⁰ Lagajc ro'c biu' Jesucrist xcuent nuure, te galooli baxhalni xnez Dios loonu, te gujcni bixhojzro par tejpas si'c gujza bixhojz nani laa Melquisedec.

7

Jesucrist najc bixhojzro si'c najc Melquisedec

¹ Galoo che gujc Melquisedec ɻeii xten guedx Salem, gujcni bixhojzro xten Gueb Dios. Che gubi' Abram che gulujx guer cadro bagu'tni rereii ni bidxe'ch lojni, huichagloj Melquisedecni, sas gunabni lo Dios te gacnäjru Dios Abram. ² Dxejcti bejn Abram tzuu cuaa guiraa ni bejnni gaan, te badeedni tej cuaani loj Melquisedec. Laj Melquisedec säloj "ɻeii ni runsa'c yälgxuhtis", dxejctiru ɻeii xten guedx Salem sälojzani "ɻeii xten yälrbedxilajz". ³ Baluiilojni lojreni, niluxh dinu gan chu najc xtadni, niclaza chu najc xnanni, niclaza chu najc resa'ni. Dizanu gan guc gojlni niclaza guc gujtni. Gujcni si'c najc Xi'n Dios. Najctiszani bixhojzro par tejpas.

⁴ Naj colhuii, lacti te beñsa'c, te beñro najc Melquisedec. Lojni badeed toxtadgoloonu Abram tejga ni sajcru lo tejga tzuu ni bejnni gaan. Luxh Abram najc bejn ni sajcru lo rexpejñni. ⁵ Leii xten Moisés, rnibee xca' rebixhojz ni najc xfamil Leví te cuaa lo sa'reni si'c ni badeed toAbram loj Melquisedec, mase najcreni rexagdoo Abram. ⁶ Niluxh di Melquisedec gac xfamil Leví. Niluxh badeed Abram te cuaa xhixtenni loj Melquisedec. Dxejcti benle'ni Abram ni biannäj

xtidx Dios. ⁷ Naj rut sajcdi guinii garenca, sa'csi nani sajcrunle' yejc nani guxiiru sajc. ⁸ Naj rebixhojz ni rca' tejga lo tzuu ni rajpreni, najc bejn ni rej. Niluxh rnii xtidx Dios xcuent Melquisedec ni cua' te cuaani galooli: najcni si'c te bixhojz nani nabajn par tejpas. ⁹ Ni'cni sajc guiniinu xcuent Leví nani rca' te cuua, lagajc laani agudijx te cuaaga che badeed Abram tejga yejc tzuuga lo Melquisedec. ¹⁰ Sa'csi mase gajd xi'n toAbram chu che huichagloj Melquisedecni, batijpni lastooni sa'csi abia'n diidx sudeed Dios xajgni. Ni'cni che agudijxni te cuaaga najcni si'cni sugaranjni rexajgni.

¹¹ Rexpejn Israel cua' leii che gujc bixhojz relevitas, reni najc rexi'n toAarón. Paru niajc niujnreni nibañsa'c rebejn ni huisanäj leiiga, dirureni niquuin niääd stee bixhojz ni di gac si'c Aarón, alga si'c najc bixhojz Melquisedec najcni. ¹² Sa'csi cheni rdxaa te cuua bixhojz nanab näjza leiiga guidxaa. ¹³ Niluxh rnii xtidx Dios, Dad Jesucrist najc bejn xten garenca famil. Luxh nicha tej bixhojz gajd gac bejn xten familga. ¹⁴ Huenliisi najnnu najc Dad Jesucrist te bejn xten xfamil toJudá, niluxh di Moisés ninii gac te rexpejn Judá bixhojz.

¹⁵ Luxh huenliisi najc ni rniiinu, sa'csi abiricaj ste bixhojz ni najc sigajc gujc Melquisedec. ¹⁶ Luxh dini niajc bixhojz si'c rnii releii ni guyu' dxejc. Laani gujcni bixhojz xcuent yälrnibee ni najc par tejpas, ni rut gacdi gutzujl. ¹⁷ Scree najc diidx ni gunii Dios xcuentni:

Luj najclu bixhojz par tejpas si'c gujc te niguii ni laa Melquisedec.

¹⁸ Dxejcti gunijt leii sa'csi xlia'si gujcni, di niajcdi niujn bejn si'cni rniini. ¹⁹ Di xleii toMoisés niujn gaan nibañsa'c bejn. Naj lacuaa leiiga rajpnu te xcälrililazsa'c; ni'c rujn rbignu lo Dios.

²⁰ Dios bejn gacni bixhojz con xtidxliini, ni guniini con lagajc lajni. ²¹ Stecuaa rebixhojz gujcreni bixhojz niluxh et con didxliidire, con laj te beñro, niluxh bixhojzre guc bixhojz con didxlii, con laj nani räjp:

Agunilii Dios diidx con lagajc lajni,
niluxh dini gusiech lajzni, räjpni:
“Luj najclu te bixhojzro par tejpas,
lagajc si'c gujc Melquisedec.”

²² Ni'cni, Jesucrist najc ni rujn rile' rediidxre, luxh diidxre sajcruni loj xleii Moisés. ²³ Guyu' xhidalduxh stecuaa rebixhojz, sa'csi rejtreni, digacdi chanuurenai gacreni bixhojz. ²⁴ Niluxh Jesucrist rajpni yäl nabajn par tejpas, naj najczani bixhojz par tejpas. ²⁵ Ni'c rajcza ruslaani bejn lo dojl par tejpas. Ruslaani guiraa renani rbig lo Dios por laani, sa'csi anabajnni par tejpas te canabni lo Dios xcuent laareni.

²⁶ Jesucrist najc bixhojzro nani rquiinnu. Laani najc dxan, dini niujn dojl, agubicajni lo reben-dojl, huäjszani jiaaru xhaguibaa. ²⁷ Dini gac si'c stecuaa rebixhojz ni nanab ju't man guixe-guixee te guze'c bixhojzroni lo Dios te ganid jiaa lagajc xtojlni. Dxejcti sajc guibi'ni guze'cnini lo Dios xcuent xtojl rebejn. Niluxh Jesucrist tejtis huält gudejdni trabajw, bejnnini cheni cuajni lo crujz, baxhe'ni xtiejnni xcuent nuure, gujtni. Si'c gudijxni xtojlnu par tejpas. ²⁸ Leii xten Moisés rusaan gac bixhojzro te bejn nani rejt, niluxh didxlili ni gunii Dios con lagajc lajni guleni tejni gac bixhojzro lagajc Xi'nni nani naya, nani nabansa'c par tejpas.

8

Jesucrist najc nani rusiäjl diidx

¹ Diidx ni sajcrloj rediidx ni caniinu najc scree: bixhojz ni najc xpixhojzronu agurej xladbee Dios lo xcälrdimbicha'ni xhaguibaa. ² Neñ yu' ni najc dxan, neñ guidoo ni benchee Dios yu' bixhojzre, xhet nendi guidoo ni runchee reben lo guedxliuj. ³ Guiraa rebixhojz rajc rudeedreni gojn lo Dios, rajcza ju'treni guidxaa te gusejcreni lo Dios xcuent xtojlneni, ni'cni nanab ga'p Jesucrist xhi gudeedni lo Dios. ⁴ Paru suga'ni lo guedxliujre, nicla bixhojz dini niajc, sa'csi yu' bixhojz ni rudeed regojn si'c ni rnibee xleii Moisés. ⁵ Niluxh redzuun ni rujn rebixhojzga najc si'c te balaa xten guira'ti ni yu' xhaguibaa. Najnnu najcreni balaa sa'csi balijdx Dios Moisés cheni agojl gunni xquidoo Dios, räjp Dios lojni: "Bahuii te gunlu guira'ti si'cpac ni baluiä lojlu lo dan Sinaí." ⁶ Niluxh xpixhojznu Jesucrist rujn dzuun ni sajcrloj, sa'csi najcni nani suga' galäii xnezyuj Dios loj reben guedxliuj, gusule'ni diidx ni gunii Dios cheni bejnni xhigabcoob, basa'nni didxcoob loj reben guedxliuj. Luxh didxcoobre sacduxhruni.

⁷ Paru niajc nusiejch leii ni badeed Dios galooli lo Moisés lajz rebejn, di niquiin niujn Dios ste xhigabcoob. ⁸ Niluxh bahuii Dios xhet cayunsa'cdi reben guedxliuj, dxejc räjpni: Naj rniliä sidzujn redxej che gunä stee xhigab,
jia'n stee diidx loj rexpejn Israel näjza loj rexpejn Judá te
xca'reni didxcoob.

⁹ Xhet si'cdi xhigab ni benä che bia'nä diidx loj retoxtad-goldooreni neñ redxej ni gunazä naaren te gulääreni lajdx reben Egipto.

Laareni direni nusoob xtidvä ni'c basa'näreni, diruna niuäreni.

Si'c gunii Dad, Gueb Dios.

¹⁰ Niluxh diidx nani runä xhigab rlazä jia'n diidx loj rexpejn Israel neñ redxejre gac scree, räjp Dad:

Sunä chu rexleiä lo xcäriejnreni, sucuaäza xtidxä neñ las-tooreni.

Dxejcti narä gacä Xtiosreni, laareni gac rexpeneä.

11 Rut chu tejdi guluii sa'ni,

nicla bejtzni, nicla chu stee bejn gäbreni, "colyembee Dad", sa'csi alanumbee guiraareni narä, rebäz sigajc rebengool.

12 Narä sulaslazäreni susiaä redzundxuudx ni bejnreni, diru lazä guizaj rextojlreni, nicla latzsiaj ni bejnreni.

13 Che bia'n Dios didxcoob, diidx nani bia'nni galoo agujcni didx-biejw, luxh nani anajc didx-biejw, xhetru sajcdini.

9

Xquidoo guedxliujre näjza guidoo xhaguibaa

¹ Laaca naj. Diidx ni bia'n galoo badeed leii xho gunreni che rajnreni Dios, näjza xho gac guidoo lo guidxliujre. ² Guc-chee guidoo dxejcti gojl te ladro galäiini te gujcni tio'p yu'. Yu' ni najc ganid laani yudxan. Ro'c suga' candilieer, näjza mex cadro naga' yätxtiil ni aguc le' ³ Ni rojp yu'ga najc dejtz ladro, ro'c najc yudxanduxh. ⁴ Ro'c suga' te guiib cadro ru' yaal. Najcni ganax oor. Ro'c yu'za te guijn ni laa "arco de pacto", najcwni ganax oor, sigajc dejtzni, sigajcza neñni. Nenga yu' te bo't ganax oor. Neñ bo'tga, yu' yätxtiil ni laa mana. Lagajcza neñ guijnga yu' bar xten toAarón nani biga', guyu' bid lojni, näjza guij cadro bacuua Dios xleii toMoisés. ⁵ Yejc guijnga caj tio'p figur oor ni najc si'c xangl Dios. Laareni rujn racbee bejn suga' Dios ro'c. Lagajc redee rusäuu con rexhigareni cadro ruxhe' bixhojzro xtiejn guidxaa xcuent xtojl rebejn. Ro'cti di gacdiru guiniirunu xcuentreni naj.

⁶ Che gulujx gusucheereni, riu' rebixhojz si'csi si'c neñ guidoo, neñ yudxan te rajnreni Dios si'c gunibee Dios. ⁷ Niluxh neñ stee yu'ga ni laa yudxanduxh, ro'c rajc riu' bixhojzrotis. Xtebtisni riu'ni, luxh tejtis huält neñ teb ijj, te chanäni xtiejn reguidxaa ni gudeedni te jia xtojlni näjza te jia xtojl rebejn ni najc xpejñ Israel. ⁸ Luxh guiraa reni'c ruluii Sprit Dyan xten Dios loonu, gajd yudxanduxh guxal che sugarsiç yu' ganid, yu' ni laa dxan, cadro sanuu rajnreni Dios. ⁹ Guiraa ni gujc galoo najc si'c te balaa, baluiini xho gacni naj. Regon näjza reman ni rudedreni lo Dios direni nusansa'c xcäriejn reni ruded gojn lo Dios, sa'csi xtiejn reman rusäutisni lo xtojl rebejn. ¹⁰ Dee najc ganaxtis xhi rajwni, ni rä'ni, con yälrobnis, o xhi stee dzuun ni rujn bejn te ria ganaxtis tiejxhreni che guidzujnli dxej cheni guchaa Dios guira'ti.

¹¹ Niluxh abiääd Jesucrist, naj laani najc bixhojzro xcuent redidxcoob ni sajcru naj. Nacoob guidoro cadro biu' bixhojzre, nasa'cruni naj. Xhet con naadi bejn guc-cheeni. Dizani

gac guidoo guedxliujre. ¹² Abiu' Jesucrist cadro najcpac yu' ni laa dxanduxh, niluxh xhet xtiejndi redxib, regon; ganax lagajc xtiejnni ca'ni biu'ni yudxanduxh tejtis huält, te si'c baslaani nuure lo dojl par tejpas. ¹³ Reni basia xtojl bejn galoo najc redee: xtiejn regon näjza redxib, näj cobdäj xten reguidxaa ni rejc neñ guidodxanga; bastiojbni guiro'preni yejc reni yu' xtojlni. ¹⁴ Palga basia redee xtojl bejn, aticaxh xtiejn Jesucrist sajc gusia dojl, sa'csi rajpnii yäl nabajn par tejpas. Lagajc laani badeedni xtiejnni lo Dios. Niluxh najcni renya sa'csi dini niujn dojl, rusiazani xcäriejnnu xcuent retzuun ni xhet sajcdi, te chunu loj Dios ni nabajn par tejpas.

¹⁵ Ni'cni Jesucrist najc nani suga' galäii: nez lo Dios näjza nez loj reben guedxliuj xcuent didxcoob. Yälgujt xten Jesucrist najc te gudzucajni xtojl reben näjza xtojl renani bejn si'cni caj lo leii, te xca' guiraa reni agurejdx Dios yäl nabajn par tejpas, si'c bia'n diidx galooli. ¹⁶ Didxcoobre najc si'c che rlajz tej bejn guinibee xho guidis xhixtelli che agojl guetni, nanab gucuaa bejngal te guijtz xho guidisni, dxejcti gucuaani lajni. Niluxh xhet sajcdi guijtzga che gajd bejngal guet. ¹⁷ Xhet sajcdi guijtzga che nabansijc nani bejnni. Sajcni che agujt bejngal. ¹⁸ Ni'cni che bia'n Dios diidx loj rexpejñ Israel galoo, gujt te man te bixe' rejn. ¹⁹ Che gulujx gunii Moisés rediidx si'c ni caj lo leii loj guiraa rexpejñ Israel, bagu'tni rebiser, redxib, cua'ni rejngä näjza nis, bahuajdxni guid-xiil xniaa näjza te la' yaig balagbäz, hysopo, dxejcti bastiojbni rejn yejc guijtz cadro caj leii, näjza yejc rebejn. ²⁰ Dxejc guniini lojreni: "Rejnre najc seen sile'pac diidx ni abaxhal Dios lojtu."

²¹ Sigajcza bastiojb Moisés rejn guidoo näj guiraa renani rquiin rebixhojz che rajnreni Dios. ²² Leii xten Moisés rnibee jia guiralii con rejn, palga di rejn guixe', di xtojl bejn jia.

Xtiejn Jesucrist rudzucaj dojl

²³ Ni'cni biquiinpac gujt remanre, bixe' xtiejnni te basiani reni najc xpalaan reni yu' xhaguibaa, niluxh reni yu' xhaguibaa rquiin guixe' xtiejn te ni sajcr. ²⁴ Di Jesucrist niu' neñ guidoo ni benchee rebejn, ni najc xpalaan guidoopac xten Dios xhaguibaa. Laani biu'ni lagajc xhaguibaa, te laani suga'ni nez lojpac Dios te caniini xcuent nuure loj Dios. ²⁵ Bixhojzro xten xpen Israel biu' neñ yu' ni laa dxanduxh tejtis huält neñ teb ijj, ca'ni xtiejn reguidxaa. Niluxh Crist biu' xquidoopac Dios xhaguibaa tejtis huält par tejpas, luxh ca'ni lagajc xtiejnni. Di guiquiin jiu'rungi balti huält. ²⁶ Palga nanab gunni si'cni rujn rebixhojz, sajpni por niejtni te chinaduxh huält cheli birixtiej guedxliuj. Luxh naj, cheni bidzujn dxej, baluiloj Jesucrist tejtis huält, lagajc laani badeedzani xtiejnni

lo Dios cheni gujtni, cuajni lo crujz te si'c badzucajni par tejpas xtojl rebejn.²⁷ Guiraa bejn nanabpac guetreni tejtis huält, dxejctiru sidejdreni yälguhtis xten Dios.²⁸ Sigajcza tejtis huält badeed Jesucrist xtiejnni ni bixe' lo crujz te badzucajni xtojl xhidalduxh bejn. Luxh loj renani cabäjzni suluiilojni stehuält, xhet te gudzucajdiruni dojl, alga te gusa'ni xcälruslaa renani cabäjzni.

10

¹ Sa'csi leii xten toMoisés najctis si'c te balaa xten nani siääd naj. Niluxh dini gac si'cpac redidxcoobga. Ni'cni leii, con xtiejn reguidxaa ni rxe' cazob ijj digacdi gunsa'cni rebejn nani guibig lo Dios, sa'csi di xtiejn man gudzucajpac rextojleni.² Paru niajc nibicajpac xtojl reni rudeed xtiejn guidxaa, aguläjz rudeedreni xtiejn guidxaa, sa'csi che gubicaj xtojleni, diru xcäriejnreni gumbee dojl.³ Niluxh yälrejt man näj yälrudeedreni rejn casob ijj rusnajtisreni lajzreni xcient dojl.⁴ Sa'csi digacdi gudzucajpac regon näjza xtiejn redxib xtojl bejn.

⁵ Ni'cni che biääd Jesucrist lo guedxliuj räjpni lo Dios: Di rlajzlu xtiejn guidxaa niclaza regon niluxh abejnlu gacä nigui-guedxliuj.

⁶ Dilu nichaglajz yälrejc xten guidxaa niclaza yälrudeed rejn, niclaza gojn ni rudeed rebejn te gusiani xtojleni.

⁷ Dxejc räpä: "Narä basiälä te gunä si'cni rlajzlu Dad, Dios, (si'cni caj neñ reguijtz xcient ni sacä)."

⁸ Che gulujx gunii Jesucrist diidxga: "Di rlajzlu, dizalu guidxaglajz xcälrrejt guidxaa näjza regon niclaza xcälrrejc guidxaa, niclaza yälrudeed rejn xcient xtojl bejn si'cni caj lo leii gun bejn."⁹ Dxejcti räjpni: "Narä siälä, te gunä si'cpac ni rlajzlu, Dad Dios." Dxejc badzucaj Jesucrist nani gujc galoo, te guläxtiejni didxcoob ni bia'n Dios loonu naj.¹⁰ Abasia Dios lastoonu sa'csi bejn Jesucrist si'c rlajz Dios cheni baxhe'ni xtiejnni lo crujz tejtis huält par tejpas.

¹¹ Guiraa rexpixhojz Israel rujnreniuzuun guixe-guixee te rudeedreni lagajctis guidxaa, näjza xtiejn reman, guiraa si'ctis ni caj lo leii, niluxh reni'c digacdi gudzucaj dojl.

¹² Niluxh Jesucrist tejtis huält baxhe' xtiejnni lo crujz te badzucajni xtojl rebejn par tejpas. Naj agurejni xladbee Dios cadro rnibeeni.¹³ Ro'c cabäjzni guiraa ni rdxe'ch lojni te cuereri ladzni'ni.¹⁴ Ni'cni tejtis huält cuajni lo crujz te basiani par tejpas guiraa renani ahuililajz xtiidxni.

¹⁵ Sigajcza rnii Sprit Dxan xten Dios loonu; najni:

¹⁶ Diidx nani jiannääreni neñ redxejre gac scree, naj Dad Dios: sucuaä rextidxä lo xcäriejnreni,

susäläza xtidxä nen lastooreni.

Dxejcti räjpni:

¹⁷ Diru lazä guizaj rextojlreni nicla rextolguijdxreni.

¹⁸ Ni'cni, cheni abia xtojl bejn, diru quiuiin gudeedreni guidxaa te jia rextojlreni.

Nanab guibignu lo Dios

¹⁹ Ni'cni resa'nu, na'c guidxejbnu, sajc jiu'nu yudxanduxh cadro bixe' xtiejn Dad Jesucrist nani abadeedni lo Dios. ²⁰ Naj yu' te nezyuj, nezsiucoob, nezyuj xten xcälnabañcoobnu ni baxhalni che badzucajni ladroga. Ni'c sälöj cheni biu'ni nen yudxanduxh, badeedni lagajc xtiejnni lo Dios. ²¹ Jesucrist najc xpixhojzronu nani rnibee rexpejñ Dios. ²² Ni'cni do'o guibigrunu lo Dios guideb lastosa'cnu, na'c guidxejbdu, na'cza gutiujydinu. Con yälrililajzpac abia lastoonu xcuent rexhigabgуйdx, abidiibza tiejxhnu lo nis-ya. ²³ Do'o chanuu sudzu'tznu lo xtiidxni nani huililajznu, na'c guchaanu xhiga-bnu sa'csi susoob Dios diidx ni bia'nni loonu. ²⁴ Naj do'o guihuii xho jiennu te gacnäj sa'nu te si'c chonälajznu sa'nu nägajcza te jiennu ganax dzunsa'c. ²⁵ Na'c jiennu si'c rujn rebejñ nani diru jiääd che rdxagsa'nu. Nanab guiliidxnu resa'nu sa'csi naj asiäddzungajxh dxej ni guibi' Dad Jesucrist.

²⁶ Palga chanuu jienrunu dojl, niluxh abiejn diajgnu xtidx Jesucrist, diru gacdi guibicaj xtojlnu dxejc. ²⁷ Dxejcsii guidxeebtisnu guilääznu yälgxhtisduxh xten Dios näj guiboo ni guze'c renani rdxe'ch loj Dios. ²⁸ Cheni guyu' chu tej ni di niujn si'c caj lo xleii Moisés, niluxh bidxaag xtidx tio'p o choñ ni nancheepac, räjpreni dini nusoob leii, gujt bejngä, rut balaslajzdini. ²⁹ Maazru yälrusacsíduxh nanab ted renani ruläj yejc Xi'n Dios cheni direni gusobdiajg xtiidxni. Alga ruro'nreni xtiejnni ni baxhe'ni lo crujz te basianini. Rusan-tujyzani Sprit Dxan xten Dios nani badeed didxcoob lojni. ³⁰ Anancheenu gunii Dios: "Narä susquixä bejn; loä siguijx bejn", räjp Dios. Stehuält guniini: "Dad sujn yälgxhtis rexpejñni." ³¹ Cosduxh gac bejn ni jiajb ladznaa Dios nani nabajñ par tejpas!

³² Niluxh colsnaj lajztu xho gujctu galoo; cheni entis cua'tu xtidx Dios, xho batip lajztu, gudejdту trabajw sa'csi cua'tu xtidx Dios. ³³ Guyu' resa'tu gudéreni lojni, yu' reni basacsí la'tu nez loj rebejñ. Guyu'za huält astoo gudejdzatu trabajw sa'csi cahuiitu rebejñ nani basacsíreni, cadejdzareni trabajw. ³⁴ La'tu banaj lajztu renani yu' latzguiib, guideb yälrbalajz batip lajztu che cua'reni guiraa xhixtentu, sa'csi gucbeetu xhaguibaa rajptu reyälnasa'c ni sajcrus, niluxh yu'ni par tejpas. ³⁵ Na'c gunijttu xcälrililajz xtidx Jesucrist, sa'csi yälrililajzga gun xca'tu yälhabajñ par tejpas. ³⁶ La'tu nanab cuedxitu te che

abejntu ni rlajz Dios, dxejc xca'tu nani aguniini guniidxni.

³⁷ Sa'csi xtidx Dios ni bia'n rnii:

Asiäddzungajxhpac dxej ni jiäädni,

asiäddzungajxhpac dxej ni jiääd nani siääd, dipacni gaclaa.

³⁸ Renani nabañsa'c sibañnäj yälrlilajz,

niluxh palga yu' chutej ni guidxejb chalilajz,

dini'c gun guibaa lazä.

³⁹ Niluxh nuure dinu gac si'c reni rusaan yälrlilajz te nitreni loj dojl. Nuure najcnu renani rililajz xtidx Jesucrist te laa xaimnu par tejpas.

11

Yälrlilajz

¹ ¿Xhini'c najc yälrlilajz? Yälrlilajz säloj cabääznu sajcpac tejni gajd gac, yu'pacza ni mase dinu fiini, najcni si'cni abahuiinuni. ² Dios huinälajz retoxtadgoldoonu sa'csi huililajzreni xtiidxni.

³ Sa'csi rililajznu, najnnu benchee Dios reguedxliuj, bencheeni guibaa, bencheezani guiraa nani rhuiiu. Con xtiidxtisni bencheeni nani dinu guihuii.

⁴ Gojpza toAbel yälrlilajz badzubyaalni rexquidxaani lo Dios. Yälrbijbyaal xtelli sajcr loj yälrbibyaal xten toCaín. Ni'cni gunii Dios najc toAbel bensa'c. Naj mase agujt Abel, sanuutis racbeenu xcuent yälrlilajz ni gojpni.

⁵ Sigajcza gojp Enoc yälrlilajz, ni'c sinä Dios Enoc xhaguibaa, guideb nabajnni, te na'c niejtni. Diru rebejn nidxälni sa'csi asinä Diosni xhaguibaa. Luxh räjp Dios xcuentni che gajd Dios jinäni, gubañsa'cni, baspaani lajz Dios. ⁶ Rut chu tejdi sajc guspaa lajz Dios palga dini chalilajz, sa'csi che guibigni lojni, nanab chalilajzni yu' Dios, chalilajzzani sudeed Dios xcälnasa'cni loj renani rguiilni, nalajznu renani rlajz gumbeepac Dios.

⁷ Gojpza toNoé yälrlilajz. Che räjp Dios lojni siajbpac nisguij ni gajdreni fii, huililajzni. Bejnni si'c ni räjp Dios. Bidxejbni sa'csi najni rusooob Dios xtiidxni, ni'c bencheeni te canuduxh te di niejt rexi'nni. Sa'csi gojpni yälrlilajzga, bejnni gubibde rebejn quedxliuj, gunijtreni sa'csi direni nililajz xtiidxni. Dxejcti cu'a'ni yälnbabañsa'c ni siääd xcuent yälrlilajz.

⁸ Sa'csi gojp toAbram yälrlilajz, basoobni xtidx Dios che gurejdx Diosni, biriini lajdxni te huijni cadro gudeed Dios yuj lojni te cuääzni ro'c. Biriini lajdxni, mase dini gan caro chääni. ⁹ Gojp toAbram yälrlilajz, ni'c huiläjzni si'c benzijt loj reyuj ni räjp Dios gudeedni lojreni. Ro'c guläjzreni si'c lajdx benzijt. Guläjzni nen reyuguijd, sigajcza bejn toIsaac näjza toJacoob, sa'csi näjza lojreni räjp Dios gudeedni yujga.

10 Niluxh toAbram cayunloj te guewdx nani sudzu'tz, te guewdx nani cuäxtiej Dios, nani gunchee lagajc Dios.

11 Sigajcza gojp toSara yälrililajz te mase anajcni bengool niluxh agudejd chu xi'nni, cua'ni yälrnibee xten Dios te gujcn nan, guyu' te xi'nni, sa'csi huililajzni susoob Dios xtiidxni. 12 Ni'cni mase siäddzungajxh dxej ni guet toAbram, guyu' xhidalduxh xajgni. Si'c rebalxhaguibaa näj si'c reguibäzlule' xten yujxh ni tre' ro' nisdoo, si'c najcreni xhidalduxh, nicla gac guigabreni.

13 Guiraa rebejnre gujt, direni nica' yuj nani räjp Dios gudeedni lojreni; niluxh sa'csi rajpreni yälrililajz, bahuiireni lo yujga zitro, ni'c bibalajzreni, sa'csi anajreni najcreni benzijt, cansajsireni lo guedxliuj. 14 Reni rnii si'c, rniliireni caguilsijcreni cadro gac lajdxreni. 15 Paru niujnreni xhigab lajdxreni najc guewdx cadro biriireni, pet niajc nibisacreni ro'c. 16 Niluxh laareni rlajzreni te lajdxreni ni sajcru, nala-jznu lajdx Dios xhaguibaa, ni'c rguilreni. Ni'cni di Dios guitujuj gäbreni najcni Dios xtenreni, luxh alabencheeni guewdx cadro cuäätzreni xhaguibaa.

17 Gojpza toAbram yälrililajz ni'cni cheni bateed Diosni preeb, räjpni loj Abram gudeedni Isaac lojni lacuua gudeedni xhiil, cuäjbni gugu'tni xi'nni lacuua xhiil, luxh Dios ni naje tejis aräjp lojni galooli: 18 "Isaac guniidx chu xhidajl xajglu, xagdoolu." 19 Sa'csi nanchee toAbram rajp Dios yälrnibee te guspajnni rebengut. Luxh si'cza cuasacni xi'nni, ascanu loj rebengut cuasacni xi'nni.

20 Nägeza toIsaac gojp yälrililajz benle'ni toJacoob näjza toEsau, räjpni xhini'c gun tejgareni. 21 Gojpza toJacoob yälrililajz, che agojl guetni, benle'ni guiro'p rexin toJosé. Dxejcti huistieni guzucajni yejc baston xtelli te si'c gojnni Dios. 22 ToJosé gojp yälrililajz. Che agojl guetni, räjpni sirii rexpejñ Israel lajdx Egipto, gunibeezani xho gunnäjreni xtzujtni.

23 Gojp rexczuzajn Moisés yälrililajz, ni'c cheni gojl Moisés, bacua'tzrenini choñ báii, sa'csi bahuiireni bädzaanni. Diri- reni niu xtidx reii ni gunibeeni, räjpni ju'treni báz niguii. 24 ToMoisés gojp yälrililajz, ni'cni che aguroobni di rlajzni nirilajni xi'n xindxa'p reii xten Egipto. 25 Bejnni xhigab tednäjni trabajw rexpejñ Dios lacuua niujnni redzuun ni rchaglajz rujn reben Egipto, sa'csi naje reni'c dojl, luxh tera'tsi ruspaareni lajz bejn. 26 Par laani maazru sajc tedni lagajc trabajw ni gudejd Jesucrist lacuua niajpni reyälnasa'c xten Egipto sa'csi laani cabäjzisni reyälnasa'c nani churu gudeed Dios lojni. 27 Gojp toMoisés yälrililajz biriini lajdx reEgipto, dini nidxejb yälrdxe'ch xten reii, huinuutis gusudzu'tzni si'cni naje xhigabni, ruhuiini loj nani di guzen, nalajznu Dios.

²⁸ Gojp Moisés yälrlilajz bejnni lanij xten pascw. Gunibeeni baroobreni rejn ro' xpuert rexpejn Israel te che ted angl xten yälgujt nicla te xingan galoo xten rexpejn Israel di guet. ²⁹ Gojp rexpejn Israel yälrlilajz gudejdreni galäii nisdoo ni laa nisdoxniaa luxh asdoo loj yubijdz rsiajreni si'c gudejdreni. Niluxh che rlajz rebejn Egipto nidejd, gubi' nis, dxejc gulo'reni neñ nis.

³⁰ Xcuent yälrlilajz gurebä'n paderguij xten guedx Jericó, cheni basa' gajdz dxej caded huält rexpejn Israel guejdxga. ³¹ ToRahab, te gunaguijdx, gojpzani yälrlilajz ni'c dini niejt che gujt renani di nuzobdiidx, sa'csi laani bacua'tzni gaii bejn nani sagula'tz xho najc guejdxga.

³² ¿Xhiruxh guiniä? Di galdi guiniä xcuent toGedeón, xcuent toBarac, xcuent toSansón, xcuent toJefté, xcuent toDavid, xcuent toSamuel, näjza xcuent retoprofe't. ³³ Guiraareni gojp yälrlilajz ni'c bejnreni gaan xhidajl reguejdx, bensa'creni yälguxhtis, cua'reni xcälracnäj Dios ni bia'n diidx xca'reni, basäurenri ro' rebeedz. ³⁴ Guyu'reni neñ te balduxh luxh xhet gujcdireni, gojl baxuñreni te di niejtreni con spaad. Reni gujc beñrdxajg, guzutzu'tzreni gujcreni nadipduxh, gujcreni beñdujh lo guer, barilaagwreni resoldaad xten reni rdxe'ch lojreni. ³⁵ Guyu' regunaa ni cuasac rextogoolreni, gubansacreni lo rebengut.

Sgaiireni gujt xcuent yälrusacsí lacuua nicäjbreni nusiech lajzreni te nuslaa bejñreni sa'csi rlajzreni xca'reni stee yälnabajn ni sajcrú. ³⁶ Sgaiireni gudejd trabajw guniyaj bejnreni, gudinnäj bejñreni chiir, cuaduuzareni cadeñ, guyu'zareni latzguiib. ³⁷ Guyu'za reni gujt che bacuua bejn guij yejcreni o che gujcreni tio'p la' con sier. Guyu'za reni basacsí bejn te guro'nreni yälrlilajz. Guyu'za reni gujt con spaad. Guyu' reni cuanzaj nezree nezrec, gojtreni guid-xiil näjza guid-dxib, sa'csi xhet rajpdireni luxh entis rdejdreni trabajw rusacsí bejñreni. ³⁸ Sa' rebejnga di nungäj reben guedxliuj niääd rebejnga lojreni. Cuanzaj rebejnga nez lo reyubijdz cad xhet yu'di xhi gaurenri nicla nis te yäreni; cuanzajreni nez neñ redajn, nez neñ rebiliää näj nez neñ gueddujh ni yu' neñ yuj. ³⁹ Guiraa rebejnga gojp yälrlilajz, luxh ni'cni huä'p xpala'nreni, niluxh direni nica' ni bia'n diidx gudeed Dios lojreni, ⁴⁰ sa'csi bejn Dios xhigab gunni te dzunsa'c lojreni. Bejn Dios xhigab guniidxni yälnasa'c loonu, naj tejsi guica'nu con laarenri nani bia'n diidx guniidx Dios.

12

¹ Ni'c najcni si'cni suga'nu galäii guiraa rebejñre luxh cahui-ireni xcälrililaaznu. Ni'c do'o guisa'n te laad guiraa reni rusäu lo xnejznu, näjza redojl ni ruxhiid nuure lo xcälnabajñnu, te di jieednu chosaanu nez lo nezyuj ni sasanäänu nez cadro chonnu. ² Do'o guihuidzu'tz nez loj Dad Jesucrist nani guläxtiej, nani guluuxza xcälrililajznu. Jesucrist gudejd trabajw lo crujz, dini nitujy gujtni lo sa' yälguitga, sa'csi najnni cheni agudejdni trabajw, sica'ni yälbalajz; naj agurejni xlad-bee Dios cadre rnibeeni.

³ Colyujn xhigab la'tu xho gudejd Jesucrist ladznaa reben dojl, te na'c guidxajgtu, na'cza jieedtu lał ni cabäjztuni. ⁴ La'tu gajd xtiejntu guixe' lo yälrucuanäj dojl. ⁵ ¿La abiääl lajztu xho balijdx Dios la'tu si'c xi'nni, ä? Scree caj xtiidxni lo reguijtz; räjpni:

Xinä, na'c cuälazlu xcälnaj Dad niclaza jieedlu che tilnäjni luj.

⁶ Sa'csi si'c runnaj Dad renani sanälajzni, rujnni riaa guiraa renani rca'ni si'c xi'nni.

⁷ Palga gatijp lajzlu lo xcälnaj Dios, sica'ni luj si'c xi'nni, sa'csi ¿chu dad di gunnaj xi'nni? ⁸ Niluxh palga di Dios gunnaj la'tu si'cni runnajni guiraa rex'inni, ditu gac xi'npacni, najctu xi'n redolguijdx. ⁹ Anajntu cheni gucnu biuux lo guedxliujre, bennaj xtadnu nuure te rsoobnu xtiidxni, te runsa'czanu si'cni rlajzni. ¿Xhicuent dinu cuadiajg xtidx xtadnu ni yu' xhaguibaa te si'c jia'pnu yälnabajñ, ä? ¹⁰ Xtadnu lo guedxliujre bennajreni nuure tio'p-choñ dxej, te gac gusoobnu xtiidxni. Niluxh si'c runnaj Dios nuure te jia'pnu te yälnabanya, te gac nayazanu sigajc najcni laani. ¹¹ Guliini xhet xhi yälnajdi ni rchalonu najc laaca che rsiajcnuni, racnaj tiejxhnu niluxh ria'nnu et laadi. Niluxh guiraa renani agudejd loj yälnajga rusoob xtiidxni, rca'reni te yälnabanya ni rbecdxilajzreni.

Riez guze'ni xtidx Dios

¹² Ni'cni colsudzu'tz renaatu ni abadxajg, colsudzu'tz yecxhibtu ni abadxajg, ¹³ te colquiil nezyuj xten xtidx Jesucrist te sudzu'tz ni'tu. Na'c guibicajtu lo xnezyujni.

¹⁴ Colquuil xho cuedxinäjtu guiraa rebejn. Colchanä te yälnabanya, sa'csi renani di guibanyadi, digacdi fiireni loj Dad Jesucrist. ¹⁵ Colhuisa'c te di gunijt chutejtu lo xcälracnäj Dios, colnatiro gac chu tejtu si'c te cuanlaa ni rujn daan, sa'csi sa' bejnga suxhinni guiraa renani ahuillajz. ¹⁶ Nicla tejtu na'c ga'p stee gunaa te laad, nungäjล cuäznäjni chäältisni. Na'cza gactu bejn ni di jiu xtidx Dios, si'c gujc toEsaú cheni bato'ni xcälnasa'cni ni najc xtelli sa'csi najcni xingan galoo xtadni. Bato'nini te cua'ni yälrajwtis. ¹⁷ Anajntu, cheni rlajzni niunle' xtadnini te nica'ni ni najc xten xingangalooni, dini

nica'ni mase guc-huin lajzni, binduxhni. Dxejcti diru niajcdi nica'nini.

¹⁸ Colnatiro, sa'csi la'tu di'tu nibig lo te dajn cadro rajc rsiaj bejn, te dajn ni galoo cayecduxh guiboo, cadro nacäjy, nacäiboo, cayajcza bedonduxh. ¹⁹ Diza diajgtu niejn xse' trumpet, xse' Dios si'c biendiajg rexpejn Israel agujc xchero. Luxh che biejn diajgreni rediidxga, direni nutiplajz, gunabduxhreni na'cru guiniini lojreni. ²⁰ (Sa'csi direni nutiplajz diidx ni caniini, räjpni: "Palga ted te mantis guläj xhuj dajnga, colju'tni con guij.") ²¹ Te yälndadexbduxh najc nani guzen ro'c, lagajc toMoisés räjp: "Cayacdítä yälrdxejb."

²² Niluxh la'tu agubigtu lo dajn xten Sión, cad najc lajdx Dios ni nabajnpac, nalajznu guedx Jerusalén ni yu' xhaguibaa cadro yu' xhidalduxh xangl Dios, ²³ cadro re' reni calä'p xpala'n Dios. Ro'c re'za reni najc xi'n Dios, renani acaj lajni xhaguibaa. Agubizzatu lo Diospac, ni najc Juejz xten guiraanu, näjza loj resprit xten rebejn nani abasia Dios te anajcreni beñnasa'c. ²⁴ Agubigzanu loj Jesucrist nani suga' galäii nez loj Dios näj benguedxliuj xcuent didxcoob ni bia'n Dios, näjza lo xtiejn Jesucrist ni badeedni lo Dios xcuent nuure. Jesucrist rniab jiäjl lajz Dios, luxh ni'c sajcru loj nani rniab xtiejn toAbel. Xtiejn toAbel rniab quiix nani bagu'tni.

²⁵ Ni'c colnatiro te di cuälaztu nani canii lojtu rextiidxni. Palga di rebejn nidedbia sa'csi gulälaz nani baluui bejn ni siääd guedxliujre, ¿xho jiennu tedbianu palga guilälaznu nani ruluii nani siääd xhaguibaali? ²⁶ Xse' Dios basniib guedxliuj galooli, niluxh naj rnisacni: "Ste huält susnibä xhet ganaxdi guedxliuj, susnibä näjza xhaguibaa." ²⁷ Che gunii "ste huält", ni'c säloj guibicaj renani benchee Dios ni rac rniib, te jia'n renani digacdi guiniib. ²⁸ Luxh sa'csi lajdxnu ni guniidx Dios digacdi guiniibni, do'o guideed xquixtios lo Dios xcuentni, te si'c chunu loj Dios, chonälaaznuni guideb yälrdxejb näjza yälndadolajz, ²⁹ sa'csi Xtiosnu najc si'c te balduxh ni ruse'c, ni runitlojza.

13

Xho guspaa bejn lajz Dios

¹ Colchanuu lo yälrinälajz sa'ni. ² Di gusaantu gudeedtu rolijztu guidzujn biooz, sa'csi loj reni bejn si'c, yu'reni badeed rolijzreni bidzujn xangl Dios rolijzreni, niluxh direni niacbee chu najcreni.

³ Colsnaj lajztu reni yu' neñ latzguiib, ascanu la la'tu ni yunäreni latzguiib. Colsnajza lajztu renani basacsí bejn, ascanu la la'tu ni cagusacsíreni sa'csi näjza la'tu najctu benguedxliuj si'c najcreni.

⁴ Colga'p xpala'n yälguchñaa te guibañ-nayatu con chäältu sa'csi sujn Dios yälguxhtis rebejñ ni resnäj chää'l bejñ näjza reni rusguee rebenxteb.

⁵ Na'c chanälajztu meel, colguibalaznäj ni rajptu, sa'csi Dios agunii: "Dipacna gusanälu, dizana cuälazälu." ⁶ Ni'c dinu guidxeb guiniinu:

Dad ni yu' xhaguibaa najc ni rcanäj narä;
dina guidxebä xhitis ni gunnäj bejñ narä.

⁷ Colsnaj lajztu renani baluui guibañsa'ctu, ni basule'za xtidx Dios lojtu; colhuii xho nabajñreni te sigajcza colchanä xcälrililajzreni.

⁸ Sigajc gujc Jesucrist naii, sigajcza najcni nadxej, sigajcza sajcni par tejpas. ⁹ Na'c gusaantu gusiechreni lajztu xcient ste'ca yärluluii ni digac si'c najc xtidx Jesucrist. Sacduxh sudzu'tz lastoonu lo yälracnäj ni ruluii xtidx Dios, xhet lojdi yälrajwtis. Xhet sajcdi rebejñ nani rujntis xhigab xcient yälrjaw.

¹⁰ Nuurnu rajpnu garenca piääñ, ro'c digacdi xca' rebixhojz xhi gaureni si'c ni cua'reni neñ guidoguijd galoo. ¹¹ Sa'csi xpixhojzro xpejñ Israel rinä xtiejn reman neñ yu' ni laa dxanduxh te biäu lo dojl xten rebejñ, niluxh rize'creni xpääl remanga te laad, dejtz guejdxga. ¹² Si'cza gujt Jesucrist te laad, dejtz guejdx, te basiani xtojł rebejñ xcient lagajc xtiejnni. ¹³ Naj colcho' chonnu loj Jesucrist te laad dejtz guejdx te guideednu trabajw näjza yälxtuju si'cni gudejd Jesucrist. ¹⁴ Sa'csi lo guedxliujre dxunlaasinu, niluxh caguiilnu laadxnu ni chu jiäädru, te ro'c guidxunnu par tejpas. ¹⁵ Guideb xcälracnäj Jesucrist do'o guideedtisnu xquixtios lo Dios si'c te gojn ni gudeednu lojni, guiliä'pnu xpala'nni näj jielnu redij. ¹⁶ Na'cza jiällajztu guntu huen, gacnäj sa'tu, sa'csi reni'cni najc redzuun ni rdxaglajz Dios.

¹⁷ Colcuadiajg xtidx reni rnibee la'tu, sa'csi laareni rcanäjreni lastoonu, si'cza laareni sudeedreni cuent lo Dios. Colyujn guibalajzreni gunreni xtzuunreni, na'c gac-huin lajzreni sa'csi palga gac-huin lajzreni, xhet sajcdini par la'tu.

¹⁸ Colnab lo Dios xcient nuunu, sa'csi racbeenu naya xcäriejnnu, rlaaznu laaca jiennu guira'ti dzuun. ¹⁹ Rniä lojtu, guiniabrutu loj Dios, te gun Dios jiojb guibi'ä jiälä lojtu.

Te didxle' näj lult xtixtios

²⁰ Dios xten yälrbedxilajz ni baspajñ Dad Jesucrist lo rebengut, Jesucrist najc baxtorduxh xten rexil xcient rejn ni bejñ gusojb didxcoob xtenni ni najc par tejpas. ²¹ Dios gun gactu beñsa'c, beñdxojn loj xhitis te guntu ni rlajzni, näj gunni loj guiraa nuure si'c ni rlajzni xcient Jesucrist. ¡Colspaa lajz Jesucrist par tejpas! ¡Sugacni si'c!

²² Resa'nu, rniabä lojtu, colcuecdxi lajztu, colcuadajg redidx ni rulijdxre, sa'csi riojbga cacuaä te labäz guijtzre lojtu. ²³ Colyacbee abirii bejtznu Timoteu latzguiib. Palga guidzungajni ree, siädnäääni jiädhuiä la'tu.

²⁴ Colgudeed xtixtios loj guiraa renani ruluii la'tu näj loj guiraa rebejtznu ni rililajz. Reben Italia ruxhal xtixtios lojtu.

²⁵ Gacnäj Dios guiraatu. Sugacni si'c.

Guijtz Nani Bacuua Santiaag

Santiaag rucuua guijtz loj renani nare'ch lo guedxliuj

¹ Narä Santiaag, xmos Dios näjza xten Dad Jesucrist, ruxhalä xtixtios loj guitzubitio'p cuaa rexpejn Israel ni nare'ch lo guedxliujre.

Yäljnajn nani rumiidx Dios loonu

² Rebetzä lo xtidx Dios, colguibalazduxhtis che rsiajctu recos nani ruquilltu cuälaztu xnezyuj Dios, ³ sa'csi che rsiajctu reni'c, rsiajctureni te don la gulipac ahuililajztu xtidx Dios, dxejc rsieedruntu yälrbecdx lajz. ⁴ Dxejcti yälrbecdxilajz sajc gunni xtzuunni neñ lastootu, te gactu bensa'c, bejn ni aguyajl lo xtidx Dios, nani xhet cayäädxdi xcälnajnni.

⁵ Palga yu' tejtu ni cayäädx xcälnajnni, suguiniabnini lo Dios, sa'csi Dios rudeedduxhni yäljnajn loj guira'ti bejn, luxh dini guinii didxlaa lojni. Palga guiniab bejn ni, sudeedza Diosni. ⁶ Niluxh che guiniabni, suchalilajzpacni, na'c guntio'p lajzni, sa'csi bejn ni runtio'p lajzni najc si'c bäd ni sanä bej, nezree-nezre'c sääbni. ⁷ Nani najc si'c, na'c gunni xhigab yu' xhi xca'ni lo Dad Jesucrist. ⁸ Sa'csi nani runtio'p lajzni, lo guiraa ni rujnni nadxej rujnni tej xhigab, guixee rujnni xte'ca xhigab, di gacdi chanuuni tejsi xhigab.

⁹ Te sa'nu ni najc nadolajz, suguibalajzni sa'csi najcni benro sa'csi guläs Diosni, ¹⁰ sigajcza bejtznu ni yu' xhixtenni, suguibalajzni sa'csi abaluii Dios lojni najcni bejn ni xhet sajcdini, sa'csi nägajc laani sinitlojni si'c rnitloj reguui ni yu' lo cuaan ni yu' loniaa. ¹¹ Sa'csi che rliejn gubijdz näjza te belaa, li rgol recuaanga, li riuii reguui ni caj lojni, dxejc rtejbreni, dxejcti agunijt xcälsacrungi. Si'cza sinitloj te bejn ni yuduxh xhixtenni lal ni yu'ni lo xnezyujni.

Xhi xca'ni che tedni trabajw

¹² Chicbaa niguui ni rsiudzu'tz lal ni cadejdni trabajw, sa'csi che agunii Dios didxsa'c xcuent nani bejnni sica'ni coron xten yäl nabajn par tejpas ni bia'n Dios diidx gudeedni loj rebejn ni sanälajz Dios. ¹³ Che gunijt tejtu, rujntu dojl, na'c gäbtu: "Dios bejn banitä", sa'csi di gacdi quiuiil Dios te gunni cosguijdx, digacdi gunijt Dios, luxh sigajcza di gacdi gun Dios gunijt te bejn, gunni dojl. ¹⁴ Niluxh tejgatu runijt che rcäjy xcäriejntu sa'csi riajb yejctu guntu cosguijdx. ¹⁵ Che riajb yejctu guntu cosguijdx, runijttu rujntu dojl, luxh dojl che abejntuni, riädnäni yälgujt.

¹⁶ Sa'ä ni sanälazä, na'c gusaantu gusgueereni la'tu.
¹⁷ Guiraa recoshueen, guiraa recossa'c xhaguibaali siäädreni loonu; Dios ruxhalreni, lagajc Dios ni benchee rebajl xhaguibaa, Dios nani di guchaa, sigajctis najcni.
¹⁸ Lagajc xcuentni bejn Dios gacnu xpejñni sa'csi huililajznu xtidxliipacni, te gacnu reben galoo loj rexpejñni.

Xho nanab jiennu

¹⁹ Acanajntu recosre, sa'ä ni sanälazä. Niluxh tejgatu nanab gusquejñni te gucuadiajgni, per gaclaani te guiniini, gaclazani te guidxe'chni, ²⁰ sa'csi xcälrdxe'ch bejn dini gun xcälñasa'c Dios. ²¹ Ni'cni colcuälaz guiraa recosguijdx, guiraa recoslatsiaj ni ria'n. Guideb yälñadolajz colchalilajz xtidx Dios ni basule'nu, ni yu'pac lastootu, sa'csi ni'c najc ni sajc guslaa xaimtu lo dojl.

²² Niluxh baluui lo guira'ti bejn najctu bejn ni rusoobpactu xtidx Dios, xhet bejndi ni rucuadiajgtis xtiidxni, ni rusgueeni lagajc laani. ²³ Sa'csi palga najc te bejn te nani rucuadiajgtis xtidx Dios, niluxh dini gusoob diidxga, najcni si'c te bejn ni ruhuii lojni loj te guihuajn. ²⁴ Sa'csi che ruhuiini xho najcni, sägajcni, riallazgajcni xho najcni. ²⁵ Niluxh nani ruhuidzu'tz lo leisa'c, nalajznu leii nani ruslaa bejn, luxh rusobpacni leiiga, nani lacuaa jiallajzni nani riejn diajgni, rujnpacni ni caj lo leiiga, bejngä najc ni sajp yälrbalajzpac lo xhitis ni rujnni.

²⁶ Palga yu' tejtu ni rujn xhigab najcni te bejn ni rañduxh Dios, niluxh di gacdi gusäuni ro'ni, guiraloj rniini, bejngä rusguee lagajc laani, luxh xhet sajcdi yälrajñ Dios xtelli. ²⁷ Yälrajñ Dios ni najc guliipac, ni xhet nu'chdi lojni najc scree: chahuiini rebisiäjb, näjza regunaa ni agujt chäälhi che yu' xhi rquiinreni, näjza na'c säblajztu guntu nani rujn reben guedxliuj ni di chalilajz xtidx Dios.

2

Nanab tebloj jiennäänu guira'ti bejn

¹ Resa'ä, la'tu ahuililajztu xtidx Dad Jesucrist ni rajp guiraa yälrdimbicha', ni'c di gacdi guntu xhigab sajcru tej bejn lo sabejñni. ² Palga guidzujn te bejn xquidoottu yu' niloor ñaani, najcwni ladsa'c, dxejcti jiu'za te bejn nani xhet rajpdi, najcwni ladyujxh, ladbeed, ³ dxejcti la'tu jiurutu nani najcw ladsa'cga, naatu: "Ree gurej lo yagxhilsa'cre", dxejcti gäblu lo bejn ni xhet rajpdi: "Rec gusulii o gurej lo yujre", ⁴ ¿la xhet rujnditu xhigab garenca najc tej bejn lo sa'ni, ä? Luxh dxejc acayaajctu si'c juejz ni rujn xhigab guijdx.

⁵ ¡Colgucuadiajg, betzä ni sanälazä! Agule Dios bejn nani xhet rajpdi lo guedxliujre te ga'preni yälrlilazduxh, te lo xcälñibee

Dios xca'reni xcälnasa'c ni bia'n diidx gudeed Dios loj renani sanälajzni. ⁶ Niluxh la'tu agulälaztu rebejn nani xhet rajpdi. ¿Xhixh xhet laadi rebejn ni rajp ni rusacsítu, li rgobxhajxhreni la'tu, rinäreni la'tu loj reguxhtis, ä? ⁷ ¿La xhet laadi rebejn ni rajp ni rniyaj loj Dios ni sacduxh? La'tu abirilajtu rexí'n Dios.

⁸ Palga guliit u cagusooftu leii xten xreiinu Dios, si'cni caj lo xquijtz Dios scree: "Colchanälajz sa'tu sigajc rinälajztu lagajc la'tu", laaca rujntu. ⁹ Niluxh palga rinälajzruntu tej cuaa bejn lo stee cuaa bejn, cayujntu dojl, luxh xleii Dios rnii najctu ben dojl, bejn ni rbälaz leii. ¹⁰ Palga yu' te bejn ni rusooob guiraa ni caj lo xleii Moisés, niluxh runijtni lo tejtis diidx ni caj lo leii, abanijtpacni, najcni si'cni dini nusoob nicla tej diidx lo guideb leiiga. ¹¹ Sa'csi lagajc Dios ni gunii: "Na'c guesnäjlu bejn ni di gac chäällu", lagajc laani guniizani: "Na'c ju'tlu." Palga dilu guesnäj bejn ni di gac chäällu, niluxh rugu'tlu te bejn, abanijtlu xcuent guiralii releii. ¹² La'tu colguinii, colguibajn si'c rebejn ni gun Dios yälguxhtis con xtiidxni ni ruslaa bejn lo dojl. ¹³ Sa'csi renani di gulaslajz bejn, che gun Dios yälguxhtisreni, dizani gulaslajz laareni. Sajcru yälrlulaslajz lo yälguxhtis.

Yälrlilajz näj dzuun ni rujn bejn

¹⁴ Resa'ä, ¿xhi sajc palga guinii te bejn: "Ahuililazä xtidx Dios", niluxh dini gun dzuun ni riäjl gunni, ä? Sa' yälrlilajzre, ¿la suslaanini lo dojl, ä? ¹⁵ Palga yu' te bejtznu o te bisiajnnu ni dini ga'p xhajbni, luxh xhetiza xhi gauni, xhi yäni, ¹⁶ luxh gäb tejtu lojni: "Sucuedxi lajzlu jiilu, suguidxa' lajzlu, suguidxaj xque'lu", niluxh dini gudeed nani caquiinni, ¿xhi sajc rediidx ni räjpni lojni, ä? ¹⁷ Sigajcza yälrlilajz nani di guquiił bejn gunreni xtzuun Dios najc si'c te ni agujt, sa'csi dini guquiił bejn gunreni dzuun.

¹⁸ Yu'za reni naa: "Luj rajplu yälrlilajz, narä runä xtzuun Dios; baluui narä xcälrililajzlu xhet näjdi xtzuun Dios, dxejcti narä suluiä xcälrililazä xcuent rextzuun Dios ni runä." ¹⁹ La'tu rililajztu yu' tejtis Dios. Laaca rujnlu, niluxh näjza rebenđdxab rililajz yu' tejtis Dios, racdijtlireni, rdxebduxhrenini. ²⁰ ¿La di rlajztu gacbeetu, benñayääl? ¿La ditu gan, yälrlilajz ni di guichagnäj xtzuun Dios najc te yälrlilazgut? ²¹ Dios badzucaj xtojl toxtadgoldoonu Abram sa'csi bejnni si'c gunibee Dios gunni, che badzuubni xingaanni Isa'c lo piäään, nugu'tnini nez lo Dios. ²² Colhuii xho tejsi junt sadxaag xcälrililajz toAbram dzuun ni bejnni, dxejcti sa'csi bejnni nani gunibee Dios gunni, bejn Dios gujc xcälrililajzni sa' yälrlilajz nani rlajz Dios ga'p rexpejñni. ²³ Dxejcti huile' xtidx Dios cadre caj scree: "Abram huililajz ni räjp Dios lojni, ni'cni badzucaj Dios xtojlni, cua' Dios Abram si'c te benñaya." Birilajzani "xamiigw Dios."

²⁴ Ni'cni ruhuiitu rca' Dios te bejn si'c beñnaya nez lojní xcuent xtzuun Dios ni rujnzani, xhet ganaxtis xcuent xcälrililajz bejngá. ²⁵ Sigajcza gusajc toRahab, ni gujc te guñadxbab. Dios badzucajza xtojlni, bejn Dios xhigab najcni te beñnaya sa'csi bejnni xtzuun Dios che badeedni rolizjni bacua'tzloj tio'p xpejñ Israel ni gujc guixhajg ni sagula'tz guejdxga, dxejc gucnäjnireni te siireni ste'ca nez yuj. ²⁶ Sigajc ni di gacdi guibajn tiejxh bejn palga xheti sprit, sigajcza di gacdi guibajn yälrililajz palga dini gun dzuun ni rnibee Dios gunni.

3

Rediidx nani rnii luudxnu

¹ Resa'ä, na'c gac xhidajltu bejn ni ruluii xtidx Dios, sa'csi anajnnu rac yälgxuhtroru rebejn nani ruluii xtiidxni. ² Sa'csi guiragajcnu riennu xhidajl cuaa dojl. Palga yu' te bejn ni di gunijt lo diidx ni rniini, laani najcni te beñsa'c, rajcza rnibeeni guideb tiejxhni. ³ Palga rusälnu guuib ni ru' ro' cabaii te chääni cadro rlajznu jiini, rnibeezanu guideb xtiejxhni. ⁴ Colhuii rebarcwro, mase siolduxhreni, luxh rebeduxh rulanaareni, niluxh capitán ni rusaj barcw lo nisdoo, te guibbäz ni caj xhajn barcw neñ nis, con ni'ctis rinänini cadrotis rlajzni. ⁵ Sigajcza najc luudxnu, najcni te labäz tiejxhnu, luxh colhuii lacti didxro rniini. Najcni si'c te balbäz ni rajc ruze'c guiragajc reyajg ni yu' dajn. ⁶ Luxh luudxnu najc si'c te bajl. Rnii luudxnu guiraa redidxduudx ni rnii reben guedxliujre nani rdxe'ch lo Dios. Lo guiraa rela' ni najc tiejxhnu, laa luuxdnú ni rundxuudx guideb tiejxhnu. Luudxnu ralguij con xquiboo gabijl. ⁷ Rebejn sajc gusiacdooreni guiraloj guidxaa, guiraa mane', guiraa bäl, guiraa man lo nisdoo, abasiacdoo bejnreni, ⁸ per nicla tej bejn di gacdi gusiacdoo lujdxni. Dini cuedxí, guidxani cosgijdx, najcni si'c te bäl ni rauya'ní rugu'tni te bejn. ⁹ Lagajc luudxnu rliä'pnu xpala'n Dios Xtadnu, lagajc laani rniyajnu sabejñnu ni benchee Dios sigajc najcni. ¹⁰ Tejsi ro'nu rnile' lo Dios nägajcza rgue lo bejn. Rebetzä, jxhet si'cdi nungäjldi gacni! ¹¹ ¿La rbää bejn nisnejxh näjza nisrop lo tejsi bisie, ä? ¹² Betzä, ¿la caxajsi sajc xcaj aceituñ loj te yagiigw, ä? ¹³ O la sajc xcaj iigw lo te yaguub, ä? Sigajcza digacdi guirii nisnejxh näjza nisrop lo tejsi bisie.

Yälñajn ni siääd xhaguibaa

¹³ ¿Chuni'c lo guiraatu yu' xcäriejnni, nanduxhni, ä? Suguluiini xho najcni xcuent xcälnabañsa'cni, sugunni xtzuunni guideb yälñadolajz ni rudeed xcäriejnni. ¹⁴ Niluxh palga yu' yälrdxe'ch lo sa'lú ni runnanlaa lastoolu, näjza rujnlu guira'ti parsi xcälnasa'c lagajc luj, na'c gaclu guyalajz, sa'csi ni'c najc

si'c ni caniilu didxrusguee xcuent xtidxlili Dios. ¹⁵ Sa'csi sa' yälnajnre, xhet xhaguibaadi siäädni, alga najcni yälnajn xten guedxliujre, xten reben guedxliuj, xtenza rebendxbab. ¹⁶ Sa'csi cadro yu' yäldxe'ch lo sa'ni, näj cadro rujn bejn guira'ti parsi xcälnasa'c lagajc laani, ro'c yu' bieky, yu' guiraloj latsiaj. ¹⁷ Niluxh yälnajn ni ruxhal Dios, ganiddoo najcni naya, dxejcti rulecdxini xcäriejn bejn, dxejc rujnni rajc bejn nadolajz lo sa'reni, rujnzani saru runnäj bejn sa'reni, rula-zlajz bejn sa'reni, rujnzareni guiraloj dzunsa'c, runle'pacreni xtiidxreni, direni guinii tej diidx laaga cayujnreni garenca dzuun. ¹⁸ Renani rguuil yälrbedxi, yälrbedxi rbe'creni te xca'reni te yälnabañnaya nez loj Dios si'c xcälnasa'creni.

4

Ni nabannäj guedxliuj

¹ ¿Casiääd rebieyj, reyäldxe'ch lo sa'ni ni casiajctu? ¿La direni jiääd xcuent lagajc xhigab ni yu' lastootu, ä? Lagajc rex-higabga rujn bieyj neñ lastootu, ruscäjyreni xcäriejntu. ² La'tu rlajztu ga'ptu nani ditu ga'p, dxejcti rugu'ttu sa'tu. Rsiäblajztu xhixten sa'tu, luxh sa'csi digacdi xca'tuni, dxejc rucuanäjtu sa'tu, rdilnäjtu sa'tu. Ditu ga'p nani rlajztu sa'csi ditu guini-abni loj Dios. ³ Rniabtuni, niluxh dini guniidxnini sa'csi xhet laadi najc xhigabtu gunabtuni, alga gunabtuni sa'csi rlajztu gunijttuni si'cni rlajztu. ⁴ ¡Aii! Bejn ni di gandzu' Diostis. ¿La ditu gan bejn nani rlajz gun redzuun ni rujn reben guedxliuj, bejnga rdxe'chreni lo Dios, ä? Ni'cni palga yu' chu tejtu ni rlajz chanuu lo ni rajc lo guedxliujre, bejnga rdxe'ch lo Dios. ⁵ O ¿la rchalotu xlia'si caj lo xtidx Dios rediidxre: "Sprit ni baxhal Dios te cuääzni neñ lastoonu, randzu'ni nuurnu sa'csi rlajzni guinibeeni nuurnu"? ⁶ Niluxh runiidxru Dios xcälracnäjni loonu. Ni'cni rnii xtiidxni scree: "Dios rdxechnäj renani runnaro lagajc laareni, niluxh rudeedruni xcälracnäjni lo rebenadolajz." ⁷ Coljiu'pac lo xnezyuj Dios. Colsduzu'tzpac te di guntu ni rlajz beñdxab, te guxuñni lojtu. ⁸ Colguibigr lo Dios te guibigzani lojtu. Benjojl, colquiib ñaatu, nalajznu na'cru guntu latsiaj; colgusia lastootu, la'tu ni runtio'p lajztu. ⁹ Sugacnaj lajztu, suchuti xliajs, colyonduxh. Colguchaa xcälruxijstu, colca' yäluuin, colguchaa xcälbalaçtu, colca' yälrloon. ¹⁰ Colyajc si'c bejn ni xhetliidi sajc nez loj Dad Jesucrist, te laani guiliäsni la'tu gunni la'tu beñro.

Na'c guiniyajtu sa'tu

¹¹ Rebetzä, na'c guiniyajtu resa'tu. Sa'csi renani rniyaj sa'ni o rujnni yälguxhtis sa'ni, reni'c rniyaj xleii Dios, rujnreni yälguxhtis xleii Dios luxh palga guntu si'c, dirutu gac renani

rusoob xtidx Dios, alga najctu juejz xten leii. ¹² Tejtis najc nani runiidx leii loonu, tejtis najc juejz; najcni nani rajc ruslaa bejn lo dojl, nani sajcza gunitloj bejn. La'tu, ¿chuxh najctu te guntu yälguxhtis lo sa'tu, ä?

Dinu gan xhi gac guixee

¹³ Naj colcuadiahg dee, la'tu ni rniitu, nadxej o guixee chonnu te guewdx nezrec. Ro'c guideednu tebijz te guiziinu, guito'nu te jiennu gaan meel. ¹⁴ Luxh nicla gantu xho gac xcälnabajntu guixee. Xcälnabajntu najc si'csi te za nani rienloj terä'tbäz, dxejcti rnitlojni. ¹⁵ Hueenru guiniitu scree: "Palga rlajz Dios sibaannu, te jiennu dee o dec." ¹⁶ Niluxh si'c ni rujntu naj, rajc guyalajztu rniitu didxro; luxh guiraa redidxroga najc dojl. ¹⁷ Ni'cni ni najn xho riäjl gunni, palga dini gun si'c, rujnni dojl.

5

Rulijdxni rebejn ni yu' xhidajl xhixtenu

¹ Colguadiahg xtidxä, bejn ni yu' xhidajl xhixtentu. Colyoon, colcuedxa' xcuent recasionduxh ni sanctu. ² Guiraa rexhixtentu nani rajptu aguxhijñ, luxh rexhajbtu agudajw rebaguiidni. ³ Oor näjza pla't xtentu agubibtiejnni, aguxhijñni. Lagajc dee gun gacbee Dios ditu niujn ni rlajz Dios guntu, lagajc ni'c gun chectu, nitlojtu. ¡Xlia'si batiedajntu xhixtentu neñ redxej lultga! ⁴ ¡Colhui! Ditu niguixsa'c loj reni bejn xtzuuntu, ni'cni laareni cayujnreni yälquij lo Dios xcuentu. Luxh xhadiajgli Dios xten reangl ni yu' xhaguibaa abidzujn yälquij xtentu ni cabe'c renani batie' xcälnasa'ctu. ⁵ Agubansa'cpactu lo guedxli-ujre, bejntu lanij si'ctis ni rlajztu, abastio'tu lastootu neñ redxej xten yälrugut. ⁶ Gudiiltu xho bagu'ttu rebeña'c luxh laareni dxiitis gusujreni, xhet bejndireni te na'c nugu'ttureni.

Colcuääz jiädxhii Diostu

⁷ Resa'ä, dxitis colcuääz guidzujn dxej cheni jiääd Dad Jesucrist. Colhui xho rujn bejn ni rbe'c binij, dxitis rbäjzni gac xcäjlni lał ni riajb nisguigaloo näjza nisgуй ni riajb lult. ⁸ Si'cza la'tu colcuäzksi, colgustioob lastootu sa'csi asiäddzungajxh dxej ni jiääd Dad Jesucrist. ⁹ Resa'ä, na'c chale'ctu xquej sa'tu, didi gun Dios yälguxhtis la'tu, sa'csi asiäddzungajxh dxej che guidzujn Dios ni najc Juejz. ¹⁰ Rebetzbidä, colhui xho gudejd reniguii nani bacuaa xtidx Dios trabajw galoo, xho guläjzzareni. ¹¹ Colhui xho rniinu chicbaa renani guläzksi lo trabajw ni gudejdreni. Abiejn diajgzatu xho bejn Job che gudejdni trabajw, anajnzatu xho guzajcni xcuent redzunsa'c ni bennäsac Diosni, ni ruluiloj xho riaduxh Dios bejn, rapduxhni yälrulaslajz.

¹² Rebetzä, che ria'ntu diidx lo te bejn, gunatiro palga gusä'ttu xhaguibaa, o guedxliuj, o xhi steeni. Che naatu: "Mbaj", ni'ctisza colguinii. Che naatu: "Na'c", ni'ctisza colguinii te na'c gun Dios yälguxhtis la'tu.

¹³ ¿La yu' tejtu ni cadejd trabajw, ä? Suguiniabni lo Dios. ¿La yu' chu tejtu ni cabalajz, ä? Sugolni dij te guiliä'pni xpala'n Dios. ¹⁴ ¿La yu' chu tejtu ni cayacxhuu, ä? Sucueedxni re-bengool ni rnibee neñ guidoo, te guiniabreni lo Dios xcuentni lał ni cagusälzarení se't lo cuajni con laj Jesucrist. ¹⁵ Luxh palga rililajzpacreni che canabreni, siajc benracxhuuga, siliäs Jesucrist bejnga. Luxh palga bejnni dojl, sibicaj xtojlni. ¹⁶ Ni'cni colguxhobdojl lo sa'tu, colnab lo Dios xcuent sa'tu te jiajctu. Che rniabduxh te beñ naya lo Dios, dzunroza rujn Dios. ¹⁷ Elías, te bejñ ni gunii xtidx Dios agujc xhero, gujcza te bejñ sigajc najcnu. Gunabdipni loj Dios te na'c jiajb nisguij, luxh di nisguij niajb lo guedxliuj choñ ijj garol. ¹⁸ Dxejc gunabsacni lo Dios, dxejc bixal xhaguibaa, biabsac nisguij, dxejcru gujc reyälnasa'c xtenreni lo guedxliuj.

¹⁹ Rebetzä, palga yu' chu tejtu ni guibicaj lo xtidx Dios, luxh yu' chu gacnäj guibisacni lo xtidx Dios, ²⁰ sugabee bejn nani racnäj guirii beñdojl lo xnezyuguijdxni te guibisacni lo Dios, bejngä agucnäjni te gułaa xaimni lo yälgujt, te gubicajza guiraa xtojlni, mase xhidalduxh najc xtojlni.

Guijtz Ganid Nani Bacuaa Pedr

Pedr cacuaa guijtz loj reni rililajz ni nare'ch

¹ Narä Pedr, te apost xten Jesucrist, cacuaä guijtzre loj re-nani agule Dios gac rexpejñni nani rbäjz si'c benzijt lo reguedx Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, näjza Bitinia. ² Xtadnu Dios gule la'tu galooli bencheeni niguii, aguleni la'tu par lagajc laani te gun Sprit Dyan xtelli xtuunni neñ lastootu te gusoobtu xtidx Jesucrist te jia lastootu con xtiejn Jesucrist. Rniabä lo Dios gacnäduxhruni la'tu, guscuecdxini lastootu lo guiraliiti.

Te yäl nabajñ ni cabääznu

³ Colguliä'p xpala'n Dios ni najc Xtad Jesucrist, Dios nani xcuent xcärlulaslazduxhni bejnni gojpnu te yäl nabancoob sa'csi baspan sacni Jesucrist loj rebengut. Sa'csi rajpnu yäl nabancoob, ni'c nadippac lajznu. ⁴ Ni'cni laani suniidxni te yäl rusalajz ni di nitloj, ni di xhiñ, ni di jiuii si'c riuii rebalajg. Yäl rusalajzga aguluchedzu'tzni xhaguibaa par la'tu, ⁵ nani cayapdzu'tz xcälmilaagwr xten Dios sa'csi rililajztu xtiidxni, te guluii Dios guira'ti ni rajpni par la'tu, ni arapcheeni te guluiinireni lojtu che luux guedxliujre.

⁶ Ni'cni rbalazduxhtu, mase nanab tedtu balti trabajw gaie'si dxej lo guedxliujre, ⁷ te guzen xho rililajztu. Xcälrililajztu sajcru lo oor nani rnitloj, niluxh xcälrililajztu di nitloj, mase tedni lo guiboo, ni'cni sinii Dios didxsa'c, didxro, siliä'pni xpala'ntu che guibisac Jesucrist lo guedxliujre guideb xcälmilaagwrni, näjza xcälrudimbicha'ni.

⁸ Mase gajdtu fii lojni, sanälajztuni. Mase ditu fii lojni naj, ahuililajztu xtiidxni, rbalazduxhtu guideb yäl rbalajz ni rut rajcdi rusule', sa'ni yu' xhaguibaatis, ⁹ sa'csi xcälrililajztu suslaa xaimtu lo dojl, sica'tu yäl nabajñ par tejpas.

¹⁰ Luxh xcuent yäl ruslaa dojlre, rebejn nani gunii xtidx Dios aguje xchero, laareni abasulexgaareni xcuent xcälracnäj Diosre nani siääd lojtu. Luxh bisiedduxhreni, gunabdi-didxzareni, ¹¹ te rlajzreni gacbeereni chu bejn o gucpac gac nani cagusä't Sprit xten Crist ni yu' neñ lastooreni che gunicgaani xho nungäjl ted Jesucrist trabajw, dxejcrus xcasacni yäl rnibee. ¹² Baluui Dios lojreni, di rediidxga soob neñ redxej ni nabajñreni, alga par la'tu najc rediidxga. Naj agunii rebejn ni rusule' xtidx Dios rediidxga lojtu. Abasule'reni xtidx Jesucrist sa'csi xhaguibaali baxhal Dios Sprit Dyan xtelli te cuääzni neñ lastooreni. Näjza rexangl Dios ni rbäjz xhaguibaa rlajz gacbeerurenri rediidxga.

Xcälnabañnayanu nez loj Dios

¹³ Ni'cni, colsanij xcäriejntu, colgusudzu'tz lastootu, guideb lastootu colyenloj yälracnäj xten Dios ni abia'n diidx xca'nu che guibisac Jesucrist lo guedxliuj. ¹⁴ Gactu si'c biuux nani rusooob xtidx xtadni. Na'cru xcäjbtu guntu redzunguijdx ni bejntu galoo che gajdtu gumbee Dios. ¹⁵ Dios ni gule la'tu najc dxan. Sigajcza la'tu, loj guiralii ni rujntu colyajc beñdxan. ¹⁶ Sa'csi lo xtidx Dios caj scree: "Sajctu beñdxan sa'csi narä nacä dxan."

¹⁷ Palga la'tu rniitu "Dad" lo Dios nani tebloj rujn yälgxuhtis loj guiraa bejn xcient dzuun ni bejni, la'tu riäjl guidxejbunti guiraa dxej ni nabañsijctu lo guedxliujre. ¹⁸ Anajntu di Dios nudeed yälñasa'c ni rnitlojdi, si'c oor näjza pla't, te baslaani la'tu lo recostumbr ni cua'tu lo retoxtadgoldootu. Recostumbrga xhet sa'cdireni. Di Dios nudeed oor nicla pla't te baslaani la'tu, ¹⁹ badeedni rejn ni sacduxh te baslaani la'tu loj xtojltu. Rejn si'c xtiejn te xiil ni naya, xhetpac najcdini, xtiejn lagajc Jesucrist. ²⁰ Guliipacni che gajdli guirixtiej guedxliujre, gule Dios Jesucrist, niluxh ñajru, neñ redxelult che gajd guedxliujre nitloj, biädluilojni par xcälnasa'ctu, ²¹ la'tu nani rililajz xtidx Dios xcient Jesucrist. Luxh Dios baspanasac Jesucrist loj rebengut, badeedni yälrnibee lojni, ni'cni ahuililajztu xtidx Dios, luxh Diostis cayenlojtu ñaj.

²² Naj sa'csi abasoobtu xtidxliini, te si'c abasiatu lastootu te gac chanälajztu sa'tu, ñaj guideb lastootu colchanälajzpac sa'tu.

²³ Sa'csi acua'tu xcälnabañcoobtu xcient xtidx Dios ni najc par tejpas, et xcientdi xtidx ben guedxliuj ni rnitloj. La'tu najctu si'c cuaan ni rliejn lo bejdz ni siääd xhagubaa, xhet lo bejdzdi ni rnitloj. ²⁴ Galooli gunii Dios scree:

Guiraa reben guedxliuj najc si'c recuaan,
guiraa xcälnasa'creni najc si'c reguui ni rcaj lo cuaan,
recuaan rgoł, lirtejbza reguui xtelli,

²⁵ niluxh xtidx xtad Jesucristnu rsiudzu'tzni tejpas.

Luxh diidxre najc diidx ni basule'reni lojtu.

2

¹ Ni'cni colgusaan guiraa redzunguijdx ni yu' lo guedxliuj, na'c gusgueetu sa'tu, na'c guntiop lajztu, na'c chuguij lajztu xhixten sa'tu, na'c guiniyaj sa'tu. ² Si'c riojl rebäznite' le'ch, si'cza colquuil xtidx Dios par sprittu. Coljiojl xtidx Dios te gustioobruni la'tu lo yälruslaa lo dojl, ³ palga agucbeetu lacti hueen najc xcälracnäj Jesucrist.

Crist najc si'c te guij ni nabajn

⁴ Colguibig loj Jesucrist ni najc si'c te guij ni nabajn. Laani suniidx yälñabajn par tejpas loonu. Rebejn badzuaj guijga,

niluxh Dios gulenini sa'csi sacduxhni. ⁵ Sigajcza tejgatu najctu si'c guij ni nabajn, ni'c colgusaan xca' Dios la'tu, reguibajn, te con la'tu gunchee Dios te yu' cadro cuäätz Sprit xtensi, te gactu rexpixhojz Dios, nani nayapac lastooren. Ni'cni sa'csi najctu tejtis con Dad Jesucrist sudeedtu lo Dios guiraa xcälnasa'ctu con xprit xtentu. Dee najc nani rchaglajz Dios.

⁶ Sa'csi galooli gunii Dios scree:

Agule'cä te bejn neñ guedx Sión, nalajznu Jerusalén, ni gac si'c te guisa'c, te guiro ni rsiuj squiin te yuro.

Chutis bejn ni chalilajz xtiidxni, dini jianxtujy.

⁷ Lojtu ni ahuililajz xtiidxni najcni si'c te guisacduxh, niluxh loj renani gajd chalilajz xtiidxni, najcni:

Guij ni gulälaz renani cayunchee yu',

lagajc guijga gujc guijpac ni baliib squiin xten yu'ga

⁸ näjza:

Te guij ni rliaj ni' bejn, ni ruzälta'reni,

laareni riajbreni sa'csi direni gusoob xtidx Dios,

luxh agunibexgaa Dios nitlojreni.

Renani gule Dios

⁹ La'tu najctu te cuaa bejn ni agule Dios, tejgatu najctu rebixhojz ni ajc si'c reii xten Dios. La'tu najctu te benñaya, te beñsa'c, rexpejnpacni. Aguleni la'tu te gusule'tu reyälnasacduxh ni bejn Dios ni gurejdxtu che guyu'tu lo nezyunacäjy xten guedxliujre te biu'tu lo nezyuj ni rdimbichasejz xten Dios. ¹⁰ La'tu galoo rut najcditu, niluxh naj najctu rexpejnpac Dios. Galoo gajd Dios gulaslajztu, luxh naj abalaslajz Dios la'tu.

Colguibajn lo xnezyuj Dios

¹¹ Rebetzä ni sanälazä, nabajntu lo guedxliujre si'c benzijt, ni rbäjz te laad, ni'c rniabduxhä lojtu, na'c guntu recosguijdx xten guedxliujre, ni rutijl neñ lastoo bejn te cuälazreni xnezyuj Dios. ¹² Colguibañsa'c lal ni yu'tu loj rebenzijt ni di gac xpejñ Israel te palga guiniyajreni la'tu gäbreni najctu beñlatsiaj, che fiireni redzunsa'c ni rujntu, siliä'ppacreni xpala'n Dios che jiädsac Jesucrist te gunni yälguxhtis.

¹³ Ni'cni, sa'csi huililajztu xtidx Jesucrist, colgusoob xtidx guiraa reni rnibeetu lo guedxliujre, si'c najc presidentro,

¹⁴ regubernadoor nani ruxhalni te rujnreni yälguxhtis rebenjoj näjza te guiliä'pni xpala'n reben nani laaca rujnreni.

¹⁵ Sa'csi Dios rlajz guntu recossa'c te cuecdxitu rextidxnayääl ni rnii reni di rlajz gumbee didxlii xcient Jesucrist.

¹⁶ Colguibajn si'c bejn ni rut rnibeedi, na'cza guntu latsiaj sa'csi rut rnibeeditu, colguibajn si'c guinibee Dios. ¹⁷ Ga'ptu

yälnadolajz loj guiraasi bejn. Colchanälajz sa'tu ni rililajz. Colguidxejb Dios, colguiliä'p xpala'n presidentro.

Gudejd Jesucrist trabajw te baluiini xho jiennu

¹⁸ La'tu ni najc mos, guideb yälnadolajz colgusobdiajg guiraa xtidx rexlamtu, xhet ganaxdi relamsa'c ni najc nadolajz, näza relam ni najc benguijdx. ¹⁹ Sa'csi rchaglajz ruhuii Dios te bejn palga sa'csi rililajz te bejn xtidx Dios rujn bejn huant che rdejdni trabajw luxh xhet bejndini. ²⁰ Palga la'tu rujntu latsiaj ni'cni rusacsíni la'tu, ¿xhi guntu gaan palga rujntu huant rdejdtu trabajw? Niluxh palga la'tu rdejdtu trabajw sa'csi rujntu redzunsa'c, luxh rujntu huant, ni'c najc laaca nez loj Dios. ²¹ Te guntu si'c gurejdx Diostu, sa'csi gudejdza Jesucrist trabajw xcuenttu te guluiini xho guntu che chanutu lo xnezyujni. ²² Laani dini niujn nicla tej dojl, laani dini nusguee nicla tej bejn con didx-xhii. ²³ Che guniyajreni lojni, dini nudzu' yälrniyajga. Che cadejdni trabajw, dini nudzu' diidx niluxh bateedni lagajc laani ladznaa Dios ni rujn yälguxhtissa'c. ²⁴ Gudeed Jesucrist trabajw si'c te bendoldduxh, bacuaarenini lo crujz te ro'c gusacsíduxh tiejxhni xcent xtojlnu, te na'c gunrunu dojl, te guibansa'cnu lo xnezyuj Dios. Gudilguijdxreni tiejxhni te basiajcni la'tu. ²⁵ Sa'csi galoo gujctu si'c rexiil ni rut rajpdi, rijreni nezree-nezrec. Niluxh naj agubisactu lo xpaxtoortu näza nani randzu' xaimtu, Jesucrist.

3

Xho nanab guibannätu chäältu

¹ Sigajcza la'tu, regunaa ni abachnaa, colgusoob xtidx chäältu, te mase yu' tejreni ni di chalilajz xtidx Dios, sililajzni xtidx Dios sa'csi fini xho rujntu mase xhet rniidilu. ² Sa'csi fini xho riulu xtiidxni näza xho rniilu nadolajz lojni, näza xho nabannäsa'cluni. ³ Na'c gusucheetu ganax lo jiaatis, si'c najc guichniil yejctu, näza biaoor ni rcaj diajgtu, guejntu, naatu, näza ladsa'c ni najc sacru. ⁴ Colgusuchenäj lastootu yälnadolajz, yälrbecdxi lajz, näza yälsanälajz, sa'csi direni nitloj, luxh sacerduxhreni nez loj Dios. ⁵ Galoo si'cza bejn regunaa ni gujc xpejn Dios ni huililajz xtidx Dios, basucheereni lastooreni, basoobreni xtidx chäältreni. ⁶ Si'c gujc toSara, basobdiajgni xtidx toAbram, guniizani lo toAbram, Dad. Naj najctu si'c laani palga rujntu redzunsa'c, näza na'c guidxejbdtu.

⁷ Sigajcza la'tu, niguui ni abachnaa, colguibannäsa'c chäältu. Colgapdani sa'csi dini gacnadip si'c te niguui; nanab guntu si'c sa'csi näza lojreni badeed Dios yälnabajn par tejpas. Colyejn si'c, te gucuadiajg Dios che cuedx-guiniabtu lojni.

Renani rdejd trabajw che laaca rujnreni

8 Dee najc ni caniä loj guiraatu, saru colguibañnäj sa'tu. Colgulaslajz sa'tu, colchanälajz sa'tu si'c rinälajz te nigui bejtjni. Gactu bensa'c, beñnadolajz. 9 Na'c gudzu'tu didxgуйdx che guiniireni didxgуйdx lojtu, na'cza gudzu'tu didxyaj che guiniireni didxyaj lojtu. Alga gunab lo Dios gacnänireni, sa'csi ni'cni gule Dios la'tu, te sica'zatu reyälnasa'c ni guniidxni lojtu. 10 Sa'csi scree caj lo xtidx Dios:

Nani rchaglajz guibajñni,

luxh rlajzzani saru tedni redxej lo guedxliujre, sugudxoijnni guinii ro'ni didxnaj näjza didx-xhii.

11 Guibicajni loj redzunguijdx, sugunni redzunsa'ctis.

Suquilni yälrbedxi te ni'c chanuuni.

12 Sa'csi ruhuii Dios rebejn ni rujn dzunsa'c,

rucuadiazganzi xtiidxreni che rniabreni lojni.

Niluxh rudzuréni lojni, rbälazzani renani rujn latsiaj.

13 ¿Chu laa ni gun latsiaj la'tu, palga la'tu rbaali lajztu rujntu dzunsa'c? 14 Palga caxäjsi teditu trabajw che guntu redzunsa'c. ¡Chicbaatu! Na'c guntu xhigab, niclaza guidxejbtu xcälruchejbreni. 15 Colgusaan guinibee Dad Jesucrist neñ lastootu, gususin te gudzu'tu diidx loj reni rniabdiidx lojtu xhicuent runlojtu guibi' Jesucrist. Guideb yälnadolajz saru gudzu'tu diidx. 16 Colguibañsa'c te cuedxi xcälriejntu te che guiniyajreni la'tu sa'csi nabañsa'ctu loj Crist, jianxtujy reni rniyaj la'tu. 17 Sa'csi hueenru teditu trabajw che cayuntu te dzunsa'c, palga si'c rlajz Dios, lacuuaa teditu trabajw sa'csi cayujntu dojl.

18 Sa'csi sigajcza tejtis gujt Jesucrist xcuent rextojlnu. Xhetliidi xtojlni guyu' nez loj Dios, niluxh gudejdni trabajwduxh xcuent rebendojl. Bejnni si'c te gac guibignu lo Dios sa'csi gujt tiejxh Jesucrist, luxh guyusac sprit xtelli lo tiejxhni te gubañsacni. 19 Che gajd xpritni guibisac lo tiejxhni, huij spritni basule'ni diidx loj resprit ni yu' latzguiib. 20 Respritga najc renani di nusoob xtidx Noé che basule'ni xtidx Dios lojreni. Guläjz Dios rebejngä guiraa redxej ni cayujn Noé bar-cwro agujc xchero. Baslaa Dios xcälnabajñ xhujntis bejn, xhet gujcdireni gudejdreni lo nisguiro ni biajb guideb guedxliujre. 21 Che robnisnu ñaj, rusnaalajznu rebejngä; yälröbnisga ruluiloj xho ruslaa Diosnu lo dojl. Et sa'csi riäjt beed lo tiejxhnu neñ nisga, alga sa'csi dxejc rniabnu lo Dios guniidxni te xcäriensa'c, sa'csi sajc xca'nuni xcuent ni gubañsac Jesucrist lo rebengut. 22 Che birii Jesucrist loj rebengut, biu'ni xhaguibaa cadre gurejni xladbee Dios te ro'c rnibeeni loj rexangl Dios, näjza loj guiraa resprit ni rajc rnibeeri, ni yu' lo guedxliuj näjza xhaguibaa.

4

Colyejn xtzuun Dios

¹ Ni'cni sa'csi agudejd Jesucrist trabajw cuajni lo crujz xcuentnu, sigajcza la'tu riäjl guntu xhigab sidejdtu trabajw lo guedxliujre sa'csi nani agudejd trabajw, diruni gun dojl, ² te guideb nabajñni lo guedxliuj, guibajñni si'c rlajz Dios, diruni guibajñ te gunni redzunguijdx xten guedxliujre. ³ Sa'csi bejntu si'ctis ni rlajz galoo, bejntu si'c rujn rebejn ni di gumbbee Dios, bejntu si'cni rlajz tiejxhtu, bejntu latsiaj, gusojztu, bejntu relaniro, gudedcaj gusojztu, luxh bejntu cosxtuiduxh bazuxhijbzatu loj rebanäbdxab. ⁴ Dxejcti rebejn ni rujn recosga naj, rdxelojreni sa'csi dirutu gun ni rlajzreni, ni'c rnijayreni la'tu. ⁵ Niluxh laareni suurenri nez loj Jesucrist ni agojl gun yälguxhtis loj guiraa rebejn, rebejn ni nabajñ näjza renani agujt, te gusule'reni xcuent nani bejnreni. ⁶ Ni'cni basule' Jesucrist xtidx Dios loj reni agujt, te mase che gubajñreni lo guedxliuj gujcreni yälguxhtis si'ctis ni rajc bejn, dxejc gujtreni, naj sprit xtenreni sinuu guibajñ si'c ni rlajz Dios.

⁷ Asiäddzungajxh dxej che guibisac Jesucrist lo guedxliujre. Ni'cni ganax laaca colyejn xhigab, colgusiñ xcäriejntu te saru cuedx-guiniabtu lo Dios. ⁸ Niluxh ni maazru sajc najc yälsanälajz resa'tu sa'csi che rinälajztu resa'tu, riallajztu xtojl sa'tu. ⁹ Saru gurenäj bejn ni rdzujn rolizlu, na'c jiejytu. ¹⁰ Abaniidx Dios loj tejgatu te dzuun ni sajc guntu. Dzuunga colyacnäj resa'tu, te si'c guluiitu lo resa'tu laaca cayunsa'ctu guira'ti nani baniidx Dios lojtu. ¹¹ Palga tejtu najc xtzuunni guluiini xtidx Dios, suguiniini ascanu najcni xtiidxpac Dios. Palga tejtu najc xtzuunni gacnäjni sa'ni, sugunnini, guideb yälnadip yälnadaan ni rudeed Dios lojni, te guira'tis ni rajc sujn guiliä'p xpala'n Dios xcuent Jesucrist. Sa'csi laatisni riäjl chä'p xpala'nni, laatisni riäjl guinibeeni tejpas. Sugacni si'c.

Xho nanab tednu trabajw

¹² Rebetzä ni sanälazä, na'c guidxelotu sa'csi cadejdtu trabajw ni najc si'c guiboo, ni siääd te gactu preeb. Na'c guntu xhigab xhichani'c casiajctu. ¹³ Colguibalajz sa'csi sigajc ni cadejdtu trabajw sa'ni gudejd Jesucrist, sigajcza sibala-jztu che guiluiloj xcälrdrimbicha' Jesucrist. ¹⁴ Palga rnijayreni la'tu sa'csi rililajztu xtidx Jesucrist, chicbaa la'tu, sa'csi rbäjz Xprit Dxan xten Dios guideb xcälrdrimbicha'ni neñ lastootu. ¹⁵ Gunatiro, andi gusaantu ted tejtu trabajw sa'csi bagu'ttu bejn, o sa'csi gulajntu xhi xten bejn, o sa'csi bejntu latsiaj, o sa'csi huichu'ni lo xcuent sa'ni ni xhet nungäjldi gacbeenii.

16 Palga yu' chu tej tedni trabajw sa'csi rililajzni xtidx Jesucrist, na'c guitujyni, alga suguiliä'pni xpala'n Dios xcient Jesucrist.

17 Abidzujn dxej che ganid rexpejn Dios ted trabajw. Luxh palga ganid nuurnu gacnu yälguhtis luxh ahuililaaznu xtidxni, xhocha gun rebejn nani di chalilajz xtidx Dios xcient Jesucrist! 18 Lo xtidx Dios caj scree:

Lacti naganlajz rliaa rebenaya lo dojl,
xhocha gunäjni rebejn nani di chalilajz xtidx Dios näjza rebendojl?

19 Ni'cni, guiraatu nani cadejd trabajw xcient xtidx Dios si'cni rlajz Dios, colgudeed xprittu lo Dios ni di gusguee, ni bencheetu, te chanuutis guntu ni riäjl guntu.

5

Yälrujidx loj renani ahuililajz xtidx Dios

1 Narä nacä te bengool, bahuiä trabajw ni gudejd Jesucrist, bahuiäza xcäldimbicha' Jesucrist ni guniidxni loonu che guibisacni lo guedxliujre. Ni'cni rulidxä la'tu ni najc rebengool, 2 colgajp renani rililajz xtidx Dios nani rajptu fiipactu xhi rujnreni. Colga'preni si'c te bejn ni rajp xii, colyejnni guideb yejc, guideb lajztu. Colyejn si'c sa'csi si'c rlajz Dios guntu, na'c gunlojtu meel. Colguibalajz cayajptu rexpejn Dios. 3 Na'c guinibeetu lojreni si'c rnibee te lam loj reni rujn xtzunni, colguluiireni xho gunreni con xcälnabañsa'clu. 4 Che guibisac Jesucrist, ni rajp nuure, laani suniidxni xcientnu, te yälñasacduxh nani dipac nitloj.

5 Sigajcza la'tu ni najc bi'n, colgusobdiajg xtidx rebengool. Guiraatu coljiu xtidx sa'tu, colguluii sa'tu guideb nadolajz. Sa'csi:

Dios rbälaz rebejn ni runnaro lagajc laareni,
niluxh racnäjni rebejn ni najc nadolajz.

6 Ni'cni guideb yälnadolajz coljiu lo Dios sa'csi rajpni yälrnibeduxh, te guiliä'pni xpala'ntu che gal dxej ni guibisacni.

7 Colgudeed guiraa reyärsia' ni yu' lastootu lo Jesucrist te guscuedxini xcäriejntu sa'csi laani sanälajzni la'tu.

8 Colgusanij xcäriejntu, colsusin sa'csi rdxe'ch bendxbab lojtu, cansaxhiga'tzni si'c te beedz nialajz, caguiilni chu guxhiñni.

9 Colsduzu'tz nez lojni, guideb lastootu colchalilajz xtidx Dios, sa'csi anajntu sigajcza cayunnäjni guiraa rebetznu ni nabajn lo guedxliujre. 10 Che agudejdtu trabajw tiop-chon dxej, Dios nani rajp guiraa yälracnäj, nani gurejdx la'tu te näjza la'tu

xca'tu xcalrdimbicha'ni xcient lagajc Jesucrist, lagajc laani sunsa'cni la'tu, bejn ni rsiudzu'tz lo xtiidxni, bejn ni nadip

lajzni, bejn ni di guidxejb. ¹¹ Laani rajpni yälrnibeduxh par tejpas, guiliä'pnu xpala'nni par tejpas. Sugacni si'c.

¹² Siädnä Silvan guijtzre lojtu. Runä xhigab najcni te bejn nani huillazsa'c xtidx Dios. Abacuaä bale'si diidxre lojtu te gulidxä la'tu, te guiniliä lojtu dee najc xcälracnäjpac Dios. Col_{sudzu}'tz xcuent yälracnäjre.

¹³ Rexpejn Dios ni re' lo guedx Babilonia ruxhal xtixtios lojtu sa'csi gule Dios la'tu sigajc guleni laareni. Marcw, ni najc si'c xi'nä, ruxhalza xtixtios lojtu. ¹⁴ Colguinii "xchan" lo tejga sa'tu ro'c.

Rniabä lo Dios guscuecdxini lastoo guiraatu ni rililajz xtidx Crist.

Guijtz Ni Rojp Ni Bacuaa Pedr

Pedr rucuaa te guijtz loj reni ahuililajz

¹ Narä nacä Simón Pedr, ni rujn xtzun Jesucrist, te apost xtenni. Rucuaä guijtzre lojtu nani rililajz xtidx Dios sigajc ni rililajznu, sa'csi bahuii Dios loonu si'c beñnaya xcuent Xtirosnu Jesucrist nani baslaa nuurnu lo dojl. ² Rniabä lo Dios gacnäduxhruni la'tu, guscuecdxiruni lastootu, te gacbeerutu xtidx Dios näjza Dad Jesucrist.

Xho riäjl gac rexpejn Crist

³ Sa'csi xcälrnibee Dios baniidx guira'ti ni rquiinnu te guibañsa'cnu, te gacnu beñnaya nez lojni, xcuent rililajzpac xtiidxni ni nansa'cnu xcuent Jesucrist nani gurejdx nuure, nani gule nuure te xca'zanu xcälrdimbicha'ni, näjza guiraa xcälñansa'cni. ⁴ Lagajc xcuent redee baniidxni rextidxiini, rextidxsacdughni. Palga chalilajznu xtiidxni, sajcnu xpejnni, sajcnu beñsa'c si'c najcni sa'csi abiriinu loj redzunguijdx ni chaglajz rujn rebejn ni ruxhiñ guedxliujre. ⁵ Ni'cni nanab gacbeenu xho nabañnu lo guedxliujre. Siroobru xcälrlilajztu sacnäjni la'tu te guibañsa'cnu lo Dios; luxh sa'csi nabansa'ctu, siroobru xcälñajntu xcuent dzunsa'c näjza dzunguijdx. ⁶ Luxh palga guroob xcälñajntu xcuent dzunsa'c näjza dzunguijdx sajc guinibeetu tiejxhtu te na'c guntu dzunguijdx. Che guinibeetu tiejxhtu, sibedxi lajztu. Che arajptu yälrbedxilajz, sajctu beñsa'c, beñdyan. ⁷ Che anajctu beñsa'c, beñdyan, sinälajztu resa'tu; che asanälajztu sa'tu, arajptu yälsanälajz sa'tu xten Jesucrist.

⁸ Palga la'tu rusooobtu guiraa rediidxre, luxh chanuutis carroobreni neñ lastootu, ditu guibañxlia'; sujnpactu xtzun Dios, luxh rediidxre sacnäjrutu gumbeetu Dad Jesucrist. ⁹ Sa'csi renani di ga'p rediidxre, najcni si'c te lotiä'p ni di fii, o te ni di gacdi fii zift, ni'cni abiällajzni xho basia Dios rextojlni nani bejnni galoo. ¹⁰ Ni'cni rniä lojtu rebetzä, colsejs, colguisieed xtidx Dios te gacbeepactu, gululiojzatu lo bejn xho gurejdx, xho gule Dios la'tu, sa'csi lal ni chanuu gucuadiahgtu rediidxga, dipactu gunijt lo Dios. ¹¹ Palga guibajntu si'c lo guedxliujre, siu'pactu xhaguibaa cadro rnibee Dad Jesucrist par tejpas.

¹² Ni'cni anasuga'ä te gusnaä lajztu xcuent rediidxre, mase anajntureni, mase risutzu'tztu yälrililajz xten didxlii ni yu'neñ lastootu. ¹³ Narä runä xhigab laaca runä che rusnaä lajztu, te gusnibä la'tu, te gusnaä lajztu. Si'cza gunä guideb ni nabañä lo guedxliujre. ¹⁴ Ananä asiäddzungajxh dxej ni

xca' Dios narä, sa'csi abaluii Dad Jesucrist ni'c loä. ¹⁵ Ni'cni cayunduxhä dzuun ɳaj, te che guiquinni sinaj lajzta xtidxä che agu'tä.

Renani bahuui loj yälناسا'xten Crist

¹⁶ Che basule'nu lojtu xcälrnibee näj xcälrdimbicha' Dad Jesucrist, xcient ni guibisacpacni, dinu niniitisni, dizanu nusguee la'tu, sa'csi abahuiloonu xcälrdimbicha'ni. ¹⁷ Sa'csi che badeed Dios xtradnu yälrnibee, yälrdimbicha' lojni, dxejc biejn diajgnu gunii Dios, birii xse'ni nen te za ni gurej xhaguibaa, räjpni: "Dee najc xi'nä ni sanälazä, rbanälazduxhäni." ¹⁸ Lagajc nuure biejn diajgnu xse' Dios che guniini xhaguibaali che guyunäjnu Jesucrist lo dajn ni najc dxan.

¹⁹ Ni'cni ɳaj guliru rediidx ni gunii reprofe't. Ni'cni sujntu laaca palga gusobdiajglu rediidxga, sa'csi najcreni si'c te bajl ni rusani te lajt ni nacäjy, susanijreni xcäriejntu dxejli ni jiääd bajl xhaguibaa. Dxejc lagajc laani susanij lastoonu. ²⁰ Niluxh ganiddoo nanab gacbeetu dee: nicla tej bejn sajc guinii laatisni sajc guinii xhi säloj xtidx Dios, ²¹ sa'csi nicla tej diidx ni bacuaa reprofe't dini gac diidx ni biajbis yejcreni. Guiraliireni bacuaareni ganaxtis diidx ni badeed Xprit Dxan Dios lojreni gacuaareni.

2

Rebejn nani rusguee

(Judas 4-13)

¹ Niluxh galoo biricajza te cuaa bejn ni basguee rexpejn Israel, sigajcni siääd stee cuaa bejn ni susguee la'tu. Laareni guluixhiga'tzreni didx-xhii nani rujn rusiejxh lajz bejn xcälrililajzreni, sibälazreni lagajc Dad Jesucrist nani gudijx xcient xtojlreni. Niluxh renani rusguee, siojb nitlojreni par tejpas. ² Xhidajlza bejn sinajlreni lo xcälhabaŋgijdxreni, dxejcti ni'c gun siniyaj xhidajl bejn xnezyuj xtidxlü Dios. ³ Sa'csi ruguilajzreni xmeeltu, xhixtentu, ni'c siädgusgueereni la'tu te xca'reni xhixtentu. Niluxh xcälguxhtisreni nani gun Dios, näjza xcälrnitlojreni cabägzajcreni agujc xchero.

⁴ Najcni si'c sa'csi di Dios niällajz rextojl rexanglni nani bejn dojl, niluxh baxhalnirenai gabijl, basäunirenai neñ reguednacäjy cadre cabäjzreni dxej ni gun Dios xcälguxhtisni. ⁵ Sigajcza rebejn ni guyu' galoo, banitloj Diosreni, baslaa Dios xcälhabajn Noétis näjza sgajdzreni, sa'csi basule' Noé xtidx guluii Dios. Luxh baxhalni nisguiro te biädnitlojni guiraa rebejn nani di nucuadiajg xtidx Dios. ⁶ Bejn Dios yälguxhtis xten guedx Sodoma näjza guedx Gomorra, base'cni reguejdxga, gujcreni cobdäj. Si'c bejn Dios te gacbee bejn xho runnäj Dios rebejn ni di gusoob xtidx Dios. ⁷ Gulää Dios Lo't ni gujc te bença'c

lo reguejdxga, sa'csi guc-huin lajzni xcuent relatsiaj ni bejn rebendojlg. ⁸ Guideb ni guläjs Lo't, te beñsa'c, lo guejdxga, dxej, yääl guc-huin lastooni xcuent nani bahuiini, nani biejn diajgni, xcuentza latsiaj ni bejnreni, sa'csi beñsa'cni. ⁹ Anajn Dios xho racnäjni rebeñsa'c te rbäänireni lo retrabajw ni cadejdreni, anajnza Dios xho gusacsíni rebeñdojl cheni guidzujnli dxej ni gunni xcälguxhtisreni.

¹⁰ Guliduxhni, sujnru Dios yälguxhtis loj rebejn nani rlajz gun si'ctisni rlajz tiejxhreni, näjza renani rbälaz xcälrnibee Dios. Najcreni bejn ni di guidxejb, rujnreni ni riajbtis yejcreni, direni guidxejb guiniyajreni rexangl Dios ni rdimbicha'. ¹¹ Niluxh nicla tej rexangl Dios ni rajpru yälrnibee lo rebejnre, direni guiniyaj, cue'creni xquejreni lo Dios.

¹² Luxh, rebejnngaja najc si'c reguidxaa nani xheti xcäriejnreni, cabäjztisreni chu guiniaazreni te guetreni. Rniyajreni luxh direni gan xhini'c rniireni. Niluxh sigajc rnitloj reguidxaa, sigajcza sinitlojreni. ¹³ Bejnreni dojl, ni'c sinitlojreni, sidejdreni yälrusacsiduxh xcuent rextojlreni. Laareni rchaglajzreni guntisreni laniro rdxee. Laareni najcreni si'c te cosdxuudx o si'c te manch ni rcaj lo te ladnol, rbaali lajzreni rusgueereni la'tu lał ni cayajc lanij cayaunäjreni la'tu.

¹⁴ Digacdi fireni loj te gunaa, li rsia' lajzreni, direni guidxajg rujnreni dojl, rusgueereni rebejn te gunzareni dojl, rulliireni lastooreni te säblajzreni meel, najcreni bejn nani batzubde Dios, ¹⁵ agulälazreni nezyusa'c, abanijtreni, naj sana-jlreni xnezyuj Balaam, xi'n Beor, nani huichaglajzru nani rquijx yällatsiaj. ¹⁶ Niluxh gudilnäj Diosni xcuent xtojlni, bejn Dios gunii te mandip si'c xse' bejn, te bascuääzni profe'tga, dini nusaan niujnni nani cayujnni, cayujnni si'c te bejn ni rajc yejcni.

¹⁷ Reben latsiajre najc si'c te bisie cadro xheti nis, najczareni si'c rexräjy ni sanä bej nezree nezrec che cabi' te bero. Laareni su'reni lo xcäjy par tejpas che gun Dios yälguxhtis. ¹⁸ Sa'csi rniduxhreni didxro, niluxh xhet sajcdi rediidxga luxh rniireni huenduxh najc gun bejn ni rlajztis tiejxhreni, con yällatsiaj rusgueereni rebejn nani entis birii loj reni rujn sa' dzunguijdxga. ¹⁹ Rusgueereni, rniireni rut gudxojndini palga jiädnajlnireni, niluxh lagajc laareni najcreni mos, sa'csi rnibee latsiajreni. Xhitis ni rnibee te bejn, ni'c rusäuni neñ latzguiib. ²⁰ Sa'csi palga agubicaj te bejn loj redzunguijdx xten guedxliuj sa'csi huililajzreni xtidx Dad Jesucrist nani ruslaa rebejn lo guiraa dojl, dxejctiru gubisacni loj xtojlni, abixhidsacreni lo xtojlni, nalajz najcreni si'c che gjadreni gumbee xtidx Dios. ²¹ Huenru direni niembee xnezyuj Dios, quela che abiembeereni nezyujga, cuälazreni

didx dxan, xtidx Dios ni basule'reni lojreni. ²² Dxejcsii rsiojb diidx ni najc scree: “Rbisac te bā'cw loj xcälrdzujbni. Cuch ni entis gojz richusacni lo xpajñni.”

3

Xho gac che guibisac Jesucrist

¹ Rebetzä, dee najc ni rojp guijtz ni caguxhalä lojtu; lo guiro'p guijtzre cagusnibä la'tu xcuent reyälrlujdx ni gusnaj lajztu. ² Colgusnaj lajztu rediidx ni gunii reprofe't agujc xchero, näjza rediidx ni gunii Dad Jesucrist nani basule'reapost.

³ Ganiddoo, colgacbee dee: che asiäddzungajxh redxelult, siääd rebejn ni rgubee rextidx Dios, laareni sujnreni si'ctis ni rlajz tiejxhreni. ⁴ Siniabdiidxreni: “¿Xhicuent gajd Jesucrist guibisac si'cni bia'n diidx? Cheni gujtlí rextadgoloonu, guira'ti sanuutis najcni si'c gujcni cheni guc-cheeli guedxliujre.” ⁵ Niluxh che rniireni si'c, rlajzpac jiällajzreni agujc xchero benchee Dios xhaguibaa xcuent xtiidxtisni, näjza guniitis Dios te si'c guc-chee guedxliuj, biriini neñ nis, naj tre'ni loj nisga. ⁶ Dxejcti gunitloj guira'ti ni yu' lo guedxliujga che biajb te nisguiro, gunitlojni. ⁷ Niluxh xhaguibaa näjza guedxliuj ni tre' naj, cayajp Diosreni xcuent xtiidxni te checreni che guidzujn dxej ni gunni yälguxhtis, che gunitlojni rebendoj.

⁸ Rebetzä, na'c jiällajztu, Jesucrist ruhuui tebdxej si'c te tzugayuu ijz, rhuiizani te tzugayuu ijz si'c tebdxej. ⁹ Di gaclaa gusoob Dios diidx ni bia'n, si'c rujn bejn xhigab raclaani, niluxh cabecdxiru lajzni xcuent la'tu, sa'csi cabäjzni gusiejch lajztu, sa'csi di rlajzni nitloj nicla tejtu.

¹⁰ Niluxh sidzujn dxej che guibisac Jesucrist lo guedxliujre si'c rdzujn te gubaan, rut gacbeedi siäädni. Dxejcti sibicaj xhaguibaa, gac te bieiduxh, guira'ti sialni lo te guiboduxh, guedxliujre näjza guira'ti ni tre' lojni, guiragajcni sejcni.

¹¹ Sa'csi sinitloj guiraa redee, ni'c nanab guibannayatu lo guedxliujre, na'c guntu dojl. ¹² Colcuäjz dxejtit ni jiääd Dios lo guedxliuj. Dxejc sejc xhaguibaa, sinitlojni, luxh guiralii ni yu' sialni lo guiboro. ¹³ Niluxh abasa'n Dios diidx loonu, ni'cni cayenloonu te guibacoob, te guedxliucoob, cadro gunreni ganaxtis dzunsa'c, xhetiru dojl.

¹⁴ Ni'cni rebetzä ni sanälazä, sa'csi cabääznu guiraa ni gac, colyejn huant te che guibisac Dios, sidxälni la'tu dxitis nabajñtu, nabañnayatu, xhetiru xtojłtu. ¹⁵ Colhuii xhi dzuun bejn Dad Jesucrist ni'c rajpnu yälruslaa lo dojl. Sigajcza bacuaa bejtznu Pabl ni sanälajznu. Bacuaani sa'csi badeed Dios yälnajn lojni. ¹⁶ Neñ guiraa rexquijtzni bacuaani xcuent rediidxre. Yu' gaii guijtz ni bacuaani ni najc naganduxh.

Luxh bejn ni guxii racbee, ni runtio'p lajzreni, reni'c ruxhiid rextiidxni, sigajc runnäjreni guiraa xtidx Dios, ni'cni sinitlojreni.

17 Ni'cni rebetzä ni sanälazä, sa'csi ananxgaatu rediidxre, colnatiru didi jiajbtu ladznaa renani gusgueetu, te na'c gunijttu xcälsiudzu'tztu lo xtidx Dios. 18 Colgustioob xcäriejntu con yälracnäj näjza yälnajn xten Dad Jesucrist nani ruslaa nuure lo dojl. Sugiliä'pnu xpala'n Dad Jesucrist, naj näjza par tejpas. Sugacni si'c.

Guijtz Ganid Ni Bacuaa Juan

Xtidx Dios ni runiidx yäl nabajn par tejpas loonu

¹ Galooli che gajd Dios gun guedxliuj, agac nabajn Jesucrist. Niluxh narä bahuiä loj Jesucrist, biejn diagä rediidx ni guni-ini loä, gunazä naani. Laani najc Diidx ni runiidx yäl nabajn par tejpas loonu. ² Baluilojni loonu; reapost bahuiinu lojni. Ni'cni rniä lojtu, nabajn Jesucrist par tejpas. Rniliäpac nabañnäj Jesucrist Dios. Baluui Dios Jesucrist loonu. ³ Caniä stehuält lojtu, bahuiinu lojni. Biejn diajgnu rediidx ni guniini loonu. Xhigab xtenu najc tejtis con Dios, näjza Jesucrist Xi'n Dios. Ni'cni cagusule'ä rediidxga lojtu, te tejtis xhigab jiennäänu resa'nu. ⁴ Cagucuaä rediidxre lojtu te guibalazduxhtu.

Dios najc Bajl

⁵ Naj cagusule'ä rediidx nani baluui Jesucrist loonu. Dios najc bajl. Guiraa redzuun ni rujnni, ganax dzunsa'cni. Xhet yäl nacäydi yu' lo Dios. ⁶ Palga chutis tejnu naa, tejtis najc xhigabnu con Dios, niluxh riennu redzunguijdx, rniinu didx-xhii, runijtnu dinu chasanäj xtidx Dios. ⁷ Palga nabajn nu lo bianij si'cni nabajn Dios lo bianij, tejtis xhigab riennu con resa'nu. Dxejc rusiaaza xtiejn Jesucrist Xi'n Dios lastoonu che riennu dojl.

⁸ Palga naanu xheti xtojlnu, rusgueenu lagajc nuunu, luxh dinu ga'p xtidx Dios neñ lastoonu. ⁹ Palga guicäjpnlo Dios guiraa redojl ni cayennu, siällajzni xtojlnu, sudzucajni rextøjlnu, sa'csi laaca rujnni luxh gulii najc rextiidxni. ¹⁰ Palga guinuunu dinu niujn dojl, rniinu najc Dios si'c te bejn ni rnii didx-xhii sa'csi anaj Dios yu' xtojlnu, luxh dizanu ga'p xtidx Dios neñ lastoonu.

2

Racnäj Jesucrist nuunu nez loj Dios

¹ Guejbtu, resa'ä nani huililajz xtidx Dios, cagucuaä rediidxre lojtu lo guijtz te na'c guntu dojl. Niluxh palga jiennu dojl, racnäj Jesucrist nuunu, rniini xcuentnu lo Dios, sa'csi xheti xtojlni. ² Gujt Jesucrist xcuentnu lo crujz. Gudijxni rextøjlnu lo crujz. Luxh et rextojltisnu gudijxni. Gudijxni rextojl guiraa rebejn ni re' lo guideb guedxliuj.

³ Palga rusobnru rextidx Dios, huenliisi rluii riembeenu Dios. ⁴ Cheni rnii te bejn, "narä rumbeäni", niluxh dini gusoob rextiidxni, rusgueeni resabejnni. Di lajzni nilii xtidx Dios.

⁵ Palga rusobnru xtidx Dios, guliipac rinälaaznu Dios, ni'c

najnnu nabañnäjnuni. ⁶ Cheni rniinu nabañnäjnu Jesucrist, nanabpac guibañsa'cnu si'c gubajñ Jesucrist lo guedxliuj.

Redidxcoob

⁷ Guejbtu resa'ä, xhet didxcoobdi ni cagucuaä lojtu. Cagucuaä lagajc diidx ni najntu galooli che huililajzlitu rextidx Dios, nalajznu rediidx nani biejn diajgtu galooli. ⁸ Niluxh najcza rediidxre didxcoob loonu, sa'csi che huililajznu rex-tiidxni gusloj dirunu guibajñ lo yälnacäjy. Baluui Jesucrist redidxcoobga loonu. Guliipac najc Dios si'c bajl. Dini guibajñ lo nacäjy.

⁹ Palga chutis tejnu rnii, “nabañä lo nianij xten Dios”, niluxh rdxe'chni lo resa'ni, lo yälnacäjy yu'ni. ¹⁰ Chutis tejnu ni rinälajz sa'ni, nabajñni lo bianij xten Dios, rujnni dzunsa'c, dizani guichaglajz gunni dojl. ¹¹ Niluxh palga rdxe'chnu lo resa'nu, nabajñnu lo yälnacäjy sa'csi riennu dojl, sasaanu lo yälnacäjy. Nicla gacbeenu canejz chonnu, sa'csi ruscäjy beñdxab balojnu.

¹² Cagucuaä rediidxre lo guejbtu, resa'ä ni rililajz, sa'csi abadzucaj Dios rextøjlnu, sa'csi lo cruzj gudijx Jesucrist rex-tojlnu. ¹³ Cagucuaä rediidxre lo guejbtu, redad bengool, sa'csi huililajztu rextidx Jesucrist, najntu laani nabajñni galooli näjza par tejpas. Cagucuaä rediidxre lojtu, rebi'n sa'csi dirutu jiu xtidx beñdxab.

Cagucuaä rediidxre lojtu rex'iñä, sa'csi rumbeetu Dios. ¹⁴ Abacuaä rediidxre lo guejbtu, redad bengool, sa'csi num-beetu Jesucrist nani nabajñ galooli näjza par tejpas. Abacuaä rediidxre lojtu rebi'n, sa'csi sudzu'tztu, sa'csi yuchee xtidx Dios neñ lastootu, dirutu jiu xtidx beñdxab.

¹⁵ Na'c guichaglajztu guntu renani rujn rebejñ nani di chalilajz xtidx Jesucrist; na'cza chanälaztejtu xhixtentu ni rajptu lo guedxliuj. Palga rinälaztejnu rexhixtelli ni ra'pnu lo guedxliuj, dxejc dinu chanälajz Dios. ¹⁶ Reben guedxliuj ni di chalilajz xtidx Dios rchaglajzreni rujnreni redzunguijdxre: rujnreni dzunguijdx nani rchaglajz tiejxhreni; rujnreni dzunguijdx nani rchaglajz balojreni, näjza lagajc laareni rliä'preni xpala'nreni. Niluxh guiraa reni'c najc dzun guedxliuj, xhetuzuundi ni gunibee Dios gac. ¹⁷ Luxh rnito-lojpac guedxliuj. Sinitlojza guiraa reni rchaglajz rujn reben guedxliuj ni di chalilajz xtidx Dios. Niluxh palga gusoobtisnu xtidx Xtadnu Dios, sibañnäjnuni par tejpas.

Didx gulii näjza didx-xhii

¹⁸ Guejbtu resa'ä ni rililajz xtidx Dios, asiäddzungajxh dxej che guluiloj nigui nani rdxe'ch loj Jesucrist. Abiejn diajgtu siääd niguiiga. Naj yu' xhidajl renigui nani rdxechlajz lo Crist. Ni'c alaracbeenu asiäddzungajxh dxejga che guluiloj

niguiiga. ¹⁹ Yu' xhidajl rebejn ni rdxechlajz lo Jesucrist. Biriireni lo resa'nu. DIRENI nililajz xtidx Jesucrist. Palga nililajzreni xtidx Jesucrist si'c huililaaznu nuure xtidx Jesucrist, direni nirii lo resa'nu. Biriireni lo resa'nu, ni'c racbeenu direni gac xpejñ Jesucrist.

²⁰ Gule Dios Jesucrist. Jesucristre baniidx Sprit Dyan xten Dios loonu te gacbeenu xhini'c najc redidxliipac. ²¹ Et sa'csi ditu gan xhi diidx najc didx gulii bacuaä rediidxga lojtu. Sa'csi najntu xhi diidx najc didx guliipac, ni'c bacuaäni, te gutijp lajztu. Palga rucuaä rediidx ni najc gulii, anajntu dina gusgueä la'tu.

²² Chutis ni naa di Jesús gac Crist Xi'n Dios, xhet guliidi rextiidxni. Renani rnii di Jesucrist gac Xi'n Dios rdxechlajzni lo Jesucrist. Di reni'c nililajz xtidx Dios. ²³ Chutis reni rnii di Jesucrist gac Xi'n Dios, di reni'c gumbee xtradnu Dios. Niluxh renani rnii Jesucrist najc Xi'n Dios, huililajzreni xtidx Dios, numbeezareni Dios.

²⁴ Colgusoob rediidx ni biejn diajgtu galooli che huililajztu rextidz Dios. Palga rusooftu rediidxga, nabaññäjtü Dios näj xi'nni Jesucrist. ²⁵ Abia'n Jesucrist diidx guniidxni yälñabañcoob loonu. Naj ara'pnu yälñabajñre, ra'pnuni par tejpas.

²⁶ Abacuaä rediidxre lojtu xcuent rebejn ni rlajz chalilajztu rediidx ni xhet guliidi. ²⁷ Baxhal Jesucrist Sprit Dyan xten Dios loonu. Rbäjzni neñ lastoonu. Dinu guiquuin chu stee bejn gului loonu xhi diidx najc gulii, sa'csi lagajc Sprit Dyan xten Dios rului xtiidxni loonu. Naj ruluiini la'tu guiraa ni najc gulii, dini gusguee la'tu. Colguibaññäjtü Jesucrist; colgusoob xtidz Jesucrist si'cni ruluii Sprit Dyan xten Dios lojtu.

²⁸ Naj guejbnu resa'ä, colguibaññäjtü Jesucrist, te che jiädsacni lo guedxliuj sisiutzu'tznu nejz lojni, dinu guitujy nejz lojni.

²⁹ Anajntu laaca najc Dios. Anajntu renani rusooftu xtidz Dios sasanäjreni Dios, ni'c najcreni xi'n Dios.

3

Rexi'n Dios

¹ Bahuii xho huinälazduxh Dios nuure, ni'c anaj Dios nuure najcnu rexii'nni. Luxh gulii najcnu rexii'n Dios. Reben guedxliuj ni di chalilajz xtidz Dios, direni gumbee nuure, rexii'n Dios, sa'csi dizareni gumbee Dios ni najc xtradnu.

² Resa'ä ni rinälazä, nuunu riolilaaznu rextidz Dios, ni'cni najcnu rexii'n Dios. Dinu gacbee xho gacnu niluxh che guibisac Jesucrist loonu, suhuiinu lojni si'c ni najcni, sa'csi suchaani nuure te gacnu si'c ni najcni laani. ³ Che rnaj laaznu sidzujñ dzej gac tejganu si'c ni najc Jesucrist, dxejc rbañsa'cnu si'c ni gubajñ Jesucrist lo guedxliuj.

⁴ Di rebejn ni rujn dojl gusoob leii xten Dios. Che riennu dojl, runijtnu lo leii xten Dios. ⁵ Racbeenu Jesucrist biääd lo guedxliuj, gujcni niguii te gujc badzucajni rextojlnu. Laani dini niujn dojl. ⁶ Che sasanäjnu Jesucrist, dinu gac benguijdx. Di bejn nani rujn dojl chalilajz xtidx Jesucrist, dizani gum-beeni. ⁷ Resa'ä, na'c chalilajztu didx-xhii ni rnii bejn lojtu, che rnireni cayujntu dojl. Rebejn ni rujn laaca, najczareni si'c najc Jesucrist. ⁸ Rebejn nani rujn dojl najc xi'n bengdxab. Galodooli rujn bengdxab dojl. Ni'cni biääd Jesucrist Xi'n Dios lo guedxliuj te gudzucajni redojl nani rujn bejn xcuent bengdxab.

⁹ Rebejn nani najc xi'n Dios direni guichaglajz gunreni dojl, sa'csi abachaa Dios xcäriejnreni, sa'csi rbäjz Dios neñ lastooren. Direni gun dojl, sa'csi najcreni xi'n Dios. ¹⁰ Si'c riembeenu rebejn ni najc xi'n Dios, näjza rebejn ni najc rex'i'n bengdxab. Chutis tejni di gun dzunsa'c, ni dini chanälajz resa'reni, dini gac xi'n Dios.

Nungäj chanälajznu resa'nu

¹¹ Lagajc rediidxre biejn diajgtu galooli che huililajztu rextidx Dios: colchanälajz resa'tu. ¹² Xhet si'cdi toCain nani gujc xi'n bengdxab. Bejnni dojl, bagu'tni bejtzni. ¿Xhicuent bagu'tnini? Bagu'tnini sa'csi bejn bejtzni ganax dzunsa'c, luxh toCain bejn dzunguijdx. ¹³ Na'c guidxelojtu che guidx-echlajz rebejn lojtu. ¹⁴ Racbeenu dirunu sa lo xnezyuj yälgujt, sa'csi dinu guidxechlajz loj resa'nu. Rajpnu yälnabajn par tejpas sa'csi rionälaaznu resa'nu. Chutis tej ni di chanälajz resa'reni canzaj lo xnezyuj yälgujt, sa'csi rdxechlajzreni lo sa'reni. ¹⁵ Chutis ni rdxechlajz lo resa'ni, najcni nejz lo Dios si'c ni abagu'tni te bejn. Najnnu che rugu't te niguii te bejn dini ga'p yälnabajn par tejpas. ¹⁶ Racbeenu rinälajz Jesucrist nuunu, sa'csi gujtni lacuua nuunu lo crujz. Sigajcza nungäj gacnäjnu resa'nu, mase guetnu lacuua guetreni. ¹⁷ Chutis tejnu ni rajp xhidajl xhixten, luxh dini gacnäj nicla tejnu ni xhet rajpdi, di bejngä chanälajz Dios. ¹⁸ Guejbtu resa'ä, na'c chanälaaznu resa'nu con rextiidxtisnu, na'c guiniitisnu rionälaaznu resa'nu. Palga rionälaazpacnu resa'nu, sacnäjnu resa'nu.

Sisiutzu'tznu nez loj Dios

¹⁹⁻²⁰ Palga rionälaaznu resa'nu, nancheenu najcnu rex'i'n Dios. Palga jiajbnu xhigab dinu gac bensa'c, dizanu gac xi'n Dios, nanab jiunu rextiidxtis Dios, na'c jiunu rexhigabnu. Dios najn rexhigabga. Niluxh Dios anaj: renani rinälaaz resa'reni, reni'c najc rex'i'nni. ²¹ Rniä lo guejbtu nani rinälazä, palga lagajc lastoonu rnii loonu, "cagusooblu xtidx Dios", sisiutijp lastoonu che rbedx-rniabnu lo Dios. ²² Xhitis ni

rniabnu lo Dios, runiidxní loonu sa'csi rusooobnu xtiidxni, riennu redzuun ni ruspaa lajz Dios. ²³ Dee najc rediidx ni gunibee Dios gusoobnu: chalilaaznu xtidx Dios, diidx ni rnii xho gujt Jesucrist lacuaa nuunu, chonälaazzanu resa'nu si'cni gunibee Dios. ²⁴ Palga rusooobnu guiraa nani gunibeeni, nabañnäjnuni, si'cza nabañnäjni nuunu. Nancheenu nabañnäj Dios nuunu, sa'csi baniidxni Sprit Dxan xtelli te cuääz neñ lastoonu.

4

Scree gacbeenu xhi didx najc guliipac

¹ Guejbtu renani rinälazä, na'c chalilajztu rextidx chutis bejñ nani naa, "rniä rextidx Dios lojtu". Ganiddoo colgula'tz rextiidxni te gacbeetu don chu xtidx caniini, sa'csi xhidajl bejñ sinii lojtu, "nuunu rniinu rextidx Dios", niluxh canisireni si'c. ² Scree gacbeenu xhi diidx najc guliipac. Guiraa rebejñ nani guinii "Jesucrist, Xi'n Dios, ni biääd lo guedxliuj si'c niguii", reni'c cayacnäj Sprit Dxan xten Dios, reni'c canii xtidx Dios. ³ Guiraa rebejñ nani di guinii biääd Jesucrist Xi'n Dios si'c niguii, xhet xtidx Diosdi rniireni. Reni'c rdxe'chreni loj Jesucrist. Abiejn diajgtu siääd te niguii ni rdxechedduxh loj Jesucrist, luxh naj abidzujñ rextzuun niguiiga lo guedxliuj.

⁴ Guejbtu resa'ä, najcnu rexí'n Dios. Naj abiennu gaan lo rebejñ ni rdxe'ch lo Jesucrist sa'csi Dios ni rbäjz neñ lastoonu abejnni gaan lo beñdxab ni nabajñ lo guedxliuj. ⁵ Rebejñ ni rnii xhet guliidi xtidx Dios, rililajztsreni rediidx ni najc xten guedxliuj. Xhidalduxh rebejñ ni re' lo guedxliuj riu rediidx ni xhet guliidi. ⁶ Nuunu najcnu xi'n Dios. Rebejñ nani riembee Dios riu xtiidxnu. Rebejñ nani di gac xi'n Dios direni jiu xtiidxnu. Scree gacbeenu chu rebejñ rnii didxliipac. Scree gacbeezanu chu rebejñ rnii diidx ni xhet guliidi.

Rinälajz Dios rebejñ

⁷ Rniä lo guejbtu nani rinälazä, nanab chanälaaznu resa'nu, renani huililajz xtidx Dios, sa'csi Dios racnäj nuunu te chanälaaznu resa'nu. Palga rinälaznu resa'nu, dxejc najcnu rexí'n Dios, luxh gulii riembeenu Dios. ⁸ Palga chutis tejnu di chanälajz resa'ni, dizani gumbee Dios, sa'csi lagajc Dios racnäj chanälaaznu Dios, racnäjzani chanälaaznu resa'nu. ⁹ Abasule' Dios loonu lacti rinälajzni nuunu. Yu' tejtis Xi'n Dios. Abaxhalñi Xi'nni lo guedxliuj te gudijxni rextojlñu lo crujz te si'c guibañnäjnuni par tejpas. ¹⁰ Si'c racbeenu rinälajzpac Dios nuunu. Galoo dinu ninälajz Dios. Niluxh Dios huinälajz nuunu, ni'c baxhalñi Xi'nni lo guedxliuj te gudijxni xtojlñu lo crujz.

¹¹ Rniä lo guejbtu nani rinälazä, si'cni rinälajz Dios nuunu, sigajcza rlajzni chanälaaznu resa'nu. ¹² Nicla tej bejn gajd fii lo Dios. Niluxh palga chanälaaznu resa'nu, Dios nabajñ neñ lastoonu, dxejc gulii rinälaazpacnu Dios. ¹³ Nancheenu nabaññäjnu Dios, sigajcza nabaññäpac Dios nuunu, sa'csi abaxhalñi Sprit Dxan xtelli cuääz neñ lastoonu. ¹⁴ Narä näjza reapostData abahuiinu loj Jesucrist. Caniä lojtu abaxhal Xtadnu Dios Xi'nni lo guedxliuj te guslaani rebejñ lo xtojlreni. ¹⁵ Chutis tejnu ni rnii "Jesucrist najc Xi'n Dios", nabaññäjnu Dios, nabaññäjza Dios bejnga.

¹⁶ Racbeenu, rililaazzanu rinälajz Dios nuure. Guliduxh rinälajz Dios nuunu. Palga rinälaaznu Dios, nabaññäjnu Dios, nabaññäjza Dios nuunu. ¹⁷ Naj sanälaaznu Dios si'cni rlajzni luxh palga chanälaaznuni guidebtis ni guibajñnu, dinu guidxejb che guidzujñ dxej ni gun Jesucrist yälguxhtis lo guedxliuj. Dinu guidxejb sa'csi guideb nabajñnu lo guedxliuj, nabaññäjnu Dios si'c nabaññäj Jesucrist Dios. ¹⁸ Palga rinälazsa'cnu Dios, dinu guidxejb, palga rinälajzpacnu di gacdi guidxeebnu. Palga guliipacnu rinälaaznu Dios, xhetliidi rdxejjbdinu. Nani rdxejb, rdejdni trabajw, gajd bejnga chanälazsa'c Dios.

¹⁹ Rinälaaznu Dios sa'csi ganiddoo Dios huinälajz nuunu. ²⁰ Palga chutis tejnu naa "rinälazä Dios" niluxh rdxechlajzni lo resa'nu, xhet guliidi xtiidxni. Palga dinu chanälajz sa'nu nani cahuiinu, xhixh sajc chanälaazzanu Dios nani gajdnu fii. ²¹ Agunibee Dios, nani rinälajz Dios chanälajzni resa'ni sigajc rinälajzni Dios.

5

Riennu gaan lo guiraa redolguijdx lo guedxliuj

¹ Chutis ni rililajz Jesú Crist nani baxhal Dios, ni'c najc Xi'n Dios. Palga rinälaaznu Xtadnu Dios, sigajcza sinälaaznu renani najc Xi'n Dios. ² Palga rinälaaznu Dios, palga ru-soobzanu xtiidxni, dxejc najnnu rinälaaznu resa'nu nani najc Xi'n Dios. ³ Ni'cni, palga rinälaaznu Dios, susoobnu xtiidxni. Luxh dinu guichalo nagajn gusoobnu xtiidxni. ⁴ Chutis tejnu ni najc xi'n Dios, riennu gaan lo redojl ni re' lo guedxliuj. Riennu gaan lo redojl lo guedxliujre sa'csi huililaaznu xtidx Jesucrist. ⁵ ¿Chuni'c cayujn gaan lo redojl lo guedxliuj, ä? Renani rililajz najc Jesucrist, Xi'n Dios, reni'c rujn gaan lo redojl lo guedxliujre.

Rediidx ni baluui Dios loonu xcuent Jesucrist

⁶ Biääd Jesucrist lo guedxliujre. Birobnis Jesucrist, baxhe'zani xtiejnni lo crujz. Xhet ganaxdi te guirobnisni biäädni, näjza te guxhe'ni xtiejnni lo crujz che biäädni. Sprit

Dxan xten Dios canii rediidxre. Guliipac rextiidxni. ⁷ Yu' choñ ni baluiloj xhaguibaa. Rniireni xcuent Jesucrist tejsi diidx. Tejni najc Dios, steeni najc nani laa Diidx, steeni najc Sprit Dxan xten Dios. ⁸ Sigajcza yu' choñ ni baluiloj lo guedxliuj. Rniireni xcuent Jesucrist tejsi diidx. Tejni najc Sprit Dxan xten Dios. Steeni najc che birobnis Jesucrist, steeni najc che baxhe' Jesucrist xtiejnni lo crujz che gujtni. ⁹ Palga rililaaznu xtidx rebejñ ni rbäjz lo guedxliuj, nungäjl chalilaazrunu xtidx Dios. Rediidx nani rnii jioñ reni baluiloj tejsi diidx najcreni con nani rnii Dios xcuent Jesucrist Xi'n Dios. ¹⁰ Palga rililaaznu xtidx Jesucrist Xi'n Dios, rnii Dios xcuent Jesucrist neñ lastoonu. Chutis tejnu ni di chalilajz xtidx Dios, rujnni najc Dios si'c tej ni rusguee sa'csi dini chalilajz xtidx Dios ni rniini xcuent Jesucrist. ¹¹ Scree najc rediidx ni rnii Dios. Abaniidx Dios loonu yäl nabajñ par tejpas. Yäl nabajngä biädnä Xi'nni, Jesucrist. ¹² Palga nabañnäjnu Xi'nni, rajpnu yäl nabajñ par tejpas. Palga dinu guibannäj Xi'nni, dinu ga'p yäl nabajñ par tejpas.

Xtixtios con diidx ni rulijdx

¹³ Abacuaä rediidxre lojtu ni rililajz rextidx Jesucrist te gacbeepactu rajptu yäl nabajñ par tejpas.

¹⁴ Ni'cni dinu guidxejb che guiniinu lo Dios, sa'csi riu Dios xtiidxnu palga tejsi najc xhigabnu con Dios che rniabnu lojni.

¹⁵ Luxh palga najnnu riu Dios nuunu che rniinu lojni, sigajcza najnnu suniidxni nani rniabnu lojni.

¹⁶ Palga tejnu fii tej resa'nu cayujn dojl, niluxh riuruni xtidx Dios, nuunu rajpnu por guiniabnu lo Dios xcuent laani, te gudeed Dios yäl nabajñ lojni. Niluxh yu' te dolroduxh. Chutis te bejñ ni gun dojla, di Dios gudeed lo bejnga yäl nabajñ par tejpas. Dizana guiniä guiniabtu lo Dios xcuent bejñ ni rujn dolroga. ¹⁷ Guiraa redzunguijdx nani rujn rebejñ najc dojl. Niluxh yu' redojl nani di gun gunijt bejñ lo Dios par tejpas palga jiu bejñ xtidx Dios.

¹⁸ Racbeenu guiraanu nani najc xi'n Dios di rlaaznu jiennu dojl. Racnäj Jesucrist nuunu te di beñdxab gun gaan nuunu, te dizanu gusoob xtidx beñdxab.

¹⁹ Nancheenu nuure najcnu xi'n Dios, niluxh guiraa rebejñ nani riutis rextzin guedxliuj cagusoobreni xtidx beñdxab.

²⁰ Najnnu biääd Jesucrist Xi'n Dios lo guedxliuj. Baluiini nuunu rextidx Dios te jiembeenu Dios, nani najcpac Dios gulii. Nabañnäjnu Dios ni najc gulii, sa'csi nabañnäjnu Jesucrist. Laani najc Dios ni najc gulii. Caguniidxni loonu yäl nabajñ par tejpas. ²¹ Resa'ä, na'c guzuxhijbtu lo rebanäjbi ni xhet guliidi. Sugacni si'c.

Guijtz Ni Rojp Ni Bacuaa Juan

Diidx gulii näjza yälrinälaaznu resa'nu

¹ Narä nacä bengool. Cagucuaä guijtzre lojlu nane' nani agule Dios, näjza loj rex'i'lru. Rinälazäpac la'tu luxh xhet xtebädi; näjza guiraa reni rililajz xtidx Dios sanälajztu. ² Nuure rinälaaznu la'tu sa'csi yuchee neñ lastoonu rediidx nani najc gulii, luxh dilajznu jiäl rediidxre. ³ Xtadnu Dios, näjza Jesucrist Xi'nni, gacnäj nuunu, jiareni nuunu, guscuecdxi lajznu con xcälnajn didxlui näjza yälrinälaajz.

⁴ Bibalazduxhä che gucbeä yu' rex'i'lru ni rusooob xtidx Dios si'c gunibee Dios loonu gusoobnuni. ⁵ Nane' ni gule Dios, diidx nani rniabä gusoob guejblu naj dini gac didxcoob, niluxh lagajc diidx ni biejn diaagnu galooli, che huililaazlinu xtidx Jesucrist. Lagajc dee najc nani gunibee Dios loonu: nungälpac chanälaaznu resa'nu. ⁶ Sinälaaznu resa'nu palga cagusoobnru xtidx Dios. Dee najc xtidx Dios ni biejn diaagnu galooli, che huililaazlinu xtidx Jesucrist: chanälaaznu resa'nu.

Rebejn ni rnii garenca diidx ni xhet guliidi

⁷ Balti bejn birii loonu, naj cagusgueereni xhidajl bejn ni re' lo guedxliuj. Caniireni di Jesucrist niajc niguii che biäädni lo guedxliuj. Sa' bejnre najc beñrusguee. Sa' bejnre rdxe'chreni loj Jesucrist. ⁸ Colga'p la'tu te na'c chalilajztu xtiidxreni, didi xlia'si biennu dzuun ro'c, te xca'tu guiraa ni guniidx Dios lojtu.

⁹ Chutis bejn ni rlajz gugu'ch xtiidxpaci lo xtidx Jesucrist, di bejnga gumbee Dios. Niluxh chutis bejn ni riu xtidx Jesucrist, rumbeeni Dios, rumbeezani Jesucrist Xi'n Dios. ¹⁰ Palga jiääd te bejn roliztu ni di chasanäj xtidx Jesucrist, na'c xcäjbtu jiu'ni roliztu, na'cza guiniitu lojni, "Xchan. Biu'." ¹¹ Sa'csi chutis bejn ni guinii "xchan" loj te bejn ni di chasanäj xtidx Jesucrist, cayacnäjzani redzunguijdx ni rujn bejnga.

Rudeedni xtixtios

¹² Xhidalduxhru diidx rlazä guiniä lojtu, niluxh di rlazä gucuaäreni lo guijtz. Cabäzä jiädhuiä lojtu ro'c te guiniä rediidxre lojpactu, te guibaalajztu. ¹³ Rexi'n bäßllu, nani aguleza Dios, ruxhal xtixtios lojlu. Ni'ctis najc ni rucuaä lojtu. Sugacni si'c.

Guijtz Ni Riojñ Ni Bacuaa Juan

Cagucuaani didxsa'c lo Gayo

¹ Narä nacä te bengool. Caguxhalä guijtzre lojlu, dad Gayo. Rinälazduxhälu sa'csi huililajzlu rextidx Dios.

² Sanälazälu, nanä laaca yu' lastoolu loj Dios. Naj rniabä lo Dios gacnäjni luij, guniidxzani yälnadaanlu. ³ Bibalazduxhä che gubi' gaii resa'nu, guniliireni loä xho huililajzlu xtidx Jesucrist, xho basoobzalu xtidx Jesucrist. ⁴ Xheti stee diidx ni ruspaaz lazä si'c rbaa lazä che racbeä rusooob resa'nu redidxlii xten Jesucrist.

⁵ Dad Gayo, laaca cayujnlu che racnäjlu renani rililajz xtidx Jesucrist, mase dilu gumbeereni che riäädreni lojlu. ⁶ Aräjpreni lo resa'nu ni rdxagsa' ree xho huinälajzlureni näjza xho gucnäjlureni. Laaca bejnlu gucnäjlu resa'nu, badeedlu xhi biquiinreni lo nejz che biriirení rolijzlu. Si'cza nanab jiennu lo guiraa resa'nu, nalajznu rebejñ ni ruluii xtidx Dios. ⁷ Ruluiireni xtidx Jesucrist sa'csi sanälajzreni Jesucrist. Xhet rca'direni lo rebejñ ni di chalilajz xtidx Jesucrist. ⁸ Si'cza nanab gacnäjnu rebejñ ni riluii xtidx Jesucrist nen garen-garen guejdx, te si'c jiennänu xtzuun Dios guiraa renani ruluii xtidx Dios.

Di Diótrefes niujn redzunsa'c

⁹ Abaxhalä te guijtz lo rexpejñ Jesucrist ro'c. Niluxh Diótrefes rlajz guinibeeni lo resa'nu ro'c. Dini jiu xtidvä. ¹⁰ Ni'cni che guidzuñä ro'c, narä siniä rediidxre lo resa'nu ro'c, che guidxaag sa'nu ro'c. Diótrefes rniyaj narä lo resa'nu ro'c. Dizani jiu resa'nu che rdzujñreni ro'c. Dizani gusaan fiiut resa'nu ni riääd ro'c, mase rlajz chu tejtu fireni. Luxh rlajzni gudxoijnni guidxagnäjtu rebejñ nani ruhuii resa'nu ni ruluii xtidx Jesucrist.

¹¹ Sa'ä ni rinälazä, na'c gunlu redzunguijdx, bejn redzunsa'c. Nani rujn dzunsa'c ni'c najc Xi'n Dios. Chutis tej ni rujn redzunsa'c najc xpejñ Dios. Chutis tej ni rujn redzunguijdx, di ni'c gumbee Dios.

Rniireni didxsa'c xcuent Demetrio

¹² Guiraa rebejñ ganax didxsa'c rniireni xcuent Demetrio, luxh huenliisi rusooobni xtidx Jesucrist. Sigajcza narä rniä didxsa'c xcuentni. Najnlu guliipac rediidx ni rniä.

Rudeedni xtixtios

¹³ Rlazä guiniä xhidalduxhru diidx lojlu, niluxh di rlazä gucuaä rediidxga lo guijtzre. ¹⁴ Runä xhigab di gaclaa jiädhuiä lojlu, dxejcti jieinu diidx.

¹⁵ Gulecdxi lajzlu. Rexamigwlu ruxhalreni xtixtios lojlu. Badeed xtixtios lo tejga rexamigwä ro'c.

Guijtz Ni Bacuaa Judas

Judas cagucuua loj renani agule Dios

¹ Narä nacä Judas, ni rujn xtzuun Jesucrist. Narä nacäza betz Jacoob. Cagucuaä guijtzre loj renani agule xtadnu Dios, renani sanälazduxhni, nani cayapcheeni par Jesucrist. ² Rniabä lo Dios, gulaslazduxhruni la'tu, guscuecdxiduxhruni lastootu, gacnäjni la'tu, guniidxrungi yälsanälajz.

*Renani ruluii yälrusguee
(2 Pedro 2:1-17)*

³ Rebetzä nani sanälazä, che cayunduxhä xhigab gucuaä lojtu xcient yälruslaa lo rextojlnu ni rajpnu, benä xhigab riojbru gucuaä te guijtz lojtu te gulidxätu sudzu'tznu, gapdzu'tznu yälrililajz ni basule'reni par tejpas loj rexpejn Dios. ⁴ Sa'csi abiuxhiga'tz gaii bejn, renani galooli gunii Dios siäädreni, niluxh sinitojreni. Najcreni bejn ni di chalilajz xtidx Dios, najcreni benguidxduxh, rutzuréreni xcälracnäj Dios, rujnreni xtuyu, sanäreni te yälnabañdxuudx. Rbälazzareni xpaxhuaannu nani rnibee loonu, Dad Jesucrist.

⁵ Mase anajntu guira'ti rediidxga tejpas, rlazä gusnaä lajztu che gudejd gulää Dad Jesucrist rexpejn Israel lo guedx Egípto, dxejcti bagu'tni renani di nililajz xtiidxni. ⁶ Rexangl Dios nani di nucuadiajg diidx, ni birii cadro rlajz Dios churen, reni'c basäu Diosreni cadro nacäiboo te cabäjzreni gun Dios xcälguxhtisni lojreni. ⁷ Si'c bejnni guedx Sodoma näjza Gomorra näjza reguedxbäz ni tre' gajxh ro'c, sa'csi bejnreni dojl, renigui guyunäjreni niguii biräax, regunaa guyunäjzareni regunabiräax. Dxejc gudejdreni trabawduxh huejcreni nen guiboo par tejpas xcient xtojlneni, ni'c najc te yärlulijdx loonu.

⁸ Rebejn ni riu' lojtu naj najc si'c reben galoo ni bejn dojl. Nabajñreni si'c ni bisieedreni lo guiraa nani ruluii yälrnixcal, ruxhiñreni tiejxhreni, rbälazreni xcälrnibee Dios, rniyajzareni rexangl Dios. ⁹ Miguejl ni rnibeeru loj rexangl Dios, che gudildiidxni bendxbab yejc tiejxh to Moisés, dini niniyaj bendxbab, alga räjpni: "Sugun Dad Jesucrist yälguxhtis lojlu." ¹⁰ Niluxh rebejngä rniyajreni nicla ganreni xhini'c rniireni. Niluxh nani racbeepac rebejngä najc yälnajn nani nicla niquiin nisieedreni, lala sa' nani rujnza reguidxaa, ni xheti xcäriejnni, reni'c sujn nitlojreni.

¹¹ ¡Aii! ¡Riazanuren! Sanajlreni xnezyuj Caín, luxh te gunreni gaan meel ruxhunliren rujnreni sa' dojl ni bejn Balaam agujc xchero, näjza sa' dojl ni bejn Coré, ni gudilnäj Dios, luxh gunitlojni. ¹² Laareni najcreni te xtuiduxh lo rexchej ni rajc guidoo,

direni guidxejb gauxchenäjreni la'tu, sa'csi xque'tisreni riureni. Najcreni si'c te xcäjy ni xhet nisguij siädnäni, nani sanä dej nezree nezrec; najczareni si'c te yagbigool nani di ninejxh xcaj lojni, tio'p huält agujtreni, najcreni si'c te yajg ni abiliäadx. ¹³ Laareni najc si'c nis ni räjs lo nisdoo, che cayajc te bidoñduxh, sää, siäädni, carii xtujyreni si'c räjs nis lo nisdoo. Najcreni si'c bale' ni rtejb xhaguibaa, rijreni lo te yälnacäiduxh ni benchee Dios par tejpas.

¹⁴ Xcuentza redee agunixgaaza Enoc ni najc xagdodoo Adán, räjpni: "Bahuii, siädnä Dios xhidalduxh xanglni ¹⁵ te gunni yälguxhtis loj guiraa bejn te gusacsíduxhni guiraa rebejn ni di gumbee Dios xcuent redolduxh ni bejnreni, xcuentza redidxnaj ni guniyaj rebendolduxhre Dios." ¹⁶ Rebejnre laa reni rmojm, runduxhreni quej, rujnreni si'ctis ni rlajz tiejxhreni, rniirenii guiraloj didxnaj, rniisireni didksa'c loj rebejn te gun rebejnngä si'c ni rlajzreni gunreni.

Rulijdxni rebejn nani ahuililajz xtidx Dios

¹⁷ La'tu, betzä ni sanälazä, riäjl guinaj lajztu rediidx nani gunii reapost xten Dad Jesucrist, ¹⁸ sa'csi guniirenii lojtu: "Nen redxelult che guibisac Jesucrist, su'bejn ni suxhiznäjreni rextidx Dios, sujnreni si'ctis guisia' lajzreni." ¹⁹ Redee najc renani run rlia' rexpejn Dios lo sa'reni; rinuuazareni ni yu' lo guedxliuj, diza Xprit Dyan xten Dios cuääz neñ lastooreni.

²⁰ Niluxh la'tu rebetzä nani sanälazä, coltioob loj xcälrililajztu ni siääd lo Diostis, colnab lo Dios xcuent yälnibee xten Xprit Dyan xtelli. ²¹ Colguibajntis lo yälsanälajz xten Dios, colsusintis lal ni cayunlojtu yälrulaslajz xten Dad Jesucrist ni guniidx yälnabajn par tejpas.

²² Colgacnäj renani di chalilazsa'c te chalilajzpacreni xtidx Dios. ²³ Colyacnäj sgaii te guibicajreni lo dojl, gudobxhajxreni, colyejn xhigab lo guiboo cayejcreni. Colyacnäj sgaii bejn, colgulaslajzreni con yälrwdxjejb, niluxh colnatiru te di guntu lagajc dojl ni rujnreni. Gulälaz nani rujnreni, nani ruxhinreni.

Redidx lult

²⁴ Colguliä'p xpala'n Dios nani racnäj la'tu didi jiajbtu lo dojl, nani rujn sajc suutu lo xcäldimbicha' Dios, nayadujtu, rbaduxh lajztu. ²⁵ Yu' tejtis Dios. Laatisni rajpni yälnajn te guslaani nuurnu lo dojl xcuent ni bejn xtadnu Jesucrist. Colguliä'p xpala'nni, rajpni guirali, yälnibee, yäldimbicha', galooli, näj naj, näjza par tejpas. Sugacni si'c.

Rediidx Nani Bacuua Juan Xcient Recos Ni Churu Gac

Baluiloj Jesucrist lo Juan

¹ Dee najc rediidx ni badeed Dios loj Jesucrist te guluilojnini loj rexmosni, xcient recos nani di gaclaa gac. Jesucrist baxhal xanglni lo Juan, te baluiini guiraa recosga lojni. ² Ni'cni bacuua Juan lo guijtzre guiraa xtidx Dios nani baluuii Jesucrist lojni, xcient guiraa recos nani bahuilojpacni.

³ Chicbaa renani rol guijtzre xcient recos ni churu gac, re-nani riuza rediidxga, renani rguchee rediidxga nen lastooni sa'csi siäddzuñgajxh redxej che soob rediidxga.

Juan cagucuaa guijtzga lo gajdz guidoo

⁴ Narä nacä Juan. Cagucuaä guijtzre loj guigajdz reguidoo ni tre' lo región Asia. Dios guspalaſz la'tu, guscuecdxini lajtu, lagajc Dios ni sigajc najc nadxej, sigajcza gujcni naii, sigajcza sajcni par tejpas. Xca'zatu xcälruspalajz näj xcälrbedxilajz guigajdz resprit ni suga' guideb gabí cadro rnibeeni, ⁵ näj xcälruspalajz, xcälrbedxilajz Jesucrist nani gulinii diidx ni badeed Dios lojni, nani ganiddoo gubañsac lo rebengut, nani rnibeeza lo guiraa rereii loj guedxliujre. Laani sanälazduxhni nuure, laani rudzucajni xtojlnu con xtejnni. ⁶ Laani bejnni gacnu te benro, te guedxro, gaczanu bixhojz lo Dios Xtadni. Suchä'p xpala'nni, suga'pni yälrnibee par tejpas. Sugacni si'c.

⁷ ¡Colgabee! Laani sibisacni lo rexcäjy, luxh guiragajc rebejn suhuii lojni, nägajc renani gudzujd cuä' xcustiini. Guiraa rebejn guedxliujre soon xcientni. Si'cti, sugacni si'c.

⁸ —Narä nacä ganid, nacäza lult, si'c najc reletr A con Z —rnii Dad Dios—. Nabañä nadxej, sigajcza gubañä naii, sigajcza sibanä par tejpas, dipacna gacä ste'ca. Rapä yälrnibeduxhru lo chutis.

Bahuiä loj Jesucrist lo xcäldimbicha'ni

⁹ Narä, Juan, bejtzu, näzja ni cadednäjtu trabajw xcient Jesucrist, ni riunäjzatu cadro rnibee Dios, ni rsiudzutzñäjzatu lo xtidx Jesucrist, guyu'ä lo yuj nani tre' lo nisdoo, ni laa Patmos. Ro'c baxhalreni narä pres sa'csi basule'ä xtidx Dios näzja diidx xcient ni bejn Jesucrist lo guedxliujre. ¹⁰ Te dumingw, lal ni cayunää Dios, guzacä astoo canixcalä, dina niacbeä caro yu'ä, dxejcti nez detzä biejn diagä xse' te ni gunii dipduxh, astoo te trumpet, ¹¹ najni loä:

—Narä nacä ganiddoo, nacäza lult. Lo te guitzro bacuaa nani fiilu, dxejcti baxhal guijtzga loj guigajdz guidoo ni yu' nez Asia, neñ reguejdxre: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, näjza Laodicea.

¹² Dxejc gubireä te bahuiä chuni'c canii loä. Che gubireä bahuiä lo gajdz gandilier oor. ¹³ Galäii guigajdz recandilieerga, suga' te ni najc Xi'n Dios nani gujc Xi'n Niguii, najcwni te lajd ni rdzujn lo ni'lini, lastoozani naliib te cinturon gulajg ni najc ganaxduj oor. ¹⁴ Yejcni näjza xquidxejcni najczareni nolbäj si'c xquichlajd xii, nolbäj si'c yejg. Dxejcru rbebjal lojni. ¹⁵ Ni'ni rdimbicha' si'c guiib ni laa bronz che cayejcni lo guiboo. Xse'ni riejn nadipduxh astoo che riäjt nisro neñ regueuu. ¹⁶ Ladbee ca' ɳaani gajdz balxhaguibaa; ro'ni rii te espaad ni guiro'p laad caj ro'ni; dxejctiru lojni rujn si'c rujn loj gubijdx che cagusanijni guideb lagaa.

¹⁷ Che bahuiä lojni, biabrloä nez lojni si'c te bengut. Dxejcti batzuubni ɳaani xladbeeni yecä, dxejc guniini loä, najni:

—Na'c guidxejblu, narä nacä ni gubajn galooli, narä nacäza ni guibajn lult. ¹⁸ Narä nacä ni nabajnpac; gutä, niluxh ɳaj nabañä par tejpas. Rapä yälrnibee lo yälgujt näjza lo gabijl. ¹⁹ Ni'cni bacuaa recos ni abahuilu, nani cayajc ɳaj, näjza nani churu gac. ²⁰ Dee najc laa yälxhiga'tz xten regajdz balxhaguibaa ni bahuiilu lo ɳää ladbee näjza regajdz gandilier oor: guigajdz balguibaa sälojni xangl Dios xten reguidooga. Dxejc gajdz gandilieerga sälojni guigajdz reguidooga.

2

Rediidx nani chää loj rexpejn guidoo Éfeso

¹ Dxejcti najni loä:

—Bacuaa rediidxre lo xangl Dios xten guidoo Éfeso: “Nani ca' guigajdz balxhaguibaa ɳaani ladbee, näjza nani rsiaj galäii guigajdz gandilier oor, rnii rediidxre lojtu: ² Narä numbeä xhi redzuun rujntu, xhi trabajw rdejdtu rujntuuzuunga, näjza xho rsiudzu'tztu. Dizatu guchagsa'tu benlatsiaj; näjza bala'tztu xho rujn rebejn nani rnii ireni najcreni apost ni rnii xtidx Dios, luxh direni gac, luxh la'tu gucbegajctu cagusgueereni bejn. ³ Rsiudzu'tztu, rujntu huant xcuent xtidxä, gajdtu guidxajg. ⁴ Empac yu' te quej ni rbe'cä xcuenttu: dirutu chanälajz narä si'cni huinälajztu narä ganiddoo. ⁵ Ni'cni colguzaa lajztu caro banijttu, colguzaa lajztu, colyejn lagajc redzuun ni bejntu galoo che guslojtu huillajztu xtidxä. Palga ditu gusiechljaztu, sudzucaä xcandilieertu cadre suga'ni. ⁶ Laaca rujntu rbälaztu xtzun rebejn ni laa nicolaítas, sa'csi

näjza narä rbixlazä xtzuunreni. ⁷ Nani yu' diajgni te cuadajgni diidx, sucuadiagjni diidx ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo: loj renani gun gaan lo dojl, gudedä gauni ninejxh ni rcaj lo yajg yälhabajn, ni yu' xhaguibaa cadro yu' Dios."

Rediidx ni rniini loj rexpejn guidoo ni yu' Esmirna

⁸ Dxejcti najni loä:

—Bacuua rediidxre lo xangl Dios xten guidoo ni yu' Esmirna: "Nani najc ganiddoo, nani najcza lult, nani agujt, dxejctiru gubañsacni par tejpas, rnii diidxre lojtu: ⁹ Narä nanä xho cadejdlu trabajw, nanäza guxilii rajplu, niluxh nez loj Dios yu' xhidajl xhixtenlu. Nanäza yu'reni rniyajlu. Reni rniyajlu rniireni najcreni rexpejn Israel, luxh direni gac. Najcreni xpejn xquidobäz bëndxbab. ¹⁰ Na'c guidxejblu trabajw nani agojl tedlu. Aree bëndxbab gusäl gaii sa'tu neñ latzguiib, te gacbeeni don la guliu ahuililajztu xtidx Dios, te tedzatu trabajw tzuu dxej. Colgutip lajztu mase guettu, dxejcti narä gunidxä te coroñ xten yälhabajn. ¹¹ Nani rlajz cuadiajg diidx sucuadiagjni diidx ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo: nani gun gaan lo dojl, xhet gundi yälgujt ni rojpga lojni."

Rediidx ni rniini lo rexpejn guidoo ni yu' Pérgamo

¹² Dxejcti najni loä:

—Bacuua rediidxre lo xangl Dios xten guidoo ni yu' Pérgamo: "Nani ca' spaad ni caduxh ro'ni guiro'p laad rnii rediidxre lojtu: ¹³ Narä nanä caro rbäjztu, rbäjztu lo guejdx cadre rnibee Bëndxbab. Rsiudzu'tztu xcuent xtidxä, Laltis rsiudzu'tztu rililajztu xtidxä, mase neñ redxej cheni bagu'treni Antipas, ni gunii diidx xcuenta, nani gusudzutzpac nez loä, nani bagu'treni neñ guejdx cadre rnibee Bëndxbab. ¹⁴ Niluxh yu' tiop-chon xtojtu. Lojtu nadxaag gaii bejn ni rujn si'c bejn toBalaam agujc xchero. Laani baseedni Balac xho gunni te jiajb rexpejn Israel neñ dojl, baseednireni gaurenri recos ni gurej lo dxan nez loj rebanäjb, baseedzani rexpejn Israel guesnäjreni chutis gunaa. ¹⁵ Sigajcza nadxaag lojtu gaii bejn ni riu rediidx ni rusule' reni laa nicolaítas. ¹⁶ Colgusiechxgaa lajztu, te di jiälgacä lojtu te gucuanääreni spaad ni yu' ro'ä. ¹⁷ Nani rlajz cuadiajg diidx, sucuadiagjni diidx ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo: renani gun gaan lo dojl, lojni gudedä yätxtil ni laa mana ni yuchee-xhiga'tz. Sudedäza lojni te guibäz ni najc nol, lojni caj te lajni ni nacoob, nani rutru racbeedi, xtebtis nani xca'ni."

Rediidx nani rniini lo rexpejn guidoo ni yu' Tiatira

¹⁸ Dxejcti najni loä:

—Bacuua rediidxre lo xangl Dios xten guidoo ni yu' Tiatira: "Xi'n Dios nani rbebajl balojni, ni rdimbicha' ni'ni si'c bronz,

ni'c rnii rediidxre lojtu: ¹⁹ Ananä xtzuuntu, sanälajztu sa'tu, nanä xho rililajztu xtidxä, xho racnäjtu resa'tu, näjza xho rsiudzu'tztu, runduxhtu huant. Nanäza cayujntu dzunroru naj loj ni bejntu che guslojtu. ²⁰ Niluxh yu' xhicuent rdxe'chä lojtu. Rcjäbtu riu'tu loj te gunaa ni laa Jezabel. Laani rniisini najcni te prof'e't, gunaa ni rnii xtidx Dios, rusgueetisni bejn. Luxh xcälruseedni cagusgueeni rexpenä nani ahuillajz xtidxä, te naj rujnreni cosgijdx, si'c yälresnäj ni di gac chäälni, rajwzareni nani gurej lo dxan xten rebanäjb. ²¹ Aguläzä xchej te gusiechlajzni, gusaanni gunni dojl, luxh naaddini gusiechlajzni xcuent redzunguijdx ni rujnni. ²² Luxh palga laani dini gusaan gunni redzuun nani rujnni, narä siguixäni, gudedä te yälracxhuro. Luxh sutedä trabajwduxh guiraa renani bennäjni dzunguijdx palga direni gusiejch lajzreni, palga direni guchaa xmoodreni. ²³ Sugutxhiä, sunitloä rex'i'n gunaaga, te si'c gacbee guiraa rebejn ni yu' neñ reguidoo narä nacä ni rula'tz rexhigab ni yu' xcäriejnreni, näjza yälrililajz ni yu' neñ lastooren. Te gacbeezareni narä sunidxä lo tejgatu ni riäjl xca'tu xcuent redzuun ni rujntu. ²⁴ Dxejc loj guiraa reni yu' lo guedx Tiatira, la'tu ni di guirinajl xnezyuj Jezabel, la'tu ni di gumbee nani rniireni najc recosduxh xten beñdxab, xhetru rniädi lojtu, dirunä gutalä xtzuuntu. ²⁵ Colyapdzu'tz rextidxä nani arajptu dxejli ni guibisacä lojtu. ²⁶ Nani gun gaan lo dojl, näjza nani cagusoob xtidxä dxe lultli, lojni sudedä yälrnibee te guinibeeri renacion. ²⁷ Si'cni baniidx Xtadä yälrnibee loä, sudedä yälrnibee lojni, te guinibeeri guiraa reben guedxliuj, gunnäjni yälguxhtis lojreni te barguiib si'c rujn ni runchee guesbajn, rlia'ni guiraa regues nani xhet sajcdi. ²⁸ Sunidxäza bale' xhaguibaa ni rii rsildoo (ni säloj guibañänäjnu Dios). ²⁹ Nani rlajz cuadiajg sucuadiajgni diidx ni rnii Sprit Dyan xten Dios loj reguidoo."

3

Rediidx nani rniini lo rexpejn guidoo ni yu' Sardis

¹ Dxejcti najni loä:

—Bacuaa rediidxre lo xangl Dios xten guidoo ni yu' Sardis: "Si'c naj nani rajp guigajdz Sprit xten Dios näj guigajdz rebal xhaguibaa: Narä nanä guiraa redzuun nani rujntu, rnii rebejn nabajntu, niluxh narä nanä ascanu agujttu, dirutu gun xtzunä. ² Colguibajn, colgula'tzru nani rapsijctu xcuent rextidxä nani ameer nitloj neñ lastootu. Narä ruhuiä ditu niunsa'c dzuun xtenä nez loj Dios. ³ Colgusnaj lajztu redidix ni basule'reni lojtu, nani abacuadiajgtu, colgusoob redidixga, colgusiech lajztu. Palga ditu guibajn, palga ditu guchaa xmoodtu, sidzuñä nez lojtu si'c te gubaan, nicla gaantu cor

guidzuñä lojtu. ⁴ Niluxh yu' gaiisi bejn lo guedx Sardis nani naya, nani gadreni gun dojl. Sajcwreni ladnolbäj te sanäreni narä xhaguibaa, sa'csi laareni säbyälreni. ⁵ Nani gun gaan lo dojl, ni'c sajc gacwni ladnol, luxh dizana guche'nä lajni loj xlibr cadro caj laj renani sibajnnäj Dios par tejpas. Sicäpäza nez loj Xtradä näjza nez loj guiraa rexquixhajgni, bejngä najc rexpenä. ⁶ Nani rlajz cuadialg diidx, sucuadialggni diidx ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo."

Rediidx nani rnini lo rexpejn guidoo ni yu' Filadelfia

⁷ Dxejcti najni loä:

—Bacuaa rediidxre lo xangl Dios xten guidoo yu' Filadelfia: "Nani najc dxan, nani najc gulipac, nani rajp xliäii toDavid (ni säloj guiragajc yälrnibee), nani che ruxhalni, rut rusäaudi, nani che rusäunni, rut ruxhaldi, laani rnini diidxre lojtu: ⁸ Narä nanä xhini'c rujntu. Si'c te puert ni naxhal, ni rut rusäudi, si'cza sunidxä yälrnibee lojtu te gusule'tu xtidvä, rutliidi sajc gusäuu ro'tu. Mase guxii nadip-nadaantu, atu canii xtidvä, ditu cuatzlajz xtidvä. ⁹ Suhuiitu xho gunä rebejn ni yu' lo guidobäz xten beñdxb. Rniisireni najcreni xpejn Israel, luxh direni gac; rusgueereni bejn. Narä sunäpac jiädzuxhijbreni nez lojtu, sunäza gacbeepacreni sanälazduxhä la'tu. ¹⁰ Sa'csi basoobtu xtidvä ni gunibeä sutijptu, na'c jieedtu, ni'cni narä sacnäázatu che guidzujn dxej tedtu trabajw. Luxh orga ameer guidzujn lo guideb guedxliuj, luxh sidejd guiraa reben guedxliuj trabajw, te guibee rebensa'c lo reben guedxliuj. ¹¹ Narä di gaclaa jiälä; gopdzu'tz ni rajptu, te rut gudzucajdi ni gunidxä xca'tu. ¹² Nani gun gaan lo dojl, narä gunäni si'c te pilajr neñ xquidoo Xtioozä, nalajznu, sajci te bejn nani gac guinibee cadro yu' Dios. Sibajnni ro'c par tejpas, diruni guirii ro'c. Lojni gucuaä laj Dios näjza laj guejdx xten Dios ni najc Jerusaléncob, nani guirii xhaguibaa cadro yu' Dios; lojni sucuaäza laä ni najcza nacoob sa'csi najcni xpeñä. ¹³ Nani rlajz cuadialg diidx, sucuadialggni ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo."

Rediidx nani rnini lo rexpejn guidoo ni yu' Laodicea

¹⁴ Dxejcti najni loä:

—Bacuaa rediidxre lo xangl Dios xten guidoo ni yu' Laodicea: "Nani laa Amén (ni säloj sugacni si'c), nani najc testiigw ni rniliipac, ni di cuäaz guiniini didxliiga, nani guläxtiej guedxliujre näj guiralii ni benchee Dios, laani rnini scree: ¹⁵ Nanä redzuun ni cayujntu. Ditu sasa'c lo xnezyuä, dizatu cuälaz xnezyuä. ¡Maläii guntu tejni o steeni! ¹⁶ Ni'cni, sa'csi najctu si'c nistiib, ditu gac si'c nisnajl, niclaza gactu si'c nislala, sibäro'ä la'tu. ¹⁷ Sa'csi rniliu: Ri'cw narä, rapä

xhidalduxh xhixtenä, xhet rquinädi. Luxh dilu gan xhet rajpdilu, alga najclu beñ gubijn, te beñ probduxhlu, di lojlu jien, luxh suga'lu xhabäälü nez lo Dios. ¹⁸ Ni'cni rulidxälu siilu loä oor xtenä nani agudejd lo guiboo te gaclu ri'cw; gusii loä ladnol gacwlu, te di guitujylu suulu xhabäälü; gusiiza unguent loä te chää balojlu, te jien lojlu. ¹⁹ Rebeñ nani sanälazä, reni'c rulidxä, runäza riareni che et laadi rujnreni. Ni'cni colśäblajz; colgusiejch lajztu. ²⁰ Colhuii, ana suga'ä roxlä' lastootu, cagusezä, cabedxa'ä. Palga yu' chu tejtu ni jiejn diajgni xse'ä, guxhalni xpuert lastooni, siu'ä lastooni, te gacnääni, te guibañsa'czani nez loä. ²¹ Loj nani gun gaan lo dojl, lojni gudedä guinibenäjni narä xhaguibaa, sa'csi näj narä abenä gaan lo dojl, ni'cni gurenää Xtadä cadro rnibeeni xhaguibaa. ²² Nani rlajz cuadiajg diidx, sucuadiajgni diidx ni rnii Sprit Dxan xten Dios loj reguidoo."

4

Calä'preni xpala'n Dios xhaguibaa

¹ Che gulujx bacuaä rediidxga, guläsä loä, bahuiä astoo naxhal ro puert xhaguibaa. Dxejcru gunii xse' nani biejn diagä ganiddoo, nani riejn si'c xse' te trumpet, najni loä:

—Huä'p, gudaa ree, te guluiä lojlu recos ni churu gac che luux gac recosre.

² Lagajc dxejc astoocanu si'cni huij sprit xtenä xhaguibaa. Ro'c bahuiä te yagxhilro cadro rbej nani rnibeeri xhaguibaa, luxh ro'c sobga' nani rnibeeni. ³ Nani sobga' lo yagxhilga, rieñni si'c te guisa'c ni rbebalsejs, si'c reguisa'c ni laa jaspe, näj cornalina. Guideb gabi yagxhil cadro rnibeeni dejd te xquitgubijdx ni rbebalsejs si'c guisa'c ni laa esmeralda. ⁴ Guideb gabi cadro rnibeeni suga' sgálbitajp yagxhil, loj reyagxhilga sobga' galbitajp rebengool, najcwreni ladnol, yu' coron oor yejc tejgareni. ⁵ Nez lo yagxhilro cadro rnibeeni rii reyälrdinya' näja guzii. Nez loj cadro rnibeeni cayalguij gajdz bajl ni najc gajdz Sprit Dxan xten Dios. ⁶ Nez loj cadro rnibeeni yu' astoocanu te nisdoo ni rien si'c te guihuanro, rdimbichasejsni.

Galäii yagxhilroga näja guideb gabini suga' tajp man, guideb nez lojreni näja nez dejtzreni yu' balojni.

⁷ Manganidga najc si'c te lion; man ni rojpga najc si'c te gonbäz; man ni riojnga rujn lojni si'c rujn loj te niguii; man ni rdajpga najcni si'c te bisiro cagutajt xhaguibaa. ⁸ Niluxh guidap remanga tejgareni yu' xho'p xhigareni, guideb gabireni, näj nez neñreni liguidxa balojreni, niluxh direni gusilajz, dxej-yää'l caniiren:

Dxan, dxan, dxan najc Dad Dios ni rajp yälrnibeduxh,

nani yu' galooli, nani yu' ɳaj, nani churu jiääd.

⁹ Guidap remanga rliä'preni xpala'n Dios, rusuxhijbreni rajñrenini, rdeedzareni xquixtios loj nani rnibee par tejpas. ¹⁰ Dxejc guigalbitap rebengool, suzuxhijbzareni loj nani rbej lo yagxhilro, te gañreni nani nabajñ par tejpas. Sucuaareni xcoroñreni nez loj xyagxhilroni, sinireni lojni, säjpreni:

¹¹ Dad Dios baxhuaannu, Guejbaclu riäjl xca' guiraa rebala'n, guiraa reyälruzuxhijb, guiraa reyälrnibee, sa'csi Guejblu guläxtiej guira'ti nani yu' ɳaj, yu'reni sa'csi rlajz Guejblu churen, ni'cni benchee Guejblu guiraareni.

5

Te guijtz näj te ni najc Xiil xten Dios

¹ Dxejcrü narä Juan bahuiä lo nani sobga' lo yagxhilroga. Naani ladbee ca'ni te libr, najcni si'c te biliu guijtz. Caj diidx nez lojni caj diidx nez dejtzni, nadxe'ni, caj gajdz seii lojni. ² Dxejcti bahuiä lo te xangl Dios ni nadipduxh, dip guniini, najni:

—¿Chuni'c riäjl guxhal guijtzre? ¿Chuni'c riäjl gutiäjs reseiire?

³ Niluxh nicla tej bejn di nidxäjl ni riäjl gutiäjs reseiiga te guxhalni guijtzga; nicla xhaguibaa, nicla lo guedxliujre, nicla xhajiät nez nen guedxliuj. Niclaza nidxäjl chu niajc nuhuii lo guijtzga. ⁴ Narä ronduxhä sa'csi nicla tej rut riäjldi gutiäjs reseiiga, niclaza ni riäjl gol guijtzga, niclaza ni riäjl fiitis lo guijtzga. ⁵ Dxejcti gunii te bengool loä, najni:

—Na'cru goonlu. Bahuii gan, niguii ni rniireni Lion, xagdoo toJudá, xagdoo toDavid, abejnni gaan lo yälgujt ni'c ɳaj riäjl guxhalni guijtzga, gutiäjszani guigajdz reseiiga.

⁶ Dxejc bahuiä nez cadro suga' yagxhilroga näj guidap remanga, näj cadro suga' guiraa rebengool luxh te galäiiga suga' tej ni najc Xiil xten Dios, astoo abagu'trenini. Sojb gajdz xca'chni näjza gajdz balojni, ni najc gajdz Sprit xten Dios nani ruxhalni guiraa nez lo guedxliuj. ⁷ Laani gubigni, cua'ni guijtzga, guläänini ɳaa ladbee xten nani sobga' lo yagxhilroga canibee. ⁸ Che cua'ni guijtzga, guidap remanga näjza guigalbitap rebengool bazuxhijbreni nez loj Xiilga. Tejga rebengoolga ca' te arp, ca'zareni taz oor guidxa te ni najc si'c yaal. Yaalga najc guiraa reyälrbjdx, yälrnibee xten rexpejñ Dios. ⁹ Cayolzareni te dicoob ni najc scree:

Guejblu sacduxh,
riäjlpac xca' Guejblu guijtzga,
gutiäjs Guejblu reseiiga, sa'csi bagu't rebejñlu,
näjza xtiejnlu gudijx xcuent bejn lo Dios.

Gudijxlu xcent bejn ni najc garen-garen raz,
 ni rnii garen-garen didxsaj,
 ni siääd garen-garen guejdx lo garen-garen ladxbejn.
¹⁰ Badeedlu gacreni reii näjza bixhojz lo Dios.
 Laareni sinibeereni reben guedxliuj.

¹¹ Che bahuiä, biejn diagä xse' xhidalduxh xangl Dios ni
 suga' guideb gabi yagxhilro cadro rbej nani rnibee, näjza xse'
 guidap reman, näjza xse' guiraa rebengool. Luxh di gacdi
 guigab xangl Dios ni tre' ro'c sa'csi xhidalduxhtej najcreni,
 xhidalduxh miyon najcreni. ¹² Dipduxh najc xse'reni, cani-
 ireni scree:

Sacduxh Xiil nani bagu'treni,
 ni'c riäjl xca'ni yälrnibeduxh, yälrapduxh, yälñanduxh,
 yälñmilagwr.
 Riäjlza guiliä'pnu xpala'nni, guzuxhijbnu lojni gañnuni,
 gudeedu xquixtios lojni.

¹³ Dxejcti biejn diagä xse' guiragajcreni, guiraa reni
 benchee Dios ni yu' xhaguibaa, näj guiraa reni yu' loj
 guedxliujre, näjza guiraa reni yu' xhajiät nez neñ guedxliuj
 näj lo nisdoo, biejn diagä caniireni scree:
 Loj nani sobga' lo yagxhilro cadro rnibeeni,
 näjza loj ni najc Xiil xten Dios, laatisni sacduxhni,
 guiliä'pnu xpala'nni, guzuxhijbnu nez lojni gañnuni,
 gäbzanzu rinibeeni par tejpas.

¹⁴ Dxejcti guidap remanga rnigajcreni scree:

—Sugacni si'c.

Dxejcti guigalbitap rebengool bazuxhijbreni nez loj nani
 nabajn par tejpas, gojñrenini.

6

Guigajdz reseii

¹ Dxejcti bahuiä loj ni najc Xiil xten Dios. Batiäjsni tej seiiga.
 Biejn diagä gunii tej lo guidap remanga, luxh che guniini riejn
 xse'ni si'c che ni canii guzii, najni loä:

—Gudaa te fiilu.

² Dxejc bahuiä lo te cabai nol. Nani bijb dejtzni ca' te
 arcw nani rucuaa fle'ch. Badeedreni te coron lojni. Biriini
 cayujnni gaan te chanuutis gunni gaan.

³ Che batiajsni ni rojp seiiga, biejn diagä gunii ni rojp
 manga, najni loä:

—Gudaa te fiilu.

⁴ Dxejc bahuiä lo te cabai xniaa. Loj nani bijb cabai xni-
 aaga badeedreni yälrnibee gudzucajni yälñadoo, yälñbedxilajz,
 lo guedxliujre, te ju't sa' rebejn. Badeedreni te spadro cua'ni.

⁵ Dxejcti che batiajsni ni riojn seiiga, biejn diagä gunii ni
 riojn manga, najni loä:

—Gudaa te filu.

Dxejc bahuiä lo te cabai yas. Nani bijbni naazni te balans.

⁶ Biejn diagä astoo galäii guidap remanga, birii xse' te ni canii scree:

—Tej kil xob xca'lu gunluuzuun tebdxej; chon kil salbaad xca'lu gunluuzuun tebdxej. Niluxh na'c guhuallu bin niclaza se't.

⁷ Dxejcti che batiäjsni ni rdap seiiga, biejn diagä gunii ni rdajp manga, najni loä:

—Gudaa te filu.

⁸ Dxejc bahuiä lo te cabai gojtz. Nani bijbni laa yälgujt, luxh dejtzni siädnalgajc ni rnibee gabijl. Gula'ni rebejn ni re' lo guedxliujre gujcreni tajp gala', dxejc loj redee badeedreni guinibeereni lo te cuuarebenguedxliuj te ju'treni rebejnga con spaad, näj yälrliaan, näj yälracxhuu, näjza remanduxh ni yu'dajn.

⁹ Dxejcti che batiäjsni ni rajc gaii seiiga, bahuiä nez ni' xpiäändxan Dios, ro'c naga' xaim rebejn nani bagu'treni sa'csi huililajzreni xtidx Dios, näjza sa'csi gusutijpreni basule'reni xtidx Dios. ¹⁰ Dipduxh caniireni, canabreni lo Dios, räjpreni:

—Dad, ni najc Dxan, ni najc guliipac. ¿Gucli cuääz, gaclaa gun Guejblu yälguhtis loj reni bagu't nuure lo guedxliuj te quiixreni ni bejreni?

¹¹ Dxejcti cua'reni te ladnolbäj gojt tejgareni. Dxejc räjpreni lojreni cuäzsijcreni, gusilajzreni, lal ni guiza' resa'reni ni rusule' xtidx Dios, ni churu gugu'treni sigajc bagu'treni laareni.

¹² Bahuiäza cheni batiäjsni ni rajc xho'p seiiga, luxh gujc te xuduxh, bigasboo loj gubijdx si'c te ladyas, sas bäii gujc guidebni si'c rejn. ¹³ Rebajl ni yu' xhaguibaa bitejbreni lo guedxliujre, si'c rtejb rebetz yagxhejn che rusniib te beduxh yajgga. ¹⁴ Dxejcti gunitloj guibaa si'cni rnitloj te guijtz che re'ni, rajcni te biliu. Guiraa redajn näjza reyuj ni re' galäii lo nisdoo biniibreni, bidxaa xlajdreni. ¹⁵ Ni'cni guiraa reben guedxliuj, rebejn nani rnibee, näjza rebenro, näjza recapitán, näjza reben rapduxh, näjza reben ni nadiplajzreni, näjza remos, näjza renani rut lojdi yu'reni, guiragajcreni baxunreni, huicuatzlojreni neñ rebiliää neñ redajn. ¹⁶ Dxejc räjpreni loj redajn, loj reguilaj:

—Colguitelb yejcnu, colgucua'tz nuure loj nani rbej lo yagxhilro xhaguibaa näjza loj yälguhtis xten nani najc Xiił xten Dios. ¹⁷ Sa'csi abidzujn dxero xten xcälguxhtisni, ¿chuni'c sajc suu nez lojni?

¹ Dxejcti bahuiä lo tajp xangl Dios ni suga' loj guidajp laad guedxliuj. Caguscuaäzreni guidajp rebej xten guedxliuj te xhet bejdi guibi' lo guedxliuj nicla lo nisdoo niclaza yejc reyajg. ² Bahuiä lo stee xangl Dios, ni siääd nez cadro rliejn gubijdx, ca'ni seii xten Gueb Dios ni nabajn par tejpas. Dipduxh guniini lo guidap xangl Dios ni rajp yälrnibee te gunreni daan lo guedxliuj, näjza lo nisdoo. ³ Räjpni lojreni:

—Guläzsijctero, lał ni guicuaanu te seen lo cuaj reni najc xpejñ Dios, te dxejcrus sajc guntu daan lo yuj, näj loj nisdoo, näj loj reyajg.

⁴ Dxejcti biejn diagä najreni bal bejn guyu' seenga lo cuajreni, basa'reni tegayuu tiubitajp mil bejn ni bibeet loj rexpejñ Israel. ⁵ Loj rexpejñ Judá bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Rubén bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Gad bibeet tzubitio'p mil; ⁶ loj rexpejñ Aser bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Neftalí bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Manasés bibeet tzubitio'p mil; ⁷ loj rexpejñ Simeón bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Leví bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Isacar bibeet tzubitio'p mil; ⁸ loj rexpejñ Zabulón bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ José bibeet tzubitio'p mil; loj rexpejñ Benjamín bibeet tzubitio'p mil.

Benguixhuj ni najcw ladnolbäj

⁹ Dxejcti bahuiä lo xhidalduxh bejn, benguixhuj, nicla tej bejn digacdi gulabreni. Garen-garen ladx-bejn siäädreni, garen-garen najc lajdxreni, näj raz xtenreni, näj xtiidxreni. Suga'reni nez loj yagxhilro xten ni rnibee, näjza nez lojni ni najc Xil xten Dios. Najcwreni ladnolbäj, ca'zareni zijn. ¹⁰ Dipduxh rniireni, räjpreni:

Dios ni rnibee lo yagxhilro, näjza nani najc Xiilre, baslaareni nuure lo xtojlnu.

¹¹ Suga'za guiraa rexangl Dios guideb gabí yagxhilro cadre rnibeeni, näjza guideb gabí rebengool näjza guidap remanga, dxejcti bazuxhijbreni, basajbreni lojreni nez lo Dios, ¹² räjpreni:

Sugacni si'c. Loj Xtiostisnu colye'tz sacduxhni;
colguiliä'p xpala'nni;
laatisni rajpni yälnjn;
lojtsni colgudeed xquixhtios, laatisni colgan,
colsuxhijb lojni; laatisni rajpni yälrnibee näjza yämilagwr.
Sugacni si'c par tejpas.

¹³ Dxejc gunii te bengool loä, najni:

—Renani najcw reladnolbäjre, ¿chu najcreni? ¿Casiäädreni?

¹⁴ Dxejcti räpä lojni:

—Dad, anajn Guejblu.

Dxejc najni loä:

—Redee najc renani agudejd yältrabajwduxh, renani abia rextojlreni sa'csi xtiejn Xiił xten Dios agudijx xtojlreni.¹⁵ Ni'cni suga'reni nez loj yagxhilro xten Dios dxej-yääł cayujnreni xtzuunni neq xquidooni. Ni'cni sacnäj nani sobga' lo yagxhilroga guiraa renani suga' nez lojni, sunäjtisni laareni.¹⁶ Dirureni guiliaan, niclaza jiojlreni, diza gubijdx guze'c lojreni, dizareni gacnanlaa. ¹⁷ Sa'csi nani najc Xiił xten Dios ni sobga' galäii loj yagxhilro xten Dios, laani cayaajpnireni si'c xilbäz, sinänireni cadro yu' nisyä ni rudedd yälnabajn par tejpas. Suspijdz Dios nisbee balojreni, dirureni goon par tejpas.

8

Ni rajc gajdz seiiga

¹ Che batiäjsni ni rajc gajdz seiiga, gucdxi xhaguibaa si'cti med or. ² Dxejcti bahuiä loj guigajdz xangl Dios ni suga' nez loj Dios. Lojreni badeedreni gajdz trompe't. ³ Dxejctiru biääd stee angl, ca'ni te bacue ni najc ganax oor, bazujnini nez loj piändxan. Badeedreni lojni naclejn yaal te cachaagnini loj guiraa rextidx xpejñ Dios ni rniireni che rbedx-rniabreni lo Dios, te checni lo piändxan ni najc ganax oor, ni yu' nez loj yagxhilroga. ⁴ Dxejcti gujxhga nägajc rextidx rexpejñ Dios, birii ladsñaa xangl Dios ni ca' bacue, huä'preni nez loj Dios. ⁵ Dxejcti lagajc anglga cua'ni guiboo niuzuub lo piändxanga, bachajni bacue, dxejcti baslojnini lo guedxliuj. Dxejc guyu' te guziduxh, bidinyaduxh, gujcza te xuduxh.

Retrompe't

⁶ Dxejcti guigajdz rexangl Dios ni ca' guigajdz retrompe't, guzusinreni te guisloj golreni retrompe'tga.

⁷ Che bil trumpetganid, guixob näj guiboo nu'chreni rejn gusloj cayaajbreni loj guedxliuj. Dxejcti huejc ni riojn la' guedxliuj, huejcza ni riojn la' reyajg näjza guiralii recuaan.

⁸ Che bil ni ɻojp xangl Dios trompe't ni ca'ni, ascanu yu' chu bacuaani biajb si'c te danro ni cayejc loj nisdoo. Dxejcti gujc ni riojn la' nisdoo si'c rejn. ⁹ Dxejcti gujt ni riojn la' rebäjlä näj guiraa reman ni yu' loj nisdoo. Gunitlojza ni riojn la' rebarcw ni sazaj lo nisdoo.

¹⁰ Che bil ni riojn xangl Dios trompe't ni ca'ni, biajb te balro xhaguibaa, cayejcni si'c te balguejd. Bitejbni loj ni riojn la' regueuu, näjza cadro rliejn nis. ¹¹ Laj bajlga najc Ajenjo, ni säloj te cos ni nañladuxh. Ni riojn la' nis gujc nis nañladuxh. Dxejcti gujt xhidalduxh bejn xcient nisnañlaaga.

¹² Che bil ni rdajp xangl Dios trompe't ni ca'ni, guxhijn ni riojn la' gubijdx, näjza ni riojn la' bääi, näjza ni riojn la' rebal

xhaguibaa, bicäjyreni. Dxejcti dirureni guzanij ni riojn la' dxej, näj ni riojn la' yääl.

¹³ Dxejcti bahuiä xhaguibaa, biejn diagä si'c te bisij cagutajt nez galäii xhaguibaa. Biejn diagä cabedxa'ni, caniini redidxre:

—¡Aii! ¡Aii! ¡Aii! Riaduxhä reben guedxliuj che guisloj gol schon rexangl Dios retrompe't ni ca'reni. Sidejd reben guedxliuj trabajwduxhru.

9

¹ Che bil ni rgaii xangl Dios trompe't, bahuiä lo te bal xhaguibaa ni bitejb lo guedxliujli. Bajl xhaguibaaga cua'ni liäii ni ruxhal ro' gabijl. ² Baxhaltini ro' gabijl, dxejc huäjs te gujxh ro'ni si'c räjs gujxh ro' te orguiboro. Dxejcti gujxhga basäuni loj gubijdx, gudxajni lo bej. ³ Dxejcti lo gujxhga birii betzsu gusujreni guideb lo guedxliuj. Cua'reni yälrnibee gacreni nialajz si'c nialajz renaxejb. ⁴ Cua' remanga yälrnibee na'c gunreni daan loj reguixa', loj recuaan, loj reyagbajn; rebejntis nani xhet beedi xten Dios caj lo cuajreni, reni'c gusacsíreni. ⁵ Cua'reni yälrnibee na'c ju'tni bejn, gaii bäii gusacsíreni xcälnayanreni bejn. Luxh xcälnayanreni najc si'c yälñayan cadro rauya' te naxejb te bejn. ⁶ Neñ redxejga, siguiil rebejn yälgujt, luxh direni guidxälvi. Luxh mase rlajzreni guetreni, sibcaj yälgujt lojreni.

⁷ Rebetzsue najc si'c recabaii ni suchee te chääreni lo guer. Yejcreni yu' te ni najc si'c te coron oor; luxh lojreni rujn si'c loj rebejn. ⁸ Xquichejcreni si'c najc xquichejc gunaa; reläjyreni najc si'c läjy lion. ⁹ Luxh guideb tiejxhreni caj si'c guib ni rusäudzu'tzreni. Rubeduxh rexhigaareni, si'c rubej che ruxun xhidalduxh cabaii näj xcarreni che agojl chääreni guer. ¹⁰ Xhibaanreni najc si'c xhibaan naxejb, xcuchreni yu' yälñayan te gusacsíreni reben guedxliuj gaii bäii. ¹¹ Yu'za ni rnibee lojreni, xangl beñdxab ni birii gabijl. Xtidx hebreo laani Abadón, xtidx griegw, laani Apolión.

¹² Naj agudejd tej casionroga, naj cayäädx stio'pni.

¹³ Che bil ni rxho'p xangl Dios trompe't, biejn diagä te xse' bejn ni lascalu siäädni galäii guidajp reca'ch ni caj loj xpiändxan ni nac-chee ganax oor, ni yu' nez loj Dios. ¹⁴ Luxh xse' bejngä canii loj ni najc rxho'p xangl Diosga, ni ca' trompe't:

—Baslaa guidap reangl nani caduu nez rogueuu ni laa Eufrates.

¹⁵ Dxejcti baslaani guidap reanglga te ju'treni ni riojn la' ben guedxliuj. Luxh gule Dios reanglga parpac dxejga, bääiga, ijzga. ¹⁶ Biejn diagä bal najc guiraa resoldaad ni rbijb cabaii: najcreni tio'p gayuu miyon.

¹⁷ Scree bahuiä lo bacal̄ recabaiiga näjza renani bijb recabaiiga. Lastoo reni bijb recabaii caj te guiib, najcni xniaa näj zul näj gojtz. Dxejcrū yejc recabaiiga najc si'c yejc te beedz. Ro'reni carii bajl näj gujxh, näj sufr. ¹⁸ Ni riojn̄ cuua bejn̄ gujt xcuent guichoñ replaag nani carii ro' recabaii, xcuent bajl näj gujxh, näjza sufr. ¹⁹ Recabaii runnäj daan ro'reni näjza xhibaanreni, sa'csi xhibaanreni najc si'c bäl̄, yu' yejcreni, näj ni'c runnäjreni daan.

²⁰ Luxh guiraa rebejn̄ nani di replaagre nugu't, direni nusiejch lajzreni xcuent ni cayujn̄ ḥaareni, te rajn̄reni rebendxbab, näjza rebanäjb ni nac-chee oor, näjza pla't, näjza latón, näjza guij, näjza yajg. Luxh rebanäjbga di gacdi fi ireni, di diajgreni jiejn, di gacdi sareni. ²¹ Diza rebejngā nusiejch lajzreni xcuent xcäl̄rugu'treni, xcäl̄rujnreni yäl̄bidxaa, xcäl̄resnäjreni bejn̄ ni di gac chäälni, niclaza xcälgubaanreni.

10

Te angl ni ca' te guijtz

¹ Bahuiä stee xangl Dios ni rajp yäl̄rnibeduxh, siädjiäjtni xhaguibaa, li yu'ni neñ bäß, yejcni dejd xquitgubijdx, luxh lojni najc si'c gubijdx. Reni'ni najc si'c tio'p pilajr bajl. ² Ca'ni te librbäze', naxhal libre'ga. Bazujni ni'ni ladbee loj nisdoo, bazujni ni'ni ladbäjgw lo yuj, ³ dxejc guredxaduxh anglga si'c rbedxa' beedz. Dxejcrū gunii guigajdz guzii sigajcsa. ⁴ Che gulujx gunii guziiga, narä rlazä nucuaä lo guijtz nani guniireni, per biejn̄ diagä xse' tej ni gunii xhaguibaali, najni loä:

—Guluchedzu'tz rediidxga nani gunii reguzii, na'c gucaaluni.

⁵ Angl nani suj ni'ni loj nisdoo näjza loj yuj, guläs ḥaani ladbee nez xhaguibaa. ⁶ Guniliini diidx con laj GuebDios ni nabajn̄ par tejpas, ni guläxtiej xhaguibaa näjza guiraa ni tre' xhaguibaa; ni guläxtiej guedxliujre näjza guiraa ni tre' lojni; ni guläxtiej nisdoo näjza guiraa ni tre' neñ nisdoo. Räjpni:

—Diru redxejre gaclaa. ⁷ Che guidzujntis dxej ni agojl gol ni najc rgajdz xangl Dios ni ca' trompe't, dxejc abaza' rextidxxhiga'tz Dios, si'c ni basule' redade' ni gunii xtidx Dios agujc xchero.

⁸ Dxejc gunisac xse' nani gunii xhaguibaali, stehuält biejn̄ diagä caniini loä, najni:

—Huij, te xca'lū libre' ni naxhal ni yu' ladzñaa angl ni suj te laad ni'ni loj nisdoo, stelaad ni'ni lo guedxliuj.

⁹ Dxejcti hua'ä lo anglga, räpä lojni:

—Guniidxlu libre'ga.

Laani najni loä:

—Anire, cua'ni, gudajwni. Sun nanlaani xque'lu, niluxh ro'lu sajcni nejxh si'c dzujn.

¹⁰ Dxejcti cua'ä libre'ga lo ɳaa anglga, dxejc gudauäni. Ro'ä guyu'ni nejxh si'c dzujn, luxh che gudämäni, lacti guc nanlaani xque'ä. ¹¹ Dxejc najni loä:

—Nanab chasulesaclu xtidx Dios xcuent nani churu gac loj xhidalduxh bejn, näjza guejdx, näjza renani rnii garen-garen xtiidxreni, näjza loj rereii.

11

Tio'p niguii ni rusule' xtidx Dios

¹ Dxejcti baniidxni loä si'c te biquii nani rurejxh. Dxejc guyu' chu naj loä:

—Huisu te charejxhlu xquidoo Dios, näjza piändxan, bal-abza balti bejn rusuxhijb nenga. ² Na'c gutiexhlu gabi lole' guidooga, sa'csi ni'c acua' rebenzijtni te tiubitio'p bääi chaläjsreni guedwdxan si'ctis ni rlajzreni. ³ Narä sudedä yälrnibee lo tio'p dade' ni guinii diidx xcuentä, luxh guideb najcwreni ladyas, susule'reni xtidxä lojreni te mil tio'pgayuu gayojn dxej.

⁴ Guiro'preni najc si'c tio'p yag oliib, si'c tio'p gandilieer ni suga' nez lo Dios. ⁵ Palga yu' chu bejn rlajz gun latsiaj loj redade'ga, sirii bajl ro'reni te chec nani rdxe'ch lojreni. Luxh si'cpac riäjl guet chutis ni rlajz gun latsiajreni.

⁶ Guiro'p redade'ga rajp yälrnibee te gusäurení xhaguibaa te na'c jiajb nisgуй guideb neñ redxej nani cagusule'reni xtidx Dios, rajpzareni yälrnibee te guchaareni nis te gacni rejn, rajpzareni yälrnibee te jiädgusacsí xhitis plaag lo guedxliuj, si'ctis huält ni rlajzreni. ⁷ Che luux gusule'reni xtidx Dios, dxejcti ni najc si'c te man nialajz sirii gabijl te jiädchagdijlni guiro'preni. Sujnni gaanreni, sugu'tnireni. ⁸ Dxejcti jia'n guiro'p rebengutga lad caii xten guejdx cadro bacuaareni Dad Jesucrist lo cruzz. Guejdxrogla rbälajzareni Sodoma näjza Egipto. ⁹ Choñ dxej garol guiraa rebejn ni siääd guedxbäz, ni siääd guedxro, ni najc garen-garen raz, ni rnii garen-garen xtidx guiraa rebejn guedxliuj, suhuij loj guiro'p rebengutga, direni gusaan guiga'tzreni neñ baa. ¹⁰ Guiraa renani nabajn lo guedxliujre sibalazduxhreni sa'csi gjutreni. Luxh sa'csi rbälajzduxhreni, suxhalzareni xhi xca' sa'reni; sa'csi guiro'p redade' ni basule' xtidx Dios baxhal trabajwduxh lojreni.

¹¹ Che gudejd choñ dxej garolga, baspanṣac Diosreni, dxejcti huitiesacreni. Guiraa reni bahuui lojreni, bidxebduxhreni. ¹² Dxejcti biejn diajg guiro'preni xse'te ni canii dipduxh desde xhaguibaali, räjpni lojreni:

—Colchä'p jiaare.

Dxejcti huä'preni xhaguibaa lo te za, luxh guiraa renani rdxe'ch lojreni, bahuiireni huä'preni xhaguibaa. ¹³ Lagajc orga gujc te xuduxh, gurebä'n tej lo tzuu la' guejdxga, gujt gajdz mil bejn lo xu ni gujc ro'c. Rebejn ni bia'n ro'c bidxebduxhreni, guslojreni calä'preni xpala'n Dios ni yu' xhaguibaa.

¹⁴ Si'cti gulujx ni rojp casioon, luxh agojl guidzujn ni riojngā.

Ni rajc gajdz xangl Dios gol trompe't

¹⁵ Che bil ni rajc gajdz xangl Dios trompe't ni ca'ni, dxejc biejn xse' reni dipduxh canii xhaguibaa, cayäjpreni: Xcälrnibee guedxliuj agudejd ladznaa Dad Dios näjza Jesucrist; luxh laani sinibeeni par tejpas.

¹⁶ Galbitajp rebengool nani sobga' lo tron xtenreni cadro rnibee Dios, biabrojreni nez loj Dios te calä'preni xpala'n Dios. ¹⁷ Räjpreni:

Xquixtioste Guejblu Dios, nani rajp yälrnibeduxh, nani najclu, nani gujclu, nani churu gac, sa'csi acua'l u xcälrnibeduxhlu te agusloj canibeelu.

¹⁸ Bidxe'ch reben guedxliuj lojlu, luxh abidzujn dxej guidxe'chllojreni, gunlu yälguxhtis rebengut, te gudeedlu cossa'c loj rexpejñlu, lo renani gunii xtidx Dios, lo renani huililajz xtiidxlu, lo renani rusuxhjbni nez lojlu;

rebenproob sigajc rebenro.

Abidzujñza dxej che cuäcajlu renani bejn daan guedxliujre, te nitlojreni par tejpas.

¹⁹ Dxejc bixal xquidoo Dios ni yu' xhaguibaa, nen guidooga bien te guijn cadro yu' guij cadro caj rediidx ni bia'n Dios loj rexpejñ Israel. Dxejcti lacti bidinya', lacti guiniiza reguziro, gujc te xu, dxejc biajb te guixobroduxh.

12

Te gunaa näj te ni najc si'c te gutiatzro

¹ Dxejcti guyu' te senro xhaguibaa: te gunaa ni najcw si'c gubijdx, ni'ni sojb bääi, yejcni yu' te coron ni nac-chee tzubitio'p balxhaguibaa. ² Gunaare nuxi'nni. Rbedxa'ni sa'csi agusloj cayu' yoob xque'ni te gaal xi'nni, cadejdni trabajwduxh. ³ Dxejcti bahuiä stee seen xhaguibaa: te manxniaa ni rujn lojni si'c loj te gutiatzro, manduxhni. Yu' gajdz bitiuyejcni, sojb tzuu xca'chni. Tejga yejcni yu' te coron, najcreni gajdz coron. ⁴ Dxejcti xhibaanni cagobxajxhni ni riojñ la' rebalxhaguibaa, dxejcti bacuaanireni lo guedxliuj. Dxejcti biädsu manroga nez loj gunaaga ni ameer gaal xi'nni, te gauni xi'nni che gaalni. ⁵ Dxejcti gojl xi'n gunaaga, najcni te niguii, luxh te bar guiib nungäjl guinibenäjni lo guiraa reben guedxliuj. Guläsgajcreni bätzga te sanärenini xhaguibaa cadro

rnibee Dios. ⁶ Dxejcti baxun gunaaga, siini nez loj reyubijdz cadro yu' te lajt ni basuchee Dios te cuääzni, te ro'c guyaannini te mil tio'p gayuu gayoñ dxej.

⁷ Dxejc guyu' guer xhaguibaa, xangl Dios nani laa Miguejl näj resa'ni bacuanäjreni gutiatzro. Gutiatzroga näjza rexanglni gudilduxhreni, ⁸ niluxh direni niujn gaan, luxh di niajcdiru nia'n manga näjza resa'ni xhaguibaa. ⁹ Dxejcti bacuaareni manroga näjza resa'ni lo guedxliujre. Laani najc ni gujc bäl galoroga, ni najc gueb Beñdxab, ni laaza Satanás, ni rusguee guideb guedxliujre.

¹⁰ Dxejcti biejn diagä xse' te ni canii dipduxh xhaguibaali, räjpni:

—Abidzujn yälruslaa lo dojl, näj yälmilagwr, näj yälrnibero xten Dios, näjza yälrnibee xten Jesucrist, sa'csi agulääreni bejn nani entis rbe'c xquej rexpejñ Dios loj Dios dxej-yää. ¹¹ Laareni gujc bejnreni gaan loj bendxabre, xcuent xtiejn ni najc Xil xten Dios, näjza sa'csi huililazsa'creni xtidx Dios, dizareni nidxejb mase niejtzareni. ¹² Ni'cni, guiraa la'tu ni yu' xhaguibaa näjza gueb xhaguibaa, colquibalazduxh. Niluxh riaduxhnu renani rbäjz lo guedxliujre, näjza lo nisdoo, sa'csi abiäjt bendxab lo guedxliuj, luxh cadxechduxhni sa'csi ana-jnni guxii dxej rajpni.

¹³ Che gucbee gutiatzroga abacuaarenini lo guedxliuj, birinajlni gunaa nani guyu' xi'ngaanni te gusacsínni. ¹⁴ Dxejc badeed Dios lo gunaaga tio'p xhiga xten bisiro, te gac gutajtni nez lo reyubijdz cadro nac-chee cadro cuääzni. Chon iż garol guyu'ni ro'c, nacuatzlojni lo bälga. ¹⁵ Dxejcti ro' gutiatzrore birii nis si'c te gueuu te nuslo'ni gunaaga. ¹⁶ Dxejc gucnäj guedxliuj gunaaga, baxhal guedxliuj ro'ni, gu'ni gueuu ni birii ro' gutiatzroga. ¹⁷ Dxejc bidxechduxh gutiatzroga loj gunaaga, ni'c sääni te gucuanäjni sgaii rexí'n gunaaga, renani cagusoob diidx ni gunibee Dios, renani rililajzza xtidx Jesucrist.

13

Tio'p manduxh

¹ Narä gusuä lo yujxh ni tre' ro' nisdoo, dxejc bahuiä carii te manro lo nisdoo. Sojb tzuu xca'chni. Dxejc lo tejga xca'chni yu' te coron. Yu' gajdz bitiuyejcni cadro caj diidx ni rniyaj Dios. ² Manduxhre najc si'c te beedz, ni'ni najc si'c ni' te os, luxh ro'ni najc si'c ro' te bedzro. Gutiatzroga badeed xcälmilaagwrni lojni, näjza tron cadro rbejni, näjza xcälrnibeduxhni. ³ Dxejcti bahuiä te yejcni najc ascanu yu' chu batiuugni con madxed, ameer guetni, luxh biajc cadro gurujg yejcni. Ni'cni rdxeloduxh guiralii rebejn guedxliuj,

sanajlreni manduxhga. ⁴ Bazuxhijbreni gojñreni gutiatzroga sa'csi badeedni xcälrnibeeni lo manduxhga, dxejctiru bazuxhijbreni gojñzareni manroga, räjpreni:

—¿Chu stee najc si'c manrore, ä? ¿Chu laa ni gac guichagdijlni, gucuanäjnini?

⁵ Yu' chu badeedza lo manroga diidx dxejcti gusloj canini guiraloj didx-guyalajz, diidx ni rnijay Dios. Yu'za chu badeed ga'pni yälrnibee tiubitio'p bäii, gunni si'ctis ni rlajzni. ⁶ Baxhalni ro'ni, guniyaduxhni Dios, guniyajni laj Dios, näjza xquidoo Dios, nalajznu renani yu' xhaguibaa. ⁷ Dxejcti yu' chu basaan bacuanäj manroga rexpejn Dios. Bejn manroga gaan rexpejn Dios, dxejcti gunibee manroga guiraa reguedxbäz, näj guiraa rebejn ni rnii garen-garen xtiidxreni, näjza guiraa reguedxroduxh. ⁸ Dxejcti guiraa reben guedxliuj sazuxhijbreni, sagajñreni manroga, guiraa rebejn nani di lajreni nicaj lo libr xten yälnabajn xten Xiil nani gujt xcuentre ni, sa'csi galooli guirixtiej guedxliuj cuaj lo guijtzre laj guiraa ni gac xpejn Dios.

⁹ Palga yu' chu rlajz cuadiagjni, sugucuadiagsa'cni. ¹⁰ Palga yu' chu nungäjl jiäuu neñ latzguiib, siäupacni. Chutis ni ju't te bejn con te madxed, con madxedza guetni. Ni'cni renani anumbee Dios, riäj gunreni huant, chanuutis chalilazsa'creni xtidx Dios.

¹¹ Dxejcti bahuiä loj stee manro, cariini neñ yuj. Sojb tio'p xca'chni si'c xca'ch te xiil, rnini si'c rnii te gutiatz. ¹² Luxh rnibeezani si'cni rnibee manroga lagajc nez loj manroga, rujnzani rusuxhijb reben guedxliuj loj manrogalooga ni gurujc yejcni, luxh biajc yejcni. ¹³ Manroga ni birii neñ yuj rujnzani remilagwrro, rujnni rtejb bal-guiboo xhaguibaali, rtejbni lo guedxliuj nez loj rebejn. ¹⁴ Rusgueeni rebejn nani nabajn lo guedxliuj xcuient remilagwrro nani rujnni nez loj manrogalooga. Guinibeeni gun reben guedxliuj te banäjb si'c najc manroga nani batiuug madxed yejcni, luxh biajcza yejcni. ¹⁵ Dxejcti man ni rojpga baspajn banäjbga te guinii banäjbga, dxejcti gunibeeni guet guiraa rebejn nani di guzuxhijb lojni te gañrenini. ¹⁶ Gunibeezani chu bejn te seen lo cuajni o ñaani ladbee, guiraa rebejn ni xhet rajpdi, guiraa rebejn ni rajp, guiraa reni najc mos, guiraa reni najc lam, guiraa reni najc beñro, guiraa reni najcza beñbäz. ¹⁷ Gunibeezani digacdi sii, digacdiza guto' bejn palga xhet seendi caj ñaani o lo cuajni. Seenga najc laj manga o numbr xten laj manga. ¹⁸ Dee rquiin yälnajn. Renani rajp yälnajn sugulabreni xseen manga, numbraga najc si'c xnumbr bejn; numbr xten manga najc xho'p gayuu gayonbixho'p.

14

Dij ni rol te gayuu tiubitajp mil

¹ Che bahuiä stee, bahuiä suga' Xiil xten Dios yejc dajn ni laa Sión. Suganäjni te gayuu tiubitajp mil bejn nani caj lo cuajreni laj Xiiil näj laj Xtadni. ² Biejn diagä rubej xhaguibaali, rubeduxh, riejnni si'c rubej xhidajl gueuro, näj te guziro; riejnzani si'cni riejn che cayol xhidajl bejn ni rol arp. ³ Cayolreni te dicoob nez loj tron cadro rbej nani rnibee, näjza nez loj guidap reni najc si'c man ni nabajnpac, näjza nez loj rebengool. Rutliidi gujc bisieeddi dijga, xtebtis tegayuu tiubitajp mil bejn nani gulaa lo reben guedxliuj. ⁴ Reniguire najc renani gajd xhin con gunaa; nicla tejreni di niesnäj te gunaa, najcreni ben dxan. Laareni rinajlreni Xiil xten Dios cadrotis sääni. Redee gulaa lo reben guedxliuj si'c te gojn lo Dios näjza lo Xiiil xten Dios. Gojnre najc si'c gonganid ni ruded bejn xten te cose'ch. ⁵ Nicla tej didx-xhii di guirii ro'reni, sa'csi xhetliidi xtojlreni, nayareni suga'reni nez loj tron cadro rnibee Dios.

Rediidx nani bazule' jion rexangl Dios

⁶ Dxejcti bahuiä loj stee xangl Dios, rutajtni nez galäii xhaguibaa, siädnäni diidx ni najc par tejpas xten Dios te gusule'nini loj reben guedxliuj, guiraa lo reguedxro, guiraa lo reguedxbäz, loj reben ni najc garen-garen raz, nani rnii garen-garen xtiidreni. ⁷ Dipduxh guniini, räjpni:

—Colguidxeb Dios, colguliä'p xpala'n Dios sa'csi abidzujn or gunni yälgxuhis guiraa rebejn. Colguzuxhjb loj nani benchee xhaguibaa, näjza guedxliuj, näjza nisdoo, näjza cadro rliejn nis.

⁸ Dxejcti siädnajl stee angl nani canii:

—Abiajb, abiajb guejdxroga nani laa Babilonia, sa'csi baquilni guozojz guiraa reguejdx xten guedxliuj xcuent xcällatsiajni, xcuent dojl ni bejnni guideb lagaa; najcni si'c reni rä' nejp.

⁹ Dxejc biädnajl ni riojn xangl Dios, dipduxh guniini, Räjpni:

—Palga yu' chu bejn guzuxhjb loj manroga o loj banäjb ni najc si'c manroga, o xcäjbni xca'ni xseen manro lo cuajni o lo naani, ¹⁰ sidxecheduxh Dios lojni, di xcälguxhtisduxh Dios tedcaj lojni. Sidejdpacni trabajwduxh neñ balro näjza azufr nez loj rexangl Dios näjza nez loj Xiiil xten Dios. ¹¹ Luxh gujxh xten reni cayejc sä'p nez lojreni guixe-guixee par tejpas. Digacdi gusilajzreni dxej-yääl, renani guzuxhjb, reni gojn manroga näjza reni gojn banäjb ni najc si'c manroga, chutisza ni rca' seen xten lajni. ¹² Ni'cni renani huililajz xtidx Dios, reni rusoozbza xtidx Dios, ni rinuutis lo xnezyuj Jesucrist, nanab di guidxajgreni.

¹³ Biejn diagä xse' te ni caniini loä xhaguibaali:

—Scree bacuaa: “Chicbaa rebejn ni guet ɳajli nani rililajz xtidx Jesucrist.” “Guliini”, naj Sprit Dxan xten Dios: “Te gusilajzreni, na'cru gunreni dzuun, sa'csi anancheenu xhi dzuun bejnreni.”

Yäl̄nasa'c ni rudeed guedxliujre

¹⁴ Dxejcti bahuiä tre' te bänol, loj bänolga sobga' te ni najc si'c Xi'n Dios ni gujc Niguii. Yu' te coroŋ ganaxduj oor yejcni, dxejcti ɳaani ca'ni te guiboz ni caduxh ro'ni. ¹⁵ Dxejcti birii te xangl Dios loj xquidoo Dios, dipduxh caniini loj ni sobga' loj bäjga, räjpni:

—Basäl xquibozlu, batiuug, te batie' yäl̄nasa'c, sa'csi agojl or guire' yäl̄nasa'c, guideb guedxliuj aguyajlni.

¹⁶ Dxejcti nani sobga' lo bäjga basniibni xquibozni, batiuugni yäl̄nasa'c ni caj lo guedxliujre.

¹⁷ Dxejcti stee xangl Dios birii neñ guidoo ni yu' xhaguibaa, ca'zani te guiboz ni caduxh ro'ni. ¹⁸ Dxejcti birii stee xangl Dios nez loj piändxan xten Dios. Laani rajpni yäl̄rnibee lo balro. Dipduxh guniini, räjpni loj ni ca' guiboz ni caduxh ro'ni, räjpni:

—Basäl xquibozlu nez ni' reyaguub, batiuug guiraa reresimuub ni yu' lo guedxliujre, sa'csi aguyajlreni.

¹⁹ Dxejc batiuug anglga guiraa reresimuub ni yu' lo guedxliujre nalajznu rebenguijdx, basäl̄nireni neñ tanc cadre guläjreni yejcni sa'csi rdxechduxh Dios lojreni. ²⁰ Dxejcti baläjreni yejc reuub nez orii te guejdx. Biriiduxh rejn yejcreni, gutiäs rejnga, bidzujn rejnga ro'li recabaii, gujcni si'c che riu' nisro gueuu, biäjtni si'cti chon gayuu mil metr guideb gabi cadre baläjreni yejc reuub.

15

Guigajdz xangl Dios näj lult xcälguxhtis Dios

¹ Dxejcti bahuiä stee senro xhaguibaa, nani bascheloduxh narä. Bahuiä loj gajdz xangl Dios, tejgareni ca' te plaag ni gusacsí reben̄ guedxliuj. Redeetis najc lult, sa'csi che ted redee ati agulujx yäl̄rdxe'ch xten Dios.

² Dxejcti bahuiä loj tej ni najc si'c te nisdoo ni najc si'c biindr nu'chni bajl. Dxejcti galäii nisdooga suga' renani bejn gaan loj manroga näjza lo banäjb ni najc si'c manroga, ni bejnza gaan di nica'reni seen xten lajni. Ca'reni arp xten Dios. ³ Cayolreni dij xten toMoisés ni gujc xpejñ Dios, cayolzareni dij xten Xiił xten Dios. Scree najc dijga:

Sacduxh, ruscheloj guiraa redzuun ni rujn Guejblu, Dad Dios, ni rajp guiraa yäl̄rnibee.

Rujn Guejblu ganax dzunsa'c, rnii Guejblu ganax didxlji. Guejblu rnibee loj guiralii reguejdx ni yu' lo guedxliuj.

⁴ Bahuii, Dad, ¿chu laa ni di guidxejb Guejblu ni di guiliä'p xpala'n Guejblu?
 Sa'csi Guejbtislu najc dxan, ni'cni guiraa reguejdx ni yu' guedxliuj siädzuxhijbreni, siädgajnreni Guejblu,
 sa'csi abaluiloj guiraa rextzunsa'cpac Guejblu.

⁵ Dxejcti bahuiä xhaguibaa, bixal ro' yu' ni najc dxanro neñ guidoo, cadro yuchee guij cadro caj xleii toMoisés. ⁶ Ro' yudxanroga birii gajdz xangl Dios ni ca' plaag te gusacsíreni reben guedxliuj. Najcwreni te ladlin ni najc nolbäj, ni rdimbichaduxh. Dejd si'c te cinturoñ lastoorení ni najc ganaxduj oor. ⁷ Dxejcti yu' tajp reni najc si'c man nabajñ ni yu' nez loj Dios xhaguibaa. Tej reni badeed loj tejga reanglga te co'p ni najc ganaxduj oor. Guidxa tejga rexhijgga xcälguxhtisro Dios nani nabajñ par tejpas. ⁸ Gudxaj guidoo ni najc yudxanroruga gujxh ni siääd xcuent xcälmilaagwr, xcälrdrimbichaduxh xten Dios. Rut gujcdi biu' neñ yudxanroruga che gulujxli guiraa replaag ni ca' guigajdz reanglga.

16

Rexhijg ni guidxa xcälguxhtis Dios

¹ Dxejcti biejn diagä xse' te ni canii dipduxh xquidoolini, caniini loj guigajdz rexangl Dios, räjpni:

—Colchäj, colchasloj guigajdz rexhijgga lo guedxliuj, colca' rexhijg ni guidxa xcälguxhtis Dios.

² Anglgaloo ni huij, baslojni ni yu' neñ xhijg ni ca'ni lo guedxliuj. Dxejc loj guiraa rebejn nani caj xseen manduxh, reni rusuxhijb, rajñreni banäjb ni najc si'c manroga, birii tiejhni te guedxyanduxh ni najc si'c cancer.

³ Dxejc ni rojp anglga baslojni ni yu' neñ xhijg ni ca'ni loj nisdoo, te bejnni gubixhloj nisdoooga gujcní si'c rejn xten te bengut. Dxejcti gujt guiralii reman ni yu' lo nisdoo.

⁴ Ni riojn anglga baslojni ni yu' neñ xhijg ni ca'ni loj regueuu näja cadro rliejn nis. Gubixhlojreni gujcreni rejn. ⁵ Dxejcti biejn diagä gunii angl ni rajp yälrnibee lo nis räjpni:

—Huenduxh najc Guejblu Dad ni najc naj sigajc gujc Guejblu galoo, dxanduxh najc Guejblu sa'csi cayujn Guejblu yälguxhtis redzunguijdx. ⁶ Sa'csi laareni baxhe'reni rejn, bagu'treni rexpejñlu näja renani gunii xtiidxlu, luxh naj badeed Guejblu rejn cayä'reni. Si'cpac nungäjä gacreni.

⁷ Dxejcti biejn diagä canii steeni lagajc lo piändxan, räjpni:
 —Guliipacni Dad Dios ni rajp guiralii yälrnibee, xcälguxhtis Guejblu najc laaca, si'c riäjä gacni.

⁸ Dxejcti ni rdajp anglga cua' xhijg ni ca'ni, baslojni ni yu' neñ xhijgga lo gubijdx, te badeedni lo gubijdx yälrnibee

guze'cnäjni rebejn guiboo. ⁹ Guiraliireni gusloj cayejcreni, lacti nanladuxh, dxejc gusloj caniyajreni Dios ni rajp yälrnibee loj recosga. Niluxh direni nusiechlajzreni, niclaza niliä'preni xpala'n Dios.

¹⁰ Dxejcti ni rajc rgaii anglga cua' xhijg ni ca'ni baslojni ni yu' neñ xhijgga lo tron cadro rnibee manroduxh. Bicäjy guideb cadro rnibee manduxhga, luxh rebejn rauya'tisreni lujdxreni sa'csi cayajcreni yälñayanduxh. ¹¹ Guniyajreni Guejb Dios ni yu' xhaguibaa sa'csi rajcreni yälñayanduxh, xcuentza rexquedxnayanreni. Luxh direni nusiechlajzreni xcuent xtojlreni.

¹² Dxejcti ni rajc xho'p anglga cua'ni xhijgni, baslojni ni yu' neñ xhijgga loj gueuro ni laa Eufrates. Gueuga gubidzlii nisni te guc-chee te nezyuj xten rereii ni jäääd nez cadro rliejn gubijdx.

¹³ Bahuiäza birii ro' gutiatzro, näjza ro' manro, näjza ro' ni najc profe't ni rusguee, birii chon spritguijdx ni najc si'c bedz, ¹⁴ sa'csi najcreni resprit xten bëndxbab, rujnreni milagwr, senro. Rijreni loj guiraa rereii loj guedxliuj te gutie'reni guiraa bejn loj guedxliuj te gac guerroduxh, te gucuanäjreni Gueb Dios ni rajp guiralii yälrnibee che guidzujnni lo guedxliuj. ¹⁵ "Narä siädxhiga'tzä si'c riääd te gubaan. Chicbaaza renani cabäjz, cagutie'chreni bacal lojni che guibi'ä si'c rujn nani najcw guiraa xhabjni, te na'c guiga'ni xhabäälni, jianxtujyni che guibi'ä." ¹⁶ Dxejc gutie'reni guiraa rebejnre te lajt ni laa lo didx hebre "Armagedón".

¹⁷ Dxejcti ni najc rgajdz anglga cua'ni xhijgni baslojni ni yu' neñ xhijgni loj bej. Dxejcti biejn xse' te ni gunii dipduxh xquidooli Dios xhaguibaali cadro yu' tron cadro rnibee Dios, räjpni:

—Agujcni, agulujxhni.

¹⁸ Dxejc guyuduxh yälrdinya' näj guziro. Gujcta te xuroduxh lo guedxliuj, te xu sa' ni gajdpac gac. ¹⁹ Che gujc xuroga, biräjs guedxroduxhga, gujcni chon la', dxejcti gurebä'n guiraa reguejdx guideb guedxliujre. Dxejc banaj lajz Dios guedxro ni laa Babilonia, bialoj bejn Dios yälguxhtis guedxga. ²⁰ Li gubicaj, gunitloj reyuj ni tre' lo nisdoo, gunitlojza redajn. ²¹ Xhaguibaali biajb te guixhobro yejc rebejn; tejga guixhobga na' si'cti tiuu kil. Guniyaj rebejn Dios xcuent guixhobga, sa'csi cuentroduxh gujcni.

17

Gun Dios yälguxhtis te gunadxab

¹ Lo regajdz anglga ni ca' gajdz xhijg birii tej ni gunii loä, najni:

—Gudaa ree te guluiä lojlu retrabajwdxuh ni ted gunadxbre ni sobga' cadro yu sijl nis. ² Guiraa rereii lo guedxliujre bennäjreni gunaaga dojl, sigajcza guiraa reben guedxliuj bennäjreni gunaaga dojl. Gusosnäjreni gunaaga bejnreni si'ctis ni rlajzreni.

³ Dxejcti huinäni narä si'c lo te bacal nez lo reyubijdz. Bahuiä loj te gunaa, bijbni dejtz te manro ni najc xniaa, luxh guidebni caj diidx ni rnijay Dios. Gajdz najc bitiuyejcni, sojbza tzuu xca'chni. ⁴ Gunaaga najcw te lad moraad con xniaa, sucheduxh gunaaga oor, näj reguisa'c, näj perl ni sa'cduxh. Ca'ni te copro ni najc ganaxduj oor ni guidxa ganax recosguijdx, recosdxab ni bennäjni reben guedxliuj. ⁵ Caj te diidx lo cuajni, luxh rut racbeedi xhi sälojni. Scree rnii diidxga: "Babilonro, xnan regunadxab, xnan recosdxab ni rajc lo guedxliuj." ⁶ Bahuiä agusojz gunadxabga. Agusosnäjni xtiejn rexpejñ Dios nani bagu'tni, näj xtiejn renani basule' xtidz Jesucrist ni bagu'tzani. Che bahuiä lojni, bidxeloduxhää. ⁷ Dxejcti gunii anglga loä, najni:

—¿Xhicuent rdxelojlu, ä? Narä siniä xhi säloj gunadxabga, näjza manroga ni sojb gajdz bitiuyejcni näj tzuu xca'chni. ⁸ Manroga ni bahuiilu gubajñni galoo, niluxh agunitlojni naj, luxh agojl guiriini gabijl, dxejcti sinitlojni stee, sejtni par tejpas. Rebejn ni nabajñ lo guedxliuj nani di lajreni nicaj lo guijtz xten yäl nabajñ xten Dios, guijtz ni guc-chee che birixtiejli guedxliuj, rebejnäga sidxeloduxhreni che fireni loj manroga nani gubajñ galoo, ni gunitloj, niluxh naj agubansacni.

⁹ 'Ree nanab ga'pni yäl nahn. Gajdz rebitiuyejcni säloj gajdz dajn cadro sobga' gunaaga, ¹⁰ sälojzareni gajdz reii. Agujc gaii reiiga ni cayajb. Tej rereiiga canibee naj. Stee reiiga churu jiääd. Luxh che jiääd lult reiiga, guxii dxej guinibeeni. ¹¹ Manro ni gubajñ galoo, ni agunitloj naj, ni'c rac xhujñ reii, najczani tej loj guigajdz rereii, luxh sinitlojni, sejtni par tejpas.

¹² 'Guidzuu rexca'chni ni bahuiilu säloj tzuu reii. Gajdreni guisloj guinibee naj. Laareni näjza manroga xca'reni yäl nibe teb or, nalajznu guxii dxej. ¹³ Tejis xhigab gun rereiiga, gudeedreni xcälnadipreni, xcälrnibeereni lo manroga. ¹⁴ Laa redee ni sucuanäj Xiiil xten Dios. Dxejcti sujn Xiiilga gaan lojreni sa'csi laani najcni Dad ni rnibee lo guiraa redad, najcni Reii ni rnibee lo guiraa rereii. Luxh renani siädnajlni najc reni agurejdxni, reni agulen, sisiudzu'tznäjrenini.

¹⁵ Dxejcti najza anglga loä:

—Renis ni bahuiilu cadro sobga' gunadxabga säloj guiraa guejdx, guiraa ben guedxliuj, guiraa bejn ni rnii garen-garenca xtiidxreni, ni siääd garen-garen reguejdx. ¹⁶ Guitzuu

reca'chga näjza manroga ni bahuiilu, sidxe'chreni loj gunadxbabga, suro'nreni gunadxbabga, susa'nreni gunadxbabga xhabäälni, sajwreni bältiejxhni, suze'creni gunadxbabga lo guiboo. ¹⁷ Sa'csi abasniib Diosreni te gunreni tejsi xhigab, te gudeedreni xcälrnibeereni lo manroga che guidzujnli dxej ni chale' guira'ti ni gunii Dios gac. ¹⁸ Gunadxbabga ni bahuiilu säloj guedxro ni rnibee loj guiraa rereii loj guedxliuj.

18

Xho jiajb guedx Babilonia

¹ Dxejcti bahuiä loj stee xangl Dios ni siädyäjt xhaguibaa. Siädnäni yälrnibeduxh, xcälrdimbicha'ni bazanij loj guedxliujre. ² Dxejcti dipduxh gunii anglga, guredxa'n:

—Abiajb, abiajb guedx Babilonia, agubixhlojni, naj na-jcni guejdx cadro rbäjz rebeñdxab, ro'c rcanzaj guiralii cuaa spritdxab, najczani xpitääz guiraa reman xhaguibaa ni najc mandxbab, mandxuudx. ³ Sa'csi guiraa reben guedxliuj agusojzreni xcuent dojl ni bennäjreni gunadxbabga, guiraa rereii loj guedxliuj bejn dojl guläsnäjreni gunadxbabga, luxh guiraa reben guedxliuj ni ruto' abejnreni ganduxh, agujcreni ri'cw xcuent recosdxab ni rujn gunabdxabga.

⁴ Dxejcti biejn diagä xse' stee nani canii xhaguibaa:

—Colguirii guejdxga rexpenä, te di näj la'tu gunnäjtu gunadxbabga dojl, te di teditu trabawduxh lo replaag xtelli. ⁵ Sa'csi yuduxh rextojlni, abidzujnreni xhaguibaali, luxh abanajza lajz Dios rextojlni. ⁶ Colgudeed loj gunaaga sigajc ni badeedni lojreni. Colquijx loj gunaaga tio'pli huält lo ni bejnni laani. Nen co'p cadro badeedni gu' bejn (te trabajw ni bateedni bejn), lagajc nenga colyejn te ni najc tio'p huält maazru fuert yä gunadxbabga, nalajznu tedni trabajw tio'p huält. ⁷ Lacti gulä'p gunaaga xpala'nni, gubajnni si'ctis ni rla-jzni lo guedxliuj. Naj colguteed gunaaga trabajw, si'cti mediid ni gulä'pni xpala'nni; si'cti mediidza ni bibalaznäjni mood ni gubajnni, sigajcza gac-huin lastooni sa'csi bejnni xhigab neñ lastooni: "Narä sobga'ä ree si'c te rein, te beñroduxh, dina gacä biuud, niclaza gac-huin lazä." ⁸ Ni'cni tejsi dxej siajb yejcni guiraa replaag xten Dios: yälgujt, yälhuin lajz, näj yälrliaan, luxh sejczani lo balguiboo, sa'csi rnibeduxh Dad Dios ni gun xcälguxhtisni.

⁹ Guiraa rereii lo guedxliujre ni bennäj gunaadxbabga cos-guijdx, reni cuansanäjnini, sonduxhreni, siaduxhreni che fiireni gujxh ni carii cadro cayejcni. ¹⁰ Zijtru sisijreni sa'csi rdxejbreni replaag xten gunadxbabga, dxejc siniizareni:

—Aii, aii, riaduxhnu guedxrore, Babilonia, guedxripduxh gujclu, luxh chela gucbeenu, ala bidzujn yälguxhtis yejclu.

¹¹ Rebejn ni ruto' loj guedxliuj sonduxhreni, siareni guejdxga sa'csi rutru rsiidi xhixtenreni ni ruto'reni. ¹² Laareni ruto'reni oor, pla't, guiraloj reguisa'c, perl, ladlin, ladmuraad, ladseed, näjza guiraloj baräjd yagdoo, näj guiraloj cos saru, ni nacchee läi elefant, näj cos saru ni nacchee bronz, näj guuib, näj märn, ¹³ näjza caneel, guiraloj laj comiid, näjza yalnejxh, näj perfum, näjza yaal, näjza bin, näjza se't oliib, näjza arinsa'c, näjza triuu, näjza gon, näjza rexil, näjza cabaii, näjza gare't, näjza bejn ni ruto'reni tiejxhreni, xaimreni. Guiraa reni'c ruto'reni. ¹⁴ Dxejc guniiza xse' ni canii xhaguibaali, najni:

—Ninexhsa'c ni rlazduxhlu, agunitloj. Guiraa recossa'c, recossaruduxh agubicajreni lojtu, luxh di gacdiru guidxäl bejn reni'c.

¹⁵ Reni ruto' guiraloj recosga, nani gujcreni ri'cw xcuent guedxroga, zijtru sisiujreni sa'csi rdxejbreni trabajw ni cadeed guejdxga, sonduxhreni, sac-huinduxh lajzreni, ¹⁶ säjbreni:

—Aii, aii, riaduxhnu guedxrore, naii gojtni ladsacdukh, guiraa ladlin, ladmuraad, ladxniaa, gusucheeni con oor, con guisa'c, con perl, ¹⁷ tera'tbäztis baralii recosro ni najc xhixtenni, guxhijñreni.

Guiraa recapitán xte barcw, näjza guiraa remarineer, näjza rebejn ni rij biaj lo rebarcw näjza guiraa reni rujnuzuun lo nisdoo, gusujreni zift, ¹⁸ näjza laareni cahuiireni cayäjs gujxh guejdxga, cabedxa'reni, caniireni:

—¿Xhi stee guejdx najc si'c najc guedxrore, ä?

¹⁹ Bachajreni yuyoł yejcreni sa'csi rac-huin lajzreni, binduxhreni, guredxa'reni:

—¡Aii! ¡Aii! Riaduxhnu guedxro sa'csi xcuentis guedduxhre gujc ri'cwduxh guiraa rebejn ni rajp barcw ni rujnuzuun loj nisdoo. Luxh naj tera'tbäzsí aguxhijñ guedxrore.

²⁰ Guniiza xse' ni yu' xhaguibaa, najni:

—La'tu ni yu' xhaguibaa, la'tu rexpejn Dios, reapost xtelli, rebejn ni gunii xtidx Dios galoo, colbalasdukh sa'csi abiajb guedxrore, abejn Dios yälguhtis xcuent ni bejnni lojtu.

²¹ Dxejcti te xangl Dios ni rajp yälribbee, guläs te guiro ni najc si'c te guij ni ro't dojb, bacuaanini loj nisdoo, dxejc najni:

—Screeza gac guedxro ni laa Babilonia siajbni lo trabajwduxh, sinitlojni par tejpas, dirutu fii lojni. ²² Diru guibi' jiejn cayeł nez xladcaillu reharp, reflaut, retromope't; diru guibi' chu tej ni gun xhitisuzuun; diruza guibi' chubej molin ni cayo't. ²³ Diru guibi' jien xcäldimbicha' te bajl ni cagusanij; diruza guibi' jiejn xse' bi'n näj dxa'p loj te sa' sa'csi rexpejñlu ni ruto' gujcreni beñroduxh lo guedxliuj sa'csi basgueezalu reben guedxliuj xcuent rextzundxablu.

²⁴ Neñ guejdxga bidxäjlza xtiejn renani gunii xtidx Dios, näjza xtiejn rexpejn Dios, näjza xtiejn guiraa reben guedxliuj ni bagu'treni.

19

¹ Che gulujx recosre, biejn diagä lascanu xse' xhidalro bejn ni canii xhaguibaa, cayäjpreni:

¡Colguliä'p xpala'n Dios!

Xtentis Dios, xtelli najc yälruslaa lo dojl, näj yälrdimbicha', näj yämilagwr.

² Sa'csi xcälguxhtisni najc ganax laaca, huentis najcni, sa'csi abejnni yälguxhtis gunadxabga nani caguxhiñ reben guedxliuj xcient xcälnadxbabni.

Abejn Dios yälguxhtisni, agudixhni xcient xtiejn rexpejn Dios ni baxhe' gunadxabga, che bagu'tnireni.

³ Guibi' guniizareni:

—¡Colguliä'p xpala'n Dios! Gujxh xten gunadxabga sanuutis cayä'p par tejpas.

⁴ Guiraa regalbitajp rebengool näjza guidap remanabajngä bazuxhijbreni, biabrlojreni gojnreni Dios ni rbej lo tron cadro rnibeeri, caniireni:

—Sugacni si'c. ¡Colguliä'p Xpala'n Dios!

⁵ Dxejcti nez lo tron cadro rnibee Dios biejn xse' tej ni canii: Colgudeed xquixtios lo Dios, guira'tu ni rujn xtzun Dios, guira'tu ni rajntu Dios, rebenro sigajc reben nadolajz.

Sa' xten Xiil xten Dios

⁶ Dxejcti biejn diagä ascanu xse' xhidalduxh bejn, riejnni si'c che cayäjt nisro xhidajl gueu, näjza si'c che caguidxaduxh guzii, caniireni:

¡Colguliä'p xpala'n Dios!

Sa'csi Gueb Dios, Dad xtenu ni rajp guiralii yälrnibee, ani acanibee.

⁷ Guibalajznu, guibalazduxhnu, guiliä'pnu xpala'nni sa'csi abidzujn dxej guchñaa Xiil xten Dios, aguzucheeza dxa'p.

⁸ Abadeedreni ladliñ ni najc nuiduxh gacwni.

Ladnolni, luxh rdimbicha'ní sa'csi nayadujni.

Ladnayare säloj redzunsa'c ni bejn rexpejn Dios.

⁹ Najza anglga loä:

—Bacuua diidxre: "Chicbaa renani bidon jiääd lo xsa' Xiil xten Dios."

Guniizani loä, najni:

—Rediidxre najc didx-guliipac xten Dios.

¹⁰ Dxejcti bazuxhibä lojni te gañäni, dxejc laani najni loä:

—Na'c gunlu si'c, sa'csi narä nacä sigajc najclu, nacä te ni rujn xtuun Dios, näjza bejtzlu ni rusule' xtidx Jesucrist. Bazuxhijb lo Diostis sa'csi Dios rudeed gusule' bejn xcuent Jesucrist, gusule'zareni xtidx Dios.

Nani bijb te cabainol

¹¹ Dxejcti bahuiä bixal xhaguibaa, biricaj te cabainol. Luxh laj nani rbijbni sälöj casobsa'cpacni diidx, rniizani ganax didxgulii. Entis laaca rujnni yälgxuhtis, entis laaca rucuaani che rujnni guer. ¹² Rebalojni rbebajl, yejcni yu' xhidalduxh coron, luxh caj te laj lojni nani rutliidi racbee, luxh laatisni racbeeni xhi sälöjni. ¹³ Najcwni te lajd ni nadiini rejn; lajni najcza Xtidx Dios. ¹⁴ Guiraa resoldaad guibaa xten Dios siädnajlni najcwreni ladnol, ladnaya, bijbzareni cabainol. ¹⁵ Ro'ni carii te spaad ni caduxh guiro'p laad ro'ni te ni'c tilnäjni guiralii reguejdx lo guedxliuj, te guinibeeni guiraa reben guedxliuj ca'ni si'c te barguiib. Sujnzani yälgxuhtis loj reni rdxechlajz lo Dios, si'c ruläjreni yec uub che rbääreni bin, si'c sujnza Dios ni rajp guiralii yälrnibee. ¹⁶ Lo xhajbni näjza cuä' cujdni caj lajni: "Reii xten rereii, Dad xten redad."

¹⁷ Bahuiä loj te angl suga'ni galäii gubijdx, cabedxa'ni cani-ini loj guiraa reman ni rutajt xhaguibaa, räjpni:

—Coltaa, colguire' ree, te gautu xcheroduxh xten Dios; ¹⁸ te gautu xpääl rereii, näjza xpääl recapitán, näjza xpääl rebenro, näjza xpääl recabaii, näjza xpääl renani rbijb recabaii, näjza xpääl guiraasi bejn, bejn ni rdo' si'c rdo' guidxaa sigajc rebejn ni di gun xtuun bejn, rebenbäz sigajc rebenro.

¹⁹ Dxejcti bahuiä loj manro näjza loj rereii guedxliuj, abire'reni te gucuanäjreni nani rbijb cabainol näjza guiraa resoldaad xtelli. ²⁰ Biga' manroga näjza profetxhii ni bejn senro nez loj manroga te basgueeni guiraa renani cua' seen xten manroga, näjza renani bazuxhijb lo banäjb xten manroga. Guiro'p redee bacuaareni guideb nabajñreni neñ te bal guiboduxh ni recnäj sufr. ²¹ Dxejc guiraa reni bia'n bagu't spaad ni birii ro' ni bijb cabainol. Guiraa reman xhaguibaa gudajw xpäälreni.

20

Te mil ijz

¹ Dxejcti bahuiä loj te xangl Dios ni siädjiäjt xhaguibaa, siädnäni liäii ni ruxhal guedro ni laa gabijl. Ca'zani te cadeñro. ² Anglre gunaaz gutiatzroga, ni gujc bäl galooli, ni najcza bendxbab, ni laaza Satanás. Bacuaduunini te mil ijz. ³ Basälnini neñ gabijl, te ro'c basäunini, bacuaani liäii te na'cru gusgueeni reben guedxliuj lał ni guiza' te mil ijz. Che guiza' reijzga, empac sibi' lasacni bale'si dxej.

⁴ Dxejc bahuiä retroŋ cadro rbejreni rnibeereni, bahuiäza loj renani rbej lo retroŋ, cua'reni yälrnibee te gunreni yälguxhtis. Dxejcti bahuiä xaim rebejn nani biru' yejcni sa'csi huililajzreni xtidx Jesucrist näjza sa'csi basule'reni xtidx Dios. DIRENI nuzuxhijb loj gutiatz niclaza lo banäjb ni najc si'c manroga, dizareni nica' seen lo cuajreni nicla lo ḥaareni. Gubanſacreni loj rebengut, gurenäjreni Jesucrist te laani gunibenäjreni te mil iž. ⁵ Dee najc yälrbanſac galoo lo rebengut. Niluxh stecuaa rebengut, direni guibaŋsac che guisa'li te mil iž. ⁶ Chicbaa rebejn nani guibansac ganid-doo, najcreni beñdxan ni agubicaj xtojlreni. Ni rojp yälgujt di guidzujn lojreni. Laareni sajcreni xpixhojz Dios näjza Jesucrist, sibenäjreni Jesucrist, sinibenäjreni Jesucrist te mil iž.

⁷ Che guiza' te mil ižga, suslasacni Satanás neñ gabijl. ⁸ Che guiriini ro'c, gusgueeni guiraa reguejdx ni tre' lo guidap laad guedxliujre. Susgueeni reben Gog näjza reben Magog te gutie'nireni te gunreni guer. Xhidalduxh gacreni, pet si'cti yujxh ni tre' ro' nisdoo. ⁹ Huä'preni lo te camp cadro gulagduxh. Gudäjyreni guideb gabig cadro rnibee rexpejñ Dios neñ guejdx nani sanälajz Dios. Per baxhal Dios bal guiboo xhaguibaali bitejbni, te guyejc guiragajcreni. ¹⁰ Dxejc bacuaareni beñdxab nani biädgusguee rebejn lo bal guiboo ni cayecnäj sufr, lagajc cadro yu' manro, näjza profetxhii nani basguee; lo bal guibooga susacsírenini sidejdreni trabawduxh dxej-yääl par tejpas.

Yälguxhtis ni gujc nez loj tronronol

¹¹ Dxejcti bahuiä lo te tronronol näjza lo nani sobga' lojní te rujnni yälguxhtis. Nez lojní gunitlojli guedxliuj näjza guibaa, xhetru lajtdi bidxäj par laareni. ¹² Bahuiä lo rebengut, beñro sigajc beñnadolajz, tre'reni nez lo Dios. Bixal rexquijtz Dios, dxejcti bixalza stee xquijtz Dios ni najc guijtz xten xcälnabaññäj Dios par tejpas. Dxejcti bejnni yälguxhtis rebengut xcient ni bejnreni, xcientza rediidx nani caj loj reguijtzga. ¹³ Guiranejz biääd rebengut: nisdoo batzuug rebengut ni yu' lojní, gabijl näjza yälgujt batzuugza rebengut ni yu' lojreni. Dxejcti bejn Dios yälguxhtis tejjareni xcient ni bejnreni. ¹⁴ Dxejcti bacuaani yälgujt näjza gabijl lo bal guiboo ni najc si'c te nisdoo te ro'c checreni par tejpas. Dee najc yälgujt ni rojp. ¹⁵ Guiraa bejn ni di lajni nidxäj lo xlibr yälnabajn bacuaazani reni'c lo bajlga.

21

Xhaguibacoob näjza guedxliucoob

¹ Dxejcti bahuiä te xhaguibacoob näja te guedxliucoob, sa'csi agunitloj guibabiejw, näja guedxliubiejw, luxh xhettiruza nisdoo. ² Narä Juan, bahuiä lo guedx Jerusaléncoob, guedxdyan, siädjiäjtni xhaguibaali cadro rnibee Dios. Sucheduxhni si'c rsiuchee te dxa'p nani agojl guchñaa. ³ Dxejcti biejn diagä te xse' te ni canii dipduxh, ascanu lo tron cadro rnibee Diosli carii se'ga, scree caniini:

—Colhuii, aguzuj xquidoo Dios galäii rebejn, anabañnäj Dios rebejn, sajczareni rexpejnni. Sibañnäj lagajc Gueb Diosreni.

⁴ Sutia Dios guiraa nisbee balojreni te na'cru goonreni. Sinitloj yälgujt, xhetru xliajsdi chu, diru bejn goon, dirurení jajn, sa'csi guiraa redee ni guyu' galoo agunitloj.

⁵ Dxejcti ni sobga' lo tron cadro rnibeeni guniini, najni loä:

—Bahuui, najrä guscobä guira'ti.

Guniizani loä:

—Bacuua rediidxre, sa'csi gulipacreni, sajc chalilajz bejn rediidxre.

⁶ Dxejcti najzani loä:

—Agujcni. Narä nacä A näja Z, ni säloj nani rbaxtiej näja nani ruluux. Lo chutis ni cayojl, sudedxlia'ä nis yäni, nalajznu yäl nabajn par tejpas. ⁷ Chutis nani gun gaan lo dojl, sica'zani guiraa dee si'c yäl nasa'c, luxh narä sacä Xtiosni, laani sacni xi'nä. ⁸ Niluxh renani rdxejb, renani di chalilajz xtidxä, reni rdxe'ch loä, reni rugu't sa'reni, reni runnäj gunaa dojl, renani najc bidxaa, renani rusuxhijb lo banäjb, guiraa renani rusguee rniireni didxxhii, guiragajc reni'c sij lo nisdoo ni najc ganax bal guiboo, cadro rejc guiboo näja sufr par tejpas. Dee ni najc yälgujt ni rojp.

Guejdx Jerusaléncoob

⁹ Dxejcti lo guigajdz xangl Dios ni ca' guigajdz xhijg ni guidxa guigajdz reyälguxhtis xten Dios, birii tejni, najni loä:

—Gudaa, te guluiä lojlu dxa'p nani guchñaa Xiil xten Dios.

¹⁰ Dxejcti bejnri gunixcalä, huinäni narä lo te danro ni jiaduxh, ro'c baluiini loä te guedxro, te guedxdyan ni laa Jerusalén, luxh xhaguibaali siädjiäjtni nez lo Dios. ¹¹ Guejdxga rdimbicha' guideb xcälrdrimbicha' Dios. Luxh yäldrdrimbicha'ga najc si'c najc te guisacdukh ni laa jaspe, rdimbicha'zani si'c biidr. ¹² Guideb gabi guejdxga dejd te paderro cadro caj tzubitio'p xportonroni. Te angl xten Dios suga' ro' tejga portonga. Loj tejga portonga, caj laj tej retzubitio'p cuaa xten rexpejn Israel. ¹³ Chon portonga caj nez cadro rliejn gubidx, yu'za chon portonga nez ladbee, yu'za chon portonga nez ladbäjw, yu'za chon portonga cadro rääz gubidx. ¹⁴ Yu' tzubitio'p guiro lo cimient xten guejdxga. Lo tejga reguijga caj laj tej retzubitio'p apost xten Xiil xten Dios.

¹⁵ Angl ni caninäj narä ca' si'c te biquii ni najc ganaxduj oor te gurejxhni guejdxga, näj reportonga, näjza padeerga. ¹⁶ Guejdxga najc cuadraad: sigajc ni sioolni, sigajcza ni gulajgni. Dxejcti cu'a ni biquii barejxni guejdxga, barejxni tio'p mil tio'p gayuu kilómetros tejga laad. Sigajc sioolni, sigajcza gulajgni, sigajcza jiaani. ¹⁷ Dxejcti barejxni padeerga, yu'ni gayonbitajp metr segun mediid xten bejn, sa'csi ni'c najc ni cagutiehnäjza anglga.

¹⁸ Padeerga naccheeni guij ni laa jaspe. Guejdxga najc ganaxduj orsa'c, rdimbicha'ni si'c guihuajn. ¹⁹ Recimient xten padeerga nac-chee guisa'c. Guiganid najc guijaspe; ni rojrga najc zafiro; ni riojngä najc ágata; ni rdajrga najc esmeralda; ²⁰ ni rgaiiga najc onix; ni rxho'pga najc cornalina; ni rgajdzga najc crisólito; ni rxhujngä najc berilo; ni rgaaga najc topacio; ni rtzuuga najc crisopraso; ni rtzubiteebga najc jacinto; ni rdzubitio'pga najc amatista. ²¹ Guitzubitio'p portonga najc tzubitio'p perl. Tejga portonga guc-chee tej perl. Nezyuro ni rdeed galäii guejdxga najc ganaxduj oor, rieñni si'c te guihuajn.

²² Dina nuhuiä nicla tej guidoo neñ guejdxga, sa'csi suga' Gueb Dios ni rajp guiralii yälrnibeduxh, näjza Xiil xten Dios. Laani najc xquidoo guejdxga. ²³ Guejdxga dini guiquiin gusanij nicla gubijdx niclaza bääi, sa'csi lagajc xcäldrimbicha' Dios näjza Xiil xten Dios ruzanij ro'c. ²⁴ Rebejn guedxliuj ni rililajz xtidx Dios sajc sareni lo bianijga, luxh rereii ni siääd lo guedxliujre siädnäzareni xcälrnibeereni, näj xpala'nreni ro'c. ²⁵ Di ro' reportanga jiäuu rdxej, luxh ro'c xhettiza yääl. ²⁶ Ro'c chanäzareni yälñasa'c näj xpala'n reguejdxro ni yu' lo guedxliuj. ²⁷ Niluxh di gacdipac jiu' nicla tej cosguijdx ro'c, niclaza te bejn ni rujn cosguijdx näj yälrusguee. Ro'c siu' ganaxduj renani caj lajni lo libr xten yälñabajn par tejpas nani ca' Xiil xten Dios.

22

¹ Dxejc baluii anglga te gueuro loä, cadre yu' nisya xten yälñabajn. Rdimbicha'ni si'c te guihuajn, luxh cariini lo tron cadre rnibee Dios näjza Xiil xten Dios, ² rdejdni loj nezyujro ni rdejd galäii guejdxga. Guiro'p laad gueuga sojb reyajg xten yälñabajn, lojreni rcaj tzubitio'p cuaa ninejxh neñ tebijz, tejga cuaani tejga bääi; luxh rebalajg ni rcaj lo reyajgga najc te gusiajcni reben guedxliuj. ³ Dxejcti ro'c xhettiru yälrdzubde, sa'csi ro'c yu' tron cadre rnibee Dios näjza Xiil xten Dios, ruzuxhijbza rexpejnni, rajñreni laareni. ⁴ Suhuireni lojpacni si'cpac ni najcni, sicajza laj Dios lo cuajreni. ⁵ Ro'c diru yääl chu. Luxh reni rbäjz ro'c di guiquiin nicla bajl, niclaza

xhanij xten gubijdx, sa'csi Gueb Dios susanij lojreni. Luxh sinibenäjrenini par tejpas.

Siäddzungajxh dxej ni guibisac Jesucrist

⁶ Dxejc naj anglga loä:

—Guliipac najc rediidxga, sajcpac chalilajzlureni. Dad Dios lagajc nani basniib lastoo rebejn ni gunii xtiidxni agujc xchero, lagajc laani baxhal_ni xanglni te baluilojni loj rexpejnni guira'ti nani agojl gac.

⁷ —Sajngalu gan, siojb jiälä. ¡Chicbaa nani riu rediidx ni caj lo librre!

⁸ Luxh narä, Juan, biejn diagä rediidxre, bahuiäza recosre. Luxh che bahuiä, che biejn diagä bazuxhibä te gañä xangl Dios nani baluui loä guiraa redee. ⁹ Luxh laani najni loä:

—Na'c gunlu si'c, sa'csi narä runä xtzuunni sigajc rujnluni, sigajc rujn rebejn ni gunii xtidx Dios agujc xchero, sigajc rujn rebejn ni rusooob rediidx ni caj lo librre. Bazuxhijb loj Diostis.

¹⁰ Dxejc najni loä:

—Na'c gusäuulu guijtz cadro caj rediidxre xcuent nani churu gac, sa'csi asiäddzungajxh redxej ni chale'reni. ¹¹ Luxh lal ni guidzujn dxejga, basaan suchanuu gun dojl renani cayungajc dojl; basaan suchanuu gun dzunguijdx renani cayungajc dzunguijdx. Per renani cayujn dzunsa'c, chanuu gunreni dzunsa'c, nani najcza beñnaya, si'cza chanuu gacni beñnaya.

¹² Gunajtiro:

—Siojb jiälä, luxh siädnää xhi gunidxä loj tejgatu si'c ni riäjl xca'tu xcuentuzuun ni bejntu. ¹³ Narä Jesucrist nacä si'c najcza A näjza Z, ni säloj nani rbäxtiej näjza nani ruluux.

¹⁴ 'Chicbaa renani riu xtidx Dios, najcreni si'c ni rguiib xhajbreni te sajc jiu'reni nez porton xten guejdxga, sajcta gauni ninejxh ni caj lo yaig xten yälnabajn par tejpas. ¹⁵ Per dejtz guejdxga chajia'n reni najc si'c bä'cw, nalajznu rebidxaa, renani rusguee chälbejn, renani rugu't sa'reni, renani ruzuhijb lo rebanäjb, näjza ni rchaglajz rnii didx-xhii te gusgueeni.

¹⁶ 'Narä Jesucrist, abaxhalä xanglä lojlu te gusule'ni lojtu diidx xcuent guiraa redee, te gusule'zalu rextidxä nen reguidoo loj rexpeñä. Narä nacä te xajg tōeii David, nacäza si'c balxhaguibaa nani rdimbidxa' cäjysi che gajd jianij lo guedxliuj.

¹⁷ Sprit Dxan xten Dios näjza chääl Xiil canii, najreni:

—Coltaa:

Suguiniiza nani riejn diajgreni diidxre, gäbreni:

—Coltaa.

Sujiäädza chutis ni cayojl, sujiädyäxlia'ni nis yälnabajn par tejpas.

¹⁸ Sa'csi narä rniliä'ppac lojtu, guiraatu ni riejn diajgtu rediidx ni caj lo guijtzre xcient recos ni churu gac, palga yu' chu tejtu gutajlru diidx ni caj guijtzre, suteedru Dios bejngä replaag yejcni loj ni caj lo guijtzre. ¹⁹ Palga yu' chu gudzucaj loj rediidx ni caj lo guijtzre, sudzucajza Dios nani nica'ni lo yajg xten yäl nabajn par tejpas, näjza lo guedx Dxan, ni caj xcientreni lo guijtzre.

²⁰ Nani cagusule' diidx xcient guiraa redee guniini, najni:
—Guliipacni siojb jiälää.

Sugacni si'c. Gudaa Dad Jesucrist.

²¹ Sujiääd xcälracnäj Dad Jesucrist lo guiraatu. Sugacni si'c.